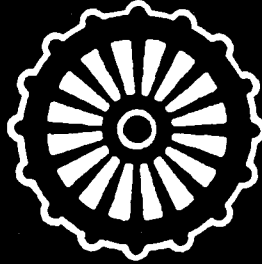

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:10

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

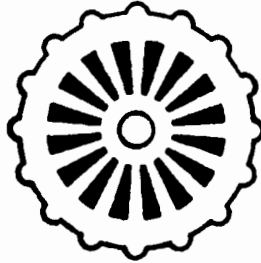
මජ්ඣිමනිකාය

ප්‍රථමභාගය

මූලපණ්ණාසකය

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:10

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

04 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

ප්‍රථමභාගය

මූලපණ්ණාසකය

ලංකාබෞද්ධමණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවෘතත කාරක සභාවේ

මජ්ඣිමනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුකත යි.

බු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 10

The Fourth Book in the
Suttanta-Pitaka

4

MAJJHIMANIKĀYA (I)
MŪLAPANNĀSAKA

With the Sinhala Translation by

**The Majjhimanikāya
Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

සුභානන්දපිටක
මජ්ඣිමනිකායො
මූලපණ්ණාසකො

සුත්‍රානන්දපිටකයෙහි
මජ්ඣිමනිකාය
මූලපණ්ණාසකය

පටුන

CONTENTS

සංසකාරක නිවේදනය	...	...	...	...	...	xxi - xxii
සංඥාපනය	...	...	...	...	...	xxiii - xxviii
සමෘක්කත නිරූපණය-Abbreviations	...	...	...	...	...	xxix
පාලි භෝජිත-Pali Alphabet	...	...	...	...	...	xxx
විසගසුචි	...	...	...	...	...	xxxi - xxxii
පෙළ හා පරිවර්තනය	...	...	...	...	...	2 - 791
ගාථාදීපාදනුකකමණිකා	...	...	...	...	...	793
සඤ්ඤාපාමානුකකමණිකා	...	...	...	...	...	794 - 798
විසෙසපදනං අනුකකමණිකා	...	...	...	...	...	799 - 816

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටක - පාළියෙහි සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් මජ්ඣිමනිකායෙහි ප්‍රථම භාගය වූ මූලපණණාසකපාළිය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම පිණිස බුද්ධිමයන් කෘත සංවිධානය සඳහා පත් වූ ලඛිකා විද්‍යාලය විසින් - දැනට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලධිකාරවිශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායසී වරයකු වන කොස්ගොඩ පණ්ඩිත ධම්මවංස මහානායකසථවිරයන් වහන්සේට පවරා දෙන ලදී.

ඒ තායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් කරණ ලද මූලිකපරිවර්තනය ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ පසු එය නැවත පරිවර්තනය කොට සකස් කළ යුතු යයි සම්මත වූ බැවින් ඒ තායක සථවිරයන් වහන්සේ ද, විද්‍යොදයපරිච්ඡේදනාධිපති ව සිටි පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෛරත තායකසථවිරයන් වහන්සේද, අම්බලමිගොඩ ශාස්ත්‍රොදයපරිච්ඡේදනාධිපති පණ්ඩිත අම්බලමිගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ ද, ප්‍රධාන-පිරිවෙන්පරික්ෂක පණ්ඩිත අකුරපියේ අමරවංස තායක සථවිරයන් වහන්සේ ද යන සිවුනම මජ්ඣිමනිකායසංරසාධක මණ්ඩලය වසයෙන් පත්වී ඒ කායසීයෙහි ලෙදී සිටිනා අතර ගරු වැලිපිටියේ සෛරත තායක සථවිරයන් වහන්සේ ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ අධිපති විමේන් ද, කොස්ගොඩ ධම්මවංස තායක සථවිරයන් වහන්සේ රෙහි අවසාංචකට පැමිණීමෙන් ද, අකුරපියේ අමරවංස තායක සථවිරයන් වහන්සේත් අඛාධිත විමේන් ද ඒ කායසීය අඩාල විය.

ඉන්පසු මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාගයේ ඉතිරි කොටසේ පරිවර්තනය හා සංස්කරණය - දැනට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලධිකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායසී වරයකු වන, අභංගම විද්‍යාවිද්‍යාපරිච්ඡේදනාධිපති පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලොක, දක්ෂිණලඛිකාමේ ප්‍රධානසඛිකතායක සථවිරයන් වහන්සේ වෙත පැවරුණේය. උත්වහන්සේ විසින් ඇතමු සුත්‍රාන්තයත් අමුතුව ලා සිංහලයට නැගීමෙන් ද, පියේෂයෙන් පාඨාන්තරසංකලනයෙන් හා ලිපි-දේශයෙන් ආකූලව තුබූ උද්දනිභාෂා සකස් කිරීමෙන් ද එය සම්පූර්ණ කොට මුද්‍රණයට යෝග්‍ය අවස්ථාවට පත් කරණ ලදී. ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කිරීමෙහි දී උත් වහන්සේ විසින් ද මුල් යෝධ්‍යාපත්‍ර බලන ලදී. ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වන - දැනට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යාලධිකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාමායසීවරයකු වන පණ්ඩිත ලක්ෂ්මි ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ ද, පණ්ඩිත කරභමිපිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ ද යෝධ්‍යාපත්‍ර බැලීමෙහි සහායක වූහ.

ග්‍රන්ථාවසානසෙසති ලෙදී ඇති ගාථාදිපාද - සඤ්ඤානාම - පද්‍යක්‍රිකා - මණ්ඩකාදිය සම්පාදනය සඳහා - දැනට ශ්‍රී ලඛිකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ බුද්ධිමයන් කෘත සංවිධානයෙහි ප්‍රමුඛාමායසී බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා තායක සථවිරයන් වහන්සේ ද, කොහුවල විජයමිඛිකලාඤාධිපති ආමායසී මකුළුමේ පියරතන සථවිරයන් වහන්සේ ද, ලබුගම ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ සහ කරභමිපිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ ද උපකාරී වූහ.

අපගේ අවසානසංස්කරණයෙන් මුද්‍රිත වූ මේ මැණිමනිකාය ප්‍රථම භාගය පිටක හත්ථ සබ්ධා වශයෙන් සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි සිවුවන, මුද්‍රිත කාණ්ඩ සබ්ධා වශයෙන් බුද්ධජයන්හි ත්‍රිපිටක හුණු මාලාචවති දසවන හුණු මේ. ප්‍රාචීනභාෂාවන්ගෙහි හා ධර්මාංගනයෙහි නිපුණ වූ, විශේෂයෙන් පාලිචන්ද්‍රිකාකරණයෙහි ද සිංහල භාෂිතායෙහි ද ප්‍රචිණ පණ්ඩිතයකු වශයෙන් සමකාලීන වූ ආචාර්යවරයාණන් සැමවන්ගෙන් සාමාන්‍යයෙන් මහත්මයාණන් විසින් මේ හුණු මාලාචවති වශයෙන් ලියා ඇති සංස්කරණය ත්‍රිපිටකපාලියෙහි මැණිමනිකාය පිටිබද මහනිකාය වශයෙන් කිරීමෙහි පාලකයා වනු ඇත.

මෙහි ඇතුළත් එක් එක් සුත්‍රාන්තයට විෂය වන ධර්මසංකීර්ණ විශාලත කිරීමට නම් එක් එක් උපග්‍රන්ථයක් ලියනු ලබනු ලැබේ නම් නිවේදන-ගමයට බාධක දැවැන්ද මට්ටම මැණිමනිකායෙහි මුඛ්‍යමාලාචවති වන බැව් කියා ඇත එහි ප්‍රධාන දැවැන්දය වූ සංකීර්ණයෙහි හෙවත් අන්මවාදය පිළිබද සියලු දැවැන්ද මට්ටමක් සම්භවය හා ව්‍යාප්තිය මූලප්‍රධාන නම් වූ ප්‍රථම සුත්‍රයෙන් දැන ගැනිය හැකි වේ. දැවැන්දයන්හි නානාකාරයෙන් මාච්චික වූ අන්මවාදය පිළිබද මූලධර්මයන්ගේ සංග්‍රහයක් වූ මේ සුත්‍රය පමණක් ම සමීච්චාග්‍රහණයෙහි විෂයමතයට ප්‍රමාණ වෙයි. ත්‍රිවිද්‍යාචාරප්‍රාන්ත වූ පන්තිගත් බුද්ධ චාරිත්‍රයන්ගේ මානවදර්ශන සඳහා බුද්ධ චාරිත්‍රය වන මහත්මයාණන් විසින් වේද විෂය ඉක්මවා නානා නය හුණු කොට දේශිත මේ සුත්‍රයෙහි දක්වන “පඨමං.. සඤ්චානාති” ආදී සුපිහි පදවි-යන්ගෙන් සමස්තක - අවස්තක - සමචනනික - අවචනනික හා විෂයන් කෙරෙහි අන්මවාදය නැගීමෙන් යන සැටින්, සංකීර්ණවශයෙන් ඒ ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඒ අන්මවාදය විශේෂවන සැටින්, හේතුප්‍රත්‍යය විෂය කොට ඇති විවේක ඉහල අන්මවාදය විශාලය කොට නිවේදනයට සිදු කරන සැටින් එයින් ප්‍රකාශ වේ.

සම්බුද්ධාසනාචාර්යවරයාණන් වූ මේ උතුම් ධර්මග්‍රන්ථය මුද්‍රණචාරයෙන් මෙසේ ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වීමට උපකාරී වූ සංස්කාරක මහතරවරුන්ගේ, ලබකාණ්ඩුවේ හා සංස්කාරකයාණන්ගේ අධිකාරීන්ගේ මහාමානව මුද්‍රණාලයේ කාර්යවිධායක - සේවක මහතිලයන් මෙයින් ජනිත ධර්මදහමය ප්‍රණමනිමයෙන් සහමෝක්ෂම ලැබේවා යි අංශනය කරමිනි.

සරවාහාර චර්චකුණ සමචර

ත්‍රිපිටපරිච්චිත සංස්කාරක
මහතිලයෙහි සමාදාන.

ත්‍රිපිටක කාණ්ඩය, ධර්මකාණ්ඩ විද්‍යාලය,
සිරිවර්චකුණ මාවත,
දෙමළුව - කොළඹ.

සිංද්‍රපිනය

ග්‍රන්ථයෙහි:

“මර්කට්පමාණසුත්තවිඛිතයා ඉධ මර්කට්මාගමවරයා,
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතයා පරවාදමිථතයා.”

විශුද්ධ බුද්ධත් ප්‍රසිද්ධ වූ අනුබුද්ධබුද්ධයෝදා ආචාරිත් වගන්තියේ මැදමි
සහිතයෙහි සාරාංශ විභාග කරනුයේ ‘මර්කට්පමාණ සුත්තවිඛිතයා’ යනාදීන්
එයට යොනාත්‍ර කෙරෙහි. දිසාගමාදීන් හා යථාදත් ම, මේය මධ්‍යමප්‍රමාණ
සුත්‍රානත විසින් සැදුම් ලද බව ද, බුද්ධානුබුද්ධයන් විසින් සංවර්ණිත
බව ද පරවාදමිථතය කරන බව ද එයින් පවසයි. මෙහි බුද්ධානු-
බුද්ධසංවර්ණිත විසින් විසිත යොනාත්‍රය සාමාන්‍යයෙන් දිසාගමාදීන්
කෙරෙහිද යෙදෙයි. පරවාදමිථත විසින් අදාළ යොනාත්‍රය මර්කට්මාගමයෙහි
යෙදෙන විශේෂයෙකි. එයින් මර්කට්මාගමය වෛතෙකප්තයන්ට
දෘඪවිශුද්ධිසාධනයෙහි අත්‍යන්තයෙන් හිතකර බව පැවසිණ.

ග්‍රන්ථිකාශ:

අර්ත්තකථාචාරිත්‍ර මෙහි පණණාසක වශයෙනුදු, වචි වශයෙනුදු, සුත්‍ර
වශයෙනුදු, පද වශයෙනුදු, අක්ෂර වශයෙනුදු, භාණ්ඩාර වශයෙනුදු, අනුසන්ධි
වශයෙනුදු විසාර විභාග කෙරෙහි. මෙහි මූලපණණාසකය, මර්කට්
පණණාසකය, උපරිපණණාසකය සි පණණාසකයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති.
එක් එක් පණණාසකයෙකු පසක් පසක් බැගින් වචිගෝ පහලොස් දෙනෙක්
වෙති. සුත්‍ර වශයෙන් ගෙල හිසක් හා අතිරෙක දෙදෙනෙකුගේ සුත්‍රයෝ
එක්සිය දෙපනස් දෙනෙක් ඇති. පදවශයෙන් අසුදහස් පන්සියනෙහි පද
කෙතෙක් වෙති. අක්ෂරවශයෙන් සන්ලක්ෂ සතලිස් දහස් හතරකස් අක්ෂර
කෙතෙක් වෙති. භාණ්ඩාර වශයෙන් පිරිපුන් අසුබණ්ඩාරක් හා අඩබණ-
වරක් හා තෙවිසිපද කෙතෙක් ඇත. අනුසන්ධි (අනුසන්ධි අටසවනා)
වශයෙන් පාව්තානුසන්ධි ය, අධ්‍යායනානුසන්ධි ය, සථානුසන්ධි ය, සි
සැකෙවින් ත්‍රිවිධ අනුසන්ධි කෙතෙක් වෙති. විසාර විසින් තුන්දහස්
නවසිය අනුසන්ධි කෙතෙක් වෙති. මෙසේ පඤ්චාශන් ප්‍රමාණ ආදී වශයෙන්
මෙහි විභාග දන්නේ ය.

ග්‍රන්ථමපද:

ධම් සබ්බිත්ථයට නැගුණු පරිදී තෙවලොදකම ගෙනැ ආඤ - ව්‍යවහාර-
පරමාර්ත්තදෙශනා වශයෙන් බෙදූ බලත් ම, තෙල මර්කට්මාගම වොහාර-
දේහනාගෙහි වැටෙයි. සථාපරාධ - සථානුලොම - සථාධම්මාසන වශයෙන්
බෙදූ බලත් ම, සථානුලොම ශාසනයෙහි වැටෙයි. සංවර්ණිතවරදෘඪ-
විමොචන - භාමරාපපරිච්චද සථාවශයෙන් බෙදූ බලත් ම, දෘඪවිමොචන
සථාගෙහි වැටෙයි. ත්‍රිවිධශික්ෂා වශයෙන් බෙදූ බලත් ම, කෙල්ලයන්
නැගීම් මැඩලන සමාසිධට අයත් හෙයින් පසුච්ඡාන ප්‍රභාණය කියනු
වෙයි. ධම් - අර්ත්ත - දේශනා - අභිසම්ම වශයෙන් පරමමමතිර ද වෙයි.
සමත් වශයෙන් සබ්බිඤ්ඤසමත් උදදෙනු වෙයි.

තවද, බුද්ධිසොසාවාරීන් වහන්සේ මැදුම්සහි අටුවායෙහි තෙල සහිත ත්‍රිවිධ කල්‍යාණ ඇතිසේ දක්වති. එය "සබ්බධම්මමුලපරිඥානං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි"යි පුරාබ්ධ වන හෙයින් ආදිකල්‍යාණ වන බව ද, අවසන්හි ඉන්ද්‍රියසාවනා සුත්‍රයෙහිදී "දෙසිතො අරියො භාවිතීන්ද්‍රියො"යි වදාල වචනවශයෙන් පටතිමයානකල්‍යාණ වන බව ද, ආදී - අනන්ත - උභය - සුත්‍රමධ්‍යයෙහි සුත්‍රය - ගෙයාදී නවාධන ඇතිසේත් මධ්‍යකල්‍යාණ වන බව ද කියති.

ග්‍රහණය:

මෙසෙයින් ත්‍රිවිධකල්‍යාණ වන මේ මැදුම් සහිත 'මහාපිපස්සනා' නමින් පුරාණාවාදයෙන් විසින් හඳුන්වන බවද සඳහන් කොට මෙහි ආශය හකුලා ගෙනැ විශෙෂවිතාවන ධාරණානු "කුලපුත්‍රාගතට දූපටි- විගුණිය පිණිස නය එලවන්නෙ මැදුම්සහිත"යි කියයි. දූපටිවිගුණී නම් තාමරුපඟ්ගේ යාපාවදයීත වෙයි. 'සත්තවගෙකැ, පුද්ගලගෙකැ' යන සත්තවගෙමොහය නස්නා සදහා සුත්‍රානන්ත සිමිදීමින් 'තාමරුපමාත්‍ර වත්මුත් සත්තවගෙකැ, පුද්ගලගෙකැ තැනි'යි ව්‍යවස්ථා කරන ගෝඨිනට ප්‍රතිශෝ වන සුත්‍රානන්තයෝ මෙහි බොහෝහ.

"සෙය්‍යථාපි ආවුසො කට්ඨඤ්ඤ පටිච්ච වලලිඤ්ඤ පටිච්ච මනනිකඤ්ඤ පටිච්ච නිණඤ්ඤ පටිච්ච ආකාසො පරිචාරිතො අභාරනෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨිඤ්ඤ පටිච්ච තසාරුඤ්ඤ පටිච්ච මංසඤ්ඤ පටිච්ච චම්මඤ්ඤ පටිච්ච ආකාසො පරිචාරිතො රූපනෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති." යනාදී වශයෙන් මෙහි වදාල ඒ ඒ සුත්‍රොපදේශය සතසංඤ්ජනක සමෙමොහය නස්නට ඉවතල් වෙයි. පඤ්ඤාපාදානසකකියෙහි එක් එක් සකකියක් වෙත වෙත ගෙනැ ඇතිනතු පරික්ඛා කොට බලත් මී 'මම යැ, මාගෙ මෙය' යි ආත්මසාරවශයෙන් ග්‍රාහයට වස්තුභූත සත්තවගෙකැ නැත, තාමරුපමාත්‍ර මිස ය යි දක්නහුගේ දැයීනග යථාභූතදයීත නම් වෙයි.

යමෙක් මේ යාපාවදයීතය තබා 'සත්තවගෙකැ ඇති'යි ගත්තේ වේ නම්, ගේ ඒ සත්තවගෙකැ විනාශය හෝ අවිනාශය පනවන්නේ ය. එහි විනාශය පනවන්නේ උච්චේදනයෙහි හෙයි. අවිනාශය පනවන්නේ ශාශ්වතයෙහි හෙයි. මේ විපරිතග්‍රාහය බිඳුනට තාතානගෙකැ තාමරුප පරි-චේද කොට සත්තවගෙකැ නසා අසමෙමොහ භූමියෙහි සිටුමින් දූපටිවිගුණී සිඬු කලමනා වෙයි. මේ සංයකාර පරිචේදඤ්ඤනය ලබන්නට මජ්ඣිමානම ය නග දෙන්නේය. මූලපටිපාස සුත්‍රය, සම්මක සුත්‍රය, හඤ්ඤපඤ්ඤ සුත්‍රය, ආදී සුත්‍රානන්ත අනුසාරගෙන් එකරුණ මැනැවින් දන්නේ ය.

මෙසේ පරවාදවශයෙන් එන ශාශ්වතදූපටි උච්චේදදූපටි බිඳලන හෙයින් මෙය පරවාදමථනය යි කීම සරිත වෙයි. චක්ඛුසම සුත්‍රයෙහි එන හුදුදරික භාරදාප් බ්‍රාහ්මණාදීන්ගේ උදකාවගාහගුණී ආදී මිථ්‍යාමිත ද, උපාලිසුත්‍රාදියෙහි සඳහන් වන අවේතනයන් වේතනයන් කොට ගෙනැ කායදණ්ඩාදිය පැනැ වූ ඇතැම් කම්මාදී ශායනාන්ගේ විකල්‍ය විසදීමෙන් පරසමයමාදීන්ගේ මිත්‍යාවාද ද බිඳලූ සැටි මැදුම් සහිතයෙහි වෙසෙසින් සඳහන් වන්නේ ය.

මෙකලා කිසි අවිවේකී කෙනෙකුන් දිසී සුත්‍ර මාදුම් සහියෙහි ඇතිගෙන් 'මජ්ඣිමනිකාය' යනු අනුච්චි නොවන සේ කියනුදු විවිධ දෘෂ්ටි විදුමින් පරවාදමචනය කරන්නට පොතොසත් ධර්මප්‍රදේශ විස්තර වශයෙන් ගෙන ප්‍රමාණාතී කොට දක්වන කල අනුච්චිතාමයට විරෝධයෙක් නැත. ඒ ඒ නිකායට වෙන් කල සුත්‍රසංඛ්‍යා පරිගණකායෙහි දී ප්‍රමාණ වශයෙන් මධ්‍යමප්‍රමාණ සංඛ්‍යායෙක් මෙහි ඇත්නුයි එහිනුදු තෙල අනුච්චි වන්නේය.

බුද්ධශාසනයන්හි:

පමණ විසින් බලන් ම, අප දිවයින කුඩාවුව ද, එය බුද්ධශාසනයෙහි සිද්ධිකෛත්‍රය විසින් සැලැකියැ හෙත්තේ ය. අද ලෝකයෙහි ප්‍රචලිතපාලිය පවත්නේ එය ලක්දිව සිංහල මහතෙරවරුන් ලියා නැබු හෙයිනි. ඉදින් එදා බබ මුඛපරමපරයෙන් ගෙන ආ ගෙවලාදහම මාතලේ අලුතිහාරයෙහි දී නො ලියුනු නම, ලොව ත්‍රිපිටක පාලියෙක් නැත. හැම ත්‍රිපිටක අච්ඡාදනයෙක් සිය බසින් නිරවුල් ව මෙහි පැවැතිණ. ස්වර්වාද සංඛ්‍යාත විචල්‍යවාදයෙහි සිද්ධිකෛත්‍රය වන අනුරාධපුර මහාවිහාරය සිංහලයන් විසින් ම ගොඩනැංවිණ. බුදුන් පහල වෑ දහම දෙසු දබ්දිවී තෙලෙහි සිට ඒ බුදුන්ගේ දහම නිසිසේ දක්නට බුද්ධසාමාජිකයන් එකත්සේ බදු මහ පවරුවන් සිංහලද්විපයට පැමිණීම ද සිංහලයන් කෙරෙහි පැවැති ධර්මඥාන-මිතිමය දක්වන සාධකයෙකි.

සබ්බුද්ධ ශාසනභාරය නිශේෂයෙන් සිංහල වර්ණිත කෙරෙහි රැදියන බව දැනැ එය උන් කෙරෙහි පිහිටුවනු සඳහා මෙහි වැඩි මිනිසු ගෙ රකනන් වනත්සේ සිංහලයනට පලමු මැ දෙසු දහම වන බුද්ධසංචිතපදොපම-සුත්‍රය මේ මාදුම්සහියෙහි ඇතුළත් වෙයි. එයින් සිංහල ජාතිය බුද්ධශාසනයෙහි උපායකතියට පැමිණි දිනේ මේ මජ්ඣිමනිකායෙහි සලකන්නේය.

මජ්ඣිමනිකායෙහි පරමපරාව:

ප්‍රථම සංඛ්‍යාතාවනාතයෙහි මජ්ඣිමනිකායෙහි සෑරිසුන් මහ රහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යගණයා හට දක්වා දුන ද, එය ඒ පරපුරෙහි වූ මජ්ඣිමනිකායෙහි සිංහල මහතෙරවරුන් නමින් ම ලත් ස්වදේශික සේ සෙසින් අතහැරගත් පුත්‍රණුකල සේ පෙනේ. මූලපරිශාය සුත්‍රයෙහි ඒ ඒ භූම-පරිච්ඡේදයෙහි වැටෙන පැරැණි ගෙලවැකිවැලිනුදු දිවයිනෙහි අශෝකාක්‍ෂර-යෙන් කෙටු ලෙන් ලිපි රැසෙහි නොයෙක් තැනැ එන 'මජ්ඣිමනිකාය' යන වචනයෙහිදු එබව හෙළි වෙයි. මෙරට පැරැණි ලෙන් ලිපි අතර 'මජ්ඣි-මනිකාය' යන සඳහන මිසැ ඉතිරි ගාණකයන් ගෙනැ කල සඳහනෙක් දුර්ලභ ද වෙයි. මේ හැටි කරුණින් හෙළිවන දෑයෙක් ඇත: සිංහල මහතෙරවරුන් "මජ්ඣිමනිකායෙහි සෑරිසුන් මහරහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය-ගණයා කෙරෙහි මතු නොවැ අප ද කෙරෙහි පවරු දුන් දෑයෙකැ"යි සිතුවාක් වැඩි බවයි.

පුරාණපරිවර්තන:

අතීතයෙහි බුද්ධදස මහරජහු දවස බමිකපික නම අංගමධර මහ තෙර කෙනෙකුත් සුත්‍රාන්තයන් සිය බසින් අරවා නැබු බව ඉතිහාස-
 ලයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ඇත. එය බුද්ධභෞතාචාරීන් වහන්සේ මේරටට පැමිණෙත්-
 නව පෙරැ ක්‍රියාවලියෙන් සිටුවැති ගතවමීයෙහි සිදු වූ දූෂණයකි. මැදුම්
 සකියන් ඒ පරිවර්තනයෙහි ඇතුළත් වුවද අද ඒ ලිපි නැත. බමිපියාවුවා
 ගැටපද සත්තයෙහි "මහ තෙරුන් කසයින් සම්දිව්භූ සුතන් විගබැන්
 කෙරෙමින්" යනාදී පාඨයෙක් එහි. කලින් කල ඒ ඒ ඇදුරෙල්ලි තෙර-
 වරුන් සහියෙහි සුත්‍රාන්ත ගෙනා ව්‍යාඛ්‍යාත සැපසුසෙ එයින් පැමිණෙනුද
 අද ඒ ලිපි ද නැත. අමාවතුර කරන ගුරුළුගෝමින් සවචක සුත්‍රාදිය
 ඇතිරි කොට කල පරිවර්තන කිහිපයෙක් අද ද ග්‍රන්ථාචාර්යවෑ ඇත. මූල-
 පරිණාය, හමොද්ධි, මහාසිහනාද, වමමික, රට්ඨපාල, සංලෙසා ආදී
 සුත්‍රාන්ත ගෙන වෙන වෙන කල පරිවර්තන බෙහෙවින් ඇත ද එ හැම
 සම්පාතියෙහි වැටෙන්නයෙන් එහි හැදින්වියා සුදු විශේෂ දූෂණයන් නො
 එසි.

පාඨශුද්ධි:

පාඨානතර විමසා බලන් ම, ග්‍රන්ථාචාර්ය සබ්බසීරිය තෙක් පාඨශුද්ධි
 මැනවින් පැවැත්වියෙහිට සාධක කපා දක්නා ලැබේ. මහාසමය සුත්‍ර
 අටුවායෙන් සිය බසට ගත් තෙල මැනිය බලන්නේය:

"කෙලපවු වෙහෙරු නාලෙනදෙරු තාරුකැ එක් දෙව් දුවක් වෙහෙසි.
 එක් ලදරු පැවිච් කෙනෙක් ඇතුළුලෙනැ හිදැ මෙසුත පිරිවහති. දෙව්
 දු අසා සමකරයෙහි මහන් කොට සාබුකාර දුනැ. 'පැවිච්පෙරා තො කම-
 රහු' හි කිහු. 'වහන්සෙ, මම දෙව්දුවක්වු' හි කිවැ. කුමට සාබුකාර
 දුන්හු' හි කිහ. "වහන්සේ, බුදුන් මහාවතයෙහි වැඞැ හිදැ මෙසුත
 දෙසන දවස් ඇහිමි. දුන් අද ඇසිමි. බුදුන් වදාල තිසායෙන් එක් අකුර-
 කුදු නො පිරිහෙලා ගත් දූශැසි කිවැ."

මෙහි පාඨශුද්ධි පිණිස දෙවියන් සාබුකාර දුන්සෙ කියනුයෙන් මුඛ-
 පාඨ මගයෙන් නෙවලා ගෙනා ආ දවස් පාඨශුද්ධිය මැනවින් වැඩුණු
 බව පෙනේ. ගුරුවාසයෙහි දී මුඛපාඨමගයෙන් හදල පෙල අවුල් වන්නට
 කරුණක් නැත. ග්‍රන්ථාචාර්යකරණයෙන් පසු ලෙබකයන්ගේ අනවධාන-
 යෙහිදු, දේශානතරයෙහි දී හවගත් විෂමිපාඨයෙකුයෙහිදු බෙහෙවින්
 අවුල්වැ ගියතැන් මෙහිදු දක්නට ලැබේ. එහි නිමිලීකරණය අද දුෂකර
 වූ ක්‍රියායෙකි. මෙහි අධොලිපි මගයෙන් බහාලු පාඨරුහියෙන් එය දත
 හෙත්තේය. විශේෂයෙන් මෙහි භාණකයන් ලියූ 'වගීන්ත උදුන්තපාඨා,
 සලකා බලන් ම අවුල්වියවුලෙහි තතු කොතරම් වේ ද යනු දත හැකිවෙයි.
 පාඨශාධනය පිණිස මෙහි දැරූ උත්සාහ මේ ග්‍රන්ථය හදරන
 ක්‍රමණාචාර්යවට මැනවින් වැටහී යනවා ඇතිසි සිතමහ.

පාළිපදප්‍රයෝග:

පාළියෙහි බස විමසන් ම, එය බුද්ධිකාලයෙහි ව්‍යවහාරපථයෙහි වැටුණු බසක් බව කියන සාධකයෝ බොහෝ වෙති. “වියඤ්ජනා, සුචාමි, දුචෙ, කුචං” ආදී සකසුකඛ්ඛාන ශිච්චපද ද, “අච්චායං, එචං ව්‍යා බො (අපි ම අයං, එචං විභ බො)” යනාදී ශතකඛ්ඛාන සන්ධි පද ද එයට දෙස් විසින් දක්වනු හෙයි. ප්‍රාකෘතිකයන් ඇති පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද නිකායානතර-වෘත්තීන්ගේ වෘත්තීන්ගේ ප්‍රයෝග ද දෙසනාමා පදවශයෙන් විකාත වූ පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද කිසි නැතෙකැ ඇත. “සෙ ජෙ කාළි - කිං ජෙ දීවා උට්ඨාසි” යි කාකවුසම සුත්‍රාදියෙහි එන ‘ජෙ’ යන පදය ප්‍රාකෘතික ගති ඇති සේ පෙනේ. බුද්ධිකාලයෙහි පැවැති ලෝක වාරිත්‍ර විධි අනුවැ සිච්චාදුරාමී දසගණ-යෙන් වෙයි. ‘අනෙතාජාත, ඛතකකිත’ ආදී වශයෙන් අවුච්චායෙහි එය සදහන් කෙරෙති. මෙහි ‘ජාත’ යනු සිග්ගෙහි මැ පරමපරවශයෙන් එන දසයට ද වැ දසිය කුස උපන් දරු වෙයි හේ නම් ‘ජාතදස’ යි. එහි කෙල්ල ‘ජාතා’ නමු. එහි සමබුද්ධි රූපය ‘ජාතෙ’ යි විකාසකුස. ප්‍රාකෘත-ධම්ම වශයෙන් ‘ජාඵ’ යි සිඬු වැ සංඝිතා විසින් ‘ජෙ’ යි දුඛිආමනත්‍රණපද-සිඬුය සැලකියැ හෙන්නේය. නිසඤ්ඤායෙහි නිර්විශේෂ ආමන්ත්‍රණනිපාත වශයෙන් කිව ද තෙල පදය ජාතදසාමන්ත්‍රණයෙහි ම රුචි වෙයි. ප්‍රාකෘත-යෙහිද ‘ජෙ’ යි නිපාතපදයක් කිව ද ඒ පදපුරණාවශෙහි ම වෙයි. සකුගෙහි මේ රූපය තොලැබේ. මෙබඳු ප්‍රාකෘතිකපද මේ සහිතයෙහිද එයි. මේ ද පාළියෙහි හාමාච ව්‍යවහාරහාමා චන හෙයින් සිඬුසේ සලකමහ. “එකුත පඤ්ඤා ආර්චනෙ, පරිබ්බාජකසනෙ, නාගාචාසගතෙ, විසෙගුඤ්ඤසනෙ” යි සංඤ්ඤා සුත්‍රාදියෙහි එන වාක්‍යප්‍රදේශ සමයානතරවෘත්තීන්ගේ වෘත්තීන්ගේ විසින් සලකන්නේය. ‘තං පවුතනං’ යනු පිණිසැ ‘සෙ පවුතන’ කියා ද, ‘තං භිතනං’ යනු පිණිසැ ‘සෙ භිතන’ කියා ද ‘තං චතනං’ යනු පිණිසැ ‘සෙ චතන’ කියා ද ‘ත’ ශබ්දයාගේ ‘සෙ’ යන රූපයෙන් මෙහිද පෙනේ. එය කලිච්චිඛගයෙහි වැටෙන්නාක් සෙයින් මැ පුංලිඛගයෙහිද වැටේ. සුතෙත සුචුච්චාරණසම්බන්ධලොපො, විපරිතතා ච යන ශබ්ද නීති සුත්‍රයෙහිදී ‘එසො, සො, එකො’ යනු ‘එසෙ, සෙ, එකෙ’ යි විපයනීස වනසේ දක්වුහ. මෙහි ‘සෙ’ යනු පුංලිඛගනිදේශවශයෙන් කියති ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොත්තයකගෙහිදී තෙල රූපය දෙශානතරයේද වශයෙන් එන විපයනීසරූප වන් මුත් මෛලිකරූප තොවනුයෙන් කච්චායත, මොග්ග-ලායත දෙකේ අනනුශිචෙ සේ සලකමහ.

ශබ්දනීතිකාරයන් පාළියෙහි ආගම හකාරයක් කියා ‘භෙවනි’ යනාදී පද උදහරණ කරනුද කච්චායනාදියෙහි එවන් උපදේශයක් තො එයි. ඒ පද කච්චාචක්ඛු යෙහි එන කාලානතරසඤ්ජාත වූ උච්චාරණ විකාති-රූප වන් මුත් පාළියෙහි එන මෛලිකශබ්දධම්මී තොවන හෙයිනි. ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොත්තයකගෙහිදී ද කච්චායනාදියෙහි ‘සෙ’ යනු සහිතාහිත තොවනුයේ තෙල හේතුගොතැයි එසෙයින් මැ සැලකිය හෙයි. මෛලික-රූප තොවනුද ‘සෙයාපීදං’ යනාදී පද අවයව විසින් බිඳගනුත් හොත් පාළියෙහි මැ දක්නා ලැබෙන ‘සෙ’ යනු මැ ගෙනැ නිෂපතති දක් විභ හැකියැ. ශබ්දනීතිකාරයෝ “අඵ පනාවරීයා සෙයාපීදනනි ඔකාරයං එකා-රතතමිච්ජනනි. පාඨනතරං තෙහි දීට්ඨං භවිස්සති. මයං පන ත පසාමි” යි පැරැණියන් ‘සො යථා’ යි පද බිඳ ඔකාරයට එකාර කොට ‘සෙයාපා’ යි සිඬු කියනුද හමන් එබඳු පාඨානතරයක් තො දුටුසේ සදහන් කෙරෙති.

“සෙය්‍යපිදන්ති සො කතමොති වා, තෙ කතමෙති වා, සා කතමාති වා, තා කතමාති වා, තං කතමන්ති වා, තාති කතමාතිති වා, එවං ලිඛිතවචන වසෙන අතියමිතෙ අභන්” යි සෙය්‍යපිදං - යනු ලිඛිතත්‍රයෙහි ප්‍රථමා එක වචන බහුවචන දෙකේ ම අතියමිතාපියෙහි අයදෙන බව ද දෙකක් කෙරෙති. මෙයින් පැරණියන් ‘සො යථා’ යි ගත ද එය නබා, මූලා කී ‘සෙ’ යන රූපය කිසි තැනෙකැ අසඹින සිරුපයෙන් සිටුනා සේ සැලැකිය හෙන්නේය. තකාර සකාරයෝ දෙදෙනා උත්පන්නින් දන්නන් වෙත් නුසි සකාරයා විසින් තකාරයා අනුකත වත් මැ ‘තං, තෙ’ යනු පිණිසැ ‘සෙ’ යනු පැමිණිසැ හෙන්නේය. ඒ රූපය පාලියෙහි මැ අතිප්‍රසන්නදේශපද වශයෙන් බැසැගෙනැ සිටුනාසේ දත කැකිවෙසි. තෙල සහියෙහි එන ‘සෙය්‍යාසො, පාපියසො, යනාදී පද විමසත් ම, වෛදික පක්‍ෂයෙහිත් සිටුනා ‘ශ්‍රෙයස්, පාපියස්’ යනාදී යඛදයන්ගේ රූපානතර බව කියැ කැකියැ.

මෙහෙයින් පාලියෙහි භෞතියය අැති භෞතියකයන් පිසින් විමැසියැයුතු බොහෝ පදරත්නයන් උභිරණය කොටගත්තට මැදුම්සහිය සාගරසදය බව කියමිත.

පිටකසංසදනා වශයෙන් පදප්‍රයෝග විමසා බලත් හොත් විනය-පාලියෙහි ලැබෙන අැතැම් ප්‍රයෝග විසි මෙහි දුර්ලභ බව කියැ යුතු වෙසි. “භික්‍ෂු තිසිනෙන මාතුගාමො උපතිසිනො වා” යි විනයෙහි ‘භික්‍ෂුමහි’ යි තැබුව මනා පදය අවිහක්තිකතීදේශ වශයෙන් ‘භික්‍ෂු’ යි තැබී. එහි මෙබඳු බොහෝ යෙදුම් අැත ද සුත්‍රානුපාලියෙහි එබඳු යෙදුම් දුර්ලභ වෙසි. මෙ කැම නුවණැතියන් පිසින් ඒ ඒ තත්හි විමසා බලන්නේය.

මේ මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාග පරිවචිතසංසකරණයෙහි දී ගෞරවැඪී දැනවිශාරද මහොපාධ්‍යාය පරමාහාර සිඪි චජිරඤ්ඤාණාභිධාන, කොලඹ තවකෝරලයෙහි ප්‍රධාන සභිකනායක මහාසථවිරපාදගන් වහන්සේගේ සදුපදේශ අත්‍යපියෙගන් එළිය දුන් බව බබ කෙරෙති අතියය ගෞරවයෙන් සදහන් කරමිත. ත්‍රිපිටකයෙහිද දැනියැත්තුවිමසෙහිද පරිණතබ්‍රහ්මිප්‍රභා අැති ඔබගේ උපදේශ නො ලද නම, මේ පරිවචිතයෙහි ධර්මාපිගන් පිලිබද දුර්බොධසාන සුබොධ නොවන බව කියනු කැමැතියමිත.

කෝදගොඛ ඤාණාලොභ සථවිර

සමූහකතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

- සී. — වැලිගම අග්ගබෝධි රාජමහාවිහාරේ සිහල කාලපණ්ණි-
පොතකං.
- සී. කන්ධි. — අම්බලමගොඩ වහාවිහාරේ කාලපණ්ණි පොතකං.
- සී.මු. — විජයලක්ෂාර හිටිවක මණ්ඩල - සිහලකාර - මුද්දිත-
පොතකං..
- සසා. — සසාමකාර - මුද්දිතපොතකං.
- මජ්ඣ. — මජ්ඣමනිකාසකඛණ්ඩපිටකපොතකං.
- PTS. — Pali Text Society - Majjhimanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඒ ī උ u ඌ ū එ ē ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඛ්ඛ්ඛා kkhā
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඡ්ඡ්ඡා cchā
ට්ඨා tṭā	ඵඨා tṭhā	ඳ්ඳා dḍā	ඵඳ්ඳා tṭhā	ඡ්ඡ්ඡා cchā
ත ta	ඵtha	ද da	ඵdha	ත na
ප pa	ඵpha	ඛ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ඝ sa	හ ha	ල ja	ඤ ña
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො kō
ඛ kha	ඛා khā	කි khi	කී khī	භු khu	භූ khū	ඛෙ khē	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡක jkha	ඡඡ ttha	භ් bra
කඛ kkha	ඡඡඡ ඛ්ඛ්ඛා kkhā	භ්භ tra, තී tva	භ්භ mpa
කග kya	ඡඡඡ ඛ්ඛා kkhā	ඡඡ dda	භ්භ mpha
කි kri	ඡඡ, ච ඛ්ඛා kkhā	ඡඡ, ඵ ddha	භ්භ, ඹ mba
කච kva	ඡඡ, ඡ ඛ්ඛා kkhā	ඡ dra	භ්භ mbha
කඡ khya	ඡඡ, ඡ ඛ්ඛා kkhā	ඡඡ ඵ, dva	භ්භ mma
කඵ khva	ඡඡඡ ඛ්ඛා kkhā	ඡඡ dhva	භ්භ mha
කඤ ñka	ඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ nta	ඡඡ, ඡඡ yya
කඛඛ kkhka	ඡඡ, ඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ nthā	ඡඡ yha
කගග gga	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ nda	ඡඡ lla
කඝඝ gggha	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ ndha	ඡඡ lya
කග්ඝ gra	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ nna,	ඡඡ lha
කභභ bhka	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ nba	ඡඡ wha
කභඝ bhgha	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ ppa	ඡඡ ssa
කචච cca	ඡඡඡ, ඵ ඡඡා kkhā	ඡඡ ppha	ඡඡ sma
කඡඡ ccha	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ bba	ඡඡ swa
කඡඣ ccha	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ bbha	ඡඡ hma
	ඡඡඡ ඡඡා kkhā	ඡඡ hva	ඡඡ lha

ඡඡ ඡඡ ඡඡ ඡඡ ඡඡ ඡඡ ඡඡ ඡඡ

මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසකෙ

විසයසූචි

සූත්‍රපාඨය	1. මූලපටිපාසවග්ගො	පිටිපටිකා 2 - 164
1. මූලපටිපාස සූත්‍රය	සූත්‍රය	2 - 18
2. සබ්බාසව	"	18 - 28
3. ධම්මදයාද	"	30 - 36
4. භයභරව	"	38 - 54
5. අනභිගණ	"	54 - 74
6. ආකඛේධ්‍යා	"	74 - 82
7. චන්ද්‍රපම	"	82 - 92
8. සලලඛ	"	92 - 108
9. සමොද්ධි	"	110 - 132
10. සතිපට්ඨාන	"	134 - 154

මූලපටිපාසවග්ගො පඨමො.

සූත්‍රපාඨය	2. සීහනාද වග්ගො	164 - 306
11. චූළසීහනාද සූත්‍රය	සූත්‍රය	154 - 164
12. මහාසීහනාද	"	164 - 198
13. මහාදුක්ඛකඛකි	"	200 - 214
14. චූළදුක්ඛකඛකි	"	214 - 228
15. අනුමාන	"	228 - 250
16. වේතොබ්ල	"	252 - 262
17. චතපත්ථ	"	264 - 272
18. මධුපිණ්ඩක	"	272 - 286
19. දොඩා විතකක	"	288 - 298
20. විතකකසණ්ඨාන	"	300 - 306

සීහනාදවග්ගො දුතීයො.

සූත්‍රපාඨය	3. බසමමවග්ගො	308 - 492
21. කකචුපම සූත්‍රය	සූත්‍රය	308 - 322
22. අලගඤ්ඤපම	"	324 - 354
23. චම්භක	"	354 - 360
24. රථවිනිත	"	362 - 372
25. නිවාප	"	374 - 392
26. අරියපට්ඨෙසන	"	394 - 424
27. චූළභත්ථිපදෙපම	"	426 - 446
28. මහාභත්ථිපදෙපම	"	448 - 462
29. මහාසාරොපම	"	462 - 476
30. චූළසාරොපම	"	478 - 492

බසමමවග්ගො තතීයො.

		4. මහායමකවග්ගො	494 - 660
31.	චූළගොසිඞ්ඞ සුත්තං	... ..	494 - 506
32.	මහාගොසිඞ්ඞ	... ..	508 - 524
33.	මහාගොපාලක	... ..	526 - 534
34.	චූළගොපාලක	... ..	536 - 540
35.	චූළසච්චක	... ..	540 - 558
36.	මහාසච්චක	... ..	560 - 592
37.	චූළතණ්හාසඞ්ඞිය	... ..	592 - 600
38.	මහාතණ්හාසඞ්ඞිය	... ..	602 - 632
39.	මහාඥස්සපුර	... ..	632 - 650
40.	චූළඥස්සපුර	... ..	652 - 660

මහායමකවග්ගො වතුපඤ්චා.

		5. චූළයමකවග්ගො	662 - 790
41.	සාලොග්ගක සුත්තං	... ..	662 - 672
42.	චෙරඤ්ජක	... ..	672 - 684
43.	මහාවෙදලල	... ..	684 - 700
44.	චූළවෙදලල	... ..	702 - 716
45.	චූළධම්මසමාදාන	... ..	718 - 726
46.	මහාධම්මසමාදාන	... ..	728 - 742
47.	විමංසක	... ..	744 - 750
48.	කොසමඞ්ඞ	... ..	752 - 762
49.	චුඤ්චිනිමනනකික	... ..	764 - 774
50.	මාරතඤ්ඤිය	... ..	776 - 790

චූළයමකවග්ගො පඤ්චොමා.

චූළපණ්ණසකං නිට්ඨිතං.

සුභානන්දපීඨකේ

මජ්ඣිමනිකායෝ

පඨමො භාගෝ

සුභානන්ද්‍රිවතෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මූලපණණාසකො

1. මූලපරියායවගො

නමො තසස හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස.

1. 1.

මූලපරියායසුභං

1. එවං මෙ¹ සුභං: එකං සමයං හගවා උක්කමභායං විහරති සුභගචනෙ සාලරාජමූලෙ තනු ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

2. සඛබ්බමමූලපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසෙස්සාමි². තං සුභංථ. සාධුකං මනසි කරොථ. හාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති³ ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

(1)

3. ඉධ භික්ඛවෙ අසුභවා පුපුර්ජනො අරියානං අදස්සාථි⁴ අරියබ්බමස්ස අකොච්ඤෙ අරියබ්බමෙ අචිතීතො, සපපුරිසානං අදස්සාථි⁵ සපපුරිසබ්බමස්ස අකොච්ඤෙ සපපුරිසබ්බමෙ අචිතීතො පඨවිං පඨවිතො⁶ සඤ්ඤානාති. පඨවිං පඨවිතො⁷ සඤ්ඤානා පඨවිං මඤ්ඤාති. පඨවියා මඤ්ඤාති. පඨවිතො මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙත්⁸ මඤ්ඤාති. පඨවිං අභිනඤ්ඤාති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං⁹ තස්සාති වදාමි. (1)

---

1. එවමෙම, සං. PTS සි I. සි. 11.
 2. දෙසිස්සාමි, සං. PTS. සි I. සි II.
 3. එවමනෙතති, සං. PTS. සි I. සි II.
 4. අදස්සාමි, සි I.
 5. පඨවිං පඨවිතො, මජ්ඣ.
 6. පඨවිමෙත්, සං. PTS. සි I. සි II.
 7. අපරිඤ්ඤාතං, සි I.

4. ආපං ආපතො සඤ්ජානාති. ආපං ආපතො සඤ්ඤානා ආපං මඤ්ඤති. ආපසම් මඤ්ඤති. ආපතො මඤ්ඤති. ආපං මෙති මඤ්ඤති. ආපං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (2)

5. තෙජං තෙජතො සඤ්ජානාති. තෙජං තෙජතො සඤ්ඤානා තෙජං මඤ්ඤති. තෙජසම් මඤ්ඤති. තෙජතො මඤ්ඤති. තෙජං මෙති මඤ්ඤති. මතජං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (3)

6. වායං වායතො සඤ්ජානාති. වායං වායතො සඤ්ඤානා වායං මඤ්ඤති. වායසම් මඤ්ඤති. වායතො මඤ්ඤති. වායං මෙති මඤ්ඤති. වායං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (4)

7. භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාති. භූතෙ භූතතො සඤ්ඤානා භූතෙ මඤ්ඤති. භූතෙසු මඤ්ඤති. භූතතො මඤ්ඤති. භූතෙ මෙති මඤ්ඤති. භූතෙ අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (5)

8. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ජානාති. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ඤානා දෙවෙ මඤ්ඤති. දෙවෙසු මඤ්ඤති. දෙවතො මඤ්ඤති. දෙවෙ මෙති මඤ්ඤති. දෙවෙ අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (6)

9. ජජාපනිං ජජාපනිතො සඤ්ජානාති. ජජාපනිං ජජාපනිතො සඤ්ඤානා ජජාපනිං මඤ්ඤති. ජජාපනිසම් මඤ්ඤති. ජජාපනිතො මඤ්ඤති. ජජාපනිං මෙති මඤ්ඤති. ජජාපනිං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (7)

10. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ජානාති. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ඤානා බ්‍රහ්මං මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මනි² මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මතො මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මං මෙති මඤ්ඤති. බ්‍රහ්මං අභිනන්දති. තං කිසස හෙතු? අපරිඤ්ඤතං¹ තස්සාති වදාමි. (8)

1. අපරිඤ්ඤනං, සී. I.

2. බ්‍රහ්මසම්, මජ්ඣ.

11. ආනසාරෙ ආනසාරතො සඤ්ජානාති. ආහසාරෙ ආහසාරතො සඤ්ජානාති. ආනසාරෙ මඤ්ජානාති. ආහසාරෙසු මඤ්ජානාති. ආනසාරතො මඤ්ජානාති. ආහසාරෙ මෙති මඤ්ජානාති. ආහසාරෙ අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (9)

12. පුහකිණේණං පුහකිණේණතො සඤ්ජානාති. පුහකිණේණං පුහකිණේණතො සඤ්ජානාති. පුහකිණේණං මඤ්ජානාති. පුහකිණේණංසු මඤ්ජානාති. පුහකිණේණතො මඤ්ජානාති. පුහකිණේණං මෙති මඤ්ජානාති. පුහකිණේණං අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (10)

13. වෙහපඵලෙ වෙහපඵලතො සඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙ වෙහපඵලතො සඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙ මඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙසු මඤ්ජානාති. වෙහපඵලතො මඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙ මෙති මඤ්ජානාති. වෙහපඵලෙ අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (11)

14. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං මඤ්ජානාති. අභිභුසමිං මඤ්ජානාති. අභිභුතො මඤ්ජානාති. අභිභුං මෙති මඤ්ජානාති. අභිභුං අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (12)

15. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනසමිං මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනතො මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං මෙති මඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසමිං මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මෙති මඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං අභිනන්දාති. තං කිසං ගෙභු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (14)

1. අපරිඤ්ඤාණං සී. I. 2. පුහකිණේහ, මජ්ඣ. සං. සී. I. සී. II. අ.
3. පුහකිණේහතො, මජ්ඣ. සං. සී. I. සී. II.

17. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤාචා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසමී මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (15)

18. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤාචා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසමී මඤ්ඤති නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (16)

19. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ජානාති. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤාචා දිට්ඨං මඤ්ඤති. දිට්ඨසමී මඤ්ඤති. දිට්ඨතො මඤ්ඤති. දිට්ඨං මෙති මඤ්ඤති. දිට්ඨං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (17)

20. සුභං සුභතො සඤ්ජානාති. සුභං සුභතො සඤ්ඤාචා සුභං මඤ්ඤති. සුභසමී මඤ්ඤති. සුභතො මඤ්ඤති සුභං මෙති මඤ්ඤති. සුභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (18)

21. මුඛං මුඛතො සඤ්ජානාති. මුඛං මුඛතො සඤ්ඤාචා මුඛං මඤ්ඤති. මුඛසමී මඤ්ඤති. මුඛතො මඤ්ඤති. මුඛං මෙති මඤ්ඤති මුඛං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (19)

22. විඤ්ඤාභං විඤ්ඤාභතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාභං විඤ්ඤාභතො සඤ්ඤාචා විඤ්ඤාභං මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභසමී මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභතො මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභං මෙති මඤ්ඤති. විඤ්ඤාභං අභිනන්දති. භං කිස්ස හෙතු ? අපරිඤ්ඤාභං භස්සාති වදාමි. (20)

28. ආපං -පෙ- භෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දෙවෙ -පෙ-
පජාපතිං -පෙ- බ්‍රහ්මිං -පෙ- ආභස්සජර -පෙ- සුභකිණ්ණෙ -පෙ-
චෙතපඵලෙ -පෙ- අභිභුං -පෙ- ආසාසානිකුචායතනං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
යතනං -පෙ- ආකිඤ්ඤායතනං -පෙ- නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං -පෙ-
දිට්ඨිං -පෙ- සුභං -පෙ- මුඛං -පෙ- විඤ්ඤාතං -පෙ- ඵකතනං -පෙ- සඛං
-පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජාතාති. තිබ්බානං තිබ්බානතො
අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං මාමඤ්ඤාදී¹. තිබ්බානතො මාමඤ්ඤාදී. තිබ්බානං මෙති
මාමඤ්ඤාදී. තිබ්බානං මාභිනඤ්ඤාදී². තං කිස්ස හෙඤ්ඤාදී³ තස්සාති
වදාමි.

(සෙබ්බං⁴ විචච්චසෙති දුතියකභූමි⁵ පටිච්චෙදි⁶)

(3)

29. යොපි යො භික්ඛෙව භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො චුභිතවා
කතකරණියො ඕභිතභාගෙ අනුසත්තසද්දෙවො පරිකම්භ්භවසංයොජනො
සමමදඤ්ඤා විමුඤ්ඤා, යොපි පඨවිං පඨවීතො අභිජාතාති. පඨවිං පඨවිතො
අභිඤ්ඤාය පඨවිං ත මඤ්ඤාදී. පඨවියා ත මඤ්ඤාදී. පඨවීතො ත මඤ්ඤාදී.
පඨවිං මෙති ත මඤ්ඤාදී. පඨවිං නාභිනඤ්ඤාදී. තං කිස්ස හෙඤ්ඤාදී³
තස්සාති වදාමි.

30. ආපං -පෙ- භෙජං -පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජාතාති.
තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං ත මඤ්ඤාදී. තිබ්බානස්මිං ත
මඤ්ඤාදී. තිබ්බානතො ත මඤ්ඤාදී. තිබ්බානං මෙති ත මඤ්ඤාදී.
තිබ්බානං නාභිනඤ්ඤාදී. තං කිස්ස හෙඤ්ඤාදී³ තස්සාති වදාමි.

(ඩිණාසවං⁴ පඨමකතසෙ තතියකභූමි⁵ පටිච්චෙදි⁶)

1. වා මඤ්ඤාදී, සී I. 2. වා අභිනඤ්ඤාදී, සී I. මාභිනඤ්ඤාදී, මජ්ඣං.
3. අපරිඤ්ඤාදී, සී I, සී II. 4. සෙබ්බං=සෙබ්බං.
5. සෙබ්බසෙත දුතියතභූමි, මජ්ඣං. සං. සෙබ්බං විචච්චසෙති දුතියකං භූමි, සී I.
6. පරිච්චෙදා, සං. පරිච්චෙදා නිට්ඨිතො, මජ්ඣං.
7. ඩිණාසවංසෙත තතියතභූමි, මජ්ඣං. සං. ඩිණාසවංසෙත පඨමකතසෙ තතියකභූමි, සී I.
o ඩිණාසවං=ඩිණාසවං.

(4)

31. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණංසවො චූඨිතව කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භිණහවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුච්ඡෙත්තා, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤා පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිනාදාති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගත්තා.

31. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤා නිබ්බානං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං නාභිනාදාති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගත්තා.

(ඩිණංසවහ දුතියකතයෙ චතරවනක*භූමි*පරිචේජදී*)

(5)

33. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණංසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේථො පරිකම්භිණහවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුච්ඡෙත්තා, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤා පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිනාදාති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා දෙසස්ස විතදෙසත්තා.

34. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤා නිබ්බානං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං නාභිනාදාති. භං කිස්ස හෙතු? ඛයා දෙසස්ස විතදෙසත්තා.

(ඩිණංසවහ තතියකතයෙ සඤ්චවනක*භූමි*පරිචේජදී*)

1. ඩිණංසවවසෙත චතුස්සකභූමි, මජ්ඣ. සං. 2.
2. පරිචේජදෙ, සං. පරිචේජදෙ තිට්ඨතො, මජ්ඣ.
3. ඩිණංසවවසෙත පඤ්චමතභූමි, මජ්ඣ. සං.
* 'චක්ඛාරවාතක, පඤ්චවාතක' ඉති 'අවාතක' යදෙද්දෙ සෙබ්බු පටිපෙට්ඨකෙසු දිස්සති. තථාපි පුරාතන පිතලපිලාලිපිසු 'දෙද්දවතක (සිං. IV. 221), නිණ්වතක (සිං. III. 177), චතරවතක (සිං. V 85), ඉම්මාදිසු 'අවතක' යදෙද්දෙ ආගතො.

(6)

35. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං විණාසවො වුපිභවා කභ-
කරණීයො ඔභිභහාරො අනුපාතකසදුච්චො පරික්ඛිණභවසංයොජනො
සමච්චෙද්දඤ්චුමුභෙතො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං
පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න මඤ්ඤති. පඨවිතො න
මඤ්ඤති. පඨවි, මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං නාභිනඤ්ඤති. භං කිසස
හෙතු? ඛයා මොහස්ස චිතමොහතො.

36. ආපං - ථෙප - තෙජං - ථෙප - තිබ්බානං තිබ්බානහො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානහො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං න මඤ්ඤති. තිබ්බානසමීං න
මඤ්ඤති. තිබ්බානහො න මඤ්ඤති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති.
තිබ්බානං නාභිනඤ්ඤති. භං කිසස හෙතු? ඛයා මොහස්ස චිතමොහතො.

(විණාසවහ චතුස්ඵකනිසෙ ජවනක¹භුමි² පරිචෙජදි³)

(7)

37. තථාගභොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසමුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනඤ්ඤති. භං කිසස හෙතු? පරිඤ්ඤාං භං⁴ තථාගභස්සාති වදාමි.

38. ආපං - ථෙප - තෙජං - ථෙප - තිබ්බානං තිබ්බානහො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානහො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං න මඤ්ඤති. තිබ්බානසමීං න
මඤ්ඤති. තිබ්බානහො න මඤ්ඤති. තිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති. තිබ්බානං
නාභිනඤ්ඤති. භං කිසස හෙතු? පරිඤ්ඤාං භං⁴ තථාගභස්සාති වදාමි.

(සඨාරහ පඨමකනිසෙ සත්ථවනක⁵භුමි පරිචෙජදි³)

(8)

39. තථාගභොපි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසමුද්ධො පඨවිං පඨවිතො
අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති. පඨවියා න
මඤ්ඤති. පඨවිතො න මඤ්ඤති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති. පඨවිං
නාභිනඤ්ඤති භං කිසස හෙතු? නඤ්ඤි⁶ දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති විදිච්චා,
භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණනති. තස්මාතිභ භික්ඛවෙ තථාගභො සබ්බසො
තණ්හානං ඛයා විරාගා තිරොධා මාගා පටිනිසස්සායා අනුනතරං සමමා
සමෙබ්බාසිං අභිසමුද්ධො⁷ති වදාමි.

---

1. ජවාතක - බහුසු. 2. විණාසවචනෙක පඨවිතාසභුමි, මජ්ඣ. සො.
3. පරිචෙජදෙ, සො; පරිචෙජදෙ නිට්ඨිතො, මජ්ඣ.
4. පරිඤ්ඤාං, සී I. සී II. PTS.
5. සත්ථවනක - බහුසු. සත්ථවනෙක සත්ථමනස භුමි, මජ්ඣ. සො.
6. නඤ්ඤි, මජ්ඣ. PTS

40. ආපං¹ -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානසම්-
න මඤ්ඤති නිබ්බානතො න මඤ්ඤති නිබ්බානං මෙනි න මඤ්ඤති,
නිබ්බානං නාභිනන්දති. තං කිංස හෙතු? “නන්දි² දුක්ඛස්ස මූලභ්වති ඉති
විදිනාං භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණන්ති.” තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගතො
සබ්බසො තණ්හානං ඛයා විරුගා නිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං
සම්මාසම්මොධං අභිසම්බුද්ධොති වදමිති.

(සඤ්චාරක දුතියකතයෙ අට්ඨවාතකභූමි³ පරිවේජදි.)

ඉදමවොච භගවා.⁴ න තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.⁵

මූලපරියායසුත්තං පඨමං.⁶

1. 1. 2

සබ්බාසවසුත්තං

1. ඵං මෙ⁷ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවනීයං විහරති ජේතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛවොති.
ගදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. සබ්බාසවසංවරපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි,⁸ තං සුණාථ,
සංඛ්ඛං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. ඵං භනෙති ඛො තෙ භික්ඛු
භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

3. ජාතතො අහං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදමි, තො
අජාතතො, තො අපස්සතො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං⁹ පස්සතො
ආසවානං ඛයො භොති? ¹⁰ යොතිස්සො ච මනසිකාරං¹¹ අයොතිස්සො ච
මනසිකාරං. අයොතිස්සො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුසන්නා වෙච
ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පච්චස්සන්ති. යොතිස්සො¹² ච ඛො
භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුසන්නා වෙච ආසවා හ උප්පජ්ජන්ති,
උප්පන්නා ච ආසවා පච්චස්සන්ති.¹³

---

1. -පෙ- ආපං, ස්‍යා. ආපං-පෙ-, PTS   2. නන්දි, මජ්ඣ. PTS.
3. තථාගතවග්ගෙ අට්ඨමනෙභූමි - මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. න අත්තමනා භෙ භික්ඛු, ස්‍යා. අත්තමනා භෙ භික්ඛු, PTS.
5. තාභිනන්දන්ති, කළුච්චි.
6. මූලපරියායසුත්තං නිවර්තනං පඨමං. මජ්ඣ. .
7. ඵවමෙමි, ස්‍යා. PTS.   8. දෙසෙස්සාමි, සීඞ්ඞි.   9. කිඤ්ච, මජ්ඣ.
10. ඛයං වදමි, මජ්ඣ.   11. මනසිකාරං, කළුච්චි.
12. යොතිස්සො ච භික්ඛවෙ, ස්‍යා.   13. පච්චස්සන්ති, ස්‍යා.

4. අපි භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහාතඛො, අපි ආසවා සංවර පහාතඛො, අපි ආසවා පටිසෙවනා පහාතඛො, අපි ආසවා අභිවාසනා පහාතඛො, අපි ආසවා පරිවර්තනා පහාතඛො, අපි ආසවා විනොදනා පහාතඛො, අපි ආසවා භාවනා පහාතඛො.

5. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහාතඛො? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාපී අරියධම්මස්ස අකොච්ඤෙ අරියධම්මෙ අවිතීනො, සපුරිසානං අදස්සාපී සපුරිසධම්මස්ස අකොච්ඤෙ සපුරිසධම්මෙ අවිතීනො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නපපජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නපපජානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අපපජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අපපජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

6. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුතො වා කාමාසවො උපපජති, උපුතො වා කාමාසවො පච්ඤති, අනුසුතො වා භවාසවො උපපජති, උපුතො වා භවාසවො පච්ඤති, අනුසුතො වා අවිජ්ජාසවො උපපජති, උපුතො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

7. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුතො වා කාමාසවො න උපපජති, උපුතො වා කාමාසවො පච්ඤති¹; අනුසුතො වා භවාසවො න උපපජති, උපුතො වා භවාසවො පච්ඤති; අනුසුතො වා අවිජ්ජාසවො න උපපජති, උපුතො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

8. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා අනුසුතො චෙව ආසවා උපපජන්ති, උපුතො ව ආසවා පච්ඤන්ති.

---

1. පච්ඤති, භස.

9. සො ඵලං අයොනිසො මනසි කරොති: අහොසිං නු බො අහං අතීතමධානං, න නු බො අහොසිං අතීතමධානං, කීනනු බො අහොසිං අතීතමධානං, කථනනු බො අහොසිං අතීතමධානං, කීං හුනා: කීං අහොසිං නු බො අහං අතීතමධානං. හවිසාමි නු බො අහං අනාගතමධානං, න නු බො හවිසාමි අනාගතමධානං, කීනනු බො හවිසාමි අනාගතමධානං, කථනනු බො හවිසාමි අනාගතමධානං, කීං හුනා: කීං හවිසාමි නු බො අහං අනාගතමධානනති.¹ ඵචරති වා පච්චුප්පන්තං² අධානං අජඛන්තං කථංකථී හොති: අහං නු බොසමි, නො නු බොසමි, කීනනු බොසමි, කථං නු බොසමි, අයං නු බො සතෙතා කුතො ආගතො; සො කුභිං ගාමී හවිසන්ති.

10. තස්ස ඵලං අයොනිසො මනසි කරොතො: ඡන්තං දිට්ඨිතං අඤ්ඤාතරු දිට්ඨි උප්පජ්ජති: අභි මෙ අත්තාති වාසස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, තභි මෙ අත්තාති වාසස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ඤානාමිති වාසස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තතාතං සඤ්ඤානාමිති වාසස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ඤානාමිති වාසස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති. අථ වා පනස්ස ඵලං දිට්ඨි හොති: යො³ මෙ අයං අත්තා වද්දෙ චෙදෙයො⁴ නත්ත නත්ත කල්යාණපාපකාතං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති, සො බො පන මෙ අයං අත්තා නිව්චො ධුච්චො සස්සතො අච්චරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තථෙච ධස්සතිති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතනං⁵ දිට්ඨිකන්තාරො⁶ දිට්ඨිච්ඡුකං දිට්ඨිච්චපථඤ්ඤිතං දිට්ඨිසංයොජනං. දිට්ඨිසංයොජනසංසුතො භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුච්චජ්ජතො ත පරිමුච්චති ජාතියා ජරුමරණෙන⁷ සොකෙති පරිදෙවෙහි දුකෙඛගි ද්දමනස්සෙගි උපයාසෙහි;⁸ ත පරිමුච්චති දුකඛසාති වදමි.

11. සුත්තවා ච බො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දඤ්ඤාචී අරියධම්මස්ස කොච්ඤ්ඤෙ අරියධම්මෙ සුචිතීතො සප්පුරිසානං දඤ්ඤාචී සප්පුරිසධම්මස්ස කොච්ඤ්ඤෙ සප්පුරිසධම්මෙ සුචිතීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති. යො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති.

---

1. අනාගතමධානං, කථනනු. 2. පච්චුප්පන්තමධානං, මජ්ඣං. 3. සො, කථනනු.
 4. අත්තාව චෙදෙයො, සො. 5. දිට්ඨිගතණං, සො.
 6. දිට්ඨිකන්තාරං, සිං. PTS. 7. ජරග මරණෙන, මජ්ඣං. සො.
 8. සොකපරිදෙමිදුකඛද්දමනස්සෙගි, සො.

12. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා, යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුභනො වා කාමාසවො උපපජ්ඣති, උපපනො වා කාමාසවො පට්ඨස්සීති. අනුසුභනො වා භවාසවො¹ -පෙ- අවිජ්ජාසවො උපපජ්ඣති, උපපනො වා අවිජ්ජාසවො පට්ඨස්සීති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

13. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුභනො වා කාමාසවො න උපපජ්ඣති, උපපනො වා කාමාසවො පභීයති. අනුසුභනො වා භවාසවො² -පෙ- අවිජ්ජාසවො න උපපජ්ඣති, උපපනො වා අවිජ්ජාසවො පභීයති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

14. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරං මනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරං අනුසුභනො වෙච්ච ආසවා න උපපජ්ජන්ති, උපපනො ච ආසවා පභීයන්ති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යොතිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොතිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොතිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදාති යොතිසො මනසි කරෙති. තස්ස ඵලං යොතිසො මනසිකරෙතො තිණ්ණි සංයොජනානි පභීයන්ති: සකකායදීට්ඨි විවිච්ච්ඡා සීලබ්බතපරමාසො³. ඉමෙ වූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා දස්සන්තා පභානබ්බා.

15. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභානබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොතිසො චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. යං⁴ භික්ඛ භික්ඛවෙ චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරා අසංවුතස්ස විහරතො උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා ත හොන්ති. පටිසම්ඛා යොතිසො සොතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ඝාතීන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ජීවහීන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- කායීන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- පටිසම්ඛා යොතිසො මනීන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ මනීන්ද්‍රියසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, මනීන්ද්‍රියසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න හොන්ති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ සංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උපපජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, සංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න හොන්ති. ඉමෙ වූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභානබ්බා.

1 උපපජ්ඣති, උපපනො වා භවාසවො පට්ඨස්සීති, අනුසුභනො වා, මජ්ඣ. ඥා.
2 න උපපජ්ඣති, උපපනො වා භවාසවො පභීයති. අනුසුභනො වා, මජ්ඣ. ඥා.
3 සීලබ්බතා, ඥා.
4 යඤ්ඤිස්ස, මජ්ඣ. ඥා.

16. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඛිධා යොනිසො චිචරං පටිසෙවති: යාවදෙව සීතස්ස පටිසාතාය උණහස්ස පටිසාතාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං¹ පටිසාතාය යාවදෙව භිරිකොපිතපටිච්ඡාදනන්ථං. පටිසඛිධා යොනිසො පිණ්ඩපාතං පටිසෙවති: තෙව දවාය ත මදය න මණ්ඩිතාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සිනියා යාපනාය විහිංසුපරතියා² බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉති පුරුණඤ්ච වෙදනං පටිසඛිධාමි, නවඤ්ච වෙදනං ත උප්පදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති, අනවඡ්ඡතා ච ඵාසුච්ඡායා රො වාති.³ පටිසඛිධා යොනිසො සෙතාසනං පටිසෙවති, යාවදෙව සීතස්ස පටිසාතාය උණහස්ස පටිසාතාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං පටිසාතාය යාවදෙව උතුපරිස්සය-විනොදනං⁴ පටිසලාතාරුමන්ථං. පටිසඛිධා යොනිසො ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරං පටිසෙවති: යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාබ්බිධිකානං වෙදනානං පටිසාතාය අබ්‍යාපර්ඤ්චරමතාය.⁵ යං භිස්ස භික්ඛවෙ අපටි-සෙවතො⁶ උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පටිසෙවතො ඵචංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පභාතබ්බා.

17. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා අභිවාසනා පභාතබ්බා ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඛිධා යොනිසො බමො හොති සීතස්ස උණහස්ස ජ්ඣව්ඡාය පිරාසාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සානං, දුරුත්තානං දුරුග්ගානං වචනපථානං, උප්පන්නානං භාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිප්පානං⁷ බරුතං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරුතං අභිවාසකජාතිකො⁸ හොති. යං භිස්ස භික්ඛවෙ අනභිවාසයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාත-පරිලාභා, අභිවාසයතො ඵචංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා අභිවාසනා පභාතබ්බා.

18. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පරිච්ඡේදනා පභාතබ්බා ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඛිධා යොනිසො චණ්ඩං හන්ධිං පරිච්ඡේදති. චණ්ඩං අස්සං පරිච්ඡේදති. චණ්ඩං ගොණං පරිච්ඡේදති. චණ්ඩං කුකඤ්ඤං පරිච්ඡේදති, අභිං බාණ්ණං කණ්ටකාඛානං⁹ ඝොඛං පපාතං චන්දනිකං ඕළිගලුං. යථාරූපෙ අනාසනෙ නිසිත්තං යථාරූපෙ අගොචරෙ චිරන්තං යථාරූපෙ පාපකෙ මිත්තෙ හජන්තං විඤ්ඤා සමුග්ගචාරී පාපකෙසු ධාතෙසු ඕකපෙසය්‍යං, සො තඤ්ච අනාසනං තඤ්ච අගොචරං තෙ ච පාපකෙ මිත්තෙ පටිසඛිධා යොනිසො පරිච්ඡේදති. යං භිස්ස භික්ඛවෙ අපරිච්ඡේදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාභා. පරිච්ඡේදයතො ඵචංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පරිච්ඡේදනා පභාතබ්බා.

1. සරිසට, මජ්ඣ. 2. විහිංසුපරතියා, ස්‍යා. 3. ඵාසුච්ඡායෙ ව, මජ්ඣ.
 4. විනොදන, මජ්ඣ. 5. අබ්‍යාපර්ච, කප්ඵි.
 6. අපට්ඨසෙවතො, මජ්ඣ. ස්‍යා. 7. තිබ්බානං, මජ්ඣ.
 8. අභිවාසිකජාතිකො, ස්‍යා. 9. කණ්ටකාඛානං, මජ්ඣ, ස්‍යා.

19. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පභාතබ්බා ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොනිසො උප්පන්නං කාමචිතකකං තාධිවාසෙති, පජ්ඣති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති,¹ අනභාවං ගමෙති; උප්පන්නං ව්‍යාපාදචිතකකං² තාධිවාසෙති, පජ්ඣති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසාවිතකකං -පෙ- උප්පනුපුනෙන පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙම තාධිවාසෙති, පජ්ඣති, විනොදෙති, බ්‍යන්ධිකරෙති, අනභාවං ගමෙති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අවිනොදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාත-පරිලාභා, විනොදයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූළචන්ති භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පභාතබ්බා.

20. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්ඛා යොනිසො සතිසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති විවේකනීඤ්ඤිතං විරුහනීඤ්ඤිතං නිරුධන්තිඤ්ඤිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං.³ පටිසම්ඛා යොනිසො ධම්මවිචයසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති -පෙ- විරියසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති -පෙ- ඵ්ඨිසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති -පෙ- පස්සද්ධිසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති -පෙ- සමාධිසම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති -පෙ- උපෙක්ඛා⁴ සම්මොඡ්ඤ්ඛිතං භාවෙති විවේකනීඤ්ඤිතං විරුහනීඤ්ඤිතං නිරුධන්තිඤ්ඤිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අභාවයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, භාවයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ චූළචන්ති භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා.

21. යතො⁵ ව භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යෙ ආසවා දස්සනා පභාතබ්බා තෙ දස්සනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා සංවරු පභාතබ්බා තෙ සංවරු පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පටිසෙචනා පභාතබ්බා තෙ පටිසෙචනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා අධිවාසනා පභාතබ්බා තෙ අධිවාසනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පභාතබ්බා තෙ පරිවජ්ජනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා විනොදනා පභාතබ්බා තෙ විනොදනා පභිනා භොනති. යෙ ආසවා භාවනා පභාතබ්බා තෙ භාවනා පභිනා භොනති. අයං චූළචන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බාසවසංවරසංවුතො විහරති, අවෙජ්චජි තණ්හං, වාචනතයි සංයොජ්ජනං, සමමා මානාභිසමයා අනතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

22. ඉදමචොච ගගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

සබ්බාසවසුභතං දුතියං.

---

1. බ්‍යන්ධි-කරෙති කළුච. බ්‍යන්ධිකරෙති, PTS.
 2. බ්‍යාපාදචිතකකං, මජ්ඣ. PTS. භ්‍යා.
 3. වොස්සග්ගපරිණාමිං, භ්‍යා. 4. උපෙඛා, සීඉ.
 5. යතො චො, මජ්ඣ. PTS.

1. 1. 3

ධම්මදයාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාචජජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්‍රං. භගවා එතදවොච:

2. ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හවථ මා ආමිසදයාද. අත්ථි මෙ තුමෙහසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති. තුමෙහ ච මෙ භික්ඛවෙ ආමිසදයාද හවෙය්‍යාථ නො ධම්මදයාද, තුමෙහපි තෙන ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදයාද.’ අහව්ඨි තෙන ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ආමිසදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ධම්මදයාද’ති. තුමෙහ ච මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවෙය්‍යාථ නො ආමිසදයාද. තුමෙහපි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. අහව්ඨි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාථ: ‘ධම්මදයාද සන්චුසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. තස්මා තිහ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවථ මා ආමිසදයාද. අත්ථි මෙ තුමෙහසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාද’ති.

3. ඉධාහං භික්ඛවෙ භුත්තාචී අස්සං පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. සියා ච මෙ පිණ්ඩිපාතො අතිරෙකධම්මො ජ්ඣෙයධම්මො. අථ ඡඤ්ඤි භික්ඛු ආගචෙජ්ජස්සං ජිකච්ඡාදුඛ්ඛලොපරෙතා. ත්‍යාහං එවං චදෙය්‍යාං: ‘අහං ඛොමහි භික්ඛවෙ භුත්තාචී පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අත්ථි ච මෙ අයං පිණ්ඩිපාතො අතිරෙකධම්මො ජ්ඣෙයධම්මො. සචෙ ආකඛිඤ්ඤා භුඤ්ඤාථ, සචෙ තුමෙහ න භුඤ්ඤාථ, ඉදුනාහං අපහරිතෙ වා ජ්ඣෙය්‍යාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙසාමි’ති.

4. තත්‍රෙකස්ස භික්ඛුතො එවමස්ස: ‘භගවා ඛො භුත්තාචී පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අත්ථි වායං භගවතො පිණ්ඩිපාතො අතිරෙකධම්මො ජ්ඣෙයධම්මො, සචෙ මයං න භුඤ්ඤාමි ඉදුති භගවා අපහරිතෙ වා ජ්ඣෙය්‍යාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙසාමි. චූත්තං ඛො පනෙතං භගවතා ‘ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හවථ මා ආමිසදයාද’ති. ආමිසදාදුකරං ඛො පනෙතං යදිදං පිණ්ඩිපාතො. යනත්‍රුත්තාහං ඉමං පිණ්ඩිපාතං අභුඤ්ඤාමි ඉමිනාච ජිකච්ඡාදුඛ්ඛලොපෙන එවං ඉමං රත්තිජ්ඣිවං චිතිනාමෙය්‍ය’න්ති. සො තං පිණ්ඩිපාතං අභුඤ්ඤාමි තෙනෙව ජිකච්ඡාදුඛ්ඛලොපෙන එවං තං රත්තිජ්ඣිවං චිතිනාමෙය්‍ය.

5. අප් උතියස්ස භික්ඛුනො එවමස්ස. “භගවා ඛො භුත්තාච්ච පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොගිතො සුභිතො යාවදුජො. අනිච්චායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡබ්බියධම්මො. සචෙ මයං ත භුඤ්ඤ්ඤාම ඉදුති භගවා අපාහරිතො වා ඡබ්බියස්සති අපාණ්ණො වා උදුකො ඔපිලාපෙස්සති. යනනුතාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජිකච්ඡා-දුඛලයං පටිච්චෙනො එවං ඉමං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය”න්ති. සො නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජිකච්ඡාදුඛලයං පටිච්චෙනො එවං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය. කීඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤ්ඤා ජිකච්ඡාදුඛලයං පටිච්චෙනො එවං තං රතතිඤ්චං වීතිතාමෙය්‍ය, අප් ඛො අසුයෙව මෙ පුරිමො භික්ඛු පුජ්ජතරො ව පාසංසතරො ව. තං කීස්සභෙතු: තං භි තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දීඝරතං අපට්ච්ඡනාය සනතුට්ඨාය සලලොඛාය සුහරතාය විරියාරම්භාය සංවතතිස්සති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ධම්මදයාදු භවථ ම ආමිසදයාදු. අනි මෙ තුමොසු අනුකම්පා: ‘කීන්ති මෙ සාවකා ධම්මදයාදු භවෙය්‍යං, නො ආමිසදයාදු’ති.

6. ඉදුමචොච භගවා. ඉදං වච්චා සුභතො උට්ඨායාසතා විහාරං පාචිසි.

7. තත්‍ර ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අචිරපනකන්තස්ස භගවතො භික්ඛු ආමනෙහි: ‘ආට්ඨසො භික්ඛවො’ති. ‘ආට්ඨසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදුචොච.

8. කිත්තාචතා නු ඛො ආට්ඨසො සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති, කිත්තාචතා ව පන සඤ්ච පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකම්නුසික්ඛන්ති. දුරතො පි ඛො මයං ආට්ඨසො ආගචෙඡය්‍යාම ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අඤ්චමඤ්ඤාතුං. සාධු වතායසමන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අනෙවා. ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුචා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති. “තෙනභාට්ඨසො සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමී ති.” එච්චාට්ඨසො ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදුචොච:

9. කීතනාවතා නු ඛො ආවුසො සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති? ඉධාචුසො සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති. බාහුලීකා ච භොනත්ති සාචලීකා ඔක්කමනෙ පුබ්බභිගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු. තත්ථාචුසො ථෙරු භික්ඛු තිභි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලීකා ච සාචලීකා ඔක්කමනෙ පුබ්බභිගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ථෙරු භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිභි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති.

10. තත්ථාචුසො මජ්ඣමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තිභි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති: ‘සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. ‘බාහුලීකා ච සාචලීකා ච ඔක්කමනෙ පුබ්බභිගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තවුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයා හවන්ති. නවා භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිභි ධානෙහි ගාරයා හවන්ති.

එතතාවතාචුසො සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනත්ති.

11. කීතනාවතා ච චනාචුසො සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනත්ති? ඉධාචුසො සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනත්ති. යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති. න ච බාහුලීකා භොනත්ති න සාචලීකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තවුරු පච්චෙකෙ පුබ්බභිගමා. තත්ථාචුසො ථෙරු භික්ඛු තිභි ධානෙහි පාසංසා හවන්ති: ‘සද්දු පච්චිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනත්ති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘යෙසඤ්ඤා ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති’ති. ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ‘න ච බාහුලීකා න සාචලීකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තවුරු පච්චෙකෙ පුබ්බභිගමා’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. ථෙරු භාචුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිභි ධානෙහි පාසංසා හවන්ති.

12. තත්‍රාවුසො මජ්ඣමා භික්ඛු -පෙ- තවා භික්ඛු තීඨි ධාතෙහි පාසංසා හවන්ති: 'සඤ්ච පච්චිත්තංසු විහරතො සාවකා විවෙකමනුසිකඛන්ති'ති ඉමිනා පඨමෙන ධාතෙන තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. 'යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පභානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති'ති ඉමිනා දුතියෙන ධාතෙන තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. 'න ච බාහුලීකා න සාඵලීකා ඕකකමනෙ නිකඛිත්තධුරා පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා'ති ඉමිනා තතියෙන ධාතෙන තවා භික්ඛු පාසංසා හවන්ති. තවා භාවුසො භික්ඛු ඉමෙහි තීඨි ධාතෙහි පාසංසා හවන්ති.

එත්තාවතා ඛො ආවුසො සඤ්ච පච්චිත්තංසු විහරතො සාවකා විවෙකමනුසිකඛන්ති.

13. තත්‍රාවුසො ලොහො ච පාපකො, දෙසො ච පාපකො. ලොහංසු ච පහානාය දෙසංසු ච පහානාය අප්ඵ මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. ඡෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙසා සමමාවාවා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

14. තත්‍රාවුසො කොඛො ච පාපකො. උපනාහො ච පාපකො. -පෙ- මකෙඛා ච පාපකො. පලාසො ච පාපකො. -පෙ- ඉඤ්ඤා ච පාපිකා. මචෙජ්ජඤ්ච පාපකං. -පෙ- මායා ච පාපිකා. සාදේය්‍යඤ්ච පාපකං. -පෙ- ඵලො ච පාපකො. සාරමො ච පාපකො. -පෙ- මානො ච පාපකො. අතිමානො ච පාපකො. -පෙ- මද්දෙ ච පාපකො, පමාදෙ ච පාපකො. මදෙසු ච පහානාය පමාදෙසු ච පහානාය අප්ඵ මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ච ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. ඡෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙසා සමමාවාවා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමමොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

15. ඉදමචොව අයසමා සාරිපුත්තො අත්තමනා හෙ භික්ඛු අයසමතො සාරිපුත්තංසු භාසිතං අභිතඤ්ඤන්ති.

1. 1. 4

භයගෙරවසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. අථ ඛො ජාණුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙභුපසඛකමි. උපසඛකමිතො භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොතො ඛො ජාණුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙ'මෙ හො ගොතමි කුලපුත්තා භවන්තා ගොතමං උද්දස්ස සද්ධා අභාරසමා අනගාරීයං පබ්බජිතා, භවං තෙසං ගොතමො පුබ්බඛගමො. භවං තෙසං ගොතමො ඛත්තකාරො භවං තෙසං ගොතමො සමාදපෙතා. ගොතො ච ගොතමස්ස සා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතිති.

3. “එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ. යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ, කුලපුත්තා මමං උද්දස්ස සද්ධා අභාරසමා අනගාරීයං පබ්බජිතා, අහං තෙසං පුබ්බඛගමො. අහං තෙසං ඛත්තකාරො. අහං තෙසං සමාදපෙතා. මමඤ්ච පන සා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතිති.

4. දුරභීසමභවාති හි හො ගොතම, අරඤ්ඤෙඤ්ච වතපජ්ඣාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛරං පටිච්චෙකං. දුරභීරමං එකතෙත. භරන්ති මඤ්ඤෙඤ්ච මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස හික්ඛුන්තොති.

5. එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එව මෙතං බ්‍රාහ්මණ. දුරභීසමභවාති හි බ්‍රාහ්මණ, අරඤ්ඤෙඤ්ච වතපජ්ඣාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛරං පටිච්චෙකං. දුරභීරමං එකතෙත භරන්ති මඤ්ඤෙඤ්ච මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස හික්ඛුන්තොති. මයාච්ච ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුබ්බෙච සමමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙච සතො එතදුපහාසී: “දුරභීසමභවාති හි ඛො අරඤ්ඤෙඤ්ච වතපජ්ඣාති පන්තාති සෙතාසතාති. දුක්ඛරං පටිච්චෙකං. දුරභීරමං එකතෙත. භරන්ති මඤ්ඤෙඤ්ච මනො වතාති සමාධිං අලභමානස්ස හික්ඛුන්තො”ති.

6. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනාසඤ්ඤාසග්ගො භවෙ තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්භයනති²; න ඛො පනාහං අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවමි, පරිසුඤ්ඤාකායකමමනෙනාහමසමි. යෙ හි වො අරියා පරිසුඤ්ඤාකායකමමනනා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො⁴. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුඤ්ඤාකායකමමනනං⁵ අත්තති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

7. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අපරිසුඤ්ඤාවචිකමමනනා -පෙ- අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනා -පෙ අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනාසඤ්ඤාසග්ගො භවෙ තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්භයනති; න ඛො පනාහං අපරිසුඤ්ඤාකායකමමනනො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවමි, පරිසුඤ්ඤාකායකමමනෙනාහමසමි. යෙ හි වො අරියා පරිසුඤ්ඤාකායකමමනනා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුඤ්ඤාකායකමමනනං⁵ අත්තති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

8. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගසඤ්ඤාසග්ගො භවෙ තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අව්භයනති.² න ඛො පනාහං අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවමි, අභිජ්ඣාලුකමසමි. යෙ හි වො අරියා අභිජ්ඣාලු අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අභිජ්ඣාලුකං අත්තති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

---

1 "අරඤ්ඤාවනපඤ්ඤා" ඡායා. මජ්ඣ. 2. "අපරිසුඤ්ඤා" ඡායා.
 3. "අව්භයනති" මජ්ඣ. 4. "අඤ්ඤාතමො" මජ්ඣ. ඡායා.
 5. "පරිසුඤ්ඤාකායකමමනනං" මජ්ඣ.

9. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ, එතදභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඛ්‍යාපනනවිත්තො පදුට්ඨමනසඛික්ඛප්පා අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති. ව්‍යාපනනවිත්තපදුට්ඨමනසඛික්ඛප්පා සන්දොසභෙදා භවෙ තෙ භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං ඛ්‍යාපනනවිත්තො පදුට්ඨමනසඛික්ඛප්පො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවොමි. මෙත්තවිත්තො භමසමි. යෙ හි වො අරියො මෙත්තවිත්තො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදුතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ මෙත්තවිත්තං අත්තති සමපස්සමානො හිඨයො පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

10. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵිතමිඤ්ඤපරිසුට්ඨිතා අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, ඵිතමිඤ්ඤපරිසුට්ඨිතසන්දොසභෙදා භවෙ තෙ භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං ඵිතමිඤ්ඤපරිසුට්ඨිතො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවොමි, විගතඵිතමිඤ්ඤොභමසමි. යෙ හි වො අරියො විගතඵිතමිඤ්ඤො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදුතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතඵිතමිඤ්ඤං අත්තති සමපස්සමානො හිඨයො පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

11. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උඤ්ඤාදු අවුපසනන¹විත්තො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, උඤ්ඤාදු අවුපසනනවිත්තසන්දොසභෙදා භවෙ තෙ භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං උඤ්ඤාදු අවුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවොමි, වුපසනනවිත්තොභමසමි. යෙ හි වො අරියො වුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදුතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ වුපසනනවිත්තං අත්තති සමපස්සමානො හිඨයො පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

12. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදභොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කඛිඤ්ඤ වෙවිකිච්ඡි² අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, කඛිඤ්ඤවිච්ඡි³සන්දොසභෙදා භවෙ තෙ භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං භයභෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං කඛිඤ්ඤ වෙවිකිච්ඡි⁴ අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවොමි, තිණණ්ණවිච්ඡි⁵වෙච්ඡිභමසමි. යෙ හි වො අරියො තිණණ්ණවිච්ඡි⁵ අරඤ්ඤාදු වනපථානි පනතානි සෙතාසතානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාදුතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ තිණණ්ණවිච්ඡි⁵ අත්තති සමපස්සමානො හිඨයො පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

1. "උදබ්‍රාහ්මණන" සහ. 2. "වෙවිකිච්ඡි" මජ්ඣ. සහ.
 3. "කඛිඤ්ඤවිච්ඡි" මජ්ඣ. 4. "කඛිඤ්ඤවිච්ඡි" සහ.

13. තස්ස මග්ගා බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙව් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අතතුක්කංසකා¹ පරවමහි අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, අතතුක්කංසන² පරවමහනසනෙදුසගෙභු ගවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගභෙරවං අව්හයන්ති. න ඛො පනාහං අතතුක්කංසකො³ පරවමහි අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අතතතුක්කංසකො අපරවමහිගමස්මි. යෙ හි වො අරියා අතතතුක්කංසකා⁴ අපරවමහි අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අතතතුක්කංසකතං⁴ අපරවමහිතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

14. තස්ස මග්ගා බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙව් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඡමහි භිරුක⁵ජාතිකා අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ඡමහි භිරුකජාතිකසනෙදුසගෙභු ගවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගභෙරවං අව්හයන්ති. න ඛො පනාහං ඡමහි භිරුකජාතිකො අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, විගතලොමහංසොගමස්මි. යෙ හි වො අරියා විගතලොමහංසා අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතලොමහංසතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

15. තස්ස මග්ගා බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙව් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානා අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමාන⁶-සනෙදුසගෙභු ගවෙ තෙ ගොතොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භගභෙරවං අව්හයන්ති. න ඛො පනාහං ලාහසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානො අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අපට්චේජාගමස්මි. යෙ හි වො අරියා අපට්චේජා අරඤ්ඤා වතපථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අපට්චේජතං අතතති සමපස්සමානො භියොසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

---

1. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි 2. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි
 3. අතතුක්කංසකො, කප්ඵි. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි
 4. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි. අතතුක්කංසකා, කප්ඵි.
 5. ඡමහිරුක, සස. 6. නිකාමයමානා, PTS. නිකාමත, මජ්ඣ.

16. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදභොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසීතා සීතවිරියා¹ අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, කුසීතභීත විරියසඤ්ඤාසභෙතා භවෙ තෙ භොනොතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං කුසීතො සීතවිරියො² අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි. ආරඤ්චිවිරියොගමසමී. යෙ හි වො අරියා ආරඤ්චිවිරියා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ ආරඤ්චිවිරියතං අත්තති සමපසාමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

17. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදභොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා මුට්ඨසාහි අසමපජාතා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, මුට්ඨසාහි අසමපජාතසඤ්ඤාසභෙතා භවෙ තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං මුට්ඨසාහි අසමපජාතො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි භොනාසනානි පටිසෙවමි. උපට්ඨිතසාහිගමසමී³ යෙ හි වො අරියා උපට්ඨිතසාහි අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ උපට්ඨිතසාහිතං අත්තති සමපසාමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

18. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදභොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අසමාහිතා විබ්භන්තවිත්තා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, අසමාහිතවිබ්භන්තවිත්තසඤ්ඤාසභෙතා භවෙ තෙ භොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං අසමාහිතො විබ්භන්තවිත්තො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි. සමාහිතමපනොගමසමී. යෙ හි වො අරියා සමාහි-සමපනා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ සමාහිතමපදං අත්තති සමපසා-මානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

19. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදභොසී: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දුපසඤ්ඤා ඵලමුග්ගා⁴ අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, දුපසඤ්ඤා ඵලමුග්ගසඤ්ඤාසභෙතා භවෙ තෙ භොනොතා සමණ-බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයගෙරවං අවහසනති. න ඛො පනාහං දුපසඤ්ඤා ඵලමුග්ගා අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි. පඤ්ඤාසමපනොගමසමී. යෙ හි වො අරියා පඤ්ඤාසමපනො අරඤ්ඤාද වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤාසමපදං අත්තති සමපසාමානො භියෙසා පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාද විහාරාය.

භසාලසප්පියායං⁵.

1. සීතවිරියා - මජ්ඣ. 2. සීතවිරියො - මජ්ඣ.
 3. උපට්ඨිතසාහිගමසමී - මජ්ඣ. 4. ඵලමුග්ගා - මජ්ඣ.
 5. භසාලසප්පියායං නිවර්තං - මජ්ඣ. භසා.

20. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: යනනුනාහං යා තා රතතියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා වාතුදදුසී පඤ්චදුසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු¹ යාති තාති ආරාමවෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසතකාති² සලොමභංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරෙය්‍යං, අප්පෙචතාම³ තං භයගෙරවං පසෙසය්‍යන්ති. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අපරෙති සමගෙත යා තා රතතියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා වාතුදුසී පඤ්චදුසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු යාති තාති ආරාම-වෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසතකාති සලොමභංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරාමි. තත්‍ර ච මේ⁴ බ්‍රාහ්මණ විහරතො මග්ගො⁵ වා ආගච්ඡති, මොඡරා වා කට්ඨං පානෙති, වාතො වා පණ්ණසට්ඨං⁶ ඵරෙති,⁷ තස්ස මග්ගං⁸ ඵචං ගොති:⁹ ඵතං නුත තං භයගෙරවං ආගච්ඡති.

21. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදහොසි: කිනනු ඛො අහං අඤ්ඤදදුච්ඡ භයපාටිකඛබ්බී විහරාමි, යනනුනාහං යථාභුතයථාභුතස්ස¹⁰ මෙ තං භයගෙරවං ආගච්ඡති, තථාභුතතථාභුතො ච තං භයගෙරවං පටිවිතෙය්‍යන්ති. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ වඛ්ඤමනතස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙච තාව තිට්ඨාමි, ත කිසීදුමි, ත කිපජ්ජාමි, යාව වඛ්ඤමනෙතාව තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ සිතස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙච තාව වඛ්ඤමාමි, ත කිසීදුමි, ත කිපජ්ජාමි, යාව සිතොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ නිසිත්තස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙච තාව තිපජ්ජාමි, ත තිට්ඨාමි, ත වඛ්ඤමාමි, යාව නිසිත්තොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ නිපත්තස්ස තං භයගෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙච තාව තිසීදුමි, ත තිට්ඨාමි, ත වඛ්ඤමාමි, යාව නිපත්තොච තං භයගෙරවං පටිවිතෙමි.

22. සතති ඛො පත බ්‍රාහ්මණ ඵතෙ සමණබ්‍රාහ්මණා රතතිංගෙච සමානං දිවාති සඤ්ජානන්ති, දිවාගෙච සමානං රතතිති සඤ්ජානන්ති; ඉදමතං තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සමමාගවිහාරස්මිං වදුමි. අහං ඛො පත බ්‍රාහ්මණ රතතිංගෙච සමානං රතතිති සඤ්ජානාමි, දිවාගෙච සමානං දිවාති සඤ්ජානාමි. යං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අසමොහබ්බමො සතොනා ලොකෙ උපනොනා බ්‍රහ්මනගිතාය බ්‍රහ්මනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අභ්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති, මමෙච තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය අසමොහබ්බමො සතොනා ලොකෙ උපනොනා බ්‍රහ්මනගිතාය බ්‍රහ්මනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අභ්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

---

1. රතතිසු - මජ්ඣ. සං. 2. භිංසතකාති - මජ්ඣ.
 3. අපපච්චනාමිංසං - මජ්ඣ. 4. තත්ච මේ, මජ්ඣ. සං.
 5. මග්ගො වා, සං. 6. පණ්ණසට්ඨං - මජ්ඣ.
 7. පානෙති - කථෙ. 8. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣ. සං.
 9. ඵතදහොසි - මජ්ඣ.
 10. යථාභුතං යථාභුතස්ස - මජ්ඣ. PTS. යථාභුතස්ස යථාභුතස්ස - සං.
 11. තථාභුතං තථාභුතොච - මජ්ඣ. PTS. තථාභුතො තථාභුතොච - සං.
 12. ලොකානුකම්පාය - සීඞු. PTS.

23. ආරඬ්ඨං ඛො පන මෙ බ්‍රාහ්මණ විජයං අහොසි අසලච්ඡිතං. උපට්ඨිතා සති අසමුච්චා.¹ පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා. සමාහිතං විතතං එකඟ්ගං. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සමිතකකං සච්චාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පඨමං කුංතං.² උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං. සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අමිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතීයං කුංතං.³ උපසම්පජ්ජ විහාසිං. පිනියා ච මිරායා උපෙඛකො⁴ ච විහාසිං. සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙසිං, යං තං අරියා ආචිකඛන්ති 'උපෙඛකො⁴ සතිමා සුඛමිහාරීති තතීයං කුංතං.⁵ උපසම්පජ්ජ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අජාඞ්ගමා අදුක්ඛං⁶ අසුඛං උපෙඛා⁷ සතිපාරිසුද්ධිං චතුජ්ඣං කුංතං⁸ උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

24. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත - පරිසුද්ධො, පරියොදනෙ, අනඞ්ගණේ, විගතූපකකිලෙසෙ, මුදුභුතෙ, කම්මනියේ, සීතෙ, ආනෙඤ්ජපනෙත⁹, පුඤ්ඤ-නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණාය¹⁰ විතතං අභිනින්නාමෙහිං. සො¹¹ අනෙකමිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීද: එකමිපි ජාතීං, දොපි ජාතීයො, තිස්සොපි ජාතීයො, චතස්සොපි ජාතීයො, පඤ්චපි ජාතීයො, දසපි ජාතීයො, විසම්පි¹² ජාතීයො, තිංසම්පි ජාතීයො, චතතාරීසම්පි¹³ ජාතීයො, පඤ්ඤසම්පි ජාතීනො, ජාතිසතම්පි ජාතිසතස්සම්පි, ජාතිසතසතස්සම්පි; අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස, අනෙකෙපි විවට්ටකපෙස, අනෙකෙපි සංවට්ට-විවට්ටකපෙස, 'අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණේණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා; සො තතො චූතො අමුත්ත උදපාදිං.¹⁴ තතූපාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවංචණේණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චූතො ඉමුපපනෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකමිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතීයා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අච්ජා විගතා, විජ්ජා උපනතා, තමො විගතො, ආලොකො උපනතො, යඨා තං අපමතතස්ස ආකාපිතො පභිතතතස්ස මිහරතො.

---

1. අපමුච්චා - සා.
 2. පඨමජ්ඣානං - සිඞු.
 3. දුතීයජ්ඣානං - සිඞු.
 4. උපෙඛකො - මජ්ඣ. සා.
 5. තතීයජ්ඣානං - සිඞු.
 6. අදුක්ඛමුසුඛං - මජ්ඣ. සා.
 7. උපෙඛා - මජ්ඣ. සා.
 8. චතුජ්ඣානං - සිඞු.
 9. ආනෙජ්ජපනෙත - සිඞු. II. 10. පුඤ්ඤනිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණාය - මජ්ඣ.
 11. සොහං, කජචි
 12. විසම්පි - සිඞු.
 13. චතතාරීසම්පි - සා. චතතාරීසම්පි - මජ්ඣ.
 14. උපපාදිං - කජචි.

25. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාදතෙ අනඛග්ගෙණ විගභුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපරාතඤ්ඤාණං¹ චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්නමානුසකෙත සතෙත පසසාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සඤ්ඤා පජානාමි: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, චචිදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, මනොදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, අරියාතං උපචාදකා, මුච්ඡාදිට්ඨිකා, මුච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.² ඉමෙ වා පත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, චචිදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, මනොදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා, අරියාතං අනුපචාදකා, සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නාහි. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්නමානුසකෙත සතෙත පසසාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතනියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

26. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාදතෙ අනඛග්ගෙණ විගභුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත අසචානං ඛයඤ්ඤාණං³ චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං: ඉමෙ ආසවාහී යථාභුතං. අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතතො එවං පසංභො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ. විමුච්චතසම්. විමුච්චතමිති ඤ්ඤාණං අගොසි. 'භිණා ජාතී, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'හි අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතනියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො.

---

1. චුතුපරාතඤ්ඤාණං - කන්චි.
 2. උපපන්නා - කන්චි.
 3. ඛයඤ්ඤාණං - කන්චි.

27. සීයා ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵචමස්ස: අජ්ජාපී නුන සමණො ගොතමො අච්චරාගො අච්චතඤ්ඤො අච්චතමොභො, තස්මා අරඤ්ඤෙ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවතීති. න ඛො පනෙනං බ්‍රාහ්මණ ඵචං දච්ඡිඛං. ඤේ ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසෙ සමපස්ස- මානො අරඤ්ඤෙ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි: අතතනො ච දිච්ඡධම්මසුඛවිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමිඤ්ඤ ජනතං අනුකම්පමානොති.

28. අනුකම්පිතරූපාසං¹ භොතා ගොතමෙන ටච්ඡිමා ජනතා, යථා තං අරහතා සමමාසම්බුඤ්ඤාන. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. අභික්ඛන්තං භො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි තො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුතස්ස වා මඟ්‍යං ආචිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛීන්තී² ඵචමෙචං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරිඥායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං හචින්නං³ ගොතමං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං⁴ ගතන්ති.

හසගෙරවසුත්තං මතුඤ්ඤං.

1. 1. 5

අනඛණ්ණසුත්තං

1. ඵචං මෙ සුතං: ඵකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ඡජතචනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාඤ්ඤානො භික්ඛු ආමනොසී: ආවුසො භික්ඛවොති.⁵ ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාඤ්ඤානස්ස පච්චසොසුං. ආයස්මා සාරිපුතො: ඵතදවොච:

2. චතතාරුමෙ ආවුසො පුග්ගලා සනො: සංචිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චතතාරු? ඉධාවුසො ඵකච්චො පුග්ගලො සාඛනණො' වච්ඡි සමානො 'අපි මෙ අජ්ඣිතතං අඛණ්ණ'න්ති යථාගුතං තප්පජානාති. ඉධ පතාවුසො ඵකච්චො පුග්ගලො සාඛනණො' වච්ඡි සමානො 'අපි මෙ අජ්ඣිතතං අඛණ්ණ'න්ති යථාගුතං පජානාති. -

1. අනුකම්පිතරූපා වඥාසං - මජ්ඣ. සං. 2. දක්ඛන්තීති - මජ්ඣ. සං.
3. හගවතං - මජ්ඣ. 4. සරණං ගතන්ති - කථවච්. 5. භික්ඛවෙති - මජ්ඣ. සං.
6. සඛනණොච - සං.

ඉධාටුසො එකච්චා පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං නපජානාති. ඉධ පනාටුසො එකච්චො පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං පජානාති. තත්ථාටුසො ‘යොයං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං නපජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංයෙව සතං භීතපුරිසො අක්ඛායති. තත්ථාටුසො යොයං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං පජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති. තත්ථාටුසො යොයං පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං නපජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංයෙව සතං භීතපුරිසො අක්ඛායති. තත්ථාටුසො යොයං පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො ‘නච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං පජානාති, අයං ඉමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායතිති.

3. එවං වුතෙන ආයසමා මහාමොගගලානො ආයසන්නං සාපිපුග්ගං එතදවොච: කො භු ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත හෙතු භො පච්චයො, යෙතිමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං සාඛගණානංයෙව සතං එකො භීතපුරිසො අක්ඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති? කො පනාටුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙතිමෙසං දච්ඡන්තං පුග්ගලානං අනඛගණානංයෙව සතං එකො භීතපුරිසො අක්ඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායතිති?

4. තත්ථාටුසො යොයං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං නපජානාති, තසොනං පාටිකඛං: න ඡ්ඤං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිං¹ ආරභිස්සති තස්සඛගණස්ස පභානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛගණො සඛතිලිට්ඨිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපී ආටුසො කංසපාති² ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වාරජෙන ච මලෙන ච පරියොනඤ්ඤා, තමෙතං සාමිකා තවෙව පරිභුජ්‍යෙත්ථස්සං, ත ච පරියොදපෙත්ථස්සං, රජාපථෙ ව නං නීකඛිපෙත්ථස්සං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙත සමයෙන සඛතිලිට්ඨිතරු අස්ස මලගතිතාන්.³ එවමාටුසොති. එවමෙව ඛො ආටුසො යොයං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අච්චි මෙ අර්ඤ්ඤතං අඛගණ’නති යථාභුතං නපජානාති, තසොනං පාටිකඛං: න ඡ්ඤං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිං ආරභිස්සති තස්සඛගණස්ස පභානාය. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛගණො සඛතිලිට්ඨිතො කාලං කරිස්සති.

1. චිරිං. - මජ්ඣ. 2. කංසපාති - PTS. 3. මලගතිතාති - සා.

5. තත්‍රාවුසො යවායං පුඤ්ඤාදා සාඛනණොව සමානො 'අඤ්ඤි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං ජරාතාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධො: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති විරියං ආරභීස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති¹ ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ව මලෙන ව පරිගොතඤ්ඤා, තමෙතං සාමිකා පරිභුඤ්ඤාප්පය්‍යඤ්ඤාව පරිගොදපෙය්‍යඤ්ඤාව, ත ව නං² රජාපථෙ තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුඤ්ඤා³ අස්ස පරිගොදාදාති. එවමාවුසොති. එවමෙව ඛො ආවුසො යවායං පුඤ්ඤාදා සාඛනණොව සමානො 'අඤ්ඤි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං ජරාතාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධො: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභීස්සති තස්සඛණ්ණස්ස පභානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සති.

6. තත්‍රාවුසො යවායං පුඤ්ඤාදා අනඛණ්ණොව සමානො 'තඤ්ඤි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං තපජාතාති; තස්සෙතං පාටිකඛිධො: සුභතිමිතනං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිතනස්ස මනසිකාරු රුගො විතනං අනුඤ්ඤෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛනණො සඛිකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤ්ඤා පරිගොදාදා, තමෙතං සාමිකා ත වෙව පරිභුඤ්ඤාප්පය්‍යං, ත ව පරිගොදපෙය්‍යං, රජාපථෙ ව නං තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන සඛිකිලිට්ඨා අස්ස මලග්ගහිතාති. එවමාවුසොති. එවමෙව ඛො ආවුසො යවායං පුඤ්ඤාදා අනඛණ්ණොව සමානො 'තඤ්ඤි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං තපජාතාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධො: සුභතිමිතනං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිතනස්ස මනසිකාරු රුගො විතනං අනුඤ්ඤෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොභො සාඛනණො සඛිකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සති.

7. තත්‍රාවුසො යවායං පුඤ්ඤාදා අනඛණ්ණොව සමානො 'තඤ්ඤි මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'න්ති යථාභුතං ජරාතාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධො: සුභතිමිතනං ත මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභතිමිතනස්ස අමනසිකාරු⁴ රුගො විතනං නානුඤ්ඤෙස්සති. සො අරුගො අද්දෙසො අමොභො අනඛණ්ණො අසඛිකිලිට්ඨිවන්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති ආහතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤ්ඤා පරිගොදාදා, තමෙතං සාමිකා පරිභුඤ්ඤාප්පය්‍යඤ්ඤාව පරිගොදපෙය්‍යඤ්ඤාව, ත ව නං රජාපථෙ තික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආවුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුඤ්ඤාවරා අස්ස පරිගොදාදාති. එවමාවුසොති.

1. කංසපාති - PTS. 2. තෙව නං - කඨ්ඨි.
3. පරිසුඤ්ඤා - මජ්. PTS. 4. ත මනසිකාරු - සෘ.

එවමෙව ඛො ආවුසො¹ යවායං පුග්ගලො අනඛගණොව සමානො 'නජී මෙ අජ්ඣන්තං අඛගණ'නති යථාභුතං පජානාති, තස්සො තං පාටිකඛිං: පුහතිමිත්තං ත මනසි කරිස්සති, තස්ස පුහතිමිත්තස්ස අමනසිකාරා රාගො විතතං නානුඤ්ඤියෙස්සති, සො අරාගො අද්දෙසො අමොගො අනඛගණො අසඛකිලිට්ඨිවිත්තො කාලං කරිස්සති.

8. අයං ඛො ආවුසො මොග්ගලාහ, හෙදු, අයං පච්චයො, යෙනි-මෙසං දචීනනං පුග්ගලාහං සාඛගණානංයෙව සතං එකො භීතපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති. අයං පනාවුසො මොග්ගලාහ හෙදු, අයං පච්චයො, යෙනිමෙසං දචීනනං පුග්ගලාහං අනඛගණානංයෙව සතං එකො භීතපුරිසො අකඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති.

9. අඛගණං අඛගණනති ආවුසො වුවවති. කියස්ස නු ඛො එතං ආවුසො අභිවචනං යදිදං අඛගණනති? පාපකානං ඛො එතං ආවුසො අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අභිවචනං යදිදං අඛගණනති.

10. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චයස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත² ආපනො අස්සං, න චෙව මං භික්ඛු ජාතෙය්‍ය: ආපතතිං ආපනොති. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං භික්ඛු ජාතෙය්‍ය: ආපතතිං ආපනොති; 'ජාතනති මං³ භික්ඛු ආපතතිං ආපනොති', ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභය-මෙතං අඛගණං.

11. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චයස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, අනු-රතො මං භික්ඛු වොදෙය්‍යං, නො සඛසමජ්ජෙය්‍යති. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං භික්ඛු සඛසමජ්ජෙය්‍ය වොදෙය්‍යං, නො අනුරතො, 'සඛසමජ්ජෙය්‍ය මං භික්ඛු වොදෙනති, නො අනුරතො'ති. ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

12. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චයස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, සප්පි-පුග්ගලො මං වොදෙය්‍යං, නො අප්පට්ඨග්ගලොති. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛුං අප්පට්ඨග්ගලො වොදෙය්‍යං, නො සප්පි-පුග්ගලො, 'අප්පට්ඨග්ගලො මං වොදෙති, නො සප්පට්ඨග්ගලො'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛගණං.

1. පතාවුසො - ඝා. 2. වතාහං - කජ්චි.
3. න ච මං - මජ්ඣං, ඝා.

13. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-
 නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අභො වත මමෙව සත්ථා පටිපුච්ඡිතා,
 පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටි-
 පුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං ධම්මං දෙසෙය්‍යා”ති. ධානං ඛො පනෙනං
 ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං
 ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න තං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං
 ධම්මං දෙසෙය්‍යා. “අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං
 ධම්මං දෙසෙති. න මං සත්ථා පටිපුච්ඡිතා පටිපුච්ඡිතා භික්ඛුතං ධම්මං
 දෙසෙති”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො
 කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛන්ධං.

14. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-
 නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අභො වත මමෙව භික්ඛු පුරකඛන්ධා
 පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා
 පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යං”නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො
 විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය
 පටිසෙය්‍යං, න තං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය
 පටිසෙය්‍යං. “අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය
 පටිසෙය්‍යා. න මං භික්ඛු පුරකඛන්ධා පුරකඛන්ධා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍යා”ති
 ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො
 ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛන්ධං.

15. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො
 එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: “අභො වත අහමෙව ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ
 අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං. න අඤ්ඤං භික්ඛු ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ
 අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං”නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො
 විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං
 අඤ්ඤාපිණ්ඩං, න සො භික්ඛු ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං
 අඤ්ඤාපිණ්ඩං. “අඤ්ඤං භික්ඛු ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං
 අඤ්ඤාපිණ්ඩං. නාහං ලභාමි භත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤා-
 පිණ්ඩං”නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙච ඛො ආවුසො
 කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛන්ධං.

16. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො චත අහමෙච භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනු- මොදෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍ය, න සො භික්ඛු භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍ය. නාහං භතතග්ගෙ භුත්තාඪී අනු- මොදමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඪිතො. යො චෙච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

17. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති- යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො චත අහමෙච ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං. න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. නාහං ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඪිතො. යො චෙච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

18. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො චත අහමෙච ආරුමගතානං භික්ඛුනිතං ධම්මං දෙසෙය්‍යං - පෙ- උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං - පෙ- උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙ- ය්‍යා’ති. ධානං බො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුම- ගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං උපා- සිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය. නාහං ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙමි’ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පඪිතො. යො චෙච බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

19. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො චත මමෙච භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං,¹ මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං. 'අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති, න මං භික්ඛු සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභිතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්.

20. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො චත මමෙච භික්ඛුනියො-පෙ-උපාසකා-පෙ-උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං. පුජෙය්‍යං, 'අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති, න මං උපාසිකා² සක්කරෙනති ගරුකරෙනති මානෙනති පුජෙනති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභිතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්.

21. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍යා: 'අහො චත අභමෙච ලාභී අස්සං³ පණීතානං විචරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං'නති. ධානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විචරානං. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී³ පණීතානං විචරානං, නාහං ලාභී පණීතානං විචරානං'නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභිතො. යො චෙච ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චෙයො, උභයමෙතං අඛණ්.

1. ගරු කරෙය්‍යං, මජ්ඣ. 2. උපාසිකාසො, සසා. 3. ලාභී අස්ස, කථෙච.

22. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: ‘අහො වත අහමේව ලාභී අස්සං පණීතානං පිණ්ඩපාදානං-පෙ-පණීතානං සෙනාසනානං-පෙ-පණීතානං ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලාන-පච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරාන’නති. ධාතං ඛො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං, තානං ලාභී අස්සං පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරාන’නති ඉති සො කුපිතො හොති අපාතීතො. ඡයං චේව ඛො ආට්ඨසො කොපො ඡයං ච අපච්චයො, උභයමේතං අඛණං.

23. ඉමෙසං ඡබා ඵතං ආට්ඨසො පාපකානං අකුසලානං ඉච්ඡාචචරානං අඛිච්චතං යදිදං අඛණනති.

24. යස්ස කස්සචි ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡා චචරා අපාභිතා දිස්සනති චේව සුයනති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤාකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී, පංසුකුලිකො ලුබ්චීවර-ධරො, අථ ඛො තං සමුභම්චාරී තෙව සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාචචරා අපාභිතා දිස්සනති චේව සුයනති ව. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො කංසථාති ආනතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤ්ඤා පරියොදානා, තමෙනං සාමිකා අභිකුණ්ථං වා කුසකුරකුණ්ථං වා මිනුස්සකුණ්ථං වා රච්චිකං අඤ්ඤාදිස්සා කංසථාතියා පටිකුජ්ඣියා අනතරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තමෙනං ජනො දිස්සා ඵවං චදෙය්‍යා: අමො කිමේවිදං තරීයති¹ ජඤ්ඤාජඤ්ඤා² වියාති. තමෙනං උච්චිතියා අචාරුච්චියා ඔලොකෙය්‍ය. තස්ස සහදස්සනෙන අමනාපතා ව සණ්ඨහෙය්‍ය. පටිකකුලතා³ ව සණ්ඨහෙය්‍ය. ජ්ඣුච්චතා⁴ ව සණ්ඨහෙය්‍ය. ජ්ඣුච්චතානම්පි න හොතකුකම්පතා අස්ස, පහෙව් සුභිතානං. ඵවමේව ඛො ආට්ඨසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාචචරා අපාභිතා දිස්සනති චේව සුයනති ව, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤාකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී,⁵ පංසුකුලිකො ලුබ්චීවරධරො, අථ ඛො තං සමුභම්චාරී තෙව⁶ සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකු-සලා ඉච්ඡාචචරා අපාභිතා දිස්සනති චේව සුයනති ව.

1. ගරීඝනී, යො 2. ජඤ්ඤා, ජඤ්ඤා, යො
 3. පාච්ඤ්ඤා, යො මජ්ඣ. පටිකුලානා PTS. 4. ජ්ඣුච්චතා, PTS.
 5. සාපදනචාරී, කථච්ච. 6. න චච්ච, මජ්ඣ.

25. යස්ස කස්ස චි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකාඅකුසලා ඉච්ඡ වචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුයන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනන- විහාරී තෙමනනනිකො ගහපතිච්චරධරො, අථ ඛො නං සමුඤ්චාරී සකක- රොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. පුජෙන්නති. තං කිස්ස හෙතු ? තෙහි තස්ස ආයසමිතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුයන්ති ච. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාති ආහවා ආපණා වා කමමාරකුලා වා පරි- සුඤ්ඤා පරිගොදායා, තමෙතං සාමිකා සාලිතං ඔදනං විචිතකාලකං¹ අනෙක- සුපං අනෙකබ්‍යඤ්ඤං රචිඤ්චා අඤ්ඤාස්සා කංසපාතියා පටිකුඤ්ඤා අනනරාපණං පටිපජෙජ්ජය්‍යං, තමෙතං ජලනා දිස්වා ඵලං වදෙය්‍යා අමොසා කිමෙවිදං හරියති ජඤ්ඤජඤ්ඤං පියාති. තමෙතං උච්චිතිනා අවාපුරිනා ඕලොකෙය්‍යා. තස්ස සහදස්සනෙන මනාපතා ච සණ්ඨගෙය්‍යා. අපාකකුටි- ලතා² ච සණ්ඨගෙය්‍යා. අජෙඤ්ච්චතා³ ච සණ්ඨගෙය්‍යා. සුභිතානමපි හොනතු- කමායා අස්ස, පගෙව ජිඤ්චිතානං. ඵලමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සච භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුයන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනනවිහාරී තෙමනනනිකො ගහපති- ච්චරධරො, අථ ඛො නං සමුඤ්චාරී සකකරොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. පුජෙන්නති. තං කිස්ස හෙතු ? තෙ හි තස්ස ආයසමිතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සන්ති වෙච සුයන්ති චාති.

26. ඵලං වුත්තෙ ආයසමා මහාමොගගලානො ආයසමනං සාපි- සුත්තං ඵතදවොච: “උපමා මං ආවුසො සාරිපුත්ත පටිහානී”ති. “පටිහාතු වං ආවුසො මොඤ්ඤානා”ති.

ඵකමිදහං ආවුසො සමයං රජගණ විහරාමි ගිවිබ්බජෙ. අථ බ්‍යාහං ආවුසො පුබ්බන්තසමයං⁴ නිවාසෙති: පනතච්චරමාදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තෙන ඛො පත සමයෙන සාමිනියානකාරපුත්තනා⁵ රථස්ස තෙමිං තච්ඡති.⁶ තමෙතං පණ්ඩුපුත්තනා ආජිවසකා⁷ පුරුණයානකාර- පුත්තනා පච්චුපට්ඨිතො හොති. අථ ඛො ආවුසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආජිවකස්ස පුරාණයානකාරපුත්තස්ස ඵලං වෙතසො පරිචිතනෙකා උදපාදි: අහො වතායං සාමිනියානකාරපුත්තනා ඉමස්සා තෙමියා ඉමඤ්ච වඩකං ඉමඤ්ච ජමකං ඉමඤ්ච දෙසං තච්ඡය්‍යා, ඵවායං තෙමි අපගත- වඩකා අපගතජමනා අපගතදෙසා සුඤ්ඤාස්සා⁸ සාරෙ පතිට්ඨිතාති. යථා යථා ඛො ආවුසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආජිවකස්ස පුරාණයානකාර- පුත්තස්ස වෙතසො පරිචිතකතිනං⁹ හොති, තථා තථා සාමිනියානකාර- පුත්තනා තස්සා තෙමියා තඤ්ච වඩකං තඤ්ච ජමකං තඤ්ච දෙසං තච්ඡති.

1. විචිතකාලකා, කථෙචි. 2. අපවාටිකුලානා, මජ්ඣං,
 3. අජෙඤ්ච්චතා, PTS 4. පුබ්බන්තසමයං, මජ්ඣං. ස්‍යා.
 5. සමිනියානකාරපුත්තනා, මජ්ඣං. ස්‍යා. 6. තච්ඡති, ස්‍යා.
 7. ආජිවසො, මජ්ඣං. ස්‍යා. 8. සුඤ්ඤා අස්සා, මජ්ඣං. ස්‍යා
 9. පරිචිතකො, මජ්ඣං. ස්‍යා.

අඵ බො ආවුසො පණ්ඩුපුතො; ආජීවතො පුරාණයාතකාරපුතො; අත්තමනො අත්තමනවාචං නිවජ්ජරෙසි: ‘හදයං හදයං මඤ්ඤෙඤ අඤ්ඤය තච්ඡතී’ති. එවමෙව බො ආවුසො යෙ තෙ පුග්ගලා අසසඤා ජීවිකපා න සඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා, සඨා මායාවිනො කෙටුභිනො,¹ උග්ගිතා උත්තලා චපලා මුඛරා විකිණණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තඤාරා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙඤ අනපෙකඛවිනොනො² සික්ඛාය න තිබ්බගාරවා බාහුලීකා සාඵලීකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පවි- වෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා කුසිතා භීතවිරියා මුට්ඨස්සනී අසමපජානා අසමාහිතා විබහනනවිත්තා දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගා, තෙසං ආයසමා සාරිපුතො ඉමිනා ඛමමපරියායෙන හදයං මඤ්ඤෙඤ අඤ්ඤය තච්ඡතී.

27. යෙ පන තෙ කුලපුත්තා සඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා අසඨා අමායාවිනො අකෙටුභිනො අනුග්ගිතා අනුත්තලා අචපලා අමුඛරා අවිකිණණවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තඤාරා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙඤ අපෙකඛවිනොනො සික්ඛාය තිබ්බගාරවා න බාහුලීකා න සාඵලීකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඛගමා ආරග්ගි- විරියා පභිතත්තා උපට්ඨිතසනී සමපජානා සමාහිතා ඵකග්ගවිත්තා පඤ්ඤ- වනො අතෙලමුගා, තෙ ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ඛමමපරියායං සුචා පිචනති මඤ්ඤෙඤ සසනති මඤ්ඤෙඤ චචසා මනසා ව. සාධු චත භො සමුගමිවාරී අකුසලා වුට්ඨාපෙඤා කුසලෙ පනිට්ඨාපෙතීති.

28. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉඤ්ච වා පුරිසො වා දහරො යුචා මණ්ඩනක- ජාතිකො පීසං තකානො උපලමාලං වා වස්සිකමාලං වා අතිමුත්තකමාලං වා ලභිණා උගොහි හණ්ඨි පටිග්ගහෙණා උත්තමධෙහ සිරසමං පනිට්ඨාපෙය්‍ය-

1. කෙතුභිනො, මජ්ඣ. 2 පුනපෙඛවිනො, PTS.

එවිමේව ඛො ආවුසො සෙ භත කුලපුත්තා සඬා අගාරසමා අතගාරියං පබ්බජිතා, අසඬා අමායාචිනො අකෙවුභිනො අනුඤ්ඤා අනුත්තලා අවපලා අමුඛරා අචිකිණ්ණවාචා ඉන්ද්‍රියයසු ගුණතඤ්ඤා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුභ්භා සාමඤ්ඤා අපොක්ඛවනො සිත්තාය තිබ්බගාරවා න බාහුලිකා න සාඵලිකා ඔක්කමනෙ තික්ඛිතනඬුරු පටිවෙකෙ පුබ්බභික්ඛා ආරඤ්චරියා පභිතතතා උපට්ඨිතසති සමපජානා සමාහිතා එකඟචිත්තා පඤ්ඤාවනො අනෙලමුගා, තෙ ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ඛම්මපරියායං සුඤ්ඤා පිට්ඨන්ති මඤ්ඤා සසන්ති මඤ්ඤා චම්භා චෙච මනසා ච. සාධු චත ගො සමුගම්චාරී අකුසලා වූට්ඨාපෙනා කුසලෙ පතිට්ඨාපෙතිති.

ඉති හ තෙ උගො මහානාගා අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුගාහිතං සමනුමොදිංසුති.

අනඛණ්ණසුභ්භං පඤ්චමං.

1. 1. 6

ආකඛේධයාසුභ්භං

1. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං ගගවා සාවජජියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤා ඛො ගගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චග්ගොසුං. ගගවා එතදවොච:

සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාතිමොක්ඛා-සංචරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසමපන්නා. අඤ්ඤාමනෙතසු චජෙජසු හසදස්සාචී සමාදාය සික්ඛඵ සික්ඛාපදෙසු.

2. ආකඛේධය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'සමුගම්චාරිතං පියො වස්සං මනාපො ගරු ගාවතීයො වා'ති සීලෙසචවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣිතතං වෙතොසම්ඵමනුසුතො අතිරුකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගගො බුගෙතො සුඤ්ඤාගාරාතං. (1)

3. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අස්සං විවරපිණ්ඩපාත-
සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරාන”නති, සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී
අර්ක්ඛිතං වෙතොසමථමනුපුපොතො අතිරාකතර්ක්ඛානො විපස්සනාය සමන්තා-
ගඤො චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (2)

4. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං විවරපිණ්ඩපාත-
සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං තෙ කාරා
මහපථලා අස්සු මහාතිසංසා”ති, සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො
සුඤ්ඤාගාරානං. (3)

5. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ ඤාතිසාලොභිතා පෙතා
කාලකතා පසන්නවිතතා අනුස්සරනති, තෙසං තං මහපථලං අස්ස මහාතිසං-
සනති,” සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (4)

6. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අරතීරතිසතො අස්සං, න ච මං
අරති සභෙය්‍ය, උප්පන්නං අරතියං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති,
සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (5)

7. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “භයභෙරවංසභො අස්සං, න ච මං
භයභෙරවං සභෙය්‍ය, උප්පන්නං භයභෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහ-
රෙය්‍ය”නති, සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (6)

8. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “චතුන්නං කාතානං ආභී-
වෙතසිකානං¹ දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං නිසාමලාභී අස්සං අකිල්ලාභී අකසිර-
ලාභී”ති, සිලෙසෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (7)

9. ආකඛෙධය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ තෙ සන්තො විමොක්ඛා²
අතික්ඛමම් රුපෙ ආරුප්පා, තෙ කායෙන ඵසසිත්වා³ විහරෙය්‍ය”නති, සිලෙ-
සෙවචස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- චූභොතො සුඤ්ඤාගාරානං. (8)

1. අභිවේතසිකානං, සන්ඵච්චි, 2. විමොඛා, PTS. 3. පුසිත්වා, චර්සා, සා.

10. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා සොතාපනො අස්සං අචිතිපාතධම්මො තියතො සමමොධිපරායණො”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මතා සුඤ්ඤාභාරාතං. (9)

11. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා රුහදොසමොහානං තනුත්තා සකදදාමී අස්සං, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති, දුක්ඛස්සන්තං කරොසා”න්ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මතා සුඤ්ඤාභාරාතං. (10)

12. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පඤ්චන්තං ඔරමානිසානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා ඔපපාභිකො අස්සං, තස් පරිතිබ්බාසී අනාවතඨි ඛමමො කඤ්ඤා ලොකා”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මතා සුඤ්ඤාභාරාතං. (11)

13. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අතෙකචිතිතං ඉදධිවිධං පච්චනු-හවෙය්‍යං, එතෙසාපි හුත්වා ඛත්‍රුධා අස්සං, ඛත්‍රුධාපි හුත්වා එතො අස්සං, ආචි-හාචං තිජොභාචං තිජොකුඛං තිජොපාකාරං තිජොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවිධාපි උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං¹ කරොසං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො² ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලමේඛන කමෙය්‍යං තෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවංමභිද්ධිකෙ මහානුභාවෙ පාණීතා පරිමසෙය්‍යං³ පරිම-ජෙය්‍යං, යාච චුගමිලොකාපි කායෙත වසං වජ්ජෙතය්‍යා”න්ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මතා සුඤ්ඤාභාරාතං. (12)

14. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ‘දිබ්බාය සොතධාතුභා විසුද්ධාය අතික්ඛන්තමානුසකායො⁴ උභො සඤ්ඤ සුඤ්ඤෙය්‍යං: දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, ගෙ දුරෙ සත්ඨිකෙ වා”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහ්මතා සුඤ්ඤාභාරාතං. (13)

15. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානෙය්‍යං: සරාගං වා විත්තං සරාගං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතරාගං වා විත්තං විතරාගං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සදෙසං වා විත්තං සදෙසං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතදෙසං වා විත්තං විතදෙසං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සමොහං වා විත්තං සමොහං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතමොහං වා විත්තං විතමොහං විත්තන්ති පජානෙය්‍යං,

1. උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං, සා. 2. අභිජ්ජමානො, මජ්ඣ. 3. පරමසෙසං, මජ්ඣ, සා. 4. අතික්ඛන්තමානුසකායො, මජ්ඣ. සා, PTS.

සඛිතං වං විතං සඛිතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, විකඛිතං වං විතං විකඛිතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, මහග්ගං වං විතං මහග්ගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, අමහග්ගං වං විතං අමහග්ගං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, සඋතතරං වං විතං සඋතතරං විතනන්ති පජානෙය්‍යං; අනුතතරං වං විතං අනුතතරං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වං විතං සමාහිතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වං විතං අසමාහිතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, චිච්චතං වං විතං චිච්චතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං, අචිච්චතං වං විතං අචිච්චතං විතනන්ති පජානෙය්‍යං”න්ති, සීලෙසෙවග්ගං පරිසුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහෙතා සුඤ්ඤාගාරාතං. (14)

16. ආකඤ්චය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො නිසෙය්‍යපි ජාතියො වතසෙය්‍යපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතනාලිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසසමපි ජාතිසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපො ‘අමුත්‍රාසිං එච්චනාමො: එච්චංගොතො: එච්චවණ්ණො: එච්චමාහාරො: එච්චසුඤ්ඤකඛි-පටිසංචෙදී එච්චමාසුපරියනො: සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදීං¹. තත්‍රාපාසිං එච්චනාමො: එච්චංගොතො: එච්චවණ්ණො: එච්චමාහාරො: එච්ච-සුඤ්ඤකඛිපටිසංචෙදී එච්චමාසුපරියනො: සො තතො චුතො ඉධුපුත්තො’ති ඉති සාකාරං සඋපදද්ධං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරෙය්‍යං”න්ති, සීලෙසෙවග්ගං පරිසුරකාරී -පෙ- බ්‍රාහෙතා සුඤ්ඤාගාරාතං. (15)

17. ආකඤ්චය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: “දීඤ්ඤන වකචුතා විසුඤ්ඤන අතිකකන්තමානුසකෙත සතො පසෙය්‍යං - චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ; යථාකම්මපගෙ සතො පජානෙය්‍යං: ‘ඉමෙ වත භොතො: සතො කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදකා, තෙ කායසංහෙද පරමමණා අපායං දුග්ගතිං විතිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වං පත භොතො: සතො කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙත සමන්තා-ගතා මනොසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකම්මසමාදකා-

තෙ කායසා හෙද පරමරණා සුගතීං සංඝං ලොකං උපපන්නාතී; ඉති දිඛේත වක්ඛුතා විසුඤ්චිත අතික්කන්තමානුසකෙත සන්ත පසොයාං - චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තීනෙ පණීනෙ සුවණේණ දුඛණේණ, සුගතෙ දුග්ගතෙ, සථාකමච්චුපගෙ සන්තෙ පජානෙයා”න්ති සීලෙසෙවසාං පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තා. වේතොසමථමනුසුතෙතො අතිරා-කතඤ්ඤානො විපසානාය සමන්තාගතො බුද්ධො භුංගො. (16)

18. ආකඛේධයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ආසවානං ඛයා අතාසචං වේතොවිමුතතීං පඤ්ඤාපිමුතතීං දිට්ඨංච ඛමෙම සං අභිඤ්ඤා¹ සච්ඡිකතීං උපසමපජ්ජ විගරෙයා”න්ති, සීලෙසෙවසාං පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං වේතො-සමථමනුසුතෙතො අතිරාකතඤ්ඤානො විපසානාය සමන්තාගතො බුද්ධො භුංගො. (17)

19. “සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාති-මොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොවරසමපන්නා. අඤ්ඤාමනෙතසු වජ්ජසු භයදසාපී සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසුති” ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-තද්දන්ති.

ආකඛේධයාසුත්තං ඡට්ඨං.

1. 1. 7

විසුචමසුත්තං

1. ඵචං මෙ සුතා: ඵකං සමසං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජපනවහෙ අනාඨමිණ්ඩිකසා ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: භික්ඛ-වොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොකාසුං. භගවා ඵතදවොච:

2. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වජං සඛකිලිඨං මලග්ගභිතං, තුමේනං රජකො යසමිං යසමිං රඛිතජාතෙ උපසංභරෙයා යදි තීලුකාය යදි පිකකාය යදි ලොභිතකාය යදි මඤ්ඤාදිඨකාය,² දුරත්තවණේණමේවසා. අපරිපුර්ණ-වණේණමේවසා. තං කීසා හෙතු? අපරිපුර්ණතා භික්ඛවෙ වජසා. ඵච-මෙව ඛො භික්ඛවෙ විතෙත සඛකිලිඨෙඨ දුග්ගතී පාටිකඛිධා.

1. අභිඤ්ඤා, PTS. 2. මඤ්ඤාදිඨකාය, මජ්.

3. සෙසොථාපි භික්ඛවෙ වන්ථං පරිසුඤ්ඤං පරියොදානං, තමෙතං රජකොසසමීං යසමීං රහිතජාතෙ උපසංගරෙය්‍ය යදි නීලකාය යදි චිතකාය යදි ලොභිතකාය යදි මහෙඤ්චරීකාය, සුරතනවණණමෙවසා. පරිසුඤ්ඤාවණණමෙවසා. තං කිසං හෙතු? පරිසුඤ්ඤානා භික්ඛවෙ වසාසා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විනෙත අසඬකිලිවෙඨි සුභති පාටිකඛ්ඛා.

4. කතමෙ ව භික්ඛවෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො: අභිජක්ඛාවිසමලොහො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. බ්‍යාපාදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. කොඛො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. උපනාහො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මහෙඛො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පළාසො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. ඉසා විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මච්ඡරියං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මායා විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාඨෙය්‍යං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. එමො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාරමො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මානො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. අතිමානො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පමාදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසො.

5. ස ඛො හො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිජක්ඛාවිසමලොහො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; අභිජක්ඛාවිසමලොහං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. බ්‍යාපාදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; බ්‍යාපාදං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. කොඛො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; කොඛං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. උපනාහො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; උපනාහං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මහෙඛො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මහං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පළාසො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; පළාසං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. ඉසා විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; ඉසං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මච්ඡරියං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මච්ඡරියං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මායා විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මායං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාඨෙය්‍යං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; සාඨෙය්‍යං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. එමො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; එමං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාරමො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; සාරමං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මානො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මානං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. අතිමානො විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; අතිමානං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; මදං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පමාදෙ විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිති; පමාදං විතනස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති.

6. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො කොඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, උපතාභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො උපතාභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, මහෙඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො මහෙඛො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, චලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො චලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, ඉඤ්ඤා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො ඉඤ්ඤා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො මච්ඡරියං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, මායා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො මායා විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, සාමෙඨය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො සාමෙඨය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, ඵලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො ඵලොභො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, සාරථො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො සාරථො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, මානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො මානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො අතිමානො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, මදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො මදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති, පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසොති ඉති විදිනො පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛලෙසො පභිනො හොති.

7. සො බුද්ධො අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුභතො ලොකචිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්ම අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ස්වාකධාමො භගවතා ධම්මො සන්ද්විසිකො අකාලිකො එභිපඤ්ඤිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං චෙදිතඛො විඤ්ඤාති. සඛෙස අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: සුපට්ටපන්නො භගවතො සාවකසඛෙසා, උජුපට්ටපන්නො භගවතො සාවකසඛෙසා, ඤ්ඤාපට්ටපන්නො භගවතො සාවකසඛෙසා, සාමීච්චපට්ටපන්නො භගවතො සාවකසඛෙසා, යදිදං චත්තාරි පුරිසග්‍රහාති අට්ඨි පුරිසප්‍රග්‍රහලා, එස භගවතො සාවකසඛෙසා ආහුනෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤාභෙතිතං ලොකස්සාති.

8. යතොපි¹ ඛො ජනස්ස චත්තං භොති චත්තං මුත්තං ජහිනං ජපි-
 තිස්සධංසං. සො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති ඌභති අත්ථ-
 වෙදං. ඌභති ඛම්මවෙදං. ඌභති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති
 ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමාහති. ජස්සඥාකායො ජුඛං වෙදෙති. ජුඛිනො
 විත්තං සමාධියති. ඛම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති ඌභති
 අත්ථවෙදං. ඌභති ඛම්මවෙදං. ඌභති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති
 ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමාහති. ජස්සඥාකායො ජුඛං වෙදෙති.
 ජුඛිනො විත්තං සමාධියති. සඛෙස අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතොමිති
 ඌභති අත්ථවෙදං. ඌභති ඛම්මවෙදං. ඌභති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං.
 ජමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො ජස්සමාහති. ජස්සඥාකායො
 ජුඛං වෙදෙති. ජුඛිනො විත්තං සමාධියති. 'යතොපි¹ ඛො ජන මේ
 චත්තං චත්තං ජහිනං ජපිතිස්සධංසං'නති ඌභති අත්ථවෙදං. ඌභති ඛම්මවෙදං.
 ඌභති ඛම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. ජමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස
 කායො ජස්සමාහති. ජස්සඥාකායො ජුඛං වෙදෙති. ජුඛිනො විත්තං සමාධියති.

9. ස ඛො ඡසා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවංසිලො ඵවංඛම්මො ඵවංචඤ්ඤා
 සාලීනඤ්ඤෙපි පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විවිතකාලකං අනෙකසුඵං අනෙක-
 බ්‍යඤ්ජනං, නෙවස්ස තං භොති අන්තරුයං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චත්ථං
 සඛිතිලිට්ඨං මලග්ගතිතං අච්ඡං උදකං අංගම්ම ජරිසුඤ්ඤං භොති ජරිගොදුතං,
 උකකාමුඛං වා ජනාගම්ම ජාතරූපං ජරිසුඤ්ඤං භොති ජරිගොදුතං, ඵචමෙව
 ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵවංසිලො ඵවංඛම්මො ඵවංචඤ්ඤා සාලීනඤ්ඤෙපි
 පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විවිතකාලකං අනෙකසුඵං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං, නෙවස්ස
 තං භොති අන්තරුයං.

10. සො මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති.
 තථා දුතියං. තථා තතියං. තථා චතුස්ථිං. ඉති උඤ්ඤිමධො තිරිසං සබ්බති
 සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන
 මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපඤ්ඤින ඵරිත්ථා විහරති.
 කරුණාසභගතෙන වෙතසා -ජෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වෙතසා -ජෙ-
 උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං. තථා
 තතියං. තථා චතුස්ථිං. ඉති උඤ්ඤිමධො තිරිසං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බා-
 වන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්ප-
 මාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපඤ්ඤින ඵරිත්ථා විහරති.

1. යථොපි - සිමු "අධිකථායා 'යථොපි' ඉති පාඨසාරවෙසක තිද්දිථං.

11. ‘සො අපි ඉදං, අපි නිනං, අපි පණිතං, අපි ඉමස්ස සඤ්ඤා-
ගතස්ස උත්තරිං නිසාරණ’නති පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං
පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති.
අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤං භොති.
බිණං ජාති. වුඤ්ඤං චුඤ්ඤං. කතං කරණීයං. නාපරං ඉත්ථතතායාති
පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඤ්ඤානො අනතරෙන සිනානෙනාති.

12. තෙන ඛො පන සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො භග-
වතො අවිදුරෙ නිසිනො භොති. අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො
භගවතං එතදවොච: ගච්ඡති පන භවං ගොතමො බ්‍රාහ්මිකං තදිං
සිතාසිද්ධන්ති ?

13. කිං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මිකං තදියා? කිං බ්‍රාහ්මිකං තදී කරස්සතිති ?
ලොබ්‍යසම්මතා හි භො ගොතමි බ්‍රාහ්මිකං තදී බ්‍රහ්මජනස්ස. පුඤ්ඤසම්මතා හි
භො ගොතමි බ්‍රාහ්මිකං තදී බ්‍රහ්මජනස්ස. බ්‍රාහ්මිකං ව පන තදියා බ්‍රහ්මජනො
පාපකං කතං කමමං පවානෙතිති.

අථ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාපජො බ්‍රාහ්මණො ගාථාහි අජ්ඣාසාසි:

බ්‍රාහ්මිකං අභිකක්ඛඤ්ඤා භගං සුඤ්ඤිකාමපි,
සරස්සතිං පයාගඤ්ඤා අථො බ්‍රාහ්මිතිං තදිං.

තිච්චමපි බාලො පතඛනො කණ්ණකමො න සුජ්ඣති,
කිං සුඤ්ඤිකා කරස්සති කිං පයාගො කිං බ්‍රාහ්මිකං තදී,
වෙරිං කතකිඛ්ඛිසං තරං න හි තං සොධයෙ පාපකමමිතං.

සුඤ්ඤා වෙ සද එඤ්ඤා සුඤ්ඤාපොසපො සද,
සුඤ්ඤා සුචිකමමස්ස සද සම්පජ්ජතෙ වතං,
ඉඤ්ඤා ව සිතාහි බ්‍රාහ්මණ සබ්බභුතෙසු කරොති ඛෙමතං.

සමෙ මුසා න ආණ්ඩ සමෙ පාණං න කිංසසී,
සමෙ අදින්නං නාදියසී සද්දභානො අමච්ඡරී,
කිං කාහසී ගයං ගන්තො උදපානොපි තෙ ගයාති.

14. එවං චූතෙන සුඤ්චිකභාරචාරචොභො චූතමිණො භගවතනං එතදවොචො:
 අභිකකතනං හො ගොතමි. අභිකකතනං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො
 ගොතමි නිකකුජ්ඣිතං වා උකකුජ්ඣය්‍ය, පටිච්ඡතනං වා විචරෙය්‍ය, මූලාසං
 වා මග්ගං අච්චෙතෙය්‍ය; අනිකාමෙ වා තෙලපජ්ඣෙය්‍යං ධාරෙය්‍ය: චකුචු-
 මනො රූපානි දකඛිතනීති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරි-
 යාපෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංඝං භවතනං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
 ධම්මස්ස භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ
 පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදනති.

15. අලභ්ථ ඛො සුඤ්චිකභාරචාරචොභො චූතමිණො භගවතො සන්තිකෙ
 පබ්බජ්ජං. අලභ්ථ උපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා භාරචාරචො
 එකො චූතකට්ඨො අපාමනො ආතාපි පභිතතො විහරනො න
 විරසෙව සංසාරාය කුලපුතො සම්මදෙව අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-
 ජනති, තදනුතතරං චූතමිච්චිපරියොසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
 සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විතාසී. සිණං ජාති. චූසිතං චූතමිච්චියං. කතං
 කරණීයං, නාපරං ඉත්ථතතායාති අබ්භඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරෙ ඛො පනායස්මා
 භාරචාරචො අරහතං අහොසීති.

වද්දුපමසුතනං සභතමං.

1. 1. 8

සලලබ්ඝුතනං

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාමජ්ඣියං විහරති ඡජනමනෙ
 අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාමුඡ්ඡෙදො සායනභාසමයං
 පටිසලාතා: චූට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුපතඛකමි. උපසඛකමිත්ථා භගවතනං
 අභිචාදෙත්වා එකමතනං නිසීදි. එකමතනං නිසිනො ඛො ආයස්මා
 මහාචූඡෙදො භගවතනං එතදවොචො:

2. යා ඉමා භනෙන අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ජනති
 අත්තවාදපටිසංසුතතා වා ලොකවාදපටිසංසුතතා වා, ආදිමෙව නු ඛො භනෙන
 භික්ඛුතො මතඛි කණෙතො එවමෙතාසං දිට්ඨිතං පහානං හොති ? එව-
 මෙතාසං දිට්ඨිතං පටිනිස්සගොහො හොතිති ?

යා ඉමා චූඤ්ඤා අනෙකපිනිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අත්තවාදපට්-
සංසුත්තා චා ලොකවාදපට්ඨසංසුත්තා චා, යත්ථ චේතා දිට්ඨියො උපපජ්ජන්ති,
යත්ථ චේතා අනුසෙතන්ති, යත්ථ චේතා සමුද්චරන්ති, තං තෙනං මම්,
තෙසො'හමස්මි, න මේ'සො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මසඤ්ඤාය
පස්සන්තො එවමේතාසං දිට්ඨිතං පතාතං හොති. එවමේතාසං දිට්ඨිතං
පටිනික්ඛන්තො හොති.

3. ණානං ඛො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු
විච්චේවච කාමේති විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සපිතකකං සච්චාරං විචේකජං
පිනිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙ-
බෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා චූච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං එතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

4. ණානං ඛො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු විතකක-
විචාරනං චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාවං
අවිතකකං අච්චාරං පිනිසුඛං දුතියං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස
එවමස්ස: සලලෙබෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ-
සලලෙඛා චූච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං එතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

5. ණානං ඛො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු පිනියා ච
විරහා උපෙක්ඛකො ච විහරෙය්‍ය, සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කාමයත
පට්ඨංචෙදෙය්‍ය, යං තං අරියං අචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති,
තතියං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: සලලෙබෙන
විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චූඤ්ඤා අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා චූච්චන්ති.
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං එතෙ අරියස්ස විනයෙ චූච්චන්ති.

6. ණානං ඛො පනෙතං චූඤ්ඤා විජ්ජති - යං ඉධෙකචේවා හික්ඛු
සුඛස්ස ච පභාතා දුක්ඛස්ස ච පභාතා සුඛෙච සොමස්සදොමනස්සානං
අත්ථඛමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුභං කුඛානං උපසම්පජ්ජ
විහරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: සලලෙබෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චූඤ්ඤා
අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා චූච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං එතෙ අරියස්ස
විනයෙ චූච්චන්ති.

7. ධානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤ චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො උපසංඤ්ඤානං සමතික්කමමි පටිසංඤ්ඤානං අත්ඛිතමා නානතනං - සඤ්ඤානං අමනසිකාරං අනතොතො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ වුඤ්ඤ අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා ඵනෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

8. ධානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤ චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමමි අනන්තා විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ වුඤ්ඤ අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා ඵනෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

9. ධානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤ චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමමි නජචි කීඤ්චිති ආකීඤ්චඤ්චායතනං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ වුඤ්ඤ අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා ඵනෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

10. ධානං ඛො පනෙනං වුඤ්ඤ චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකීඤ්චඤ්චායතනං සමතික්කමමි නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසංචාරං විහරෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්සා: සලලෙඛෙන විහරමිති. න ඛො පනෙනෙ වුඤ්ඤ අරියස්ස විනයෙ සලලෙඛා වුච්චන්ති. සන්තා ඵනෙ විහාරං අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

[1. සලලෙඛපරියායො:]

1. ඉධ ඛො පන ජො වුඤ්ඤ සලලෙඛො කරණීයො: පරෙ විතිංසකා හවිස්සන්ති. මයමෙත්ථ අවිතිංසකා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

2. පරෙ පාණාතිපාති හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිච්චතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

3. පරෙ අදින්නාදුඨි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අදින්නාදුතා පටිච්චතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

4. පරෙ අබ්බභව්වාරී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ බ්බභව්වාරී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

5. පරෙ මුසාවාදී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ මුසාවාද පටිච්චතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

6. පරෙ පිටුණ්චාලා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පිටුණ්චාලා පටිච්චතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

7. පරෙ ඵරුසාවාවා¹ හවිසංනති; මයමෙඤ ඵරුසාවාවා² පච්චිරතා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

8. පරෙ සමඵපප්පාපි³ හවිසංනති; මයමෙඤ සමඵපප්පාපා පච්චිරතා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

9. පරෙ අභිජ්ඣාදු හවිසංනති; මයමෙඤ අනභිජ්ඣාදු හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

10. පරෙ ඛ්‍යාපනනවිතතා හවිසංනති; මයමෙඤ අඛ්‍යාපනනවිතතා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

11. පරෙ මච්ඡාද්ධි⁴ හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාද්ධි⁵ හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

12. පරෙ මච්ඡාසඛකප්පා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාසඛකප්පා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

13. පරෙ මච්ඡාවාවා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාවාවා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

14. පරෙ මච්ඡාකම්මනතා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාකම්මනතා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

15. පරෙ මුච්ඡාආද්චා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාආද්චා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

16. පරෙ මුච්ඡාවායාමා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාවායාමා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

17. පරෙ මුච්ඡාසති හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාසති හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

18. පරෙ මුච්ඡාසමාධි හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාසමාධි හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

19. පරෙ මුච්ඡාඤ්ඤා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාඤ්ඤා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

20. පරෙ මුච්ඡාවිමුඤ්ඤා හවිසංනති; මයමෙඤ සමමාවිමුඤ්ඤා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

21. පරෙ පිතමිඤ්ඤාපරිසුච්ඤා හවිසංනති; මයමෙඤ විගතපීතමිඤ්ඤා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

22. පරෙ උඤ්ඤා හවිසංනති; මයමෙඤ අනුඤ්ඤා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

23. පරෙ චෙට්ඨිකච්ඡි⁶ හවිසංනති; මයමෙඤ තිණ්ණච්චිකච්ඡා හවිසංගාමාති සලලෙඛො කරණීගො.

1. ඵරුසාවාවා, මජ්ඣං. 2. ඵරුසාය වාවාවා, මජ්ඣං. ඝණං.
3. සමඵපප්පාපා, කඤ්චි 4. මච්ඡාද්ධිකා, ඝණං. 5. සමමාද්ධිකා, ඝණං.
6. චිට්ඨිච්ඡි, මජ්ඣං.

24. පරෙ කොඛතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමකකාධිකා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

25. පරෙ උපනාති හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අනුපනාති හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

26. පරෙ මකඛි හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අමකඛි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

27. පරෙ පලාසි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අපලාසි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

28. පරෙ ඉය්හුකි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනිය්හුකි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

29. පරෙ මච්ඡරි හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අමච්ඡරි හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

30. පරෙ සඨා හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අසඨා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

31. පරෙ මායාපී හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමායාපී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

32. පරෙ ඵඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අත්ඤා¹ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

33. පරෙ අතිමානී හවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ අනතිමානී හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

34. පරෙ දුඛඛවා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සුඛඛවා² හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

35. පරෙ පාපමිත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ කල්යාණමිත්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

36. පරෙ පමත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අපමත්තා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

37. පරෙ අසසඤා³ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සඤා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

38. පරෙ අහිරිකා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ හිරිමකා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

39. පරෙ අනෙතාතොපි⁴ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඔතොපි⁵ හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

40. පරෙ අපසංසුතා⁶ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඛහුස්සුතා හවිස්සාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

1. අඵඤා, සං.   2. සුඛවා, මජ්ඣ.   3. අසඤා, සං.
4. අනෙතොපි, සං.   5. ඔතොපි, සං.   6. අපසංසුතා, සං.

41. පරෙ කුසිතා හවිසසනති; මයමෙත්ථ ආරද්ධිවිරියා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

42. පරෙ මුට්ඨිසසනති හවිසසනති; මයමෙත්ථ උපට්ඨිතසති¹ හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

43. පරෙ දුප්පඤ්ඤා හවිසසනති; මයමෙත්ථ පඤ්ඤාසමපන්නා හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

44. පරෙ සන්ධිවිපරමාසී² ආධානගාති³ දුප්පටිනිසසගහි හවිසසනති; මයමෙත්ථ අසන්ධිවිපරමාසී⁴ අනාධානගාති⁵ සුප්පටිනිසසගහි හවිසසාමාති සලලෙඛො කරණීයො.

2. [විතකුප්පාදපටිසායො:]

1. විතකුප්පාදමපි ඛො අහං චූඤ්ඤා කුසලෙසු ධම්මෙසු ඛහුකාරං⁶ වදාමි. කො පන වාදො කාශෙත වාවාය⁷ අනුචිතියතාසු.⁸

2. තසමාතිහ චූඤ්ඤා පරෙ විහිංසකා හවිසසනති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිසසාමාති. විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං. පරෙ පාණාතිපාති හවිසසනති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා හවිසසාමාති විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං - පෙ-පරෙ සන්ධිවිපරමාසී² ආධානගාති³ දුප්පටිනිසසගහි හවිසසනති; මයමෙත්ථ අසන්ධිවිපරමාසී⁴ අනාධානගාති සුප්පටිනිසසගහි හවිසසාමාති විතතං උප්පාදෙතඛබ්බං. (44)

3. [පටිකකමනාපටිසායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චූඤ්ඤා විසමො⁹ මග්ගො, තසසාසා¹⁰ අඤ්ඤා සමො මග්ගො පරිකකමනාය, සෙය්‍යථාපි¹¹ පන චූඤ්ඤා විසමං තිත්ථං¹², තසසාසා අඤ්ඤා සමං තිත්ථං පරිකකමනාය.

2. එවමෙව ඛො චූඤ්ඤා විහිංසකසා පුරිසපුඤ්ඤාසා අවිහිංසා හොති පරිකකමනාය; පාණාතිපාතිසා පුරිසපුඤ්ඤාසා පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. අදින්නාදසිසා පුරිසපුඤ්ඤාසා අදින්නාදනා වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. අබ්බවමාරිසා පුරිසපුඤ්ඤාසා අබ්බවමාරිසා වෙරමණී¹³ හොති පරිකකමනාය. මුසාවාදිසා පුරිසපුඤ්ඤාසා මුසාවාද වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. පිසුණවාවිසා¹⁴ පුරිසපුඤ්ඤාසා පිසුණවාවිසා¹⁵ වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. ඵරුසවාවිසා¹⁶ පුරිසපුඤ්ඤාසා ඵරුසවාවිසා¹⁷ වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. සමඵසලාපිසා පුරිසපුඤ්ඤාසා සමඵසලාපා වෙරමණී හොති පරිකකමනාය. අභිජ්ඣාලසා පුරිසපුඤ්ඤාසා අභිජ්ඣාලසා හොති පරිකකමනාය. ඛ්‍යාපනාවිතතසා පුරිසපුඤ්ඤාසා අඛ්‍යාපාදො හොති පරිකකමනාය. (1 - 10)

1. උපට්ඨිතසති, මජ්ඣ. 2. සන්ධිවිපරමාසී, සං. PTS.
3. ආධානගාති, සං. PTS. ආධානගාති, මජ්ඣ. 4. අසන්ධිවිපරමාසී, සං. PTS.
5. අනාධානගාති, සං. 6. ඛහුකාරං, කප්ඵ. 7. වාවාය, කප්ඵ.
8. අනුචිතියතාසු, කප්ඵ. අනුචිතියතාසු, ස. න. 9. මග්ගො අසා, මජ්ඣ.
10. තසා, මජ්ඣ. 11. සෙය්‍යථා වා, මජ්ඣ. 12. තිත්ථං අසා, මජ්ඣ.
13. අබ්බවමාරිසං, සී. මු. 14. පිසුණවාවිසා, සී. මු. 15. පිසුණවාවිසා, සී. මු.
16. ඵරුසවාවිසා, සී. මු. 17. ඵරුසවාවිසා, සී. මු.

3. මිච්ඡාදිට්ඨිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාදිට්ඨි හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාසඛකපඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාසඛකපොඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාචාචක පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාචාචා හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡා-කමමනතඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාකමමනොඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාආඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාආඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාචායාමඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාචායාමො හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡා-සතිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාසති හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාසමාධිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාසමාධි හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාඤ්ඤාඤ්ඤා පුරිස-පුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාඤ්ඤාං හොති පරික්ඛමනාය. මිච්ඡාවිමුත්තනිඤ්ඤා පුරිස-පුඤ්ඤාලඤ්ඤා සමමාවිමුත්තනි හොති පරික්ඛමනාය. (11 - 20)

4. ඵනමඤ්ඤාපරිසුට්ඨිතඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා විගතඵනමඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. උඤ්ඤානඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අනුඤ්ඤාචං හොති පරික්ඛමනාය. වෙච්චිකිච්ඡිඤ්ඤා¹ පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා තීණණවිච්චිකිච්ඡතා හොති පරික්ඛමනාය. කොධනඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අකොධො හොති පරික්ඛමනාය. උපනා-තිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අනුපනාභො හොති පරික්ඛමනාය. මික්ඛිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අමික්ඛො හොති පරික්ඛමනාය. පලාසිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අපලාසො හොති පරික්ඛමනාය. ඉසුකිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අනිසා² හොති පරික්ඛමනාය. මච්ඡරිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අමච්ඡරිඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. සඨසා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අසාඨසො හොති පරික්ඛමනාය. මායාචිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අමායා හොති පරික්ඛමනාය. ඵඤ්ඤා පුරිස-පුඤ්ඤාලඤ්ඤා අඵඤ්ඤාං හොති පරික්ඛමනාය. අතිමාතිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අතතිමානො හොති පරික්ඛමනාය. දුබ්බච්ඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සොච්චඤ්ඤා හොති පරික්ඛමනාය. පාපමිත්තඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා කල්යාණමිත්තතා හොති පරික්ඛමනාය. පමත්තඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අපමාදො හොති පරික්ඛමනාය. අසාධුඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා සධා හොති පරික්ඛමනාය. අභිරිකඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා භිරි³ හොති පරික්ඛමනාය. අනොතතාපිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා ඕතතසං හොති පරික්ඛමනාය. අපසුඤ්ඤා පුරිස-පුඤ්ඤාලඤ්ඤා බාහුසච්චං හොති පරික්ඛමනාය. කුසිතඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා විරියාරමො හොති පරික්ඛමනාය. මුට්ඨිඤ්ඤාතිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා උපට්ඨිතසතිතා හොති පරික්ඛමනාය. දුපාඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා පඤ්ඤාසමපදා හොති පරික්ඛමනාය. සඤ්චිට්ඨිපරමාසිදාධානගාහිදුපාපි-තිඤ්ඤාහිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අසඤ්චිට්ඨිපරමාසිදාධානගාහිදුපාපි-තිඤ්ඤාහිතා හොති පරික්ඛමනාය. (21 - 44)

[4. උපරිභාමපරිඥාපච්ඡෙදා:]

1. සෙසසථාපි චුඤ්ඤා යෙ කෙචි අකුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අධොභාවං ගමතීයා⁴ යෙ කෙචි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ උපරිභාවං⁵ ගමතීයා.
2. ඵමමෙව ඛො චුඤ්ඤා මිහිසකඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අමිහිසා හොති උපරිභාවාය. පාණාතිපාතිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති උපරිභාවාය. අදින්නාදසිඤ්ඤා -පෙ- සඤ්චිට්ඨිපරමාසිදාධානගාහිදුපාපි-තිඤ්ඤාහිඤ්ඤා පුරිසපුඤ්ඤාලඤ්ඤා අසඤ්චිට්ඨිපරමාසිදාධානගාහිදුපාපිතිඤ්ඤාහිතා හොති උපරිභාවාය. (44)

1. විච්චිච්ඡිඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. අභිඤ්ඤාතිතා, මජ්ඣ. 3. භිරි, මජ්ඣ. PTS.
4. ගමනීයා, කතථි. 5. උපරිභාවාය -පෙ- මජ්ඣ.

[5. පරිනිබ්බානිපටියායො:]

1. සො වත චුන්ද අත්තනා පලිපපලිපනො පරං පලිපපලිපනං උඤ්චිස්සති තෙතං ධාතං චිජ්ජති. සො වත චුන්ද අත්තනා අපලිපපලිපනො පරං පලිපපලිපනං උඤ්චිස්සති ධාතමෙතං චිජ්ජති. ඡො වත චුන්ද අත්තනා අදනො අචිතො අපරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සති තෙතං ධාතං චිජ්ජති. ඡො වත චුන්ද අත්තනා දනො චිතො පරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සති ධාතමෙතං චිජ්ජති.

2. එවමෙව ඛො චුන්ද විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරිනිබ්බානාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අදින්නාදුභිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදුතා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අබ්බහමචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්බහමචරියා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාද වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. පිසුණුවාවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණුවාව වාචාය වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. එරුසවාවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස එරුසාව වාචාය වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. සමඵප්පලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමඵප්පලාපා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අභිජ්ඣාලුස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිජ්ඣා හොති පරිනිබ්බානාය. බ්‍යාපනනචිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදෙ හොති පරිනිබ්බානාය. (1 - 10)

3. මච්ජාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාදිට්ඨි හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාසඛකපස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසඛකපො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාවාවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවාවා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාකමහතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාකමහතො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාආජීවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාආජීවො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාවායාමිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවායාමො හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසති හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසමාධි හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාඤ්ඤා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ජාවිමුත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවිමුත්තී හොති පරිනිබ්බානාය. (11 - 20)

4. ඵනමිඤ්චපරිපුට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතචිතමිඤ්චතා හොති පරිනිබ්බානාය. උඤ්චතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුඤ්චමං හොති පරිනිබ්බානාය. චෙවමිකිච්ඡිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණත්ථිචිකිච්ඡතා හොති පරිනිබ්බානාය. කොධතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අකොකාඛො හොති පරිනිබ්බානාය. උපතාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපතාහො හොති පරිනිබ්බානාය. මකඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමකඛා හොති පරිනිබ්බානාය. පලාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපලාසො හොති පරිනිබ්බානාය. ඉඤ්ඤුකිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනිස්සා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරිදං හොති පරිනිබ්බානාය. ධජස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසාඨෙය්‍යං හොති පරිනිබ්බානාය. මායාචිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරිනිබ්බානාය. ඵඤ්ඤස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපාඤ්ඤිදං හොති පරිනිබ්බානාය. අතිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අතිතිමානො හොති පරිනිබ්බානාය. දුබ්බවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොචචස්සතා හොති පරිනිබ්බානාය. පාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරිනිබ්බානාය. පමොක්ඛස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපමොදො හොති පරිනිබ්බානාය. අඤ්ඤාඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සඤ්ඤා හොති පරිනිබ්බානාය. අභිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස භිරි හොති පරිනිබ්බානාය. අනොතතාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔත්තපං හොති පරිනිබ්බානාය. අපසංසුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස බාහුසච්චං හොති පරිනිබ්බානාය. භුඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස චිරියාරමො හොති පරිනිබ්බානාය. මුට්ඨිස්සතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උපට්ඨිතසතිතා හොති පරිනිබ්බානාය. දුපඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසමපදො හොති පරිනිබ්බානාය. සන්දිට්ඨිපරමාසිඤ්ඤාබාධානාගාතිදුප්පටිතිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්දිට්ඨිපරමාසිඤ්ඤාබාධානගාතිදුප්පටිතිස්සග්ගිතා හොති පරිනිබ්බානාය. [21 - 44]

5. ඉති ඛො චුඤ්ඤ දෙසිතො මයා සලලඛපරියායො. දෙසිතො විතතුපාදපරියායො. දෙසිතො පරිකක්ඛමතපරියායො. දෙසිතො උපරිභාවපරියායො. දෙසිතො පරිනිබ්බාතපරියායො. යං ඛො චුඤ්ඤ සපාරා කරණීයං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකමපකෙන අනුකමං උපාදය, සතං චො තං මයා. එතාති චුඤ්ඤ රුකඛමුලාති, එතාති සුඤ්ඤාගාරති. කායඵ චුඤ්ඤ මා පමොදන්. මා පච්ඡා විපපිසාරිතො අසුචන්. ඊයං චො අමාකං අනුසාසතිති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො අයසමා මහාචුඤ්ඤ භගවතො ගාසිතං අභිතන්දිති.

*වතුකාරීස¹ පද චුතතා සකියො² පඤ්ච දෙසිතා
 සුභතනො සලලඛො³ නාම ගමහිරෙ සාගරුපමො.⁴

සලලඛසුභතං අට්ඨමං.

1. වතුකාරීස, මජ්ඣ. වතුකාරීස, සා. 2. සකියො, කප්ඵි.
 3. සලලඛො, කාමි සුභතනො, මජ්ඣ. සා. 4. සාගරුපමො'ති මජ්ඣ. සා.
 * (ඉඤ්ඤාපටොඤ්ඤා ඵසා ගාථා හ දිස්සතෙ.)

1. 1. 9

සමමාදිට්ඨිසුතනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමඟ්ගං භගවා ආවජ්ජිතං විහරති ජෙතවනෙ ඉන්ද්‍රියවිච්ඡේදනස්ස ආරුමෙ. ධත්‍ර ඛො: ආයසමා ආරිපුජෙනා භික්ඛු ආමනෙතඤ්ඤා: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො: සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොත්‍රං. ආයසමා සාරිපුත්තො: එතදවොච:

2. සමමාදිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති ආවුසො වුච්චති; කිත්තාවතා හු ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි¹ හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අචෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමමනති?²

3. දුරතොපි ඛො මගං ආවුසො ආගච්ඡය්‍යාම ආයසමතො: සාරි-පුත්තස්ස සන්තියෙක එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාදුං; සාධු වතායසමන්තං ගෙව සාරිපුත්තං පචිභාදු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො; ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුඤ්ඤා භික්ඛු ඛාරෙස්සන්තීති. තෙනභාවුසො³ සුණංච සාධුකං මනසි කරොච භාසිස්සාමිති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො: සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොත්‍රං. ආයසමා සාරිපුත්තො: එතදවොච:

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ච පජානාති, අකු-සලමූලඤ්ච පජානාති. කුසලඤ්ච පජානාති, කුසලමූලඤ්ච පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ඛමෙම අචෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමමනති.

5. කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? කතමං කුසලං⁴? කතමං කුසලමූලනති⁵?

6. පාණංහිපාතො ඛො ආවු සා අකුසලං, අදිත්තාදුතං අකුසලං, කාමෙහුමිච්ඡාචාරො අකුසලං, මුසාවාදෙ අකුසලං, පිසුණංචාචා අකුසලං, ඵරුසාචාචා අකුසලං, සමථසලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍රහ්මචාරියො අකුසලං, මිච්ඡාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලං.

7. කතමඤ්චාවුසො අකුසලමූලං? ළොහො අකුසලමූලං, දෙසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලමූලං.

1. සමමාදිට්ඨි, ස්‍යා. 2. සඤ්චමම, මජ්ඣ. 3. පනත හි ආවුසො, මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. කතමං පනාවුසො කුසලං, ස්‍යා. 5. කුසලමූලං, මජ්ඣ. T .

8. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලං? පාණාතිපාතා වෙරමණී කුසලං, අදින්නා-
දතා වෙරමණී කුසලං, කාමෙසු මිඤ්චාචාරා වෙරමණී කුසලං, මුසාවාදා
වෙරමණී කුසලං, පිසුණාචාරා වෙරමණී කුසලං, ඵරායාවාචා වෙරමණී
කුසලං, සමථසලාපා වෙරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං, අබ්බාපාදො
කුසලං, සම්මාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලං.

9. කතමඤ්චාට්ඨසො කුසලමූලං? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො
කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාට්ඨසො කුසලමූලං.

10. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එචං අකුසලං පජානාති, එචං
අකුසලමූලං පජානාති, එචං කුසලං පජානාති, එචං කුසලමූලං පජානාති.
සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්චනොදෙඤ්ච අසමීචි
දිට්ඨිමානානුසයං සමුභතිනා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙඤ්ච දිට්ඨිච්ච
ධම්මෙ දුක්ඛස්සත්තඛකරො¹ භොති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො
සම්මාදිට්ඨි භොති; උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තා-
ගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

11. සාධාට්ඨසොති² ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං
අභිනන්දිඤ්ච අනුමොදිඤ්ච ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං³:
සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාදුපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි
භොති, උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ‘ආගතො
ඉමං සඤ්චමනති’?

12. සියා ආට්ඨසො⁴ යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආභාරඤ්ච
පජානාති, ආභාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආභාරතිරොධඤ්ච පජානාති,
ආභාරතිරොධගාමිනී⁵ පටිපදඤ්ච පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො
අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි භොති; උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප-
සාදෙන සමන්තාගතො; ආගතො ඉමං සඤ්චමනති.

13. කතමො පනාට්ඨසො ආභාරො? කතමො ආභාරසමුදයො? කතමො
ආභාරතිරොධො? කතමො ආභාරතිරොධගාමිනී පටිපදති⁶?

14. චත්තරො මෙ ආට්ඨසො ආභාරං භුතානං වා සත්තානං සිත්තා
සම්භවෙසීනං වා අනුගහසාය. කතමෙ චත්තරො? කඛලිඛිකාරො⁷ ආභාරො
මුලාරිකො වා සුබ්බමො වා, එස්සො දුතියො, මනොසඤ්ඤෙචනා නතියා⁸,
පිඤ්ඤාණං චතුත්ථං⁹. තණ්හාසමුදයා ආභාරසමුදයො; තණ්හාතිරොධා
ආභාරතිරොධො; අයමෙච අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො ආභාරතිරොධගාමිනී
පටිපදා සෙග්ගථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඛිකප්පො සම්මාවාචා සම්මාකමනො
සම්මාආජ්චො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

1. දුක්ඛස්සත්තකරො, මජ්ඣං ඝරා. PPS. 2. සාධු ආට්ඨසොති, සජ්චි.
3. අපුච්ඡං, මජ්ඣං. අපුච්ඡ-සු, ඝරා.
4. සියාට්ඨසො’ති ආයසමා භාරිපුත්තො අභවං, ඝරා. 5. තිරොධගාමිනී, PTS.
6. පටිපදා, මජ්ඣං. PTS 7. කඛලිඛිකාරො, මජ්ඣං. කඛලිඛිකාරො, ඝරා.
8. තතිවො, PTS. 9. චතුත්ථං, PTS.

15. යනො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධං පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රුගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අසමීති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙඨි ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තඛිකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[2. ආහාරවාගේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: 1 “සියා පනාවුසො අඤ්ඤප්පි පරියාගො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.”

2. සියා ආවුසො. යනො ඛො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

3. කතමං පනාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරෝධො? කතමා දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති.

ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛො, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුප්පායාසාපි දුක්ඛා, යමපිච්ඡං ත ලහති තමපි දුක්ඛං, සභිඛිතෙතන පඤ්චුපාදනඛකිත්වා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං.*

කතමො වාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං තණ්හා පොතොගවිකා නන්දි රාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිනී - සෙය්‍යපීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො.

කතමො වාවුසො දුක්ඛනිරෝධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙස- විරාගනිරෝධො වාගො පටිනිස්සගෙයා මුත්ති අතාලයො - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරෝධො.

කතමා වාවුසො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා? අයමෙව අරියො අට්ඨඛිතිකොමග්ගො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි, සමමාසඛිකපජා, සමමාවාචා, සමමාකම්මනෙතා, සමමාආජ්චො, සමමා- වායාමො, සමමාසඤ්ච, සමමාසමාධි.

1. ආපුච්ඡංසු, අට්ඨකථා

* අයමිං දුක්ඛසමුදයෙදෙසෙ පරියාය දුක්ඛධම්මාව වුත්තා. තථාපි “අපටියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛො - පියෙහි විපපයොගො දුක්ඛො”ති අඤ්ඤආනි අද්දිට්ඨාති පරියාය දුක්ඛාති ඉධ අභිද්දිට්ඨාති. නාතිපි ඝර්ම - මරණී පොඤ්ඤාසු දිස්සන්ති. තෙසු පන “ව්‍යාධිපි. දුක්ඛො”ති න දිස්සති.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්චනොදෙත්වා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨිම ඛලෙම දුක්ඛස්සන්තඛකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ඛලෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[3. සමමාදෙණ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අතිතන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයසමත්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡං: “සීයා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.”

2. සීයා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ඛලෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමං පතාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරෝධො? කතමා ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තතිකායෙ ජරා, ජීරණතා, බණ්ඨිච්චං, පාලිච්චං, වලිත්තච්චතා, ආග්‍රතො සංභාති, ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො-අයං වුව්ච්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්ඤාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහා තමහා සත්තතිකායා වුති, ච්චනතා, හෙඤ්ඤා, අන්තරාධානං, මච්චුමරණං, කාලකිරියා, බන්ධානං හෙඤ්ඤා, කලෙඛරස්ස නිලකඛපො-ඉදං වුව්ච්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ඤා ජරා, ඉදඤ්ඤා මරණං - ඉදං වුව්ච්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංඛිතිකො මග්ගො ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිච්චනොදෙත්වා -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ඛලෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[4. ජරාමරණමාදෙණ.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ඤා පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජාතිනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජාතිනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමා පනාටුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරෝධො? කතමා ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ජාති, සඤ්ජාති, ඔක්කන්ති, අභි- නිබ්බත්ති, බන්ධානං පාඤ්ඤාපො, ආයතනානං පටිලාභො - අයං වුව්චතා- ටුසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨ්ඨිතො මග්ගො ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදා- සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරෝධං පජානාති, එවං ජාති- නිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පභාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[5. ජාතිවෘත්තේ.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයසමකො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො භවඤ්ඤා පජානාති, භවසමුදයඤ්ඤා පජානාති, භවනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, භවනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමො පනාට්ඨසො භවො? කතමො භවසමුදයො? කතමො භවතිරොධො? කතමා භවතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. නයො මෙ ආට්ඨසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. උපාදනසමුදයා භවසමුදයො. උපාදනතිරොධා භවතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංඝිනිකො මග්ගො භවතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං භවං පජානාති, එවං භවසමුදයං පජානාති, එවං භවතිරොධං පජානාති, එවං භවතිරොධංගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සඛබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තා වතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතායාං දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[6. භවමාගණ.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු අයසමිතො සාරිපුත්තායාං භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආට්ඨපුත්තං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො උපාදනඤ්ච පජානාති, උපාදනසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදනතිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදනතිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතායාං දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

3. කතමං පනාට්ඨසො උපාදානං? කතමො උපාදානසමුදයො? කතමො උපාදානතිරොධො? කතමා උපාදානතිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. චත්තාරිමාති ආට්ඨසො උපාදානාති: කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං. තණ්හාසමුදයා උපාදානසමුදයො. තණ්හානිරොධා උපාදානතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංඝිනිකො මග්ගො උපාදානතිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං උපාදානං පජානාති, එවං උපාදානසමුදයං පජානාති, එවං උපාදානතිරොධං පජානාති, එවං උපාදානතිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සඛබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ඣතායාං දිට්ඨි. ඛමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[7. උපාදානමාගරා.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනද්දිති අනුමොදිති අයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමන්ති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවතො තණ්හඤ්ච පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමන්ති.

3. කතමා පනාටුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරොධො? කතමා තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආටුසො තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගතිතණ්හා රස-තණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා, වෙදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවතො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධං පජානාති, එවං තණ්හා නිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, ඥානං සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣ-ගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමන්ති.

[8. තණ්හාවාචො.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනද්දිති අනුමොදිති ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමන්ති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවතො වෙදනඤ්ච පජානාති, වෙදනාසමුදයඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසා-දෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤමමන්ති.

3. කතමා පනාටුසො වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආටුසො වෙදනාකායා: වකුඤ්චස්සජා වෙදනා, සොතස්සජා වෙදනා, ඝාතස්සජා වෙදනා, ජ්වනාස්සජා වෙදනා, කායස්සජා වෙදනා, මනොස්සජා වෙදනා. එස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො. එස්ස-නිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං වෙදනං පජානාති, එවං වෙදනාසමුදයං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධං පජානාති, එවං වෙදනානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති.

[9. වෙදනාවාචරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිත නිදිඤා අනුමොදිඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එසාසඤ්ඤා පජානාති, එසාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, එසාසනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, එසාසනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති.

3. කතමො පනාවුසො එසොසො? කතමො එසාසමුදයො? කතමො එසාසනිරෝධො? කතමො එසාසනිරෝධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො එසාසායා: වක්ඛුසමඵසොසො සොතසමඵසොසො ඝානසමඵසොසො ජීවහාසමඵසොසො කායසමඵසොසො මනොසමඵසොසො. සලායතනසමුදයො එසාසමුදයො. සලායතනනිරෝධො එසාසනිරෝධො. අයමෙච්ච අරියො අට්ඨබ්බිතිකො මග්ගො එසාසනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං එසාසං පජානාති, එවං එසාසමුදයං පජානාති, එවං එසාසනිරෝධං පජානාති, එවං එසාසනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති.

[10. එසාසමාචරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිත නිදිඤා අනුමොදිඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති?

44. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සලායතනඤ්ඤා පජානාති, සලායතනසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සලායතනනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, සලායතනනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතායාසා දිට්ඨි. ධම්මෙ අවේච්චසාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමිතති.

3. කතමං පනාටුසො සලායතනං? කතමො සලායතනසමුදයො? කතමො සලායතනනිරොධො? කතමා සලායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. ජයිමානි ආටුසො ආයතනානි: වකඛායතනං, සොතායතනං, ඝාතායතනං, ජ්ඛායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සලායතන-සමුදයො. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො සලායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං සලායතනං පජානාති, එවං සලායතනසමුදයං පජානාති, එවං සලායතනනිරොධං පජානාති, එවං සලායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[11. සලායතනමාරො.]

1. සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තසං භාසිතං අභිත ඤීනා අනුමොදීනා ආයසමතං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාටුසො අඤ්ඤපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආටුසො යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරොධඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පනාටුසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරොධො? කතමා නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, එසෙසා, මනසිකාරො - ඉදං චුච්චතාටුසො නාමං. වතතාරි ව මහාභුතාති වකුන්තඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදාය රූපං. ඉදං චුච්චතාටුසො රූපං. ඉති ඉදඤ්ඤා නාමං ඉදඤ්ඤා රූපං - ඉදං චුච්චතාටුසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූප-නිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාසං දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[12. නාමරූපමාරො.]

1 සාධාට්ඨිසොති වො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොද්ඤා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුට්ඨං: සියා පනාට්ඨිසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආට්ඨිසො. යතො වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො විඤ්ඤාණඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදාඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමං පනාට්ඨිසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති ඡයිමෙ ආට්ඨිසො විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං, සොකච්ඤ්ඤාණං, සාත-විඤ්ඤාණං, ජීව්හාච්ඤ්ඤාණං, කායච්ඤ්ඤාණං, මනෝච්ඤ්ඤාණං. සඛ්ඛාරසමුදයො විඤ්ඤාණසමුදයො සඛ්ඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨභිහිකො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති. හො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එතතාවතාපි වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

[13. විඤ්ඤාණවාචො.]

1 සාධාට්ඨිසොති වො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොද්ඤා අයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුට්ඨං: සියා පනාට්ඨිසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති?

2. සියා ආට්ඨිසො. යතො වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො සඛ්ඛාරෙ ව පජානාති, සඛ්ඛාරසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සඛ්ඛාරනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදාඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි වො ආට්ඨිසො අරියසාවතො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමනති.

3. කතමෙ පනාට්ඨිසො සඛ්ඛාරං? කතමො සඛ්ඛාරසමුදයො? කතමො සඛ්ඛාරනිරෝධො? කතමො සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති තයොමෙ ආට්ඨිසො සඛ්ඛාරා: කායසඛ්ඛාරො ච්චිසඛ්ඛාරෙ චිත්තසඛ්ඛාරො. අච්ඡාරා-සමුදයා සඛ්ඛාරසමුදයො. අච්ඡාරානිරෝධා සඛ්ඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨභිහිකො මග්ගො සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං සඛ්ඛාරෙ පජාතාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජාතාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජාතාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජාතාති, සො සඛ්ඛසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙති, අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිති, අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙති, දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[14. සඛ්ඛාරමාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො ඡෙත භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිති, ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ච පජාතාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ච පජාතාති, අවිජ්ජානිරෝධඤ්ච පජාතාති, අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජාතාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

3. කතමා පතාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරෝධො? කතමා අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදාති? යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං - අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයා අවිජ්ජාසමුදයො. ආසවනිරෝධා අවිජ්ජානිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මහො අවිජ්ජානිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජාතාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජාතාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධං පජාතාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජාතාති, සො සඛ්ඛසො රාගානුසයං පහාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙති, අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහතිති, අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උපාදෙති, දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්චමන්ති.

[15. අවිජ්ජාමාරො.]

1. සාධාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුට්ඨං: සියා පනාට්ඨසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤිමන්ති?

2. සියා ආට්ඨසො. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො ආසවඤ්ඤා පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරොධඤ්ඤා පජානාති, ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤිමන්ති.

3. කතමො පනාට්ඨසො ආසවො? කතමො ආසවසමුදයො? කතමො ආසවනිරොධො? කතමා ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති? තයො'මෙ ආට්ඨසො ආසවා: කාමාසවො හවාසවො අච්ඡාසවො. අච්ඡාසමුදයා ආසවසමුදයො. අච්ඡානිරොධා ආසවනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිතො මග්ගො ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙසාපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසබ්බස්සො සම්මාවාවා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජ්චො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරොධං පජානාති, එවං ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය පටිසානුසයං පටිවිනොදෙනා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහනිතා අච්ඡං පතාය විඡං උපාදෙනා දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සඤ්ඤිමන්ති.

[16. ආසවමාරො.]

ඉදම්මොච ආයසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දන්ති.

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං නවමං.

[භාණකපචරානං උද්දනගාථා:]

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සලායකතං තාමරූපං ඵ්ඤ්ඤාණං ජපදෙ 'කතමං පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

ජාති තණ්හා ච වෙදනා අච්ඡාසනො චදුක්ඛකමො යා චත්තාරිපදෙ 'කතමා පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

ආභාරො ච ගවො එසෙසා සබ්බාරො ආසවපඤ්ඤාමො යො පඤ්ඤාපදෙ 'කතමො පනාට්ඨසො'වදන්තකෙ.

කතමන්ති ජබ්බිධං චුත්තං කතමාති චදුබ්බිධා කතමො පඤ්ඤාපිධො චුත්තො සබ්බසබ්බානං¹ පඤ්ඤාස පදාති වාති

1. සබ්බාරානා, සිමු.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨානසූතං

1. ඵ්වං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසා-
දම්මං තාම කුරුතං නිගමො. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි:
භික්ඛවොති. හදනෙතති භෙ භික්ඛු භගවතො: පච්චස්සොත්ථං. භගවා
එතදවොච:

2. එකායතො අයං භික්ඛවෙ මඤ්ඤා සත්තානං විසුද්ධියා සොඤ්ඤා-
පරිද්දවෘතං සමතික්ඛමාය උක්ඛදොමනස්සානං අනුගමාය ඤායස්ස අභිගමාය
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය - යද්දං චතතාරො සතිපට්ඨානං. කතමෙ
චතතාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමස කායානුපස්සි විහරති ආතාපි
සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිරක්ඛාදොමනස්සං. වෙදනාත්‍ර
වෙදනානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ
අභිරක්ඛාදොමනස්සං. විතෙත විතතානුපස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො
සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිරක්ඛාදොමනස්සං. ධම්මෙත්ථ ධම්මානුපස්සි
විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිරක්ඛාදොමනස්සං.

[උදෙසච්චාමො.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානං:)

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමස කායානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාර
ගතො වා නිසීදති පලලඛකං ආභූජිතා උජ්ඣං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙත්වා. සො සතොච අස්සසති, සතො පස්සසති. දීඝං වා අස්සසනෙතා
දීඝං අස්සසාමිති පජානාති. දීඝං වා පස්සසනෙතා දීඝං පස්සසාමිති පජා-
නාති. රස්සං වා අස්සසනෙතා රස්සං අස්සසාමිති පජානාති. රස්සං වා
පස්සසනෙතා රස්සං පස්සසාමිති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨානවෙදී අස්ස-
සිස්සාමිති සික්ඛති. සබ්බකායපට්ඨානවෙදී පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.
පස්සමායං කායසබ්බාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමායං කායසබ්බාරං
පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.

සසංසාරාපි භික්ඛවෙ දුකෙධා භමකාරෙඤ චා භමකාරනොචාසී චා දීඝං චා අඤ්ඤනො දීඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති, රසං චා අඤ්ඤනො රසං අඤ්ඤාමිති පජානාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝං චා අඤ්ඤනො දීඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති. -පෙ- පසංඛයං කායසංඛාරං පසංසිසාමිති සික්ඛති. ඉති අර්ඤ්ඤතං චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛෙතිඤා චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤතඛෙතිඤා චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. වයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. අනි කායොති චා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අනිසිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[1. ආනාපානපබ්බං.]

2. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡනො චා ගච්ඡාමිති පජානාති. සීතො චා සීතොමිති පජානාති. තිසිනො චා තිසිනොමිති පජානාති. සයානො චා සයානොමිති පජානාති. යථා යථා චා පනස්ස කායො පණ්ඨිතො හොති තථා තථා නං පජානාති. ඉති අර්ඤ්ඤතං චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. ඛෙතිඤා චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අර්ඤ්ඤත ඛෙතිඤා චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. වයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී චා කායසම්මි විහරති. අනි කායොති චා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනතාය පතිස්සතිමනතාය. අනිසිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[2. ඉද්ධියාපඨපබ්බං.]

3. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්ඤ්ඤනො පටික්ඤ්ඤනො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ඤතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛිකාට්ඨනවිචරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිනො සුතෙත ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්ඤ්ඤතෙ සමපජානකාරී හොති. ඉති අර්ඤ්ඤතං චා කායෙ කායානුපස්සී විහරති -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[3. සමපජඤ්ඤපබ්බං.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උභිං පාදතලා අධො කෙසමන්ඞා තචපරියනං පුරං නාතප්පකාරණං අසුචිනො පච්ච-
වෙකඛති: අප්පි ඉමසමීං කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං
නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං¹ වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං
අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්සං පිත්තං සෙමහං පුබ්බො ලොහිතං
සෙදො මෙදො අසුච්චසා බෙලො සිඛිකාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උභතොමුඛා මුතොජ්ඣ² පුරා නානාවිභිතණ්ණ
ධඤ්ඤාණං-සෙය්‍යපීදං: සාලීනං වීතීනං මුග්ගානං මාසානං තිලානං
තණ්ඩුලානං, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො මුඤ්චිතා පච්චවෙකෙඛය්‍ය: ඉමෙ
සාලී ඉමෙ වීතී ඉමෙ මුග්ගා ඉමෙ මාසා ඉමෙ තිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති,
ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උභිං පාදතලා අධො
කෙසමන්ඞා තචපරියනං පුරං නාතප්පකාරණං අසුචිනො පච්චවෙකඛති:
අප්පි ඉමසමීං කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං නහාරු
අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං වක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං අන්තං
අන්තගුණං උදරියං කර්සං පිත්තං සෙමහං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො
අසුච්චසා බෙලො සිඛිකාණීකා ලසිකා මුත්තන්ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ
කායානුපසයි විහරති -පෙ- ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි
විහරති.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපඤ්ඤං.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාසිතං යථාපණ්ණි-
හිතං ඛාදුසො පච්චවෙකඛති: අප්පි ඉමසමීං කායෙ පඨවීඛාදු ආපොඛාදු
තෙජෝඛාදු වායොඛාදුති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා ගොසාතකො
වා ගොසාතකනෙතවාසී වා ගාචිං වධිතා වාදුමමාපථෙ බිලසො පටි-
විහරීතී නිසිනො අණ්ණං, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං
යථාසිතං යථාපණ්ණිහිතං ඛාදුසො පච්චවෙකඛති: අප්පි ඉමසමීං කායෙ
පඨවීඛාදු ආපොඛාදු තෙජෝඛාදු වායොඛාදුති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා කායෙ
කායානුපසයි විහරති -පෙ- ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි
විහරති.

(5. ඛාදුමනසිකාරපඤ්ඤං.)

[නවසීචනිකාපඤ්ඤං:]

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පග්ගෙය්‍ය සරිරං සිචචී-
කාය ජබ්බිතං ඵකාහමතං වා දච්ඡිතමතං වා තීහමතං වා උඤ්ඤිමාතකං
විතීලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අගමි ඛො
කායො ඵවං ධමෙමා ඵවමොචී ඵවං අන්තීතො'ති. ඉති අර්ඤ්ඤතං වා
කායෙ කායානුපසයි විහරති ඛභිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති.
අර්ඤ්ඤතඛභිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා
කායසමීං විහරති. වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති සමුදයවයධම්මානු-
පසයි වා කායසමීං විහරති. අප්පිකායොති වා පනසං සති පච්චුප්පට්ඨිතා
හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිණ්ණිමත්තාය. අතිසිතො ච විහරති.
තච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි
විහරති. (1)

1. අට්ඨිමිඤ්ඤං, බහුපු. 2. මුතොජ්ඣ, කසඵ. මුතොජ්ඣ, PTS

7. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චි-
කාය ඡඛ්ඪිතං කාමෙකි වා ඛජ්ජමානං කුලලොභි වා ඛජ්ජමානං භිජ්ජෙකි
වා ඛජ්ජමානං සුපාඤ්ඤි වා ඛජ්ජමානං සිතාලොභි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි
වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි
ඛො කාමො එවං ඛමෙමා, එවමොච්චි එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං
වා කාමෙ කායානුපසයි විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ
කායානුපසයි විහරති. (2)

8. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමබ්ඛං, සො ඉමමෙව
කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාමො එවං ඛමෙමා, එවමොච්චි එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාමෙ කායානුපසයි විහරති. -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කායානුපසයි විහරති. (3)

9. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං නිමමංසලොභිතමකඛිත්තං නහාරුසමබ්ඛං,
සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාමො එවං ඛමෙමා, එවමොච්චි
එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාමෙ කායානුපසයි විහරති.
-පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කාමෙ කායානුපසයි විහරති. (4)

10. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චිකාය
ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකසඛබලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමබ්ඛං, සො
ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාමො එවං ඛමෙමා, එවමොච්චි එතං
අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාමෙ කායානුපසයි විහරති -පෙ- එවමපි
භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කායානුපසයි විහරති (5)

11. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චිකාය
ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨිකාති අපගතසමබ්ඛාති දීඝං විදීසාසු විකඛිත්තානි අඤ්ඤාන
හජ්චට්ඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ඡඛ්ඪිකං අඤ්ඤාන
උෂරට්ඨිකං අඤ්ඤාන කචට්ඨිකං අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ඨකං අඤ්ඤාන
සීසකචානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කාමො එවං
ඛමෙමා එවමොච්චි එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කාමෙ කායානුපසයි
විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ කායානුපසයි විහරති. (6)

12. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවච්චිකාය
ඡඛ්ඪිතං - අට්ඨිකාති සෙතාති සඛිඛවණ්ණපතිභානි, සො ඉමමෙව කායං
උපසංහරති: අයමපි ඛො කාමො එවං ඛමෙමා, එවමොච්චි එතං අනතීතොති.
ඉති අජ්ඣන්තං වා කාමෙ කායානුපසයි විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ
භික්ඛු කාමෙ කායානුපසයි විහරති. (7)

13. පුනච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පඤ්ඤාය සරීරං සීචට්ඨිකාය ඡඩ්ඞිතං- අට්ඨිකානි පුඤ්ඤකිතානි තෙරොවසසිකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි ඛො කායො ඵලං ඛමෙමා ඵචමනාචී ඵතං අනතීතො'ති. ඉති අජ්ඣතං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති -පෙ- ඵචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (8)

14. පුනච්චරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පඤ්ඤාය සරීරං සීචට්ඨිකාය ඡඩ්ඞිතං- අට්ඨිකානි පුතීති චුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: 'අයමපි ඛො කායො ඵලං ඛමෙමා ඵචමනාචී ඵතං අනතීතො'ති. ඉති අජ්ඣතං වා කායෙ කායානුපසසී විහරති. -පෙ- ඵචමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති. (9)

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති.

[කායානුපසසනා සතිපට්ඨානං.]

(2. වෙදනානුපසසනා සතිපට්ඨානං.)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං සුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. සාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. තිරුමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයමානො 'තිරුමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදීයාමී'ති පජානාති. (1-9)

ඉති අජ්ඣතං වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. ඛනිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. අජ්ඣතඛනිඤා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති වයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති. සමුදයචයධම්මානුපසසී වා වෙදනාසු විහරති. අපථි-වෙදනාති වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. ත ච කිඤ්චී ලොකෙ උපාදීයති.

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසී විහරති.

[වෙදනානුපසසනා සතිපට්ඨානං.]

(3. විතනානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු විතො විතනානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරුභං වා විතං සරුභං විතනනති පජානාති. විතරුභං වා විතං විතරුභං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති සමොභං වා විතං සමොභං විතනනති පජානාති. විතමොභං වා විතං විතමොභං විතනනති පජානාති. සඛණ්ඩිතං වා විතං සඛණ්ඩිතං විතනනති පජානාති. විකණ්ඩිතං වා විතං විකණ්ඩිතං විතනනති පජානාති. මහග්ගහං වා විතං මහග්ගහං විතනනති පජානාති. අමහග්ගහං වා විතං අමහග්ගහං විතනනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනනති පජානාති. අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනනති පජානාති. සමාහිතං වා විතං සමාහිතං විතනනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතං අසමාහිතං විතනනති පජානාති. විමුතතං වා විතං විමුතතං විතනනති පජානාති. අවිමුතතං වා විතං අවිමුතතං විතනනති පජානාති. (1-16)

ඉති අජ්ඣන්තං වා විතො විතනානුපස්සි විහරති. ඛගිඤ්ඤා වා විතො විතනානුපස්සි විහරති. අජ්ඣන්තඛගිඤ්ඤා වා විතො විතනානුපස්සි විහරති. සමුද්දසධම්මානුපස්සි වා විතනසමිං විහරති. වසධම්මානුපස්සි වා විතනසමිං විහරති. සමුද්දසවසධම්මානුපස්සි වා විතනසමිං විහරති. අජචි මිත්තනති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ච කිංඤ්ඤි ඉප්පොක උපාදියති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ විතො විතනානුපස්සි විහරති.

[විතනානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.]

(4. ඛම්මානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛම්මානුපස්සි විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු නීවරණේසු. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛම්මානුපස්සි විහරති පඤ්චසු නීවරණේසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤ්ඤා ‘අජචි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤ්ඤා’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤ්ඤා ‘නජචි මෙ අජ්ඣන්තං කාමච්ඡ්ඤ්ඤා’ති පජානාති. යථා ච අනුපපන්නස්ස කාමච්ඡ්ඤ්ඤා උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උපපන්නස්ස කාමච්ඡ්ඤ්ඤා පහානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභීතස්ස කාමච්ඡ්ඤ්ඤා ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (1)

සන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘අජචි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදං ‘නජචි මෙ අජ්ඣන්තං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුපපන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උපපන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභීතස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. (2)

සන්තං වා අජ්ඣතං ජිනමිඳං ‘අඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං ජිනමිඳානති’ පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං ජිනමිඳං ‘නඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං ජිනමිඳානති, පජානාති. යථා ච අනුසන්තං ජිනමිඳං උපාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච උපන්තං ජිනමිඳං පහානං භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච පභිනං ජිනමිඳං ආයතිං අනුසාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. (3)

සන්තං වා අජ්ඣතං උඤ්චවකුක්ඛවං ‘අඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං උඤ්චවකුක්ඛවං’නති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං උඤ්චවකුක්ඛවං ‘නඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං උඤ්චවකුක්ඛවං’නති පජානාති. යථා ච අනුසන්තං උඤ්චවකුක්ඛවං උපාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච උපන්තං උඤ්චවකුක්ඛවං පහානං භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච පභිනං උඤ්චවකුක්ඛවං ආයතිං අනුසාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. (4)

සන්තං වා අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං ‘අඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං’නති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං ‘නඤ්ඤ මෙ අජ්ඣතං විචිකිච්ඡං’නති පජානාති. යථා ච අනුසන්තං විචිකිච්ඡං උපාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච උපන්තං විචිකිච්ඡං පහානං භොති, නඤ්ඤ පජානාති. යථා ච පභිනං විචිකිච්ඡං ආයතිං අනුසාදෙ භොති, නඤ්ඤ පජානාති. (5)

ඉති අජ්ඣතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. ඛනිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. අජ්ඣතං ඛනිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. අඤ්ඤ ධම්මානු වා පනං සති පච්චුට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනාය පනං සතිමනාය. අනිසිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ඤි ඉතො උපාදියති. එවං ටො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤානිවරණෙසු.

[නිවරණපබ්බං.]

2. පුතව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤා පාදනකකිඤ්ඤ. කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤාපාදනකකිඤ්ඤ.?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංඤ්ඤා, ඉති සංඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සංඤ්ඤාය අත්ථගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො.”ති [1-5].

ඉති අජ්ඣතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. ඛනිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති-

අජ්ඣතනබහිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදය-වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති පඤ්ඤාපාදනකඛණේසු.

[ඛණිපබ්බං.]

3. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡසු අජ්ඣතනිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡසු අජ්ඣතනිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වකුඤ්ච පජානාති. රුපෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පට්ඨව උපපජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. සොතඤ්ච පජානාති. සද්දෙව පජානාති -පෙ- කාණ්ඤ්ච පජානාති. ගඤ්ච ව පජානාති -පෙ- ජීවහඤ්ච පජානාති රසෙ ව පජානාති -පෙ- කායඤ්ච පජානාති. ඓද්ධිබ්බෙ ව පජානාති -පෙ- මනඤ්ච පජානාති. ධම්මෙ ව පජානාති. යඤ්ච තදුභයං පට්ඨව උපපජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ච පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පභානං භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ භොති තඤ්ච පජානාති (1-6).

ඉති අජ්ඣතනං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. බහිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති අජ්ඣතනබහිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡසු අජ්ඣතනිකමාගිරෙසු ආයතනෙසු.

[ආයතනපබ්බං.]

4. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති සත්තසු ඛොජ්ඣවේහසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති සත්තසු ඛොජ්ඣවේහසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අජ්ඣතනං සතිසමොජ්ඣවිහං අත්ථි මේ අජ්ඣතනං සතිසමොජ්ඣවේහාති පජානාති. අසත්තං වා අජ්ඣතනං සතිසමොජ්ඣවිහං 'නත්ථි මේ අජ්ඣතනං සතිසමොජ්ඣවේහාති පජානාති—

යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතං ‘අනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං විරියසමොඤ්ඤිතං අනි මෙ ‘අර්ඤ්ඤිතං විරියසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං විරියසමොඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං විරියසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං පිතිසමොඤ්ඤිතං ‘අනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං පිතිසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං පිතිසමොඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං පිතිසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පිතිසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පිතිසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං පස්සඤ්ඤිතං ‘අනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං පස්සඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං පස්සඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං පස්සඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පස්සඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පස්සඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (5.)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං සමාධිසමොඤ්ඤිතං ‘අනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං සමාධිසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං සමාධිසමොඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං සමාධිසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (6.)

සන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතං ‘අනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඤ්ඤිතං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතං ‘තනි මෙ අර්ඤ්ඤිතං උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතස්ස උප්පාදෙ භොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤිතස්ස භාවනාපාරිච්ඡරි භොති, තඤ්ච පජානාති. (7)

ඉති අර්ඤ්ඤිතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පස්සි විහරති. ඛතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පස්සි විහරති. අර්ඤ්ඤිතඛතිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානු ප්පස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුප්පස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානු ප්පස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුප්පස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. අනි ධම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුප්පට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පත්ඤ්ඤාමත්තාය. අනිසිතො ව විහරති. න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵවමි ඛොතිකමෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුප්පස්සි විහරති සන්තසු මොඤ්ඤිතෙසු.

[මොඤ්ඤිතපඤ්ඤා.]

5. පුන ච පරං. භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති චතුසු අරියසඤ්චසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති චතුසු අරියසඤ්චසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති’ අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනී පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

ඉති අජ්ඣකන්තං වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. ඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. අජ්ඣකන්තඛගිඤ්ඤා වා ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති. සමුදයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති, වයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති. සමුදයවයඛමමානුපසසී වා ඛමෙමසු විහරති. අජ්ඣ ඛමමානී වා පනසස සති පච්චුට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමන්තාය පතිස්සතිමන්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කිඤ්ච ලොකෙ උපාදියති. එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛමෙමසු ඛමමානුපසසී විහරති චතුසු අරියසඤ්චසු.

[සච්චසංඛං.]

1. යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත වසානි, තස්ස දච්ඡන්තං එලානං අඤ්ඤකරං එලං පාටි-කඛිං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. ත්විඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත වසානි, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ්ඛසානි¹ -පෙ- පඤ්චවසානි -පෙ- චත්තාරී වසානි -පෙ- තීණී වසානි -පෙ- ඤ්ච වසානි -පෙ- එසං වසං -පෙ- ත්විඨතු භික්ඛවෙ එසං වසං, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසානි, තස්ස දච්ඡන්තං එලානං අඤ්ඤකරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදි-සෙසෙ අනාගාමිතා. ත්විඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත මාසානි, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ් මාසානි -පෙ- පඤ්ච මාසානි -පෙ- චත්තාරී මාසානි -පෙ- තීණී මාසානි -පෙ- ඤ්ච මාසානි -පෙ- මාසං² -පෙ- අධුමාසං -පෙ- ත්විඨතු භික්ඛවෙ අධුමාසො, යො භි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරෙ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස දච්ඡන්තං එලානං අඤ්ඤකරං එලං පාටිකඛිං: දිට්ඨිච ඛමෙම අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

“එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-පරිද්දුවානං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤ්ඤයස්ස අධිගමාය ත්විඛානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරෙ සතිපට්ඨානා”ති, ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තන්ති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤන්ති.

සතිපට්ඨානසූතං³ දසමං.

මූලපරියායවග්ගො සඬමො.

1. ඡ්ඛසානි, PTS. මජ්ඣං. 2 එසං මාසං, මජ්ඣං.
3. මහාසතිපට්ඨානසූතං, මජ්ඣං.

[භස්සමග්ගස්ස¹ උද්දානා:]

1. අජරං අමරං අමතාගිගමං ඵලමග්ගනිදස්සන දුක්ඛනුදං,
සහිතජම්භාරභගස්සකරඛ්ඛුතපිතිකරං ඵවතො සුණථ
2. තලකාව හුසුරිතඝමමපථෙ තිවිධග්ගිපලෙපිතතිබ්බපනා,
භවබ්බාඨිපනොදනමසධියො ධුව මජ්ඣිමසුත්තවරට්ඨපිතා.
3. මධ්වම මඤ්ජරස්ස අමරානං ඛිඛ්ඛිරභීජනනං සමරුතං,
තා සුතභවයාකරට්ඨපිතාසුං සක්ඛාසුතානමගීරමණ්ණථා
4. පඤ්ඤාසත්තාදී සතඤ්ච දීයඝිං භෙවයාකරාන දුලච අපරෙ ව,
තෙසමභං අනුසුබ්බ චුච්ඡි ඵකමනා නිසමෙථ මුදග්ගා.
5. පභවාසචදායදපුබ්බගමො අගනීගතිඅභිගණසබ්බයස්සා,
පියගාරඵචභකිරසලලිබ්බතො තථදිට්ඨි සති දසමො පඨමො.*

1. 2. 1.

චූළසීහනාදසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාවජජීයං විහරති
 ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතඝි:
 භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොසුං. භගවා
 ඵතදවොච:

2. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො
 සමණො, ඉධ චතුත්ථා සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති².
 ඵචමෙව³ භික්ඛවෙ සමමා සීහනාදං තදථ. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ
 පිජ්ජති යං ඉධ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵචං වදෙදාසුං: කො
 පනායසමනනානං අස්සාසො? කිං ඛලං? ඥෙන ධුමෙත ආයසමනෙතා⁴ ඵචං
 වදෙදථ: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො,
 ඉධ චතුත්ථා සමණො සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති².

---

1. තඤ්ඤාදානං ඥා, මජ්ඣං.
 * භාථායො පනෙතා සබ්බත්ථ ව්‍යාඤ්ඤා දිස්සන්ති.
 2. "අඤ්ඤාතිති" ඥා මජ්ඣං.   3. 'ඵචමෙව' සීචු.
 4. 'ආයසමනෙතා අතති සමපස්සමානා' ඥා.

3. එවං ව දිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එමමස්ස වචනියා: අපි ඛො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤාන වත්තාරෙ ඛමමා අනඛාතා යෙ මයං අත්තති සමපස්සමානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ වතුඤ්ඤා සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාද සමණෙහි අඤ්ඤා’ති. කතමෙ වත්තාරෙ? අපි ඛො තො ආවුසො සඤ්ඤා පසාදො අපි ඛමමෙ පසාදො අපි සීලෙසු පරිපුරකාරිතා සහධම්මිකා ඛො පන පියා¹ මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජතා ව. ඉමෙ ඛො තො ආවුසො තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤාන වත්තාරෙ ඛමමා අනඛාතා යෙ මයං අත්තති සමපස්සමානා එවං වදෙම: ‘ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ වතුඤ්ඤා සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාද සමණෙහි අඤ්ඤා’ති.

4. ඨාතං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං වදෙය්‍යං: අමාකමපි ඛො ආවුසො අපි සඤ්ඤා පසාදො යො අමාකං සඤ්ඤා අමාකමපි අපි ඛමමෙ පසාදො යො අමාකං ඛමමො. මයමපි සීලෙසු පරිපුරකාරිතො යාති අමාකං සීලාති. අමාකමපි සහධම්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජතා ව. ඉධ තො ආවුසො තො විසෙසො තො අභිප්පායො² කිං නාතාකරණං යදිදං භුමාකඤ්ඤව අමාකඤ්ඤාති.

5. එවං වාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එමමස්ස වචනියා: කිමපනාවුසො එකා නිට්ඨා? උදුහු පුඤ්ඤා නිට්ඨා’ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: එකා භාවුසො නිට්ඨා, න පුඤ්ඤා නිට්ඨා’ති.

6. සා පනාවුසො නිට්ඨා සරගස්සා? උදුහු විතරාගස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතරාගස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සරගස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සදෙසස්සා? උදුහු විතරෙසස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබොජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතරෙසස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සදෙසස්සාති.

1. තො පියා - PTS. 2. අභිප්පායො - අමකවර්ණ.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා සමොහසා? උදුහු විතමොහසාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතමොහසාච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සමොහසාති.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා සතණ්හසා? උදුහු විතතණ්හසාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විතතණ්හසාච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සතණ්හසාති.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා සඋපාදනසා? උදුහු අනුපාදනසාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: අනුපාදනසාච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සඋපාදනසාති.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා විදුසුතො? උදුහු අවිදුසුතොති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: විදුසුතො ආච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අවිදුසුතොති.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා අනුරුඤ්චිපච්චිරුඤ්ඤා? උදුහු අනනුරුඤ්චිපච්චිරුඤ්ඤාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: අනනුරුඤ්චිපච්චිරුඤ්ඤාච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අනනුරුඤ්චිපච්චිරුඤ්ඤාති.

සා පනාච්ඡෙසා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමසා පපඤ්චරතීතො? උදුහු නිසපඤ්චාරාමසා නිසපඤ්චරතීතො? ති. සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං: නිසපඤ්චාරාමසාච්ඡෙසා සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමසා පපඤ්චරතීතොති.

7. දොමා භික්ඛවෙ දිට්ඨියො: හවදිට්ඨි ව විභවදිට්ඨි ව. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හවදිට්ඨිං අලලීනා හවදිට්ඨිං උපගතා හවදිට්ඨිං අජෙකාසිකා, විභවදිට්ඨියා කෙ පච්චිරුඤ්ඤා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා විභවදිට්ඨිං අලලීනා විභවදිට්ඨිං උපගතා විභවදිට්ඨිං අජෙකාසිකා, හවදිට්ඨියා කෙ පච්චිරුඤ්ඤා. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමාසං දව්‍යනං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්භමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිතවඤ්ච නිසරණඤ්ච යථාභුතං නසජානතී, කෙ සරාහා කෙ සදෙසා කෙ සමොහා කෙ සතණ්හා කෙ සඋපාදනා කෙ අවිදුසුතො කෙ අනුරුඤ්චිපච්චිරුඤ්ඤා කෙ පපඤ්චරතීතො කෙ න පරිමුච්චතී ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි¹. න පරිමුච්චතී දුකඤ්ච වදාමි.

1. 'ජරමරණෙන සොකපරිදෙව දුකඤ්චෙමනසායාසෙහි', සහ 'ජරමරණෙන'හි

8. යෙ ච බො තෙව්¹ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං දභීතං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්භමඤ්ච² අසාදාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං පජානන්ති, තෙ විතරාගා තෙ විතදෙසා තෙ විතමොහා තෙ විතතණහා ඉත අනුපාදානා තෙ විදදසුකො තෙ අනනුරුඤ්ච අපපිව්³රුඤ්චා තෙ නිපපඤ්චාරාමා නිපපඤ්චරතීනො තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති. පරිමුච්චන්ති දුකඛසමාති වදාමි.

9. වතනාරිමාති භික්ඛවෙ උපාදානාති. කතමාති වතනාරි? කාමුපාදානං දිට්ඨිපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති න දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති.³ න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා තිණි ධානාති යථාභුතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති න දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පඤ්ඤං පරිඤ්ඤාපෙනති.

10 සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති හි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා ඤේ ධානාති යථාභුතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා ඉත න සමමා සබ්බුපාදාන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති.

11. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදාන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා එකං ධානං යථාභුතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදු පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බුපාදාන⁴පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති.

1. යෙ ච තෙව් සමණා වා' සි. 2. 'අත්භමඤ්ච' මජ්ඣ, සා. 3. 'පඤ්ඤාපෙනති' මජ්ඣ. 4. 'සබ්බුපාදානස්ස' සා.

12. එවිරුපෙ ඛො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො න සම්මඤ්ඤො අකඛායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො න සම්මඤ්ඤො අකඛායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරීතා, සා න සම්මඤ්ඤා අකඛායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා න සම්මඤ්ඤා අකඛායති. තං කිංසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං දුරන්ධාතෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසම්ඝංචනනනිකෙ අසම්මාසම්බුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

13. තථාගතො ච ඛො භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො සබ්බුපාදන-පරිඤ්ඤාචාදෙ පටිජානමානො සම්මා සබ්බුපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. දිට්ඨිපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති.

14. එවිරුපෙ ඛො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සඤ්චි පසාදෙ, සො සම්මඤ්ඤො අකඛායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො සම්මඤ්ඤො අකඛායති. යා සීලෙසු පරිපුරකාරීතා, සා සම්මඤ්ඤා අකඛායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා සම්මඤ්ඤා අකඛායති. තං කිංසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං ස්වාකන්ධාතෙ ධම්මවිනයෙ සුප්පවෙදිතෙ නියානිකෙ උපසම්ඝංචනනනිකෙ සම්මාසම්බුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

15. ඉමෙ ච භික්ඛවෙ චත්තාරො උපාදානා කිංතිදානා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? ඉමෙ චත්තාරො උපාදානා තණ්හානිදානා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපහවා. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදානා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? තණ්හා වෙදනානිදානා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපහවා. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදානා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? වෙදනා එස්සානිදානා එස්සාසමුදයා එස්සාජාතිකා එස්සාපහවා. එස්සා වායං භික්ඛවෙ කිංතිදානො? කිංසමුදයො? කිංජාතිකො? කිංපහවො? එස්සා සලායතනනිදානො සලායතනසමුදයො.-

සලායතනචාරිකා සලායතනපභවො. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංචාතිකං? කිංපභවං? සලායතනං නාමරූපනිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපචාරිකං නාමරූපපභවං. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංචාතිකං? කිංපභවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණචාරිකං විඤ්ඤාණපභවං. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංචාතිකං? කිංපභවං? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදනං සංඛාරසමුදයං සංඛාරචාරිකං සංඛාරපභවං. සංඛාරාවිමෙ භික්ඛවෙ කිංනිදනං? කිංසමුදයං? කිංචාතිකං? කිංපභවං? සංඛාරං අවිජ්ජානිදනං අවිජ්ජාසමුදයං අවිජ්ජාචාරිකං අවිජ්ජාපභවං.

16. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිණා ගොති විජ්ජා උප්පන්නා. සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජප්පාදා නෙව කාමුරාදනං උපාදියති. න දිට්ඨිපාදනං උපාදියති. න සීලබ්බතුපාදනං උපාදියති. න අත්තවාදුපාදනං උපාදියති. අනුපාදියං න පරිත්තසසති. අපරිත්තස්සං පච්චතනංයෙව පරිත්තඛායති, ඩිණා ජාති, වුසිතං බුභමචරියං, ඝනං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පච්චතනිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
නන්දනති.

මුලසීහනාදසුත්තං පඨමං.

1. 2. 2.

මහාසීහනාදසුත්තං

1. එචං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මට්ඨසාලීයං විහරති ඛති නගරෙ අවරපුරෙ 1වතසණ්ඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන සුනිකම්මනා ලව්ඡවිපුතො අවිරපකකන්නා තොති ඉමස්මා ධම්මවිතයා. සො වෙසාලීයං පරිසති.² එචං³ වාචං ගාසති: “නන්දි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො. තකකපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභානං. යස්ස ව ධමාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තකකරස්ස සම්මා දුකඛකඛයායා”ති.

1. අපරපුර, මජ්ඣ. 2. පරිසති, මජ්ඣ. 3. එකං, STP.

2. අඵ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසී. අස්සොසි ඛො ආයසමා සාරි-
 පුත්තො සුත්තකඛන්තස්ස ලිච්ඡවිපුත්තස්ස වෙසාලියං පරිසතීං එවං වාචං
 ගාසමානස්ස: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිය-
 ඤ්ඤාදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති
 වීමංසානුවරිතං සයම්පටිහානං. යස්ස ච බ්වාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො,
 සො නියසාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායා”ති.

3. අඵ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාගතං
 පිණ්ඩපානපටික්කනෙන්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්. උප-
 සඛිකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසීදී. එකමන්තං තිසිනො
 ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: සුත්තකඛන්තො හන්තො
 ලිච්ඡවිපුත්තො අවිරපක්කනෙන්තො ඉමස්මා ධම්මවිතයා. සො වෙසාලියං
 පරිසතීං එවං වාචං ගාසති: “නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො
 අලමරියඤ්ඤාදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො
 ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුවරිතං සයම්පටිහානං. යස්ස ච බ්වාස්ස අත්ථාය
 ධම්මො දෙසිතො, සො නියසාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායා”ති.

4. කොඛනො¹ සාරිපුත්ත සුත්තකඛන්තො මොඝපුරිසො. කොඛා ච
 පතස්ස එසා වාචා භාසිතා ‘අචණණං භාසිස්සාමී’ති. සො සාරිපුත්ත
 සුත්තකඛන්තො මොඝපුරිසො චණණංයෙව තථාගතස්ස භාසති. චණණො
 හෙසො සාරිපුත්ත තථාගතස්ස, යො එවං වදෙදා: ‘යස්ස ච බ්වාස්ස
 අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නියසාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයා-
 යා’ති.

5. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත, සුත්තකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මසි
 ධම්මකඛයො න හවිස්සති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤො
 විජ්ජාවරණභම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී
 සපා දෙවමනුස්සානං බුඤ්ඤො හගවා”ති.

6. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත සුත්තකඛන්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මසි
 ධම්මකඛයො න හවිස්සති: “ඉතිපි සො හගවා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං
 පච්චන්තොති: එකොපි සුත්තා බහුධා හොති. බහුධාපි සුත්තා එකො
 හොති. ආවීභාවං තිණ්ණභාවං තිණ්ණකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං
 අසජ්ජමානො ගච්ඡති. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියමපි² උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං
 කරොති. සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි
 පඨවියං. ආකාසෙපි පලලභිකන්ත කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො.
 ඉමෙපි චන්ද්‍රමසුරියෙ එවංමතිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණීතා පරිමසති
 පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති”ති.

1. ‘කොඛනො හෙසො’ - මජ්ඣ, ‘කොඛනො ඛො’ - සස.
 2. පඨවියාපි, සස. පඨවියාපි, මජ්ඣ.

7. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛන්තස්ස මොසපුරිසස්ස මග්ගි ධම්මකුසො න හවස්සති: “ඉතිපි සො හගවා දිබ්බාය සොතධාතුසා විපුඤ්ඤාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සඤ්ඤෙ සුඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වා”ති.

8. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛන්තස්ස මොසපුරිසස්ස මග්ගි ධම්මකුසො න හවස්සති: “ඉතිපි සො හගවා පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකඛිතං වා විතතං විකඛිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගං වා විතතං මහග්ගං විතතනති පජානාති. අමහග්ගං වා විතතං අමහග්ගං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.”

9. දස බො පනිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලාති යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුග්ගමිකකං පච්චෙතති. කතමාති දස? ඉධ සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ඤා ධානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ඤා ධානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුග්ගමිකකං පච්චෙතති.

10. පුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අභිධානාගතපච්චුප්පන්තානං කම්මසමාදානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අභිධානාගතපච්චුප්පන්තානං කම්මසමාදානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුග්ගමිකකං පච්චෙතති.

11. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජීයාමිතිං පටිපදං
යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජීයාමිතිං පටි-
පදං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං
භොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බුඤ්චකකං පච්ඤෙනති.

12. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතු -
ලොකං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතු-
නානාධාතුලොකං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස
තථාගතබලං භොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජා-
නාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුඤ්චකකං පච්ඤෙනති.

13. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං
යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං
යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං
භොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බුඤ්චකකං පච්ඤෙනති.

14. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො පරසත්තානං පුරපුඤ්ඤාලාභං
ඉන්ද්‍රියපරෙපරියත්තං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො
පරසත්තානං පරපුඤ්ඤාලාභං ඉන්ද්‍රියපරෙපරියත්තං යථාභුතං පජානාති,
ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං භොති යං බලං ආගමම
තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති,
බුඤ්චකකං පච්ඤෙනති.

15. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො කුෂානවිමොක්ඛසමාධි-
සමාපත්තීනං සඛිකිලෙසං වෛදුනං වූට්ඨානං යථාභුතං පජානාති. යමපි සාරි-
පුත්ත, තථාගතො කුෂානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං වෛදුනං
වූට්ඨානං යථාභුතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං,
භොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බුඤ්චකකං පච්ඤෙනති.

16. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤාචාරාසං
අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තියෙය්‍යාපි
ජාතියො වතෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි¹
ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසතසමපි ජාතිසතසතසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස
අනෙකෙපි විවට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස, “අමුත්තාසිං
එවංතාමො එවංගොනෙත්තා එවංවණ්ණං එවමාභාරො එවංසුබුදුකඛ-
පටිසංවෙදී එවමාසුපරියනෙත්තා, සො තතො වුත්තො අමුත්ත උපපාදිං.

1. විසමපි, මජ්ඣ.

තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොතොතො එවංචණේණො එවමාභාමරු එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො. සො තතො චුතො ඉඛුපපනො”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙයොපීදො: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතීයො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති, යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨාතං පටිජාතාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතොති.

17. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකොත සතොත පසාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමච්චුපගෙ සතොත පජානාති: “ඉමෙ වත ගොතොතො සතොතා කායදුච්චරිතොත සමන්තාගතො වපී- දුච්චරිතොත සමන්තාගතො මනොදුච්චරිතොත සමන්තාගතො අරියාතං උපවාදකා මුච්ඡාදිට්ඨිකා මුච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදුතා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පත ගොතොතො සතොතා කායසුචරිතොත සමන්තාගතො වපීසුචරිතොත සමන්තාගතො මනොසුචරිතොත සමන්තාගතො අරියාතං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා- දිට්ඨිකමමසමාදුතා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකොත සතොත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමච්චුපගෙ සතොත පජානාති. යමපි සාරි- පුත්ත තථාගතො -පෙ- යථාකමච්චුපගෙ සතොත පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති. යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨාතං පටිජාතාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතොති.

18. පුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො ආසභාතං ඛයා අනාසචං වෙතොවිමුත්තං. පඤ්ඤාවිමුත්තං. දිට්ඨෙච ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසමපජ්ජ විහරති. යමපි සාරිපුත්ත තථාගතො ආසභාතං ඛයා අනාසචං වෙතොවිමුත්තං. පඤ්ඤාවිමුත්තං. දිට්ඨෙච ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතඛලං හොති යං ඛලං ආගමම තථාගතො ආසභං ඨාතං පටිජාතාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතොති.

19. ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත දස තථාගතස්ස තථාගත ඛලාති, යෙහි ඛලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ඨාතං පටිජාතාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවතොති.

20. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පසන්නං එවං විදෙය්‍ය: “නත්ති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරී මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤා-දස්සනවිසෙසො, නක්කපරියාහනං සමිණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පටිභාන”නති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං විත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සඡ්ඡිතො යථාහනං තික්ඛිත්තො එවං තීරසෙ. ඔසය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු පිලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො උඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිව ධම්මම අඤ්ඤං ආරුධෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං සාරිපුත්ත වදුම්: තං වාචං අප්පභාය තං විත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සඡ්ඡිතො යථාහනං තික්ඛිත්තො එවං තීරසෙ.

21. වහ්නාරිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස වෙසාරඡ්ඡාති යෙති වෙසාරඡ්ඡෙති සමන්තාගතො තථාගතො ආසහං ධානං පටිඡානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති, කතමාති වහ්නාරී?

22. “සමමාසමුද්ධස්ස තෙ පටිඡානතො ඉමෙ ධම්මා අනභිසමුද්ධා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණෙ වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්ත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත තිම්ත්තං අසමනු-පස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරඡ්ඡප්පන්නො විහරාමි.

23. “ඛිණාසවස්ස තෙ පටිඡානතො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛිණා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණෙ වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්ත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත තිම්ත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරඡ්ඡප්පන්නො විහරාමි.

24. “යෙ ඛො පන තෙ අන්තරුසිකා ධම්මා චූත්තා ගත පටිසෙවතො නාලං අන්තරුසායා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණෙ වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්ත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත තිම්ත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරඡ්ඡප්පන්නො විහරාමි.

25. “යස්ස ඛො පන තෙ අන්තරු ධම්මො දෙහිතො ඡසා ත නිය්‍යාති නක්කරස්ස සමමා උක්ඛක්ඛයායා”ති, තත්‍ර වත මං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාණෙ වා බ්‍රහ්මා වා කොච්චි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිච්චොදෙස්සතිති තිම්ත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත තිම්ත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පන්නො අහයප්පන්නො වෙසාරඡ්ඡප්පන්නො විහරාමි.

26. ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත චත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙති වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො තථාගතො ආසභං ථානං ටට්ඨානාති, ටරිසාසු සීහනාදං නදති, බුඝමච්ඡකං පච්ඤෙනති.

27. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පස්සන්තං එවං චද්දෙය්‍ය: “තති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනච්ඤෙසො, තක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පට්ඨාන”තති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකස්සජ්ජිතා යථාහතං තික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො ටඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙග්ග්‍ය, එවං සම්පදම්දං සාරිපුත්ත චදුමි: තං වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකස්සජ්ජිතා යථාහතං තික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ.

28. අට්ඨ ඛො ඉමා සාරිපුත්ත ටරිසා: කඝමා අට්ඨ? ඛන්තිය- ටරිසා බුඝමණ්ටරිසා ගහටතිටරිසා සමණ්ටරිසා වාතුමමහාරුජ්ඣපරිසා තාවතීංසටරිසා මාර්ටරිසා බුඝම්ටරිසා. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත අට්ඨ ටරිසා. ඉමෙති ඛො සාරිපුත්ත චතුති වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො තථාගතො ඉමා අට්ඨ ටරිසං උපසඬකමති අජේඣාගාතති.

29. අභිජාතාමි ඛො ටතාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං ඛන්තියටරිසං උපසඬකමිතා. තත්ථ මයා සන්තිසිත්තපුබ්බඤ්ඤච සලලපිතපුබ්බඤ්ච සාකච්ඡා ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්ථ ච ත මං ගගං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපගං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙමප්පන්නො අගයප්පන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

30. අභිජාතාමි ඛො ටතාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං බුඝමණ්ටරිසං - ටෙ- ගහටතිටරිසං - ටෙ- සමණ්ටරිසං - ටෙ- වාතුමමහාරුජ්ඣපරිසං - ටෙ- තාවතීංසටරිසං - ටෙ- මාර්ටරිසං - ටෙ- බුඝම්ටරිසං උපසඬකමිතා. තත්ථ මයා සන්තිසිත්ත පුබ්බඤ්ඤච සලලපිතපුබ්බඤ්ච සාකච්ඡා ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා තත්ථ ච ත මං ගගං වා සාරජං වා ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපගං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙමප්පන්නො අගයප්පන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

31. යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පස්සන්තං එවං චද්දෙය්‍ය: “තති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනච්ඤෙසො, තක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පට්ඨාන”තති තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකස්සජ්ජිතා යථාහතං තික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො ටඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුඛෙග්ග්‍ය, එවං සම්පදම්දං සාරිපුත්ත චදුමි: තං වාචං අප්පභාය තං විතතං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිකස්සජ්ජිතා යථාහතං තික්ඛිතො ඵලං නිරයෙ.

32. වතසෙසො බො ඉමා සාරිපුත්ත යොතියො. කතමා වතසෙසා? අණ්ඨජා යොති, ජලාබුජා යොති, සංසෙදජා යොති, ඔපපාතිකා යොති. කතමා ව සාරිපුත්ත අණ්ඨජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා අණ්ඨකොසං අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත අණ්ඨජා යොති. කතමා ව සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා වත්තිකොසං අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති. කතමා ව සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා පුත්තිමච්ච වා ජායන්ති පුත්තිකුණ්ඨපෙ වා පුත්තිකුමාසෙ වා වන්දතිකාය වා ඔශ්‍රිගලො වා ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති. කතමා ව සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති? දෙව්‍යා තෙරසීකා එකච්චෙ ව මනුස්සා එකච්චෙ ච විනිපාතිකා. අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති. ඉමා බො සාරිපුත්ත වතසෙසා යොතියො.

33. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍යා: නත්ති සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තකකපරියාගතං සමිණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිභානිති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජතී යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිර්ථෙය. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසමපන්නො සමාධිසමපන්නො පඤ්ඤාසමපන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුධෙධ්‍ය, එවා සමපදමිදං සාරිපුත්ත වදුමි: තං වාචං අප්පභාය තං චිත්තං අප්පභාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජතී යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිර්ථෙය.

34. පඤ්ච බො ඉමා සාරිපුත්ත ගතීයො. කතමා පඤ්ච? නිර්ථෙයා නිර්වච්ඡානෙයොති පෙත්තිවිසයො මනුස්සා දෙව්‍යා. නිර්ථෙයාභං සාරිපුත්ත පච්ඡානාමි, නිර්ථෙයාමිඤ්ච මග්ගං, නිර්ථෙයාමිතිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිර්ථෙය උපපජ්ජති, තඤ්ච පච්ඡානාමි. නිර්වච්ඡානෙයොතිඤ්චාභං සාරිපුත්ත පච්ඡානාමි නිර්වච්ඡානෙයොතිගාමිඤ්ච මග්ගං, නිර්වච්ඡානෙයොතිගාමිතිඤ්ච පටිපදං. යථා පටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණං නිර්වච්ඡානෙයොති උපපජ්ජති, තඤ්ච පච්ඡානාමි. පෙත්තිවිසයඤ්චාභං සාරිපුත්ත පච්ඡානාමි පෙත්තිවිසයගාමිඤ්ච මග්ගං පෙත්තිවිසයගාමිතිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණං පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පච්ඡානාමි. මනුස්සොවාභං සාරිපුත්ත පච්ඡානාමි, මනුස්සලොකගාමිඤ්ච මග්ගං, මනුස්සලොකගාමිතිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණං මනුස්සොසු උපපජ්ජති, තඤ්ච පච්ඡානාමි. දෙවෙ වාභං සාරිපුත්ත පච්ඡානාමි. දෙවලොකගාමිඤ්ච මග්ගං, දෙවලොකගාමිතිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, තඤ්ච පච්ඡානාමි-

නිබ්බානඤ්චාභං සාරිපුත්ත පජානාමි නිබ්බානගාමිඤ්ච මග්ගං නිබ්බාන-
ගාමිනිඤ්ච පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං
වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨොච ඛමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරති, තඤ්ච පජානාමි.

35. ඉදං ඉදං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එච්චං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං
සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා
වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත අභිභාරකාසු සාධිකපොරිසො පුරභිභාරකං
විතච්චිකාතං විතට්ඨමානං, අථ පුරිසො ආගචේජ්ජ්‍ය සම්මාභිතතොතා
සම්මපරෙතො කිලනොතා තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන
තමෙව අභිභාරකාසු පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමො පුරිසො දිස්වා එච්චං
චදෙය්‍ය: තථායං ගචං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං
සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව අභිභාරකාසු ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්සා අභිභාරකාසු: පතිතං එකන්ත-
දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. එච්චමෙව ඡබ්බා අභං සාරිපුත්ත
ඉඛෙකච්චං පුග්ගලං එච්චං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං
පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා
කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං.

36 ඉධ පනාභං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එච්චං වේතසා වේතො
පරිච්ච පජානාමි: 'තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච
මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරච්චානගොතිං
උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා
විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරච්චාන-
ගොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදියමානං. සෙය්‍යථාපි
සාරිපුත්ත ගුථකුපො සාධිකපොරිසො පුරෙ ගුථස්ස, අථ පුරිසො
ආගචේජ්ජ්‍ය සම්මාභිතතො සම්මපරෙතො කිලනොතා තසිතො පිපාසිතො
එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව ගුථකුපං පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමො පුරිසො
දිස්වා එච්චං චදෙය්‍ය: තථායං ගචං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති
තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව ගුථකුපං ආගමිස්සතිති. තමෙනං
පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තමෙව ගුථකුපෙ පතිතං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වේදනා වේදියමානං-

එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරව්ජානධොතිං උපපජ්ජියාතිති. තමේනං පසාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරව්ජාන-ධොතිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියමානං.

37. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජියාතිති. තමේනං පසාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙත්ති-විසයං උපපන්නං දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකේඛා සිමේ භූමිභාගෙ ජාතො තනුපත්තපලාසො කබරව්ජාසො, අථ පුරිසො ආගචේජ්ජය්‍ය සමමාභිතතේනා සමමපරේතො කිලනේනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමේනං චක්ඛුමි පුරිසො දිස්වා එවං විදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමියාතිති. තමේනං පසෙය්‍යය්‍ය අපරේන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ජායාය තිසිත්තං වා නිපන්නං වා දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජියාතිති. තමේනං පසාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්ත-මානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙත්තිවිසයං උපපන්නං දුක්ඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං.

38. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජියාතිති. තමේනං පසාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපන්නං සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකේඛා සිමේ භූමිභාගෙ ජාතො බහලුපත්තපලාසො සන්දව්ජාසො, අථ පුරිසො ආගචේජ්ජය්‍ය සමමාභිතතේනා සමමපරේතො කිලනේනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණ්ඩාය. තමේනං චක්ඛුමි පුරිසො දිස්වා එවං විදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුළොහා, යථා ඉමං යෙව රුක්ඛං ආගමියාතිති. තමේනං පසෙය්‍යය්‍ය අපරේන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ජායාය තිසිත්තං වා නිපන්නං වා සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං.-

එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජස්සතීති, තමෙතං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධින අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපනනං සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදීයමානං.

39. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සතීති. තමෙතං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධින අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනනං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදීයමානං. ථෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පාසාදෙ, තනුස්ස කුටාගාරං උලුලිතතාවලිතතං නිවාහං චුසසීතග්ගලං පිහිතවාතපානං. තනුස්ස පලලභේකා ගොතකන්ධො පටිකන්ධො පටලිකන්ධො කාදලිමිගපවිරපච්චන්දරණො සඋතන්දර්ච්ඡදෙ උභතොලොභිත කුපධානො. අථ පුරිසො අගචේඨ්‍ය්‍ය සමමාහිතතේනා සමමපරේතො කීලනේනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව පාසාදං පඤ්ඨාය. තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා ඉමංගෙච්ච පාසාදං අගමීස්සතීති. තමෙතං පසෙසස්ස, අපරේන සමයෙන තසමිං පාසාදෙ තසමිං කුටාගාරෙ තසමිං පලලභේක නිසිත්තං වා නිපන්තං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදීයමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සතීති. තමෙතං පස්සාමි අපරේන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධින අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනනං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදීයමානං.

40. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපනේනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළුනා යථා අගචාහං ඛයා අතාසවං චේතොච්චුතතිං පඤ්ඤා-විමුතති. දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචජිකන්ධා උපසමපජ්ජ විහරිස්සතීති. තමෙතං පස්සාමි අපරේන සමයෙන අගචාහං ඛයා අතාසවං චේතොච්චුතතිං පඤ්ඤාවිමුතති. දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචජිකන්ධා උපසමපජ්ජ විහරන්තං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදීයමානං. -

සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පොකබරණී අවේජාදිකා ධාතොදිකා සිතොදිකා සෙතකා සුපතින්ථා රමණීයා, අවිදුරෙ චය්‍යා තීරෙ චතසණ්ඛො, අඵ පුරිසො ආගචේජය්‍ය ඝමමාභිතතො ඝමමපරෙතො කීලනො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පොකබරණීං පණ්ඩාය. තමෙන ච කුමුමා පුරිසො දිසා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොකා, යථා ඉමංයෙව පොකබරණීං ආගමිස්සතිති. තමෙන පසොය්‍ය අපරෙන සමයෙන තං පොකබරණීං ඕගාහෙනා තභාසිචා පිඤ්චා ච සබ්බදරඵකීලමඵපරිලාභං පටිපසස්සමොචා පච්චුත්තරිඤා තසමිං චතසණ්ඛො තිසිත්තං වා තිපත්තං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිගමානං. එවමෙව ඛො අභං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරීයති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොකා, යථා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨිව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතිති. තමෙන පසාමි අපරෙන සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨිව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්තං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදිගමානං. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත පඤ්ච ගතියො.

41. යො චො මං සාරිපුත්ත එවං ජාතන්තං එවං පසාන්තං එවං වදෙය්‍ය: “තඤ්ච සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරිමිනුස්සඛමමා අලමරියඤ්ඤාදස්සතවිසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ඛමමං දෙසෙති විමංසානුචරිතං සයම්පටිභාතනති.” තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජිඤා යථාහතං තික්ඛිතො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨිව ඛමෙම අඤ්ඤං ආරුධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදමි: තං වාචං අප්පහාය තං විතතං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජිඤා යථාහතං තික්ඛිතො එවං නිරයෙ.

42. අභිජානාමි චො පනාහං සාරිපුත්ත චතුරඛහසමන්තාගතං බ්‍රහ්මචරීයං චරිතා: තපසසිඤ්ඤං භොමි පරමතපසසී. චූඛඤ්ඤං භොමි පරමචුචො. ජෙගුච්ඡි සුදං භොමි පරමජෙගුච්ඡි. පටිච්චතඤ්ඤං භොමි පරමපච්චිතො.

43. තුටුසු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති: අවෙලකො හොමි මුත්තාවාරො නන්ධාපලෙඛනො, න එගිහදනතිකො නතිට්ඨහදනතිකො. න අභිහවං න උද්දිස්ස කථං න තිමන්තනං සාදියාමි. සො න කුමහිමුඛා පතිගණහාමි, න කලොපිමුඛා පතිගණහාමි, න එලකමන්තරං න දණ්ඨමන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්වීන්තං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සඛතිතතිසු, න යථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යථ මක්ඛිකා සණ්ඛසණ්ඛවාරිතී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මෙරසං න ප්‍රසොදකං පිචාමි.

සො එකාගාරිකො වා භොමි එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා භොමි ද්වාලොපිකො, සත්තාගාරිකො වා භොමි සත්තාලොපිකො. එකිස්සාපි දතතියා යාපෙමි. ද්වීතිපි දතතිහි යාපෙමි. සත්තතිපි දතතිහි යාපෙමි. එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ද්වීතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙමි. ඉති එවරුපං අධිමාසිකමපි පරියායහත්තභොජනානුයෝගමනු-
සුත්තො පිහරුමි.

සො සාකහකෙඛා වා භොමි, සාමාකහකෙඛා වා භොමි, නීචාරහකෙඛා වා භොමි, දදුලහකෙඛා වා භොමි, හටහකෙඛා වා භොමි, කණ්හකෙඛා වා භොමි, ආවාමහකෙඛා වා භොමි, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා භොමි, තිණ්හකෙඛා වා භොමි, ගොමයහකෙඛා වා භොමි. වහමුලඵලාභාරෙ වා යාපෙමි පටන්තඵලභොජී.

සො සාණාතිපි ඛාරෙමි, මසාණාතිපි ඛාරෙමි, තිරිටාතිපි ඛාරෙමි, අජීනමපි ඛාරෙමි, අජීතක්ඛිපමපි ඛාරෙමි, කුසවීරමපි ඛාරෙමි, වාකවීරමපි ඛාරෙමි, එලකවීරමපි ඛාරෙමි, කෙසකමබලමපි ඛාරෙමි, වාලකමබලමපි ඛාරෙමි, උලුකපකමපි ඛාරෙමි.

සො කෙසමසුලොචකොපි භොමි, කෙසමසුලොචනානුයෝගමනු-
සුත්තො. උබ්බට්ඨිකොපි¹ භොමි ආසනපටිකම්බෙත්තො. උකකුට්ඨකොපි භොමි උකකුට්ඨකපචානමනුසුත්තො. කණ්චකාපස්සඤ්ඤො පි භොමි කණ්චකාපස්සයෙසෙය්‍යං කපෙපමි. සායතතියකමපි උදකොරෙහනානුයෝගම-
නුසුත්තො විහරුමි.

ඉති එවරුපං අනෙකපිතිහං කායස්ස ආනාපනපරිතාපනානුයෝගමනු-
සුත්තො පිහරුමි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති.

1. උබ්බට්ඨිකො පි, කන්ච.

44. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ඥාණිං. හොති: නෙකවස්සගණිකං රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජාතං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත තිඤ්ඤකමාණ්ණු නෙකවස්සගණිකො සන්තිවිතො. හොති පපටිකජාතො, එවමෙවස්සු මෙ සාරිපුත්ත නෙකවස්සගණිකං රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං. හොති පපටිකජාතං. තස්ස මස්සං සාරිපුත්ත න එවං. හොති: අනොවධායං ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමජේස්සං, අඤ්ඤා වා පන මෙ ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමජේස්සන්ති. එවමපි මෙ සාරිපුත්ත න හොති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ඥාණිං. හොති.

45. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිසම්. හොති: ජො ඛො අහං සාරිපුත්ත සතොව අභික්කමාමි සතො පටික්කමාමි. යාව උදබ්බිඤ්ඤමහිපි මෙ දයා පච්චුපට්ඨිතා හොති: මාහං බුද්ධජෙන පාණේ විසමගතෙ සඛිකාතං ආපාදෙස්සන්ති ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිසම්. හොති.

46. තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත පටිච්චතසම්. හොති: ජො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං අරඤ්ඤායතනං අජේඤ්ඤාගතෙත්වා විහරාමි, යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්භාරකං වා කට්ඨභාරකං වා වතකමිමිකං වා, වතෙන වතං ගහනෙන ගහනං නිනෙතන නිත්තං. එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අහඤ්ඤා වා තෙ අද්දසන්ති. ජො ඛො අහං සාරිපුත්ත ආරඤ්ඤාකො මිගො මිත්‍රස්සෙ දීසවා වතෙන වතං ගහනෙන ගහනං නිනෙතන නිත්තං. එලෙන එලං පපතාමි, එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත යද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්භාරකං වා කට්ඨභාරකං වා වතකමිමිකං වා, වතෙන වතං ගහනෙන ගහනං නිනෙතන නිත්තං. එලෙන එලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අද්දසංසු, අහඤ්ඤා වා තෙ අද්දසන්ති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත පටිච්චතසම්. හොති.

47. [තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨගොජනසම්. හොති:] ජො ඛො අහං සාරිපුත්ත යෙ තෙ ගොට්ඨා පට්ඨිතතාවො අපගත-ගොපාලා තජා වතුකුණ්ඨිකො උපසඛිකමිත්වා යාති තාති වච්ඡකානං තරුණකානං ඛෙදුපකානං ගොමයාති, තාති සුදං ආභාරෙමි යාවතිවඤ්ඤා මෙ සාරිපුත්ත සකං මුත්තකරිසං අපරියාදිණ්ණං හොති, සකං යෙව හුදං මුත්තකරිසං ආභාරෙමි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨගොජනසම්. හොති.

48. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං භිංසනකං වතසණ්ඛං අජෙඤ්ඤාභාතෙඤ්ඤා විහරාමි. තනු සුදං සාරිපුත්ත භිංසනකස්ස වතසණ්ඛස්ස භිංසනකතස්මිං භොති: යො කොචි අචීතරුගො තං වතසණ්ඛං පච්ඤති යෙභුසොපන ලොමාති හංසන්ති. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත යා තා රත්තියො සීතා ගෙමන්තිකා අනතරට්ඨකො ගිමපාතසමග්ගො, තථාරුපාසු රත්තිසු රත්තීං අබොහාකාසෙ විහරාමි දිවා වතසණ්ඛං. ගිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ දිවා අබොහාකාසෙ විහරාමි රත්තීං වතසණ්ඛං. අපියසු මං සාරිපුත්ත අගං අනච්ඡරියා ගාථා පටිභාසි පුබ්බො අස්සුචපුබ්බා:

සොතතො සොසීතො එකො භිංසනකො වනෙ,
නග්ගො න වග්ගිමාසීතො එසනා පසුතො මුතීති.

49. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, පුසානෙ සෙය්‍යං කපොම ඡ්වට්ඨිකාති උපධාය. අපියසු මං සාරිපුත්ත ගොමණ්ඤ්ඤා උපසංඛකමිත්වා ඔට්ඨුහන්තිපි, ඔමුතෙතන්තිපි, පංසුකෙනපි ඔකිරන්ති. කණ්ණසොතෙසු'පි සලාකං පච්චෙසන්ති. න ඛො පතාහං සාරිපුත්ත අභිජානාමි තෙසු පාපකං විතතං උපාදෙතා. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත උපෙකඛාවිහාරස්මිං හොති.

50. සන්ති ඛො පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ට්ඨාගමිණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිකො: ආභාරෙන සුද්ධිතී. තෙ එවමාහංසු: කොලෙභි යාපෙමාති. තෙ කොලමපි බාදන්ති, කොලවුණ්ණමපි බාදන්ති, කොලොදකමපි පිවන්ති, අනෙකවිතිතමපි ඡකාලවිකතිං පරිභුඤ්ඤන්ති. අභිජානාමි ඛො පතාහං සාරිපුත්ත එකංගෙව කොලං ආහාරං ආහරිතා. සීයා ඛො පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුත තෙන සමගෙත කොලො අහොසීති. න ඛො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. තදපි එත පරමොගෙව කොලො අහොසි, සෙය්‍යථාපි එතරහි. තස්ස මග්ගං සාරිපුත්ත එකංගෙව කොලං ආහාරං ආහාරගතො අභිමතතකසිමිතං පතොතා කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම අසීතිකපබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, එවමෙවසු මෙ අභිහපච්චඛාති හවන්ති තාගෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං, එවමෙවසු මෙ අතිසදං හොති තාගෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාවලී, එවමෙවසු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උ නත තාවතතො හොති තාගෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොචාතග්ගියො ඔලුග්ගවලුග්ගා භවන්ති, එවමෙවසු මෙ එාසුලියො ඔලුග්ගවලුග්ගා හවන්ති තාගෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ගමිතීරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතීරගතා ඔකඛාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවසු මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිතාරකා ගමිතීරගතා ඔකඛාසිකා දිස්සන්ති තාගෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාචු ආමකච්ඡිතො වාතාතපෙන සමුච්චිතො හොති සමමිලාතො, එවමෙවසු මෙ සීසච්ඡපි සමුච්චිතා හොති සමමිලාතා, තාගෙවප්පාහාරතාය.

51. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත උදරච්ඡිට්ඨං. පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡිට්ඨංයෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡිට්ඨි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තප්පච අවකුඤ්ජා පපතාමි. තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත තමෙව කායං අස්සාසෙනොතො පාණීනා ගත්තාති අනොමඤ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමඤ්ජානො පුඨිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවප්පාහාරතාය.

52. සනති ඛො පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාසමණා එවං වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ආහාරෙත සුඤ්චිති. තෙ එවමානංසු: මුග්ගෙහි යාපෙමි - පෙ- තිලෙහි යාපෙමි - පෙ- තණ්ඩුලෙහි යාපෙමාති. තෙ තණ්ඩුලමපි බාදනති, තණ්ඩුලපුණ්ණමපි බාදනති, තණ්ඩුලොදකමපි පිවනති, අතෙකවිහිතමපි තණ්ඩුලවිකතිං. පරිභුඤ්ජනති. අභිජානාමි ඛො පතාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුත තෙන සමයෙන තණ්ඩුලො අභොසිති. ත ඛො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. තදුපි එතපරමොයෙව තණ්ඩුලො අභොසි සෙය්සථාපි එතරති.

53. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතකසිමානං පතොතා කායො හොති. සෙය්සථාපි නාම ආසීතිරකපබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, එවමෙවස්සු මෙ අභිහපච්චඛිතාති හවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්සු මෙ ආනිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්සථාපි නාම වට්ඨකාවලී, එවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ඩකො උත්තතාවතතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසීයො ඔලුගහවිලුග්ගා හවනති, එවමෙවස්සු මෙ එාසුලීයො ඔලුගහවිලුග්ගා හවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ගමිතීරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතීරගතා ඔකඛාසිකා දිස්සනති, එවමෙවස්සු මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිකාරකා ගමිතීරගතා ඔකඛාසිකා දිස්සනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්සථාපි නාම තිත්තකාලාචු ආමකච්ඡිතො වාතාතපෙන සමච්ඡිට්ඨො හොති සමමිලාතො, එවමෙවස්සු මෙ සීසච්ඡිට්ඨි සමච්ඡිට්ඨා හොති සමමිලාතා තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, උදරච්ඡිට්ඨං. පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකංයෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡිට්ඨං. යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡිට්ඨි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීතා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තප්පච අවකුඤ්ජා පපතාමි තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, තමෙව කායං අස්සාසෙනොතො පාණීනා ගත්තාති අනොමඤ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණීනා ගත්තාති අනොමඤ්ජානො පුඨිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවප්පාහාරතාය.

54. තායපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය න අජ්ඣිගමී උත්තරිමනුස්සබමමා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසං. තංකිස්සභෙත්තු: ඉමිස්සායෙව අරියාය පඤ්ඤාය අනගිගමා යායං අරියා පඤ්ඤා අගිගතා අරියා තියානානිකා නියානානි තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය.

55. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: සංසාරෙන සුද්ධිති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත සංසාරො සුලභරූපො යො මයා අසංසරිතපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ සංසරෙය්සං, නසිමං ලොකං පුතරුගචේය්සං.

56. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: උපපතියා සුද්ධිති. න ඛො පනෙසා සාරිපුත්ත උපපතති සුලභරූපා යා මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ උපපජ්ජෙය්සං, නසිමං ලොකං පුතරුගචේය්සං.

57. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: ආවාසෙත සුද්ධිති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත ආවාසො සුලභරූපො යො මයා අනාවුඤ්ඤානා ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ විසෙය්සං, නසිමං ලොකං පුතරාගචේය්සං.

58. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යඤ්ඤානු සුද්ධිති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත යඤ්ඤානු සුලභරූපො යො මයා අසිට්ඨිපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤානා, තඤ්ඤා ඛො රඤ්ඤාව සතා බතතියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාගමිණෙන වා මහාසාලෙන.

59. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: අභිපරිවරියාය සුද්ධිති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත අභි සුලභරූපො යො මයා අපරිවිණ්ණපුබ්බො ඉමිනා දිසෙන අඤ්ඤානා, තඤ්ඤා ඛො රඤ්ඤාව සතා බතතියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාගමිණෙන වා මහාසාලෙන.

60. සනති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමිණා ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යාවදෙව්ඨං භවං පුරිසො දුක්ඛෙ තොති සුවා සුසුකාලි-කෙසො භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, තාවදෙව පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්සතියෙන සමන්තාගතො තොති. යතො ව ඛො අයං භවං පුරිසො ජිණේණා තොති වුද්ධො මහලුකො අද්ධගතො වයො අනුපපතො: ආසීතිකො වා නාවුතිකො වා වසසාතිකො වා ජාතියා, අඨ තමහා පඤ්ඤාවෙය්සතියා පරිහායති තී. න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත ඵලං දට්ඨබ්බං. අහං ඛො පන සාරිපුත්ත එතරගි ජිණේණා වුද්ධො මහලුකො අද්ධගතො වයො අනුපපතො, ආසීතිකො මෙ වයො වතති.

61. ඉධ මෙ අසු සාරිපුත්ත චතතාඤ්ඤා සාවකා වසසකතාසුකා වසසකතථිවනො පරමාය ගතියා සතියා ච බිතියා ච සමන්තාගතා පරමෙත ච පඤ්ඤාවේශ්වතියෙත. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත දලහබමො බහුක්කභො සික්ඛිතො කතභජො කතුපාසනො ලහුකෙන අසතෙන අපාකසිරෙනෙව තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාභෙය්‍ය, එවං අභිමත්තසති- මනොනො එවං අභිමත්තගතිමනොනො එවං අභිමත්තබිතිමනොනො එවං පරමෙත පඤ්ඤාවේශ්වතියෙත සමන්තාගතා. තෙ මං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං උපාදුගුපාදාය පඤ්ඤං පුච්ඡෙත්ඤ්ඤං, පුච්ඡො පුච්ඡො වාගං තෙසං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ව්‍යාකතඤ්ඤා මෙ ව්‍යාකතනො ඛාරෙය්‍යං. ත ච මං දුතියකං උතතරිං පටිපුච්ඡෙත්ඤ්ඤං අඤ්ඤානු අසිතපිතබාසිතසාසිතා, අඤ්ඤානු උච්චාරපසාචකමිමා, අඤ්ඤානු නිද්දුකිලමිථපටිච්චිනොදනා, අපරියාදිණ්ණො යෙවසා සාරිපුත්ත තථාගතසා බමමදෙසනා, අපරියාදිණ්ණො යෙවසා තථාගතසා බමමපද බ්‍යඤ්ඤානං. අපරියාදිණ්ණො යෙවසා තථාගතසා පඤ්ඤාපටිභානං. අථ මෙ තෙ චතතාඤ්ඤා සාවකා වසසකතාසුකා වසසකතථිවනො වසසකතසා අච්චයෙන කාලං කරෙය්‍යං. මඤ්ඤාකෙන චෙපි මං සාරිපුත්ත පරිහරිසාථ තෙච්චි තථාගතසා පඤ්ඤාවේශ්වතියෙත අඤ්ඤාථතනං.

62. යං බො පනෙතං සාරිපුත්ත සමමා වදමානො වදෙය්‍ය: අසමමානබමො සතොනො ලොකෙ උපපනොනො බහුජනහිතාය බහුජන- හුබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය හුබාය දෙවමනුසානනති, මමෙව තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය: අසමමානබමො සතොනො ලොකෙ උපපනොනො බහුජනහිතාය බහුජනහුබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය හුබාය දෙවමනුසානනති.

63. තෙන බො පන සමයෙන අයසමා නාගසමාලො හගචනො පිට්ඨිතො ධීතො හොති හගචනං විජයමානො. අථ බො අයසමා නාගසමාලො හගචනං ඵතදවොච: “අච්ඡරියං භනොත, අබ්බුතං භනොත. අපි ච මෙ භනොත ඉමං බමමපරියායං සුඤ්ඤා ලොමානි හට්ඨාති. ශකා නාමො අයං භනොත බමමපරියායො”ති. තසොතිහ තිං නාගසමාල ඉමං බමමපරියායං ලොමහාසනපජියායො කෙච තං ඛාරෙහිති.

ඉදමචොච හගචා. අතතමනො අයසමා නාගසමාලො හගචනො හාසිතං අභිනද්දිති.

1. 2. 3.

මහාදුක්ඛකඛන්ධ සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා සාවඤ්ඤං වහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ අථ ඛො සමඛහුලා භික්ඛු පුබ්බත්ත-සමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: අනිප්පගො ඛො තාව සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඛකමෙයාමාති.

2. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිඤ්ඤානෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකා එතදවොචු: සමණො ආචුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. ඉධ තො ආචුසො කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනිතා වා අනුසාසනිනති?

3. අථ ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභිනඤ්ඤංසු. නප්පටිකෙකාසිංසු අතභිනඤ්ඤානං අප්පටිකෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකමිංසු ගඟවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අථං ආජානිස්සාමාති.

4. අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාගන්තං පිණ්ඩපානපටිකකන්තා යෙන ගඟවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා ගඟවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු ගඟවන්තං එතදවොචු: ඉධ මයං භනෙත පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පවිසිමහ. තෙසං තො භනෙත අමනාකං එතදභොසි: “අනිප්පගො ඛො තාව සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිතුං, යනනුත මයං යෙනඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඛකමෙයාමා” ති. අථ ඛො මයං භනෙත යෙනඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඛකමිමහ. උපසඛකමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිඤ්ඤානෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිමහ සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිමහ. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භනෙත තෙ අඤ්ඤතිඤ්ඤානං පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදවොචු: සමණො ආචුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි. සමණො ආචුසො ගොතමො රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. මයමපි රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙමි.-

සමණෝ ආවුසො ගොතමෝ වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනි. මයමපි වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො කො අභිප්පායො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමහාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනති? අථ ඛො මයං හනෙත තෙසං අඤ්ඤාතීන්ද්‍රියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනන්දිමහ නප්පටිකෙකාසිමහ. අනභිනන්දිති, අප්පටිකෙකාසිති, උච්චාර්යාසනා පකකම්මහ “හගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතිස්සාමා” තී.

5. එවංචාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතීන්ද්‍රියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනියා: කො පතාවුසො කාමානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං? කො රූපානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං? කො වෙදනානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණනති? එවං පුච්චා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතීන්ද්‍රියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමාපාසිස්සන්ති. උත්තරිඤ්ච විකානං ආපජ්ජිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ පස්සාමි සදෙවමෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුඤ්ඤකෙ, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විතං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගත-සාවකෙන වා ඉතො වා පන සුඤ්ඤා.

6. කො ච භික්ඛවෙ කාමානං අස්සාදො? පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණ . කතමෙ පඤ්ඤා? චක්ඛුචිඤ්ඤායො රූපා ඉච්චා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතචිඤ්ඤායො සඤ්ඤා - පෙ - භානචිඤ්ඤායො ගඤ්ඤා - පෙ - ජීවිතාචිඤ්ඤායො රසා - පෙ - කායචිඤ්ඤායො ඵොච්චිඤ්ඤා ඉච්චා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා කාමගුණා. යං ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

7. කො ච භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන සිප්පච්චානෙන¹ ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දය, යදි ගණතාය, යදි සඛායෙන, යදි කසියා, යදි ගොරකෙඛන, යදි ඉස්සපේත, යදි රාජ-පොරිසෙන, යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සීතස්ස පුරකඛනො උණකස්ස පුරකඛනො, ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්මස්සෙහි රිස්සමානො², බුප්පිපාසාය මියමානො. ³ අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛනො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. සිප්පච්චානෙන, සසා, 2. ඊරයමානො, කප්පෙති.
3. මියමානො, සසා.

8. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨාහනො සට්ඨො වායමනො භොගා නාභිනිපථඡ්ඡන්ති, සො සොචති කීලමති පරිදෙවති උරතතාශ්‍රිං කන්දති සමමොහං ආපඡ්ඡති: “මොහං වත මෙ උට්ඨානං, අඵලො වත මෙ වායාමොති.” අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

9. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨාහනො සට්ඨො වායමනො තෙ භොගා අභිනිපථඡ්ඡන්ති, සො තෙසං භොගානං ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛං දෙමතස්සං පටිසංවෙදෙති: “කිත්ති මෙ භොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං ත චොරා හරෙය්‍යං ත අග්ගි ඛලෙය්‍යං ත උදකං වහෙය්‍යං¹ ත අපට්ඨා දයාදා හරෙය්‍යං”න්ති. තස්ස එවං ආරක්ඛනො ගොපයනො තෙ භොගෙ රුජානො වා හරන්ති, චොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා ඛගති, අපට්ඨා වා දයාදා හරන්ති. සො සොචති කීලමති පරිදෙවති උරතතාශ්‍රිං කන්දති සමමොහං ආපඡ්ඡති: ‘යමපි මෙ අහොසි තමපි නො තප්ථි’ති. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමානිදුනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රාජුභි විවදන්ති. ඛතඨියාපි ඛතඨියෙහි විවදන්ති. බ්‍රහ්මණොපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති. ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති. මාතාපි පුතෙතත විවදති. පුත්‍රතතාපි මාතරා විවදති. පිතෘපි පුතෙතත විවදති. භාතෘපි භාතරා විවදති. භාතෘපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතරා විවදති. සභායොපි සභායෙත විවදති. තෙ තප්ථ කලහභීඝ්‍නහවිවාදපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පාණීහිපි උපකකමන්ති. ලෙඛබ්බිහිපි උපකකමන්ති. දණෙඛ්භිපි උපකකමන්ති. සපොභිපි උපකකමන්ති. තෙ තප්ථ මරණමපි තිගච්ඡන්ති මරණ-මත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඤ්ඤො කාමහෙතු කාමානිදුනං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. වාහෙය්‍ය, කචචි.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා අසිවමමං ගභෙඤා ධනුකලාපං සන්තයතිඤා උභතො විසුලාං සඛනාමං පකඛඤානි උසුසුපි ඛිප්පමානෙසු සන්තිසුපි ඛිප්ප. මානාසු අසීසුපි විජේතාලනෙතසු. තෙ තත් උසුභිපි විජඤානි, සත්ති යාපි විජඤානි, අසීනාපි සීසං ජ්ඤානි. තෙ තත් මරණමපි තිගච්ඡන්ති මරණමතතමපි දුක්ඛං අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛඤො කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා අසිවමමං ගභෙඤා ධනුකලාපං සන්තයතිඤා අද්දාචලෙපතා¹ උපකාරියො පකඛඤානි උසුසුපි ඛිප්පමානෙසු සන්තිසුපි ඛිප්ප මානාසු අසීසුපි විජේතාලනෙතසු. තෙ තත් උසුභිපි විජඤානි, සත්තියාපි විජඤානි, පකකට්ඨියාපි² ඔභිඤ්චානි, අතිවග්ගනපි ඔමද්දානි, අසීනාපි සීසං ජ්ඤානි. තෙ තත් මරණමපි තිගච්ඡන්ති, මරණමතතමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛඤො කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා.

13. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමභෙදා කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව භෙදා සත්තිමපි ජ්ඤානි, නිලොපමපි භරන්ති, එකාගාරිකමපි කරොන්ති, පරිපජ්ඣෙපි තිට්ඨන්ති, පරදුරමපි ගච්ඡන්ති. තමෙන රාජානො ගභෙඤා විවිධා කම්මකාරණා³ කාරෙත්ති: කසාහිපි තාලෙත්ති, වෙතෙත්තිපි තාලෙත්ති, අභුදණ්ඛකෙහිපි තාලෙත්ති, හත්මපි ජ්ඤානි, පාදමපි ජ්ඤානි, හත්පාදමපි ජ්ඤානි, කණ්ණමපි ජ්ඤානි, නාසමපි ජ්ඤානි, කණ්ණතාසමපි ජ්ඤානි, සිලඛිතථාලිකමපි කරොන්ති, සඛමමුණ්ඛිකමපි කරොන්ති, රාහුමුඛමපි කරොන්ති, ජොතිමාලිකමපි කරොන්ති, හත්පජ්ජොතිකමපි කරොන්ති, එරකච්ඡන්තිකමපි කරොන්ති, වීරකච්ඡන්තිකමපි කරොන්ති, එණ්ණයාසකමපි කරොන්ති, ඛලිසමංසිකමපි කරොන්ති, කභාපණකමපි කරොන්ති-

1. අවිච්චලෙපතා, සසා; 2. ජාකණ්ඩාසපි, මජ්ඣං. 3. විවිධානි කම්මකාරණානි, සසා.

බාරාටතවජීකමපි කරොන්ති. පලිසපරිවහතිකමපි කරොන්ති. පලාලපීඨකමපි කරොන්ති. තනෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්චන්ති. සුනඛෙහිපි බාදුපෙනති. ජීවන්තමපි සුලෙ උත්තාසෙනති. අසිනාපි සීසං ජීඤ්ඤති. තෙ තත් මරණමපි නිගවජන්ති මරණ මත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛනෙකා කාමහෙතු කාමනීදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

14. පුත ව ටරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනීදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං වරන්ති, වාචාය දුච්චරිතං වරන්ති, මනසා දුච්චිතං වරන්ති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායසං හෙදු ටරමමරණා අපායං දුග්ගතිං ටිනිටාතං තිරසං උපපජ්ජන්ති. අයං¹ භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සමපරාධිකො දුක්ඛකඛනෙකා කාමහෙතු කාමනීදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. කිඤ්ච භික්ඛවෙ කාමානං තිස්සරණං? යො බො² භික්ඛවෙ කාමෙසු ජන්දරාගභිනසො, ජන්දරාගසභාතං, ඉදං කාමානං තිස්සරණං.

16. යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො තිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං තප්පජාතන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ ටරි- ජාතිස්සන්ති ටරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිට්ඨෙනා කාමෙ ටරිජාතිස්සන්ති තෙතං ඨාතං ටිජ්ජති. යෙ ව බො කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො තිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං පජාතන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ ටරිජාතිස්සන්ති, ටරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා ටට්ඨෙනා කාමෙ ටරිජාතිස්සන්ති ඨාතමෙතං ටිජ්ජති.

17. කො ව භික්ඛවෙ රූපානා අස්සාදෙ? සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බන්තියකඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤා වා ගහපතිකඤ්ඤා වා ටණ්ණරස වස්සුඤ්ඤාසිකා වා සොලස වස්සුඤ්ඤාසිකා වා නාතිදිඝා නාතිරසා නාතිකිසා නාතිචූලා නාතිකාළී³ නාචොදානා, ටරමා සා භික්ඛවෙ තසමිං සමයෙ සුභා වණ්ණනිගාති? ඵවං හන්තෙ. යං බො භික්ඛවෙ සුභං වණ්ණනිගං ටට්ඨිව උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං. අයං රූපානං අස්සාදෙ.

1. අයමපි, මජ්ඣං. 2. යොච්චි බො, කත්චි 3. නාතිකාළීකා, සසා

18. කො ව භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ තමෙව භගිතිං පසෙසය්‍ය අපරෙත සමයෙන අංසිතිකං වා නාචුතිකං වා වසංසතිකං වා ජාතියා, ජිණ්ණං ගොපානච්චධිකං ඡොකං දණ්ඨපරායනං පමෙවමානං ගච්ඡන්තිං ආතුරං ගතයොධධනං බණ්ඨදන්තං¹ පලිතකෙසං² විදුතං බලිතංසිරං³ චලිතං⁴ තිලකාහත ගතං.⁵ තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාදුභුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිතිං පසෙසය්‍ය අංඛාධිකං දුක්ඛිතං බාලුහගිලානං සකෙ මුත්තකරීසෙ පලිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤාති වුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤාති සංවෙසියමානං.⁶ තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාදුභුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිතිං පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය ඡඛ්ඛිතං එකාහමතං වා දචීහමතං වා තිහමතං වා, උග්ගුමානකං විනිලකං විපුබ්බකජානං. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාදුභුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිතිං පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය ඡඛ්ඛිතං කාකෙහි වා බජ්මානං කුලලෙහි වා බජ්මානං ගිජේඛහි වා බජ්මානං⁷ සුචාණෙහි වා⁸ බජ්මානං සිගාලෙහි වා⁹ බජ්මානං විච්චෙහි වා පාණකජාතෙහි බජ්මානං. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාදුභුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

22. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිතිං පසෙසය්‍ය සරීරං සිවචීකාය ඡඛ්ඛිතං අවචීකසබ්බලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසමබ්බං -පෙ- අවචීකසබ්බලිකං නිමමංසලොභිතමකඛිතං නහාරුසමබ්බං -පෙ- අවචීකසබ්බලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසමබ්බං පෙ-අවචීකානි අපගතසමබ්බානි දිසා-විදිසා විකඛිතතානි¹⁰ අඤ්ඤාන හත්ථවචීකං අඤ්ඤාන පාදවචීකං අඤ්ඤාන ජම්බවචීකං අඤ්ඤාන උරවචීකං¹¹ අඤ්ඤාන කච්චවචීකං¹² අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ටකං¹³ අඤ්ඤාන සීසකවාහං. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාදුභුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

1. බණ්ඨදන්තං, සිමු; 2. පලිතකෙසං, සිමු; 3. බලිතංසිරං, සිමු. බලලිතංසිරං, ස්‍යා.
 4. චලිතං, සිමු; 5. තිලකාහතගතනිං, සිමු;
 6. සමච්චෙසියමානං, ස්‍යා; 7. කඛෙහි වා බජ්මානං, මජ්ඣං.
 8. සුචාණෙහි, සිමු; සුභාචෙහි වා බජ්මානං.
 9. බාගෙහෙහි වා බජ්මානං, දීපිහි වා බජ්මානං, මජ්ඣං.
 10. සිඛාලෙහි, මජ්ඣං. 10 දිසාවිදිසාසු විකඛිතතානි, කච්චචී
 11. උරවචීකං, මජ්ඣං. 12. කච්චකං, මජ්ඣං.
 13. පිට්ඨිකං... දන්තචීකං, මජ්ඣං.

23. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හභිනිං පසෙය්‍ය සරිරං සීච්චිකාය ඡඛ්ඪිතං අට්ඨිකාති සෙතාති සඛ්ඛවණ්ණපනිභාති¹ -පෙ- අට්ඨිකාති පුඤ්ජකිතාති තෙරොවසසිකාති -පෙ- අට්ඨිකාති පුතීති වුණ්ණකජාතාති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා හුභා වණ්ණනිභා සා අනන්තරසීතා, ආදීනවො පාතුභුතො' ති? එවං භනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

24. කිඤ්ච භික්ඛවෙ රූපානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ රූපෙසු ඡන්දුරාගච්ඡිතයො ඡන්දුරාගපපභාතං ඉදං රූපානං නිසාරණං.

25. යෙ හි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං නපජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිසානති, පරං වා තථතතාය සමාදපෙසානති යථා පටිපනෙතා රූපෙ පරිජානිසානීති තෙතං ධානං විජ්ජති. යෙ ව ඛො කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අසාදාදඤ්ච අසාදාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං පජානනති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිසානති, පරං වා තථතතාය සමාදපෙසානති යථා පටිපනෙතා රූපෙ පරිජානිසානීති ධානමෙතං විජ්ජති.

26. තො ව භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමමෙහි සචිතකකං සචිචාරං විචෙකජං පිතීසුඛං පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙවච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමමෙහි සචිතකකං සචිචාරං විචෙකජං පිතීසුඛං පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, නෙව තසමිං සමයෙ අනත්ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න පර ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න උග්ග ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. අබ්‍යාපජ්ඣායෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

27. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣතතං සමසාදනං වෙතසො එකොදීභාවං අචිතකකං අචිචාරං සමාසිජං පිතීසුඛං දුතීයං කුඛානං -පෙ- තතීයං කුඛානං -පෙ- වතුජං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. යසමිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛසා ව පභානා දුක්ඛසා ව පභානා පුඛෙච සොමනසාදෙමනසානං අත්භමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං වතුජං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, නෙව තසමිං සමයෙ අනත්ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න පර ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න උග්ගව්‍යාබාධාය වෙතෙති. අබ්‍යාපජ්ඣායෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

1. සඛ්ඛවණ්ණ පටිභාගාති, මජ්ඣ.

28. කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං ආදීතවො? යං¹ භික්ඛවෙ වෙදනා අතිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වෙදනානං ආදීතවො.

29. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ වෙදනානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ වෙදනාසු ඡන්දරාගවිතයො ඡන්දරාගපභානං, ඉදං වෙදනානං නිසාරණං.

30. යෙ භි කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං නපජානන්ති, කෙ ච ත සාමං වා වෙදනා² පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති, යථා පටිපනෙතා වෙදනා පරිජානිස්සන්ති තෙන ධානං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙ වි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභුතං පජානති, තෙ ච ත සාමං වා වෙදනං පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපනෙතා වෙදනාපරිජානිස්සන්ති ධාතමෙතං විජ්ජති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා කෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

මහාදුක්ඛකඛනිසුත්තං නවියං.

1. 2. 4.

චූළදුක්ඛකඛනිසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සහෙක්ඛසු විහරති කපිලවස්සුසම්. නිශ්ලොධාග්ගමං. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදචොච:

2. දීඝරන්තාහං භනෙත භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො¹ති. එවිඤ්ඤාහං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, දෙසො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති. අථ ච පන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති. තස්ස මග්ගං භනෙත එවං භොති: කො සු නාම මෙ ධම්මො අජ්ඣන්තං අපභිනො යෙන මෙ එකදු ලොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති, දෙසධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්තිති.

1. යා, කපථි. 2. වෙදනා, මජංසං.

3. සො ඵච ඛො තෙ මහානාම ධම්මො අර්ඤ්ඤතං අපහිනො ඥෙත තෙ ඵකදු ලොභධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, ද්වෙසධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විතතං පරියාදාය තිට්ඨන්ති සො ච හි තෙ මහානාම ධම්මො අර්ඤ්ඤතං පහිනො අහවිසුස, ත නිං අගාරං අර්ඤ්ඤවසෙය්‍යාසී, ත කාමෙ පරිභුඤ්ඤෙය්‍යාසී. යසමා ච ඛො තෙ මහානාම සො ඵච ධම්මො අර්ඤ්ඤතං අපහිනො, තසමා නිං අගාරං අර්ඤ්ඤවසෙසී, කාමෙ පරිභුඤ්ඤෙය්‍යාසී.

4. අපසායාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගෙය්‍යාති ඉති වෙපි මහානාම අරියසාවකස්ස යථාභුතං සම්මපපඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං තාඤ්ඤවත්ථි අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

5. යතො ච ඛො මහානාම අරියසාවකස්ස අපසායාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගෙය්‍යාති ඵචමෙතං යථාභුතං සම්මපපඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අඤ්ඤවත්ථි අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

6. මය්‍යමපි ඛො මහානාම පුඤ්ඤව සම්මොධා අතභිසම්මුඤ්ඤාය ඛොධිසත්තසෙසව සතො: “අපසායාදා කාමා ඛුද්දකඛා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිග්ගෙය්‍යාති ඵචමෙතං යථාභුතං සම්මපපඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං අහොසී,¹ සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං තාඤ්ඤවත්ථි අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛවාහං තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤෙය්‍යාසී.

---

1. හොති, මජ්ඣ. සං.

7. යතො ච ඛො මෙ මහානාම: “අපසංසාදා කාමා ඛහුදුක්ඛා ඛහුරායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොයාති එවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය පුද්දිට්ඨං අහොසි, සො ච අඤ්ඤානුවො කාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ඛමෙමහි පිත්තිඛං අජ්ඣිගමං අඤ්ඤාඤච තතො සන්තතරං, අථාහං අතාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං.

8. කො ච මහානාම කාමානං අසාංසො? පඤ්චමෙ මහානාම කාමගුණා. කතමෙ පඤච? චක්ඛුපිඤ්ඤායා: රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොධවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා - පෙ - ඝාන - විඤ්ඤායා ගඤ්ඤා - පෙ - ජීව්හාවිඤ්ඤායා රසා - පෙ - කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨ්ඨා ඉට්ඨා කන්තා මහාපා පියරූපා, කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මහානාම පඤච කාමගුණා. යං ඛො මහානාම ඉමෙ පඤච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ඣති පුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අසාංසො.

9. කො ච මහානාම කාමානං ආදීනවො? ඉධ මහානාම කුල - පුතො යෙන සිප්පට්ඨානෙන ජීවිතං කපොති: යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි සඛ්ඛානෙන යදි කසියා යදි වණ්ණිජාය යදි භොරනෙවන යදි ඉසානෙවන යදි රාජපොර්සෙන යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සීහස්ස පුරකවතො උණහස්ස පුරකවතො, ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසමථස්සෙහි රිස්සමානො, බුට්ඨිපාසාය මියමානො. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සජ්ඣ්ඨිකො දුක්ඛකඛෙඤ්ඤා කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස ඵචං උට්ඨ්ඨතො සට්ඨො වායමතො තෙ භොගා තාභිනිපථජ්ඣනති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාශ්චිං කඤ්ඤති, සමෙමාහං ආපජ්ඣති: “මොඝං වත මෙ උට්ඨානං. අථලො වත මෙ වායාමොති”. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සජ්ඣ්ඨිකො දුක්ඛකඛෙඤ්ඤා කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

11. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස ඵචං උට්ඨ්ඨතො සට්ඨො වායමතො තෙ භොගා අභිනිපථජ්ඣනති, සො තෙසං භොගානං ආරකඛාධිකරණං දුක්ඛං දෙමිහස්සං පටිසංවෙදෙති: “කිත්ති මෙ භොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං, ත වොරු හරෙය්‍යං, ත අභ්භි ඛභෙය්‍ය, ත උදකං වභෙය්‍ය, ත අප්පියා දායාද හරෙය්‍යනති”.

12. තස්ස එවං ආරක්ඛනො ගොපයතො තෙ භොගෙ රුජානො වා කරන්ති. චොරා වා කරන්ති, අග්භි වා ඛහති. උදකං වා චහති. අප්පියා වා දයාදා කරන්ති. ඡොසා භොවති කිලමති පරිදෙවති උරතතාලිං කඤ්ඤි සමමොහං ආපජ්ජති: යමපි මෙ අභොසි තමපි තො නපජීති. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

13. පුන ව පරං මහානාම කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රුජ්ඣති විවදන්ති. ඛත්තියාපි ඛත්තියෙහි විවදන්ති. බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති. ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති. මාතෘපි පුත්‍රෙතන විවදති. පුත්‍රෙතාපි මාතරු විවදති. පිතෘපි පුත්‍රෙතන විවදති. පුත්‍රෙතාපි පිතරු විවදති. භාතෘපි භාතරු විවදති. භාතෘපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතරු විවදති. සභායොපි සභායෙන විවදති. තෙ තථ කලහවිභ්‍රාන්තිවාදපත්තා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පාණීහිපි උපකකමන්ති. ලෙඛ්ඛුකීපි උපකකමන්ති. දණ්ඨෙහිපි උපකකමන්ති. ස්‍රොතෙහිපි උපකකමන්ති. තෙ තස් මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

14. පුන ව පරං මහානාම කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙතො ධනුකලාපං සන්තයතිතො උභතො විසුළුං සබ්බාමං පකඛන්ති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සත්ඨිසුපි බිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලනෙසු. තෙ තථ උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්ඨියාපි විජ්ඣන්ති, අසීතාපි සීසං ජීන්ති. තෙ තස් මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. පුන ව පරං මහානාම කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිවමමං ගහෙතො ධනුකලාපං සන්තයතිතො අද්දාවලෙපතො¹ උපභාටියො පකඛන්ති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සත්ඨිසුපි බිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලනෙසු. තෙ තථ උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සත්ඨියාපි විජ්ඣන්ති, පකකට්ඨියාපි² මසීඤ්චන්ති, අභිවග්ගෙතපි ඔමද්දන්ති, අසීතාපි සීසං ජීන්ති. තෙ තස් මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛකො කාමභෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

1. අධ්‍යාවලෙපතො, සහ 2. ජකණදායපි, මජ්ඣ.

16. පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සඤ්චිපි ජ්ඤනති, තිලොචමපි හරනති, එකා-
භාරිකමපි කරොනති, පරිපණෙපි තිට්ඨනති, පරදුරමපි ගච්ඡනති. තමෙන-
රුජානො ගහෙනා විවිධා¹ කමමකාරණා² කාරෙනති: කසාහිපි
තාලෙනති, වෙනෙනහිපි තාලෙනති, අඤ්ඤාණධකෙහිපි තාලෙනති, හත්ථමපි
ජ්ඤනති, පාදමපි ජ්ඤනති, හත්ථපාදමපි ජ්ඤනති, කණණමපි ජ්ඤනති,
තාසමපි ජ්ඤනති, කණණතාසමපි ජ්ඤනති, බිලඛගථාලිකමපි කරොනති,
රුහුචුඛමපි කරොනති, ජොතිමාලිකමපි කරොනති, හත්ථපජෝතිකමපි
කරොනති, ' එරකචත්තිකමපි කරොනති, මීරකචාසිකමපි කරොනති,
බාරුපතච්ඡිකමපි කරොනති, පලිසපරිවත්තිකමපි කරොනති, පලාල-
පිඨකමපි කරොනති, තතෙතනපි තෙලෙන මසිඤ්චනති, සුතමඛහිපි
බාදපෙනති, ඡවනතමපි සුලෙ උත්තාසෙනති, අසිනාපි සීසං ජ්ඤනති.
තෙ තත්ථ මරණමපි නිගච්ඡනති මරණමතතමපි දුක්ඛං අයමපි මහානාම
කාමාතං ආදීතවො ස ඤ්චිට්ඨිකො දුක්ඛකඛනෙකො කාමහෙතු කාමනිදුතං
කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

17 පුත ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං
කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං චරනති, වාචාය දුච්චරිතං
චරනති, මහසා දුච්චරිතං චරනති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං චරිතො වාචාය
දුච්චරිතං චරිතො මහසා දුච්චරිතං චරිතො කායසස ගෙදු පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විතිපාතං තිරයං උපපජ්ඡනති. අයං මහානාම කාමාතං ආදීතවො
ස මපරුසිකො දුක්ඛකඛනෙකො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං
කාමානමෙව හෙතු.

18. එකමිදුතං මහානාම සමයං ගුණගහෙ විහරාමි ගිජ්ඣකුමෙ
පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන සමබහුලා නිගණ්ඨා ඉසිගිලිපසො
කාලසිලායං උබ්භට්ඨකා භොනති ආසනපටිකඛිතතා. මපකකමිකා
දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අථ බොහං මහානාම
සායනනසමයං පටිපලලානා වුට්ඨිලතා යෙන ඉසිගිලි පසො
කාලසිලා යෙන තෙ නිගණ්ඨා තෙනුපසඛිකමං. උපසඛිකමිතො තෙ නිගණ්ඨා
එතදවොචං: කිනනු තුමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා, උබ්භට්ඨකා ආසන-
පටිකඛිතතා මපකකමිකා තිප්පා හට්ඨකා වෙදනා වෙදියොථාති? එවං වුත්තෙත
මහානාම තෙ නිගණ්ඨා මං එතදවොචුං: නිගණ්ඨා ආවුසො
නාභිසුභෙතො සබ්බඤ්ඤ සබ්බදසොථී අපරිභෙසං ඤ්ඤාණදසනං පටිචානාති:
චරතො ච මේ තිට්ඨතො ච සුත්තසස ච ජාගරසස ච සතතං සමිතං
ඤ්ඤාණදසනං පච්චුපට්ඨිතනති -

1. විවිධාහි, 2. කමමකාරණාහි, සහ.

සො එවමාහ: “අභිච්චො නිගණ්ඨා, පුබ්බෙ පාපං කමමං කතං. නං ඉමාය කට්ඨකාය උකඛකරුකාරිකාය නිජ්ජරෙථ. යං පනෙත්ථ එතරගි කායෙන සංවුතා වාචාය සංවුතා මතසා සංවුතා නං ආයතීං පාපස්ස කමමස්ස අකරණං. ඉති පුරුණානං කමමානං තපසා ව්‍යන්තීභාවා, නවානං කමමානං අකරණා ආයතීං අනවස්සවො. ආයතීං අනවස්සවා කමමකඛයො. කමමකඛයා උකඛකඛයො. උකඛකඛයා වෙදනාකඛයො. වෙදනාකඛයා සබ්බං උකඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතී”ති. තඤ්ච පතඤ්ඤාකා රුච්චතී වෙච ඛමති ච තෙන වමනා අත්තමනාති

19. එවං ධුතෙන අගං මහානාම හෙ නිගණ්ඨො එතදවොචං: කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ‘අනුචමෙච මයං පුබ්බෙ න නානුචමොති?’ නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අකරමෙච මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං. නාකරමොති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එවරුපං වා පාපං කමමං අකරමොති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එත්තකං වා උකඛං නිජ්ජණ්ණං එත්තකං වා උකඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමති වා උකඛෙ නිජ්ජණ්ණෙ සබ්බං උකඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: දිට්ඨව ඛමෙම අකුසලානං ඛමමානං පහානං කුසලානං ඛමමානං උපසම්පදනති? නො හිදං ආවුසො. ඉති කීර භූමෙහ ආවුසො නිගණ්ඨා න ජානාථ: අනුචමෙච මයං පුබ්බෙ න නානුචමොති. න ජානාථ: අකරමෙච මයං පුබ්බෙ පාපං කමමං න නාකරමොති. න ජානාථ: එවරුපං වා එවරුපං වා පාපං කමමං අකරමොති. න ජානාථ: එත්තකං වා උකඛං නිජ්ජණ්ණං, එත්තකං වා උකඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකමති වා උකඛෙ නිජ්ජණ්ණෙ සබ්බං උකඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතීති. න ජානාථ: දිට්ඨව ඛමෙම අකුසලානං ඛමමානං පහානං කුසලානං ඛමමානං උපසම්පදං. එවං සනෙත ආවුසො නිගණ්ඨා යෙ ලොකෙ ලුඤ්ඤා ලොභීත පාණීනො කුරුරකමමනා මනුස්සෙසු පච්චාජානා, හෙ නිගණ්ඨොසු පබ්බජනතීති.

20. න ඛො ආවුසො ගොතම පුබ්බෙත සුඛං අධිගන්තබ්බං, උපෙතන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. පුබ්බෙත ව භාවුසො ගොතම සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො බිමබ්බිසාගේ සුඛං අධිගච්චෙජ්ජය. රුජා මාගධො සෙතියො බිමබ්බිසාගේ සුඛවිහාරිතරේ ආයසමනා ගොතමෙනාති.

21. අඛායසමනොති නිගණ්ඨාති සහසා අප්පට්ඨඛා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ඨසො ගොතම, සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ඨසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගචේජ්ජය්. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයස්මිතා ගොතමොනා”ති.

22. අපි ච අභමෙව තත්ථ පටිපුච්ඡිතබ්බො: කො නු ඛො ආයසමන්තානං සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

23. අඛාට්ඨසො ගොතම අමෙහති සහසා අප්පට්ඨඛා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ඨසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච භාට්ඨසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛං අධිගචේජ්ජය්. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයසමනා ගොතමොනා”ති. අපි ච තීරධිතෙනං, ඉදදාතිපි මයං ආයසමන්තං ගොතමං පුච්ඡාම: කො නු ඛො ආයසමන්තානං සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

24. කෙන භාට්ඨසො නිගණ්ඨා ධුමෙහව තත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා වො ඛමෙය්, තථා නං ඛ්‍යාකරෙය්ථ: නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, පහොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං සත්ත රතතිජ්ඣිවාති එකන්තසුඛපට්ඨසංවෙදී¹ විහරිතුන්ති? නො හිදං ආට්ඨසො. නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, පහොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ඡරතතිජ්ඣිවාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- චත්තාරි රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- ඤ්ච රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- එකං රතතිජ්ඣිවං එකන්තසුඛපට්ඨසංවෙදී විහරිතුන්ති? නො හිදං ආට්ඨසො.

25. අහං ඛො ආට්ඨසො නිගණ්ඨා, පහොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං එකං රතතිජ්ඣිවං එකන්තසුඛපට්ඨසංවෙදී විහරිතුං. අහං ඛො ආට්ඨසො නිගණ්ඨා, පහොමි අනිඤ්ඤමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ඤ්ච රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- තිණි රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- චත්තාරි රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- ඡ රතතිජ්ඣිවාති -පෙ- සත්ත රතතිජ්ඣිවාති එකන්තසුඛපට්ඨසංවෙදී විහරිතුං. නං කිං මඤ්ඤථාට්ඨසො නිගණ්ඨා, එවං සන්තෙ කො සුඛවිහාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරො අහං වාති? එවං සන්තෙ ආයසමාව ගොතමො සුඛවිහාරිතරො රඤ්ඤ මාගධෙන සෙතියෙන ඛිම්බිසාරෙනාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො මහානාමො සකෙකා භගවතො භාසිතං අභිතජ්ඣිති.

චූළදුක්ඛකඛ්ඤාසූතං වතුත්ථං.

1. එකන්තසුඛං පට්ඨසංවෙදී, මජ්ඣ.

1. 2. 5.

අනුමානසුඛතං

1. ඵං මෙ සුඛං ඵංකං සමගං ආයසමා මහාමොග්ගලානො භගගොසු විහරති සුංසුමාරගිරො¹ භගසකලාවනො² මිභද්දෙස. නත්ත ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො හික්ඛු ආමනොසි: ආට්ඨසො හික්ඛවොති. ආට්ඨසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයසමනො මහාමොග්ගලානංසං පට්ඨසොසුං. ආයසමා මහාමොග්ගලානො ඵංකදවොච: පචාරෙති චෙපි ආට්ඨසො හික්ඛු වදනතු මං ආයසමනො, වචනීයොමහි ආයසමනොහිති. සො ච හොති දුබ්බවො දොවචස්සකරණීයෙහි ධෛර්මහි සමනනාගතො අකඛමො අපදකඛණ්ණාහි අනුසාසනිං. අඵ ඛො නං සමුග්ගමාරී න චෙච වතතඛං මඤ්ඤනති. න ච අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති න ච තසමිං පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතඛං මඤ්ඤනති.

2. කතමෙ වාට්ඨසො දොවචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාට්ඨසො හික්ඛු පාපිචේජා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමොට්ඨසො හික්ඛු පාපිචේජා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (1)

3. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු අනතුකකංසකො හොති පරවමහි. යමොට්ඨසො හික්ඛු අනතුකකංසකො හොති පරවමහි, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (2.)

4. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාහිභුතො. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධාහිභුතො, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (3.)

5. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපතාහි. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපතාහි, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (4.)

6. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු අභිසඛිති. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු අභිසඛිති, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (5.)

7. පුත ව පරං ආට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති ඡොධසාමනනා වාවං තිච්ඡාරෙතා. යමොට්ඨසො හික්ඛු කොධනො හොති ඡොධසාමනනා වාවං තිච්ඡාරෙතා, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (6.)

1 සුසුමාරගිරො, මජ්ඣං.
2 භගසකලාවනො, මජ්ඣං. සඤ. භගසලාවනො - අඛංඨ.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො¹ වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (7)

9. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (8)

10. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (9.)

11. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරතී, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරතී, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (10.)

12. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති. යමපාවුසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (11.)

13. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු මනඤ්ඤා භොති පලාසී. යමපාවුසො භික්ඛු මනඤ්ඤා භොති පලාසී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (12)

14. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඉස්සකි භොති මච්ඡරී. යමපාවුසො භික්ඛු ඉස්සකි භොති මච්ඡරී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (13.)

15. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඨො භොති මායාචී. යමපාවුසො භික්ඛු සඨො භොති මායාචී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (14)

16. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා භොති අභිමානී. යමපාවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා භොති අභිමානී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (15)

17. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඤ්චිට්ඨපරාමාසී භොති ආධානගාතී² දුප්පටිතිස්සගතී. යමපාවුසො භික්ඛු සඤ්චිට්ඨපරාමාසී භොති ආධානගාතී දුප්පටිතිස්සගතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (16.)

1. වොදිතො, මජ්ඣං. 2. ආධානගාතී, මජ්ඣං.

ඉමෙ වුවිච්ඡානාටුසො සොචචස්සකරණො ධම්මො.

18. නො චෙපි ආටුසො භික්ඛු පචාරෙති: වදනතු මං ආයසමනොනා, වචනීයොමහි ආයසමනොනහිති. සො ච හොති සුවචො සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ධම්මො පදකම්ණ්ණාහි අනුසාසනිං. අථ ඛො නං සබ්බභවංචි වනනඛබ්බෙච මඤ්ඤනති. අනුසාසිතඛබ්බෙච මඤ්ඤනති. තස්මිඤ්ච පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ඣිතඛබ්බං මඤ්ඤනති.

19. කතමෙ වාටුසො සොචචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාටුසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමපාටුසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

20. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු අනනතුක්කංසතො හොති අපරවමහි. යමපාටුසො භික්ඛු අනනතුක්කංසකො හොති අපරවමහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

21. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාහි-භූතො. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාහිභූතො, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

22. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධභෙභු උපනාහි. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධභෙභු උපනාහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

23. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධ-භෙභු අභිසඛහි. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධභෙභු අභිසඛහි, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

24. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධ-සාමනනා වාවං තිච්ඡාරෙතා. යමපාටුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධසාමනනා වාවං තිච්ඡාරෙතා, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

25. පුන ච පරං ආටුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදනං න පටිපථරති. යමපාටුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදනං න පටිපථරති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති. යමොවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න චචොරොපෙති; යමොවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න චචොරොපෙති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරති, න ඛගිඤ්ඤං කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤාදො අපචචයඤ්ඤාදො පටිචරති, න ඛගිඤ්ඤං කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤාදො අපචචයඤ්ඤාදො පටිචරති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන අපදුනෙ සමොයති. යමොවුසො භික්ඛු වුද්දිතො වොදකෙන අපදුනෙ සමොයති, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අමකඤ්ඤා භොති අපලාභී. යමොවුසො භික්ඛු අමකඤ්ඤා භොති අපලාභී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අනිසුඤ්ඤා භොති අමච්ඡරී. යමොවුසො භික්ඛු අනිසුඤ්ඤා භොති අමච්ඡරී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා භොති අමායාචී. යමොවුසො භික්ඛු අසඤ්ඤා භොති අමායාචී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

33. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අභ්ඤ්ඤා භොති අනතිමානී. යමොවුසො භික්ඛු අභ්ඤ්ඤා භොති අනතිමානී, අයමපි ධම්මො සොචචස්සකරණො.

34. පුත ව පරං ආවුසො හික්ඛු අසඤ්චිපරුමාසී ගොති අනාධාන-
ගාහී සුපාවිතිස්සග්ගී. යම්පාවුසො හික්ඛු අසඤ්චිපරුමාසී ගොති
අනාධානගාහී සුපාවිතිස්සග්ගී, අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො

ඉමෙ වුච්චන්තාවුසො සොවචස්සකරණො ධම්මො.

35. තත්තාවුසො හික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං අනුමිනිතඛං:¹
“ගො ඛවායං පුග්ගලො පාපිචේජා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො,
අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං
පාපිචේජා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අභමපස්සං² පරෙසං අප්පියො
අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙත්තාවුසො හික්ඛුතා න පාපිචේජා භවිස්සාමි
න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති විතතං උප්පාදෙතඛං.

36. “ගො ඛවායං පුග්ගලො අනතුක්කංසකො පරචම්භී, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං අනතුක්කං-
සකො පරචම්භී, අභමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං
ජාතනෙත්තාවුසො හික්ඛුතා ‘අනතුක්කංසකො භවිස්සාමි අපරචම්භී’ ති
විතතං උප්පාදෙතඛං.

37. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධාභීභුතො, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධාභීභුතො, අභමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාන-
නෙත්තාවුසො හික්ඛුතා, න කොධනො භවිස්සාමි න කොධාභීභුතො’ති
විතතං උප්පාදෙතඛං.

38. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු උපතාහී, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අභඤ්චව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු උපතාහී, අභමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං
ජාතනෙත්තාවුසො හික්ඛුතා ‘න කොධනො භවිස්සාමි න කොධහෙතු
උපතාහී’ති විතතං උප්පාදෙතඛං.

39. “ගො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු අභිසඛිති, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො අභඤ්චව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු අභිසඛිති, අභමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං
ජාතනෙත්තාවුසො හික්ඛුතා ‘න කොධනො භවිස්සාමි න කොධහෙතු
අභිසඛිති’ති විතතං උප්පාදෙතඛං.

1. අනුමානිතඛං, සඃ 2 අභමපස්සං, මජ්ඣං

40. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධසාමනනා වාවං නිව්ඡාරතා, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්ච ඛො පතස්සං කොධනො කොධසාමනනා වාවං නිව්ඡාරතා, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “න කොධනො හවිස්සාමි. න කොධසාමනනා වාවං නිව්ඡාරෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

41. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන පටිපථරතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්ච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න පටිපථරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

42. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්ච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

43. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්ච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

44. “යො ඛවායං පුග්ගලො වුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරතී, ඛහිඤ්ඤා කථං අපකාමෙති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපච්චයඤ්ච පාතුකරොති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්ච ඛො පත වුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරෙය්‍යං ඛහිඤ්ඤා කථං අපකාමෙය්‍යං කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපච්චයඤ්ච පාතුකරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුනා “වුද්දිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චරිස්සාමි. න ඛහිඤ්ඤා කථං අපකාමෙස්සාමි. න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

45. “යො ඛවායං පුග්ගලො චුද්දිතො චොදකෙන අපදනෙ න සමපා-
යති, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො, අහඤ්චව ඛො පන
චුද්දිතො චොදකෙන අපදනෙ න සමපායෙය්‍යං, අහමපසංං ටරෙසං
අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා “චුද්දිතො
චොදකෙන අපදනෙ සමපායිසාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

46. “යො ඛවායං පුග්ගලො මකිං පලාසි, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො; අහඤ්චව ඛො පනසංං මකිං ටලාසි, අහමපසංං
ටරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා “අමකිං
හවිසාමි අපලාසි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

47. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඉසුකි මච්ඡරී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො අහඤ්චව ඛො පනසංං ඉසුකි මච්ඡරී, අහමපසංං
ටරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා
“අතිසුකි හවිසාමි අමච්ඡරී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

48. “යො ඛවායං පුග්ගලො සඨො මායාපී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අහඤ්චව ඛො පනසංං සඨො මායාපී අහමපසංං
ටරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා
“අසඨො හවිසාමි අමායාපී” ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

49. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඵඤ්ඛො අතිමානී, අයං මෙ පුග්ගලො
අපට්ඨො අමනාපො. අහඤ්චව ඛො පනසංං ඵඤ්ඛො අතිමානී, අහ-
මපසංං ටරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා
“අඵඤ්ඛො හවිසාමි අනතිමානී” ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

50. “යො ඛවායං පුග්ගලො සන්ද්ධිවරුමාසී අධානගාහී දුප්පට්ඨි-
තිසංහතී, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අහඤ්චව ඛො පනසංං
සන්ද්ධිවරුමාසී අධානගාහී දුප්පට්ඨිතිසංහතී, අහමපසංං ටරෙසං අපට්ඨො
අමනාපො”ති එවං ජානනෙතනාචුසො හික්ඛුතා “අසන්ද්ධිවරුමාසී හවිසාමි
අධානගාහී දුප්පට්ඨිතිසංහතී” විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

51. තනුච්ඡෙදො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි පාපිච්චෙත්ථ පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. සචේ ආච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “පාපිච්චෙත්ථ බොමහි පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “න බොමහි පාපිච්චෙත්ථ න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති, තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොඡේත විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු

52. පුත ව පරං ආච්ඡෙදො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි අත්තකකංසකො පරච්චමහි”ති. සචේ ආච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “අත්තකකංසකො බොමහි පරච්චමහි” ති. තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “අත්තකකංසකො බොමහි අපරච්චමහි” ති, තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොඡේත විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

53. පුත ව පරං ආච්ඡෙදො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධනො කොධාභිභූතො”ති. සචේ ආච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධාභිභූතො”ති. තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: න බොමහි කොධනො න කොධාභිභූතො” ති,¹ තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොඡේත විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

54. පුත ව පරං ආච්ඡෙදො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනානං එවං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධනො කොධහෙතු උපතාහි”ති. සචේ ආච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධහෙතු උපතාහි” ති. තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචේ පනාච්ඡෙදො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එවං ජානාති: “න බොමහි කොධනො න කොධහෙතු උපතාහි” ති, තෙනාච්චෙදො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොඡේත විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

---

1 න බොමහි කොධනො කොධාභිභූතොති, සීඝ්‍ර. මජ්ඣ.

55. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනනු බොමහි කොධහෙතු අභිසඛති” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “කොධනො බොමහි කොධහෙතු අභිසඛති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “න බොමහි කොධනො න කොධහෙතු අභිසඛති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොජේඪන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු

56. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනනු බොමහි කොධනො කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙතා” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “කොධනො බොමහි කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති “න බොමහි කොධනො න කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොජේඪන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

57. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනනු බොමහි වුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිපථරුමි” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “වුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං පටිපථරුමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “වුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න පටිපථරුමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොජේඪන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

58. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනනු බොමහි වුදිතො චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමි” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “වුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජාතාති: “වුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමොජේඪන විභාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

59. පුත ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාචුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිත්ථාමොජෙජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

60 පුත ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පට්චරුමි, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චාරොපෙමී” ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පට්චරුමි, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාචුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පට්චරුමි. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙමි. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චාරොපෙමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිත්ථාමොජෙජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

61. පුත ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුද්දිතො වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී” ති සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ න සම්පායාමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ පනාචුසො භික්ඛු පච්චෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුද්දිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ සම්පායාමී” ති, තෙනාචුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිත්ථාමොජෙජන විහාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

62. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 වෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි මක්ඛී පලාසී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
 පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “මක්ඛී බොමහි පලාසී”ති, තෙනාවුසො
 භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය
 වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
 “අමක්ඛී බොමහි අපලාසී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව පිතිපාමො-
 ජේජන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

63. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
 වෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි ඉඤ්ඤකී මච්ජරී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
 පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති “ඉඤ්ඤකී බොමහි මච්ජරී” ති, තෙනාවුසො
 භික්ඛුතා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය
 වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
 “අභිඤ්ඤකී බොමහි අමච්ජරී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව
 පිතිපාමොජේජන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

64. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං
 පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි සඨො මායාචී”ති. සචෙ ආවුසො
 භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “සඨො බොමහි මායාචී”ති,
 තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
 පභානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං
 ජානාති: “අසඨො බොමහි අමායාචී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙනෙව
 පිතිපාමොජේජන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

65. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තානං එවං
 පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි ඵඤ්ඤො අතිමාතීති. සචෙ ආවුසො
 භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “ඵඤ්ඤො බොමහි අතිමාතී” ති,
 තෙනාවුසො භික්ඛුතා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
 පභානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං
 ජානාති: “අභ්ඵඤ්ඤො බොමහි අතතිමාතී”ති, තෙනාවුසො භික්ඛුතා
 තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විභාතබ්බං අභොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු
 ධම්මෙසු.

66. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙකඛිතඛං: “කිනඤ්ඤා ඛොමහි සඤ්චරීපරාමාසී ආධානගාහි දුපපිට්ඨිකංගහි”හී. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාහි: “සඤ්චරීපරාමාසී ඛොමහි ආධානගාහි දුපපිට්ඨිකංගහි” හී, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාහි: “අසඤ්චරීපරාමාසී ඛොමහි අනාධානගාහි සුපපිට්ඨිකංගහි”හී, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොඤ්ජන විහාතඛං. අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

67. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සඛෙධපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අපභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සඛෙධසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සඛෙධපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොඤ්ජන විහාතඛං. අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

68. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉඤ්ච වා පුරිසො වා දහරො යුචා මණ්ඩනකඤ්ජනිකො¹ ආදුසෙ වා පරිගොදුතෙ අචෙඡ්ච වා උදුපතො² සකං මුඛනිඡ්ඡතං පච්චවෙකඛමානො සචෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඛිගණං වා, තස්සෙව රජස්ස වා අඛිගණස්ස වා පහානාය වායමිති. තො චෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඛිගණං වා ඡෙතතෙව අත්තමිනො හොති: “ලාභා වත මෙ, පරිසුඛං වත මෙ”හී. එවමෙච ඛො ආවුසො සචෙ භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සඛෙධපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අපභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සඛෙධසං යෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො සඛෙධපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොඤ්ජන විහාතඛං. අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

ඉදුමචෙචාචායසමා මහාමොග්ගලලාභනා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාමොග්ගලලාභස්ස ගාහිතං අභිනඤ්ජනති.

අනුමානසුඤ්ඤා සඤ්චමං.

1. මණ්ඩනජාතිකො, මජ්ඣ. 2. උදුකපතො, මජ්ඣ.

1. 2. 6.

වෙතොබ්ලසුභනං

1. ඵං මෙ සුභං: ඵංකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විතරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. භදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා ඵතදවොච:

2. යස්ස කස්සච භික්ඛවෙ භික්ඛුතො පඤ්ච වෙතොබ්ලො¹ අප්පභීතා, පඤ්ච වෙතස්සො විභිඛන්ධා² අසමුච්ඡින්නා, සො චතිමස්මිං ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුලුතිං වෙපුලුං ආපජ්ජස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

3. කතමස්ස³ පඤ්ච වෙතොබ්ලො අප්පභීතා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථරි කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථරි කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය, ඵචමස්සායං පඤ්චො වෙතොබ්ලො අප්පභීතො හොති.

4. සුභ ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය, ඵචමස්සායං දුතියො වෙතොබ්ලො අප්පභීතො හොති.

5. සුභ ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස කඛබති විවික්ච්ඡති නාසිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය. යස්ස විතතං න නමති, ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පඛාතාය, ඵචමස්සායං තතියො වෙතොබ්ලො අප්පභීතො හොති.

1. වෙතොබ්ලො, සස. 2. විභිඛන්ධා, සීමු.
3. කතමස්ස, මජ්ඣ.

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඛධනී විවිකිච්ඡති නාඨමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඛධනී විවිකිච්ඡති නාඨමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං චතුඤ්ඤො වේතොබ්බ්ලො අප්පභීතො හොති.

7. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරීඝු කුපිතො හොති අනතතමනො ආහතච්ඤො බ්ලජානො¹. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරීඝු කුපිතො හොති අනතතමනො ආහතච්ඤො බ්ලජානො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බ්ලො අප්පභීතො හොති.

ඉමස්ස² පඤ්ච වේතොබ්බ්ලො අප්පභීතො හොති.

8. කතමස්ස පඤ්ච වේතොබ්බ්ලො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤො³ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බ්ලො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

9. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාගො හොති අවිගතඡ්ඤො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාභො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං උත්ථො වේතොබ්බ්ලො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

1. බ්ලජානො, ඝො. 2. ඉමාස්ස, මජ්ඣ. 3. අවිගතච්ඡ්ඤො, මජ්ඣ.

10. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුගො හොති අවිගත-
ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගත පිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණේතා.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුගො හොති අවිගතඡන්දො
අවිගතපෙමො අවිගතපිරාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතනණේතා, තස්ස
විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං
න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං තතිසො
වෙතසො විනිබ්බෙකො අසමුච්ඡින්නො හොති.

11. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේතො
සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං¹ මිඛුසුඛං අනුසුත්තො විහරති. යො සො
භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේතො සෙය්‍යසුඛං පස්සසුඛං
මිඛුසුඛං අනුසුත්තො විහරති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං වතුන්තො වෙතසො
විනිබ්බෙකො අසමුච්ඡින්නො හොති.

12. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං
පණ්ඩාය බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිතාහං සිලෙන වා චතෙන වා
තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය
බ්‍රහ්මචරියං චරති: ඉමිතාහං සිලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්ම-
චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය. යස්ස විතතං න නමති
ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං උඤ්ඤමො වෙතසො
විනිබ්බෙකො අසමුච්ඡින්නො හොති.

ඉමස්ස උඤ්ඤ මව්තසො විනිබ්බෙකො අසමුච්ඡින්නො හොන්ති.

13. යස්ස කස්ස පි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො ඉමෙ උඤ්ඤ වෙතොබ්බො
අප්පතීනා, ඉමෙ පඤ්ඤ වෙතසො විනිබ්බෙකො අසමුච්ඡින්නො, සො චතිමස්මී
බමමචිතයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං චෙපුලුං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

1. පස්සසුඛං, කස්චි

14. යස්ස කස්ස ච භික්ඛවෙ භික්ඛුතො ජඤ්ච වෙතොබ්බො පභීතා, ජඤ්ච වෙනසො විනිබ්බා සුභමුච්ඡිනා, සො චතිමසමිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං වෙටුල්ලං ආපජ්ජිස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

15. කතමස්ස ජඤ්ච වෙතොබ්බො පභීතා හොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්චි න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්චි න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති, සමපසීදති තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං ජඤ්චො වෙතොබ්බො පභීතො හොති.

16 පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං දුතියො වෙතොබ්බො පභීතො හොති.

17. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඛෙස න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං තතියො වෙතොබ්බො පභීතො හොති.

18. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සිකඛාය න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සිකඛාය න කඛබති න විවිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොභාය සාතච්චාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං චතුසො වෙතොබ්බො පභීතො හොති.

19. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලාභො. 1 යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුඤ්චාරීසු න කුපිතො හොති අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලාභො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතොබ්බො පඨිනො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වේතොබ්බො පඨිනො හොති.

20. කතමස්ස පඤ්ච වේතස්සො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං පඨිමො වේතස්සො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නො හොති.

21. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං දුතිශො වේතස්සො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නො හොති.

22. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ චීතරාගො හොති විගතඡ්ඤෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාභො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුශොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං තතිශො වේතස්සො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නො හොති.

1. න අත්තමනො අනාගතවිතො අබ්බලාභො, මජ්ඣං.
හ අත්තමනො හ අනාගතවිතො හ බ්බලාභො” ඡාය.

23 පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේතා සෙය්‍යපුබ්බං පස්සපුබ්බං මිඤ්ඤුබ්බං අනුසුභ්‍රතතා විහරතී යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජේතා සෙය්‍යපුබ්බං පස්සපුබ්බං මිඤ්ඤුබ්බං අනුසුභ්‍රතතා විහරතී, තස්ස විතතං තමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං චතුරේඨො වෙතස්සො විනිබ්බො පුසමුච්ඡිනො හොති.

24. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණීධාය බුහමචරියං චරති: ඉමිතාහං සීලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බුහමචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණීධාය බුහමචරියං චරති: ඉමිතාහං සීලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බුහමචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය. යස්ස විතතං නමති ආතප්පාය අනුගොගාය සාතව්වාය පට්ඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වෙතස්සො විනිබ්බො පුසමුච්ඡිනො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වෙතස්සො විනිබ්බො පුසමුච්ඡිනො හොති.

25. යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච වෙතොබ්බසුතනො, ඉමෙ පඤ්ච වෙතස්සො විනිබ්බො පුසමුච්ඡිනො, සො චනිමසමිං ධම්මචතයෙ වුද්ධිං විරුලිං වෙපුලුං ආපජ්ජස්සතිඨි ධානමෙනං විජ්ජති.

26. සො ජන්දසමාධිපට්ඨානසඛිංසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධිපට්ඨානසඛිංසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විතතසමාධිපට්ඨානසඛිංසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විමංසාසමාධිපට්ඨානසඛිංසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. උස්සොලුභියෙව¹ පඤ්චමි.

27. ය ඛො සො භික්ඛවෙ එචං උස්සොලුභි පනතරසඛිගසමන්තාගතො භික්ඛු හබ්බො අභිනිබ්බිද්දය,² හබ්බො සමෙඛොධාය, හබ්බො අනුතතරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අභිගමාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුක්කුචියා අණ්ඨාති අට්ඨ වා දස ව ආදස වා, තානසපු කුක්කුචියා සමමා අධිසසිතාති, සමමා පරිසෙදිතාති, සමමා පරිභාවිතාති, කිඤ්චාපිතස්සා කුක්කුචියා න එචං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අභො චතිමෙ කුක්කුචිපොතකා පාදනබ්බිබාය වා මුඛතුණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලොඨා සොච්ඡිතා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො හබ්බාව තෙ කුක්කුචි පොතකා පාදනබ්බිබාය වා මුඛතුණ්ඨකෙන වා අණ්ඨකොසං පදුලොඨා සොච්ඡිතා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යං. එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ එචං උස්සොලුභි පනතරසඛිගසමන්තාගතො භික්ඛු හබ්බො සමෙඛොධාය, හබ්බො අභිනිබ්බිද්දය, හබ්බො අනුතතරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අධිගමායාති.

ඉදමචොච හගවා. අතතමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනාඤ්ඤති.

වෙතොබ්බසුතනං ජට්ඨං.

1 උස්සොලුභියෙව, මජ්ඣ. 2. අභිනිබ්බිද්දය, මජ්ඣ.

1. 2. 7.

චන්ද්‍රපඤ්චනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. ධත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොභි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො: චච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. චන්ද්‍රපඤ්චනං වො භික්ඛවෙ දෙසියාමි. තං සුණාථ, සාධුකං මනසී කරොථ, භාසියාමිති. එවං භනොති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො: චච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛොමෙ 1 පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බං: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්බබ්බං: “අහං ඛො ඉමං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛොමෙ පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බං: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා රතර්භාගං වා දිවසභාගං වා තච්ඡා චන්ද්‍රපඤ්චනං පකකම්බබ්බං, න චන්ද්‍රපඤ්චනං.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බං: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අපකසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්බබ්බං: “අහං ඛො ඉමං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චන්ද්‍රපඤ්චනං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකමයං ගච්ඡන්ති. අනනුසත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකමං නානුපාපුණාමි.-

1. යෙවමේ, කඤ්චි.

යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අප්පකසිරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පනාභං විචරභෙදු අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජ්ඣො. න පිණ්ඩපාතභෙදු -පෙ- න සෙතාසනභෙදු -පෙ- න ගිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරිකාරාභෙදු අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජ්ඣො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණා ච අංසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. තානුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං තානුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඛ්ඛාපි තඤ්චා චතපථා පකකමිතඛං, න චථබ්බං.

5. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණා ච අංසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අතනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාමි යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්තඛං: “අභං ඛො ඉමං චතපථං උපනිස්සාය විහරංඤ්. තස්ස මෙ ඉමං චතපථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණා ච අංසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අතනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. න ඛො පනාභං විචරභෙදු අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජ්ඣො. න පිණ්ඩපාත-භෙදු -පෙ- න සෙතාසනභෙදු -පෙ- න ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරි-කාරාභෙදු අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජ්ඣො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණා ච අංසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අතනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සඛ්ඛාපි තඤ්චා චතපථා චථබ්බං, න පකකමිතඛං.

6. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං චතපථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණා ච අංසවා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. අතනුප්පතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපා-පුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජ්ඣෙතන ජීවිතපරිකාරා සමුද්දනෙතඛො: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයභෙ සජ්ජපරිකාරා, තෙ අප්පකසිරෙත සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්තඛං:

“අහං බො ඉමං වනපඤ්චං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං වනපඤ්චං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච්ච සති උපට්ඨාති. අසමාගිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පඛඨජ්ඣෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරා තෙ අසකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චමපී තසමිං වනපඤ්චෙ වඤ්චං, ත පකකමිතඛබ්බං.

7. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමිං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤාතරං නිගමං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤාතරං නගරං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤාතරං ජනපදං උපනිස්සාය විහරති -පෙ-*

8. [ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච්ච සති න උපට්ඨාති. අසමාගිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුසඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙඛමං නානුපාපුණාති. යෙ ච බො ඉමෙ පඛඨජ්ඣෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්මඛබ්බං: “අහං බො ඉමං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච්ච සති න උපට්ඨාති. අසමාගිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙඛමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පඛඨජ්ඣෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා රතතිහාගං වා ද්විසහාගං වා පුඤ්ඤො අනාපුච්ඡා පකකමිතඛබ්බං¹ නානුබ්භිතඛබ්බො.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච්ච සති න උපට්ඨාති. අසමාගිතඤ්ච විතතං න සමාධියති.

අපරික්ඛිණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුසඤ්ඤා අනුතතරං යොගකෙඛමං නානුපාපුණාති. යෙ ච බො ඉමෙ පඛඨජ්ඣෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අසකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්මඛබ්බං:

1 පකකමිතඛබ්බං, සං පු චී

* ‘අඤ්ඤාතරං ගාමිං උපනිස්සාය විහරති’ ආදීඤ්ඤ පෙයොලමුඛෙන සඛිඛිතා වාරා චතුසු වනපඤ්ච වාරෙඤ්ඤ ආගතතයෙත චේදිතඛබ්බං.

“අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං ත සමාහියති. අපරිකම්ණො ච ආසවා ත පරිකකියං ගච්ඡන්ති. අනනුසායනඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකබ්බාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-හිලානපච්චය ගෙසසජ්ජපරිකබ්බාරා, හෙ අසකසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. න ඛො පතාහං විවරගෙතු අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-හෙතු-පෙ - න සෙතාසනහෙතු-පෙ - න හිලානපච්චයගෙසසජ්ජපරිකබ්බාරහෙතු අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං ත සමාහියති. අපරිකම්ණො ච ආසවා ත පරිකකියං ගච්ඡන්ති. අනනුසායනඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නානුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සභ්බාපි සො පුග්ගලො අනුච්ඡිතබ්බො, පකකම්මතබ්බො.1 නානුබ්ඤ්චතබ්බො.

10. ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණො ච ආසවා පරිකකියං ගච්ඡන්ති. අනනුසායනඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනු-පාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකබ්බාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනහිලානපච්චයගෙසසජ්ජපරිකබ්බාරා, හෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකම්මතබ්බො “අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණො ච ආසවා පරිකකියං ගච්ඡන්ති. අනනුසායනඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකබ්බාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනහිලානපච්චයගෙසසජ්ජපරිකබ්බාරා, හෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. න ඛො පතාහං විවරගෙතු අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙතාසනහෙතු -පෙ න හිලානපච්චයගෙසසජ්ජ-පරිකබ්බාරහෙතු අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහි-තඤ්ච විතතං සමාහියති. අපරිකම්ණො ච ආසවා පරිකකියං ගච්ඡන්ති. අනනුසායනඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා සභ්බාපි සො පුග්ගලො අනුච්ඡිතබ්බො, න පකකම්මතබ්බො.

---

1 අනාපුච්ඡ: පකකම්මතබ්බො, සා ;

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුතතරං සොගකෙබ්බං අනුපාපුණාති. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපුරිකඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසඤ්චිකඛිතඛබ්බං: “අභා ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුතතරං සොගකෙබ්බං අනුපාපුණාමි යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපුරිකඛාරා සමුද්දනෙතඛබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරිකඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුද්දගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චම්පි යො පුග්ගලො අනුබ්භිතඛබ්බා, ත පක්ඛමිතඛබ්බං අපි පඤ්ඤාමානෙතපිඨි.

ඉදමචොච ගගවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු ගගවතො හාසිතං අභිතඤ්ඤති.

වනපඤ්චසුත්තං සත්තමං.

1. 2. 8.

මධුපිණ්ඩක සුත්තං

1. ඵචං මෙ සුත්තං: ඵකා සමයං ගගවා සපෙක්ඛසු විහරති කපිලවණ්ණසම්. නිග්ගොධාරාමෙ. අථ ඛො ගගවා පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පත්තවිචරමාදය කපිලවණ්ණ, පිණ්ඩාය පාවිසි, කපිලවණ්ණසම්. පිණ්ඩාය වරිඤ්ඤා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා යෙන මහාවහං තෙනුපසඛකම් දිවාවිහාරාය. මහාවතං අජෙඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා¹ ඛෙලුවලට්ඨිකාය² මුලෙ දිවාවිහාරං නිසීදි දණ්ඩපාණිපි ඛො සකෙකා ජබ්බාවිහාරං අනුවඛකමමානො අනුවචරමානො යෙන මහාවතං තෙනුපසඛකම්. මහාවතං අජෙඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා යෙන ඛෙලුවලට්ඨිකා යෙන ගගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා ගගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙඤ්ඤා දණ්ඩපොලුබ්බ ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සිජො ඛො දණ්ඩපාණි සකෙකා ගගවන්තං ඵතදචොච:

1. අජෙඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. ඛෙලුවලට්ඨිකාය, සං.

“කිංචාදී සමණො, කිමකඛායී”ති?

“යථාචාදී ඛො ආවුසො සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්ණියා පජාය සදෙවමනුසාරාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගහා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගණං අකථමිකපිං ජිත්තකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති. එවංචාදී ඛො අහං ආවුසො එවමකඛායී”ති. එවං චුතෙන දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපතා ජ්වහං නිලලාලෙතී¹ තිවිසාඛං නලාපිකං නලාවෙ චුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුඛන පකකාමි.

2. අථ ඛො භගවා සායන්හසමයං පතිසලලාණා චුට්ඨිතො යෙන නිග්ගොධාරාමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ තිසීදී. තිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: ඉධාහං භික්ඛවෙ පුබ්බන්හසමීයං නිවාසෙතා පන්තවීවරං ආදාය කපිලවච්ඡුං පිණ්ඩාය පාපිසිං. කපිලවච්ඡුසමී පිණ්ඩාය වරීතා පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතා යෙන මහාවතං තෙනුපසඛකමි. දිවාවිහාරය. මහාවතං අජෙකාගගෙතා ඛෙලුවලට්ඨිකාය මුලෙ දිවාවිහාරං තිසීදිං. දණ්ඩපාණීපි ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා ජඛසාවිහාරං අනුවඛකමමානො අනුවවරමානො යෙන මහාවතං තෙනුපසඛකමි. මහාවතං අජෙකාගගෙතා යෙන ඛෙලුවලට්ඨිකා යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා මම සද්ධිං² සමෙමාදී. සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං වීඨිසාරෙතා දණ්ඩමොලුඛන එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා මං එතදවොච: “කී චාදී සමණො, කිමකඛායී”ති?

3. එවං චුතෙන අහං භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණීං ඥානං එතදවොච: “යථාචාදී ඛො ආවුසො සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්ණියා පජාය සදෙවමනුසාරාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගහා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගණං අකථමිකපිං ජිත්තකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති, එවංචාදී ඛො අහං ආවුසො එවමකඛායී”ති. එවං චුතෙන භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සකෙකා සීසං ඔකමෙපතා ජ්වහං නිලලාලෙතී තිවිසාඛං නලාපිකං නලාවෙ චුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුඛන පකකාමීති.

4. එවං චුතෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කිංචාදී පන භනෙත භගවා සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සසාමණ්ඩ්‍රාග්ග්ණියා පජාය සදෙවමනුසාරාය න කෙනවි ලොකෙ විග්ගහා නිට්ඨති? කථංඤා පන භනෙත භගවන්තං කාමෙහි විසංයුතං විහරන්තං තං චුග්ගණං අකථමිකපිං ජිත්තකුක්කුච්චං භවාහවෙ විතතණං සඤ්ඤා නානුසෙනති”ති?

1. නිලලාලෙතී, මජ්ඣ. 2. මයා සද්ධිං, මජ්ඣ.

5. යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුදාවරනති, එත්ථ චේ නත්ථි අභිතජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේකාසෙතඛං,¹ එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිකානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචිකිච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසත්ථාදුතකලහපිග්ගහවිවාද කුචනකුචමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදනං. එතේතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී. ඉදමවොච භගවා, ඉදං වතී² සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවෙසී.

6. අඵ ඛො තෙසං භික්ඛුනං අවිරපකකන්තස්ස භගවතො එතදගොසි: “ඉදං ඛො තො ආචුසො භගවා සංඛිතෙතන උදෙදසං උඤ්චිසීඨා විජාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඣා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨා: “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුදාවරනති, එත්ථ චේ නත්ථි අභිතජ්ඣිතඛං අභිවද්ධිතඛං අජේකාසෙතඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිකානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචිකිච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසත්ථාදුත කලහපිග්ගහවිවාද කුචනකුචමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදනං. එතේතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තී. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සංඛිතෙතන උදෙදසස්ස උඤ්චිසීඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජේය්‍යා”ති.

7 අඵ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදගොසි: “අයං ඛො ආයසමා මහාකම්මානො සජ්ච චේව සංවණ්ණිතො සමාපිතො ච පිඤ්ඤානං සමුහම්මාරිතං. පගොති වායසමා මහාකම්මානො ඉමස්ස භගවතා සංඛිතෙතන උදෙදසස්ස උඤ්චිසීඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජ්ඣං. යනන්ත මයං යෙනායසමා මහාකම්මානො තෙනුපසංඛිතමෙය්‍යම, උපසංඛිතමිඨා අයසමන්තං මහාකම්මානං එතමත්ථං පටිපුචේය්‍යාමා”ති.

---

1. අජේකාසිතඛං, මජ්ඣං. 2. වතීන, මජ්ඣං.

8. අඵ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායස්මා මහාකල්වානො තෙනු පසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා මහාකල්වානෙන සඤ්ඤාං සමමොදිංසු. සමම දුතියං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙනා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං මහාකල්වානං එතදවොචුචි: ඉදං ඛො නො ආවුසො කල්වාන නගවා සඞ්ඞිනෙන්න උදෙදසං උද්දිසිත්වා වින්ථාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨො. “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ධා සමුදවරන්ති, එත්ථ වෙ නන්ථ අභිතන්දි- තඛං අභිවදිතඛං අජෙඤ්ඤාසෙතඛං, එසෙවනො රුගානුසයානං. -පෙ- එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං නො ආවුසො කල්වාන අමාකං අවිජ්ජකකන්තස්ස හගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඞ්ඞිනෙන්න උදෙදසං උද්දිසිත්වා වින්ථාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨො: යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ධා සමුදවරන්ති -පෙ- එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තිති කො චු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඞ්ඞිනෙන්න උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අත්ථං අවිහජන්තස්ස අත්ථං විහජෙත්තාති?තෙසං නො ආවුසො කල්වාන අමාකං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා මහාකල්වානො සන්චුච්චි වෙච සංවණ්ණිතො සමාචිතො ව විඤ්ඤානං සබ්බමචාරිතං. පතොති වායස්මා මහාකල්වානො ඉමස්ස හගවතා සඞ්ඞිනෙන්න උදෙදසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අත්ථං අවිහජන්තස්ස වින්ථාරෙන අත්ථං විහජිතුං. යනනු න මයං යෙනායස්මා මහාකල්වානො තෙනු පසඞ්කමෙය්‍යාම, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහා- කල්වානං එතමත්ථං පටිපුච්චෙත්ඨ්‍යාමාති”. විහජතායස්මා මහාකල්වානොති.

9. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරජීතො සාරගවෙසී සාර- පරිසෙසනං වරමානො මහතො රුකඞ්ඤා නිට්ඨො සාරවතො අතිකකමෙච මුලං අතිකකම ඛන්ධං සාඛාපලාසෙ සාරං උරියෙසිතඛං මඤ්ඤාදය, එචං සමපදමිදං, ආයස්මන්තානං සන්ථරී සමමුඛිභුතො තා හගවන්තං අතිසිත්වා අමෙත එතමත්ථං උච්චුච්චිතඛං මඤ්ඤාඵ. සො භාවුසො හගවා ජානං ජානාති. පස්සං පස්සති, චිකුචුභුතො ඤ්ඤාභුතො ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො, වතතා පවතතා, අත්ථස්ස නිනෙන්තා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගභො. සො වෙච උනෙතස්ස කාලො අහොසි යං හගවන්තං යෙච එතමත්ථං පටිපුච්චෙත්ඨ්‍යාම. යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙත්ඨ්‍ය, තථා නං ධාරෙත්ඨ්‍යාමාති.

10. අඤ්ඤාචුසො කල්වාන හගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. චිකුචු- භුතො ඤ්ඤාභුතො, ධම්මභුතො බ්‍රහ්මභුතො, වතතා පවතතා, අත්ථස්ස නිනෙන්තා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමී, තථාගභො. සො වෙච උනෙතස්ස කාලො අහොසි යං හගවන්තං යෙච එතමත්ථං පටිපුච්චෙත්ඨ්‍යාම. යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙත්ඨ්‍ය, තථා නං ධාරෙත්ඨ්‍යාම.

අපි වායසමා මහාකල්වානො සන්ථු වෙච සංවණ්ණිතො සමනාපිතො ච විඤ්ඤානං සමුහමචාරිතං. පහොති වායසමා මහාකල්වානො ඉමස්ස භගවතා සඛිතිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං අපිභතතස්ස වින්ථාරෙන අන්ථං විහජ්ඣං. විහජ්ජනායසමා මහාකල්වානො අගරුකන්ධාති.

11. තෙතනාට්ඨසො සුණ්ඨං, සංචුඛං මිතසි කණ්ඨං, හාසිස්සාමිති. එවමාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාකල්වානස්ස පච්චස්සොසුං ආයසමා මහාකල්වානො එතදවොච: යං ඛො තො ආට්ඨසො භගවා සඛිතිතෙතන උද්දෙසං උද්දිට්ඨො වින්ථාරෙන අන්ථං අපිභජ්ජිතො උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨො, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිං සමුද්දවරන්ති -පෙ- එතෙථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති” ඉමස්ස ඛො අහං ආට්ඨසො භගවතා සඛිතිතෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්ථාරෙන අහං අපිභතතස්ස එවං වින්ථාරෙන අන්ථං ආජානාමි:

12. චක්ඛුඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං තිණ්ණං සඛිතති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති, තං සඤ්ඤාතාති. යං සඤ්ඤාතාති තං විතකෙකති. යං විතකෙකති තං පපඤ්චෙති. යං පපඤ්චෙති. තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිං සමුද්දවරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු චක්ඛුච්ඤ්ඤාදොසසු රූපෙසු. සොධඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති සොධච්ඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාතඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ගතෙති ච උප්පජ්ජති ඝාතච්ඤ්ඤාණං -පෙ- ජීව්හඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති ජීව්හච්ඤ්ඤාණං. -පෙ- කායඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ඵොට්ඨමෙඛ ච උප්පජ්ජති කායච්ඤ්ඤාණං -පෙ- මතඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති මතොච්ඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛිතති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති තං සඤ්ඤාතාති. යං සඤ්ඤාතාති තං විතකෙකති යං විතකෙකති තං පපඤ්චෙති. යං පපඤ්චෙති තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිං සමුද්දවරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු මනො-ච්ඤ්ඤාදොසසු ධම්මෙසු.

13. සො වතාට්ඨසො චක්ඛුසමිං සති රූපෙ සති චක්ඛුච්ඤ්ඤාණෙ සති එස්සපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතති යා සති වෙදනාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතති යා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. සඤ්ඤා-පඤ්ඤාතති යා සති විතකකපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතති යා සති පපඤ්චසඤ්ඤාසඛිං සමුද්දවරණපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙසසතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

.14. සො වතාවුසො සොතස්මිං සභී සද්දෙ සති සොතවිඤ්ඤාණේ සති -පෙ- සාතස්මිං සති ගනේ සති සාතවිඤ්ඤාණේ සති -පෙ- ජ්ඣාය සති රසෙ සති ජ්ඣාවිඤ්ඤාණේ සති -පෙ- කායස්මිං සති ථොට්ඨබ්බෙ සති කායවිඤ්ඤාණේ සති -පෙ- මතස්මිං සති ධම්මෙ සති මනෝවිඤ්ඤාණේ සති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතතිං සති වෙදනා-පඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතතිං සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං සති විතකකපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජති. විතකක-පඤ්ඤාතතිං සති පපඤ්ඤාසඤ්ඤාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤා-පෙස්සතීති ධානමෙතං විජ්ජති.

15. සො වතාවුසො වකචුස්මිං අසති රූපෙ අසති වකචුච්ඤ්ඤාණේ අසති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. එස්ස-පඤ්ඤාතතිං අසති වෙදනාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං අසති විතකකපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතතිං අසති පපඤ්ඤාසඤ්ඤාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

16. සො වතාවුසො සොතස්මිං අසති සද්දෙ අසති සොතවිඤ්ඤාණේ අසති -පෙ- සාතස්මිං අසති ගනේ අසති සාතවිඤ්ඤාණේ අසති -පෙ- ජ්ඣාය අසති රසෙ අසති ජ්ඣාවිඤ්ඤාණේ අසති -පෙ- කායස්මිං අසති ථොට්ඨබ්බෙ අසති කායවිඤ්ඤාණේ අසති -පෙ- මතස්මිං අසති ධම්මෙ අසති මනෝවිඤ්ඤාණේ අසති එස්සපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. එස්ස-පඤ්ඤාතතිං අසති වෙදනාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤාතතිං අසති විතකකපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති. විතකකපඤ්ඤාතතිං අසති පපඤ්ඤා-සඤ්ඤාසමුද්දවරණපඤ්ඤාතතිං පඤ්ඤාපෙස්සතීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

17. යං ඛො නො ආවුසො හගචා සඛිඛිතොනන උද්දෙසං උද්දිසිතො වින්දාරෙන අත්ථං අචිහජ්ජිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙඨා, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිතජ්ජිතඛං අභිවද්දිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො හගචතා සඛිඛිතොනන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්දාරෙන අත්ථං අචිහන්තස්ස එවං වින්දාරෙන අත්ථං ආජානාමි. ආකඛධම්මානා ව පන කුමෙත ආයස්මනො හගචන්තං සෙව උපසඛකම්මිතො එතම්ත්ථං පච්චුචෙජ්ජයාඨ. යථා නො හගචා ව්‍යාකරෙති තථා නං ධාතෙරයාඨාති.

18. අථ ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකම්මානස්ස භාසිතං අභිතජ්ජිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා යෙන හගචා තෙනුපසඛකම්මංසු. උපසඛකම්මිතො හගචන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකඤ්ඤානං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගචන්තං එතදවොචු:

19. “යං ඛො නො හනොන හගචා සඛිඛිතොනන උද්දෙසං උද්දිසිතො වින්දාරෙන අත්ථං අචිහජ්ජිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙඨා, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිතජ්ජිතඛං අභිවද්දිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං. එසෙවනො රාගානුසයානං -පෙ- එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං නො හනොන අමහාකා අචිරපකකන්තස්ස හගචතො එතදභොසි: “ඉදං ඛොනො ආවුසො හගචා සඛිඛිතොනන උද්දෙසං උද්දිසිතො වින්දාරෙන අත්ථං අචිහජ්ජිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පච්චෙඨා, ‘යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤසඛිඛා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ තත්ථි අභිතජ්ජිතඛං අභිවද්දිතඛං අජේඤ්ඤාසෙනඛං, එසෙවනො රාගානුසයානං එසෙවනො පටිඝානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං එසෙවනො විචිචිච්ජානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අචිජ්ජානුසයානං එසෙවනො දුෂ්ඤාදුක්ඛජාදුක්ඛ කලහවිග්ගහ විවාද කුචනකුචමෙපසුඤ්ඤමුඝවාදුතං. එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තො නු ඛො ඉමස්ස හගචතා සඛිඛිතොනන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්දාරෙන අත්ථං අචිහන්තස්ස වින්දාරෙන අත්ථං විහජෙය්‍යා”ති

20 “තෙසං තො භනෙන අමහාකං එතදුභෙ සි: අයං ඛො ආයසමා මහා-
කච්චානො සජ්ඣ වෙච සංවණ්ණිතො. සමහාපිතො ව ච්ඤාසුඤ්ඤානං සමුභමච්චාරිතං
පහොති වායසමා මහාකච්චානො ඉමිසස භගවතා සබ්බිනෙන්තන උද්දෙසසස
උද්දොධිසස වින්ථාරෙන අන්ථං අමිභතතසස වින්ථාරෙන අන්ථං විහර්තුං. යනනුභ
මයං යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුපසබ්බසමියාම, උපසබ්බසමියා
ආයසමන්තා මහාකච්චානං එතමන්ථං පටිපුච්චෙත්ඨයාමා”ති.

21 “අථ ඛො මයං භනෙන යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුප-
සබ්බසමිභ. උපසබ්බසමියා ආයසමන්තං මහාකච්චානං එතමන්ථං
පටිපුච්චෙත්ඨ තෙසං තො භනෙන ආයසමතා මහාකච්චානෙන ඉමෙති
ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි බ්‍යඤ්ඤෙනෙහි අන්ථො විභවෙනා”ති.

22 පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ
මහාකච්චානො. මඤ්ඤාපි භුමො භික්ඛවෙ එතමන්ථං පටිපුච්චෙත්ඨයාථ,
අහමපි තං එවමෙචං ව්‍යාකරෙත්ඨයං යථා තං මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං
එසො වෙචෙතසස අන්ථො. එවඤ්ඤා තං ඛාරෙථාති.

23. එචං වුඤ්ඤා ආයසමා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සෙත්ඨයාථපි
භනෙන පුරිසො ජිකච්ඡාදුබ්බලාපරෙතො මධුපිණ්ඩිකං අධිගච්චෙත්ඨයා,
සො යතො යතො සායෙයා ලභෙථෙච සාදුං රඤං අසෙවනකං, එවමෙච
ඛො භනෙන වෙතසො භික්ඛු දුබ්බජාතිකො යතො යතො ඉමිසස
ධම්මපරියායසස පඤ්ඤාය අන්ථං උපපරිනෙඛයා ලභෙථෙච අත්තමන්තං
ලභෙථ වෙතසො පතාදං. කො තාමො අයං භනෙන ධම්මපරියායොති?
තසමාතිභ තිං ආනන්ද, ඉමං ධම්මපරියායං මධුපිණ්ඩිකපටිපායොනෙච
තං ඛාරෙහිති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමන්තො ආයසමා ආනන්දො භගවතො භාසිතං
අභිනන්දීති.

මධුපිණ්ඩිකසුත්තං අවසිමං.

1. 2. 9.

දොඛාචිතකකසුත්තං

1. ඵං මෙ සුත්තං ඵංකං සමයං භගවා සාමජනීයං විහරති ජෙනවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොගභි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චසෙසාසුං. ගගවා ඵතදවොච:

2. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමමොධා අනභිසම්මුදාස්ස මොඛසත්තස්සෙව සතො ඵතදහොසි: යනුතාහං දොඛා¹ කඛා දොඛා කඛා චිතතෙකක විහරෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො වායං කාමචිතතෙකා යො ව ඛ්‍යාපාදචිතතෙකා යො ව විහිංසාවිතතෙකා, ඉමං ඵංකං භාගමකාසිං. යො වායං තෙකකමචචිතතෙකා යො ව අඛ්‍යාපාදචිතතෙකා යො ව අවිහිංසාවිතතෙකක , ඉමං දුතියං භාගමකාසිං.

3. තස්ස මයංකං භික්ඛවෙ ඵංකං අපමන්තස්ස ආතාපිනො ජහිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ඣති කාමචිතතෙකා. සො ඵංකං පජාතාමි: උපතොතො ඛො මෙ අයං කාමචිතතෙකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පඤ්ඤානිරෝහිතො විඝාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංචත්තන්තීකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝහිතො විඝාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංචත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උපනත්‍රප්පත්තං කාමචිතකකං පජ්ඣමෙව² විනොදමෙව³ ඛ්‍යතොව⁴ තං අකාසිං.

4. තස්ස මයංකං භික්ඛවෙ ඵංකං අපමන්තස්ස ආතාපිනො ජහිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ඣති ඛ්‍යාපාදචිතතෙකා -පෙ- උපපජ්ඣති විහිංසාවිතතෙකා. සො ඵංකං පජාතාමි: උපතොතො ඛො මෙ අයං විහිංසාවිතතෙකා. සො ව ඛො අත්තව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංචත්තති, පඤ්ඤානිරෝහිතො විඝාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංචත්තතිකො. අත්තව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. පරව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. උභයව්‍යාඛාධාය සංචත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝහිතො විඝාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංචත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අබ්භන්ධං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උපනත්‍රප්පත්තං විහිංසාවිතකකං පජ්ඣමෙව² විනොදමෙව³ ඛ්‍යතොව⁴ තං අකාසිං.

1. දොඛා, මජ්ඣ. 2. පජ්ඣමෙව, සීඛු. පජ්ඣමෙව, සා. 3. විනොදමෙව, සීඛු. විනොදමෙව, සා. 4. ඛ්‍යතමෙව, මජ්ඣ, සා.

5. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙතසො. කාමච්චතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි තෙකඛමමච්චතකකං. කාමච්චතකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං කාමච්චතකකාය චිතතං නමති. බ්‍යාපාදච්චතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදච්චතකකං. බ්‍යාපාද ච්චතකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං බ්‍යාපාදච්චතකකාය චිතතං නමති. විහිංසාවිතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අපිහිංසාවිතකකං. විහිංසාවිතකකං ඛහුලමකාසි. තස්ස තං විහිංසාවිතකකාය චිතතං නමති.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ කිට්ඨසමාධො ගොපාලකො ගාවො රකෙඛය්‍ය, සො තා ගාවො තතො තථො දුණ්ඤිත ආකොටෙය්‍ය පඤ්ඤොටෙය්‍ය¹ සනතිරුද්ධෙය්‍ය² සනතිචාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොතිදුතං වධං වා ඛකිං³ වා ජාතිං වා ගරහං වා. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීතවං ඕකාරං සඬ්ඛිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං තෙකඛමම ආතිසංසං වොදුතපකඛං.

7. තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති තෙකඛමමච්චතකෙකා. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං තෙකඛමමච්චතකෙකා. සො ච ඛො තෙච්චතච්චතාබ්‍යාබ්‍යාය සංචත්තති, න පරච්චතාබ්‍යාබ්‍යාය සංචත්තති, න උභයච්චතාබ්‍යාබ්‍යාය සංචත්තති, පඤ්ඤාපුද්ධිකො අවිඝ්නාපකඛිකො තිබ්බාතසංචත්තතිකො. රතතිඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච්ච තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. දිව්ඝඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච්ච තථො තිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. රතතිනිද්ධොඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙච්ච තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. අපි ච ඛො මෙ අභිචිරං අනුච්චතකකයතො අනුච්චාරයතො ඤායො කිලමෙය්‍ය. කායෙ කිලනො⁴ චිතතං උභෙඤ්ඤෙය්‍යං⁵ උභෙතෙ⁶ චිතෙන ආරු චිතතං සමාගිමහාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣත්තමෙච චිතතං සණ්ඨපෙමි සනතිතාදෙමි⁷ එකොදිං⁸ කරොමි සමාදහාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මෙ චිතතං උභෙඤ්ඤෙය්‍යං⁹.

1. පටිකොටෙය්‍ය, මජ්ඣ. පටිකොටෙය්‍ය, ස්‍යා, 2. සනතිරුද්ධෙය්‍ය, ස්‍යා.
 3. ඛකිකා, මජ්ඣ. 4. කිලමිතො, කඤ්ඤ. 5. ඔහඤ්ඤෙය්‍ය, ස්‍යා.
 6. ඔහතෙ, ස්‍යා. 7. සනතිච්චිදෙමි, ස්‍යා. 8. එකොදි, PTS.
 9. උභෙතාච්චි, ස්‍යා. උභෙතච්චි, PTS.

8. තසං මයං භික්ඛවෙ එවං අපමනතසං ආතාපිනො පභිතනතසං විහරතො උපපජ්ජති අබ්‍යාපාදවිතකෙකා -පෙ- උපපජ්ජති අවිහිංසා- විතකෙකා. සො එවං පජානාමි: උපනොනා බො මෙ අයං අවිහිංසා- විතකෙකා. සො ච බො නෙවනතව්‍යාබාධාය සංවතනති, න පරව්‍යාබාධාය සංවතනති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවතනති, පඤ්ඤාදුට්ඨකො අවිභාන- පකඛිකො තිබ්බානසංවතනතිකො. රතතිඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනු- විතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදුතං භයං සමනුපසාමි දිවසඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදුතං භයං සමනුපසාමි. රතතිඤ්ඤොපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදුතං භයං සමනුපසාමි. අපි ච බො මෙ අතිවිරං අනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං කායො කිලමෙය්‍යං කායෙ කිලනොන විතතං උභයඤ්ඤෙය්‍යං උභයෙන විතො ආරු විතතං සමාධිච්චාති. සො බො අහං භික්ඛවෙ අරුකිතතමෙව විතතං සණ්ඨපමි සනතිසාදෙමි එකොදිං කරෙමි සමාදහාමි. තං කිසං හෙතු: මා මෙ විතතං උභයඤ්ඤෙය්‍යං.

9. යඤ්ඤෙදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙනසො. නෙකබ්බවිතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති, පහාසි කාමවිතකකං. නෙකබ්බවි- විතකකං බහුලමක සි. තසං තං නෙකබ්බවිතකකාය විතතං නමති. අබ්‍යාපාද විතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ, භික්ඛු බහුලමනුච්චාරෙය්‍යං අනුච්චාරෙති, පහාසි බ්‍යාපාදවිතකකං. අබ්‍යාපාදවිතකකං බහුලමකාසි. තසං තං අබ්‍යාපාද- විතකකාය විතතං නමති. අවිහිංසාවිතකකඤ්ඤො භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනු- විතකකකති අනුච්චාරෙති, පහාසි විහිංසාවිතකකං. අවිහිංසාවිතකකං බහුලමකාසි. තසං තා අවිහිංසාවිතකකාය විතතං නමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ හිමනාතං පච්ඡිමෙ මාසෙ සබ්බසසෙසසු ගාමනාතසමනෙසු ගොපාලකො ගාථො රතෙබ්‍ය්‍යං. තසං රුකබ්බුලගතසං වා අබ්‍යාපාද ගතසං වා සතිකරණීයමෙව හොති: එතා¹ ගාවොති. එවමෙව² බො භික්ඛවෙ සතිකරණීයමෙව අහොසි: එතෙ ධමමාති.

10. ආරඬං බො පත මෙ භික්ඛවෙ විරිදං අහොසි අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා³. පසංඥො කාමො අසාරඥො. සමාහිතං විතතං එකසං. සො බො අහං භික්ඛවෙ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධමෙව සවිතකකං සච්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්‍යාතං උපසමපජ්ජ විතාසිං. -

1. එතෙ, කථවි. 2. එවමෙව, මජ්ඣ. 3. අපමනඤ්ඤා, සා:

විතකකච්චාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිතාවං අච්චකකං අච්චාරං සමාධිජං පිහිසුඛං දුතියංකුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. පිහියා ච විරුහා උපෙකකකො¹ ච විහාසිං. සතො ච සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන උපිසංචෙදෙසිං. යං තං අරියං ආචිකකන්ති: උපෙකකකො සත්මා සුඛච්චාරීති තතියං කුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං. සුඛස්ස ච උභාතා: දුක්ඛස්ස ච උභාතා: පුඤ්ඤච සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්තගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකාසත්පාරිසුද්ධිං චතුථං කුඛානං උපසමපජ්ඣ විහාසිං.

11. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛහණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත පුඤ්ඤ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරම්. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි සංචවටකපො අනෙකෙපි විචවටකපො අනෙකෙපි සංචවටවිචවටකපො “අමුත්‍රාසිං ඵචන්තාමො: ඵචංගොතෙතා ඵචංචණණො ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛ-දුක්ඛඋපිසංචෙදී ඵචමාසුපරියතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචන්තාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංචණණො ඵචමාහාරෙ ඵචංසුඛ-දුක්ඛඋපිසංචෙදී ඵචමාසුපරියතො. සො තතො වුතො ඉබ්බපනො” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දසං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරම්. අයං ඛො මෙ භිකඛචෙ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විහතා. විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා සථා තං අපමන්තස්ස ආතාපිතො පහිතනතස්ස විහරතො.

12. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛහණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත සත්තානං චුතූපපානඤ්ඤාය විතතං අභිතින්තාමෙසිං. සො දිඤ්ඤන චකුච්චා විසුද්ධන අතිකකන්තමානුසගෙන සතෙත පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛඤ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, සථාකමුච්චගෙ සතෙත පජාතාමි: -

---

1. උපෙකකො, සීගු.

“ඉමෙ චත භොනොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, වච්ච-
දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං
උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. භත කායස්ස හෙද
පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන
භොනොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, වච්චසුච්චරිතෙන
සමන්තාගතා, මමනාසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා,
සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. භත කායස්ස හෙද පරමමරණා
සුග්ගතිං සංඝං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විපුදොත
අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ
පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුග්ගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ
සතෙන පජානාමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ
දුතියා විජා අභිගතා, අවිජා විහතා, විජා උපන්නා, තමො විහතො
ආලොකො උපන්නො, යථා තං අපමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තතස්ස
විහරතො.

13. සො ඵචං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අතභිගණේ
විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං
අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛති-
රොධොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛතිරොධගාමිති පටිපදාති
යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං
ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවතිරොධොති යථාභූතං
අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ආසවතිරොධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං අබ්බඤ්ඤාසිං.
තස්ස මෙ ඵචං ජානතො ඵචං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ.
භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තස්මිං
විමුත්තමති ඤ්ඤාණං අහොසි. ‘භිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, ආතං
කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා’ති අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ
රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජා අභිගතා, අවිජා විහතා, විජා
උපන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උපන්නො, යථා තං අපමත්තස්ස
ආතාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො.

14. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤා පටනෙ මහත්තං නින්නං
පලලො, තමෙනං මහාමිගසමෙකා උපතියාය විතරෙය්‍ය. තස්ස කොච්චෙව
පුරිසො උපපජ්ජෙය්‍ය අනන්තාමො අතිතකාමො අයොගකෙඛමකාමො, සො
යායස්ස මග්ගො බෙමො ගොච්ඡිකො පිතීගමතීයො, තං මග්ගං පිදගෙය්‍ය
විවරෙය්‍ය කුම්මග්ගං. ඔදගෙය්‍ය ඔකචරං, ධපෙය්‍ය ඔකචාරිකං. -

එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන අතභව්‍යසන්තං¹ තනුහනං² ආපච්ඡෙය්‍යා. තසෙඤ්ච ඛො පන භික්ඛවෙ මහතො මිගසඛසස්ස කොච්ඡෙව පුරිසො උප්පච්ඡෙය්‍ය අන්තකාමො තිතකාමො යොගකෙඛමකාමො, සො යාඨස්ස මග්ගො ඛෙමො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, තං මග්ගං විචරෙය්‍ය, පිදහෙය්‍ය කුමමග්ගං, උභතෙනෙය්‍ය ඔකචරං, තාසෙය්‍ය ඔකචාරිකං. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඛෙසා අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං විරුද්ධිං චෙපුලං ආපච්ඡෙය්‍ය.

15. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අන්තස්ස විඤ්ඤාපතාය. අයඤ්චවෙත්ථ අන්තො මහන්තං නිත්තං පලලුචන්ති ඛො භික්ඛවෙ කාමානමෙතං අභිච්චනං මහාමිගසඛෙසාති ඛො භික්ඛවෙ සත්තානමෙතං අභිච්චනං. පුරිසො අන්තකාමො අතිතකාමො අයොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ මාරසෙඤ්චං පාපිමලො අභිච්චනං. කුමමග්ගොති ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨඛිතිකසෙඤ්චං මච්ඡාමග්ගස්ස අභිච්චනං සෙය්‍යපීදො මච්ඡාදිට්ඨියා මච්ඡාසඛිකපස්ස මච්ඡාචාචාය මච්ඡාකමමන්තස්ස මච්ඡාආච්චස්ස මච්ඡාචායාමස්ස මච්ඡාසතියා මච්ඡාසමාධිස්ස. ඔකචරෙති ඛො භික්ඛවෙ තඤ්ඤිගසෙඤ්චං අභිච්චනං. ඔකචාරිකාති ඛො භික්ඛවෙ අවිච්ඡායෙතං අභිච්චනං. පුරිසො අන්තකාමො යොගකෙඛමකාමොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතසෙඤ්චං අභිච්චනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස. ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයොති ඛො භික්ඛවෙ අරිසෙඤ්චං අට්ඨඛිතිකස්ස මග්ගස්ස අභිච්චනං. සෙය්‍යපීදො සමමාදිට්ඨියා සමමාසඛිකපස්ස සමමාචාචාය සමමාකමමන්තස්ස සමමාආච්චස්ස සමමාචායාමස්ස සමමාසතියා සමමාසමාධිස්ස.

16. ඉති ඛො භික්ඛවෙ විච්චො මගා ඛෙමො මග්ගො සොච්ඡිකො පිතිගමනීයො, පිහිතො කුමමග්ගො, උභතෙනො ඔකචරෙ, තාසිතා ඔකචාරිකා. යං භික්ඛවෙ සන්තරු කරණීයං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකමං උපාදාය, කතං චො තං මයා. එතාති භික්ඛවෙ රුකඛමුලාති, එතාති පුඤ්ඤාශාරති. කුයාඨ භික්ඛවෙ, මා පමාදන්, මා පච්ඡා විප්පටිසාරිතො අහුවන්. අයං චො අමතාකං අනුසාසතීති

ඉදමචොච ගගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො ගාසිතං අභිනඤ්ඤති.

දෙවධා විතකකඝුහනං නිවමං.

1. අතභව්‍යසන්තං, මජ්ඣං.
 2. තනුහනංහි පදං මරමෙච්චඤ්ඤිති පිටස පොඤ්ඤෙ ක දිස්සෙ.

1. 2. 10.

විතකකසණ්ඨානසුත්තං

1. ඵං. මෙ සුත්තං: එකං සමයං ගඟවා ඝාචපට්ඨං විතරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තුත්ථ ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතභි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පට්ඨස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

2. අභිවිත්තමනුසුත්තොත භික්ඛවෙ භික්ඛුතා පඤ්ච නිමිත්තානි කාලෙන කාලං මතභිකාතඛාති. කතමාති පඤ්ච?

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මතභිකරුණො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තඬො නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකාතඛං කුසලුපසංභිතං. තස්ස තඬො නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකරුණො කුසලුපසංභිතං, යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛණ්ඨං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති¹, සමාධියති. භෙත්තථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා පලගණ්ඨා වා පලගණ්ඨනෙතවාසී වා සුත්‍රිමාය ආණ්ඨො ඔලාරිකං ආණ්ඨං අභිනිතතෙසා² අභිනිතරෙසා අභිනිවජ්ජෙසා,³ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මතභිකරුණො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තඬො නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකාතඛං කුසලුපසංභිතං. යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛණ්ඨං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [1. අඤ්ඤනිමිත්තපඛං.]

4. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තඬො නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මතභිකරුණො කුසලුපසංභිතං උපපජ්ජන්තව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකාතං ආදීතවොඋපපජ්ජන්තිතඛො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාචජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතකකාතං ආදීතවං උපපජ්ජන්තිතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභිසන්ති. තෙ අඛණ්ඨං ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අර්කිත්තමෙව විත්තං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. -

1. හොසි, මජ්ඣං. 2. අභිනිතතෙසා, මජ්ඣං. 3. අභිනිවජ්ජෙසා, මජ්ඣං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉති වා පුරිසො වා දහරේ යුවා මණ්ඩනකජාතීසො අභිකුණ්ථපෙන වා කුකුරකුණ්ථපෙන වා මනුස්සකුණ්ථපෙන වා කණේඤ ආසනෙන ආට්ඨිගෙය්‍ය භර්ගෙය්‍ය ජගුච්ඡය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තමාපි¹ නිමිත්තො අඤ්ඤ නිමිත්තං මහසිකරේනො කුසලුපසංභිතං උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං ආදීතවං උපපරිකම්භබ්බො: ඉතිපිමෙ විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතක්කා සාචජ්‍යා, ඉතිපිමෙ විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතක්කානං ආදීතවං උපපරිකම්භනො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගිගති. [2. ආදීතවට්ඨමං.]

5. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසං² විතක්කානං ආදීතවං උපපරිකම්භනො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං³ විතක්කානං අසති අමනසිකාරේ ආපජ්ජතබ්බො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගිගති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙව භික්ඛුමා පුරිසො ආපාචගතානං රූපානං අදස්සනකාමො අස්ස, සො තිමිලෙය්‍ය⁴ වා අඤ්ඤෙන වා අපලොකෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතක්කානං ආදීතවං උපපරිකම්භනො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරේ ආපජ්ජතබ්බො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි* තෙ පභීයන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගිගති. [3. අසතිට්ඨමං.]

6. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජනො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං විතක්කසඛිකාරසණ්ඨානං⁵ මනසි කාතබ්බං. තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසඛිකාරසණ්ඨානං මනසිකරේනො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ජනුපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පභීයන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣතතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාගිගති.

1. තමා ව, භ්‍යා.   2. තෙසමපි, මජ්ඣං.   3. තෙසං සෙව, අච්.
 4. නිමිලෙය්‍යා භ්‍යා.   5. විතක්ක සඛිකාර සන්ථානං, භ්‍යා. අච්චිකථා.
 * 'තෙන භික්ඛවෙ - වෙ - මොහුපසංභිතාපි' උපදාය.
 මරමිච්චිසම්භිතිවිට්ඨපොඤ්ඤා න දිස්සතෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීඝං ගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍යු ඛො අතං සීඝං ගච්ඡාමි, යනන්‍යුතාහං සණ්ඨිකං ගච්ඡෙය්‍යනති. සො සණ්ඨිකං ගච්ඡෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍යුඛො අතං සණ්ඨිකං ගච්ඡාමි, යනන්‍යුතාහං ත්ථෙට්ඨෙය්‍යනති. සො ත්ථෙට්ඨෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍යු ඛො අතං සීතො, යනන්‍යු තාහං තිසීදෙය්‍යනති. සො තිසීදෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: කිනන්‍යු ඛො අතං කිසිනො, යනන්‍යු තාහං තිපඤ්ඤෙය්‍යනති. සො තිපඤ්ඤෙය්‍ය. ඵවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො ඔලාරිකං ඔලාරිකං ඉරියාපථං අභිනීවඤ්ඤා¹ සුමුමං සුමුමං ඉරියාපථං කප්පෙය්‍ය. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතකකාතං අසති අමනසිකාරං ආපඤ්ඤො උපඤ්ඤොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකාතං විතකකසඛාරසණ්ඨානං මනසිකාතඛබ්බං. තස්ස තෙසං විතකකාතං විතකකසඛාරසණ්ඨානං මනසිකරුතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පඨියන්ති තෙ අඛන්‍දා ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අඤ්ඤාතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. [4. විතකකමුලහෙදපඛබ්බං.]

7. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතකකාතං විතකකසඛාරසණ්ඨානං මනසිකරුතො උපඤ්ඤොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනො'හිදනනමාධාය² ජ්ථහාය තාලුං ආහව්ව වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතඛබ්බං අභිනීපපිලෙතඛබ්බං අභිසන්තාපෙතඛබ්බං. තස්ස දනො'හිදනනමාධාය ජ්ථහාය තාලුං ආහව්ව වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතො අභිනීපපිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පඨියන්ති. තෙ අඛන්‍දා ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අඤ්ඤාතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛලො පුරිසො දුඛලතරං පුරිසං සීසෙවා ගතොතො ඛතො වා ගතොතො අභිනීග්ගණ්ඨිතය අභිනීපපිලෙය අභිසන්තාපෙය, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතකකාතං විතකකසඛාරසණ්ඨානං මනසිකරුතො උපඤ්ඤොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනො'හිදනනමාධාය ජ්ථහාය තාලුං ආහව්ව වෙතසා විතතං අභිනීග්ගණ්ඨිතො අභිනීපපිලයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්‍ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පඨියන්ති. තෙ අඛන්‍දා ගච්ඡන්ති. තෙසං පභාතා අඤ්ඤාතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාධියති. [5. අභිනීග්ගණ්ඨිතපඛබ්බං.]

1. අභිනීග්ගණ්ඨිතා, සා:
2. දනොහි දනනමාධාය, ඛලුසු. "දනො+අභිදනො+ආධායාහි විතායං පදවච්ඡෙද. දනොහිති පනොත් කරණෙනා වුඤ්ඤා විය දිසාහි" - මජ්ඣ. "දනො'හිදනනමාධායාහි හෙට්ඨා දනො උපරිදනො ධපෙතො" - අට්ඨකථා - සිරිධම්මාරාම සුද්ධි.

7 යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුන්තො යං නිමිත්තං ආහමම යං නිමිත්තං මනසිකරේතො උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තස්ස තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරේතො කුසලුපසංභිතං සෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානා ආදිතවං උපපරික්ඛන්තො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති තෙසං පහානා අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්තො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති තෙසං පහානා අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංඛාරසන්ධානං මනසිකරේතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

දනෙත'හිදන්තමාධාය¹ ජ්වහාය තාලුං ආහවම මේතසා විතතං අභිනික්ඛණ්ණතො අභිනිපට්ටග්ගො අභිනන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු වසී විතක්කපරියොගපථෙසු: යං විතක්කං ආකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතකෙකස්සති, යං විතක්කං තාකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතකෙකස්සති, අලෙඡ්ච්ඡි තණ්හං, වාචගතසී² සංයොජ්ජනං, සමමා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

ඉදමච්චොව භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතජ්ජන්ති.

විතක්කසණ්ඨානසුත්තං දසමං.

සිහනාදවග්ගො දුතියො.

1. දනෙතභි දන්තමාධාය, සහ, මජ්ඣ. PTS. 2. විවහ්ඛි. මජ්ඣ.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං.

චූළමහාමගපොපමනාදු දුක්ඛ දුවො'පි සහත්තනුමානා
තිලපථා මධුපඤ්චධිවකකාං ජඤ්චනිෂ්ඨතතකපෙඨ සුතියො: *

3. ඔපමමවගො

1. 3. 1.

කකචුපමසුතං

1. ඵලං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා සාමන්තීයං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා
මොලියථයුතො හිකචුතීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨාං විහරති ඵලං
සංසට්ඨා ආයසමා මොලියථයුතො හිකචුතීහි සද්ධිං විහරති. සචෙ කො වි
හිකචු ආයසමතො මොලියථයුතස්ස සමමුඛා තාසං හිකචුතීතං අවණණං
භාසති, තෙනායසමා මොලියථයුතො කුපිතො අතත්තමතො අධිකරණමපි
කරෙති. සචෙ පන කො වි හිකචු තාසං හිකචුතීතං සමමුඛා ආයසමතො
මොලියථයුතස්ස අවණණං භාසති. තෙන තා හිකචුතීයො කුපිතො
අතත්තමතො අධිකරණමපි කරෙති. ඵලං සංසට්ඨා ආයසමා මොලියථයුතො
හිකචුතීහි සද්ධිං විහරති.

* “පොඤ්ඤාභවං පන උද්දනකාථා සඛථා විසද්ධො අපරිසුද්ධා ච”
සිරි ධම්මොත්ම සුද්ධි - අඤ්චාලිපි:

“චූළමහනාද ලොමහංස වරො
මහාචූළදුක්ඛකඛනිඅනුමානිකසුතං
තිලපථ මධුපඤ්චක දව්ඛාවිතස්ස
ජඤ්චනිෂ්ඨතකපො සුත වග්ගො” - මජ්ඣ. සිමු. 2.

2. අඵ ඛො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිචාදෙඤා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං ඵතදචොච: “අයසමා භනෙත මොලියඵඤ්ඤානො භික්ඛුනිහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරති. ඵචං සංසට්ඨො භනෙත අයසමා මොලියඵඤ්ඤානො භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරති: සචෙ කො චි භික්ඛු අයසමතො මොලියඵඤ්ඤානස්ස සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අචණ්ණං භාසති, තෙනායසමා මොලියඵඤ්ඤානො කුපිතො අනත්තමතො අභිකරණමපි කරොති. සචෙ පන කො චි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සමමුඛා අයසමතො මොලියඵඤ්ඤානස්ස අචණ්ණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමතා අභිකරණමපි කරොති. ඵචං සංසට්ඨො භනෙත අයසමා මොලියඵඤ්ඤානො භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරති”ති.

3. අඵ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං අමනෙතසි: ඵහි නං භික්ඛු මම වචනෙන මොලියඵඤ්ඤානං භික්ඛුං අමනෙතසි: ‘සන්ථා තං ආචුසො ඵඤ්ඤාන අමනෙතති’ති. ‘ඵචමහනෙත’ති ඛො ඤො භික්ඛු භගවතො පටිසස්සඤා යෙනායසමා මොලියඵඤ්ඤානො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා අයසමන්තං මොලියඵඤ්ඤානං ඵතදචොච: සන්ථා තං ආචුසො ඵඤ්ඤාන අමනෙතති. ඵචමාචුසොති ඛො අයසමා මොලියඵඤ්ඤානො තස්ස භික්ඛුතො පටිසස්සඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිචාදෙඤා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො අයසමන්තං මොලියඵඤ්ඤානං භගවා ඵතදචොච:

4. සචං කිර නං ඵඤ්ඤාන භික්ඛුනිහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරසී? ඵචං සංසට්ඨො කිර නං ඵඤ්ඤාන භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරසී: “සචෙ කො චි භික්ඛු කුඤ්ඤානං සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අචණ්ණං භාසති, තෙන නං කුපිතො අනත්තමතො අභිකරණමපි කරොති. සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සමමුඛා කුඤ්ඤානං අචණ්ණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමතා අභිකරණමපි කරොති. ඵචං සංසට්ඨො කිර නං ඵඤ්ඤාන භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරසී”ති. ‘ඵචමහනෙත.’ නනු නිං ඵඤ්ඤාන කුලපුතො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පඤ්ඤාතොති? ‘ඵචමහනෙත’.

5 න ඛො තෙ ඵතං ඵඤ්ඤාන පනිරුපං, කුලපුතස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පඤ්ඤාතස්ස, යං නිං භික්ඛුනිහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරෙය්සාසි. තස්මාඤ්ඤ ඵඤ්ඤාන තච වෙපි කො චි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අචණ්ණං භාසෙය්ස, තනුපි නිං ඵඤ්ඤාන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතකකා තෙ පඡගෙය්සාසි. තනුපි තෙ ඵඤ්ඤාන ඵචං සිකඛිතඛං: “න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති, න ච පාපිකං වාචං නිවඡාරෙස්සාමි, හිතානුකමපි ච විහරිස්සාමි, මෙතතවිතො න දදුසන්තරො”ති ඵචං හි තෙ ඵඤ්ඤාන සිකඛිතඛං.

6. තසමාතික එඟුන තට වෙපි කොච්චි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීතං පාණීනා පහාරං දදෙය්‍ය, ලෙඛිච්චිනා පහාරං දදෙය්‍ය, දුණේන පහාරං දදෙය්‍ය, සන්තෙත පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං එඟුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ එඟුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි. භිතානුකමපි ච විභරිස්සාමි මෙතනවිතොනා න දෙසන්තරෙහි. එවං හි තෙ එඟුන සික්ඛිතබ්බං.

7. තසමාතික එඟුන තච වෙපි කොච්චි සමමුඛා අවණණං භාසෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං එඟුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තත්‍රාපි තෙ එඟුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි භිතානුකමපි ච විභරිස්සාමි මෙතනවිතොනා න දෙසන්තරෙහි, එවං හි තෙ එඟුන සික්ඛිතබ්බං.

8. තසමාතික එඟුන තච වෙපි කොච්චි පාණීනා පහාරං දදෙය්‍ය ලෙඛිච්චිනා පහාරං දදෙය්‍ය දුණේන පහාරං දදෙය්‍ය සන්තෙත පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි නිං එඟුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි තත්‍රාපි තෙ එඟුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි භිතානුකමපි ච විභරිස්සාමි මෙතනවිතොනා න දෙසන්තරෙහි. එවං හි තෙ එඟුන සික්ඛිතබ්බන්ති.

9. අථ ඛො භගවා භික්ඛු අමතොසි: ආරාධසිංසු චත මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු එකං සමයං විතතං. ඉධාහං භික්ඛවෙ භික්ඛු අමතොසි: ‘අහං ඛො භික්ඛවෙ එකාසනභොජනං භුඤ්ජාමි. එකාසනභොජනං ඛො අහං භික්ඛවෙ භුඤ්ජමාමනා අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජානාමි අප්පාතඛකතඤ්ච ලුප්ඵානඤ්ච බලඤ්ච එංසුචිතාරඤ්ච. එථ කුමෙහපි භික්ඛවෙ එකාසන-භොජනං භුඤ්ජථ. එකාසනභොජනං ඛො භික්ඛවෙ කුමෙහපි භුඤ්ජමානා අප්පාඛාධතඤ්ච සඤ්ජානිස්සථ අප්පාතඛකතඤ්ච ලුප්ඵානඤ්ච බලඤ්ච එංසුචිතාරඤ්චා’ති. න මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙච මෙ¹ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු² අහොසි.

10 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුභුමියං වාදුමමඛාපථෙ ආප්ඤ්ඤාරථො සුතො: අස්ස සීතො ඔධස්සපතොදෙ, තමෙතං දුතොනා ගොඤ්ඤාචරිගො අස්සදමමසාරථී අභිරුහිත්ථා වාමෙත භන්තෙත රසමියො ගහෙත්ථා දක්ඛිණෙන භන්තෙත පතොදං ගහෙත්ථා යෙතිච්ඡකං යද්දිච්ඡකං සාරෙය්‍යාපි³ පච්චාසාරෙය්‍යාපි,⁴ එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ න මෙ තෙසු භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි. සදුප්පාදකරණීයමෙච මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛුසු⁵ අහොසි. තසමාතික භික්ඛවෙ කුමෙහපි⁶ අකුසලං පජ්ඣථ. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරෙථ. එවං හි කුමෙහපි ඉමසමි. ධම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලුං ආපජ්ජිස්සථ.

1. සික්ඛවෙ, සා.
 2. සික්ඛුසු, මජ්ඣ. සා.
 3. සුදුතො: සුතො, සා.
 4. සාරෙය්‍යාපි, මජ්ඣ. PTS.
 5. පච්චාසාරෙය්‍යාපි, මජ්ඣ. PTS.
 6. කුමෙහ, PTS.

11. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙහි ගාමස්ස චා නිගමස්ස අවිදුරෙ මහනතං සාලවතං, තඤ්චස්ස ඵලණේඛිති සඤ්ජන්තං, තස්ස කොච්ඡෙදව පුරිඡොසා¹ උප්පජ්ජෙය්‍ය අත්ථකාමො භිතකාමො යොගතෙඛමකාමො, සො යා තා සාලලට්ඨියො කුට්ඨො ඔජාපහරණීයො² තා තචෙජ්ඣා³ ඛතිඤ්ඤා නිහරෙය්‍ය, අනෙතාවනං සුචිසොධිතං⁴ චිසොඛෙය්‍ය, යා ජන තා සාලලට්ඨියො උජ්ජකා තා සමමා⁵ පරිහරෙය්‍ය, ඵචං තෙතං⁶ භික්ඛවෙහි සාලවතං අපරෙන සමිසෙන වුද්ධිං විරුලිති⁷ චෙජුලලං ආපජ්ජෙය්‍ය. ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙහි තුලෙහපි අකුසලං පජ්ඣති. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොථ. ඵචං හි තුලෙහපි ඉමසමිං ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං විරුලිති චෙජුලලං ආපජ්ජෙය්‍යථ⁷.

12. භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ ඉමස්සායෙව සාවජ්ජියා චෙදෙහිකා නාම ගහපතානී අභොසි. චෙදෙහිකාය භික්ඛවෙ ගහපතානියා ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගන්තො: සොරතා චෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා චෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්නා චෙදෙහිකා ගහපතානීති. චෙදෙහිකාය ඛො ජන භික්ඛවෙ ගහපතානියා ඤාමි නාම දුසි අභොසි, දක්ඛා අතලසා සුසංචිතිතකමමන්තා.

13. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාමිඤ්ඤා දුසියා ඵතදභොසි: මයං ඛො අය්‍යාය ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගන්තො: සොරතා චෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා චෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්නා චෙදෙහිකා ගහපතානීති. කිත්තා ඛො මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව ඤ ඛො අජ්ඣිතං කොපං න පාතුකරෙති? උදුහු අසන්තං? උදුහු මයෙචෙතෙ⁸ කමමන්තා සුභාවිතිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අජ්ඣිතං කොපං න පාතුකරෙති? නො අසන්තං? යත්තානාහං අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාමි ඤ දිවා උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකා ගහපතානී කාමිං දුසිං ඵතදචොච: හෙ ජෙ කාමිඤ්ඤා⁹ කිං අයෙය්‍යති?¹⁰ කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසිති? 'ත ඛො අයෙය්‍ය¹¹ කිඤ්ඤිති'¹² නො චත ජෙ කිඤ්ඤි පාපි දුසි¹³ දිවා උට්ඨාසි'ති කුපිතා අනත්තමනා හාකුට්ඨං¹⁴ අකාසි.

14. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාමිඤ්ඤා දුසියා ඵතදභොසි: සන්තංගෙව ඛො මෙ අය්‍යා අජ්ඣිතං කොපං න පාතුකරෙති නො අසන්තං. මයෙචෙතෙ කමමන්තා සුසංචිතිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අජ්ඣිතං කොපං න පාතුකරෙති නො අසන්තං. යත්තානාහං භියොසංසොමන්තාය අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති අථ ඛො භික්ඛවෙ කාමිඤ්ඤා දුසි දිවාතරං උට්ඨාසි.

---

1. මහුසො, කජ්චි. 2. ඔරසාරණීයො, සා. 3. ජෙඤ්ඤා, මජ්ඣ. 4. සුසොඛිතං, සා. 5. සමමා, සා. 6. හි තා, සා. 7. ආපජ්ජථ, සා. 8. මහභවෙචෙතෙ, මජ්ඣ. මයභංජෙතෙ, සා. 9. කාමි, PTS සි. 10. අයෙය්‍ය, සා. 11. තඛචිසෙය්‍ය, මජ්ඣ. සා. 12. කිඤ්ඤ, PTS. සි. 13. පාපදසි, සා. 14. හකුට්ඨ, අධ්‍යක්ඛා: භුකුට්ඨ, PTS. සිඉ. 8 හකුට්ඨකාසි, සා

15. අඵ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාලීං දුභිං එතදවොච: හෙ ජෙ කාලීති. 'කීං අයෙය'ති? කීං ජෙ දිවාතරං උට්ඨාසීති? 'න ඛො අයෙය කිඤ්චි'ති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපී දුභි, දිවාතරං¹ උට්ඨාසීති කුපිතා අනත්තමනා අනත්තමනවෘචං නිවර්තරෙසි. අඵ ඛො භික්ඛවෙ කාලීයා දුභියා එතදභොසි: සන්තංගෙව ඛො මෙ අය්‍යා අර්ඤ්ඤතං මකාපං න පාදුකරෙති නො අසන්තං, මග්ගෙවෙනෙ කම්මන්තා සුසංචිතිතා යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංගෙව අර්ඤ්ඤතං කොපං න පාදුකරෙති නො අසන්තං; යන්ත්‍රුතාහං හිසෙය්‍යාසොමන්තාය අය්‍යං වීමංගෙය්‍යන්ති අඵ ඛො භික්ඛවෙ කාලී දුභි දිවාතරංගෙව උට්ඨාසී. අඵ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාලීං දුභිං එතදවොච: හෙ ජෙ කාලීති. 'කීං අයෙයති? කීං ජෙ දිවාතරං උට්ඨාසීති? න ඛො අයෙය කිඤ්චිති. නො වත රෙ කිඤ්චි පාපී දුභි, දිවාතරං උට්ඨාසීති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචිං ගහෙතී: සිසෙ පතාරං අදුභි. සිසං වොභිජ්ඣි.² අඵ ඛො භික්ඛවෙ කාලී දුභි හිනෙත්ත සිසෙත්ත ලොභිත්තෙත්ත ගලුත්තෙත්ත³ පට්ටිසංකානං උරුකාපෙසි: 'පසංචය්‍යා, සොරතාය කම්මං පසංචය්‍යා, නිවාතාය කම්මං. පසංචය්‍යා, උපසන්තාය කම්මං කථං හි තාම එතදුභියාය 'දිවා උට්ඨාසී'ති කුපිතා අනත්තමනා අග්ගලසුචා ගහෙතී: සිසෙ පතාරං දුභසීති, සිසං වොභිජ්ඣසීති?

අඵ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකාය ගහපතානියා අපරෙත්ත සමගෙත්ත එවං පාපකො කිත්තිසද්දා අබ්භුග්ගඤ්චි:⁴ වඤ්චි වෙදෙහිකා ගහපතානී, අතිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, අනුපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීති.

16. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භික්ඛු තාවදෙව සොරත-සොරතො තොති නිවාතතිවාතො තොති උපසන්තුපසන්තො හොති යාව ත නං අමිතාපා:⁵ වච්චපථා පුසන්ති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං අමිතාපා වච්චපථා පුසන්ති, අඵ භික්ඛු⁶ සොරතොති වෙදිතඛො නිවාතොති වෙදිතඛො. උපසන්තොති වෙදිතඛො. තාහං තං භික්ඛවෙ භික්ඛුං සුචචොති⁷ වදුමි, යො විවරපිණ්ඩපාතසෙත්තාසතිලානපච්චය ගෙසජ්ජරිකාරහෙදු සුචචො හොති. සොචචස්සතං ආපජ්ජති. තං කිය්‍ය ගෙදු: තං හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරපිණ්ඩපාතසෙත්තාසතිලාන-පච්චයගෙසජ්ජරිකාරං අලගමානො න සුචචො හොති. න සොචචස්සතං ආපජ්ජති. යො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මංගෙව සක්කරෙත්තො ධම්මං ගරුකරෙත්තො⁸ ධම්මං අපවායමානො සුචචො හොති සොචචස්සතං ආපජ්ජති, තමහං සුචචොති වදුමි. තසවාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතඛො: ධම්මංගෙව සක්කරෙත්තො ධම්මං ගරුකරෙත්තො ධම්මං අපවායමානො සුචචො හවිස්සාමි, සොචචස්සතං ආපජ්ජස්සාමාති. එවං හි ඛො භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛො.

1. දිවා, ස්‍යා PTS. ව. 2. සිසං හෙ භික්ඛුසාමිති, ස්‍යා.
 3. ගලුත්තෙත්ත, කථෙවි. 4. අබ්භුග්ගච්චි, ස්‍යා.
 5. න අමිතාපා, මජ්ඣං ස්‍යා PTS. 6. ඛො භික්ඛු, PTS.
 7. සුචචචොති, කථෙවි.
 8. ධම්මං ගරුං කරොත්තො.. මානෙත්තො... සුජෙත්තො, මජ්ඣං

17. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං කාලෙත වා අකාලෙත වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඤාත වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංභිතෙන වා අත්ථසංභිතෙන වා, මෙතතචිතතා වා දෙසනන්තර වා. කාලෙත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙත වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා. සණ්ඤාත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා. අත්ථසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා, වදෙය්‍යුං අත්ථසංභිතෙන වා; මෙතතචිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා. වදෙය්‍යුං දෙසනන්තරා වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵවං සිකඛිතඛං: න වෙච නො විතතං විපරිණතං ගවිස්සති. න ච පාපිකං වාවං තිව්ඡාරෙස්සාමි. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙතතචිතතා න දෙසනන්තරං. තඤ්ච පුඤ්ඤා මෙතතාසභගගතන වෙතසා ඵරිතා; විහරිස්සාමි. තදුරමමණ්ඤච සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතතාසභගගතන වෙතසා; විපුලෙත මගගගතන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපරෙඤ්ඤිත ඵරිතා; විහරිස්සාමාති. ඵවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අංගචෙජ්ජය්‍ය කුද්දලපිටකං² ආදාය, සො ඵවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරිස්සාමිති, සො තත්‍ර තත්‍ර ඛණ්ණෙය්‍ය,³ තත්‍ර තත්‍ර විකිරෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔට්ඨභෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔමුතෙතාය්‍ය: අපඨවී හවසි අපඨවී හවසීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවො: අපි නු තො පුරිසො ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරෙය්‍යාති? 'නො හෙතං හන්තන.' චං කිස්ස හෙතු? අයං හි හන්තන මහාපඨවී ගමසීරං අප්පමෙය්‍යා. සා න සුඤ්ඤං අපඨවී කාතුං. යාවදෙච ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඤාතස්ස ගාහි අස්සා'ති. ඵවමෙච වො භික්ඛවෙ පඤ්චමෙ වචනපථා, යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං: කාලෙත වා අකාලෙත වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා සණ්ඤාත වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංභිතෙන වා අත්ථසංභිතෙන වා, මෙතතචිතතා වා දෙසනන්තර වා. කාලෙත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙත වා භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා. සණ්ඤාත වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා. අත්ථසංභිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අත්ථසංභිතෙන වා. මෙතතචිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දෙසනන්තර වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵවං සිකඛිතඛං: න වෙච නො විතතං විපරිණතං ගවිස්සති. න ච පාපිකං වාවං තිව්ඡාරෙස්සාමි. හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙතතචිතතා න දෙසනන්තරං. තඤ්ච පුඤ්ඤං මෙතතාසභගගතන වෙතසා ඵරිතා; විහරිස්සාමි -

1. වො, PTS.   2. කුද්දල පිටකා, මජ්ඣ.   3. විඛණ්ණෙය්‍ය, මජ්ඣ.

නදුරම්මණඤ්ඤා සඛ්ඛාවන්තං ලොකං පඨවීසමෙන චේතසා විපුලෙන මහඣාතේන අප්පමාණේන අවේරෙන අඛ්ඛාපජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරිස්සාමාහි. එවං හි චෝ භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛං.

19. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගචේජ්ජයා ලාඛං වා හලිද්ධං¹ වා නීලං වා මඤ්ඤථං² වා ආදාය. සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමසමිං ආකාසෙ රූපානි³ ලිඛිස්සාමි රූපපාදුභාවං කරිස්සාමිහි. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි හු සො පුරිසො ඉමසමිං ආකාසෙ රූපානි ලිඛෙය්‍ය රූපපාදුභාවං කරෙය්‍යාහි? 'නො භෙතං භනෙත' තං කිස්ස භෙතු? 'අයං හි භනෙත ආකාසො අරූපී අනිදස්සනො. නස න සුකරං රූපං ලිඛිතුං රූපපාදුභාවං කාතුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාහී අස්සා'හි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා යෙහි චෝ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යා: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදුරම්මණඤ්ඤා සඛ්ඛාවන්තං ලොකං ආකාසසමෙන චේතසා විපුලෙන මහඣාතේන අප්පමාණේන අවේරෙන අඛ්ඛාපජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරිස්සාමා'හි. එවං හි චෝ භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛං.

20. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගචේජ්ජයා ආදිත්තං තිණ්ණකකං ආදාය, සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමාය ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං නදිං සන්තාපෙස්සාමි සම්පරිතාපෙස්සාමිහි. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි හු සො පුරිසො ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය ගඛිතං නදිං සන්තාපෙය්‍ය සම්පරිතා-පෙය්‍යාහි? 'නො භෙතං භනෙත.' තං කිස්ස භෙතු? 'ගඛිතා හි භනෙත නදී ගච්ඡිරු අප්පමෙය්‍යා. සා න සුකරු ආදිත්තාය තිණ්ණකකාය සන්තාපෙතුං සම්පරිතාපෙතුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාහී අස්සා'හි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමෙ වචනපථා, යෙහි චෝ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යා: කාලෙන වා අකාලෙන වා -පෙ- නදුරම්මණඤ්ඤා සඛ්ඛාවන්තං ලොකං ගඛිතාසමෙන චේතසා විපුලෙන මහඣාතේන අප්පමාණේන අවේරෙන අඛ්ඛාපජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරිස්සාමාහි එවං හි චෝ භික්ඛවෙ සික්ඛිතඛං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බිලාරභස්සා මිද්දිතා සුමිද්දිතා සුපරිමිද්දිතා මුදුකා තුලිති ජිත්තසස්සරු ජිත්තඛඛරු.⁴ අථ පුරිසො ආගචේජ්ජයා කට්ඨං වා කඨලං වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමං බිලාර-භස්සා මිද්දිතං සුමිද්දිතං සුපරිමිද්දිතං මුදුකං තුලිති ජිත්තසස්සරං ජිත්තඛඛරං කට්ඨිත වා කඨලෙන වා සරසරං කරිස්සාමි භරභරං කරිස්සාමිහි. -

1. හලිද්ධං, භා. 2 මඤ්ඤථං, භා. 3. රූපං, මජ්. 4 ජිත්තඛඛරු, කප්ථි.

22. තං කිං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ, අපි හු සො පුරිසො අමුං බිලාරහස්සං මඤ්ඤිතං සුමඤ්ඤිතං සුපරිමඤ්ඤිතං මුදුකං තුලිති ජින්නසස්සරං ජින්නභබ්භරං කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරං කරෙය්‍ය භරභරං භරෙය්‍යාති? 'නො හෙතං භනෙත'. තං කිස්ස හෙතු? 'අසු හි¹ භනෙත බිලාරහස්සා මඤ්ඤිතා සුමඤ්ඤිතා සුපරිමඤ්ඤිතා මුදුකා තුලිති ජින්නසස්සරං ජින්නභබ්භරං, සා න සුකරු කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරං කාඬුං භරභරං කාඬුං. ටාච්ඡෙච ච පන සො පුරිසො කිලමඵස්ස විසාතස්ස භාගි අස්සා'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤිමේ වචනපථා ඡයති වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඨෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ඨංගිතෙන වා අත්ඨසංගිතෙන වා, මේතනවිතතා වා දොසන්තරු වා, කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අකාලෙන වා, භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අභූතෙන වා, අත්ඨංගිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අත්ඨසංගිතෙන වා, මේතනවිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු දොසන්තරු වා, තත්‍රාපි වො භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතඛං: "න චෙච නො විතතං විපරිණතං භවිස්සති, න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාම. හිතානුකමපි ච විහරිස්සාම මේතනවිතතා න දොසන්තරු. තඤ්ච පුග්ගලං මේතනාසභගතෙන චෙතසා ඵරිතා විහරිස්සාම. තදුරමමණ්ඤච සඛ්ඛාවන්තං ලොකං බිලාරහස්සා-සමෙන² චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අචෙරෙන අබ්‍යාපරේඤ්ඤින ඵරිතා විහරිස්සාමා"ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

23. උග්ගතාදණ්ඩතෙත පි චො³ භික්ඛිඤ්ච කකචෙන චොරු ඔචරකා⁴ අභිමඛිතාති ඔකතොයස්සං, තත්‍රාපි යො මනො පදුසෙය්‍ය, න මෙ සො තෙන සාසකකරෙ. තත්‍රාපි චො⁵ භික්ඛවෙ එවං සිකඛිතඛං: "න චෙච නො විතතං විපරිණතං භවිස්සති, න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාම. හිතානුකමපි ච විහරිස්සාම මේතනවිතතා න දොසන්තරු. තඤ්ච පුග්ගලං මේතනාසභගතෙන චෙතසා ඵරිතා විහරිස්සාම. තදුරමමණ්ඤච සඛ්ඛාවන්තං ලොකං මේතනාසභගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අචෙරෙන අබ්‍යාපරේඤ්ඤින ඵරිතා විහරිස්සාමා"ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතඛං.

24. ඉමඤ්ච තුමෙහ භික්ඛවෙ කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි-කරෙය්‍යාථ. පස්සථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ තං වචනපථං අණ්ඨං වා දුලං වා යං තුමෙහ තාඛවාසෙය්‍යාථාති? 'නො හෙතං භනෙත.' තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ඉමං කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි කරෙථ. තං වො භවිස්සති දීඝරන්තං හිතාය සුඛායාති.

ඉදමචෙච භගවා. අත්තමනා තෙ හිකඬු භගවතො ගාසිතං අභිතඤ්ඤති.

කකචුපමසුත්තං පඨමං.

1. අමු හි, මජ්ඣං. අඤ්ඤති, ස්‍යා. 2. බිලාරහස්සාමෙන, ස්‍යා.
 3. චෙ පි, මජ්ඣං. PTS. 4. වොචරකා, ස්‍යා. 5. ඛො, මජ්ඣං. PTS.

1. 3. 2.

අලගද්දපමසුඤ්ඤානං

1. එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා සාවන්තීසං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අර්ථස්ස නාම භික්ඛුනො ගඤ්චාධිප්පබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං තොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආචානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා² භගවතා, තෙ පටිසෙවනො³ නාලං අනන්තරාසායාති. අස්සොසුං ඛො සමබ්බුලා භික්ඛු: අර්ථස්ස කීර නාම භික්ඛුනො ගඤ්චාධිප්පබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආචානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අනන්තරාසායාති.

2. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අර්ථස්ස: භික්ඛු ගඤ්චාධිප්පබ්බො තෙනුප්පබ්බමිසු. උප්පබ්බමිසා අර්ථස්ස භික්ඛුං ගඤ්චාධිප්පබ්බං එතද්-වොවුං: සච්චං කීර තෙ ආවුසො අර්ථස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආචානාමි යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අනන්තරාසායාති?

3. “එවං ව්‍යා⁴ ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආචානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අනන්තරාසායා”ති.

4. අථ ඛො තෙ භික්ඛු අර්ථස්ස භික්ඛුං ගඤ්චාධිප්පබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචේවෙභුකාමා සමනුසුඤ්ජනති සමනුගාහනති සමනු-ගාසනති: “මා හෙවං⁴ ආවුසො අර්ථස්ස අවච,⁵ මා හෙවං ආවුසො අර්ථස්ස අවච. මා භගවතනං අබ්භාවිකම්.⁶ න හි සාධු භගවතො අබ්භකඛානං.⁷ න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අනෙකපරිධායෙනභාවුසසා⁸ අර්ථස්ස අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙවනො අනන්තරාසාය.

---

1. ගඤ්චාධි, ස්‍යා. 2. ධම්මා වුත්තා, මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS
 3. ඛා, මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS 4. එවං, PTS. සී.
 5. අවච, මා භගවතනං, මජ්ඣ ස්‍යා. PTS. 6. අබ්භාවිකම්, ස්‍යා.
 7. අබ්භාවිකම්, මජ්ඣ. 8. අනෙකපරිධායෙනාවුසො, මජ්ඣ.

5. අපසස්සාදා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසා. අට්ඨිකඛිඛුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ-^{*} මංසපෙසුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- තිඤ්ඤකුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- අභිකාරකාදුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- සුපිනකුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- යාචිනකුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- රුක්ඛඵලුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- අභිසුඤ්ඤකුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- සන්තිසුදුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, -පෙ- සප්පභිරුපමා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසා”ති.

6. එවමපි ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාධිපුබ්බො¹ තෙහි භික්ඛුහි සමනු-
 ඤ්ඤාද්ධමානො සමනුගාහිගමානො සමනුභාහිගමානො තමෙව² පාපකං
 දිට්ඨිගතං එමසා පරුමස්ස³ මොහරති: “එවං ව්‍යා⁴ ඛො අභං ආවුසො
 භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා
 අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවනො තාලං අන්තරායායා”ති.

7. යතො ඛො තෙ භික්ඛු තාසකම්පු අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධි-
 පුබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං, අථ තෙ භික්ඛු යෙන
 භගවා තෙනුපසඛිකම්පු. උපසඛිකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං
 නිසිද්දංසු. එකමන්තං නිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදමොචුං:

8. “අරිට්ඨස්ස නාම භනෙත භික්ඛුනො ගඤ්ඤාධිපුබ්බස්ස එවරුපං
 පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා
 යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවනො
 තාලං අන්තරායායාති. අස්සුමහ ඛො මයං භනෙත, අරිට්ඨස්ස කිර නාම
 භික්ඛුනො ගඤ්ඤාධිපුබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං
 භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා
 අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො තාලං අන්තරායායා”ති

1. ගඤ්ඤාධි, ස්‍යා. 2. තදෙව, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS. 3. පරාමාසා, මජ්ඣං.
 4. ඛ්‍යා, මජ්ඣං. ස්‍යා.

* ‘අට්ඨිකඛිඛුපමා කාමා වුත්තා භගවතා, ඉච්චාදිඤ්ඤා සබ්බත්ථ ‘බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භියොසාති’ පාඨසෙසො ජෙතනාලමුඛෙත දධිඤ්ඤා. පොඤ්ඤාසු පෙසාල-
 වචනං න දිස්සති.

9 අඵ ඛො මයං භනෙත යෙන අරිට්ඨො භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛො තෙනුපසඞ්කම්මිහං. උපසඞ්කම්මිනා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං එතද-
වොචුමා: සච්චං කීර තෙ ආච්ඡසො අරිට්ඨ ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං
උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන-
රාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං
අනාරායායාති?

10. එවං චුත්තෙ භනෙත අරිට්ඨො භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛො අමෙහ
එතදවොච: එවං ව්‍යා¹ ඛො අහං ආච්ඡසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි,
යථා යෙමෙ අනාරාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙ-
වතො නාලං අනාරායායාති

11. අඵ ඛො මයං භනෙත අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං එතස්මා
පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤාසමනුගාහිමා සමනුහා-
සිමා: “මා හෙවං ආච්ඡසො අරිට්ඨ අච්ච,² මා හෙවං ආච්ඡසො අරිට්ඨ
අච්ච, මා භගවන්තං අඛ්ඤාචිකම්.³ න හි සාධු භගවතො අඛ්ඤාකානං.
න හි භගවා එවං චදෙසා. අතෙකපරියායෙන භාච්ඡසො අරිට්ඨ අනාර-
සිකා ධම්මා අනාරාසිකා චුත්තා භගවතා. අලඤ්ඤ පන තෙ පටිසෙවතො
අනාරායාය. අප්පසාදා කාමා චුත්තා භගවතා ඛහුදකඛා ඛහුපායාසා,
ආදීනචො එත්ථ භියොසා. අට්ඨිකධ්වජුපමා කාමා චුත්තා භගවතා -පෙ-
සප්පසිරුපමා කාමා චුත්තා භගවතා ඛහුදකඛා ඛහුපායාසා ආදීනචො
එත්ථ භියොසා”ති.

12. එවමපි ඛො භනෙත අරිට්ඨො භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛො අමොහි
සමනුසුඤ්ඤාසමානො සමනුගාහිසමානො සමනුගාහිසමානො තදෙව
පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා පරාමසු⁴ අභිනිවිසු චොභරති: එවං ව්‍යා
ඛො අහං ආච්ඡසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ
අනාරාසිකා ධම්මා අනාරාසිකා චුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො
නාලං අනාරායායාති. යතො ඛො මයං භනෙත නාසකම්මිහ අරිට්ඨං
භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං. අඵ මයං
එතමත්ථං භගවතො ආරොච්චෙමාති.

1. ව්‍යා, මජ්ඣං. PTS.
2. අච්ච, මා භගවන්තං, මජ්ඣං.
3. අඛ්ඤාචකම්, භ්‍යා.
4. පරාමාසා, මජ්ඣං.

13. අඵ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනොසී: එහි නිං භික්ඛු, මම චචනෙන අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං ආමනොසී “සන්ඨා නං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනොසී”ති. ‘එවං භනොත’ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන අරිට්ඨං භික්ඛු’ ගඤ්ඤාධිප්පඛො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතීං භගවතං අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං එතදවොච: ‘සන්ඨා නං ආවුසො අරිට්ඨං ආමනොසී’ති.

14. ‘එවමාවුසො’ති ඛො අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාධිප්පඛො නස්ස භික්ඛුනො පටිසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතීං භගවතං අභිවාදෙති, එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඤාධිප්පඛං භගවා එතදවොච: සච්චං කීර තෙ අරිට්ඨං එවරුපං පාපකං දීට්ඨිගතං උප්පන්නං- තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙච්ඤා නාලං අන්තරාසායා’ති?

15. “එවං ව්‍යා ඛො අහං භනොත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙච්ඤා නාලං අන්තරාසායා”ති.

16. කස්ස ඛො නාම නිං මොඤ්ඤපම, මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි? තනු මයා මොඤ්ඤපම, අනෙකපරිසායෙන අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙච්ඤා අන්තරාසාය? අප්පසාදා, කාමා වුත්තා මයා බහුදුකඛා බහුපායංසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා අට්ඨිකඛිඤ්ඤපමා කාමා වුත්තා මයා - මංගපෙසුපමා කාමා වුත්තා මයා - නිඤ්ඤකුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිහාරකාසුපමා කාමා වුත්තා මයා - සුචිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - යාවිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - රුකඛඵලුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිසුඤ්ඤා කාමා වුත්තා මයා - සන්තිසුඤ්ඤා කාමා වුත්තා මයා - සප්පහිරුපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුකඛා බහුපායංසා, ආදීතවො එත්ථ භියොසා. අඵ ඵ පන නිං මොඤ්ඤපම, අත්තනා දුග්ගහිතෙන අමො වෙච අඛොච්ඤාසි. අත්තනාඤ්ඤා ඛණ්ඩි. බහුඤ්ඤා අප්පඤ්ඤා පසච්ඤි. තං හි තෙ මොඤ්ඤපම, භවිස්සති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

17. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොධයි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නායං අර්ථොඨා භික්ඛු ගඤ්චාධිප්පඛො උසමිකතොපි ඉමස්මිං ධම්ම-
 විනයෙති? 'කිං භි සියා භනන්ත, නො භෙතං භනන්ත'ති. එවං චුතො
 අර්ථොඨා භික්ඛු ගඤ්චාධිප්පඛො තුණ්හිගුතො මඤ්ඤාගුතො පත්තකඛකො
 අධොමුඛො පර්කායනො අපථිගානො නසීදි. අථ ඛො භගවා අර්ථො
 භික්ඛුං ගඤ්චාධිප්පඛං තුණ්හිගුතං මඤ්ඤාගුතං පත්තකඛකං අධොමුඛං
 පර්කායනං අපථිගානං චිදිනා අර්ථො භික්ඛුං ගඤ්චාධිප්පඛං එතද-
 වොච: 'පඤ්ඤාසිස්සඤ්ඤා ඛො තිං මොඤ්ඤර්ථො එතෙන සකෙන පාපකෙන
 දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිප්පචරිස්සාමි'ති.

18. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොධයි: තුච්චොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං
 ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ, යථායං අර්ථොඨා භික්ඛු ගඤ්චාධිප්පඛො අත්තතා
 දුග්ගහිතෙන අමෙභ වෙච අඛොචිකඛති. අත්තතාතඤ්ච ඛණ්හි ඛහුඤ්ච
 අප්පඤ්ඤං පසචති? "නො භෙතං භනන්ත, අනෙකපරියායෙන භි නො
 භනන්ත අන්තරාසිකා ධම්මො අන්තරාසිකා චුත්තා භගවතා. අලඤ්ච පන
 තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පසාදා කාමා චුත්තා භගවතා ඛහුදුකඛා
 ඛහුපායාසා ආදීතවො එස භියොසා. අට්ඨිකඛඤ්චපමා කාමා චුත්තා
 භගවතා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා චුත්තා භගවතා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා
 ආදීතවො එස භියොසා',ති

19. සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුච්චො භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
 දෙසිතං ආජානාථ අනෙකපරියායෙන භි වො භික්ඛවෙ අන්තරාසිකා
 ධම්මො අන්තරාසිකා චුත්තා මයා. අලං ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය.
 අප්පසාදා කාමා චුත්තා මයා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා ආදීතවො එස භියොසා,
 අට්ඨිකඛඤ්චපමා කාමා චුත්තා මයා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා චුත්තා මයා
 ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා, ආදීතවො එස භියොසා. අථ ච පතායං අර්ථොඨා භික්ඛු
 ගඤ්චාධිප්පඛො අත්තතා දුග්ගහිතෙන අමෙභ වෙච අඛොචිකඛති. අත්තතාතඤ්ච
 ඛණ්හි. ඛහුඤ්ච අප්පඤ්ඤං පසචති. තං භි තස්ස මොඤ්ඤර්ථොස්ස භට්ඨස්සති
 දීඤ්ඤාතො අභිතාසි දුකඛාය. සො චත භික්ඛවෙ අඤ්ඤාඤ්ච කාමෙහි අඤ්ඤාඤ්ච
 කාමසඤ්ඤාය අඤ්ඤාඤ්ච කාමවිතකෙකති කාමෙ පටිසෙවස්සති තෙතං
 ඤාතං විජ්ජති.

20. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චෙ මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලුං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ඨිා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකඛිතං ත නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ උපාරම්භාතිසංසා වෙච ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදසමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චන්දා¹ ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්ඤාය අත්ථං නානුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දුත්ථිකො අලගද්දුගවෙසී අලගද්දුපරිතෙය්‍යතං චරමානො- සො පසෙස්සය්‍ය මහත්තං අලගද්දා, තමෙතං භොගෙ වා නබ්බුච්චෙඨ වා ගණේය්‍ය්‍ය, තස්ස සො අලගද්දො පටිපට්ඨත්ථිනී² හත්ථෙ වා බාහාය වා අඤ්ඤාකරස්මී වා අබ්ගපච්චවෙඛා භිසෙය්‍ය්‍ය,³ සො තතොනිදුතං මරණං වා තිගත්ථෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ අලගද්දුස්ස ඵචමෙච ඛො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤාවෙච මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලුං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ඨිා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකඛිතං ත නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ උපාරම්භාතිසංසා වෙච ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදසමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චන්දා ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්ඤාය අත්ථං නානුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහිතා දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

22. ඉධ පත භික්ඛවෙ ඵකච්චෙ කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණන්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලුං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ඨිා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකඛන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකඛිතං නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ ත වෙච උපාරම්භාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණන්ති ත ඉතිවාදසමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චන්දා ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්ඤාය අත්ථං අනුභොගන්ති. තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගහිතා දීඝරතතං භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගහිතතතා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

---

1. යස්සචන්දා, ස්‍යා. 2. පට්ඨිච්චෙඨිනී, ස්‍යා. 3. බංඝෙය්‍ය, මජ්ඣ. ස්‍යා.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දප්ඵකො අලගද්දගවෙභි අලගද්දපරිසෙසනං වරමානො- සො පසෙසය්‍ය මහන්තං අලගද්දං, නමෙතං අප්පදෙන දුෂණධ්වන සුභිග්ගභීතං නිග්ගණේගය්‍ය, අප්පදෙන දුෂේධ්වන සුභිග්ගභීතං නිග්ගගෙඤ්චා¹ ගිවං² යුග්ගභීතං ගණේගය්‍ය; කිඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ අලගද්දො තස්ස පුරිසස්ස හත්ථං වා බාහං වා අඤ්ඤතරං වා අභිගපච්චභිං හොගෙහි පලීවෙඨෙය්‍ය,³ අථ බො සො තෙච තතොතිදන්තං මරණං වා නිගවේජය්‍ය මරණමන්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගභීතත්තා භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස. ඵචමෙච බො භික්ඛවෙ ඉධෙකවෙච කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණන්ති, සුත්තං ගෙගයං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදන්තං ඉතිවුත්තනං ජාතගං අභිභුතධම්මං වෙදලුං තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ඤ්චා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්ති තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛනං නිජ්ඣානං බමන්ති. තෙ න වෙච උපාරච්ඡාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණන්ති ත ඉතීවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව. යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභොගන්ති තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගභීතා දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගභීතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං. තස්මාතිත භික්ඛවෙ යස්ස මෙ ගාභිතස්ස අත්ථං ආජාතෙය්‍යාථ තථා නං ධාරෙය්‍යාථ. යස්ස ච පන මෙ ගාභිතස්ස අත්ථං න ආජාතෙය්‍යාථ අගං වා⁴ පටිපුච්ඡිතබ්බො යෙ වා පනස්සු විශත්තා භික්ඛු.

24. කුලුපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙඤ්ඤාමි⁵ නිජුරණ්ඤාය නො ගහණත්ථාය. තං සුණාථ, සාබ්බිකං මනසි කරොථ. හාසිස්සාමිති. ඵචච්ඡානෙතති බො තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චස්සොසුං. ගගවා ථතදවොච:

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අඤ්ඤාතමග්ගපටිපනො- සො පසෙසය්‍ය මහන්තං උදගණණවා, ඔරිමං තීරං⁶ සාසඛකං සප්පටිගයං, පාරිමං තීරං⁷ බෙමං අප්පටිගයං, න වස්ස⁸ තාවා සන්තාරණී උත්තරසෙඤ්ච වා අපාරාපාරං ගමනාය; තස්ස ඵචමස්ස: “අයං බො මහා උදකණණවො ඔරිමං තීරං සාසඛකං සප්පටිගයං. පාරිමං තීරං බෙමං අප්පටිගයං. නඤ්ච ව තාවා සන්තාරණී උත්තරසෙඤ්ච වා අපාරාපාරං ගමනාය. යනන්තායං තිණකට්ඨසාබාපලාසං සඛිකඛිඤ්චා කුලුං බඤ්චා තං කුලුං නිස්සාය හතේහි ව පාදෙහි ව වායමමානො යොත්ථිතා පාරං උත්තරෙය්‍යන්ති.”

1. නිග්ගභීතං, මජ්ඣ. 2. ගිවං, ස්‍යා. 3. පලීවෙඨෙය්‍ය, ස්‍යා.
 4. තඤ්ච, ස්‍යා. 5. දෙඤ්ඤාමි, කඤ්ච. 6. ඔරිමතීරං, ස්‍යා.
 7. පාරිමතීරං, ස්‍යා. 8. න වාය්‍ය, ස්‍යා.

26. අඵ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණ්ඤ්ඤාදානං සභිකඛිනිනා කුලලං ඛනිනා තං කුලලං නිසාය හඤ්ඤි ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිතා පාරං උත්තරෙසා. තස්ස පුරිසස්ස¹ උත්තිණ්ණස්ස² පාරං ගතස්ස³ එවමස්ස: 'ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලලො, ඉමාහං කුලලං නිසාය හඤ්ඤි ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිතා පාරං උත්තිණ්ණො. යනුත්තාහං ඉමං කුලලං සීසෙ වා ආරොපෙත්වා ඛඤ්ඤි වා උච්චාරෙත්වා යෙන කාමං පකකමෙසා'නති. තං සීං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො එවංකාරී තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්සාති? 'ඛො හෙනං ගතො.'

27. කඵංකාරී ව නො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්සා? ඉධ භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස උත්තිණ්ණස්ස පාරං ගතස්ස එවමස්ස: ඛුත්තාරො ඛො මෙ අයං කුලලො, ඉමාහං කුලලං නිසාය හඤ්ඤි ව පාදෙති ව වායමමානො සොත්ථිතා පාරං උත්තිණ්ණො, යනුත්තාහං ඉමං කුලලං එලෙ වා උස්සාදෙත්වා¹ උදෙසෙ වා ඔපිලාපෙත්වා යෙන කාමං පකකමෙසානති. එවංකාරී ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුලලපමො මයා ඛමෙමා දෙසිතො නිසාරණ්ණාය නො ගභණ්ණාය. කුලලපමං වො භික්ඛවෙ ඛමමං දෙසිතං ආජාතනෙතති ඛමමාපි වො පභාතඛො, පගෙව අධමමා.

28. ඡයිමාති භික්ඛවෙ දිට්ඨිට්ඨානාති. කතමාති ඡ? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුපුඡ්ඡනො අරියානං අදස්සාචී අරියධමමස්ස අකොච්ඤෙ අරියධමෙම අවිතීතො, සපුරිසානං අදස්සාචී සපුරිසධමමස්ස අකොච්ඤෙ සපුරිසධමෙම අවිතීතො-

රූපං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති. වේදනං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති. සඤ්ඤං 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති. සඛ්ඛාරෙ 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිං සුතා මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මතසා, තච්ඡි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිට්ඨානං 'සො ලොකො සො අතතා, සො ඉච්ච භවිස්සාමි: තිච්චො ධුච්චො සස්සතො අඵපරිණාමධමමො, සස්සතිස්මං තච්ච ධස්සාමි'ති තච්චි 'එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අතතා'ති සමනුපස්සති.

---

1. තස්ස, ස්‍යා. PTS. සි.
 2. තිණ්ණස්ස, PTS. සි.
 3. පාරතභස්ස, ස්‍යා.
 4. උස්සාපෙත්වා, ස්‍යා.

29. සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දසසාථී අරියධම්මස්ස කොච්ඡෙද අරියධම්මෙ සුචිනිතො, සප්පුරිසානං දසසාථී සප්පුරිසධම්මස්ස කොච්ඡෙද සප්පුරිසධම්මෙ සුචිනිතො -

රූපං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. වෙදනං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සඤ්ඤා 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංඛාරො 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිට්ඨානං, සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි: නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තපෙච්ච ධස්සාමි'ති තමපි 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සො එවං සමනුපස්සතො අසති න පරිතස්සතිති.

30. එවං චුතො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවන්තා එතදවොච: සියා නු ඛො භනො ඛභිඤ්ඤා අසති පරිතස්සතාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං හොති අහු¹ වත මෙ, තං වත මෙ නජී, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි'ති. සො න සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාශ්‍රිං කඤ්ඤති, සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤ්ඤා අසති පරිතස්සතා හොති"ති.

31. සියා පන භන්ත ඛභිඤ්ඤා අසති අපරිතස්සතාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං හොති 'අහු වත මෙ, තං වත මෙ නජී, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි'ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරතතාශ්‍රිං කඤ්ඤති, න සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ඛභිඤ්ඤා අසති අපරිතස්සතා හොති"ති.

32. සියා නුඛො භනො අර්ඤ්ඤාතං අසති පරිතස්සතාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: -

1. අහු, PTS.

“ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං දිට්ඨි තොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම ධම්මො. සස්සතිසමං තථෙච ධස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගත-සාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිධර්මානාධර්මානපරිපුට්ඨානාභිනිවෙසානුසයානං සමුත්භාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බුපධිපටිතිස්සඤ්ඤාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙඤ්ඤානස්ස. තස්ස¹ එවං භොති: ‘උච්ඡිජ්ජස්සාමි තාම සු,² විතස්සිස්සාමි තාම සු, ත සු තාම³ භවිස්සාමි’ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙචති, උරතතාලිං කඤ්ඤති, සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතතං අසති පරිතස්සනා භොති”ති.

33. සියා පන භනෙත අජ්ඣතතං අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං දිට්ඨි භොති: ‘සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො. සස්සතිසමං තථෙච ධස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිධර්මානාධර්මානපරිපුට්ඨානාභි-නිවෙසානුසයානං සමුත්භාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බුපධිපටිතිස්සඤ්ඤාය තණ්හකඛයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙඤ්ඤානස්ස. තස්ස න එවං භොති: ‘උච්ඡිජ්ජස්සාමි තාම සු, විතස්සිස්සාමි තාම සු, ත සු තාම භවිස්සාමි’ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙචති, ත උරතතාලිං කඤ්ඤති, ත සමමොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣතතං අසති අපරිතස්සනා භොති.”

34. තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහනං පරිගණෙතයාථ යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍ය. පස්සථ තො තුලමභ භික්ඛවෙ තං පරිග්ගහනං යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍යාති? ‘නො භෙතං භනෙත.’ සාධු භික්ඛවෙ, අභමපි ඛො තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහනං ත සමනුපස්සාමි යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො, සස්සතිසමං තථෙච තිට්ඨෙය්‍ය.

---

1. තස්සෙවං, ස්‍යා.   2. තාමස්සු, මජ්ඣං. ස්‍යා.   3. තස්සු, මජ්ඣං. ස්‍යා.

35. තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදුතං උපාදිගෙඵ යංස අත්තවාදුපාදුතං උපාදිගතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා. පසංඵ නො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං අත්තවාදුපාදුතං යංස¹ අත්තවාදුපාදුතං උපාදිගතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසාති? 'නො භෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමපි බො තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදුතං න සමනුපසාමි යංස අත්තවාදුපාදුතං උපාදිගතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසා.

36 තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො ඵ යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා. පසංඵ නො භුමෙහ භික්ඛවෙ තං දිට්ඨිතිස්සයං යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසාති? 'නො භෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අහමපි බො තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං න සමනුපසාමි යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යං සොක-පරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා.

37. අත්තති වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තති යං මෙ'ති අස්සාති? 'ඵමං භනෙත.' අත්තතිගෙ වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තා මෙ'ති අස්සාති? ඵමං භනෙත. අත්තති ව භික්ඛවෙ අත්තතිගෙ ව සම්මතො ඵෙතතො අනුපලබ්භමානො² යමපිදං³ දිට්ඨිට්ඨාතං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්චි භවිස්සාමි නිවෙච්චො ධුච්චො සස්සතො අපිපරිණාමධම්මො, සස්සති-සමං තථෙච්ච ධස්සාමි'ති, තතායං භික්ඛවෙ කෙච්චො පරිපුරො බාලධම්මොති? 'කිං හි නො සියා භනෙත, කෙච්චො පරිපුරො⁴ බාල-ධම්මො'ති.

38. තං කිං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ රූපං තිච්චං වා අතිච්චං වාති? 'අතිච්චං භනෙත.' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යම්පතා-තිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසාමිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොභමසම්, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'නො භෙතං භනෙත.'

39 තං කිං මඤ්ඤඵ භික්ඛවෙ වෙදතා නිච්චා වා අතිච්චා වාති? 'අතිච්චා භනෙත.' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත' යම්පතාතිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසාමිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොභමසම්, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'නො භෙතං භනෙත'

1. යසා, යසා. 2. අනුපලබ්භිතමානො, යසා. සී.
3. යමපි තා, මජ්ඣං. 4. කෙච්චො හි භනෙත පරිපුරො, මජ්ඣං.

40. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනා- නිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

41 තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සංඛාරා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

42 තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? ‘අනිව්වා හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං හනෙත.’ යමපනාතිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං ‘එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘තො හෙතං හනෙත.’

43. තසමාතිහ භික්ඛවෙ යං කිඤ්චි රූපං අතිතානාගතපච්චුප්පනනං, අජ්ඣතතං වා ඛග්ගිඤ්චා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණීතං වා, යං දුරෙ සනතිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසොහමසමී, ත මෙසො අත්තා’ති එවමෙතං යථාභුතං සමමපසඤ්ඤාය දච්ඡිබ්බං. යං කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සංඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපච්චුප්පනනං, අජ්ඣතතං වා ඛග්ගිඤ්චා වා, ඔලාරිකං වා සුමුමං වා, භිතං වා පණීතං වා, යං දුරෙ සනතිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං භනතං මම, නෙසොහමසමී, ත මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභුතං සමමපසඤ්ඤාය දච්ඡිබ්බං.

44. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපසමී¹ නිබ්බිදුති, වෙදනාය² නිබ්බිදුති, සඤ්ඤාය නිබ්බිදුති, සංඛාරෙසු නිබ්බිදුති, විඤ්ඤාණසමී නිබ්බිදුති. නිබ්බිදුං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමුත්තසමී විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති ‘ඛිණං ජාති, චුඤ්ඤිතං චුඤ්ඤිතවරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉන්ධනායා’ති පජානාති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිතතපලිසො ඉතිපි, සංඛිතිණ්ණපරිබො³ ඉතිපි, අබ්බුලො- සිකො ඉතිපි, නිරිග්ගලො ඉතිපි, අරියො පනාඤ්ඤාපජා ජනනභාරෙ විසංසුතො ඉතිපි.

1. රූපසමීපි, සසා. 2. වෙදනායපි, සසා.
3. උරිකො, මජ්ඣ. සසා.

45. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු උනක්ඛතපලිඝො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලා තාලාවජ්ඣකතා¹ අනභාවකතා² ආයතිං අනුසාදධමමා. එවා ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු උනක්ඛතපලිඝො හොති

46. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සඬක්ඛණ්ණපරිඛො³ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පොනොභවිකො ජාතිසංසාරෙ පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුසාදධමමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඬක්ඛණ්ණපරිඛො හොති.

47. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තණ්හා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුසාදධමමා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලොහසිකො හොති.

48. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු නිරහ්මලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ටඤ්ඤාරමභාගිඤාති සංයොජනාති පභිනාති හොනති උච්ඡින්න-
මුලාති තාලාවජ්ඣකතාති අනභාවකතාති ආයතිං අනුසාදධමමාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිරහ්මලො හොති.

49. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනනඤ්ඤො පනනභාරො විසංඤ්ඤො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවජ්ඣකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුසාද-
ධමමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනනඤ්ඤො පනනභාරො විසංඤ්ඤො හොති.

50. එවං විමුක්ඛවිත්තං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඉඤ්ඤා දෙවා සබ්බභවංසා⁴ සපජාපතිකා අනෙසං නාධිගච්ඡන්ති: ‘ඉදං නිස්සිතං තථා-
ගතස්ස විඤ්ඤාණ’න්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨිමාතං භික්ඛවෙ ධම්මෙ තථාගතං අනනුවෙජ්ජාති⁵ වදාමි.

---

1. තාලාවජ්ඣකතා, සි. 2. අනභාවං කතා, මජ්ඣං. අනභාවං ගතා, සා.
3. පරිඝො, මජ්ඣං. සා. 4. සබ්බභවං, සා.
5. අනනුවෙජ්ජාති, මජ්ඣං. සා. සි.

51. එවංවාදිං ඛො මං භික්ඛවෙ ඵවමික්ඛායී, ඵකෙ සමණ්ණාභමණො අසතා තුච්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙජ්ඣං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතීති. යථා වාගා¹ භික්ඛවෙ ත,² යථා වාගා න වදුමි, තථා මං තෙ ගොතෙනා සමණ්ණාභමණො අසතා තුච්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවික්ඛනති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචෙජ්ඣං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතීති.

52. පුප්ඛෙ වානා භික්ඛවෙ ඵතරගි ව දුක්ඛනෙඤ්ච පඤ්ඤපෙමි දුක්ඛස්ස ව තිරොධං. තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථානතං අකෙකාසනති පරිභාසනති රුසෙතනති, විහෙසෙනති, සට්ඨෙතනති,³ තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආසාතො න අප්පච්චයො න වෙනසො අතභිරද්ධි⁴ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරුතනති⁵ මානෙනති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආනඤ්ඤ සොමනස්සං න වෙනසො උබ්බිලාවිතතනං.⁶ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරුතනති මානෙනති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස ඵවං ගොති: යං ඛො ඉදං පුඛෙඛ පරිඤ්ඤතං, තත්තමෙ ඵවරුපා කාරා කරිසන්තීති.

53. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමො වෙපි පරෙ අකෙකාසෙය්‍යං පරිභාසෙය්‍යං රොසෙය්‍යං විහෙසෙය්‍යං, සට්ඨෙය්‍යං.⁷ තත්ත තුමොතිපි⁸ න ආසාතො න අප්පච්චයො න වෙනසො අතභිරද්ධි⁹ කරණීයා. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමො වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත තුමොතිපි න ආනඤ්ඤ න සොමනස්සං න වෙනසො උබ්බිලාවිතතනං කරණීයං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ තුමො වෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත තුමොපි¹⁰ ඵවමස්ස: යං ඛො ඉදං පුඛෙඛ පරිඤ්ඤතං, තත්තමෙ ඵවරුපා කාරා කරිසන්තීති.

54. තසමාතිහ භික්ඛවෙ යං න තුමාකං තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය පුබාය භවිස්සති. කිඤ්ච භික්ඛවෙ න තුමාකං? රුපං භික්ඛවෙ න තුමාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය පුබාය භවිස්සති. වෙදනා භික්ඛවෙ න තුමාකං තං පජ්ඣථ. සා වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය පුබාය භවිස්සති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ න තුමාකං. තං පජ්ඣථ. සා වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය පුබාය භවිස්සති. සංඛාරා භික්ඛවෙ න තුමාකං. තෙ පජ්ඣථ. -

1. වාගං, සා. 2. න ගික්ඛවෙ, මජ්ඣං.
3. 'සට්ඨෙතනති' ඉති න දිස්සති, සීචු. 4. අනභිතඤ්ඤි සා.
5. ගරු, මජ්ඣං. 6. උපට්ඨිලාවිතතනං, මජ්ඣං.
7. 'සට්ඨෙය්‍යං' න දිස්සති, සීචු. 8. තුමොති, සා. 9. අනභිතඤ්ඤි, සා.
10. තුමාකං, සා. PTS. මජ්ඣං.

තෙ වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡඝථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

55. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, යං ඉමසමීං ජෙතවනෙ නිණ්ඤාට්ඨං-සාධාපලාසං, තං ජනො භරෙය්‍ය වා ඛගෙය්‍ය වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය, අපි ඤු තුම්භාකං එවමස්ස: අමො ජනො භරති වා ඛගති වා යථාපච්චයං කරොතිති? 'නො භෙතං භනන්ත.' තං කීස්ස භෙතු? 'න භි නො එතං භනන්ත අත්තා අත්තන්තියං වා'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං න තුම්භාකං තං පඡඝථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිඤ්ඤ භික්ඛවෙ න තුම්භාකං? රූපං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡඝථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වෙදනා භික්ඛවෙ -පෙ- සඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංඛාරං භික්ඛවෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං. තං පඡඝථ. තං වො පභිනං දීඝරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

56. එවං ස්වාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විචචො පකාසිනො ජිනනපිලොතිකො. එවං ස්වාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිනෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙ තෙ භික්ඛු අරභන්තො ඛිණ්ණසවා වුසිතවනන්තා කතකරණීයා ඔභිතභාරා අනුප්පත්ත-සද්ධා පරික්ඛිණ්ණවසඤ්ඤාජනා සමමද්දඤ්ඤා විමුත්තා, වට්ඨං තෙසං නජී පඤ්ඤපතාය.

57. එවං ස්වාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විචචො පකාසිනො ජිනනපිලොතිකො එවං ස්වාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිනෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛුනං පඤ්ඤා-රම්භාභියාති සංයොජනාති පභිනාති, සබ්බෙ තෙ ඔපපාතිනා තථ පරිනිබ්බාසිනො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා.

58. එවං ස්වාක්ඛානො භික්ඛවෙ මයා ධෛමො උත්තානො විචචො පකාසිනො ජිනනපිලොතිකො. එවං ස්වාක්ඛානෙ භික්ඛවෙ මයා ධෛම උත්තානෙ විචචෙ පකාසිනෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛුනං තිණ්ණි සංයොජනාති පභිනාති රාගඤ්ඤමොකා තනුගුතා, සබ්බෙ තෙ යසද්දගාමිනො, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති, දුක්ඛස්සත්තං කපිස්සන්ති.

59. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙසං භික්ඛුතං තිණ්ණි සංයොජ්ඣාති පභිතාති, සබ්බෙ තෙ සොතාපත්තා අපිනිපාතධම්මො නිඤ්ඤා සම්මොඛිපරායනා.

60. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිතො සඤ්ඤාසාරිතො සබ්බෙ තෙ සම්මොඛිපරායනා.

61. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො. එවං සාංකඛාතො භික්ඛන්තව මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ජිත්තපිලොඤ්ඤො යෙසං මසි සඤ්ඤාමත්තං පෙමමත්තං සබ්බෙ තෙ සඤ්ඤාපරායනාති.

62. ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

අලභ අසුපමසුත්තං දුතියං.

1. 3. 3.

චම්මකසුත්තං

1. එවං. මෙසුතං. එකං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඵපිණ්ඩකස්ස ආරමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා කුමාරකස්සපො අනිච්ඡන්ති විහරති. අඵ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං අනිච්ඡං ඕභාසෙත්වා යෙනායස්මා කුමාරකස්සපො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා එකමන්තං අධ්ඨාසි. එකමන්තං ඤිතා ඛො සා දෙවතා ආයස්මන්තං කුමාරකස්සපං එතදචොච:

2. “භික්ඛු, භික්ඛු, අයං වමමකො¹ රතනිං චූළායති². දිවා පජ්ජලති චූළායමණො එවමාහ: ‘අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස ලඛිං³. ‘ලඛිභී හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ලඛිං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස උඤ්චමාසිකං. ‘උඤ්චමාසිකා හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප උඤ්චමාසිකං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස දච්චාපථං. ‘දච්චාපථෝ හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප දච්චාපථං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස වඛ්ඛවාරං⁴. ‘වඛ්ඛවාරං හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප වඛ්ඛවාරං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස කුමමං. ‘කුමමො හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස අසිසුතං ‘අසිසුතා. හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණනො සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස නාගං. ‘නාගො හදනො’ති. චූළායමණො එවමාහ: “තීට්ඨතු නාඝයා, මා නාගං ඝට්ටපි. තමො කරොති තාගස්සා”ති.

3. ඉමෙ ඛො නිං භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඛිකමුඤ්චා පුච්චෙය්‍යාසි. යථා⁵ තෙ භගවා ඛ්‍යාකලොති, තථා තං ඛාරෙය්‍යාසි. නාහං තං භික්ඛු පසායාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුගමකෙ, සසමමණචූළායමණො පරාය සදෙවමච්ඡුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ලෙය්‍යාකරණෙන වින්තං ආරුධෙය්‍ය අඤ්ඤෙත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පත සුඤ්චාති. ඉදමචොච සා දෙවතා, ඉදං වඤ්චා තඤ්චන්තරධාසි⁶

4. අථ ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො තස්සා රතනියා අච්චයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමු. උපසඛිකමුඤ්චා භගවන්තං අභිචාදෙඤ්චා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවන්තං එතදචොච: “ඉමං භනෙන රතනිං අඤ්ඤෙතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතනියා අභික්ඛන්තවණණො කෙවලකපං අකිචනං ඕභා සෙඤ්චා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමු. උපසඛිකමුඤ්චා එකමන්තං අච්චාසි. එකමන්තං ඤීතා ඛො භනෙන සා දෙවතා මං එතදචොච: -

---

1. වමමකො, සිඞු. 1. 2. චූළායති, මජ්ඣ. සන. PTS 3. පලිඝං, සන.
 4. පඛ්ඛවාරං, සන. වඛ්ඛවාරං, කළුච්චි. 5. යථාච, මජ්ඣ.
 6. තඤ්චන්තරධාසි, සන. PTS.

“භික්ඛු භික්ඛු, අයං වමම්කො රතතිං බුට්ඨොති දිවා පඤ්ඤති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස ලඛති. ‘ලඛති හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ලඛති. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස උඤ්චමාසිකං, ‘උඤ්චමාසිකා හදන්ත’ති බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප උඤ්චමාසිකං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති’. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස වඛිතවාරං. ‘වඛිතවාරං හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප වඛිතවාරං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස කුමමි. ‘කුමමි හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමි. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස අසිසුතං. ‘අසිසුතා හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං, අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ් සුමෙධ සන්ථං ආදයාති. අභික්ඛණ්තො සුමෙධො සන්ථං ආදය අද්දස නාහො. ‘නාහො හදන්ත’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘තිට්ඨතු නාහො. මා නාහං සඤ්චෙසි. තමො කථෙහි නාහසා’ති.

“ඉමෙ ඛො ඛං භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඛකච්චා පුච්චෙයාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාමරයාසි. නාහං නං භික්ඛු පසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ -පප- ඉතො වා පත සුචාති. ඉදමචොච භගන්ත සා දෙවතා, ඉදං වචා තන්තචන්තරාසි”ති.

5. කො භු ඛො භගන්ත වමම්කො? කා රතතිං බුට්ඨොති? කා දිවා පඤ්ඤති? කො බ්‍රාහ්මණො? කො සුමෙධො? කිං සන්ථං? කිං අභික්ඛණ්? කා ලඛති? කා උඤ්චමාසිකා? කො ද්විධාපථො? කිං වඛිතවාරං? කො කුමමො? කා අසිසුතා? කො මංසපෙසි? කො නාහොති?

6. වමම්කොති ඛො භික්ඛු ඉමස්සෙතං වාදුමමභාභුතිකස්ස කායස්ස අභිවචනං මාතාපෙතතිකපමභවස්ස භිදතකුමාසුපවසස්ස අතිවුච්ඡාදන පරිමද්දතභෙදනවිද්ධංසනධම්මස්ස.

ගං ඛො භික්ඛු දිවා කමමන්ත² ආරබ්භ රතතිං අනුට්ඨකෙකති අනුච්චාරෙති, අයං රතතිං බුට්ඨොති.

ගං ඛො භික්ඛු රතතිං අනුට්ඨකෙකති අනුච්චාරෙති දිවා කමමන්ත පයොජෙති කායෙත වාචාය මිතසා, අයං දිවා පඤ්ඤති.

1. බුට්ඨොති - මජ්ඣ. සා. PTS. 2. කමමන්ත - කප්ඵි.

'ව්‍යාභමණෝ'ති ඛො භික්ඛු තථාගතසෙසනං අධිවචනං අරහතො සම්මා සම්බුද්ධාසා.

'සුමෙධො'ති ඛො භික්ඛු සෙඛසෙසනං භික්ඛුතො අධිවචනං.

'සත්තං'නති ඛො භික්ඛු අරියාගෙතං පඤ්ඤාය අධිවචනං.

'අභිකඛණ්'නති ඛො භික්ඛු විරියාරම්භසෙසනං අධිවචනං.

'ලඛිති'ති ඛො භික්ඛු අවිජ්ජාගෙතං අධිවචනං. උක්ඛිප ලඛිතිං, පජ්ඣ අවිජ්ජං. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'උද්භූමාසිතා'ති ඛො භික්ඛු කොට්ඨාසාසෙසනං අධිවචනං. උක්ඛිප 'උද්භූමාසිතං, පජ්ඣ කොට්ඨාසාසං. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'ද්විධාපථො'ති ඛො භික්ඛු විචිකිච්ඡාගෙතං අධිවචනං. උක්ඛිප ද්විධාපථං, පජ්ඣ විචිකිච්ඡං. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'වඛිතවාරො'නති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතනා නිවරණානං අධිවචනං: කාමච්ඡදනිවරණස්ස ඛ්‍යාපාදනිවරණස්ස භිතඤ්ඤානිවරණස්ස උද්ධවච-කුකකුච්චනිවරණස්ස විචිකිච්ඡානිවරණස්ස. උක්ඛිප වඛිතවාරො, පජ්ඣ පඤ්ච නිවරණේ. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'කුමමො'ති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතනං උපාදානකඛනිතං අධිවචනං. සෙසාපීදං: රූපුපාදනකඛනිතස්ස වෙදනුපාදනකඛනිතස්ස සඤ්ඤාපා-දනකඛනිතස්ස සංඛාරූපාදනකඛනිතස්ස විඤ්ඤාණුපාදනකඛනිතස්ස. උක්ඛිප කුමමං, පජ්ඣ පඤ්චුපාදනකඛනේ. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'අසිසුතා'ති ඛො භික්ඛු පඤ්චනෙතනං කාමගුණානං අධිවචනං: චක්ඛු-විඤ්ඤාදායානං රූපානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පිඨරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සොනවිඤ්ඤාදායානං සඤ්ඤානං -පෙ- ඝානවිඤ්ඤාදායානං ගනිතානං -පෙ- ජ්විතාපිඤ්ඤාදායානං රසානං -පෙ- කායවිඤ්ඤාදායානං ඵොට්ඨිඛිතානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පිඨරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උක්ඛිප අසිසුතං, පජ්ඣ පඤ්ච කාමගුණේ. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'මංසපෙසි'ති ඛො භික්ඛු නන්දිරාගසෙසනං අධිවචනං. උක්ඛිප මංසපෙසිං, පජ්ඣ නන්දිරාගං. අභිකඛණ් සුමෙධ සත්තං ආදායාති අයමෙතස්ස අපේඨා.

'තාගො'ති ඛො භික්ඛු ඛිණ්ණසචසෙසනං භික්ඛුතො අධිවචනං. තිට්ඨනු තාගො, මා තාගං සට්ඨෙසි, නමො කරොති තාගස්සාති අයමෙතස්ස අපේඨාති.

ඉද්ධමච්චො භගවා. අතතමනො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

1. 3. 4.

රථවිනිතසුත්තං

1 එවං මේ සුතා: එකං සමයං හගවා ග්ජග්ගෙහ විහරති වෙච්චනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ ඛො සම්භුලා ජාතිභූමකා භික්ඛු ජාතිභූමයං වසං වුත්ථා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්පු. උපසඬකම්මා: හගවන්තං අභිච්ඤාසී: එකමන්තං තිසිද්ධං. එකමන්තං තිසිනෙන ඛො තෙ භික්ඛු හගවා එතදච්චා:ව:

2. “කො චු ඛො භික්ඛවෙ ජාතිභූමයං ජාතිභූමකානං භික්ඛුනං සමුගම්චාරීනං එවං සම්භාවිතො: “අත්තනා ව අපට්ඨෙඡ්ඤා අපට්ඨෙඡ්ඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සන්තුච්ඡිකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව පච්චිනෙනා පච්චෙකකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව අසංසලෙඨා අසංසග්ගකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව අරඬවිච්චියො විච්චාරමකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව විමුත්ථිසම්පන්නො විමුත්ථිසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව විමුත්ථිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්ථිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, ඔච්චාදකො විඤ්ඤාපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පහංසකො සමුගම්චාරීන”න්ති?

3. “උඤ්ඤානා තාම හන්තා අයසමා මහතාණිඋඤ්ඤානා ජාතිභූමයං ජාතිභූමකානං භික්ඛුනං සමුගම්චාරීනං එවං සම්භාවිතො: අත්තනා ව අපට්ඨෙඡ්ඤා අපට්ඨෙඡ්ඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සන්තුච්ඡිකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව පච්චිනෙනා පච්චෙකකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව අසංසලෙඨා අසංසග්ගකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව අරඬවිච්චියො විච්චාරමකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව විමුත්ථිසම්පන්නො විමුත්ථිසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, අත්තනා ව විමුත්ථිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්ථිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකථඤා භික්ඛුනං කතතා, ඔච්චාදකො විඤ්ඤාපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙතජකො සම්පහංසකො සමුගම්චාරීන”න්ති.

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා සාඤ්චුභ්‍යා හගවතො අච්චුරෙ තිසිනො හොති. අඵ ඛො ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස ඵතද හොසි: “ලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මනනාණිපුත්තස්ස, සුලඛලාභා ආයසමතො පුණ්ණස්ස මනනාණිපුත්තස්ස, යස්ස විඤ්ඤ සමුහමිච්චි සඤ්ච සමමුඛා අනුමාස්ස අනුමාස්ස¹ චණ්ණං භාසනති, තඤ්ච සඤ්ච අබහනු-මොදති, අපොචනාම මගං කදචි කරනචි ආයසමතා පුණ්ණෙන මනනාණිපුත්තෙන සද්ධිං සමාගචෙඡය්‍යාම, අපොචනාම සියා කොචි දෙව කථාසලාපො”ති.

5. අඵ ඛො හගවා රාජගහෙ යථාභිරන්තං චිහරිති යෙන සාවඤ්චි තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුඤ්චත චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්චි තදචසරි. තනු සුදං හගවා සාවඤ්චියං චිහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො. අස්සොසි ඛො ආයසමා පුණ්ණං මනනාණිපුත්තො “හගවා කිරි සාවඤ්චි අනුපුත්තො සාවඤ්චියං චිහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො”ති.

6. අඵ ඛො ආයසමා පුණ්ණං මනනාණිපුත්තො ඡෙතාසතං සංභාමෙති පත්තමිචරං. ආදාය යෙන සාවඤ්චි තෙන චාරිකං පකකාමි. අනුපුඤ්චත චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්චි ජෙතවනං අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති හගවන්තං අභිචාදෙති ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයසමන්තං පුණ්ණං මනනාණි පුත්තං හගවා ධම්මියං කථාය සඤ්ඤෙසසි සමාදපෙසි සමුත්තතජෙසි සමපහංසෙසි. අඵ ඛො ආයසමා පුණ්ණං මනනාණි පුත්තො හගවතා ධම්මියං කථාය සඤ්ඤෙසසතා සමාදපිතො සමුත්තතජ්ජො සමපහංසිතො හගවතො භාසිතං අභිතඤ්චි අනුමොදිති උච්චායාසතා හගවන්තං අභිචාදෙති පදකම්ණං කතා යෙන අකිචතං තෙන පකකාමි දිචාචිභාරාය.

7. අඵ ඛො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුප සඛකමි. උපසඛකමිති ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ඵතදචොචි: “යස්ස ඛො තිං ආචුසො සාරිපුත්ත පුණ්ණස්ස කාමි භික්ඛුතො මනනාණිපුත්තස්ස අභිතහං කිත්තයමානො අගොසි, සො හගවතා ධම්මියං කථාය සඤ්ඤෙසසතො සමාදපිතො සමුත්තතජ්ජො සමපහංසිතො හගවතො භාසිතං අභිතඤ්චි අනුමොදිති උච්චායාසතා හගවන්තං අභිචාදෙති පදකම්ණං කතා යෙන අකිචතං තෙන පකකන්තො දිචාචිභාරාය”ති.

---

1. අනුමාස්ස අනුමාස්ස, මජ්ඣ, 1.

8. අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො තරමානරුපො තිසිදනං ආදය ආයසමන්තං පුණණං මන්තාණිපුත්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි සීසානු ලොඛි අථ ඛො ආයසමා පුණණණං මන්තාණිපුත්තො අකිචනං අජෙඤ්ඤා- ගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාපිභාරං තිසිදි. ආයසමාපි ඛො සාරිපුත්තො අකිචනං අජෙඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවා- පිභාරං තිසිදි. අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො සාත්තකසමයං පතිසල්ලාණා පුට්ඨිතො සෙතායසමා පුණණණං මන්තාණිපුත්තො තෙතුවසඛකමි. උප- සඛකමිඤ්ඤා ආයසමනා පුණණණන මන්තාණිපුත්තනන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙතා ඵකමන්තං තිසිදි. ඵකමන්තං තිසිදන්තො ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං පුණණණං මන්තාණි- පුත්තං ඵකදවොච:

9. හගචති නො ආවුසො බුහමචරියං වුසාතිති? ‘ඵමමාවුසො’ති. කිනත්ත ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො කඛ්ඛාපිතරණවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො මහාමහාඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ ‘කිමතාවුසො පට්ඨපද- ඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘නො හිදං ආවුසො.’

10. “කිනත්ත ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. “කිමතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාති”ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි “කිනත්ත ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤාං හගචති -පෙ- “කිනත්ත ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤාං හගචති බුහමචරියං වුසාතිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිමතං වරතාවුසො හගචති බුහමචරියං වුසාතිති? ‘අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තං ඛො ආවුසො හගචති බුහමචරියං වුසාති’ති.

11. කිනත්ත ඛො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො විතතවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො කඛ්ඛාපිතරණවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො මහාමහාඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිමතාවුසො පට්ඨපදඤ්ඤාණ- දසානවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’ කිනත්ත ඛො ආවුසො ඤ්ඤාණදසානවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො’ අඤ්ඤාත්ත ඉමෙති ධර්මෙති අනුපාදාපරිතිබ්බානන්තති? ‘නො හිදං ආවුසො.’

12. “කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධිං අනුපාදාපරිනිබ්බානනනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාචුසො චිත්ත-විසුද්ධිං, අනුපාදාපරිනිබ්බානනනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො දීට්ඨිවිසුද්ධිං, අනුපාදාපරිනිබ්බානනනි -පෙ-කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො ඤාණදක්ඛනවිසුද්ධිං, අනුපාදාපරිනිබ්බානනනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාචුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානනනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි.” ඥා ඤා ජනාචුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

[පුණ්ණන්දෝරො:]

13. සීලවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. චිත්ත විසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. දීට්ඨිවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. කම්බාචිතරණවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. මහාමග්ගඤාණදක්ඛනවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. පටිපදාඤාණදක්ඛනවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. ඤාණදක්ඛනවිසුද්ධියෙකො ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංගෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. අඤ්ඤානු වෙ ආවුසො ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානං අභවිස්ස, පුච්ඡන්තො චරිනිබ්බාගෙස්ස. පුච්ඡන්තො හි ආවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි.

14. තෙන භාචුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි. උපමායපිට්ඨෙවෙව විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථො අඤ්ඤානනනි. සෙස්සථාපි ආවුසො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස සාවච්චියං පටිවසනතස්ස ඤාණෙගො කිඤ්ඤාදෙව අච්චාසිකං කරණීයං උපපඤ්ඤාය, තස්ස අනතරං ව සාවච්චියං අනතරං ව සාකෙතං සතත රථවිනීතාහි උපට්ඨපෙස්සං. අථ ඛො ආවුසො රුජා පසෙතදි කොසලො සාවච්චියා තිකම්මිත්තා අනෙත පුරඤ්ඤා පට්ඨං රථවිනීතං අභිරුගෙස්ස පඨමෙත රථවිනීතෙන දුතියං රථවිනීතං පාපුණෙස්ස, පඨමං රථවිනීතං විස්සඤ්ඤාය, දුතියා රථවිනීතං අභිරුගෙස්ස. දුතියෙන රථවිනීතෙන තතියං රථවිනීතං පාපුණෙස්ස, දුතියං රථවිනීතං විස්සඤ්ඤාය, තතිය රථවිනීතං අභිරුගෙස්ස. තතියෙන රථවිනීතෙන චතුත්ථං රථවිනීතං පාපුණෙස්ස, තතියං රථවිනීතං විස්සඤ්ඤාය,

චතුසං රථවිනීතං අභිරුභෙග්ගං. චතුසේන රථවිනීතෙන පඤ්චමිං රථවිනීතං පාපුණේග්ගං, චතුසේන රථවිනීතං විඤ්ජේග්ගං, පඤ්චමිං රථවිනීතං අභිරුභෙග්ගං. පඤ්චමේන රථවිනීතෙන ඡට්ඨං රථවිනීතං පාපුණේග්ගං, පඤ්චමිං රථවිනීතං විඤ්ජේග්ගං, ඡට්ඨං රථවිනීතං අභිරුභෙග්ගං. ඡට්ඨේන රථවිනීතෙන සත්තමිං රථවිනීතං පාපුණේග්ගං, ඡට්ඨං රථවිනීතං විඤ්ජේග්ගං, සත්තමිං රථවිනීතං අභිරුභෙග්ගං. සත්තමේන රථවිනීතෙන සාමකතං අනුපාපුණේග්ගං අනෙතපුරථාරො.

15. තමෙන අනෙතපුරථාරගතං සමානං මිත්තාමච්චාඤ්ඤති-සාලොතිතා එවං පුච්චෙත්ඤ්ඤං “ඉමිතා නිං මහාරාජ රථවිනීතෙන සාවච්චියා සාකෙතං අනුපසන්නො අනෙතපුරථාරනති?” කථං බ්‍යාකරමානො හු ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙග්ගාති? එවං බ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙග්ගා: “ඉධ මෙ සාවච්චියං පටිච්චන්තස්ස සාකෙතෙ කිඤ්චි දෙව අච්චාසිකං කරණීයං උපපජ්. තස්ස මෙ අන්තරු ව සාවච්චියං අන්තරු ව සාකෙතං සත්තරථවිනීතාති උපට්ඨපෙසුං. අථ බචාකං සාවච්චියා නිකම්භිකා අනෙතපුරථාරා¹ පට්ඨමි රථවිනීතං අභිරුභිං. පට්ඨමෙත රථවිනීතෙන දුතීයං රථවිනීතං පාපුණීං. පට්ඨමි රථවිනීතං නිසස්ථං². දුතීයං රථවිනීතං අභිරුභිං. දුතීයෙන රථවිනීතෙන තතීයං රථවිනීතං පාපුණීං. දුතීයං රථවිනීතං නිසස්ථං. තතීයං රථවිනීතං අභිරුභිං. තතීයෙන රථවිනීතෙන චතුසේන රථවිනීතං පාපුණීං. තතීයං රථවිනීතං නිසස්ථං. චතුසේන රථවිනීතෙන පඤ්චමිං රථවිනීතං පාපුණීං. චතුසේන රථවිනීතං නිසස්ථං. පඤ්චමිං රථවිනීතං අභිරුභිං. පඤ්චමේන රථවිනීතෙන ඡට්ඨං රථවිනීතං පාපුණීං. පඤ්චමිං රථවිනීතං නිසස්ථං. ඡට්ඨං රථවිනීතං අභිරුභිං. ඡට්ඨේන රථවිනීතෙන සත්තමිං රථවිනීතං පාපුණීං. ඡට්ඨං රථවිනීතං නිසස්ථං. සත්තමිං රථවිනීතං අභිරුභිං. සත්තමේන හි රථවිනීතෙන³ සාකෙතං අනුපසන්නො අනෙතපුරථාරනති. එවං බ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙග්ගාති.

16. එවමෙව ඛො ආවුසො ඤ්ච්චිසුඤ්ඤි සාවදෙව විත්තවිසුඤ්ඤා. විත්තවිසුඤ්ඤි සාවදෙව දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා. දිට්ඨිවිසුඤ්ඤි සාවදෙව කඛබ්බාචිතරණ-විසුඤ්ඤා. කඛබ්බාචිතරණවිසුඤ්ඤි සාවදෙව මහ්‍යාමහ්‍යාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. මහ්‍යාමහ්‍යාඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤි සාවදෙව පටිපදඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. පටි-පදඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤි සාවදෙව ඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤා. ඤ්ඤානදස්සනවිසුඤ්ඤි සාවදෙව අනුපාදපට්ඨිකඛබ්බානන්තං. අනුපාදපට්ඨිකඛබ්බානන්තං ඛො ආවුසො හගච්චි චුග්ච්චිච්චිච්චිච්චිච්චි.

1. අනෙතපුරථාරාගර, සතා. 2. විසස්ථං, මජ්ඣ. නිසස්ථං, සතා. 3. සත්තමේන රථවිනීතෙන, මජ්ඣ. PTS.

17. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුතො ආයසමන්තං පුණ්ණං මන්තාණි-
පුත්තං එතදවොච: “කො නාමො ආයසමා? කථංඤච ජන ආයසමන්තං¹
සමුඤ්චමාරි ජානන්ති”ති? ‘පුණ්ණො’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘මන්තාණි-
පුතො’ති ච ජන මං සමුඤ්චමාරි ජානන්තිති.

18. “අච්ඡරියං ආවුසො, අඛ්ඤාතං ආවුසො. යථා නං සුතචතා
සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්චිතාසනං ආජානන්තො, එවමෙවං² ආයසමතා
පුණ්ණෙන මන්තාණිපුතොතෙ ගමහිරා ගමහිරා ජඤාතා³ අනුමාසා⁴
අනුමාසා ඛ්‍යාතො. ලාභා සමුඤ්චමාරිතං, සුලභි ලාභා⁵ සමුඤ්චමාරිතං,
යෙ ආයසමන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලහන්ති දස්සනාය. ලහන්ති
පසිරුපාසනාය. වේලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සමුඤ්චමාරි ආයසමන්තං පුණ්ණං
මන්තාණිපුත්තං මුඤ්චිතා පරිභරන්තා ලහෙත්තං දස්සනාය, ලහෙත්තං පසිරු-
පාසනාය, තෙසමපි ලාභා. තෙසමපි සුලභිං. අම්භාකමපි ලාභා, අම්භාකමපි
සුලභිං, යෙ මයං ආයසමන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලහාම
දස්සනාය, ලහාම පසිරුපාසනායා”ති.

19. එවං වුතෙන ආයසමා පුණ්ණො මන්තාණිපුතො ආයසමන්තං
සාරිපුත්තං එතදවොච: කො නාමො ආයසමා? කථංඤච ජන ආයසමන්තං
සමුඤ්චමාරි ජානන්තිති? ‘උපතීසො’ති ඛො මෙ ආවුසො නාමං. ‘සාරි-
පුතො’ති ච ජන මං සමුඤ්චමාරි ජානන්තිති.

20. “සඤ්චකපොත චත කීර හො සාවකෙන සද්ධිං මන්තයමොනා න
ජාතිමහ ‘ආයසමා සාරිපුතො’ති. සවෙ හි මයං ජානෙය්‍යාම ‘ආයසමා
සාරිපුතො’ති එතකමපි නො නප්පටිතාසෙය්‍යා. අච්ඡරියං ආවුසො,
අඛ්ඤාතං ආවුසො, යථා නං සුතචතා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්චිතාසනං
ආජානන්තො, එවමෙවං ආයසමතා සාරිපුතොතෙ ගමහිරා ගමහිරා ජඤාතා
අනුමාසා අනුමාසා පුච්ඡිතා. ලාභා සමුඤ්චමාරිතං, සුලභිලාභා සමුඤ්ච-
මාරිතං, යෙ ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ලහන්ති දස්සනාය. ලහන්ති පසිරු
පාසනාය. වේලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සමුඤ්චමාරි ආයසමන්තං සාරිපුත්තං
මුඤ්චිතා පරිභරන්තා ලහෙත්තං දස්සනාය, ලහෙත්තං පසිරුපාසනාය, තෙසමපි
ලාභා, තෙසමපි සුලභිං. අම්භාකමපි ලාභා, අම්භාකමපි සුලභිං, යෙ මයං
ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ලහාම දස්සනාය, ලහාම පසිරුපාසනායා”ති.

ඉතිහ තෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා සුභාසිතං
සමනුමොදිංසුති.

රථවිනිතසුත්තං වග්ගස්ථං.

1. ජනායසමන්තං, මජ්ඣ. ඝෟ. PTS 2. එවමෙව, මජ්ඣ..
3. ගමහිරා ගමහිරාජඤාතා, මජ්ඣ. ඩී. කප්ඵ. 4. අනුමාසා, මජ්ඣ..
5. සුලභං සමුඤ්චමාරිතං, ඝෟ. 6. වේලණ්ඩුකෙන, ඝෟ.

1. 3. 5.

නිවාපසුතනං

1. ඵලං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා: ඝාච්ඡජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා: භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. 'භද්දනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො: පච්චයොස්සං. භගවා: එතදචෝච:

2. ත භික්ඛවෙ නෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං "ඉමිං මේ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා පරිභුඤ්ජන්තා දීඝාසුකා චණ්ණෙවනො: පිරං දීඝමිඛානං යාපෙතන්තු"ති. එවඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ නෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං "ඉමිං මේ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජන්තාති. අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජන්තාති. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජන්තාති. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා භවිස්සන්ති ඉමස්මිං නිවාපෙ"ති.

3. තත්ත භික්ඛවෙ පඨමා: මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජන්තා. තෙ තත් අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජන්තා. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජන්තා. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා: මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඛානුභාවා.

4. තත්ත භික්ඛවෙ දුතියා: මිගජාතා එවං සමවිනෙතසුං: "භො ඛො: තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං නෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජන්තා. තෙ තත් අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජන්තා. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජන්තා. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඛානුභාවා. යනන්ත මයං සබ්බස්සො නිවාපභොජනා පටිච්චරමෙය්‍යාම, භගභොගා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤාගහෙතීඤ්ඤා¹ විහරෙය්‍යාමා"ති. තෙ සබ්බස්සො නිවාප-භොජනා පටිච්චරමෙසු. භගභොගා පටිච්චරතා: අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤා-ගහෙතීඤ්ඤා¹ විහරිංසු. තෙසං භිමහානං පච්ඡමේ මාසෙ තිණොදකසබ්බිකෙය අභිමත්තකසිමානං පතෙතා කාසො භොති. තෙසං අභිමත්තකසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමේච නිවාපං නිවුතනං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජන්තා. තෙ තත් අනුපබ්ඡ ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජන්තා. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජන්තා. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භුක්ඛවෙ දුතියාපි මිගජාතා ත පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉඛානුභාවා.

1. අජේඤ්ඤාගහෙතීඤ්ඤා, මජ්ඣ. අජේඤ්ඤාගහිතා, PTS.

5. තත්ථ භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡෙතසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමී නිවාපෙ. ඵලං භි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිඉවුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡෙතසුං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසුං තෙවාපිකස්ස ඉමුසමී නිවාපෙ. ඵලං තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිඉවුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යත්තන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිට්ඨමාසාමි, භයභොගා පටිට්ඨතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤායතනාති විහරෙය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිට්ඨමාසාමි. භයභොගා පටිට්ඨතා අරඤ්ඤායතනාති අරේඤ්ඤායතනාති විහරෙය්‍යාමාසාමි. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක-සබ්බසො අභිමතතකසිමානං පනතා කාසො භොති. තෙසං අභිමතත-කසිමානං පනතකාසානං බලට්ඨියං පරිභාසි. බලට්ඨියෙ පරිනිභෙ තමෙව නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපඛල් ඉවුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අනෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමී නිවාපෙ. ඵලං භි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිඉවුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යත්තන මයං අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි, තත්ථාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපඛල් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමාසාමි, අනුපඛල් අමුච්ඡිතා භොජනාති. භුඤ්ජාමානා න මදං ආපජ්ජාමාසාමි, අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජාමාසාමි, අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුසමී නිවාපෙ”ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. තත්ථාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතතං තෙවාපිකස්ස අනුපඛල් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාංසු. තෙ තඤ්ඤ අනුපඛල් අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජාමානා මදං ආපජ්ජාංසු. අමත්තා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජාංසු. අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමී නිවාපෙ.

6. තත්ථ භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච ඵතදභොසි: ‘සඨස්සු නාදිමෙ තතියා මිගජාතා කෙට්ඨිතො, ඉද්ධිමත්තස්ස¹ නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා. ඉමිඤ්ඤ නාම නිවාපං නිවුතතං පරිභුඤ්ජනති. න ච තෙසං ජාතාම ආගතීං වා ගතීං වා. -

1. ඉද්ධිමත්තාසු, මජ්ඣ. සං.

යනතුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරුහි¹ සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙච්ඡාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පසෙය්‍යාම යඤ්චෙ තෙ ගාහං² භවෙජ්ජය්‍යනති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරුහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අද්දසාසුං ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකොච තෙවාපිකපරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යඤ්චෙ තෙ ගාහං අභමිංසු. එමං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා.

7. නත්‍ර භික්ඛවෙ චතුස්ථා මිගජාතා එවං සම්චින්නෙසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තඤ්ච අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා මදං ආපජ්ජිංසු මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරුහීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතීයා මිගජාතා එවං සම්චින්නෙසුං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තඤ්ච අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරුහීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා යෙ පි තෙ දුතීයා -පෙ- යනතුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිපිරමෙය්‍යාම භයභොගා පටිපිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගහෙති, විහරෙය්‍යාමා’ති තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිපිරමිංසු. භයභොගා පටිපිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙක්ඛාගහෙති, විහරිංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක- සබ්බයෙ අධිමත්තකසිමානං පතෙතා කාසො ගොති. තෙසං අධිමත්ත- කසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තඤ්ච අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තඤ්ච අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරුහීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතීයාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

1. දණ්ඩවාකරුහි, සා. 2. ගාහා, සා.

‘යෙධං තෙ තතිතා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡන්තසු: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අභෙසු. තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙධං තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං සමච්ඡන්තසු: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අභෙසු. තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනනු න මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමේය්‍යාමි, භග්ගො පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අරේඤ්ඤායතනානි විහරෙය්‍යාමාහි. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු. භග්ගො පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අරේඤ්ඤායතනානි විහරිංසු. තෙසං භිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසංඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පතෙතා කාලො හොති. තෙසං අධිමත්තකසිමානං පතතකායානං ඛලුච්චියං පරිහාසි. ඛලුච්චියෙ පරිහිතෙ තමෙව නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත් අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත් අනුපඛජ්ඣ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අභෙසු. තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනු න මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. නත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ඣ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසාමි. අනුපඛජ්ඣ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසාමි. අමත්තා සමානා නපමාදං ආපජ්ජංසාමි අපමත්තා සමානා, න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනික්ඛාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. නත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ඣ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජංසු. අමත්තා සමානා නපමාදං ආපජ්ජංසු. අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අභෙසු. තෙවාපිකස්ස අමුසමි නිවාපෙ. නත්‍ර තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච ඵතදහොසි. ‘සංඝස්ස නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙට්ඨිතො. ඉද්ධිමත්තස්ස නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා. ඉමිඤ්ඤ නාමි නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජනති. න ච තෙසං ජානාමි ආගතීං වා ගතීං වා. යනනු න මයං ඉමිං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙවනාමි තතියානං මිගජාතානං ආසයං පප්පෙය්‍යාමි යත් තෙ ගාභං ගච්ඡෙය්‍යු’තති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසු. අද්දසාසු ඛො තෙවාපිකො ච තෙවාපික පරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත් තෙ ගාභං අභමිංසු. ඵලං හි තෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

---

* භෙතජිනො, මජ්ඣ.

“යනුත මයං යත් අගභි තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියාම, අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියාම න මදං ආපඤ්ඤාම, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපඤ්ඤාම, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම තෙවාපිකස්ස අමුං නිවාපො”ති. තෙ යත් අගභි තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම. තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියංසු. තෙ තත් අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියාම න මදං ආපඤ්ඤාම. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපඤ්ඤාම. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අපෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

8 තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදභොසි: “සඨස්සු නාමිමෙ චතුස්සා මිගජාතා කෙටුභිතතා. ඉද්ධිමනතස්ස නාමිමෙ චතුස්සා මිගජාතා පරජතා. ඉමිඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජන්ති. න ච තෙසං ජාතාම ආගතීං වා ගතීං වා. යනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතනං මහතීභි දුක්ඛවාකරුභි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාම අප්පෙච්ඡාම චතුස්සාතං මිගජාතාතං ආසයං පසෙසය්‍යාම යත් තෙ භාහං ගචේසසු”න්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතීභි දුක්ඛවාකරුභි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. තෙව ඛො භික්ඛවෙ අදදසාසුං තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච චතුස්සාතං මිගජාතාතං ආසයං යත් තෙ භාහං ගචේසසුං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච එතදභොසි: “සථෙ ඛො මයං චතුස්සා මිගජාතෙ ඝට්ටෙය්‍යාම, තෙ ඝට්ටිතා අඤ්ඤා ඝට්ටෙය්‍යන්ති. තෙපි ඝට්ටිතා අඤ්ඤා ඝට්ටෙය්‍යන්ති. එවං ඉමං නිවාපං නිවුතනං සබ්බසො මිගජාතා රිඤ්චියන්ති. යනුත මයං චතුස්සා මිගජාතෙ අඤ්ඤාපකෙය්‍යාමා”ති. අඤ්ඤාපකෙය්‍යාම ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච චතුස්සා මිගජාතෙ. එවං භි තෙ භික්ඛවෙ චතුස්සා මිගජාතා පරිච්චිති සු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධිනුතාවා.

9. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ඤ්ඤාපකාය. අයඤ්ඤාත්¹ අත්ඤා: නිවාපොති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනෙතතං කාමගුණාතං අධිච්චනං. තෙවාපිකස්ස ඛො භික්ඛවෙ මාරපෙය්‍යතා පාපිමතො අධිච්චනං. තෙවාපිකපරිසාය ඛො භික්ඛවෙ මාරපරිසායෙතො අධිච්චනං. මිගජාතාති ඛො භික්ඛවෙ සමණ්ඩායමනෙතො අධිච්චනං.

10. තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා සමණ්ඩායමනා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියංසු. තෙ තත් අනුපබ්ඡ මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජියාම මදං ආපඤ්ඤාම -

1. අයඤ්ඤාවත්, සා. PTS.

මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා සථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමී නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවො පඨමා සමණ්ඩාගමණා න පරිමුච්චංසු මාරසා ඉඤ්චානුභවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවො පඨමා මිගජාතා, තථුපමෙ අහං ඉමෙ පඨමෙ සමණ්ඩාගමණෙ වදාමි.

10. තඤ්ච භික්ඛවො දුතියා සමණ්ඩාගමණා එවං සමච්චන්තසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබඤ්ච මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තථු අනුපබඤ්ච මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා සථා කාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමී නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමණා න පරිමුච්චංසු මාරසා ඉඤ්චානුභවා. යනන්ත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යම, භගහොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා¹ විහරෙය්‍යාමා”ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු. භගහොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤාය- තනාති අජේඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා¹ විහරිංසු. තෙ තථු සාකභකඛාපි අහෙසුං, සාමංක භකඛාපි අහෙසුං, තීවාරභකඛාපි අහෙසුං, දද්දුලභකඛාපි අහෙසුං, භටභකඛාපි අහෙසුං, කණ්භකඛාපි අහෙසුං, ආචාමභකඛාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤකභකඛාපි අහෙසුං, නිණ්භකඛාපි අහෙසුං, ගොමංභකඛාපි අහෙසුං, වතමුලඵලාසාරා යාපෙසුං පච්චතඵලභොජ්. තෙසං ගිමනානං පච්චිමෙ මාසෙ තිණොදකභබ්බයෙ අධිමත්තකසිමානං පතොතා කායො භොති. තෙසං අධිමත්තකසිමානං පතතකායානං ඛලවිරිඨං පරිහාසි. ඛලවිරිඨෙ පරිභීභෙ වෙතොවිමුච්චති පරිහාසි. වෙතොවිමුච්චතියා පරිහිනාය තමෙව නිවාපං නිවුතතං මාරසා පච්චාගමිංසු තාති ව ලොකාමිසාති. තෙ තථු අනුපබඤ්ච මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තථු අනුපබඤ්ච මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා සථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරසා අමුසමී නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවො දුතියාපි සමණ්ඩාගමණා න පරිමුච්චංසු මාරසා ඉඤ්චානුභවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවො දුතියා මිගජාතා තථුපමෙ අහං ඉමෙ දුතියෙ සමණ්ඩාගමණෙ වදාමි.

11. තඤ්ච භික්ඛවො තතියා සමණ්ඩාගමණා එවං සමච්චන්තසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමණා අමුං නිවාපං නිවුතතං මාරසා අමුති ව ලොකාමිසාති -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාගමණා න පරිමුච්චංසු මාරසා ඉඤ්චානුභවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ඩාගමණා එවං සමච්චන්තසුං-

1. අජේඤ්ඤාගහෙඤ්ඤා, මජ්ඣ. ඥා. අජේඤ්ඤාගහිඤ්ඤා, PTS.

“යෙ ඛො තෙ ජට්ඨමා සමිණ්ඩාගමිණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනුපඛජ් - ටෙ- ඵචං හි තෙ ජට්ඨමා සමිණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිච්චරමෙය්‍යාම, භග්ගොහා පටිච්චරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකාගගෙච්චා විගඟරය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිච්චරමිංසු. තෙ තත්ථ සාකභකඛාපි අහෙසුං, සාමාකභකඛාපි අහෙසුං, නිවාරභකඛාපි අහෙසුං, දදුලභකඛාපි අහෙසුං. භට්ඨකඛාපි අහෙසුං, කණ්ඨකඛාපි අහෙසුං, ආවාමභකඛාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤාකභකඛාපි අහෙසුං, නිණ්ඨකඛාපි අහෙසුං, ගොමියභකඛාපි අහෙසුං, වතමුලජලාභාරා යාපෙසුං පච්චතථලභොජී. තෙසං හිමියානං පච්චිමෙ මාසෙ තිණොදක- සබ්බසෙ අභිමතකකසිමානං පනතා කාසො භොති. තෙසං අධිමතන- කසිමානං පතතකායානං බලච්චියං පරිහාසි. බලච්චියෙ පරිච්චිතෙ වෙතොවිමුත්තියා පරිච්චිතාය තමෙව නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තාති ච ලොකාමිසාති. තෙ තත්ථ අනුපඛජ් මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තත්ථ අනුපඛජ් මුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මතතා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමතතා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. ඵචං හි තෙ දුතියාපි සමිණ්ඩාගමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, නත්‍රායයං කප්පෙඤ්චා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපඛජ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසාම, අනනුපඛජ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා න මදං ආපජ්ජිංසාම, අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසාම, අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යං. නත්‍රායයං කප්පෙඤ්චා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපඛජ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤිංසු. තෙ තත්ථ අනනුපඛජ් අමුච්චිතා භොජනාති භුඤ්ඤමානා න මදං ආපජ්ජිංසු. අමතතා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිංසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. අපි ච ඛො ඵචං දිට්ඨිකා අහෙසුං: ‘යස්සභො ලොකො ඉතිපි, අසස්සභො ලොකො ඉතිපි; අනතචා ලොකො ඉතිපි, අනනතචා ලොකො ඉතිපි; තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, භොති තථාගභො පරමමණා ඉතිපි, න භොති තථාගභො පරමමණා ඉතිපි, තෙව භොති න න භොති තථාගභො පරමමණා ඉතිපි -

එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ තතියා භිගජාතා තදුපමෙ අතං ඉමෙ තතියෙ සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණෙ වදාමි.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ චතුභ්‍යා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා [අමුති ච ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා [අමුති ච ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනත්ත මයං සබ්බසො නිවාපහොජනා ලොකාමසා පට්ඨිරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ තතියා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා එවං සමච්චෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා [අමුති ච ලොකාමසාති] [අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා එවං සමච්චෙනාසුං: යෙ තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා [අමුති ච ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ්] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනත්ත මයං සබ්බසො නිවාපහොජනා ලොකාමසා පට්ඨිරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. [යෙපි තෙ තතියා සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා එවං සමච්චෙනාසුං -පෙ- ‘යනත්ත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා අමුති ච ලොකාමසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා අමුති ච ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා හොජනාති භුඤ්ඤාම, අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා හොජනාති භුඤ්ඤාමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම, අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා භවිස්සාම මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤා ලොකාමසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා අමුති ච ලොකාමසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරසා අමුති ච ලොකාමසාති අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා හොජනාති භුඤ්ඤාම. තෙ තප් අනුපබ්ඡ් අමුච්චිතා හොජනාති භුඤ්ඤාමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම. අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම. අප්පමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා අනෙසුං මාරසා අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤා ලොකාමසෙ. අපි ච ඛො එවංදිට්ඨිකා අභෙසුං: සස්සතො ලොකො ඉතිපි -පෙ- නෙව ගොති ත ත ගොති තථාගතො පරමරණා ඉතිපි. එවං හි තෙ තතියාපි සමණ්ඩ්‍රාග්ගමණා න පරිමුච්චිංසු මාරසා ඉඤ්ඤානුභාවා. -

'යනුත මයං යත් අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං අපඤ්ඤාමි, අමතනා සමානා නප්පමාදං අපඤ්ඤාමි, අපමතනා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ'ති. තෙ යත් අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි, තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ච ලොකාමිසාති අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත් අනනුපට්ඨේ අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං අපඤ්ඤංසු. අමතනා සමානා නප්පමාදං අපඤ්ඤංසු. අපමතනා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ඤෙ ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුර්ථා¹ සමණච්ඡායමණා පමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චතුර්ථා මිගජානා තථුපමෙ අතං ඉමෙ චතුර්ථෙ සමණච්ඡායමණෙ වදාමි.

13. කථංඤා භික්ඛවෙ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකතං සචිචාරං විචෙකථං පිතිසුඛං පඨමං කුසන්තං² උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු "අකම්මකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකත්‍රං අදස්සනං ගතො පාපිමතො."

14. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකතචිචාරානං චූපසමා අර්ඤ්ඤනං සම්පයාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතකතං අචිචාරං සමාහිජං පිතිසුඛං දුතියංකුසන්තං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු "අකම්මකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකත්‍රං අදස්සනං ගතො පාපිමතො."

15. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච පිරුගා උපෙකකතො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ඤා කාශෙත පටිසංචෙදෙති. යනං අරියා අචිකම්මනති 'උපෙකකතො සතිමා සුඛචිතාරි'ති තතියං කුසන්තං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු, "අකම්මකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකත්‍රං අදස්සනං ගතො පාපිමතො."

16. පුත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පතානා දුක්ඛස්ස ච පතානා පුඤ්ඤව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ථගමා³ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුර්ථා කුසන්තං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු "අකම්මකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචකත්‍රං අදස්සනං ගතො පාපිමතො."

---

1. චතුර්ථාපි, සස. 2. පඨමකුසන්තං, මජ්ඣ. සං. PTS.
3. අත්ථගමා, මජ්ඣ. සං. ඩී. කථවි.

17. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානභවසඤ්ඤානං අමතසිකාරු ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

18. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණනති’ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම ‘නජ්චි කීඤ්චි’ති ආකීඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකීඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො.”

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාවේදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වසා දිසවා ආසවා පජ්ජනිණා භොනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවක්ඛුං අදද්ධානං ගතො පාපිමතො, තිණණො ලොකෙ¹ විසතතිකනති.”

22. ඉදමචොව භගවා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවජනා භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

නිවාපසුතනං පඤ්චමං.

1. ලොකො, සා

1. 3. 6.

අරියපරියෙසසුනිකාං*

1. ඵච. මෙ සුතං. එකං සමයං. භගවා. සාවඤ්චියං. විහරති. ජෙතවනෙ. අනාඨපිණ්ඩිකාසං. ආරමෙ. අථ ඛො. භගවා. පුබ්බන්තං. සමයං. නිවාසෙත්වා. පත්තච්චිරං. ආදාය. සාවඤ්චියං. පිණ්ඩාය. පාවිසි. අථ ඛො. සම්බුද්ධා. භික්ඛු. භයනායසමා. ආනන්දො. තෙනුපසඤ්චකම්මං. උපසඤ්චකම්මා. ආයසමන්තං. ආනන්දො. එතදවොචු. “විරසසුතා. තො. ආවුසො. ආනන්ද. භගවතො. සමමුඛො. ධම්මේ. කථං. සාධු. මයං. ආවුසො. ආනන්ද. උභෙයසාම. භගවතො. සමමුඛා. ධම්මං. කථං. සවණායා”ති. තෙනහායසමන්තො. යෙන. රම්මකස්ස. බ්‍රාහ්මණස්ස. අස්සමො. තෙනුපසඤ්චකම්මං. අප්පචතාම. උපහාසාථ. භගවතො. සමමුඛා. ධම්මං. කථං. සවණායාති. එවමා. චුසොති. ඛො. තෙ. භික්ඛු. ආයසමන්තො. ආනන්දස්ස. පච්චසෙසාසුං.

2. අථ ඛො භගවා සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය චිරන්තා පච්ඡාභන්තා පිණ්ඩ-පාතපටිකකන්තො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තෙයි. ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඤ්චකම්මාම දිවා විහාරායාති. එවමහන්තති ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවතො පච්චසෙසාසි. අථ ඛො භගවා ආයසමතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඤ්චකම්මේ දිවා විහාරාය. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පතිසලාණං චුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තෙයි. ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨිකො තෙනුපසඤ්චකම්මස්සාම භත්තාති පරිසිඤ්චිතුනති. එවමහන්තති ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවතො පච්චසෙසාසි.

3. අථ ඛො භගවා ආයසමතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨිකො තෙනුපසඤ්චකම්ම භත්තාති පරිසිඤ්චිතුං. පුබ්බකොට්ඨිකෙ භත්තාති පරිසිඤ්චිතා පච්චුත්තරිති, එකච්චිරො අට්ඨාසි භත්තාති පුබ්බාපයමානො.

4. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච. අයං භන්තං රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අවිදුරෙ. රම්මිණියො භන්තං රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො භන්තං රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො. සාධු භන්තං භගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඤ්චකම්මතු අනුකම්මං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්ඨිභාවෙන.

---

* පාඨරාසි සුත්ත, අට්ඨකථා;මර්ග.

5. අථ ඛො භගවා යෙන රමමකස්ස චූභමණස්ස අස්සමො තෙත්‍රපසඛකම්. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු රමමකස්ස චූභමණස්ස අස්සමෙ ධම්මියා කථාය සන්තිසින්නා ගොනති. අථ ඛො භගවා ඛගිචාරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කථාපරියොසානං අගමයමානො. අථ ඛො භගවා කථාපරියොසානං විදිනා උකකාසිනා අඤ්ඤා අංකොටෙසි. පිචරිංසු ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො චාරං.

6. අථ ඛො භගවා රමමකස්ස චූභමණස්ස අස්සමං පවිසිනා පඤ්ඤානෙත අංසනෙ තිසිදී. තිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු අමනොසි: “කායත්‍රත් භික්ඛවෙ එතරගි කථාය සන්තිසින්නා, කා ච පන වො අත්තරා කථා විප්පකතා”ති. ‘භගවන්තමෙව ඛො නො භනොත අරබ්භ ධම්මී කථා විප්පකතා, අථ භගවා අනුප්පතො’ති. සාධු භික්ඛවෙ, එතං ඛො භික්ඛවෙ තුම්භාකං පතිරුපං කුලපුත්තානං සඤ්ඤා අකාරසමා අභිගාරියං පබ්බජ්ජානං යං තුළ්භ ධම්මියා කථාය සන්තිසිද්දෙය්‍යාථ. සන්තිපතිතානං වො භික්ඛවෙ අධං කරණීයං ධම්මී වා කථා, අරියො වා තුණ්හිභාවො.

7. දොමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා: අරියා ච පරියෙසනා අත්රියා ච පරියෙසනා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අත්රියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අත්තනා කොකධම්මො සමානො කොකාධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අත්තනා සඛනිලෙසධම්මො සමානො සඛනිලෙසධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

8. කිඤච භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං චදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං, දුසිදුසං ජාතිධම්මං, අජෙලකං ජාතිධම්මං, කුකකුට්ඨකරං ජාතිධම්මං, හත්භව්‍යාසවලවං ජාතිධම්මං, ජාතරුපරජනං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මානෙතෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එතායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

9. කිඤච භික්ඛවෙ ජරාධම්මං චදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ ජරාධම්මං, දුසිදුසං ජරාධම්මං, අජෙලකං ජරාධම්මං, කුකකුට්ඨකරං ජරාධම්මං, හත්භව්‍යාසවලවං ජරාධම්මං, ජාතරුපරජනං ජරාධම්මං. ජරාධම්මානෙතෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එතායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

10. කීඤ්ච භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං, දුසිදුසං බ්‍යාධිධම්මං, අජෙලකං බ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුචපුකරං බ්‍යාධිධම්මං, භජීගවාසාවලුවං බ්‍යාධිධම්මං. බ්‍යාධිධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එසායං ගථිතො ඉච්ඡිතො අඤ්ඤාපනෙනා අත්තනා බ්‍යාධිධම්මෙමා සමානො බ්‍යාධිධම්මෙඤ්ඤාව පරියෙසති.

11 කීඤ්ච භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දුසිදුසං මරණධම්මං, අජෙලකං මරණධම්මං, කුක්කුචපුකරං මරණධම්මං, භජීගවාසාවලුවං මරණධම්මං. මරණධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එසායං ගථිතො ඉච්ඡිතො අඤ්ඤාපනෙනා අත්තනා මරණධම්මෙමා සමානො මරණධම්මෙඤ්ඤාව පරියෙසති.

12. කීඤ්ච භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දුසිදුසං සොකධම්මං, අජෙලකං සොකධම්මං, කුක්කුචපුකරං සොකධම්මං, භජීගවාසාවලුවං සොකධම්මං. සොකධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එසායං ගථිතො ඉච්ඡිතො අඤ්ඤාපනෙනා අත්තනා සොකධම්මෙමා සමානො සොකධම්මෙඤ්ඤාව පරියෙසති.

13. කීඤ්ච භික්ඛවෙ සඛිකීලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සඛිකීලෙසධම්මං, දුසිදුසං සඛිකීලෙසධම්මං, අජෙලකං සඛිකීලෙසධම්මං, කුක්කුචපුකරං සඛිකීලෙසධම්මං, භජීගවාසාවලුවං සඛිකීලෙසධම්මං, ජාතරුපරජනං සඛිකීලෙසධම්මං. සඛිකීලෙසධම්මා භෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො. එසායං ගථිතො ඉච්ඡිතො අඤ්ඤාපනෙනා අත්තනා සඛිකීලෙසධම්මෙමා සමානො සඛිකීලෙසධම්මෙඤ්ඤාව පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අත්තරියං පරියෙසනා.

13. කතමා ව භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අජාතං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අජරං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අමතං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අසොකං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සඛිකීලෙසධම්මො සමානො සඛිකීලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අසඛිකීලීඨං අනුත්තරං යොගඤ්ඤමං නිබ්බානං පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා.

15 අහමි සුදං භික්ඛවෙ පුඤ්ඤව සමොධා අනභිසම්බුද්ධො ඛොධිසත්තොව සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි.

16. තස්ස මග්ගො භික්ඛවෙ එතදහොසි: “කිනඤ්ඤ ඛො අහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤව පරියෙසාමි, සනත්තනං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ඛ්‍යාධිධම්මො සමානො ඛ්‍යාධිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අඛ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසඛ්ඛිලීඨං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං”න්ති.

17. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අපරෙත සම්මෙත දහරූචි සමානො සුසුකාලුපකසො හද්‍රෙන සොඛිකෙන සමන්තාගතො පඤ්ඤෙත වියසා, අකාමකාතං මාතෘපිතූත්තං අසුප්‍රච්චාතං රුද්දන්තානං, කෙසමස්සං ඕසාරෙත්වා කාසායනි වන්ථනි අවජ්ඣෙත්වා අභාරභො අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්චිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාභො කාලාමො තෙනුපසඛිකමිං, උපසඛිකමිත්වා ආලාරං කාලාමිං එතදවොච: ‘ඉච්ඡාමිහං ආවුසො කාලාමි ඉමසමිං ධම්මපිතසෙ චුඤ්ඤිතියං චරිතු’න්ති.

18. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ ආලාභො කාලාමො මං එතදවොච: “විහරතායසමා, තාදිසො අහං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො නචිරසොච සකං ආචරියසං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසොච ඛෙසමෙච නං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවකසෙතෙච ඕඨිපහතමත්තෙන ලචිතලාපතමත්තෙන ඤ්ඤණචාදඤ්ඤ චදුමි ථෙරවාදඤ්ඤ. ‘ජාතාමි පසාමි’ති ච පච්ජාතාමි අහඤ්ඤව අඤ්ඤා ව. තස්ස මග්ගො භික්ඛවෙ එතදහොසි:

“න ඛො ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමනනකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදති. අධ්වා ආලාභො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පසං විහරති”ති. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාභේ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආලාභො කාලාමං ඵතදවොචං: “කිත්ත වතා, නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදති”ති. එවං වුත්තො භික්ඛවෙ ආලාභේ කාලාමො ආකිඤ්ඤාසනනං පටිච්ඡෙදති. තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ ඵතදවොචං: “න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මස්සමපත්ථි සඤ්ඤා. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මස්සමපත්ථි විරියං. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මස්සමපත්ථි සති. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මස්සමපත්ථි සමාධි. න ඛො ආලාභස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මස්සමපත්ථි පඤ්ඤා. යනන්තොහං යං ධම්මං ආලාභො කාලාමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදති. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදභෙසා”න්ති සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නවරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

19. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාභේ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආලාභො කාලාමං ඵතදවොචං: “ඵත්තාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදති”ති. ‘ඵත්තාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදමි’ති. “අහමි ඛො ආවුසො ඵත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති ‘ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤා නො ආවුසො, යෙ මයං අ යසමනනං තාදිසං සමුඤ්චාචාරිං පස්සාම, ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පටිච්ඡෙදමි. ඉති යාහං ධම්මං ජාතාමි, තං නිං ධම්මං ජාතාසි. යං නිං ධම්මං ජාතාසි, තමහං ධම්මං ජාතාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො නිං යාදිසො නිං, තාදිසො අහං. එහිදුති ආවුසො, උභොව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරමා’ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ ආලාභේ කාලාමො ආවරියො මෙ සමානො අනෙත්ථාසිං මං සමානං අත්තනො! සමසමිං ධම්මෙ, උපුරුඤ්ඤා ව මං පුරුඤ්ඤා පුරුඤ්ඤා තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ ඵතදවොචං: “නායං ධම්මො නිබ්බිද්ධ න විරුහාය න නිරුධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙඛාධාය න නිබ්බානාය සංවත්ඨති, යාවදෙව ආකිඤ්ඤාසනනුපපත්ථියා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අහලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපකමමිං.

---

1. අත්තනා, මජ්ඣං.

20. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවර-
 පදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො¹ ග්මපුත්තො තෙනුපසඛකමිං.
 උපසඛකමීති උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො ඉමසමිං
 ධම්මවිතයෙ බුහම්වරියං චරිතු”න්ති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ උද්දකො
 රුමපුත්තො මං එතදවොච ‘විහරතායසමා, තාදිසො අයං ධෛමො
 යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො නචිරසෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො
 උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙව ඛිප්පමෙව
 තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙතෙව
 ඔට්ඨපහතමතෙතන ලපිතලාපනමතෙතන ඤ්ඤාචාදාදාච වදාමි ථෙරවාදාදාච.
 ‘ජාතාමි, පසාමි’ති ච පටිජාතාමි අහසඤ්චව අඤ්ඤා ව.

21. තස්ස මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතදභොගි: “න ඛො රාමො ඉමං ධම්මං
 කෙවලං සද්ධාමත්තකෙත සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරාමීති
 පචෙදෙසී. අද්ධා රුමො ඉමං ධම්මං ජාතං පසාමි විහාසී”ති. අඵ බ්වාහං
 භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමීති
 උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “කිත්තාචතා නො ආවුසො රුමො ඉමං
 ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පචෙදෙසී”ති. එවං වුත්තෙ
 භික්ඛවෙ උද්දකො රුමපුත්තො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පචෙදෙසී.
 තස්ස මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතදභොගි: “න ඛො රාමසෙව අභොගි සද්ධා,
 මඤ්ඤාපජ්ජි සද්ධා. න ඛො රුමසෙව අභොගි විරියං, මඤ්ඤාපජ්ජි විරියං.
 න ඛො රුමසෙව අභොගි සති, මඤ්ඤාපජ්ජි සති. න ඛො රුමසෙව
 අභොගි සමාධි, මඤ්ඤාපජ්ජි සමාධි. න ඛො රුමසෙව අභොගි පඤ්ඤා,
 මඤ්ඤාපජ්ජි පඤ්ඤා. යනුත්තාහං යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො
 උපසම්පජ්ජ විහරාමීති පචෙදෙසී, තස්ස ධම්මස්ස සචරිකරියාය පදගෙග්‍ය”න්ති.
 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා
 සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසී.

22. අඵ බ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රුමපුත්තො තෙනුපසඛකමිං.
 උපසඛකමීති උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචො: “එත්තාචතා නො ආවුසො
 රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ පචෙදෙසීති?
 ‘එත්තාචතා ඛො රුමො ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො
 උපසම්පජ්ජ පචෙදෙසී’ති අහමි ඛො ආවුසො එත්තාචතා ඉමං ධම්මං
 සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො උපසම්පජ්ජ විහරාමී”ති.

---

1. උද්දකා, මජ්ඣං.

“ලාභා නො ආවුසො, සුලභිං නො ආවුසො, යෙ මීයං ආයසමන්තං නාදිසං තමුගම්වාරිං පඤ්ඤාමි. ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්භා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්භා උපසම්පජ්ජ විහරෙයි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්භා උපසම්පජ්ජ විහරෙයි, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්භා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි. ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි, තං නිං ධම්මං ජානායි. යං නිං ධම්මං ජානායි, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි ඉති යාදිසො රුමො අහොසි. තාදිසො නිං, යාදිසො නිං, තාදිසො රුමො අහොසි. එහිදුනි ආවුසො, නිං ඉමං ගණං පරිභරු”ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ උදුසො රුමපුසො සමුගම්වාරී මෙ සමානො ආචරියට්ඨානෙ ව මං ධෙපෙයි. උලාරුග ව මං පුජාය පුජෙයි. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතදුහොසි: තායං ධම්මො නිබ්බිදුග න විරුගාය න නිරොධාය න නිබ්බාතාය සංවත්තති, යාවච්චෙව තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපපත්තියාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිතී: තස්මා ධම්මා නිබ්බජ්ජ අපක්කමිං.

23 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුඤ්ඤාං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙත වාරිකං වරමානො යෙන උරුමෙලා සෙත්තානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිභාගං, පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඛං, තදිඤ්ච සන්දනං¹ සෙතකං සුපතින්ථං රමණීයං, සම්මත්තා ව ගොවරගාමිං. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතදුහොසි: “රමණීයො වත² භූමිභාගො පාසාදිකො ව වතසණ්ඛො, තදී ව සන්දනි සෙතකා සුපතින්ථං රමණීයා, සම්මත්තා ව ගොවරගාමො. අලං වතිදං කුලපුත්තස්ස පට්ඨානඤ්ඤාය පට්ඨාන යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තත්ථෙව නිසීදිං “අලමීදං පට්ඨානායා”ති.

24 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිතී: අජාතා අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අජාතං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මෙ ආදීනවං විදිතී: අජරං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අජරං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිතී: අබ්‍යාධිං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අබ්‍යාධිං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං. අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිතී: අමතං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං පරියෙසමානො අමතං අනුඤ්ඤාං යොගකෙඛමං නිබ්බාතං අජ්ඣගමිං.-

1. සද්දායී, මජ්ඣ. 2. වස සො, මජ්ඣ.

අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිතො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං උරියෙසමානො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ඛගමං. අත්තනා සඛකීලෙසධම්මො සමානො සඛකීලෙසධම්මො ආදීනවං විදිතො අසඛකීලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං උරියෙසමානො අසඛකීලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අර්ඛගමං. ඤ්ඤාඤ්ඤා උත මෙ දස්සනං උදපාදි: ‘අකුප්පා මෙ විමුත්ති. අයමනතිමා ජාති. තඤ්ඤති පුත්තභවො’ති.

25. තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ ඵතදහොසි: අධිගණො ඛො ම්භායං ධම්මො ගමහිරේ දුද්දසො දුරනුඛොභො සතො: උණිතො අතක්ඛාචචිරේ නිපුණො පණ්ඨිතවෙදතිසො. ආලයරුමා ඛො උතායං පජා ආලයරතා ආලයසමමුදිතා. ආලයරුමාය ඛො උත පජාය ආලයරතාය ආලයසමමුදිතාය දුද්දසං ඉදං ධානං යදීදං ඉදප්පච්චයතාපට්චවසමුප්පාලද. ඉදමපි ඛො ධානං දුද්දසං යදීදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපධිපටිනිස්සගො තණ්හකඛයො විරුගො නිරොගො නිබ්බානං. අභඤ්ඤාච ඛො උත ධම්මං දෙසෙය්‍යං උරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කීලම්ථො, සා මමස්ස විහෙසාති. අපිස්ස මං භික්ඛවෙ ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු පුඤ්ඤ අස්සතපුඤ්ඤා:

කීවෙජන මෙ අධිගතං හලදුති පකාසිදුං,
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසමුඛො.
පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමහිරං දුද්දසං අණ්ඨං
රුගරතතා නි දක්ඛිනති¹ තමොකඛලකින අචචාති².

26. ඉතීහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකිතො අපොඤ්ඤකතාය විතතං නමති, තො ධම්මදෙසතාය. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මනො සහලපතීස්ස මම වෙතසා වෙතොපට්ඨිතකකමඤ්ඤාය ඵතදහොසි: තස්සති චත සො ලොකො, විතස්සති චත ගො ලොකො, යනු හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුඛාස්ස අපොඤ්ඤකතාය විතතං නමති, තො ධම්මදෙසතායාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති සෙය්‍යාථාපි නාම බ්‍රහ්මා පුරිසො සමමඤ්ඤායං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමඤ්ඤාය, ඵචමෙවං³ බ්‍රහ්මලොකෙ අත්තරතිතො මම පුරතො පාඤ්ඤායොසි.

1. න දක්ඛිනති, මජ්ඣ. සං. 2. ආවුට්ඨා, මජ්ඣ. ආවුට්ඨා, සං. 3. ඵචමෙව, මජ්ඣ., ඵචමෙව ඛො, සං.

27. අථ බො භික්ඛවෙ බුභුමා සභමපති එකංශං උත්තරසඛං කරිතී* යෙනාහං තෙනඤ්ජලිං පණාමෙතී; මං එතදවොච: “දෙසෙතු හතෙන භගවා ධම්මං. දෙසෙතු සුභතො ධම්මං. සන්ති සත්තා අපරජකඛජාතිකා, අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාණේ”ති ඉදමවොච භික්ඛවෙ බුභුමා සභමපති. ඉදං චතී අථාපරං එතදවොච:

“පාතුරහොසි මඟ්ඛෙසු පුබ්බෙ,
ධම්මො අසුඤ්ඤා සම්මලෙහි විනතිතො.
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං,
සුඤ්ඤා ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිට්ඨිතො,
යථාපි පස්සෙ ජනතං සම්භතතො;
තඤ්ඤං ධම්මමයං සුමෙධි,
පාසාදමාරුයන සම්භතවකඛු;

සොකාවතීණණං² ජනතමපෙතසොකො,
අවෙකඛස්සු³ ජාතිජරුභිඝුතං

උචෙධිහි වීර විජිතසභිකාම සන්චාභ අතණ විචර ලොකෙ,
දෙසස්සු⁴ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාණේ භවිස්සන්ති”ති.

28. අථ බවාහං භික්ඛවෙ බුභුමුනො ච අජේඛසතං විදිතී සතෙනසු ච කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධචකඛුතා ලොකං වොලොකෙසීං. අද්දසං බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධචකඛුතා ලොකං වොලොකෙතොසා සතෙන අපරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ, සවාකාණේ ආකාණේ සුචිඤ්ඤාපයෙ [දුචිඤ්ඤාපයෙ], අපොකච්චෙ චරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනේ⁵ විහරන්තො, [අපොකච්චෙ ත චරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනෙ විහරන්තො]

සෙය්‍යථාපි තාම උප්පලිනිසං වා පදුමිනිසං වා පුණ්ඩරීකිනිසං වා අපොකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුඤ්ඤානි අනෙතානිච්චිඤ්ඤපොසිනී, අපොකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි සමොදකං සිතානි, අපොකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකා අච්චුඤ්ඤම නිට්ඨන්ති⁶ අනුපලිතතානි උදකෙන. එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධචකඛුතා ලොකං වොලොකෙතොසා අද්දසං සතෙන අපරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤෙ මුදිඤ්ඤෙ, සවාකාණේ [ආකාණේ], සුචිඤ්ඤාපයෙ [දුචිඤ්ඤාපයෙ], අපොකච්චෙ චරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනෙ විහරන්තො, [අපොකච්චෙ ත චරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනෙ විහරන්තො]* අථ බවාහං භික්ඛවෙ බුභුමානං සභමපතිං ගාථාය පච්චගාසීං:

*. දකඛිණං ජාණ්ටිණ්ඩලං පුට්ඨිමං භිහන්තා යෙනාහං, මහාවග්ගපාලී.
1. අවාපුරෙත, මජ්ඣ. 2. සොකාවතීණණං, සා. 3. අවෙකඛස්ස, සා.
4. දෙසෙතු, සා. 5. චරලොකචජ්ඣයදස්සාවිනො, සා. 6. සිතානි, මජ්ඣ.
* [-] අනන්තර පදනි සිමු. පොත්සෙසු ත දිස්සන්තො.

අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ආරු
සෙ සොතවනොතො පමුඤ්චනතු සද්ධං.
විහිංසසඤ්ඤී පගුණං නහංසිං,
ධම්මං ජණීතං මනුජේසු බුභෙමිති.

29. අඵ ඛො භික්ඛවෙ බුභමා සහමපති 'කතාවකාසො ඛොවති හභවතා ධම්මදෙසනායා'ති මං අභිවාදෙතා පදකිංඤං කතා තජොවනතරධාසි.

30. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස ඞු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො ආලාරෙ කාලාමො පණ්ණීතො ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරතතං අපාරජකඛජාතිකො, යනනුතාහං ආලාරස්ස කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, ඡො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකමිත්ථා එතදවොච: 'සත්තාහකාලකතො¹ හතොත ආලාරො කාලාමො'ති. ඤ්ඤාඤ්ච පත මෙ දස්සනං උදපාදී: 'සත්තාහකාලකතො¹ ආලාරෙ කාලාමො'ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාජාතියො ඛො ආලාරෙ කාලාමො, සවෙ හි ඡො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤාය බිප්පමෙව ආජාතෙය්හා'ති

31. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස ඞු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො උදුකො² රුමපුතො පණ්ණීතො ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරතතං අපාරජකඛජාතිකො, යනනුතාහං උදුකස්ස රුමපුතස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, ඡො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකමිත්ථා එතදවොච: 'අභිදෙසකාලකතො³ හතොත උදුකො රුමපුතොති. ඤ්ඤාඤ්ච පත මෙ දස්සනං උදපාදී: 'අභිදෙසකාලකතො³ උදුකො රුමපුතො'ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාජාතියො ඡො උදුකො රුමපුතො, සවෙ හි ඡො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤාය බිප්පමෙව ආජාතෙය්හා'ති.

32. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස ඞු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්හං, කො ඉමං ධම්මං බිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි:

1. සත්තාහකාලකතො, මජ්ඣං. 2. උදුකො, මජ්ඣං.
3. අභිදෙසකාලකතො, මජ්ඣං.

“ඛන්ධකාර ඛො මෙ පඤ්චවග්ගිඤ්ඤා භික්ඛු යෙ මං පටිඤ්ඤාපනිතතං උපට්ඨංගිංසු. යනුක්ඛාභං පඤ්චවග්ගිඤ්ඤා භික්ඛුනං පට්ඨං ඛම්මං දෙසෙය්‍ය” නති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ ඵතදනොසි: කතනනුඛො ඵතරගි පඤ්චවග්ගිඤ්ඤා භික්ඛු විතරනතීති. අද්දසං ඛො අභං භික්ඛමෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විත්‍රසඤ්ඤා අභික්ඛනනමානුසනෙන පඤ්චවග්ගිඤ්ඤා භික්ඛු ඛාග්ඤ්ඤා පිහරනනා ඉග්ගිපනනෙ මිගද්දෙය.

33. අඵ ඛට්ඨාභං භික්ඛවෙ උරුමෙලාභං යථාභිරනනං පිහරිනිං යෙන ඛාග්ඤ්ඤා තෙන වාරිකං පකකම්¹. අද්දසං ඛො මං භික්ඛවෙ උපෙඤ්ඤා ආජ්චකො² අනතරං ච ගයං අනතරං ච ඛොග්ගිං අධ්‍යානමග්ග පටිපනනං. දිස්වාත මං ඵතදවොච: විප්පසනනාති ඛො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුඤ්ඤා ඡවිවග්ගෙණං පරිණොදනො. කෙසි තිං අවුසො උද්දස්ස පබ්බජ්ජනො? ඡනා වා තෙ සන්ථා? කස්ස වා තිං ඛම්මං රොචෙසීති? ඵටං වුතෙන අභං භික්ඛවෙ උපෙඤ්ඤා ආජ්චකං ගාථාගි³ අජ්ඣගාසිං:

සඛොගිනු සබ්බවිදුහමසම්
 සබ්බෙසු ඛිමමසු අනුප්පිනනා,
 සබ්බඤ්ඤා තණ්හකමයෙ විමුතනා,
 සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දෙසෙය්‍ය?

න මෙ ආචරිතො අභි සදීසො මෙ න විජ්ජති,
 සදෙවකසම්. ලොකසම්. තස්සි මෙ පටිපුග්ගලො.

අභං ගි අරහා ලොකෙ අභං සසා අනුතනරො,
 ඵකොචගි සමමාසච්චුඤ්ඤා සීතිනුතොසම් නිබ්බුතො.

ඛම්මවග්ගකං පවතෙනතුං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං,
 අකිභුතසම්⁴ ලොකසම්. ආභඤ්ඤං⁵ අමතදුඤ්ඤාතිනති.

34. ‘යථා ඛො තිං ආවුසො පටිජාතාසි අනිභනජ්ජනො’ ති?

“මාදිසා වෙ ජිතා හොනති යෙ පතතා ආභවකඛං,
 ජිතා මෙ පාපකා ඛම්මා තසමාභං උපකා ජිතො” ති.

ඵටං වුතෙන භික්ඛවෙ උපෙඤ්ඤා ආජ්චකො ‘නුචෙය්‍යපාවුසො’ ති⁶ වනිං සීතං මකමෙපනිං උම්මග්ගා ගහෙතවා පකකාමි.

1. පඤ්ඤාමි, සා. 2. ආජ්චකො, සිවු. PTS
 3. ගාථාය, සා. 4. අභාසිභුතසම්, මජ්ඣ. 5. ආභඤ්ඤං, සා. 6. නුචෙය්‍යපාවුසො, සා.

35. අථ ඛවාහං භික්ඛවේ අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරණභී ඉභිපතනං මිගදයො යෙන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු තෙනුපසඛකමිං. අද්දසාසුං ඛො මං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිට්ඨාන අඤ්ඤමඤ්ඤා සණ්ඨපෙසුං: “අයං ඛො ආවුසො සමණො ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලීකො¹ පධානවිබහනො ආවතො බාහුලාය. සො තෙව අභිවාදෙනබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො. තාස්ස පතනවිවරං පටිග්ගහෙතබ්බං. අපි ව ඛො ආසනං ධරෙතබ්බං සවෙ ආකඛිඤ්ඤති නිසිදිස්සති”ති. යථා යථා ඛො අහං භික්ඛවේ උපසඛකමාමි, තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු නාසකඛීංසු සකාය කතීකාය සණ්ඨාභුං. අපොකච්චෙ මං පච්චුග්ගනඤ්චා පතනවිවරං පටිග්ගහෙසුං. අපොකච්චෙ ආසනං පඤ්ඤපෙසුං. අපොකච්චෙ පාදෙදකං උපට්ඨපෙසුං. අපි ව ඛො මං නාමෙන ව ආවුසොවාදෙන ව සමුද්චරන්ති.

36. එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “මා භික්ඛවේ තථාගතො නාමෙන ව ආවුසොවාදෙන ව සමුද්චරිත්ථි.² අරහං භික්ඛවේ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවේ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා³ නවිරසෙසව යසාන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිඥොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරීකඤ්චා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

37. එවං වුත්තෙ භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තාය’පි ඛො ඤං ආවුසො ගොතම ඉරියාය නාස පටිපදාය තාය දුක්ඛාර-කාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤණදස්සනවිසෙසං. කම්පන ඤං එතරභී බාහුලීකො පධානවිබහනො ආවතො බාහුලාය අධිගම්ස්සභි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤණදස්සනවිසෙසන්ති.” එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවේ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “න භික්ඛවේ තථාගතො බාහුලීකො, න පධානවිබහනො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවේ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවේ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරසෙසව යසාන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරිඥොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරීකඤ්චා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං. 2. සමුද්චර්ථ මජ්ඣං.
3. යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජමානා, ඝා.

38. දුතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි ඛො තිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය තාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන- විසෙසං. කම්පන තිං එතරගි බාහුලීකො¹ පට්ඨානවිබහනො ආවතො බාහුලාය අධගමස්සයි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසනති?”

39. දුතියමපි ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො¹ න පට්ඨානවිබහනො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සන්ථාය කුලභ්භතා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ඡති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

40. තතියමපි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි ඛො තිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර- කාරිකාය තාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කම්පන තිං එතරගි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනො ආවතො බාහුලාය අධගමස්සයි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති?”

41. එචං වුචොන අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “අභිජාතාථ මෙ තො කුලෙහ භික්ඛවෙ ඉතො පුඤ්ඤ ඵචරුපං විබ්භාචිත- මෙතනති² තො හෙතං හනො. න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පට්ඨානවිබහනො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සන්ථාය කුලභ්භතා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ඡති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං.
2. ගායිතමෙතනති, සිඞ්ඛ, භාචිතමෙතනති, සන්චරි, පභාචිතමෙතනති, මජ්ඣං.

42. අසකංඛිං ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපෙඤ්ඤාං. ඤෙපි සුදං භික්ඛවෙ ඔවදුම්. තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා¹ යාපෙම තයොපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඔවදුම්. ඤෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං ඤෙ භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා යාපෙම.

43. අථ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා එවං ඔවදීමානා එවං අනුසාසිතමානා අත්තනා ජාතිධම්මා සමානා ජාතීධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. අත්තනා ජර්ඛධම්මා සමානා ජර්ඛධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. අත්තනා බ්‍යාධිධම්මා සමානා බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. අත්තනා මරණධම්මා සමානා මරණධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. අත්තනා සොකධම්මා සමානා සොකධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මා සමානා සඛ්ඛිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදීනා අසඛ්ඛිලිට්ඨිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසඛ්ඛිලිට්ඨිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමංසු. ඤාණඤ්ඤා පන නෙසං² දස්සනං උදපාදි: “අකුප්පා නො විමුත්ති, අගමන්තිමා ජාති, නථීදුති සුභබ්භවො.”³ති.

44. පඤ්ඤිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා කතමෙ පඤ්ඤා? වකඛු විඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤායා සඤ්ඤා - පෙ - සාතවිඤ්ඤායා ගතියා - -පෙ - ඒවා - විඤ්ඤායා රසා - පෙ - කායවිඤ්ඤායා ඓද්ධිකා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා කාමගුණා.

45. යෙ හි කෙවි: භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ ගටිතා⁴ මුළුතා අජ්ඣාපන්නා⁵ අතාදීනවදසාඤ්ඤා විනො අනිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤානති, තෙ එවමස්ස වෙදීතබ්බා: අත්තමාපන්නා බ්‍යසනමාපන්නා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

1. ඡබ්බගණියා, මජ්ඣ. ඡබ්බග්ගො, PTS. 2 එවං යාපෙම, මජ්ඣ.
3. තෙසං, කඨවි. 4. යෙ කෙවි, ස්‍යා 5. ගහිතා ස්‍යා.
6. අජේතීපන්නා, මජ්ඣ. PTS.

46. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො¹ බඥො පාසරුසිං අභිසයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන ලුද්දො² න යෙන කාමං පක්ඛමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ ගවිතා මුච්ඡිතා අඤ්ඤාපනනා අනාදීනවදස්සාවිනො අතිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

47. යෙ වා³ ඛො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගචිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

48. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො අබඥො පාසරුසිං අභිසයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන ලුද්දො යෙන කාමං පක්ඛමස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගචිතා අමුච්ඡිතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මගො අරඤ්ඤො පචනෙ විස්සන්තො ගච්ඡති විස්සන්තො නිට්ඨති විස්සන්තො නිසීදති වස්සන්තො සෙය්‍යං කප්පෙති, තං කිස්ස හෙතු? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ ලුද්දස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වට්ඨෙව ඛාමෙති විවච්ච අකුසලෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිත්ථුඛං පඤ්ඤාමංකානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අගං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු 'අකුමකාසී මාරං, අපදං වසිත්වා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො'.

1. මගො, මජ්ඣං. PTS.

2. ආගච්ඡන්තෙවලුද්දො, යා. PTS.

3. යෙහිව, මජ්ඣං.

50. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකවිචාරතං. වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදතං. වෙනතො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුන්තං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අඤ්ඤාමාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සතං ගතො පාපිමතො.’

51. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති ගතො ව සමපජ්ජතො, සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙති ගන්තං. අජියා ආවිකකන්ති: උපෙක්ඛකො සතීමා සුඛවිකාරීති තතියං කුන්තං උපසමපජ්ජ විහරති අයං වූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අඤ්ඤාමාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සතං ගතො පාපිමතො.’

52. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව භොමනස්සදෙමනස්සාතං අත්භමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුසථං කුන්තං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අඤ්ඤාමාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සතං ගතො පාපිමතො.’

53. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසඤ්ඤානං අත්භමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරී අතනො ආකාසොති ආකාසානාඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අඤ්ඤාමාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සතං ගතො පාපිමතො.’ පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අතනං. පිඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො පිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම තප්ඵි කිඤ්චිති [ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ-] සබ්බසො ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනං සමතිකකමම [භවච්ඤ්ඤානාඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති -පෙ- පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො] තෙව-සඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතිකකමම සඤ්ඤාණචද්දසිතිතිරොධිං උපසමපජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා ගොන්ති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අඤ්ඤාමාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සතං ගතො පාපිමතො, තීණේණා ලොකෙ විසන්තිකං. යො වස්සථො ගච්ඡති, වස්සථො භිට්ඨති, වස්සථො කිසිදති, වස්සථො සෙග්ගං කප්පෙති. තං කිස්ස ගෙඤ්ඤා? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ පාපිමතොති.

ඉදමචොච ගගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ගගවතො භාසිතං අභිනද්දන්ති.

1. 3. 7.

චූළභජීපදොමසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචජඨීයං විහරති ජෙතවනෙන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ජාලිණ්ණස්සොණ්ඩ්‍රාඤ්ඤාණා සබ්බසෙතෙන චලගිරථෙතා¹ සාවඤ්ඤා නිශ්ශාති දිවා දිවස්ස.

2. අද්දසා ඛො ජාලිණ්ණස්සොණ්ඩ්‍රාඤ්ඤාණො පිලොතිකං පරිබ්බාජකං ඝරතොව ආගච්ඡන්තං. දිසවාත පිලොතිකං පරිබ්බාජකං එතදවොච:

“භජද කුණො හු භවං චච්ඡායතො ආගච්ඡති දිවා දිවස්සා”ති.

ඉතො හි ඛො අහං ඡනා ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සනතිකාති

“තං කිං මඤ්ඤති භවං චච්ඡායතො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතිං, පණ්ඩිතො මඤ්ඤ”ති.

කො චාතං හො, ඡකා ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතිං ජාතිස්සාමි. සොපි භුතස්ස තාදිසොච යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතිං ජාතෙග්ගාති.

‘උලාරුය ඛලු භවං චච්ඡායතො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසති”ති.

කො චාතං හො, ඡකා ච සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි. පසථ්ථපථොච කො භවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවමභුස්සාතතති.

“කම්පන භවං චච්ඡායතො අථචසං සම්පස්සමානො සමණො ගොතමෙ එවං අභිප්පසන්නො”ති.²

3. සෙග්ගථාපි හො කුසලො නාගච්ඡිකො නාගච්ඡං පච්ඡෙසෙය්‍ය, සො පසෙසෙය්‍ය නාගච්ඡෙන මහන්තං හත්ථිපදං දීඤ්ඤො ච ආයතං තිරිඤ්ඤච විථ්ථං. සො තිට්ඨො ගඤ්ඤෙය්‍ය: ‘මහා වත භො නාගො’ති. එවමෙච ඛො අහං ගො යතො³ අද්දසං සමණො ගොතමෙ චතතාරි පදනි, අථාතං තිට්ඨමගමං: “සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, සවානඛානො භගවතා ධම්මො, සුථථිපන්නො භගවතො සාවකසභිකො”ති.

1. චලවාහිරථෙත, මජ්ඣ. 2. අභිප්පසන්නොනොති, භෞ. 3. අහංගෙය, භෞ. 4. සුථථිපන්නො, මජ්ඣ.

4. කතමාති වතතාරි?

ඉධාතං හො පසාමි එකච්ච ඛතතියපණ්ණිතෙ තිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලච්චිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා¹ මඤ්ඤා වරතති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා තිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛබ්බරොන්ති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛකමිත්වා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤො තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤොපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා තිගමං වා ඔසටොති. තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංඛකමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කපාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපතංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කපාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුතෙතජිතා සමපතංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති, අඤ්ඤාදන්ත්වා සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවතා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං පඨමං පදං අද්දසං, අථාතං නිට්ඨමගමං: සමාසමුද්ධො ගගවා, ස්වාකතො ගගවතා ධම්මො, සුචප්පනො ගගවතො සාවකසංඛෙසාති [පඨමං ඤ්ඤපදං.]

5. පුන ව පරහං හො පසාමි ඉධෙකච්ච බ්‍රාහ්මණපණ්ණිතෙ තිපුණේ කතපරප්පවාදෙ වාලච්චිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා මඤ්ඤා වරතති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා තිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛබ්බරොන්ති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛකමිත්වා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤො තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්ඤොපි තො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා තිගමං වා ඔසටොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංඛකමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කපාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපතංසෙති. -

1. තෙ භිඤ්ඤා, මජ්ඣ. නො.

තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දසසිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතර්තා සමපහංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදච්ඡි සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං දුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසමුඤ්ඤො හගවා, සවකඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසාති. [උතියං ඤ්ඤාපදං.]

6 පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙතච්චි ගහපතිපණ්ණිනෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරුපෙ, වොහිඤ්ඤාතා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසං-ඛරොන්ති: “ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසඛකම්ඤ්ඤා පුච්ඡිස්සාම. එවඤ්ඤො හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤොපි හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසවොති තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දසසිති සමාදපෙති සමුත්තෙතෙති සමපහංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දසසිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතර්තා සමපහංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති. කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදච්ඡි සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං තතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසමුඤ්ඤො හගවා, සවකඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසාති. [උතියං ඤ්ඤාපදං.]

7. පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙතච්චි සමණපණ්ණිනෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරුපෙ, වොහිඤ්ඤාතා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුකං තාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛරොන්ති: “ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසඛකම්ඤ්ඤා පුච්ඡිස්සාම. එවඤ්ඤො හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤොපි හො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති. එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

8. තෙ සුඤ්ඤානී: සමණෝ ඛලු හෝ ගොතමෝ අමුක් නාම භූමිං වා නිගමං වා ඔසටොති තෙ යෙන සමණෝ ගොතමෝ තෙහුපසඛකමනති. තෙ සමණෝ ගොතමෝ ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දසෙසති සමාදපෙති සමුනෙතජෙති සමපභංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිඤ්ඤා කථාය සන්දසිති සමාදපිතා සමුනෙතජ්ඣා සමපභංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤාං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙසසන්ති. අඤ්ඤාදස්සු සමණඤ්ඤාව ගොතමං ඔකාසං යාවනති අභාරසමා අනගාරිඨං පබ්බජ්ජාය. තෙ සමණෝ ගොතමෝ පබ්බාජෙති උපසමාදෙති. තෙ තත්ථ පබ්බජ්ඣා සමානා එකෙ වූපකච්ඡා අපමනතා. තචිරසෙව ඨසන්තාය කුලපුතො සම්මදෙව අභාරසමා අනගාරිඨං පබ්බජන්ති. තදනුතතරං බුඤ්ඤාචරිතපරිඤාසානං දීට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ චිහරන්ති. තෙ එවමානංසු: මනං වත හෝ අනසාමි, මනං වත හෝ පනසාමි, මයං හි පුබ්බෙ අසාමණාව සමානා සමණභූමිති පටිජානිමහ, අබ්‍රාහ්මණාව සමානා බ්‍රාහ්මණභූමිති පටිජානිමහ, අතරහනොව සමානා අරහනභූමිති පටිජානිමහ. ඉද්දති බොමහ සමණා. ඉද්දති බොමහ බ්‍රාහ්මණො. ඉද්දති බොමහ අරහනොති. යද්දහං හෝ සමණෙ ගොතමෙ ඉමං චතුත්ථං පදං අද්දහං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසමුඤ්ඤො හගවා, සවාකඤ්ඤො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසඤ්ඤොති. [චතුස්ථං ඤ්ඤාපදං]

9. යතො බො අහං හෝ සමණෙ ගොතමෙ ඉමාති වතනාරි පද්දති අද්දහං, අථාහං තිට්ඨම්ගමං: සමමාසමුඤ්ඤො හගවා, සවාකඤ්ඤො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසඤ්ඤොති.

10. එවං වුතෙන ජාණ්ණසොණී බුඤ්ඤානෝ සබ්බසෙතා චුළභීරථා ඔරොතිඤ්ඤා එකංසං උතතරසබ්බං කරිඤ්ඤා යෙන හගවා තෙතඤ්ඤා පණාමෙඤ්ඤා තිකඤ්ඤා උද්දහං උද්දහෙසී. “තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුඤ්ඤොසී, තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුඤ්ඤොසී, තමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුඤ්ඤොසී ” අප්පෙච්ඡාම මයං කද්දපි කරහපි තෙන ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගච්ඡෙත්ඨාම, අප්පෙච්ඡාම සීයා කොච්ඤෙව කථාසලාපොති.

අඵ බො ජාණ්ණසොණොණී බුහමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිතො භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී. සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං විතීතාරෙතො ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීතොනො බො ජාණ්ණසොණොණී බුහමණො යාවතකො අහොසි පිලොභිතාය පරිබොජකෙන සද්ධිං කථාසලොපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි

14 ඵචං චූළභජි පභවං ජාණ්ණසොණොණීං බුහමණං ඵතදවොච: ‘ත බො බුහමණ, ඵතතාවතා භජිපදෙපමො විජාරෙත පරිපුරෙ හොති. අපි ච බුහමණ, යථා භජිපදෙපමො විජාරෙත පරිපුරෙ හොති, තං සුඤ්ඤා, සාධුකා මතසි කණ්ඨකි, භාසිසාමී’ති. ඵචං හොති බො ජාණ්ණසොණොණී බුහමණො භගවතො පච්චසොසාසි. භගවා ඵතදවොච:

15. සෙය්‍යථාපි බුහමණ, තාගචනිකො නාගචනං පටිසෙය්‍ය, සො පසෙය්‍යා නාගචනෙ මහන්තං භජිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විසාතං; යො හොති කුසලො නාගචනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘මහා චත හො නාගො’ති තං කිසස හෙතු: සන්ති හි බුහමණ, තාගචනෙ වාමනිකා නාම භජිනියො මහාපද, තාසමෙචනං පදං අසොති. සො තමනුගච්ඡති. තමනුගච්ඡන්තො පසසති නාගචනෙ මහන්තං භජිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විජාරෙතං උච්චා ච නිසෙවිතං; යො හොති කුසලො තාගචනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත හො නාගො’ති. තං කිසස හෙතු: සන්ති හි බුහමණ, තාගචනෙ උච්චා කාලොචනා නාම භජිනියො මහාපද, තාසමෙචනං පදං අසොති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පසසති නාගචනෙ මහන්තං භජිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විජාරෙතං උච්චාව දනෙතති ආරඤ්චිතාති; යො හොති කුසලො නාගචනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත හො නාගො’ති. තං කිසස හෙතු: සන්ති හි බුහමණ, තාගචනෙ උච්චා කාලොචනා නාම භජිනියො මහාපද, තාසමෙචනං පදං අසොති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පසසති නාගචනෙ මහන්තං භජිපදං දීඝතො ච ආයතං, තිරිසඤ්ච විජාරෙතං, උච්චා ච නිසෙවිතං, උච්චා ච දනෙතති ආරඤ්චිතාති, උච්චා ච සාධාගඛකං. කඤ්ච තාගං පසසති රුකඛමුලගතං වා අභෙඛාකාසගතං වා ගච්ඡන්තං වා සීතං වා නිසීන්තං වං නිපතනං වා, සො නිට්ඨං ගච්ඡති: අයමෙව් සො මහානාගොති.

16. එවිමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඉධි තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති: අරහං සමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං ජජං සදෙවමනුස්සං සගං අභිඤ්ඤා සචජිකන්ධා ජවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති: ආදීකල්‍යාණං මජ්ජෙකල්‍යාණං ජරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවල- ජරිපුණ්ණං ජරිසුඤ්ඤං, බ්‍රහ්මචරියං ජකාසෙති.

17. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්මං වා කුලෙ ජව්වාජ්ජතො. සො තං ධම්මං සුන්ධා තථාගතෙ සඤ්ඤං ජච්චෙහති. සො තෙන සඤ්ඤාචරිත්‍යාභෙන සම්න්තාගතො ඉති ජච්චෙහ්ඤ්ඤිකති: සම්මාභො සරුචාසො රජාජථො, අබ්බොකාසො ජබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තචරිපුණ්ණං එකන්තචරිසුඤ්ඤං සඤ්ඤිඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යන්තූන්ධා කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරසම්මා අනගාරියං ජබ්බජෙත්ථන්ති. සො අපරෙත සම්මෙත අපං වා භොගකඤ්ඤිං ජහාය මහන්තං වා භොගකඤ්ඤිං ජහාය අපං වා ඤ්ඤතිචරිචට්ටං ජහාය මහන්තං වා ඤ්ඤතිචරිචට්ටං ජහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරසම්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ජති.

18. සො එවං ජබ්බජ්ජතො සමානො භික්ඛුතං සිකඤ්ඤාසාජ්චසමා- ජනො ජාණතිජාතං ජහාය ජාණතිජාතා ජච්චිරතො භොති. තීභිතදණ්ණො තීභිතසන්ථො ලජ්ජි දසාජනො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි විහරති අදීන්තාදුතං ජහාය අදීන්තාදුතා ජච්චිරතො භොති. දීන්තාදුසී දීන්තපාචකඤ්ඤි අපෙතෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං ජහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරුචාරී චිරතො මෙජුන්ධා ගාමධම්මා. මුසාවාදං ජහාය මුසාවාද ජච්චිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ජෙතො ජච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුතං වාවං ජහාය පිසුතා වාවා¹ ජච්චිරතො භොති: ඉතො සුන්ධා න අමුත්‍ර අකඤ්ඤා ඉමෙසං භෙදය, අමුත්‍ර වා සුන්ධා න ඉමෙසං අකඤ්ඤා අමුසං භෙදය, ඉති භින්නානං වා සකිඤ්ඤා සභිතානං වා අනුජ්ජාදුතා සම්ඤ්ඤාරුමො සම්ඤ්ඤාරතො සම්ඤ්ඤකඤ්ඤි සම්ඤ්ඤකරණීං වාවං ගාභිතා භොති. ඵරුසං වාවං ජහාය ඵරුසා වාවා² ජච්චිරතො භොති: යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඤ්ඤා පෙමනීසා හදගභිගමා පොරී බහුජ්ජකන්තා බහුජ්ජකම්තාපා, තථාරූපිං වාවං භාසිතා භොති. සමච්චසල්‍යාපං ජහාය සමච්චසල්‍යාපා ජච්චිරතො භොති: කාලවාදී භුතවාදී අපාවාදී ධම්මවාදී විතසවාදී තීධාතවති. වාවං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං ජරියන්තවතිං අන්ථසංභිතං.

1. පිසුණය වාවාය - මජ්ඣ, ඝා, PTS. 2. ඵරුසය වාවාය - මජ්ඣං ඝා, PTS.

19. සො ඛිජගාමිභුතගාමිසමාරමානා පටිච්චරතො භොති. එකහතතිකො භොති රතකුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවසුකදස්සනා පටිච්චරතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිච්චරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො භොති. ජාතරූපරජතපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. ආමකධිඤ්ඤපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. ආමකමංසපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. ඉජ්චිකුමාරිකපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. දුඤ්ඤපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. අජෙලකපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. කුකකුටසුකරපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. හජිගවාස්සවලවාපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති. බෙතතච්ඡුච්චපටිභගභණා පටිච්චරතො භොති දුතෙග්ගපභිණ්ගමනානුගොගා පටිච්චරතො භොති. කෘච්චකකාසා පටිච්චරතො භොති තුලාකුටකංසකුට මානකුටා පටිච්චරතො භොති. උකෙකාටතච්ඤ්ඤනතිකතිසාවිගොගා පටිච්චරතො භොති. ඡේදනච්චබ්බකිනච්චරමොසආලොපසකසාකාරා පටිච්චරතො භොති.

20 සො සනතුටෙඨා භොති කායපටිභාරිකෙන චිචරෙන කුච්ච්චපටි භාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙච¹ පකකමති සමාදුගෙච පකකමති. සෙග්ගථාපි නාම පකකිසකුණො යෙන යෙනෙච ඛෙති සපතතභාරොච ඛෙති, එචමෙච බො භිකඤ්ඤ² සනතුටෙඨා භොති කායපටිභාරිකෙන චිචරෙන කුච්ච්චපටිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙච පකකමති සමාදුගෙච පකකමති. භො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛණෙන සමනනාගතො අර්ඤ්ඤතං අනච්ච්චසුඛං පටිසංචෙදෙති.

21 සො චකඤ්ඤාරූපං දිඤ්චා න නිමිතතඤ්ඤාති භොති නානුබ්බසඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තාඛිකරණමෙතං චකඤ්ඤාදිගං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙදමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙග්ගං. තස්ස සංචරාය පටිපජ්ජති, රකකති චකඤ්ඤාදිගං, චකඤ්ඤාදිගෙ සංචරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුචා -පෙ- භාතෙන ගඤ්ඤං සාසිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාරා රභං සාසිඤ්ඤා -පෙ- කායෙත චොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිතතඤ්ඤාති භොති නානුබ්බසඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තාඛිකරණමෙතං මනිජ්ඤාදිගං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙදමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙග්ගං, තස්ස සංචරාය පටිපජ්ජති, රකකති මනිජ්ඤාදිගං, මනිජ්ඤාදිගෙ සංචරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙන ඉජ්චිග්ගංචරෙන සමනනාගතො අර්ඤ්ඤතං අබ්බාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති

1. යෙන - සා, PTS.   2. එචමෙච භිකඤ්ඤා - මජ්ඣ, සා, PTS.

22. සො අභික්ඛනෙන පටික්ඛනෙන සමපජානකාරී භොති, ආලොකිනෙ විලොකිනෙ සමපජානකාරී භොති, සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී භොති, සඛිකාට්ඨතනවිචරධාරණේ සමපජානකාරී භොති, අභිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී භොති, උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී භොති, ගතෙ සීතෙ තිසිනෙන සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී භොති.

23 සො ඉමිනා ච අරියෙත සීලකඛනේත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙත සතිසමපජ-
ඤ්ඤත සමන්තාගතො විවිතං සෙතාසනං හජ්ඣි අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චනපනං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං.

24. සො පච්ජාහතං පිණ්ඩිපාත පටික්ඛනෙනො නිසීදති පලුඛිකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපධාපෙතො. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඛන වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිනො විහරති සබ්බපාණගුතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදොසා විතං පරිසොධෙති. පීනමිඤ්ඤං පහාය විගතපීනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පීනමිඤ්ඤා විතං පරිසොධෙති. උඤ්ච්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤො විහරති අජ්ඣාතං චූපසන්නවිනො. උඤ්ච්චකුක්ඛුච්චා විතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකඨඛකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතං පරිසොධෙති.

25. සො ඉමෙ පඤ්ච නීවරණේ පහාය වේතසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ, විච්චේච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සවිචාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්‍රාන්තං¹ උපසමපජ්ඡ විහරති. ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං² ඉතිපි. න තේච්ච තාව අරියසාවකො නිධං ගච්ඡති: 'සමමාසමුඤ්ඤො හගවා, සාකඛානො හගවතා ධම්මො, සුපට්ඨතො හගවතො සාවකසඛෙසා'ති.

1. පඨමජ්ඣානං - සීඞු. 2. තථාගතාරඤ්ජිතං - සීඞු. 1-2.

26. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චිත්තකම්මාරුතං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාගිජං පිනිසුඛං දුතීයං ඤානං.¹ උපසමපජ්ඣ චිත්තං ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසමුද්දො භගවා, සාංකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසමෙකා'ති.

27 පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙකඛකො ච චිත්තං සතො ව සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවිකඛන්ති: 'උපෙකඛකො සන්මා සුඛවිභාරී'ති තනීයං ඤානං උපසමපජ්ඣ චිත්තං. ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසමුද්දො භගවා, සාංකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසමෙකා'ති.

28. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගිමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසමපජ්ඣ චිත්තං. ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසමුද්දො භගවා, සාංකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසමෙකා'ති.

29. සො ඵචං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අතඛණේ විගතූපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජපනො³ පුඤ්ඤනි- වාසානුස්සතිඤ්ඤාස විතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිනිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යඵදං-ඵකමපි ජාතීං දොපි ජාතීයො තිස්සොපි ජාතීයො චතස්සොපි ජාතීයො පඤ්ඤපි ජාතීයො දසපි ජාතීයො විසතිමපි ජාතීයො තිංසමපි ජාතීයො චතාරීසමපි ජාතීයො පඤ්ඤසමපි ජාතීයො ජාතීසතමපි ජාතීසතස්සමපි ජාතීසතසභස්සමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපො; 'අමුත්‍රාසිං ඵචංනාමො ඵචංගොතො ඵචංවණණො ඵචමාඤ්ඤෙ ඵචංසුඛ- දුක්ඛපට්ටිසංවෙදී ඵචමාසුපරියනො, -

1. දුතීයං නං - සීඞු. 2. අත්ථගමා - සීඞු. 3. ආනෙජ්ජපනො - සීඞු.

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං, තත්තාපාසිං එවංතාමො එවංගොතෙනා එවංවණේණා එවමාහාණං එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියතොතා, සො තතො චුතො ඉඤ්චපනොතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදුසං අනකචිහිතං පුඤ්ඤතිමාසං අනුසාරති; ඉදමපි චුච්චති මුහුණ්, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති; 'සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා'ති.

30. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං මුග්ගප්පාතිඤ්ජොයෙ විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤත චකඛුතා විසුද්ධාන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පසාති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛඤ්ඤේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්බුපගෙ සතෙත පජාතාති: 'ඉමෙ චත භොතොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චචීදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා ච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායසා භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නා; ඉමෙ චා පත භොතොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චචීසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායසා භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤත චකඛුතා විසුද්ධාන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙත පසාති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛඤ්ඤේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, සථාකම්බුපගෙ සතෙත පජාතාති. ඉදමපි චුච්චති මුහුණ්, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති; 'සමමාසම්බුද්ධො භගවා, සවාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනො භගවතො සාවකසඛෙසා'ති

31. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛසඤ්ජොයෙ විතතං අභිනින්නාමෙති.

සො ඉදං දුක්ඛනිති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ අසච්චාති යථාභූතං පජානාති, අයං අසච්චසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං අසච්චනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං අසච්චනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදම්පි චූළච්චි බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙපිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤචච තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො භොති. අපි ච බො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනෙතා භගවතො සාවකසඤ්ඤාති.

32. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසච්චාපි විතතං විමුච්චති, භවාසච්චාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසච්චාපි විතතං විමුච්චති, විමුච්චතස්මිං විමුච්චතමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, චුභිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාති. ඉදම්පි චූළච්චි බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙපිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. එත්තාවතා බො බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො භොති: 'සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනෙතා භගවතො සාවකසඤ්ඤා'ති. එත්තාවතං බ්‍රාහ්මණ, භජීපදෙපමො වින්දාරෙන පරිපුරො භොතීති.

33. එවං චුතෙන ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදච්චාච: 'අභිකක්ඛන්තං භො ගොතමි, අභිකක්ඛන්තං භො ගොතමි, සෙස්‍යථාපි භො ගොතමි, තිකක්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මහං අච්චෙඛෙය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජෙය්‍යං ඛාරෙය්‍ය: 'චක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛන්තී'ති. එවම්මෙවං භොතා ගොතමෙත අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාභං භවන්තං¹ ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඛාරෙඤ්ච අජ්ජතෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති².

චූළභජීපදෙපමසුත්තං සත්තමං.³

1. 3. 8.

මහාහත්ථිපදෙපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනනා අන්‍යාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාපිපුපනතා භික්ඛු ආමනෙතසි: ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ආවුසොති ඛො නෙ භික්ඛු ආයස්මනො සාපිපුපනතස්ස චම්ඤ්ඤාසුං. ආයස්මා සාරිපුපනතා එතදවොච.

2. සෙය්‍යථාපි ආවුසො යාති කාන්ථි ජඛහලානං¹ පාණානං පදජාතාති සඛ්ඛාති තාති හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදො තෙසං අඤ්ඤාමනායති යදිදං මහත්තනෙන², එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ කෙචි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ නෙ චතුසු අරියසල්ලෙසු සඛහං ගච්ඡන්ති. කතමෙසු චතුසු: දුක්ඛෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛසමුදයෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛතිරොධෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛතිරොධගාමිනියා පටිපදාය අරියසල්ලෙ.

3. කතමඤ්ඤාවුසො දුක්ඛං අරියච්චං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙච්ඤකඛදෙමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං ත ලහති තම්පි දුක්ඛං, සඛඛිතෙතන පඤ්චුපාදනකඛකා දුක්ඛා

4. කතමෙ චාවුසො පඤ්චුපාදනකඛකා: සෙය්‍යපිදං³ රූපුපා-දනකඛකො වෙදඤ්ඤුපාදනකඛකො සඤ්ඤුපාදනකඛකො සඛ්ඛාරූපා-දනකඛකො විඤ්ඤුපාදනකඛකො.

5. කතමො චාවුසො රූපුපාදනකඛකො: චන්තාරි ච මහාභුතාති චතුත්තඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදාය⁴ රූපං. කතමෙ චාවුසො චන්තාරො මහාභුතා: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු.

6. කතමා චාවුසො පඨවිධාතු: පඨවිධාතු සීයා අජකිත්තිකා සීයා ඛාහිරා. කතමා චාවුසො අජකිත්තිකා පඨවිධාතු: යං අජකිත්තං පච්චන්තං කකඛලං බරිගහං උපාදින්නං: සෙය්‍යපිදං කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං නභාරූ⁵ අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං⁶ චක්ඛං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පඨාසං අන්තං අන්තභුණං උදරියං කර්සං, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අජකිත්තං චම්ඤ්ඤං කකඛලං බරිගහං උපාදින්නං, අයං චුච්චතාවුසො අජකිත්තිකා පඨවිධාතු.

1. ජඛහලානං - අ 1. PTS. 2. මහත්තනෙතන - සීඛු 1-2. මජ්ඣං 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣං 4. උපාදා - ය්‍යා. 5. නභාරූ - මජ්ඣං. 6. අට්ඨිමිඤ්ඤං - සීඛු.

යාවෙච ඛො පන අජ්ඣන්තිකා පඨවිධානු යා ච බාහිර පඨවිධානු පඨවි-
ධානුරෙවෙසා. 'තං තෙතං මම, නෙතොභමසම්, න මෙසො අතතා'ති
ඵචමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය දුට්ඨිබ්බං. ඵචමෙතං යථාභුතං
සමමපඤ්ඤාය දිස්වා පඨවිධානුයා තිබ්බිඤ්ඤාති. පඨවිධානුයා විතතං
චිරජෙති.

7 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා ආපොධානු
පකුපාති. අනතරගිතා තස්මිං සමයෙ බාහිර පඨවිධානු හොති.
තස්සා හි තාම ආවුසො බාහිරය පඨවිධානුයා තාව මහලුලිකාය අනිච්චතා
පඤ්ඤාසිස්සති, බයධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති, වයධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති,
විපරිතාමධම්මතා පඤ්ඤාසිස්සති. කිම්පනිමස්ස මතතට්ඨකස්ස කායස්ස
තණ්හුපාදිනතස්ස 'අභනති වා, මමනති වා, අසමිතිවා'. අථ බවස්ස¹ තො
වෙවෙහ² හොති.

8 තඤ්ඤො ආවුසො හිකච්චං පරෙ අකෙකාසනති පරිභාසනති
රෙසෙතති විහෙසෙතති, සො ඵචං පජානාති: උපපතතා ඛො මෙ අයං
සොතසම්මස්සජා දුක්ඛා වෙදනා. සා ච ඛො පටිච්ච නො අපට්ච්ච. කිං
පටිච්ච? ඵස්සං පටිච්ච. සො ඵස්සො³ අනිච්චොති පස්සති. වෙදනා
අනිච්චොති පස්සති. සඤ්ඤා අනිච්චොති පස්සති. සංඛාර අනිච්චොති පස්සති.
විඤ්ඤාණං අනිච්චොති පස්සති. තස්ස ඛාතාරම්මණමෙව විතතං පකඛඤ්ඤාති
පසිද්දති සනතිට්ඨති අභිමුච්චති.⁴

9. තඤ්ඤො ආවුසො හිකච්චං පරෙ අනිට්ඨති අකනෙතති අමනාපෙති
සමුද්චරනති: පාණීසම්මස්සෙනපි, ලෙඛ්ඛුසම්මස්සෙනපි, දණ්ඨසම්මස්සෙනපි,
සත්ඨසම්මස්සෙනපි, සො ඵචං පජානාති: "තථාභුතො ඛො අයං කායො
යථාභුතස්මිං කායෙ පාණීසම්මස්සාපි කමනති, ලෙඛ්ඛුසම්මස්සාපි කමනති,
දණ්ඨසම්මස්සාපි කමනති, සත්ඨසම්මස්සාපි කමනති. වුත්තං ඛො පනෙතං
භගවතා කකචුපමොවාදෙ:⁵ 'උභතො දණ්ඨකෙන වෙපි හිකඛවෙ
කකවෙන මොර ඔචිරකා අඛතමඛනාති ඔකනෙතය්සං,⁶ තතාපි යො
මනො පදෙසෙය්ස න මෙ සො තෙන සාසනකරො'ති. ආරඬං ඛො පන
මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමුච්චොති.⁷ පස්සඤ්ඤා
කායො අසාරඤ්ඤා. සමාහිතං විතතං ඵකඛනං. කාමංදුති ඉමස්මිං කායෙ
පාණීසම්මස්සාපි කමනතු, ලෙඛ්ඛුසම්මස්සාපි කමනතු, දණ්ඨසම්මස්සාපි
කමනතු, සත්ඨසම්මස්සාපි කමනතු, කරියති හිදං බුද්ධාතං සාසන"නති

1. අථබවස්ස - මජ්ඣ. 2. තො තෙවෙත් - මජ්ඣ, ඥා. නොගතී - PTS.
3. සොපි ඛො ජරස්සා - ඥා. 4. විමුච්චිති - ඥා. 5. කකචුපමෙ ඔවාදෙ - ඥා.
6. ඔකතනෙතය්සං - ඥා. 7. අසමුච්චොති - සීමු. මජ්ඣ.

10. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵවා බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවං ඛමමං අනුස්සරතො ඵවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලංඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලංඛං, යස්ස මෙ ඵවං බුද්ධං. අනුස්සරතො ඵවං ඛමමං අනුස්සරතො ඵවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

11. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඤ්ඤා සසුරං¹ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, ඵවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස චෙ භික්ඛුනො ඵවං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවං ඛමමං අනුස්සරතො ඵවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලංඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලංඛං, යස්ස මෙ ඵවං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවං ඛමමං අනුස්සරතො ඵවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

12. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො ඵවං බුද්ධං අනුස්සරතො ඵවං ඛමමං අනුස්සරතො ඵවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමිතො භොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බ්‍රහ්මකතං භොති.

13. කතමා වාටුසො ආපොධාතු? ආපොධාතු සියා අජ්ඣන්තිකා සියා බාතිරු. කතමා වාටුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු? යං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොනනං උපාදින්නං: සෙය්‍යථිදං-පින්නං සෙමං පුඤ්ඤා ලොභිතං සෙදො මෙදො අස්ස වසා ඛෙලො පිංසාණිකා ලභිතා මුත්තං, යං වා පනඤ්ඤාපි කිඤ්ච අජ්ඣන්තං පච්චන්තං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං - අයං වුච්චතාටුසො අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣන්තිකා ආපොධාතු යා ව බාතිරු ආපොධාතු ආපොධාතුරෙ-වෙසා. තං ‘කෙනං මම, තෙසොභමසම් න මෙසො අත්තා’ති ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය දච්ඨංඛං. ඵවමෙතං යථාභුතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා ආපොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤාති, ආපොධාතුයා වින්තං විරුජෙති.

14. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාතිරු ආපොධාතු පකුප්පති. සා ගාමමපි වහති, නිගමමපි වහති, නගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. භොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුදෙද යොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, දවියොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, තියොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, වතුයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, පඤ්චයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, ඡයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති, සත්තයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගච්ඡන්ති. -

1 සසුරං - යා, 2 උපෙක්ඛා - PTS.

හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තතාලමි උදකං සණ්ඨාති, ඡතාලමි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චතාලමි උදකං සණ්ඨාති, චතුතාලමි උදකං සණ්ඨාති, තිතාලමි උදකං සණ්ඨාති, ද්විතාලමි උදකං සණ්ඨාති, තාලමි¹ උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, ඡපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, චතුපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, තිපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, ද්විපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, පොරිසමි² උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අභිපොරිසමි උදකං සණ්ඨාති, කච්චිතනමි උදකං සණ්ඨාති, ජණ්ණුමත්තමි³ උදකං සණ්ඨාති, හොථ්ඵකමත්තමි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අභිභුච්චි-පබ්බතෙමනමත්තමි උදකං න හොති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරුය ආපොධාතුයා තාව මහලුකාය අතිච්චතා පඤ්ඤාසිස්සති -පෙ-*

15. තස්ස චෙ ආවුසො හිකචුතො [ඵචං බුභං අනුස්සරතො ඵචං ධම්මං අනුස්සරතො] ඵචං සඛං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. ඵත්තාවතාපි ඛො ආවුසො හිකචුතො ඛුත්තං හොති.

16. කතමා වාචුසො තෙජෝධාතු? තෙජෝධාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා බාහිරු. කතමා වාචුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු? යං අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතං-සෙය්‍යපිදං: සෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජරියති¹, යෙන ච පරිබ්ඣතති, යෙන ච අසිතපිතබාසිතසාසිතං සම්මා පරිණාමං ගච්ඡති, යං වා පනඤ්ඤමි කිඤ්චි අජ්ඣතතං පච්චතතං ටෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතං - අයං චුච්චතාචුසො අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු. යා චෙච ඛො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු යා ච බාහිරු තෙජෝධාතු තෙජෝධාතුච්චෙසා. තං 'තෙතං මම, තෙසොභමසමි, න මෙසො අත්තා'ති ඵචමෙතං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දුධ්ධිබ්බං. ඵචමෙතං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා තෙජෝධාතුයා තිබ්බිජ්ඣති. තෙජෝ ධාතුයා විතතං විරුජෙති.

17 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරු තෙජෝධාතු පකුප්පති. සා ගාමමි ඛතති,⁵ තිගමමි ඛතති, තගරමි ඛතති, ජතපදමි ඛතති, ජතපදපදෙසමි ඛතති. සා ගරිතතතං වා පඤ්චතතං වා සෙලතතං වා උදකතතං වා රමණීයං වා භූමිභාගං ආගමම අනාසාරු තිබ්බායති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං කුක්ඛුට්ඨතොනපි තහාරුදදුලෙතපි⁶ අභිං ගචෙසතති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරුය තෙජෝධාතුයා තාව මහලුකාය අතිච්චතා පඤ්ඤාසිස්සති -පෙ-

1. තාලමත්තමි - මජ්ඣ., ඥා., PTS. 2. පොරිසමත්තමි - මජ්ඣ., ඥා., PTS.
 3. ජාණුකමත්ත - මජ්ඣ., ජතනුමත්තමි - ඥා.
 4. ජරියති - මජ්ඣ., ජරිය - ඥා., ජරියති - PTS. 5. දුභති - මජ්ඣ.
 6. තහාරුදදුලෙතපි - මජ්ඣ., ත්භාරුදදුලෙපි - ඥා.
 * පෙත්‍යාලෙත ගඛිඛිත්තං පඨවිධාතුචාචෙ වුත්තතයෙතෙච චෙදිගඛිඛි.

18. තස්ස වෙ ආට්ටිසො භික්ඛුතො එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සඛ්ඛං අනුසාරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසසිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එතතාචතාපි ඛො ආට්ටිසො භික්ඛුතො බහුකතං හොති.

19. කතමා වාට්ටිසො වාඥොධාතු? වාඥොධාතු භියා අජ්ඣත්තිකා පියා බාහිරු. කතමා වාට්ටිසො අජ්ඣත්තිකා වාඥොධාතු? යං අජ්ඣත්තං, පච්චත්තං වාඥො වාඥොගතං උපාදිත්තං - සෙය්‍යථීදං: උද්ධමනමා වාතා, අධොගමා වාතා, කුච්ඡිසයා වාතා, කොට්ඨසයා¹ වාතා, අඛිතමඛිතානුසාරිතො වාතා, අසාසො පසාසො ඉති වා, යං වා පනඤ්ඤමපි කීඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං වාඥො වාඥොගතං උපාදිත්තං - අයං වුච්චතාට්ටිසො අජ්ඣත්තිකා වාඥොධාතු. යා වෙච ඛො පන අජ්ඣත්තිකා වාඥොධාතු යා ච බාහිරු වාඥොධාතු වාඥොධාතුරෙවෙසා. තං 'නෙතං මම, තෙසොහමසමී, ත මෙසො අත්තා'ති එවමෙන යථාභූතං සමමපඤ්ඤය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභූතං සමමපඤ්ඤය දිස්වා වාඥොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤි, වාඥොධාතුයා විත්තං විරුජෙති.

20 හොති ඛො සො ආට්ටිසො සමයො යං බාහිරු වාඥොධාතු පකුප්පති, සා ගාමමපි වහති, තිගමමපි වහති, තගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. තොති ඛො සො ආට්ටිසො සමයො යං භිච්චානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තාලවණ්ණට්ඨපි විඬුපනෙනපි වාතං පරියෙසනති, ඔසාචතෙපි² තිණාති න ඉඤ්ජන්ති.³ තස්සා භි නාම ආට්ටිසො බාහිරුය වාඥොධාතුයා තාව මහලුලිකාය අතිච්චතා පඤ්ඤාසිසසති, බයධමමතා පඤ්ඤාසිසසති, වයධමමතා පඤ්ඤාසිසසති, විපරිණාමධමමතා පඤ්ඤාසිසසති. කිම්පතිමසා මත්තට්ඨකසා කාගසා තණ්හුපාදිත්තස්ස 'අභන්ති වා මමන්ති වා අසමිති වා,' අඵ බවස්සා⁴ නො වෙච්චන්⁵ හොති.

21. තඤ්ඤො ආට්ටිසො භික්ඛුං පරෙ අකොකාසන්ති පරිභාසන්ති රුසෙන්නති විසෙසෙන්නති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසමඵස්සජා දුක්ඛා චෙදනා, ඝා ච ඛො පට්චව නො අප්පට්චව. කිං පට්චව? එසං පට්චව. සො එසෙසා⁶ අතිච්චාති පසසති, චෙදනා අතිච්චාති පසසති, සඤ්ඤා අතිච්චාති පසසති, භඛ්ඛාරු අතිච්චා පසසති, විඤ්ඤාණං අතිච්චාති පසසති. තස්ස ඛාතාරමණ්ණමෙව විත්තං පකඛඤ්ඤි පසීදෙති සන්තිට්ඨති අධිච්චවති.⁷

---

1. කොට්ඨාසයා - මජ්ඣ. 2. ඛසාවතෙපි - මජ්ඣ. සඟ. PTS.
 3. ඉඤ්ජන්ති - මජ්ඣ. PTS. 4. බවාස්ස - මජ්ඣ.
 5. නො භෙච්චන් - මජ්ඣ. සඟ. නො භෙච්චන් - PTS.
 6. භොපි ඛො එසෙසා - සඟ. භොපි එසෙසා මජ්ඣ. 7. මච්චවති - සඟ.

22. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං පරෙ අනිවෙදිති අකතොති අමනාපෙති සමුද්දවරන්ති: පාණීසම්පයොනපි ලොබිඛුසම්පයොනපි දණ්ඨිසම්පයොනපි සන්ඨසම්පයොනපි. සො එවං පජානාති: තථාභුතො ඛො අයං කායො යථාභුතස්මිං. කායෙ පාණීසම්පයොනපි කමන්ති, ලොබිඛුසම්පයොනපි කමන්ති, දණ්ඨිසම්පයොනපි කමන්ති, සන්ඨසම්පයොනපි කමන්ති. චුත්තං ඛො පතෙතං භගවතා කකචුපමොචාදෙ: “උභතොදණ්ඨකෙත වෙපි භික්ඛවෙ කකවෙන වොරං ඔචරතා අභගම්භගාති ඕකතොගස්ස,¹ තත්‍රාපි යො මතො පඤ්ඤෙසය්‍ය න මෙ සො තෙන සාසතකරො”ති. ආරඬං ඛො පත මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං, උචට්ඨිතා සති අපමච්චො,² පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා, සමාහිතං චිත්තං එකඟං. කාමං දුති ඉමස්මිං කායෙ පාණී සම්පයොනපි කමන්තු, ලොබිඛුසම්පයොනපි කමන්තු, දණ්ඨිසම්පයොනපි කමන්තු, සන්ඨසම්පයොනපි කමන්තු, කරීඨති හිදං බුඬානං සාසතන්ති.

23. තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුතො එවං බුඬං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬං, යස්ස මෙ එවං බුඬං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුණ්ඨිසා සගුරං³ දීඝවා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස වෙ භික්ඛුතො එවං බුඬං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬං, යස්ස මෙ එවං බුඬං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

25. තස්ස වෙ ආවුසො භික්ඛුතො එවං බුඬං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙකඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අතමතො හොති එතතාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුතො බහුකතං හොති.

26. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කට්ඨඤා පට්ඨව වලලිඤා පට්ඨව තීණිඤා පට්ඨව මතතිකඤා පට්ඨව ආකාසො පරිවාරිතො අගාරතොව⁴ සඛිං⁵ ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨිඤා පට්ඨව තභාරුඤා පට්ඨව මංසඤා පට්ඨව චම්බඤා පට්ඨව ආකාසො පරිවාරිතො රූපතොව⁶ සඛිං ගච්ඡති. -

1. ඕකතොගස්සං - භ්‍යා. 2. අසමච්චො - සිචු, මජ්ඣං. 3. සංගුරං - භ්‍යා.
4. අගාරතොව - මජ්ඣං, භ්‍යා. 5. සඛිංසා - භ්‍යා. 6. රූපතොව - මජ්ඣං, භ්‍යා.

අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝ¹ ආවුසො චකඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරං ච රූපා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්තාභාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජසා විඤ්ඤාණභාගසා පාතුභාවො හොති. අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝ¹ ආවුසො චකඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරං ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්තාභාරෙ හොති, නෙවතාව තජ්ජසා විඤ්ඤාණභාගසා පාතුභාවො හොති. යතො ච මො ආවුසො අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝ² චකඛුං අපරිභින්නං හොති. බාහිරං ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජො ච සමන්තාභාරෙ හොති, එවං තජ්ජසා විඤ්ඤාණභාගසා පාතුභාවො භවති. යං තථාභුතසා රූපා, තං රූපපාදනකකිකි සඛහං ගච්ඡති. යා තථාභුතසා මේදනා, සා මේදනුපාදනකකිකි සඛහං ගච්ඡති. යා තථාභුතසා සඤ්ඤා, සා සඤ්ඤාපාදනකකිකි සඛහං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතසා සඛිඛාර, තෙ සඛිඛාරූපාදනකකිකි සඛහං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතසා විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකි සඛහං ගච්ඡති. සො එවං පජාතාති: "එවං කීරමෙසං³ පඤ්ඤානං උපාදනකකිකිතං සඛහගො සතතිපාතො සමවායො හොති. චුත්තං බො පනෙතං ගගමතා: 'යො ටට්චවසමුපාදං පසසති. සො ධම්මං පසසති. ඥො ධම්මං පසසති. ඥො ටට්චවසමුපාදං පසසති'ති. පට්චවසමුපනතා බො පතිමේ යද්දං පඤ්චුපාදනකකිකි. යො ඉමේසු පඤ්චුපාදනකකිකිසු ඡන්දො ආලයො අනුතයො අජේකිසානං, සො දුක්ඛසමුදයො. යො ඉමේසු පඤ්චුපාදනකකිකිසු ඡන්දරගචිතයො ඡන්දරගපසභානං, සො දුක්ඛතිරෙධො"ති. එතතාවතාපි බො ආවුසො භික්ඛුතො ඛහුකතං හොති

27 අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝ ආවුසො සොතං අපරිභින්නං හොති [බාහිරා ච සඤ්ඤා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝ ආවුසො] සාහං අපරිභින්නං හොති. [බාහිරා ච ගකිං න ආපාථං ආගච්ඡන්ති [-පෙ- [අජ්ඣතතිකා වෙ ආවුසො] ජීව්හා අපරිභින්නා හොති [බාහිරා ච රසා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති -පෙ- [අජ්ඣතතිකො වෙ ආවුසො] කායො අපරිභින්නො හොති. [බාහිරා ච පොට්ඨබ්බා හ ආපාථං ආගච්ඡන්ති [පෙ- [අජ්ඣතතිකො වෙ ආවුසො] මනො අපරිභින්නො හොති. බාහිරං ච ධම්මා හ ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්තාභාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජසා විඤ්ඤාණභාගසා පාතුභාවො හොති. අජ්ඣතතිකො වෙ ආවුසො මනො අපරිභින්නො හොති, බාහිරං ච ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්තාභාරෙ හොති, නෙව තාව තජ්ජසා විඤ්ඤාණභාගසා පාතුභාවො හොති. -

1. අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝව - මජ්ඣ. 2. අජ්ඣතතිකඤ්ඤෝව - ඕමු.
3. එවං තීර මුඛමසං - මජ්ඣ. එවං තීරමෙසං - ඥා.

යතො ච ඛො ආට්ඨසො අරුඤ්ඤානිකො වෙ¹ මනො අපරිභිනොනො හොති, බාහිරු ච ධම්මො ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජො ච සමන්තාහාරෙණ හොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාකුභාවො හොති. යං තථාභුතස්ස රූපං, තං රූපපාදනකකිකෙ සඞ්භවං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස වේදනා, සා වේදනුපාදනකකිකෙ සඞ්භවං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස සඤ්ඤා, සා සඤ්ඤාපාදනකකිකෙ සඞ්භවං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතස්ස සංඛාරො, තෙ සංඛාරොපාදනකකිකෙ සඞ්භවං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකෙ සඞ්භවං ගච්ඡති. සො එවං උප්පාදනාති: “එවං කිරමෙසං පඤ්චානතං උපාදනකකිකාතං සඞ්භවතො සන්තිපාතො සම්මායො හොති. චුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා: ‘යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති. යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති’ති. පටිච්චසමුප්පාදනා ඛො පනිමෙ යද්දිදං පඤ්චුපාදනකකිකා. යො ඉමෙසු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු ඡන්දො ආලයො අනුතයො අජේඤ්ඤාසාතං සො දුක්ඛසමුදයො, යො ඉමෙසු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු ඡන්දරුග විතයො ඡන්දරුගප්පාතං සො දුක්ඛතිරොධො”ති. එතතාවතාපි ඛො ආට්ඨසො භික්ඛුතො ඛුත්තං හොතිති.

ඉදමචොචායසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනෙජුනති.

මහාහස්ථිපදෙපමසුත්තං අට්ඨමං.

1. 3. 9.

මහාසාරොපමසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති භික්ඛුකුමෙ පබ්බතෙ අවිරපක්කනොන දෙවද්දනොන. තහු ඛො භගවා දෙවද්දනං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනොසි.

2. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචො කුලපුත්තො සඤ්ඤා අභාරසමා අතභාරිඨං පබ්බජ්ජො හොති: ‘ඕතිණෙණාමහි ජාතියා ජරුමරණෙන² සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනසෙහි උපායාසෙහි,³ දුක්ඛාතිණෙණා දුක්ඛපරෙතො. අපෙච තාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිකිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති.

1. වෙච - මජ්ඣ. සං. PTS
 2. ජරාය මරණෙන - මජ්ඣ. සං.
 3. සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසෙහි - සං.

3 ඡසා එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභි-
 තීඛ්ඛතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
 පරිපුණ්ණසංඝකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
 සෙති පරං වචෙහති: 'අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පඤ්ඤො භික්ඛු
 අපාඤ්ඤාතා අපොසකඛා'ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති,
 පමජ්ජති, පමාදං ආපජ්ජති. පමතෙනා සමානො දුක්ඛං විහරති

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
 සාරපරියෙයනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
 අභික්කමෙව සාරං අභික්කමම ජේග්ගං අභික්කමම තචං අභික්කමම පපටිකං
 සාඛාපලාසං ඡේඛි ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤාමානො,
 තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දීඝවා එවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං තචං පුරිසො
 අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ජේග්ගං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං,
 න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා හයං හචං පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
 සාරපරියෙයනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො
 අභික්කමෙව සාරං අභික්කමම ජේග්ගං අභික්කමම තචං අභික්කමම
 පපටිකං සාඛාපලාසං ඡේඛි ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤාමානො.
 යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුගච්ඤාසී'ති

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉඡෙධිකච්චො කුලපුතෙනා සඬ්ඛා අගාරසමා
 අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: 'ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන
 සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතීණ්ණො
 දුක්ඛපරෙතො. අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස අත්තාසිරියා
 පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
 අභිතීඛ්ඛතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
 පරිපුණ්ණසංඝකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
 සෙති. පරං වචෙහති: 'අභමසම් ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පඤ්ඤො භික්ඛු
 අපාඤ්ඤාතා අපොසකඛාති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති
 පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමතෙනා සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං
 චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සාඛාපලාසං අඤ්ඤාසී චුච්චවරියස්ස, තෙන ව
 වොදානං ආපාදී.

6 ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුතෙනා සඬ්ඛා අගාරසමා
 අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: 'ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරුමරණෙන
 සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතීණ්ණො
 දුක්ඛපරෙතො. අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස අත්තාසිරියා
 පඤ්ඤායෙථා'ති සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
 අභිතීඛ්ඛතෙතති.

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා - මජ්ඣිමනිකායෙ ලාභ සක්කාරසිලොකවා - ස්‍යා.

සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි, න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙහි පරං වමෙහති: අභමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

7. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරජීකො සාරගවෙසි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, නමෙතං චක්ඛුමො පුරිසො දිස්වා ඵචං වදෙය්‍ය: ‘න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භගං භවං පුරිසො සාරජීකො සාරගවෙසි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අජථං තානුභවස්සති’ති.

8. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙචා කුලපුතො සඤ්ඤා අගාරසමා අහගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕතීණේණාමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-නිණේණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඤ්ඤා අන්තකිරියා පඤ්ඤාසෙථාති. සො ඵචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො; සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙහි පරං වමෙහති: අභමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පපටිකං අඤ්ඤෙහි බුභමිචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදී.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුතො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ජති නපමජ්ජති නපමාදං ආපජ්ජති. අපමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණ-සංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්ඛංසෙති පරං වමෙහති. අභමසමි සමාහිතො එකග්ගවිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අසමාහිතා විබ්භන්තවිතොති. සො තාය සමාධිසම්පදය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙහි සාර-පරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං අතික්ඛමම ථෙගුං තචං ඡේනා ආදාය පක්ඛමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛමා පුරිසො දීඝා එවං වදෙය්‍ය: 'න චතායං හමං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙගුං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාධාපලාසං. තථා හයං හමං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙහි සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං අතික්ඛමම ථෙගුං තචං ඡේනා ආදාය පක්ඛතො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස භරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

11. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුතො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති.-

ත පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වළ්ඞෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුඞෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වළ්ඞෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඞෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති, පරං වළ්ඞෙති: අහමසමි සමාසිතො එකඟචිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අසමාසිතා විබ්ඛන්තවිතාති. සො තාය සමාධිසම්පදය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු තචං අගගහෙසි බුහමචරියසා, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

12. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවො: කුලපුතො සඤ්ඤා ආභාරසමා අනභාරයං පබ්බජ්ඣතො හොති: ඕඨිඤ්ඤාමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනලස්සති උපායාසෙති, දුක්ඛානිඤ්ඤා දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. ඡසා එචං පබ්බජ්ඣතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වළ්ඞෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුඞෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වළ්ඞෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඞෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වළ්ඞෙති. ඡසා තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අසමතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුඞෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වළ්ඞෙති: අහමසමි ජානං පස්සං විහරමි. ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති, පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

13. සෙසාපාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේතො ආදාය පක්ඛමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වෙදෙය්‍ය: ‘න වතායං ගචං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සංඛාපලාසං. තථා හයං භවං පුරිසො සාරන්තො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්ඛමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේතො ආදාය පක්ඛමෙනො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

14. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකචේවා කුලපුත්තො සඤ්ඤා අභාරසමා අනභාරීයං පබ්බජිතො භොගි: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමතො භොගී න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්ඛංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අපමතො: සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමතො භොගී නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්ඛංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති. අපමතො: සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමතො භොගී නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්ඛංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නසමජ්ජති නසමාදං ආපජ්ජති, අපමතො: සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමතො භොගී පරිපුණ්ණසංඛකපො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්ඛංසෙහි පරං වමෙහති: අභමසම් ජාතං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති. පමතො: සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵෙග්ගං අඤ්ඤෙහි බ්‍රහ්මචරීයස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදී.

15. ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකචෙව්ව, කුලපුතො; සඤ්ඤා අහාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති; ඕඤ්ඤාණාමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙති දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිඤ්ඤා දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙචතාම ඉමස්ස කෙච්චස්ස දුක්ඛකඛනිකස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසකකාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙත්ති. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො සීලසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති. නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුඛෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො සුණ්දස්සනං ආරුඛෙති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන සුණ්දස්සනෙන න මජ්ඣති නසමජ්ඣති නසමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො අසම්ප්පිමොකං ආරුඛෙති. අධ්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසම්ප්පිමත්ථිතායා පරිභාසෙථ

16 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරජ්ඣිකො සාරගචෙසී සාරපරිජෙයසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො සාරචනො සාරඤ්ඤෙඤ්ච ඡේත්වා ආදය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජානමානො; තමෙන චිකඛුමා පුරිසො දීඝවා ඵචං වදෙය්‍යා අඤ්ඤාසී වතායං හචං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසී ඡේග්ගුං අඤ්ඤාසී තචං අඤ්ඤාසී පපටිකං අඤ්ඤාසී සංඛාපලාසං. තථාහයං හචං පුරිසො සාරජ්ඣිකො සාරගචෙසී සාරපරිජෙයසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො සාරචනො සාරඤ්ඤෙඤ්ච ඡේත්වා ආදය පක්කනො; සාරන්ති ජානමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අචං අනුභවිස්සති.

17. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුතො සඤ්ඤා අගරසමා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති: ඔතීණේණොමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි ද්වේශසංහි උපායාසෙහි, දුකෙඛාතිණේණො දුකඛපරෙතො, අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුකඛතඛනිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජ්ඣො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො කොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං චමෙහති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතො සමානො අසමයවිමොක්ඛං ආරුධෙති. අට්ඨානමේඛං භික්ඛවෙ අතචකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා පරිභාගෙථ.

18. ඉති ඛො භික්ඛවෙ නසිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදා නිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤ්ඤාදස්සනානිසංසං. යා ච ඛො අයං භික්ඛවෙ අකුප්පා වෙතොවිමුත්තති, එතදත්ථමිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං. එතං සාරං. එතං පරියොසාතනති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති

මහාසාරොපමස්සතං නවමං.

1. 3. 10.

චූළසාරොපමසුභ්‍යං

1. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අඵ ඛො පිඛහලකොචේජා, බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොද්දි. සමොදනීයං කථං සාරුණීයං විතීසාරොඤා එකමන්තං තිසීදි. එකමන්තං තිසීනො ඛො පිඛහලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

2. යෙමෙ හො ගොතම සමණබ්‍රාහ්මණො සඛිසීනො ගණිනො ගණාචාරියා සුතා යසසීනො තිත්ඨකරා¹ සාබ්බසමමතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථීදං: පුරණො කස්සපො, මකඛලී ගොසාලො, අජීතො ජෙතසනමබලො,² පකුඛො,³ කච්චායනො, සඤ්ජයො බෙලට්ඨිපුත්තො, නිගණ්ඨො නාගපුත්තො, සඛෙඛ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබහඤ්ඤංසු: සඛෙඛව නාබහඤ්ඤංසු, උදහු එකච්ච අබහඤ්ඤංසු, එකච්ච නාබහඤ්ඤංසුති.

3. අලං බ්‍රාහ්මණ, තිට්ඨතෙතං: සඛෙඛ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබහඤ්ඤංසු, සඛෙඛව නාබහඤ්ඤංසු, උදහු එකච්ච අබහඤ්ඤංසු, එකච්ච නාබහඤ්ඤංසුති.⁴ ඛමමං තෙ බ්‍රාහ්මණ දෙසිස්සාමි, තං සුණාහි, සාබ්බකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවං භොති ඛො පිඛහලකොචේජා බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි භගවා එතදවොච:

4. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්චිකො සාරගචේසී සාරපරිසෙසනං චිරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමච සාරං අභික්කමම චේග්ගං අභික්කමම තචං අභික්කමම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡේඤා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං චකචුමං පුරිසො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී චේග්ගං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරඤ්චිකො සාරගචේසී සාරපරිසෙසනං චිරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමච සාරං අභික්කමම චේග්ගං අභික්කමම තචං අභික්කමම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡේඤා ආදාය පක්කනො: සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙත සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අඤ්චං තානුභවිස්සතිති.

1. පිඛහලී - කච්චි. 2. තිත්ඨකරා - ස්‍යා. 3. කෙසකමඛලී - කච්චි.
 4. කකුඛො - අට්ඨකථා, සීචු. 5. බෙලට්ඨා - කච්චි. 6. තාඵපුත්තො - සීචු.
 7. නබහඤ්ඤංසු - PTS.

5. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්ථා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්ථා ආදාය පක්කනෙනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

6. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං තවං ඡේත්ථා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං තවං ඡේත්ථා ආදාය පක්කනෙනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

7. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේත්ථා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසී තවං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ඵෙග්ගං ඡේත්ථා ආදාය පක්කනෙනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

8. සෙය්‍යථාපි චා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛනෙන සාරන්ති ජානමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: ‘අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං, අඤ්ඤාසි ඵෙඤ්ඤං, අඤ්ඤාසි තවං, අඤ්ඤාසි පපටිකං, අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛනෙනා සාරන්ති ජානමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවස්සති’ති.

9. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනනමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛතප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනනානුක්ඛංසෙති පරං වමෙහති: ‘අභමස්මි ලාභී සිලොකවා¹. ඉමෙ පතඤ්ඤෙ භික්ඛු අපඤ්ඤාතා අපොසත්ඛවා’ති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනචුත්තකො ච හොති සාඵලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච සාරං අතික්කමම ඵෙඤ්ඤං අතික්කමම තවං අතික්කමම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්ඛනෙනා සාරන්ති මඤ්ඤාමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවස්සති² තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

10. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛානිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බතෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛතප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනානුක්ඛංසෙති න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති-

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා, මජ්ඣ. ලාභී සක්කාරසිලොකවා, ස්‍යා.
 2. නානුභවස්සති, ස්‍යා.

අනොලීනචූතනිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්හෙති: 'අභමසම් සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු දුස්සීලා පාපධම්මාති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනචූතනිකො ච හොති සාචලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ථෙඤ්ඤං අතික්කම්ම නචං පපටිකං ඡේතී; ආදය පක්කනෙතො සාරතති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං තානුභවස්සති. නදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

11. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො¹ පුග්ගලො සඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පඤ්ඤෙතො හොති: ඔතිණ්ණොමති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤයෙථාති. සො එවං පඤ්ඤෙතො සමානො ලාභසක්කාරසීලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසීලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්හෙති. ලාභසක්කාරසීලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතනිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති තො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්හෙති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතනිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්හෙති: අභමසම් සමාධිතො එකභවිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු අසමාධිතා විබ්භන්තවිත්තාති. සමාධිසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනචූතනිකො ච හොති සාචලිකො. -

1 එකච්චො-පෙ-අත්තකිරියා, සෘ.

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරථීකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං
චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමේමච සාරං
අතික්කමම ඵෙග්ගුං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො,
යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තථුපමාහං
බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

12. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සඤ්ඤා අගාරසමා
අතගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණේණොමචි ජාතියා ජරාමරණෙන
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛො-
තිණේණො දුක්ඛපමරතො, අප්පච්චනාම ඉමිස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්කන්තිස්ස
අත්තකිරියා පඤ්ඤාගේථාති. සො එචං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-
සිලොකං අතීතිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන
න අත්තමතො හොති න පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං
ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච
හොති අසාඵලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය
අත්තමතො හොති හො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය
සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සීලසම්පදාය ච
යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති
අසාඵලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය
අත්තමතො හොති හො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තාය
සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සමාධිසම්පදාය ච
යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනවුත්තිකො ච හොති
අසාඵලිකො. සො ඤ්ඤාදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන
අත්තමතො හොති පරිපුණ්ණසංඛකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන
අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අභමස්මි ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ
පනඤ්ඤෙ හික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්තීති. ඤ්ඤාදස්සනෙන ච යෙ
අඤ්ඤෙ ධම්මො උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලීනවුත්තිකො ච
හොති සාඵලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරථීකො
සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො
සාරවතො අතික්කමේමච සාරං ඵෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො
සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං
නානුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

1. ජරාමරණෙන, මඡසං. -පෙ- අත්තකිරියා, සා:

13. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරසමා අතගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති: ඕතීණේණාමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකිහි දොමනසස්සහි උපායාසෙහි, දුකෙබ්බානිණේණා දුක්ඛපරේතො. අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනිකස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එචං පබ්බජ්ඣො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභීතිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං චමොහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතතිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං චමොහති. සීලසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතතිකො ච හොති අසාචලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාමෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං චමොහති. සමාධිසම්පදය ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතතිකො ච හොති අසාචලිකො. සො ඤ්ඤදස්සනං ආරාමෙති. සො තෙන ඤ්ඤදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසංඛිකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං චමොහති. ඤ්ඤදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලීනචූතතිකො ච හොති අසාචලිකො.

14. කතමෙ ච බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ඤදස්සනෙන උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිමාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඣ විතරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

15. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකච්චාරාතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාසිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

16. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙකඛකො ච විහරති සනො ච සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙඤ්ඤති. යත්තං අරියං අාවිකඛති: ‘උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිභාරී’ති තතියං කුතං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

17. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පභාතා දුකඛස්ස ච පභාතා පුඤ්චව සොමනස්සදෙමනස්සාතං අත්ථගමා¹ අදුකඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කුතං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

18. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛබ්‍රසො රූපසඤ්ඤාතං සමතිකකමා පටිඝසඤ්ඤාතං අභගමා නාතතතසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා ‘අතනොතා අකාසො’ති අකාසානඤ්චායතනං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච

19. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛබ්‍රසො අකාසානඤ්චායතනං සමතිකකමම ‘අතනතං විඤ්ඤාණන්ති’ විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච

20. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛබ්‍රසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතිකකමම ‘නත්ථි කිඤ්චී’ති අකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

21. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඛබ්‍රසො අකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ් විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදසසනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

1. අත්ථගමා, මජ්ඣං. සඤා.

22. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාවෙදසිතනිථෙරංඛං උපසමපජ්ඣ විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඛමමො ඤ්ඤාදස්සතෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ ඛමමා ඤ්ඤාදස්සතෙන උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච.

සෙග්ගථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී සාරපරිගෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤාව ඡන්ධා ආදාය පක්කලනනා සාරනති ජාතමානො, ගඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං හඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති. තදුපමොභං බ්‍රාහ්මණ ඉමං ප්‍රග්ගලං වදාමි.

23. ඉති ඛො බ්‍රාහ්මණ තසිදං බ්‍රහ්මවරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසමපදානිසංසං, න සමාධිසමපදානිසංසං, න ඤ්ඤාදස්සනානිසංසං. යා ච ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුසා වෙතොපිච්චති, එතදත්ථමිදං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මවරියං, එතං සාරං, එතං පරිගොසානනති.

24. එවං චුත්තො පිඛගලකොවෙජ්ඣ බ්‍රාහ්මණො හගවනනං එතදවොච: අභික්කනනං ගො ගොතම, අභික්කනනං ගො ගොතම¹ සෙග්ගථාපි ගො ගොතම තික්කුජ්ඣං වා උක්කුජ්ඣය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා පිච්චෙරය්‍ය, මුලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපඡේය්‍යං ඛාරෙග්ග: වක්ඛුමනො රුපානි දක්ඛිනතීති. එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියාගෙන ඛමමො පකාසිතො. එසංභං හවනනං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසබ්බඤ්ච. උපසංකං මං හවං ගොතමො ඛාරෙච්ච අජ්ඣතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතනති.

චූළසාරොපමසුත්තං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො තතීපයා.

නග්ග වග්ගස්ස උද්දනං:

මොලියඵග්ගනරිට්ඨි ච තාමො අකිචතෙ කප්ඵි පුණණනිවාපා රාහි කණෙරු මහාගජ්ඣාමා සාරුපමො² පුත පිඛගලකොවෙජ්ඣ, එස වරො ඨපිතො අසමොයං වාරුතරො තතීසො වරවග්ගොති³.

1. ගොතම - ටො- උපාසකා, මජ්ඣ. සා. 2. සාරවරො, සීචු සා. * පාදෙයං මජ්ඣ. ටොප්ඨකෙ තදිස්සඨි

1. 4. 1.

4. මහායමකවග්ගො
චූළගොසිඛහසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නාදිකො¹ විහරති භිඤ්ජකා-
වහරෙථ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා ව අනුරුද්ධො ආයසමා ව
නාදිකො ආයසමා ව කිම්බිලො² ගොසිඛහසාලවනද්‍රයෙ විහරන්ති. අථ
ඛො භගවා සායන්තසමයං පඤ්ඤානා³ චූළගොසිඛහසාල-
වනද්‍රයො තෙනුපසඛකමි.

2. අද්දසා ඛො දයපාලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං දිසවාන
භගවන්තං එතදවොච: “මා සමණ, එතං දායං පාපිසි. සනෙත්ථ
තයො කුලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති මා තෙසං අඵාසුමකාසී”ති.

3. අසොසාසි ඛො ආයසමා අනුරුද්ධො දයපාලස්ස භගවතා සද්ධිං
මන්තයමානස්ස. සුත්වාන දයපාලං එතදවොච: ‘මා ආචුසො දයපාල,
භගවන්තං වාරෙසි. සත්ථා නො භගවා අනුසුතෙත්තා’ති.

4. අථ ඛො ආයසමා අනුරුද්ධො යෙනායසමා ව නන්දියො ආයසමා
ව කිම්බිලො තෙනුපසඛකමි උපසඛකමිත්ථා ආයසමන්තඤ්ච නන්දියං
ආයසමන්තඤ්ච කිම්බිලං එතදවොච: ‘අභික්කමථායසමනෙත්තා, අභික්කම-
ථායසමනෙත්තා, සත්ථා නො භගවා අනුසුතෙත්තා’ති.

5. අථ ඛො ආයසමා ව අනුරුද්ධො ආයසමා ව නන්දියො ආයසමා
ව කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්ති, එකො භගවතො පත්තචීවරං
පටිග්ගහෙසි. එකො ආසනං පඤ්ඤාපෙසි. එකො පාදෙදකං උපට්ඨපෙසි.
නිසීදී භගවා පඤ්ඤාපත්ත ආයසෙන. නිසජ්ඣ⁴ ඛො භගවා පාදෙ පක්ඛාලෙසි.
තෙපි ඛො ආයසමනෙත්තා භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු.

6. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයසමන්තං අනුරුද්ධං භගවා
එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමනියං? කච්චි යාපනියං? කච්චි
පිණ්ඩකෙත න කිලමථාති?⁵

7. “ඛමනියං භගවා, යාපනියං භගවා. න ච මයං භනෙත
පිණ්ඩකෙත න කිලමාමා”ති.

1. නාදිකො, මජ්ඣ. 2. කිම්බිලො, මජ්ඣ. සො. 3. පටිසලාණා, මජ්ඣ. සො.
4. නිසජ්ඣ පාදෙ, සො. 5. කිලමිත්ථාති, සො. 6. කිලමිත්ථා, සො.

8. කච්චි පත වො අනුරුඤා සමයා සමමොදමානා අවිචදමානා ඛිරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකචුභි සමපස්සන්තා විහරාමාති?

9. “තස්ස මයං භනෙත සමයා සමමොදමානා අවිචදමානා ඛිරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකචුභි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති

10. යථාකථං පත භූමෙහ අනුරුඤා සමයා සමමොදමානා අවිචදමානා ඛිරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකචුභි සමපස්සන්තා විහරාමාති?

11. “ඉධ මයං භනෙත එවං හොති: ‘ලාභා වත මෙ සුලඤං වත මෙ, යොහං එව රුපෙහි සමුභමචාරීහි සඤ්ඤං විහරාමි’ති. තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයස්මනෙතසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේච රහො ව. මෙතනං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේච රහො ව. මෙතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේච රහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං හොති: ‘යනනුතාහං සකං චිතතං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනතාහං චිතතස්ස වසෙන වතෙතය්ස’න්ති. යො ඛො අහං භනෙත සකං චිතතං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනතාහං චිතතස්ස වසෙන වතතාමි. තාතා හි ඛො තො භනෙත කායා. එකඤ්ච පත මඤ්ඤෙඤ්ඤං විතත’න්ති.

12. ආයස්මාපි ඛො නන්දියො -පෙ- ආයස්මාපි ඛො කිම්බිලො භගවන්තං එතදවොච: මයංපි ඛො භනෙත එවං හොති: ‘ලාභා වත මෙ, සුලඤං වත මෙ, යොහං එවරුපෙහි සමුභමචාරීහි සඤ්ඤං විහරාමි’ති තස්ස මයං භනෙත ඉමෙසු ආයස්මනෙතසු මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේච රහො ව. මෙතනං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං ආවි වේච රහො ව. තස්ස මයං භනෙත එවං හොති: ‘යනනුතාහං සකං චිතතං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනතාහං චිතතස්ස වසෙන වතෙතය්සන්ති. යො ඛො අහං භනෙත සකං චිතතං නිකඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මනතාහං චිතතස්ස වසෙන වතතාමි. තාතා හි ඛො නො භනෙත කායා. එකඤ්ච පත මඤ්ඤෙඤ්ඤං විතත’න්ති. එවං ඛො මයං භනෙත සමයා සමමොදමානා අවිචදමානා ඛිරෙදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචකචුභි සමපස්සන්තා විහරාමා”ති.

13. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. කච්චි පත වො අනුරුඤා, අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමාති?

14. “තස්ස මයං භනෙත අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමා”ති.

15. යථාකථමතන භූමෙහ අනුරුඤා අසමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරාමාති?

1. ආචී, සසා. ආචී, ඉ.

16. “ඉධ පන භනෙත අමාකං යො පඨමං ගාමනො පිණ්ඩාය පටිකකමති, සො ආසතාති පඤ්ඤපෙති. පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති¹. අවකකාරපාතිං උපට්ඨපෙති යො පච්ඡා ගාමනො පිණ්ඩාය පටිකකමති, සචෙ භොති කුඤ්ඤාචසෙසො, සචෙ ආකඛිති, භුඤ්ඤති. නො චෙ ආකඛිති, අපභරිතෙ වා ඡඛෙති. අපාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙති. සො ආසතාති පටිසාමෙති. පානීයං පරිභොජනීයං පටිසාමෙති. අවකකාරපාතිං පටිසාමෙති. භතතභතං සමමජ්ඣති. යො පසාහී පානීයකටං වා පරිභොජනීයකටං වා වච්චසටං වා ඊතතං තුච්ඡං, සො උපට්ඨපෙති. සචස්ස² භොති අවිසස්සං, භජ්චිකාරොත උත්තීයං ආමනෙතඤ්ඤා භජ්චිලඛිකකෙත උපට්ඨපෙම. තඤ්ච මයං භනෙත තප්පච්චයා වාචං හීදුම. පඤ්ඤාතිකං ඛො පන මයං භනෙත සඛිරතනීකං³ ධම්මියා කපාය සතනිසීදුම. එවං ඛො මයං භනෙත අපමනතා ආතාපිනො පහිතතතා විහරංමා”ති.

17. සාචු, සාචු, අනුරුඤ්ඤා. අනි පන චො අනුරුඤ්ඤා, එවං අපමනතාතං ආතාපිතං පහිතතතාතං විහරතං⁴ උතතරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරොති?

18. “කිං හි නො සියා භනෙත. ඉධ මයං භනෙත යාවදෙච ආකඛියාම, විච්චෙච කාමෙහි විච්චිච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සපිතකකං සච්චාරං විචෙකජං ජීතිසුඛං පඨමං ක්කාතං⁵ උපසමපජ්ඣ විහරම. අයං ඛො නො භනෙත අමාකං අපමනතාතං ආතාපිතං පහිතතතාතං විහරතං උතතරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරො”ති

19. සාචු, සාචු, අනුරුඤ්ඤා. එතස්ස පන චො අනුරුඤ්ඤා විහාරස්ස සමතිකකමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපාස්සද්ධියා අභිඤ්ඤා උතතරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරොති?

20. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙච ආකඛියාම, විතකකච්චාරතං චූපසමා අරඤ්ඤතං සමපසාදතං චෙතසො ඵකොදිභාවං අපිතකකං අච්චාරං සමාචිජං ජීතිසුඛං උත්තීයං ක්කාතං⁶ උපසමපජ්ඣ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතිකකමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපාස්සද්ධියා අභිඤ්ඤා උතතරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරො”ති.

1. උපට්ඨාපෙති, PTS.   2. සචස්ස, මජ්ඣ. සං.   3. සඛිරතනීයා, PTS.
 4. විහරතතාතං, මජ්ඣ.   5. පඨමජ්ඣාතා, සී.   6. උත්තීයජ්ඣාතා, සී.

21. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ඤ්ඤො උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති?

22. “කිං හි නො සීයා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඤ්ඤාම පිතියා ව විරුතා උපෙක්ඛකා ව විහරම සනා ව සමපජානා. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙම. යනතං අරියා ආවික්ඛනති: ‘උපෙක්ඛතො සතිමා සුඛවිහාරි’ති තතිං කුතං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති”ති.

23. සාධු, සාධු, අනුරුඤා, එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ඤ්ඤො උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති?

24. “කිං හි නො සීයා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඤ්ඤාම සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්ස- දොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුතං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති”ති.

25. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ඤ්ඤො උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති?

26. “කිං හි නො සීයා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඤ්ඤාම සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නාතනාසඤ්ඤානං අමනසිකාරු අනනොතා ආකාසොති ආකාසානඤ්චාය- තනං උපසමපජ්ඡ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති”ති.

27. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ඤ්ඤො උත්තරි- මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්ඡාරොති?

28. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛිංම, සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරම -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම තජ්ච කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරම -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිඨඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්චාරො”ති.

29. සාධු සාධු, අනුරුඤ්ඤා, එතස්ස ජන චො අනුරුඤ්ඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අනුඤ්ඤා උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිඨඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුච්චාරොති?

30. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛිංම, සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤා-වෙදසිතතිරෙධං උපසමපජ්ජ විහරම. පඤ්ඤාය ච නො දිස්වා ආසවා ජරිකඛිණා.¹ එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමඤ්ඤා උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරිඨඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසො අධිගතො ඵාසුච්චාරො.² ඉමස්මා චි³ මයං භනෙත ඵාසුච්චාරං අඤ්ඤො ඵාසුච්චාරං උත්තරිතරං චා පණිතතරං චා න සමනුපස්සාමා”ති.

31. සාධු, සාධු, අනුරුඤ්ඤා, එතස්මා අනුරුඤ්ඤා ඵාසුච්චාරං අඤ්ඤො ඵාසුච්චාරො උත්තරිතරො චා පණිතතරො චා තජ්චිති.

32. අඵ ඛො භගවා ආයසමන්තඤ්ච අනුරුඤ්ඤා ආයසමන්තඤ්ච තජ්ඣං ආයසමන්තඤ්ච කිම්බිලං ධම්මියා කථාය සන්දස්සොතිා සමාදුපොතිා සමුත්තෙතජෙතිා සමපහංසෙතිා උට්ඨායාසනා පකකාමි.⁴

33. අඵ ඛො ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤා ආයසමා ච තජ්ඣෙයො ආයසමා ච කිම්බිලො භගවන්තං අනුසංසාලෙතිා⁵ තතො පටිනිවතනිතිා ආයසමා ච තජ්ඣෙයො ආයසමා ච කිම්බිලො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා ඵතදමොච්චා:

“කිනනු⁶ මයං ආයසමතො අනුරුඤ්ඤාස්ස ඵචමාරොච්චතා;⁷ ‘ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරස්මාපතනිතං මයං ලාභිතො’ති යං නො ආයසමා අනුරුඤ්ඤා භගවතො සමමුඛා යාව ආසවාතං ඛයා පසාසෙසි”ති?

1. ජරිකඛිණා භොතති, සා. 2. ඵාසුච්චාරොති, සා. 3. ඉමස්මා, මජ්ඣ. 4. පකකාමි, මජ්ඣ. 5. අනුසංසාලෙතිා, සා. මජ්ඣ. 6. කිනනු ඛො මසං, මජ්ඣ. සා. PTS. සිමු. 7. ඵචමාරොච්චතා, සා.

34. න ඛො මෙ ආයසමනෙතො එවමාරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීතං මයං ලාභිතොති; අපි ව¹ මෙ ආයසමනානං චේතසා චේතො පරිච්ච පිදිතො: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීතං ඉමෙ ආයසමනෙතො ලාභිතොති. දෙවතාපි මෙ එතමිත්ථං ආරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතීතං ආයසමනෙතො ලාභිතොති. තං² මෙ හගච්චතා පඤ්ඤාහි පුට්ඨේන බ්‍යාකතනනි.

35. අථ ඛො දීඝො පරජනො යකෙධා යෙන හගචා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා හගචනනං අභිවාදෙඤා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො ඛො දීඝො පරජනො යකෙධා හගචනනං එතදවොච: “ලාභා හනෙතං³ චජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා චජ්ජපජාය,⁴ යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසලුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච තන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති.

36. දීඝස්ස පරජනස්ස යකඛස්ස සද්දං සුඤ්ඤා භුමමා දෙවා සද්දම- නුස්සාවෙසුං: “ලාභා චත භො චජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා චජ්ජපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසලුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච තන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලො”ති. භුමමානං දෙවානං සද්දං සුඤ්ඤා මානුමමහාරාජිකා දෙවා -පෙ- නාමතිංසා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- කුසිතා දෙවා -පෙ- නිමමානරති දෙවා -පෙ- පරනිමමිතවසවතනිනො දෙවා⁵ -පෙ- බ්‍රහමකාසිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා චත භො චජ්ජිනං, සුලඤ්චලාභා චජ්ජපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසලුඤ්ඤො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයසමා ච අනුරුඤ්ඤො ආයසමා ච තන්දියො ආයසමා ච කිම්බිලොති ඉතිහ තෙ ආයසමනෙතො තෙන බණෙන තෙන මුහුතෙතන යාව බ්‍රහමලොකා විදිතා අහෙසුං.

37. එවමෙතං දීඝ, එවමෙතං දීඝ යසමාපි දීඝ, කුලා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරිස්මං පබ්බජිතා, තඤ්ඤෙපි කුලං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිතතං අනුස්සරෙස්ස, තස්සපස්ස⁶ කුලස්ස දීඝරතතං භිතාය සුඛාය.

38. දීඝ, යසමාපි කුලපරිච්චට්ටා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරිස්මං පබ්බජිතා, සො චෙපි කුලපරිච්චට්ටො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිතතො අනුස්සරෙස්ස, තස්සපස්ස කුලපරිච්චට්ටස්ස දීඝරතතං භිතාය සුඛාය.

1. අපි ඛො, සා. 2 තමේනං, මජ්ඣං. PTS. සි.
3 ලාභාවත හනෙතං, මජ්ඣං. 4. සුලඤ්ච ලාභා චත භො චජ්ජිනං පජාය, සා.
5. පරනිමමිතවසවතනි දෙවා, මජ්ඣං. සා. 6. තස්සපස්ස, මජ්ඣං.

39. යසමාපි දීඝ, ගාමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ගාමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස¹ ගාමස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

40. යසමාපි දීඝ, නිගමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා සො වෙපි නිගමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො, අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නිගමස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

41. යසමාපි දීඝ, නගර එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, නගරෙපි නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතනං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නගරස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

42. යසමාපි දීඝ, ජනපද එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො වෙපි ජනපදෙ එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස ජනපදස්ස දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

43. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බතතියා එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස² බතතියානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

44. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, බ්‍රාහ්මණා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස බ්‍රාහ්මණානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

45. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, වෙස්සා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස වෙස්සානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

46. සබ්බෙ වෙපි දීඝ, සුද්ද එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස සුද්දනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

47. සදෙවමො වෙපි දීඝ, ලොකො සමාරකො සබ්‍රහ්මකො, සස්සමණබ්‍රාහ්මණී පජා සදෙවමනුස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තෙහ පසන්නවිතො අනුස්සරෙය්‍ය, සදෙවකස්ස පස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්‍රහ්මකස්ස, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය දීඝරතනං භිතාය සුඛාය.

48. පස්ස දීඝ, යාවඤ්ඤානෙ තයො කුලපුත්තා බ්‍රහ්මචරිතාය පටිපත්තා බ්‍රහ්මචරිතසුඛාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

ඉදමචොචි භගවා. අත්තමනො දීඝො පරජනො යනො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

චූළගොසිඞ්ගසුත්තං පටිමං.

1. පාස්ස, මජ්ඣං. 2. සබ්බසානං පාස්ස, මජ්ඣං. සබ්බසං පස්ස, ස්‍යා.
3. සබ්බෙ වෙපි දීඝ බ්‍රාහ්මණා - පෙ-, සබ්බෙ වෙපි දීඝ වෙස්සා - පෙ- මජ්ඣං. ස්‍යා

1. 4. 2.

මහාගොසිඛගසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ගොසිඛගසාලවනදායෙ විහරති සමගුලෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං: ආයසමනා ච සාරිපුත්තො ආයසමනා ච මහාමොග්ගලානො ආයසමනා ච අනුරුද්ධො ආයසමනා ච ඉන්ද්‍රියවර්ණා ආයසමනා ච ආනන්දො - අඤ්ඤාති ච අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

2. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සායන්තසමයං පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායසමා මහාකස්සපො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති: ආයසමනනං මහාකස්සපං එතදවොච: ආයාමාචුසො කස්සප යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිස්සාම ධම්මසචණායාති. එවමාචුසොති ඛො ආයසමා මහාකස්සපො ආයසමනො මහාමොග්ගලානො පච්චසෙසාසි.

3. අථ ඛො ආයසමා ච මහාමොග්ගලානො ආයසමා ච මහාකස්සපො ආයසමා ච අනුරුද්ධො යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු ධම්මසචණාය. අද්දසා ඛො ආයසමා ආනන්දො ආයසමනනඤ්ච මහාමොග්ගලානං ආයසමනනඤ්ච මහාකස්සපං ආයසමනනඤ්ච අනුරුද්ධං යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිනො ධම්මසචණාය. දිස්වාන යෙනායසමා රෙවනො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති: ආයසමනනං රෙවනං එතදවොච: උපසඛකමිනො ඛො අමු ආචුසො රෙවත සපුරිසා යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙන ධම්මසචණාය. ආයාමාචුසො රෙවත යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිස්සාම ධම්මසචණායාති. එවමාචුසොති ඛො ආයසමා රෙවනො ආයසමනො ආනන්දස්ස පච්චසෙසාසි. අථ ඛො ආයසමා ච රෙවනො ආයසමා ච ආනන්දො යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු ධම්මසචණාය.

4. අද්දසා ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමනනඤ්ච රෙවනං ආයසමනනඤ්ච ආනන්දං දුරතොච ආභවින්නො. දිස්වාන ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොච: "එතු ඛො ආයසමා ආනන්දො, සාගතං ආයසමනො ආනන්දස්ස හගවතො උපට්ඨාකස්ස හගවතො සන්ඨිකාවචරස්ස. රමණීයං ආචුසො ආනන්ද ගොසිඛගසාලවනං, දෙසිතා රතති, සබ්බපාලිචුල්ලා¹ සාලා, දිඛ්ඛා මඤ්ඤෙඤ්ඤ ගඤ්ඤා සමචචනති. කථංරූපෙන ආචුසො ආනන්ද භික්ඛුතො ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා"ති?

1. සබ්බපාලිචුල්ලා: PTS.

[ආයසමා ආනිජෙයො:]

5. “ඉධාච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුසුත්තො හොති සුතධරො සුතස්නතිවයො. යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්යාණො මජ්ඣකල්යාණො පරියොසානකල්යාණො සාඪො සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා චුළුමච්චිතං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසුත්තා හොන්ති, ධර්මා, වච්ඡා පරිචිතා, මනුසානුපෙක්ඛිතා, දීඛිතො සුප්පට්ඨිතො. සො චතස්සන්තං¹ පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්බඤ්ඤාතෙහි අප්පබ්බෙහි² අනුසංගමුග්ගසාතං. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

6. එවං චුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රෙවතං එතදුවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡො රෙවත ආයසමතා ආනන්දෙන යථා සකං පටිභානං. තඪදුති මයං ආයසමන්තං රෙවතං පුච්ඡාමි. රමණීයං ආච්ඡො රෙවත ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලිච්ඡල්ලා සාලා, දීඛො මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡො රෙවත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා රෙවතො:]

7. “ඉධාච්ඡො සාරිපුත්ත, භික්ඛු පටිසල්ලානාරාමො හොති පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣන්තං චේතොසමථමිනුගුත්තො, අනිරාකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්තාගතො, චූභෙතා සුඤ්ඤාගාරන්තං. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

8. එවං චුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා එතදුවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡො අනුරුඤ්ඤා ආයසමතා රෙවතෙන යථා සකං පටිභානං. තඪදුති මයං ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්ඡො අනුරුඤ්ඤා ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රත්ති, සබ්බපාලිච්ඡල්ලා සාලා, දීඛො මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා අනුරුඤ්ඤා:]

9. “ඉධාච්ඡො සාරිපුත්ත, භික්ඛු දීඛෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති³. සෙය්‍යථා පි ආච්ඡො සාරිපුත්ත චක්ඛුමි: පුරිසො උපරිපාසාදචරගතො සහස්සං තෙමිමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛු දීඛෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරූපෙන ඛො ආච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

1. චතුන්තා, මජ්ඣ. 9. 2. අනුප්පබ්බෙහි, මජ්ඣ. සා. 3. චොලොකෙති, මජ්ඣ. සා.

10. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං මහාකස්සපං එතදචෝචි: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො කස්සප ආයසමනා අනුරුඥොත යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයසමන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කස්සප ගොසිඛගසාලවනං, දෙයිනා රත්ති, සබ්බපාලි-ඵලලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහාකස්සපො:]

11. “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංසුකුලීකො හොති පංසුකුලීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙච්චරිකො හොති තෙච්චරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අපට්ඨවේරා හොති අපට්ඨවේරාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තුවුච්චි හොති සන්තුවුච්චියා ච වණණවාදී. අත්තනා ච පට්ඨිකො හොති පට්ඨිකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසරෙය්‍යා හොති අසංසරෙය්‍යා ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරභවිට්ඨො¹ හොති විරියාරම්භස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසමපනො හොති සීලසමපදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සමාධිසමපනො හොති සමාධිසමපදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසමපනො හොති පඤ්ඤාසමපදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසමපනො හොති විමුත්තිසමපදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසමපනො හොති විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනසමපදය ච වණණවාදී. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

12. එවං වුතෙන ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං මහමොග්ගලානං එතදචෝචි: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගලාන ආයසමනා මහාකස්ස-පෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයසමන්තං මහමොග්ගලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගලාන ගොසිඛගසාලවනං, දෙයිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵලලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයසමා මහමොග්ගලානො:]

13. “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත ඥො භික්ඛු අභිබ්බමකථං කථෙන්නති. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති.² අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්ඤං පුට්ඨා විස්සජේන්ති තො ච සංසාදෙන්නති.³ ධම්මී ච නොසං කථා පවත්තති හොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

1. විරියො - විරියාරම්භ, මජ්ඣං. 2 අඤ්ඤමඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, භෞ. 3. සංසාදෙන්නති, මජ්ඣං.

14. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ඵතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත අමෙහි සඤ්ඤාභව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදාහි මයං ආයසමන්තං සාරිපුත්තං පුළුඡාම: රමණීයං ආටුසො සාරිපුත්ත ගොසිඞ්ගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සඛපාලිචුල්ලා සාලා. දීඛො මඤ්ඤො ගඤ්ඤා සමපවන්ති. කථංරූපෙන ආටුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

[ආයස්මා සාරිපුත්තො:]

15. “ඉධාටුසො මොක්ඛලාන භික්ඛු විතතං වසං වනෙනති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතන්ති. සො යං විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං¹ සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සංයන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සංයන්‍යසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආටුසො මොක්ඛලාන රඤ්ඤො වා රුජමහාමන්තස්ස වා නානාරතතානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඤ්ඤියා පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඤ්ඤියා මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඤ්ඤියා සංයන්‍යසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සංයන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, ඵචමෙව ඛො ආටුසො මොක්ඛලාන භික්ඛු විතතං වසං වනෙනති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතන්ති. සො යං විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සංයන්‍යසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සංයන්‍යසමයං විහරති. ඵචරූපෙන ඛො ආටුසො මොක්ඛලාන භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

16 අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙ ආයසමන්තො ඵතදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආටුසො අමෙහි සඤ්ඤාභව යථා සකං පටිභානං. ආයාමාටුසො භෙත භගවා තෙනුපසඞ්කමිතිං ඵතමන්තං භගවතො ආරොචෙස්සාම, යථා නො භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති තථා නං ඛාරෙස්සාමා”ති. ඵචමාටුසොති ඛො තෙ ආයසමන්තො ආයසමන්තො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සායුං.

1. මජ්ඣන්තිකසමයං - මජ්ඣං.

17 අඵ ඛො තෙ ආයසමනනා යෙන භගවො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිච්චා භගවනතං අභිවාදෙච්චා එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසිනො ඛො ආයසමා සාරිපුතතා භගවනතං එතදවොච: “ඉධ භනෙත ආයසමා ච රෙවනො ආයසමා ච ආනඤ්ඤා යෙනාහං තෙනුපසඛකමිංසු ධම්මභවණොය. අදදසං ඛො අහං භනෙත ආයසමනනඤ්ච රෙවතං ආයසමනනඤ්ච ආනඤ්ඤං දුරතොච ආගච්චනෙත. දීඝවාන ආයසමනතං ආනඤ්ඤං එතදවොචො: එතු ඛො ආයසමා ආනඤ්ඤා සාගතං ආයසමනො ආනඤ්ඤා භගවතො උපට්ඨාකස්ස භගවතො සනතිකාචචරස්ස. රමණීයං ආවුසො ආනඤ්ඤා ගොසිඛගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලී-පුල්ලා සාලා. දීඛො මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපචනති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනඤ්ඤා භික්ඛුතා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

18. එවං වුතෙත භනෙත ආයසමා ආනඤ්ඤා මං එතදවොච: “ඉධාවුසො සාරිපුතත භික්ඛු ඛුසුසුතො ගොභී සුතධරො* සුතසනතිවයො. යෙ* තෙ ධම්මා ආදීකලාණා මජ්ඣකලාණා පරියොසානකලාණා සාඪා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථංරූපාස්ස ධම්මා ඛුසුසුතා ගොතති ධතා¹ වචසා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. සො වතස්සනතං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්බඤ්ඤාතෙහි අප්පබ්බෙහි අනුසයසමුග්ගාතාය. එච්චරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුතත භික්ඛුතා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

19 “සාධු සාධු සාරිපුතත, යථා තං ආනඤ්ඤාච සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. ආනඤ්ඤා භි සාරිපුතත ඛුසුසුතො සුතධරෙ සුතසනතිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදීකලාණා මජ්ඣකලාණා පරියොසානකලාණා සාඪා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථංරූපාස්ස ධම්මා ඛුසුසුතා ගොතති, ධතා,³ වචසා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. සො වතස්සනතං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිලෙහි පදබ්බඤ්ඤාතෙහි අප්පබ්බෙහි අනුසයසමුග්ගා-තායා”ති.

20. එවං වුතෙත අහං භනෙත ආයසමනතං රෙවතං එතදවොචො: “බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙවත ආයසමතා ආනඤ්ඤා යථා සකං පටිභානං. තඪදුති මයං ආයසමනතං රෙවතං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො රෙවත ගොසිඛගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලීපුල්ලා සාලා. දීඛො මඤ්ඤා ගඤ්ඤා සමපචනති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙවත භික්ඛුතා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති

*. සුතධරො -පෙ- අනුසයසමුග්ගාතාය, මජ්ඣං.
*. යෙ -පෙ- අනුසයසමුග්ගාතා, ස්‍යා; 1. ධතා - මජ්ඣං.

21. එවං වුතෙන භනෙන ආයස්මා රෙවතො මං එතදවොච: “ඉධාච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පටිසල්ලාණරුමො කොති, පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣතනං වෙතොසමථමිනුසුතො අතිරුකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමිත්තාගතො චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. එවරුපෙන ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

22. “සාච්ච සාච්ච සාරිපුත්ත, යථා තං රෙවතොච සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. රෙවතො හි සාරිපුත්ත පටිසල්ලාණරුමො පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣතනං වෙතොසමථමිනුසුතො අතිරුකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමිත්තාගතො චූභෙතො සුඤ්ඤාගාරානං”ති.

23. එවං වුතෙන අහං භනෙන ආයස්මන්තං අනුරුඤ්ඤාමි එතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්චසො අනුරුඤ්ඤාමි ආයස්මනා රෙවතෙන* යථා සකං පටිභානං. තඤ්ඤති මයං ආයස්මන්තං අනුරුඤ්ඤාමි පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්චසො අනුරුඤ්ඤාමි ගොසිඞ්ගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිච්ඡල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙදා ගඤ්ඤා සමථවනති. කථංරුපෙන ආච්චසො අනුරුඤ්ඤාමි භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

24. එවං වුතෙන භනෙන ආයස්මා අනුරුඤ්ඤාමි එතදවොච: “ඉධාච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති.¹ සෙය්‍යථාපි ආච්චසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමා පුරිසො* උපට්ඨාසාදචරගතො සහස්සං තෙමමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍යා², එවමෙච ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛු විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරුපෙන ඛො ආච්චසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

25. “සාච්ච සාච්ච සාරිපුත්ත, යථා තං අනුරුඤ්ඤාමි සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. අනුරුඤ්ඤාමි හි සාරිපුත්ත දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසංකෙත සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති”ති.

26. එවං වුතෙන අහං භනෙන ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආච්චසො කස්සප ආයස්මනා අනුරුඤ්ඤාමි යථා සකං පටිභානං. තඤ්ඤති මයං ආයස්මන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආච්චසො කස්සප ගොසිඞ්ගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලිච්ඡල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙදා ගඤ්ඤා සමථවනති. කථංරුපෙන ආච්චසො කස්සප භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

*. රෙවතෙන - පෙ- කථංරුපෙන, මජ්ඣ. සං. 1. වොලොකෙති, සීඉ.
*. චක්ඛුමා පුරිසො - පෙ- එවරුපෙන, මජ්ඣ. 2. වොලොකෙය්‍යා, සීඉ.

එවං චුතො භනො අගසමා මහාකස්සපො මං එතදවොච: “ඉධාචුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො භොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතීකො භොති පිණ්ඩපාතීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංගුකුලීකො භොති පංගුකුලීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො භොති තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචේත්, භොති අප්පිචේත්තාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තූචේයා භොති සන්තූචේයා ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිනො භොති පච්චිකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසචේයා භොති අසංසචේයා ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො භොති චිරියාරභස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පන්නො භොති සීලසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො භොති සමාධිසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො භොති පඤ්ඤාසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො භොති විමුත්තිසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො භොති විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදය ච වණණවාදී. එවරුපෙන ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොහෙය්‍යා”ති.

27. “සාඛු සාඛු සාරිපුත්ත, යථා නං කස්සපොච සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. කස්සපො හි සාරිපුත්ත අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පිණ්ඩපාතීකො පිණ්ඩපාතීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච පංගුකුලීකො පංගුකුලීකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච තෙව්වරිකො තෙව්වරිකත්තස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අප්පිචේත්, අප්පිචේත්තාය ච වණණවාදී. අත්තනා ච සන්තූචේයා සන්තූචේයා ච වණණවාදී. අත්තනා ච පච්චිනො පච්චිකස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච අසංසචේයා අසංසචේයා ච වණණවාදී. අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො චිරියාරභස්ස ච වණණවාදී. අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදය ච වණණවාදී, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදය ච වණණවාදී. අත්තනා ච විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදය ච වණණවාදී”ති.

28. එවං වුත්තෙ ආහං භනෙත ආයස්මන්තං මහාමොක්ඛලොකං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොක්ඛලොක ආයස්මතා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයස්මන්තං මහාමොක්ඛලොකං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආවුසො මොක්ඛලොක ගොසිඛනසාලවනං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලීච්ඡලො සාලා. දිබ්බා මිඤ්ඤෙඤ ගඤ්ඤා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො මොක්ඛලොක භික්ඛුතා ගොසිඛනසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

29. එවං වුත්තෙ භනෙත ආයස්මා මහාමොක්ඛලොකො මං එතදවොචො: “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත ඤෙච භික්ඛු ආභිබම්මකථං කථෙතති, තෙ ආඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, ආඤ්ඤමඤ්ඤායං පඤ්ඤං පුච්ඡා විසසඤ්ඤන්ති නො ච සංසාදෙනති,¹ ඛම්මී ච තෙසං කථා පවත්තති භොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛනසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

30. “සාච්ච සාච්ච සාරිපුත්ත, යථා හං මොක්ඛලොකොච සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යා. මොක්ඛලොකො භි සාරිපුත්ත ඛම්මකථිකො”ති.

31. එවං වුත්තෙ ආයස්මා මහාමොක්ඛලොකො භගවන්තං එතදවොචො: ආථ ඛවාහං භනෙත ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොචො: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත ආමෙහි සබ්බභෙව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාමි: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛනසාලවනං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලීච්ඡලො සාලා. දිබ්බා මිඤ්ඤෙඤ ගඤ්ඤා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛනසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

32. එවං වුත්තෙ භනෙත ආයස්මා සාරිපුත්තො මං එතදවොචො: “ඉධාවුසො මොක්ඛලොක භික්ඛු විතතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන විතතති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්තසමයං විහරති. -

1. සංභාරෙතී, මජ්ඣ.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගලාන, රඤ්ඤාදු වා රාජමහාමනකස්ස වා නානාරතතානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙධය්‍ය පුබ්බන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙධය්‍ය මජ්ඣිනනිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣිනනිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤාදෙව දුස්සයුගං ආකඛෙධය්‍ය සායන්තසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සායන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය; එවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛු විතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතකස්ස වතෙත වතතති. සො යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපනතියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති මජ්ඣිනනිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපනතියා මජ්ඣිනනිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති සායන්තසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපනතියා සායන්තසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

32. “සාධු සාධු මොග්ගලාන, යථා තං සාරිපුඤ්ඤාච සමමා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය. සාරිපුඤ්ඤා භි මොග්ගලාන විතං වසං වතෙතති. නො ච සාරිපුඤ්ඤා විතකස්ස වසෙන වතතති. සො යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපනතියා පුබ්බන්තසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති මජ්ඣිනනිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපනතියා මජ්ඣිනනිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛති සායන්තසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපනතියා සායන්තසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

33. එවං වුඤ්ඤො ආයස්මා සාරිපුඤ්ඤා භගවන්තං එතදචොචා කස්ස ඤ ඛො භන්තෙ සුභාසිතනති?

34. සඛෙඛසං චො සාරිපුඤ්ඤා සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මම්පි¹ සුණංඵ යථාරුපෙන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා.² ඉධ සාරිපුඤ්ඤා භික්ඛු පච්ඡාභතං පිණ්ඩපානපටිකකන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාරං පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා ‘න තාචාභං ඉමං පලලඛකං භිඤ්ඤාමි යාව මෙ තානුපාදාය ආයචෙති විතං විමුච්චස්සති’ති. එවරුපෙන ඛො සාරිපුඤ්ඤා භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

ඉදමචොච භගවා. අතතමනා තෙ ආයස්මන්තො භගවන්තො භාසිතං අභිනඤ්ඤතති.

මහාගොසිඛගසුභනං දුතියං.

1. මම වචනං, භ්‍යා. 2. සොභෙය්‍යාති, භ්‍යා.

1. 4. 3.

මහාගොපාලකඤ්ඤා

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති: භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

2. එකාදසති භික්ඛවෙ අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකන්තුං.¹ කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාපිකං සාවෙතා හොති. න චණං පට්චජාදෙතා හොති. න ඛුමිං කතතා හොති. න තිත්ථං ජාතාති. න පිතං ජාතාති න චීපිං ජාතාති. න ගොචරකුසලො හොති. අනචසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ උසභා ගොපිතරෙ ගොපරිණායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකන්තුං.

3. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙති? සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසමී ධම්මවිනසෙ පුද්ධං විරූළ්ඛිං වෙපුලුං ආපජ්ජතුං. කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාපිකං සාවෙතා හොති. න චණං පට්චජාදෙතා හොති. න ඛුමිං කතතා හොති. න තිත්ථං ජාතාති. න පිතං ජාතාති. න චීපිං ජාතාති. න ගොචරකුසලො හොති. අනචසෙසදෙහි ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛුපෙරා රතනඤ්ඤා විරපඛරිතා සඛිකපිතරෙ සඛිකපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චතතාපි මහාභුතානි චතුන්තංඤා මහාභුතානං උපාදාය රූපන්ති” යථාභුතං නපජාතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “කම්මලකඛණො ඛාලො, කම්මලකඛණො පණ්ඨිතො”ති යථාභුතං නපජාතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති.

1. එතී කාතුං, මජ්ඣං. එතීකාතුං - භා. 2. අඛෙහති, භා.

(3) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාවෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතකකං අධිවාසෙති නසප්භති න විනොදෙති න ඛ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ඛ්‍යාපාද-විතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාවිතකකං -රෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති නසප්භති න විනොදෙති න ඛ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිකං සාවෙනා හොති.

(4.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුන්තා රූපං දිඤ්ඤා නිමිත්තඤ්ඤා භොති අනුඛ්‍යාඤ්ඤා-නඤ්ඤා, යත්ථාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විභරන්තං අභිජ්ඣා-දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්ථාස්සවෙග්ගං තස්ස සංවරිය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං පුත්ථා -පෙ- ඤාතෙන ගඤ්ඤං ඤාතිත්ථා -පෙ- ජීවිතාය රතං ඤාතිත්ථා -රෙ- ඤාතෙන ඵෙඨාධිකං පුත්ථා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා නිමිත්තඤ්ඤා භොති අනුඛ්‍යාඤ්ඤානඤ්ඤා, යත්ථාධිකරණමෙතං මනිජ්ජියං අසංවුතං විභරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්ථාස්සවෙග්ගං තස්ස සංවරිය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මනිජ්ජියං, මනිජ්ජියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං න විජ්ඣාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කත්තා හොති.

(6) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ගෙතෙ භික්ඛු ඛුසුසුතා ආගතාගමා ධම්මධර් විනයධර් මානිකාධර්, තෙ කාලෙන කාලං උපසඛකමිත්ථා න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්ඤාති: ඉදං ගන්තො කථං, ඉමස්ස කො අප්පොති? තස්ස තෙ අයස්මන්තො අවිච්චංඤොච න විචරන්ති, අනුත්තානීකත්ඤො න උත්තානීකරොන්ති,¹ අනෙකවිභිනෙසු ච කඛ්ඛාඨානීයෙසු ධම්මෙසු කඛ්ඛං න පටිවිනොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිසං ජානාති.

(7.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතසාවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසියමානෙ න ලභති අත්ථවෙදං, න ලභති ධම්මවෙදං, න ලභති ධම්මුපසංභිතං පාමොජ්ජං.² එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

1. උත්තානී කථොන්ති, මජ්ඣ. උත්තානී PTS.

2. පාමුජ්ජ. - සීඉ.

(8) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨ චිතිකං මග්ගං යථාභූතං තසජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති.

(9) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛාගේ සත්ථට්ඨානෙ යථාභූතං තසජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි¹ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සද්ධා ගතභිකා අභිභව්ඨං ජවාරෙනති විවරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනගිලානචච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. තත්ථ භික්ඛු න මත්තං ජානාති² පටිග්ගහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහි හොති.

(11.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤු විරපබ්ඤ්ඤා සඛ්ඛපිතගේ සඛ්ඛපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤු විරපබ්ඤ්ඤා සඛ්ඛපිතගේ සඛ්ඛපරිණායකා, තෙත්ථ න මේත්තං කායකමමං ජච්චුපට්ඨාපෙති ආචී³ වේච රහො ව, න මේත්තං චචිකමමං ජච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වේච රහො ව, න මේත්තං මිනොකමමං ජච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වේච රහො ව එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රත්තඤ්ඤු විරපබ්ඤ්ඤා සඛ්ඛපිතගේ සඛ්ඛපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභග්ගො ඉමස්මිං ධම්මපිතයෙ චුද්ධං පිරුලුඛිං වෙජුලං ආපජ්ඣං.

4. එකාදසහි භික්ඛවෙ අඛේහති සමන්තාගතො ගොපාලකො භග්ගො ගොගණං ජරිහරිදුං එතිකත්තුං. කතමෙහි එකාදසහි?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රුපඤ්ඤු හොති, ලකඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං ඤාටෙතා⁴ හොති, චණං ජට්ඨිජාදෙතා හොති, ධුමං කත්තා හොති, තීජ්ඨං ජානාති, පිතං ජානාති, වීථිං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි වී හොති, යෙ තෙ උසභා ගොපිතගේ ගොපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඛේහති සමන්තාගතො ගොපාලකො භග්ගො ගොගණං ජරිහරිදුං එතිකත්තුං.

1. අනවසෙසදෙහි වී, ඝා. 2. මත්තං න ජානාති, PTS.
3. ආචී, සීචු 4. භාරෙතා, මජ්ඣ.

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමසමී. ධම්මපිතයෙ වුද්ධිං විරුළ්ඛිං වෙපුලලං ආපජ්ඣං. කතමෙහි එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාපිකං සාවෙතා හොති, වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, බුමිං කතතා හොති, තිජ්ඣං ජානාති, පිතං ජානාති, විපිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහි ච හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරු රතඤ්ඤා වීරපබ්බජ්ජතා සඛිඝ්ඵිතගේ සඛිඝ්ඵජ්ජනායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං, සබ්බං රූපං චතතාරී මහාභුතාති චතුන්නාඤා මහාභුතාතං උපාදාය රූපනති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලක්ඛණො ඛාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ණීතො'ති යථාභුතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

(3.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමපිතකකං තාගිවාසෙහි පජ්ඣති විනොදෙහි බ්‍යන්තීකරොති අනගාචං ගමෙහි. උප්පන්නං බ්‍යාපාදපිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාපිතකකං -පෙ- උප්පන්නාසුප්පන්නො පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ තාගිවාසෙහි පජ්ඣති විනොදෙහි බ්‍යන්තීකරොති අනගාචං ගමෙහි. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාපිකං සාවෙතා හොති.

(4) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තඤ්ඤාති හොති තානුබ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තාගිකරණමේනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්තාසාවේදස්සං, තස්ස සංචාරො පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. සොනෙන සඤ්ඤා සුච්චා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාගිච්චා -පෙ- ජීවනාය රසං සාගිච්චා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ජුහිච්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ත නිමිත්තඤ්ඤාති හොති තානුබ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තාගිකරණමේනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්තාසාවේදස්සං, තස්ස සංචාරො පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බුමිං කතතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියතතං ධම්මං විජාගේත පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බුමිං කතතා හොති.

(6.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ඛන්තසුතා ආගතාගමා ඛම්බරා චිතයධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලොත කාලං උපසඛකමිත්ථා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්ඤාති: ඉදං හනෙන කථං, ඉමියා කො ආජො?ති. තස්ස තෙ ආයසමනො ආවච්චඤ්ඤාව පිච්චන්ති, ආනුතතානීකතඤ්ඤා උත්තානීකරොන්ති, ආතෙකච්චිතෙසු ච කඛ්ඛාට්ඨානියෙසු ඛලෙමසු කඛ්ඛං පටිච්චොදෙනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති.

(7.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තපාගතපාවෙදිගෙ ඛම්බරිතයෙ දෙසීයමානෙ ලහති ආත්ථෙදං, ලහති ඛම්බෙදං, ලහති ඛම්බුපසංහිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

(8.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු විපිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරියං ආට්ඨංඛිතිකං මග්ගං යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විපිං ජානාති.

(9.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො භොති.

(10.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙසී භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඤ්ඤා ගහපතීකා ආභිකට්ඨං පචාරෙනති විචරපිණ්ඩපාන-සෙතනාසතිලානපච්චිතගෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි. තනු භික්ඛු මත්තං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙසී භොති.

(11.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපඛර්ජතා සඛිකපිතරො සඛිකපරිණායකා, තෙ ආතිරෙකපුජාය පුජේතා භොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපඛර්ජතා සඛිකපිතරො සඛිකපරිණායකා තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච, මෙත්තං චචිකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපඛර්ජතා සඛිකපිතරො සඛිකපරිණායකා, තෙ ආතිරෙකපුජාය පුජේතා භොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ඛලෙමහි සමන්තාගතො භික්ඛු හඛො ඉමිසම් ඛම්මවිතයෙ වුද්ධිං විරුලුති වෙජුලුං ආපජ්ජතුන්ති.

ඉදමචොච හගවා. ආත්තමතා තෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං ආසිතසුන්ති.

1. 4. 4.

චූළගොපාලකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා චජජ්ඣු පිහරති උක්කාමෙලායං¹ ගඛිතාය නදියා තීරෙ. තනු ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛිවො'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පච්චසෙසාසුං. ගඟවා එතදවොච:

2. භුතපුබ්බං භික්ඛිවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුපසඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිනිා ගඛිතාය නදියා ඕරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිනිා පාරිමිං තීරං අතිනෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙතානං.² අඵ ඛො භික්ඛිවෙ ගාවො මජ්ඣෙ ගඛිතාය නදියා සොතෙ ආමණ්ඩලියං³ කරිනිා තනෙව අනයඛ්‍යසනං ආපජ්ජංසු. නං කිසං ගෙතු? තථා හි සො භික්ඛිවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුපසඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිනිා ගඛිතාය නදියා ඕරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිනිා පාරිමිං තීරං අතිනෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙතානං.

3 එවමෙව ඛො භික්ඛිවෙ යෙ කෙවි⁴ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අකුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, අකුසලා පරස්ස ලොකස්ස, අකුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤියන්ති, තෙසං නං හවස්සති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය.

4. භුතපුබ්බං භික්ඛිවෙ මාගධකො ගොපාලකො සපසඤ්ඤජාතිකො වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමචෙක්ඛිනිා ගඛිතාය නදියා ඕරිමං තීරං සමචෙක්ඛිනිා පාරිමිං තීරං තිනෙතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙතානං. සො පඨමං පතාරෙසි යෙ තෙ උභයා නොපිතරො ගොපරිණායකා. තෙ තිරිඨං ගඛිතාය සොතං ඡේනිා සොඤ්ඤිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි බලවතාවො, දම්මගාවො.⁵ තෙපි තිරිඨං ගඛිතාය සොතං ඡේනිා සොඤ්ඤිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි චච්ඡතරෙ⁶ චච්ඡතරිඨො. තෙපි තිරිඨං ගඛිතාය සොතං ඡේනිා සොඤ්ඤිතා පාරං අගමංසු. අථාපරෙ පතාරෙසි චච්ඡකෙ කිසබලකෙ.⁷ තෙපි තිරිඨං ගඛිතාය සොතං ඡේනිා සොඤ්ඤිතා පාරං අගමංසු. -

1. උක්කාමෙලායං, මජ්ඣ. PTS. 2. ච්ඡෙතානං, සා. 3. ආමණ්ඩලියා, සා. 4. යෙ හි කෙවි, මජ්ඣ. PTS. 5. බලවතාවෙ දම්මගාවෙ, සා. PTS 6. චච්ඡතරෙ ව, සී 7. කිසබලකෙ, මජ්ඣ.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ චච්ඡකො කරුණකො තාවදෙව ජාතමකා මාභුගොරවකෙන වුග්ගමානො, සොපි තිරිඨං ගඛතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං අගමාසි. තං කිසස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතීකො වසානං පච්ඡමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමවෙකඛිත්වා ගඛතාය නදියා ඔරිමං තීරං සමවෙකඛිත්වා පාරිමං තීරං තිඤ්ඤෙව ගාචො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙතානං.

5. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමිණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසලා ඉමිසස ලොකස්ස, කුසලා පරස්ස ලොකස්ස, කුසලා මාරධෙව්‍යස්ස, කුසලා අමාරධෙව්‍යස්ස, කුසලා මච්චුධෙව්‍යස්ස, කුසලා අමච්චුධෙව්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සදද්දාතබ්බං මඤ්ඤේස්සන්ති, තෙසං තං තචස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

6. සෙත්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඡෙ තෙ උසහා ගොපිතරේ ගොපරිණායකා තිරිඨං ගඛතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු අරහත්තො ඛිණාසචා වුසිතවත්තො කතකරණීයා ඕභිතභාර අනුප්පත්තසද්දත්ථා පරිකඛිණභවසඤ්ඤාජනා සමමදඤ්ඤාච්චුත්තා, තෙ¹ තිරිඨං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං ගතා.²

7. සෙත්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ බලවගාචො දමමගාචො තිරිඨං ගඛතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු පඤ්චන්තං ඔරමගාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකඛයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිනො අනාවතභිබමමා තස්මා ලොකා, තෙපි තිරිඨං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං ගමිස්සන්ති.

8. සෙත්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡතරු චච්ඡතරියො තිරිඨං ගඛතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තිණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකඛයා රාගද්‍රොසමොහානං තනුත්තා සකදගාමිනො සකිදෙව ඉමිං ලොකං ආගන්තවා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති, තෙපි තිරිඨං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං ගමිස්සන්ති.

9. සෙත්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡකා කිසබලකා තිරිඨං ගඛතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තිණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකඛයා සොතාපන්නා අච්චිපාන-ධම්මා සමොධිපරාසනා, තෙපි තිරිඨං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්චිතා පාරං ගමිස්සන්ති.

1. තෙපි, පෞ, PTS 2. ගමිස්සන්ති, සීඞු.

10. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චච්ඡන්තො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාභුගොරවකෙන චුය්‍යමානො තිරියං ගඹිතාය සොතං ඡේන්තා සොන්තිනා පාරං අගමාසී, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිනො සඤ්ඤානුසාරිනො, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡේන්තා සොන්තිනා පාරං ගමිස්සන්ති.

11. අහං ඛො පන භික්ඛවෙ කුසලො ඉමිස්ස ලොකස්ස, කුසලො පරස්ස ලොකස්ස, කුසලො මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමච්චුධෙය්‍යස්ස. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, තෙසං තං ගමිස්සති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

12. ඉදමවොච ගගවා ඉදං වචා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්තා:

“අයං ලොකො පරො ලොකො¹ ජාතතා සුප්පකාසීතො,
යඤ්ච මාරෙන සමපතනං අප්පතනං යඤ්ච මච්චුතා,
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤාය සමුච්චෙත පජාතතා,
විවචං අමතඤ්ඤාරං ඛෙමං තිබ්බාතපන්තියා.
ඡිත්තං පාපිමතො සොතං විඤ්ඤානං විතජ්ජිකතං,²
පාමුජ්ජබහුලා හොථ ඛෙමං පඤ්ඤාථ³ භික්ඛවො”ති.

චූළගොථාලකසුත්තං වතුස්ථං.

1. 4. 5.

චූළසච්චකසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා වෙසාලියං විහරති මනාවතෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන සච්චන්තො තිගණ්ඨපුත්තො වෙසාලියං පටිවසති හස්සපච්චාදිකො¹ පණ්ඩිතවාදෙ සාඤ්ඤාමමකො බහුජනස්ස. සො වෙසාලියං පරිසරී² එවං වාවං භාසති: “තාගං තං පස්සාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සබ්බිං ගණ්ණං ගණාවරියං, අපි³ අරහත්තං සමමාසමුඤ්ඤං පටිජාතමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා ත සබ්බකමෙපය්‍ය ත සමපකමෙපය්‍ය ත සමපච්චෙධෙය්‍ය, යස්ස ත කචෙජ්ඣි සෙද, මුච්චෙවග්ගං.-

1. පරලොකො සීඞු. PTS 2. විතවසීකතං, මජ්ඣං.
3. පක්ඛන්තා නිපි පාදො - අධිකථා, පක්ඛන්ත, මජ්ඣං. PTS
4. හස්සපච්චාදිකො, මජ්ඣං 5. පරිසරී, මජ්ඣං. 6. අපි ව, මජ්ඣං. ඝෘෂ.

චූණ්ණෙඤ්ච පභං¹ අචේතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං, සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා² සඛකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපච්චෙධෙය්‍ය. කො පන වාදෙ මුත්තසාහුතස්සා”ති.

2. අථ ඛො ආයසමා අස්සජ් ජුඛන්තහමයං නිවාසෙතියා පත්ත- විචරං ආදාය චෙසාලිං පිණ්ඩාය පාචිසි. අද්දසා ඛො සච්චකො නිගණ්ඨ- පුත්තො චෙසාලියං ජඛිකාපිභාරං අනුච්චිකමමානො අනුච්චරමානො ආයසමන්තං අස්සජ් දුරභොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනායසමා අස්සජ් තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතියා ආයසමතා අස්සජ්තා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං³ විනිසාරෙතියා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීතො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ආයසමන්තං අස්සජ් ඵතදවොච:

“කථං පන හො අස්සජ් සමණො ගොතමො සාවකෙ විතෙති, කථමාගා ව පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසතී ඛුත්තො පචත්තති”ති.

ඵචං ඛො අග්ගිචෙස්සන හගවා සාවකෙ විතෙති, ඵචමාගා ව පන හගවතො සාවකෙසු අනුසාසතී ඛුත්තො පචත්තති:

“රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සඛබාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා, සඤ්ඤා අනත්තා, සඛබාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සඛෙඛ සඛබාරා අනිච්චා, සඛෙඛ ඛමමා අනත්තා”ති.

ඵචං ඛො අග්ගිචෙස්සන හගවා සාවකෙ විතෙති. ඵචමාගා ව පන හගවතො සාවකෙසු අනුසාසතී ඛුත්තො පචත්තතිති.

“දුස්සුතං වන හො අස්සජ් අස්සුමහ, යෙ මයං ඵචංවාදිං සමණං ගොතමං අස්සුමහ. අපෙපවතාම මයං කදච්චි කරහවි තෙන හොතා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගචේජ්ජයාමි, අපෙපවතාම සියා කොච්චිදෙව කථාසල්ලාපො, අපෙපවතාම තස්සා පාපකා දිව්ඪිගතා විචෙචෙය්‍යාමා”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන පඤ්චමන්තාති ලිච්ඡ්චිසතාති සන්ඨාගාරෙ සන්තිපතිතාති හොනති කෙතච්චිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ ලිච්ඡ්චි තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතියා තෙ ලිච්ඡ්චි ඵතදවොච:

“අභිකකමන්තාහු හොනො ලිච්ඡ්චි! අභිකකමන්තාහු හොනො ලිච්ඡ්චි! අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො හවිස්සති. සමෙ මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨිස්සති, යථාස්ස⁴ මෙ ඤ්ඤනඤ්ඤනරෙන සාවකෙන අස්සජ්තා තාම භික්ඛුතා පතිට්ඨිතං, සෙය්‍යපාපි තාම ඛලවා ජුරිසො දීඝලොභිකං ඵලකං ලොමෙසු ගහෙතියා ආකඛේසීය්‍ය පරිකඛේසීය්‍ය සමපරිකඛේසීය්‍ය, ඵචමෙචාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඛිසීස්සාමි පරිකඛිසීස්සාමි සමපරිකඛිසීස්සාමි. -

1. චුභං පාහා, මජ්ඣං. 2. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා, මජ්ඣං. 3. සාරාණීයං, මජ්ඣං. 4. යථාච මෙ, මජ්ඣං. - ස්‍යා.

සෙය්‍යථාපි තාම බලවා සොණ්ඩිකාකම්මකරො මහනතං සොණ්ඩිකාකිලඤ්ඤං ගමතිරෙ උදකරතදෙ ජක්ඛිපිඤ්ඤා කණේණ ගහෙඤ්ඤා ආකඤ්ඤාය ජරිකඤ්ඤාය සමථරිකඤ්ඤාය, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඤ්ඤායාම ජරිකඤ්ඤායාම සමථරිකඤ්ඤායාම. සෙය්‍යථාපි තාම බලවා සොණ්ඩිකාඤ්ඤා වාලං කණේණ ගහෙඤ්ඤා ඔට්ඨනෙය්‍ය නිඤ්ඤානෙය්‍ය නිවේජාදෙය්‍ය,¹ එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔට්ඨනිසාමි නිඤ්ඤානිසාමි නිවේජාදෙසාමි. සෙය්‍යථාපි තාම කුඤ්ඤරො සච්චිභායතො ගමතිරං පොකඛරණ්ණං ඔගහෙඤ්ඤා,² සණ්ධොපිකං.³ තාම කිලිතරාතං ඡීලති, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණ්ධොපිකං මඤ්ඤාදා කිලිතරාතං කිලිසාමි. අභිකකමනතු භොතො: ලිච්ච්චි! අභිකකමනතු භොතො: ලිච්ච්චි! අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසලාපො ගභිසාති”ති.

4. තප්‍රකච්චෙව ලිච්ච්චි එවමාහංසු: “කිං සමණො ගොතමො සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු වාදං ආරොපෙසාති, අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සමණසු ගොතමසු වාදං ආරොපෙසාති”ති. එකච්චෙ ලිච්ච්චි එවමාහංසු: “කිං සො හචමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො,⁴ හගචනො වාදං ආරොපෙසාති, අථ ඛො හගචා සච්චකසු නිගණ්ඨපුත්තසු මාදං ආරොපෙසාති”ති.

5. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ජඤ්චමනෙති ලිච්ච්චිපතෙති පරිවුතො යෙන මහාවතං කුචාගාරසාලා තෙනුපසඛකම්. තෙන ඛො පත සමයෙන සමඛහුලා භික්ඛු අබ්බොකාසෙ වඩ්ඛමනති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා තෙ භික්ඛු එතදවොච: කහං භු ඛො භො එතරහි සො හවං ගොතමො විතරති? දසසතකාමා හි මයං තං හචනං ගොතමනති. “එසග්ගිවෙසාහ හගචා මහාවතං අජේකාගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසම්. රුකඛමුලෙ දිවාවතාරං නිසිනො”ති.

6. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො මහතියා ලිච්ච්චිපරිසාය සද්ධිං මහාවතං අජේකාගහෙඤ්ඤා ඡයහ හගචා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා හගචතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදි. තෙපි ඛො ලිච්ච්චි අපෙකච්චෙ හගචනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ හගචතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ යෙන හගචා තෙනඤ්ඤාලිං ජනාමෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ හගචතො සනතිසක තාමගොතනං සාවෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. අපෙකච්චෙ කුණ්ඨිගුතා එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසිනො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො හගචනං එතදවොච: පුච්චෙය්‍යාහං හචනං ඡගාතමං කඤ්ඤිදෙව දෙසං, සමෙ මෙ හවං ඡගාතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසු වෙය්‍යාකරණායාති. “පුච්චෙග්ගි-වෙසාහ යදකඛකි”ති.

1 නිපෙඨාපෙය්‍ය මජ්ඣං - නිපෙඨාපෙය්‍ය, ඝනා. - හිච්චාදෙය්‍ය, PTS.
 2. ඔගාගෙඤ්ඤා, මජ්ඣං. ඔගහිඤ්ඤා, PTS. 3. සණ්ධොපිකා, සි.
 4. කිං සො හචමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො, මජ්ඣං. - ඝනා.
 කිං සො හචමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො. සි.

7. “කථං පන හවං ගොතමො සාවකෙ විනෙති, කථමාගා ව පන ගොතො ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති”ති.

එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමාගා ව පන මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සංඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අත්තනා, වෙදනා අත්තනා, සඤ්ඤා අත්තනා, සංඛාරා අත්තනා, විඤ්ඤාණං අත්තනා. සංඛෙ භංඛාරා අනිච්චා, සංඛෙ ධම්මා අත්තතාති. එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමාගා ව පන මේ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති.

8. “උපමා මං හො ගොතම පටිභාතී”ති. “පටිභාතු තං අග්ගිවෙස්සනා”ති හගවා අවොච.

“සෙසයථාපි හො ගොතම යෙ කෙවිමෙ ඛිජ්ඣාමගුතගාමා චූද්ධිං විරුළුති වෙපුලුං අපජ්ජන්ති, සංඛෙ තෙ පඨවිං තිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ ඛිජ්ඣාමගුතගාමා චූද්ධිං විරුළුති වෙපුලුං අපජ්ජන්ති. සෙසයථාපි වා පන හො ගොතම යෙ කෙවිමෙ බලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති, සංඛෙ තෙ පඨවිං තිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ බලකරණීයා කම්මන්තා කරියන්ති. එවමෙව ඛො හො ගොතම රූපතායං පුරිසපුග්ගලො රූපෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. වෙදනාතායං පුරිසපුග්ගලො වෙදනායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සඤ්ඤාතායං පුරිසපුග්ගලො සඤ්ඤායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සංඛාරතායං පුරිසපුග්ගලො සංඛාරෙසු පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. විඤ්ඤාණතායං පුරිසපුග්ගලො විඤ්ඤාණෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති”ති.

9. නනු තිං අග්ගිවෙස්සන එවං වදෙසී: “රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

“අහං හි හො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අයඤ්ච මහති ජනතා”ති.

තිං හි තෙ අග්ගිවෙස්සන මහති ජනතා කරිස්සති ඉඛ්ඤ නිං අග්ගිවෙස්සන සකංයෙව වාදං නිබ්බෙයෙහි”ති.

“අහං හි හො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

10. තෙන හි අග්ගිවෙස්සන තං යෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, වතෙතය්‍ය රඤ්ඤාඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුඤ්ඤාච්චිතතස්ස¹ සකස්මිං. ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතාං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතාං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතාං - භෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, භෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්සාභී?

“වතෙතය්‍ය භො ගොතම රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුඤ්ඤාච්චිතතස්ස සකස්මිං ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතාං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතාං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතාං - භෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, භෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස. ඉමෙසමපි හි භො ගොතම සඤ්ඤානං ගණානං - භෙය්‍යථාපි: වජ්ජනං, මලලානං වතතති සකස්මිං. ටිජ්ඣෙ වසො: සාතෙතායං වා සාතෙතාං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතාං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතාං. කිං පන රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුඤ්ඤාච්චිතතස්ස භෙය්‍යථාපි රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, භෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහි පුත්තස්ස? වතෙතය්‍ය භො ගොතම, වතතිතුඤ්ඤා මරහතී”ති.

11. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වතතති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අභොසිති? ඵලං චූඤ්ඤා සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්ඨි අභොසි.

දුතියමපි ඛො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: තං කිං මඤ්ඤාසි අග්ගිවෙස්සන, යං නිං ඵලං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වතතති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අභොසිති? දුතියමපි ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්ඨි අභොසි.

අථ ඛො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: බ්‍යාකරොති’දාති අග්ගිවෙස්සන, තදාති තෙ තුණ්ඨිභාවස්ස කාලො. භො කොචි අග්ගිවෙස්සන තථාගතෙත යාවතතියං සභබ්බමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨො න බ්‍යාකරොති, ඵප්පෙවස්ස සත්තධා මුඤ්ඤා ඵලතීති.

12. තෙන ඛො පන සමයෙන චජීරපාණී යකෙඛා ආයසං චජීරං ආදාය ආදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජොතිභුතං සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස උපරිවෙතාසං. ධිතො භොති: “භවායං සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො යාවතතියං සභබ්බමිකං පඤ්ඤං පුට්ඨො ත බ්‍යාකරිස්සති, ඵප්පෙවස්ස සත්තධා මුඤ්ඤා ඵාලෙස්සාමි”ති.

1. මුඤ්ඤාච්චිතතස්ස, මජ්ඣ.

තං ඛො පන වජීරපාණීං යක්ඛං හගවා වෙච්ච ජස්සති, සච්චකො ච නිගණ්ඨපුත්තො. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භිතො සංවිඤ්ඤා ප්‍රොමභධිජාතො හගචන්තංගෙච තාණං ගවෙසී, හගචන්තංගෙච ප්‍රෙණං ගවෙසී, හගචන්තංගෙච සරණං ගවෙසී, හගචන්තං ඵතදවොච: පුච්ඡතු මං හවං ගොතමො, ඛ්‍යාකරිස්සාමිති.

13. තං කිං මඤ්ඤසි අභ්‍යවෙස්සන, යං නිං ඵචං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තසමිං රූපෙ වසො “ඵචං මෙ රූපං භොදු. ඵචං මෙ රූපං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මනසි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤසි අභ්‍යවෙස්සන, යං නිං ඵචං වදෙසි: වෙදනා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තායං වෙදනායං වසො “ඵචං මෙ වෙදනා භොදු. ඵචං මෙ වෙදනා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මනසි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤසි අභ්‍යවෙස්සන, යං නිං ඵචං වදෙසි: සඤ්ඤා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තායං සඤ්ඤායං වසො “ඵචං මෙ සඤ්ඤා භොදු. ඵචං මෙ සඤ්ඤා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මනසි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤසි අභ්‍යවෙස්සන, යං නිං ඵචං වදෙසි: සංඛාරා මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තෙසු සංඛාරෙසු වසො “ඵචං මෙ සංඛාරා භොදු. ඵචං මෙ සංඛාරා මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම.” මනසි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤසි අභ්‍යවෙස්සන, යං නිං ඵචං වදෙසි: විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති, චතතති තෙ තසමිං විඤ්ඤාණෙ වසො “ඵචං මෙ විඤ්ඤාණං භොදු. ඵචං මෙ විඤ්ඤාණං මා අභොසී”ති. “නො හිදං භො ගොතම. මනසි කරොති අභ්‍යවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අභ්‍යවෙස්සන, ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

14. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, රූපං නිච්චං වා අනිච්චං වාහි 'අනිච්චං හො ගොතමි.' යං ජනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං හො ගොතමි.' යං ජනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං: එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තාහි. 'හො භීදං හො ගොතමි.' තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, වෙදනා - ජෙ - සඤ්ඤා - ජෙ - සධ්ධාරා - ජෙ - විඤ්ඤාණං නිච්චං වා අනිච්චං වාහි. 'අනිච්චං හො ගොතමි.' යමපනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. 'දුක්ඛං හො ගොතමි.' යමපනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසසිතුං: එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තාහි. 'හො භීදං හො ගොතමි.'

15. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, යො ඤු ඛො දුක්ඛං අලලීතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අජේඤ්ඤාසිතො, දුක්ඛං "එතං මම, එසො හමසමී, එසො මෙ අත්තා"ති සමනුපසසති, අපි ඤු ඛො සො සාමං වා දුක්ඛං ජරිජානෙය්‍ය, දුක්ඛං වා ජරිකෙඛපෙතා: විහරෙය්‍යාහි. "කිං හි සියා හො ගොතම, හො භීදං හො ගොතමා"ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අභිච්චෙස්සන්, ත ඤු ඤුං එවං සමනන දුක්ඛං අලලීතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අජේඤ්ඤාසිතො, දුක්ඛං "එතං මම, එසොහමසමී, එසො මෙ අත්තා"ති සමනුපසසති? "කිං හි හො සියා හො ගොතම, එවමීදං හො ගොතමා"ති.¹

16. සෙය්‍යථාපි අභිච්චෙස්සන්, පුරිසො සාරභුකො සාරගචෙසි සාරජරිසෙසනං චරමානො තිබ්බිණං² කුඨාරිං ආදාය චතං ජවිසෙය්‍ය, සො තත්ථ ජසෙය්‍ය මහනතං කදලීකඛකිං උජුං තචං අකුකකුකජාතං,³ ඛමෙතං මුලෙ ජිඤ්ඤෙය්‍ය, මුලෙ ජේඤ්ඤා අග්ගෙ ජිඤ්ඤෙය්‍ය, අග්ගෙ ජේඤ්ඤා ජතනච්චට්ඨං විනිබ්බුජේය්‍ය, සො තත්ථ ජතනච්චට්ඨං විනිබ්බුජනො, ජේඤ්ඤාමපි තාසිගචෙජ්ජෙය්‍ය, කුතො සාරං. එවමෙව ඛො ඤුං අභිච්චෙස්සන් මයා සකසමීං වාදෙ සමනුසුඤ්ඤාසමානො සමනුගාහිගමානො⁴ සමනු - භාසිගමානො ඊතෙතා: ඤුචේජා අජරඤ්ඤා.

17. භාසිතා ඛො ජත තෙ එසං අභිච්චෙස්සන් වෙසාලිගං ජරිසතීං⁵ වාචා "නාහත්තං ජසාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා ගඛසිං ගඤ්ඤිං ගණාචරිගං අපිඞ් අරහත්තං සමමාසමුඤ්ඤං ජරිජානමානං, සො මයා වාදෙත වාදං සමාරඤ්ඤා ත සඛකමෙපය්‍ය ත සමපකමෙපය්‍ය ත සමපචෙඛෙය්‍ය, යස්ස ත කචෙජ්ඣි සෙදු මුච්චෙය්‍යං. ජුතං වෙච්චං⁷ අචෙතනං වාදෙත වාදං සමාරභෙය්‍යං; සාපි මයා වාදෙත වාදං සමාරඤ්ඤා සඛකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපචෙඛෙය්‍ය, හො ජත වාදෙ මනුස්සගුතස්සා"ති

1. කිං හි සියා හො ගොතමි තොහිදං හො ගොතමිති, පි.
 2. තිබ්බිණං, මජ්ඣං - සා. - PTS. 3. අකුකකුකජාතං - සා.
 4. සමනුගාහිගමානො, - සා. 5. ජරිසතී, මජ්ඣං - සා.
 6. අපිඞ්, මජ්ඣං - සා. 7. ජුඤ්ඤා පාඨං, මජ්ඣං - ජුඤ්ඤාපාඨං - සා.

තුඤ්ඤාං ඛො පනගගිවෙසසන අපෙකච්චානි සෙදච්ඡිනානි නලාටා මුත්තාති¹ උත්තරාසඛිං විතිනිජ්ඣො² භුමිසං පතිට්ඨිතාති. “මඤ්ඤාං ඛො පනගගිවෙසසන, නච්චි එත්තරගි කායසමිං සෙදො”ති. - ඉති භගවා තසමිං පරිසතිං සුවණණවණණං කායං විවරි.

එවං චූළසච්චකො නිගණ්ඨප්පතො තුණ්හිභුතො මඩකුභුතො පත්තකඛකො අධොමුඛො පර්කායනො අපාටිභානො නිසීදි.

18 අථ ඛො දුමමුඛො ලිච්ඡවිප්පතො සච්චකං නිගණ්ඨප්පතං තුණ්හිභුතං මඩකුභුතං පත්තකඛකං අධොමුඛං පර්කායනං අපාටිභානං විදිඤ්ඤා භගවනං එතදවොච: උපමා මං භගවා පටිභානීති. ‘පටිභානු තං දුමමුඛා’ති භගවා අවොච:

“සෙසපාටි භනෙත ගාමඤ්ඤා වා නිගමඤ්ඤා වා අවිදුරෙ පොකඛරණී, තප්පඤ්ඤා කකකචකො, අථ ඛො භනෙත සමඛහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකා වා තමා ගාමී වා නිගමී වා නිකඛමිඤ්ඤා යෙන සා පොකඛරණී තෙහුපසඛකමෙය්‍යං, උපසඛකමිඤ්ඤා තං පොකඛරණීං ඕගහෙතී: තං කකකචකං උදකා උඤ්චිඤ්ඤා එලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යං, ගඤ්ඤාදෙව හි සො භනෙත කකකචකො අලං අභිතින්තාමෙය්‍ය, තන්තදෙව තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකා වා කඛෙඤ්ඤා වා කඵලෙන වා සංජ්ඣෙය්‍යං සමභසෙඤ්ඤාය්‍යං සමපලිභසෙඤ්ඤාය්‍යං, එවං හි සො භනෙත කකකචකො භසෙඛෙහි අලෙහි සංජ්ඣෙතහි සමභගෙහි සමපලිභගෙහි අභබ්බො තං පොකඛරණීං පුත්ත මචරිතුං සෙසපාටි පුඛො. එවමෙව ඛො භනෙත යාති සච්චකඤ්ඤා නිගණ්ඨප්පතං විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කානිවි කානිවි, තාති භගවතා සංජ්ඣනාති සමභගාති සමපලිභගාති. අභබ්බොවදති භනෙත සච්චකො නිගණ්ඨප්පතො පුත්ත භගවනං උපසඛකමිඤ්ඤා සද්දං වාදාසීසායො”ති.

19. එවං චූළසච්චකො නිගණ්ඨප්පතො දුමමුඛං ලිච්ඡවිප්පතං එතදවොච: “අගමෙහි තිං දුමමුඛං මුඛරොහි තිං දුමමුඛං³ ත මයං තසා සද්ධිං මනෙතමි. ඉධ මයං භොතා ගොතමෙන සද්ධිං මනෙතමි.”

“නිට්ඨනෙසා භො ගොතම, අමහාකඤ්ඤොව අඤ්ඤාදඤ්ඤො පුප්පමණ්-
ච්ඤාමණ්ඤාතං වාචා. විලාපං පිලපිතං මඤ්ඤාදා. කිත්තාවතා හු ඛො ගොතො ගොතමඤ්ඤා සාවකො සාසකකරො තොති ඔවාදපතිකරො තිණ්ණපිටිකිච්ඡො විගතකපඛකපො වෙසාරජ්ජපනො අපරපච්චගො සද්ධිසංගහෙ විතරති”ති?

1. නලාටමුත්තාති, සා.
2. විතිනිජ්ඣො, සා.
3. අගමෙහි තිං, දුමමුඛං, අගමෙහි තිං, දුමමුඛං - ඔමු.

20. ඉධ අඟ්ගිවෙස්සන මම සාවකො යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා බහිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා”ති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සඛ්ඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා බහිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා”ති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති; ඵන්තාවතා ඛො අඟ්ගිවෙස්සන මම සාවකො සාසනකරො හොති ඔවාදපඨිකරො. තිණ්ණවිචිකිචෙජා විගතකථකපො චෙසාරජ්ජප්පතො අපරපච්චගො සද්ද්ධිසාසනෙ විහරතිති.

21. “කිත්තාවතා පත හො ගොතම හික්ඛු අරහං හොති ඩිණ්ණසච්චො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණභව-සඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො”ති?

ඉධ අඟ්ගිවෙස්සන හික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා බහිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා’ති, ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාද විමුත්තො හොති. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සඛ්ඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා බහිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං ‘නෙතං මම, නෙසො හමස්මී, න මෙසො අත්තා’ති, ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාද විමුත්තො හොති. ඵන්තාවතා ඛො අඟ්ගිවෙස්සන හික්ඛු අරහං හොති ඩිණ්ණසච්චො චූඨිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණභව-සඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො.

22. ඵචං විමුත්ත විත්තො¹ ඛො අඟ්ගිවෙස්සන හික්ඛු තීහි අනුත්තරියෙහි සමිත්තාගතො හොති: දස්සතානුත්තරියෙන පටිපද්දානුත්තරියෙන විමුත්තො-නුත්තරියෙන. -

---

1. විමුත්තො, හිඤ්ඤා.

එවං චිත්තනච්චෙනා ඛො අඤ්චවෙස්සන් භික්ඛු තථාගතඤ්ඤදච සක්කරොති, ගරුකරොති, මානෙති, පුජෙති “චූළොධිං සො හගවා ඛොධාය ධම්මං දෙසෙති. දනොනා සො හගවා දම්ඨාය ධම්මං දෙසෙති. සනොනා සො හගවා සම්ඨාය ධම්මං දෙසෙති. තිණ්ණො සො හගවා තරණංය ධම්මං දෙසෙති. පරිතිබ්බුතො සො හගවා පරිතිබ්බාතාය ධම්මං දෙසෙති”ති.

23. එවං චුතෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගවන්තං එතදවොචි: “මග්ගෙව හො ගොතම් ධංසී, මයං පගඛො, යෙ මයං හවන්තං ගොතම්ච වාදෙන වාදං ආසාදෙනබ්බං අමඤ්ඤදීඞ්හ: සියා හි හො ගොතම් හත්ථිප්ප-භින්නං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතම්ච ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො. සියා හි හො ගොතම් පජ්ජිතං අඤ්චකඛං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතම්ච ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො. සියා හි හො ගොතම් අභිජිතං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො, න තෙව භවන්තං ගොතම්ච ආසජ්ජ සියා පුරිසස්ස සොත්ඨිභාවො. මග්ගෙව හො ගොතම් ධංසී, මයං පගඛො, යෙ මයං හවන්තං ගොතම්ච වාදෙන වාදං ආසාදෙනබ්බං අමඤ්ඤදීඞ්හ. අධිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමො ස්වාතන්තාය භවන්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන්”ති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්ඨිභාවෙත.

24. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගවතො අධිවාසන්තං විදිච්චා තෙ ලිච්චි ආමනොසි: “සුණන්තු මෙ හොනොනා ලිච්චි, සම්මෙණං මෙ ගොතමො නිමන්ඨිතො ස්වාතන්තාය භවන්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන්. තෙන මෙ අභිකරොත්ථ යමස්ස පඤ්ඤාපඤ්ඤායො”ති. අථ ඛො තෙ ලිච්චි තස්ස රත්ඨියා අච්චගෙත සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස පඤ්ඤාමන්තාති ථාලිපාකසතාති භවතාහිතාරං අභිගරොසු. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො සකෙ ආරුමෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදුපෙච්චා හගවතො කාලො ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතම්, නිවසිතං භවන්තති.

25. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙච්චා පන්තව්වරං ආදාය ගෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසඛකම් උපසඛක-මුච්චා පඤ්ඤාතො ආසතෙ තිසිදි සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන්. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසඛං පණීතො බාදනීයො භොජනීයො සන්ථා සන්තපෙසසි සම්පවාජෙසි. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගවන්තං භුත්තාචිං ඔතිතපන්තපාණීං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසන්තං ගහෙච්චා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිතො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගවන්තං එතදවොචි: යමිදං හො ගොතම දුතෙ පුඤ්ඤො පුඤ්ඤමභි ව, තං දායකානං සුබාය හොතුති. “යං ඛො අඤ්චවෙස්සන් තාදිසං දකඛිණෙය්‍යං ආගම්ම අච්චරාගං අච්චගෙදසං අච්චගොහං, තං දායකානං හවිස්සති. යං ඛො අඤ්චවෙස්සන් මාදිසං දකඛිණෙය්‍යං ආගම්ම චිතරාගං චිතදෙසං චිතමොහං, තං තුඤ්ඤං හවිස්සති”ති.

1. 4. 6.

මහාසමච්ඡයනං

ඵවමෙම සුතං: එකං සමයං හගවා: වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුමාරසාලියං. තෙන ඛො ජන යමයෙන හගවා: පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා ජනනව්වරං. ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පවිසිතුකාමො හොති. ආඵ ඛො සමච්ඡයො නිගණ්ඨපුතො: ජඛ්ඛාපිහාරං අනුවඛිකමමානො අනුවච්චරමානො යෙන මහාවනං කුමාරසාලා: තෙනුපසඛකම්. අදදසා ඛො ආයසවා ආනාසො සමච්ඡයං නිගණ්ඨපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිසාන හගවන්තං එතදවොච: “අයං හනෙන සමච්ඡයො නිගණ්ඨපුතො: ආගච්ඡති හසසාපවාදිකො ජණ්ඩිකවාදො සාධු-සමමතො: ඛුඤ්ඤායං. එසො ඛො හනෙන අචණ්ණකාමො: බුද්ධියං, අචණ්ණකාමො: ධම්මසං, අචණ්ණකාමො: සඛිකසං. සාධු හනෙන හගවා: මුත්තං නිසීදතු අනුකම්පං උපාදාය”ති. නිසීදි හගවා: ජඤ්ඤාතො ආසනෙ. ආඵ ඛො සමච්ඡයො නිගණ්ඨපුතො: යෙන හගවා: තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා හගවතා: සද්ධිං සමොදදී. සමොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො: ඛො සමච්ඡයො නිගණ්ඨපුතො: හගවන්තං එතදවොච:

2. සන්ති හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා කායභවතානුයොග-මනුසුතො: විහරන්ති. නො විතතභාවනං. ජුසන්ති හි තෙ හො ගොතම සාරීරිකං දුක්ඛං වෙදනං. භුතපුබ්බං නො ගොතම සාරීරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ජුට්ඨියං සතො උඡාරාකම්මොපි තාම හවිසසති, හදයමපි තාම ඵාලියසති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිසසති, උමමාදමපි පාපුණ්-සසති විතතකෙකපං. තස්ස ඛො එතං හො ගොතම කායකිං විතතං හොති, කායසං වසෙත වතන්ති. තං කිසං හෙතු? අභාවිතන්තා විතතස්ස. සන්ති ජන හො ගොතම එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා විතතභාවතානු-යොගමනුසුතො: විහරන්ති, නො කායභාවනං. ජුසන්ති හි තෙ හො ගොතම වේතසිකං දුක්ඛං වෙදනං. භුතපුබ්බං නො ගොතම වේතසිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ජුට්ඨියං සතො උඡාරාකම්මොපි තාම හවිසසති, හදයමපි තාම ඵාලියසති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිසසති, උමමාදමපි පාපු-ණ්සසති විතතකෙකපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම විතතකිං කායො: හොති, විතතස්ස වසෙත වතන්ති. තං කිසං හෙතු? අභාවිතන්තා කායසං. තස්ස මිසං නො ගොතම එවං හොති: අද්ධා හොතො ගොතමස්ස සාවකා විතතභාවතානුයොගමනුසුතො: විහරන්ති, නො කාය භාවතන්ති.

3. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන කායභාවතා සුතාති?

“තෙසාපීදං නිපෙද්දු වචෙජා, කීසො සංකීවෙවා, මුක්ඛලී ජගාසාලො-
ඵතෙ හි භො ගොතමී අවෙලකා මුත්තාවාර හසාපලෙඛතා,¹ න ඵභි
භදනතිකා, න තිට්ඨ භදනතිකා, න අභිගටං න උද්දිස්සකටං න නිමන්තණං
සාදීයන්ති. තෙ න කුමඛිමුඛා පතීගණහන්ති, න කලොපිමුඛා පතීගණහන්ති,
න ඵලකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න දචිත්තං
භුඤ්ජමානානං, න ගඛිතිකියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න
සඛිතින්තිසු, න යස සංඋපට්ඨිතොභොති, න යස මකඛිකාසණ්ඩසණ්ඩවාරිතී,
න මීච්ඡං, න මංසං. න සුරං න මේරසං න ජුසොදකං පිචන්ති. තෙ
ඵකාගාරිකා වා භොනති ඵකාලොපිකා, ආගාරිකා වා භොනති ආලොපිකා,²
සත්තාගාරිකා වා භොනති සත්තාලොපිකා. ඵකිස්සාපි දන්තියා යාපෙනති,
දචිතිපි දන්තීහි යාපෙනති,³ සත්තහිපි දන්තීහි යාපෙනති. ඵකාතිකම්පි
ආභාරං ආභාරෙනති, දචිතිකම්පි ආභාරං ආභාරෙනති,⁴ සත්තාතිකම්පි ආභාරං
ආභාරෙනති. ඉති ඵචරුපං අඛිමාසිකම්පි පරියායභවතභොජනානු
යොගමනුසුත්තා විහරන්ති”ති.

4. කිං පන තෙ අග්ගිවෙස්සන තාවතකෙතෙව යාපෙනති?

“තො හීදං භො ගොතමී. අපොකදු භො ගොතමී උලාරුති උලාරුති
බාදතියාති බාදන්ති. උලාරුති උලාරුති භොජනියාති භුඤ්ජන්ති. උලාරුති
උලාරුති සායනියාති සායන්ති. උලාරුති උලාරුති පානාති පිචන්ති.
තෙ ඉමං⁵ කායං ගාභෙනති තාම, මුඛෙනති තාම, මේදෙනති තාමා”ති.

යං ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන පුරිමං පභාය පච්ඡා උපචිත්තන්ති, ඵචං
ඉමස්ස කායස්ස අවයවවෙසො භොති.

5. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන විත්ත භාවනා සුතාති?
විත්තභාවනාය ඛො සච්චකො තීගණ්ඨපුත්තො භගවතා පුට්ඨා සමානො
න සම්පායාසී.

---

1. හසාවලෙඛතා, සා. 2. දචාලොපිකා -පෙ-, මජ්ඣ. සා.
3. යාපෙනති පෙ-, මජ්ඣ. සා.
4. ආභාරෙනති -පෙ-, මජ්ඣ. සා. 5. ඉමෙහි, PTS.

6. අඵ ඛො භගවා සච්චිකං නිගණ්ඨපුත්තං එතදචොච: යාපි ඛො තෙ එසං අග්ගිචෙස්සන පුරිමා කායභාවනා භාසිතා, සාපි අරියස්ස විතයෙ තො ධම්මිකා කායභාවනා, කායභාවනං හි¹ ඛො නිං අග්ගිචෙස්සන න අඤ්ඤාසී, කුභො ජන නිං විතනභාවනං ජාතිස්සසී? අපි ච අග්ගිචෙස්සන යථා අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිත්තො ච, භාවිතකායො ච භාවිතවිත්තො ච, තං පුණ්ණාසී, සාධුකං මනසිකරොහී, භාසිස්සාමිති. එවං භො'ති ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො ජච්චස්සොසී. භගවා එතදචොච:

7. කථංඤ්ච අග්ගිචෙස්සන අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිත්තො ච?

ඉධ අග්ගිචෙස්සන අඤ්ඤාවචනො පුපුර්ජකස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සුඛසාරාහී ච භොති, සුඛසාරාහිතඤ්ච අපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සොචති ක්ඛිලමති පරිදෙවති උරතනාමුං කඤ්ඤති, සමමොහං අපජ්ජති. තස්ස ඛො එසං අග්ගිචෙස්සන උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා විතනං පරියොදය තිට්ඨති අභාවිතතතා කායස්ස. උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා විතනං පරියොදය තිට්ඨති අභාවිතතතා චිත්තස්ස. යස්ස කස්සචී අග්ගිචෙස්සන එවං උභතොපකං උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා විතනං පරියොදය තිට්ඨති අභාවිතතතා කායස්ස, උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා විතනං පරියොදය තිට්ඨති අභාවිතතතා චිත්තස්ස, එවං ඛො අග්ගිචෙස්සන අභාවිතකායො ච භොති අභාවිතවිත්තො ච.

8. කථංඤ්ච අග්ගිචෙස්සන භාවිතකායො ච භොති භාවිතවිත්තො ච?

ඉධ අග්ගිචෙස්සන සුත්චතො අරියසාවකස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සුඛසාරාහී ච² භොති, න සුඛසාරාහිතඤ්ච³ අපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සොචති න ක්ඛිලමති න පරිදෙවති න උරතනාමුං කඤ්ඤති, න සමමොහං අපජ්ජති. තස්ස ඛො එසා⁴ අග්ගිචෙස්සන උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා විතනං න පරියොදය තිට්ඨති භාවිතතතා කායස්ස. උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා විතනං න පරියොදය තිට්ඨති භාවිතතතා චිත්තස්ස. යස්ස කස්සචී අග්ගිචෙස්සන එවං උභතොපකං උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා විතනං න පරියොදය තිට්ඨති භාවිතතතා කායස්ස, උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා විතනං න පරියොදය තිට්ඨති භාවිතතතා චිත්තස්ස, එවං ඛො අග්ගිචෙස්සන භාවිතකායො ච භොති භාවිතවිත්තො චාති.

1. කායභාවනම්ච, මජ්ඣං.

2. සුඛසාරාහී භොති, සො. PTS.

3. සුඛසාරාහිතං, සො.

4. එවං සා, සො.

9. “එවං පසනෙනා අතං භොතො ගොතමස්ස: භවං හි ගොතමො සාච්චකායො ව භාවිතවිතො වා”ති. අඤ්ඤා ඛො තෙ අයං අග්ගිවෙස්සන අසඤ්ඤ උපනීය වාචා භාසිතා. අපි ව තෙ අතං ඛාසකරියාමි: යතො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන කෙසමස්සං ඕභාරොති: කාසායාති වජාති අච්චාදෙති: අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජ්ඣො, තං වත මේ උප්පන්නා වා සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය ධස්සති, උප්පන්නා වා දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය ධස්සතිති තෙනං ඛො ධානං¹ විජ්ජතිති. “තඤ්ඤා² භොතො ගොතමස්ස උප්පඤ්ඤාති තථාරූපා සුඛා වෙදනා යථාරූපා උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨෙය්‍ය, තඤ්ඤා³ භොතො ගොතමස්ස උප්පඤ්ඤාති තථාරූපා දුක්ඛා වෙදනා, යථාරූපා උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං පරියාදය තිට්ඨෙය්‍යාති.” කිං හි තො සියා අග්ගිවෙස්සන?

10. ඉධ මේ අග්ගිවෙස්සන පුබ්බව සම්මොධා අතභිසම්බුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්දොසො: සම්මොධො ඝරාමාසො රජාපථො, අභෙදාකාසො පබ්බජ්ජා. තඤ්ඤං සුකරං අගාරං අරකිංවසනා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුඤ්ඤං සංඛලිඛිතං බුද්ධචරියං චරිතුං, යන්තූතාහං කෙසමස්සං ඕභාරොති: කාසායාති වජාති අච්චාදෙති: අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජ්ජෙය්‍යනති. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන අපරෙත සම්මෙත දහරොව සමානො සුසුකාලකෙසො භද්දෙන ගොධිකෙන සම්මතාගතො පඨමෙන වයසා අකාමකාතං මාතාපිකුන්තං අස්සුමුඛාතං රුද්දන්තාතං කෙසමස්සං ඕභාරොති: කාසායාති වජාති අච්චාදෙති: අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජ්ජො.

11. සො එවං පබ්බජ්ඣො³ සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො ගෙන ආලාපො කාලාමො තෙනුපසඛිකමිං. උපසඛිකමිති ආලාරං කාලාමිං එතද්දොවො:⁴ ඉච්ඡාමහං ආවුසො කාලාම ඉමසමිං ධම්මපිතගෙ බුද්ධචරියං චරිතුන්ති. එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො මං එතද්දොවො: ‘විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො යථා විඤ්ඤ පුරිසො තවිරස්සෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපඤ්ඤා විතරෙය්‍යා’ති. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන තවිරස්සෙව ඛෙසමෙව තං ධම්මං පරියාපුණ්ණං. සො ඛො අතං අග්ගිවෙස්සන තාවත-කෙනෙව ඕඨපහතමනෙනන ලපිතලාපතමනෙනන ඤ්ඤාචාදෙඤ්ඤා වදුමි, ථෙරවාදෙඤ්ඤා. ‘ජාතාඤ්ඤි පස්සාමි’ති ව පටිජාතාමි, අභඤ්ඤාච ව ඤ්ඤාඤ්ඤා ව.

12. තස්ස මස්සං අග්ගිවෙස්සන එතද්දොසො: න ඛො ආලාරො කාලාමො ඉමිං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමිත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපඤ්ඤා විහරාමිති පවදෙති. අඤ්ඤා ආලාරො කාලාමො ඉමිං ධම්මං ජාතං පස්සං විහරතිති. අථ ඛොහං අග්ගිවෙස්සන ගෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසඛිකමිං. උපසඛිකමිති ආලාරං කාලාමිං එතද්දොවො: කිත්තාචතා නො ආවුසො කාලාම ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසමපඤ්ඤා පවදෙසීති? එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං පවෙදෙති.

1. තෙතා ධානං, මජ්ඣං සො. 2. තඤ්ඤා, මජ්ඣං. 3. සො පබ්බජ්ඣො, සො. 4. එතද්දොවො, සො.

13. තස්ස මය්හං අභ්ගිවෙස්සන් එතදභොගි: “න ඛො ආලාරස්සෙ ව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි සඤ්ඤා; න ඛො ආලාරස්සෙ ව කාලාමස්ස අත්ථි චිරියං, මය්හමපත්ථි චිරියං; න ඛො ආලාරස්සෙ ව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි සඤ්ඤා; න ඛො ආලාරස්සෙ ව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මය්හමපත්ථි සමාධි; න ඛො ආලාරස්සෙ ව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි පඤ්ඤා. යන්ත්තු නාභං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරාමිති පවෙදෙති, තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදහෙය්සන්ති.” භො ඛො අභං අභ්ගිවෙස්සන් න චිරස්සෙ ව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහාසිං.

14. අථ ඛවාහං අභ්ගිවෙස්සන් යෙන ආලාරො කාලාමො තෙත්ථපසච්චකමිං. උපසම්චකමිත්වා ආලාරං කාලාමං එතදවොචං: එත්තාචතා ටතො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසිති. “එත්තාචතා ඛො අභං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි”ති. “අභමපි ඛො ආවුසො එත්තාචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරාමි”ති.

15. “ලොභා හො ආවුසො, සුලඤ්ඤා හො ආවුසො, යෙ මයං අයසමන්තං තාදීසං සමුගම්චාරිං පස්සාම: ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරසි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරසි, තමිහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජාතාමි, තං නිං ධම්මං ජාතාසි. යං නිං ධම්මං ජාතාසි, තමිහං ධම්මං ජාතාමි. ඉති යාදිසො අභං, තාදිසො නිං. යාදිසො නිං, තාදිසො අභං. එහිදා හි ආවුසො, උභොව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරාමො”ති.

16. ඉති ඛො අභ්ගිවෙස්සන් ආලාරො කාලාමො අචරිගො මෙ සමානො අත්තෙචාසිං¹ මං සමානං අත්තෙත්තො² සමසමං ධරෙසි. උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මය්හං අභ්ගිවෙස්සන් එතදභොගි: නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව අභිඤ්ඤායනසුප්පත්තියාති. භො ඛො අභං අභ්ගිවෙස්සන් තං ධම්මං අනලඛකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

---

1. අත්තනො අත්තෙචාසිං මජ්ඣං.   2. අත්තනා, මජ්ඣං.

17. සො ඛො අතං අභිච්චෙස්සන නිංකුසලතවෙසී අනුතතරං සන්ධිවර පදං පරිභෙසමානො යෙන උද්දකො¹ රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිඤ්ඤා උද්දකං² රාමපුතං එතදවොචො: ඉච්ඡාමිතං ආවුසො ඉමෙසමිං ධම්මවිනයෙ චුභමචරියං චරිතුනති. එවං වුතෙන අභිච්චෙස්සන උද්දකො³ රාමපුතො මිං එතදවොචො: “විතරතායසමා. තාදිසො අයං ධම්මො යත්ඵ විඤ්ඤා පුරිසො⁴ න විරසොච සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා⁵ සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතරෙය්‍යා”ති. සො ඛො අතං අභිච්චෙස්සන න විරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං පරිභාසුඤ්ඤං. සො ඛො අතං අභිච්චෙස්සන නාචතකෙතෙච ඔච්ඡිපහතමතෙනන උපිතලාපනමතෙනන ඤ්ඤාචාදකුච චදුමි චෙරවාදකුච. ‘ජාතාමි පසාංචි’ති ච පච්ජාතාමි, අභකුචච අඤ්ඤා ච

18. තස්ස මය්‍යං අභිච්චෙස්සන එතදභොසී: න ඛො රාමෙමා ඉමිං ධම්මං කෙචලං සඤ්ඤාමතකෙතෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතරාමිති⁶ පචෙදෙසී. අඤ්ඤා රාමො ඉමිං ධම්මං ජාතං පසාං විතාසීති. අච ධවාතං අභිච්චෙස්සන යෙන උද්දකො⁷ රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිඤ්ඤා උද්දකං රාමපුතං එතදවොචො: කීතතාවතා තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතරාමිති පචෙදෙසීති. එවං වුතෙන අභිච්චෙස්සන උද්දකො රාමපුතො තෙචකඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං පචෙදෙසී.

19. තස්ස මය්‍යං අභිච්චෙස්සන එතදභොසී: න ඛො රාමෙස්සෙච අභොසී සඤ්ඤා, මය්‍යමපජ්ජි සඤ්ඤා; න ඛො රාමෙස්සෙච අභොසී විරියං, මය්‍යමපජ්ජි විරියං; න ඛො රාමෙස්සෙච අභොසී සති, මය්‍යමපජ්ජි සති; න ඛො රාමෙස්සෙච අභොසී සමාධි, මය්‍යමපජ්ජි සමාධි; න ඛො රාමෙස්සෙච අභොසී පඤ්ඤා, මය්‍යමපජ්ජි පඤ්ඤා. සනනුතා:භං යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතරාමිති පචෙදෙසී,⁸ තස්ස ධම්මෙස්ස සච්ඡිකීරියාය පදනෙය්‍යනති. සො ඛො අතං අභිච්චෙස්සන න විරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතාසී.

20. අච ධවාතං අභිච්චෙස්සන යෙන උද්දකො රාමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිඤ්ඤා උද්දකං රාමපුතං එතදවොචො: එතතාවතා⁹ තො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ පචෙදෙසීති. “එතතාවතා ඛො ආවුසො රාමො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ පචෙදෙසී”ති.¹⁰ අභච්චි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා උපසමපජ්ජ විතරාමිති.

---

1. උදකො, මජ්ඣං.   2. උදකං, මජ්ඣං.   3. උදකො, මජ්ඣං.
 4. විඤ්ඤාපුරිසො සයා.   5. අභිඤ්ඤාය, ඤ්ඤාච.   6. විතරතිඤ්ඤා, සයා.
 7. උදකො, මජ්ඣං.   8. පචෙදෙසී, සයා.
 9. කීතතාවතා, සයා.   10. පචෙදෙසීඤ්ඤා, සයා. සිඬු.

21 “ලාභා නො ආවුණො, සුලඤ්චං නො ආවුණො, ගෙ මගං ආයසමනතං කාදිසං සබ්බසම්මාරිං පසාමි: ඉති යං ධම්මං රාමො සගං අභිඤ්ඤා සච්චිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙයි, තං නිං ධම්මං සගං අභිඤ්ඤා සච්චිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරයි. යං නිං ධම්මං සගං අභිඤ්ඤා සච්චිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙයි. ඉති යං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසී, තං නිං ධම්මං ජානාසී. යං නිං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසී. ඉති යාදිසො රුමො අගොසී, කාදිසො නිං. යාදිසො නිං, කාදිසො රුමො අගොසී එතිදුති ආවුණො, නිං ඉමං ගණං පරිහරා¹”ති. ඉති ඛො අභිච්චෙස්සන උද්දසො රාමපුත්තො සබ්බසම්මාරි මෙ සමානො ආච්චිතධ්මානෙ ව මා ජපෙසී, උලාරාග ව මං සුජාග පුජෙසී. තස්ස මස්සං අභිච්චෙස්සන එතදගොසී: තාගං ධම්මො නිබ්බදග න විරාගාග න නිරොධාග න උපසමාග න අභිඤ්ඤාග න සමමාධාග න නිබ්බානාග සංවතතති, යාවඤ්ච නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාගතනුපපතති යාති. සො ඛො අගං අභිච්චෙස්සන තං ධම්මං දතලඤ්ඤාති නසමා ධම්මො නිබ්බජ්ජ අපකාමමිං.

22. සො ඛො අගං අභිච්චෙස්සන නිංකුසලගවෙසී අනුභතරං සනතිවරපදං පරිභයසමානො මහධෙසු අනුපුඤ්ඤන වාරිකං වරමානො ගෙන උරුමෙලා සෙනා-නිගමො තදවසරිං. තස්සදුතා රමණීගං² භුමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඨිං, නදිඤ්ච සඤ්ඤානිං සෙතකං සුපතිථං රමණීගං, සමන්තා ව ගොචරගාමිං.³ තස්ස මස්සං අභිච්චෙස්සන එතදගොසී: රචණීගො⁴ වත භුමිභාගො, පාසාදිකො ව වතසණ්ඨො. නදි ව සඤ්චි සෙතකා පුපතිථා රමණීගා,⁵ සමන්තා ව ගොචරාගො. අලං⁶ වතිදං කුලපුත්තස්ස පධානපීඨස්ස⁷ පධානායාති. සො ඛො අගං අභිච්චෙස්සන තපොච නිසීදිං අලමිදං පධානායාති.

23. අපිසු මං අභිච්චෙස්සන තිස්සො උපමා⁸ පටිභංසු අභිච්චරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුඤ්ඤා:

සෙග්ගපාපි අභිච්චෙස්සන අලං කච්චිං සසෙතගං උදසෙ නිකඤ්චතං, අච්ච පුරිසො ආගච්චෙස්ස උභතරාරණීං ආදාග ‘අභිච්චා අභිච්චානෙතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤාසාමි’ති. තං නිං මඤ්ඤාසී අභිච්චෙස්සන, අපි නු සො පුරිසො අඤ්චං අලං කච්චිං සසෙතගං උදසෙ නිකඤ්චතං උභතරාරණීං ආදාග අභිච්චෙස්සනො⁹ අභිච්චා අභිච්චානෙතස්ස, තෙජො පාඤ්ඤාසාමි? “නො හිදං ගො ගොතමි.” තං කිස්ස භෙදා? “අඤ්චං හි ගො ගොතමි අලං කච්චිං සසෙතගං. තඤ්ච පන උදසෙ නිකඤ්චතං. යාවඤ්ච ව පන සො පුරිසො කිලමිථස්ස විසාතස්ස ගාති අස්සා”ති.

1. උලො වසතා, ඉමා ගණං පරිහරමාසී, සා. 2. රමණීගං, කච්චි.
 3. සමන්තා ගොචරගාමිං, සා. 4. රමණීගො, කච්චි.
 5. රමණීගං, කච්චි 6. අලමිදා, සා. 7. පධානස්ස, සා.
 8. උපමාගො, සා. 9. අභිච්චෙස්සනො, සා.

එවමෙව ඛො අඤ්චවෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණා වා බුහමිණා වා කායෙත¹ චෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමේසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො² කාමච්චුච්ඡා කාමපිපාසා කාම පරිලාභො, සො ච අර්ඤ්ඤානං න සුප්පභිනො භොති න සුප්පට්ඨසංඝො. ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්බාහමිණා දුක්ඛා තීප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදීයන්ති. අභබ්බා⁵ව තෙ ඤ්ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්බාහමිණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තීප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති, අභබ්බා⁶ව තෙ ඤ්ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. අයං ඛො මං අඤ්චවෙස්සන ටඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

24. අපරාපි ඛො මං අඤ්චවෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අඤ්චවෙස්සන අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං, අථ පුරිසො ආගචෙඡ්ඡය උත්තරාරණිං ආදාය 'අඤ්ඤි අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාඤ්ඤා කරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අඤ්චවෙස්සන, අපි නු සො පුරිසො අමුං අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙථොනො අඤ්ඤි අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාඤ්ඤා කරෙය්‍යාති? "තො හිදං භො ගොතම" තං කිස්ස භෙදා? "අදං හි භො ගොතම අලලං කට්ඨං සසෙතභං කිඤ්ඤාපි ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විකාතස්ස භාහි අස්සා"ති. එවමෙව ඛො අඤ්චවෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණා වා බුහමිණා වා කායෙත⁵ ඛො කාමෙහි වුපකට්ඨා⁶ විහරන්ති, යො ව නෙසං කාමේසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො⁷ කාමච්චුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අර්ඤ්ඤානං න සුප්පභිනො භොති න සුප්පට්ඨසංඝො. ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්බාහමිණා දුක්ඛා තීප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති. අභබ්බා⁸ව තෙ ඤ්ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණබ්බාහමිණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තීප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදීයන්ති, අභබ්බා⁹ව තෙ ඤ්ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙබ්බාධාය. අයං ඛො මං අඤ්ච වෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා.

25. අපරාපි ඛො මං අඤ්චවෙස්සන තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඤ්ඤ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අඤ්චවෙස්සන සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං⁸ ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං, අථ පුරිසො ආගචෙඡ්ඡය උත්තරාරණිං ආදාය 'අඤ්ඤි අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාඤ්ඤා කරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි අඤ්චවෙස්සන, අපි නු⁹ සො පුරිසො අමුං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙථොනො¹⁰ අඤ්ඤි අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාඤ්ඤා කරෙය්‍යාති? "එව භො ගොතම" තං කිස්ස භෙදා? "අදං හි භො ගොතම සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ඤ ච න ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිතතන්ති." -

1. කායෙත චෙව විනෙතන ව, මජ්ඣ. 2. කාමසිනෙභො, කඨවි.
 3. සිබ්බා, මජ්ඣ. 4. බරා තට්ඨකා, මජ්ඣ.
 5. කායෙත චෙව විනෙතන ව, කාමෙහි, මජ්ඣ. කායෙත චෙව කාමෙහි, සඃ. PTS.
 6. අවුපකට්ඨා, PTS 7. කාමසිනෙභො, සිච්ච. කඨවි.
 8. කොලාපං, සිච්ච. 9. අපි නු ඛො, සඃ. 10. අභිමනෙථොනො, සඃ.

එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙති කෙච්ච සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කාශ්‍යෙත¹ වෙච කාමෙහි චූපකච්චා විහරන්ති, යො ච තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනාහො² කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අජ්ඣන්තං සුප්පතීන්තො හොති සුප්පට්ඨසාසාදො. ඔප්පකමිකා වෙ පි තෙ හොතෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිදානති, භබ්බොච තෙ සද්දණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙඛාධාය. තො වෙපි තෙ භොතෙතො සමණබ්‍රාහ්මණො ඔප්පකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිදානති, භබ්බොච තෙ සද්දණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සමෙඛාධාය. අයං ඛොමිං අග්ගිවෙස්සන තතිසා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුඛෙඛ අස්සුතපුඛො.

ඉමිං ඛො මිං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁵ පටිභාසු අනච්ඡරියා පුඛෙඛ අස්සුතපුඛො.

26 තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතද්දොසි: යනනුතාහං දනෙත්ති-දනතමාධාය⁶ ජීව්හාය තාලුං අභවච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙතය්‍යං අභිනිප්පිලෙය්‍යං අභිසන්තාපෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන දනෙත්තිදනතමාධාය ජීව්හාය තාලුං අභවච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණොමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන දනෙත්තිදනතමාධාය ජීව්හාය තාලුං අභවච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙතය්‍යො⁷ අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන ඛලො පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙ වා ගහෙත්ථා ඛකෙච්චා ගහෙත්ථා අභිනිග්ගණෙතය්‍ය අභිනිප්පිලෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන දනෙත්තිදනතමාධාය ජීව්හාය තාලුං අභවච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණෙතය්‍යො අභිනිප්පිලෙතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි සෙදු මුච්චන්ති. ආරඬ්ඛං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං භොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සත්ථි අසමමුච්චා,⁸ සාරඥො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨසාසාදො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පාධානෙන පධානාභිකුන්තස්ස සතො. එචරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදාය තිට්ඨති.

27. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතද්දොසි: යනනුතාහං අප්පාණකං⁹ ක්ඛානං ක්ඛායෙතය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥොසු¹⁰ කණණ්ණසොතෙහි වාචානං නික්ඛමන්තානං අභිමන්තො සදෙදු භොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ඛම්මානාය අභිමන්තො සදෙදු භොති, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥොසු කණණ්ණසොතෙහි වාචානං නික්ඛමන්තානං අභිමන්තො සදෙදු භොති. ආරඬ්ඛං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සත්ථි අසමමුච්චා,¹¹ සාරඥො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨසාසාදො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පාධානෙන පධානාභිකුන්තස්ස සතො. එචරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදාය තිට්ඨති.

1. කාශෙත වෙච විග්ගනන ව, මජ්ඣ. 2. කාමසිනෙහො, කල්චි.
 3. තිබ්බා, මජ්ඣ. 4. බරා කට්ඨකා, මජ්ඣ. සා. 5. උපමාසො, සා.
 6. දනෙතති දනතමාධාය, සීමු කල්චි 7 අභිනිග්ගණෙතො, මජ්ඣ. PTS. සීමු. කල්චි.
 8. අප්පමුච්චා, සා. 9 අප්පාණකං යෙච මජ්ඣ. සා. අප්පාණනං PTS සී කල්චි
 10 උපරුඥොසු, මජ්ඣ. 11 අප්පමුච්චා, සා.

28. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදභොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤදුව කුඛාතං කුඛාගෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මග්ගං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා වාතා මුඛාති උභහනනති.¹ සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
බලවා පුරිසො තිණේතන සිඛරෙන මුඛාති² අභිමනේය්‍ය,³
එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා වාතා මුඛාති උභහනනති.
ආරභං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුට්ඨා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො භොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො
මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

29. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදභොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤදුව කුඛාතං කුඛාගෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මග්ගං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා සීසෙ සීසවෙදනා භොතති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
බලවා පුරිසො දලෙකන වරතනකඛකුඛතෙන⁴ සීසෙ සීසවෙදං දදෙය්‍ය,
එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා සීසෙ සීසවෙදනා භොතති.
ආරභං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුට්ඨා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො භොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ
අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

30. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන එතදභොසි: යනනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤදුව කුඛාතං කුඛාගෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මග්ගං අග්ගි
වෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා වාතා කුච්ඡිං පරිකනනනති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
දනෙඛා ගොසාතකො වා ගොසාතකනෙතවාසී වා තිණේතන ගොච්ඤනන-
තෙන කුච්ඡිං පරිකනෙතය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤිසු අභිමනනා
වාතා කුච්ඡිං පරිකනනනති. ආරභං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං
තොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො
භොති අප්පට්ඨස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස
සතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං
න පරියාදය තිට්ඨති.

1. මුදබාතං උභහනති - සිමු. මුදබති උභහනනති, මජ්ඣ.
2. මුදබාතං - සිමු. සං. PTS. 3. මුදබති අභිමනේය්‍ය - මජ්ඣ.
4. වරතනකඛකුඛතෙන - මජ්ඣ.

31. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං අප්පාණ-කඤ්ඤෙව ක්ඛානං ක්ඛායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤිං. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අධිමතෙතා කායසමීං ඛාහො හොති. සෙය්‍යථාපි අග්භිවෙස්සන, ඤේ ඛලවනො පුරිසා දුඛලතරං පුරිසං තාතාඛායාසු ගහෙත්වා අඛතාර-කාසුයා සන්තාපෙය්‍යං සමචරිතාපෙය්‍යං, ඵවමෙව ඛො මෙ අග්භිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤෙසු අධිමතෙතා කායසමීං ඛාහො හොති. අාරඬං ඛො පන මෙ අග්භිවෙස්සන විරිසං හොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුච්චා. සාරඤ්ඤො ව පන මෙ කායො හොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙ ව දුක්ඛපට්ටානෙන පට්ටානාභි-කුන්තස්ස සතො. ඵවරුපාපි ඛො මෙ අග්භිවෙස්සන උපත්තා දුක්ඛා වෙදනා පිත්තං න පරියාදය තිට්ඨති. අපිසු මං අග්භිවෙස්සන දෙවතා දිස්වා ඵවමාහංසු: කාලකතො සමණො ගොතමො, ඵකච්චා දෙවතා ඵවමාහංසු: න කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ව කාලං කරොති'ති. ඵකච්චා දෙවතා ඵවමාහංසු: 'න කාලකතො සමණො ගොතමො, නපි කාලං කලොති. අරහං සමණො ගොතමො. විහාරොතෙවෙසො¹ අරහතො ඵවරුපො හොති'ති.

32. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං සඛබ්බො ආහාරුපචේද්දය පටිපජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො මං අග්භිවෙස්සන දෙවතා උපසඛකමනී: ඵතදෙවොචු: මා ඛො නිං මාරිස සඛබ්බො ආහාරුපචේද්දය පටිපජ්ජි. සචෙ ඛො නිං මාරිස සඛබ්බො ආහාරුපචේද්දය පටිපජ්ජස්සපි, තස්ස තෙ මයං දිඛං ඔජං² ලොමකුපෙති අජේඤ්ඤාභාරෙස්සාමි තාව නිං යාපෙස්සපිති. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන ඵතදහොසි: අහඤ්ඤෙව ඛො පන සඛබ්බො අජඤ්ඤා³ පටිජානෙය්‍යං, ඉමා ව මෙ දෙවතා දිඛං ඔජං ලොමකුපෙති අජේඤ්ඤාභාරෙය්‍යං, තාය වාහං යාපෙය්‍යං, තං මම අස්ස මුකාති. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන තා දෙවතා පච්චාචික්ඛාමි, කලුතති වදාමි.

33. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනනුතාහං ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගස්සං යදි වා කුලපස්සං යදි වා කලායස්සං යදි වා හරෙණ්ණකස්සං. සො ඛො අහං අග්භිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගස්සං යදි වා කුලපස්සං යදි වා කලායස්සං යදි වා හරෙණ්ණකස්සං. තස්ස මග්ගං අග්භිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං- යදි වා මුග්ගස්සං යදි වා කුලපස්සං යදි වා කලායස්සං යදි වා හරෙණ්ණකස්සං, අධිමතකසිමානං පනතා කායො හොති. සෙය්‍යථාපිතාම අසීතික පඛානී වා කාලපඛානී වා, ඵවමෙවස්සු මෙ අඛතපච්චඛානී හවන්ති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං, ඵවමෙවස්සු මෙ අතිසදං ගොති තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාවලී, ඵවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ඨකො උන්නතාවතතො ගොති, තායෙවපාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරකාලාය ගොපාතසීයො ඔලුග්ගපිලුග්ගා හවන්ති, ඵවමෙවස්සු මෙ ඵාසුලීයො ඔලුග්ගපිලුග්ගා හවන්ති තායෙවපාහාරතාය. -

1. විහාරොතෙව සො - මජ්ඣං. 2. දිඛොජං - මජ්ඣං. 3. අජජනං - මජ්ඣං.

සෙය්‍යථාපි නාම ගමිතරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගමිතරගතා ඔක්කධාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්සු මෙ අකඛිකුපෙත්‍ර අකඛිතාරකා ගමිතරගතා ඔක්කධාසිකා දිස්සන්ති තායෙවපාභාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම කිත්තකාලාපු¹ ආමකච්චිනෙතා; වාතාභපෙන සමුච්චිතො² හොති සමමිලානො, එවමෙවස්සු මෙ සීඝච්චි සමුච්චිතා හොති සමමිලානා; තායෙවපාභාරතාය.

34. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන උදරච්චිං. පරාමසිස්සාමිති පිට්ඨි-කණ්ටකංයෙව පරිගණහාමි. පිට්ඨිකණ්ටකං පරාමසිස්සාමිති උදරච්චිඤ්ඤාදුට්ඨිගණහාමි. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන උදරච්චි පිට්ඨිකණ්ටකං අලුච්චිතො; හොති තායෙවපාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන ච්චිමං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තජ්ච අචකුජ්ජො පපතාමි තායෙවපාභාරතාය. සො ඛො අහං අග්‍හිවෙස්සන ඉමමෙව කායං අස්සාසෙතො; පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජාමි. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජතො; පුඤ්චිලාති ලොමාති කායස්මා පපතන්ති තායෙවපාභාරතාය. අපිස්සු මං අග්‍හිවෙස්සන මනුස්සා; දිස්වා එවමාහංසු; කාලො; සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා; එවමාහංසු; න කාලො; සමණො ගොතමො, සාමො; සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා; එවමාහංසු; න කාලො; සමණො ගොතමො; නපි සාමො, මඛුරච්චි සමණො ගොතමොති. යාවස්සු මෙ අග්‍හිවෙස්සන තාව පරිසුද්ධො; ඡච්චිඤ්ඤා පරිසොදුතො; උපගතො; හොති තායෙවපාභාරතාය.

35 තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: “ගෙ ඛො කෙච්චි අතිත-මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිසිංසු, එතාවපරමං, නසිතො භීයොසා. ගෙපිති කෙච්චි අනාගත-මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා; කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිස්සන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භීයොසා. ගෙපි ති කෙච්චි එතරගි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා; කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසන්ති, එතාවපරමං, නසිතො භීයොසා. න ඛො පතාහං ඉමාග කට්ඨකාග දුක්ඛාරකාරිකාග අධිගච්චාමි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරිග-ඤ්ඤාදස්සනපිසෙසං. සිතා නු ඛො අඤ්ඤා මග්ගො බොධායා”ති.

36. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන එතදහොසි: අභිජානාමි ඛො පතාහං පිකුඝක්කස්ස කමමනෙත සීතාග ඡලබුච්චායාග නිසිනො; විච්චෙව ච කාමෙති විච්චි අකුඝලෙහි ධම්මෙහි සචතක්කං සච්චාරං විවෙකජං පිති-සුඛං පඨමං ක්කානං උපසමපජ්ජ පිභරිතා. සිතා නු ඛො එසො මග්ගො බොධායාති. තස්ස මස්සං අග්‍හිවෙස්සන සතානුසාරිච්චිඤ්ඤාණං අභොසි: එසොව මග්ගො බොධායාති. -

1. කිත්තකාලාපු - මජ්ඣ. 2. සමුච්චිතො - මජ්ඣ. 3. තිසිං - මජ්ඣ. 4. ඛර, කට්ඨකා - මජ්ඣ.

තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොසි: කිනඤ්ඤ ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමී යනනං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති.

37. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොසි: න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමී යනනං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදභොසි: න තං සුකරං සුඛං අධිගනත්‍රං ඵචං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායෙත, යනඤ්ඤාතාහං ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙහිං ඔදනකුමාසං. තෙන ඛො පන මං අග්ගිවෙස්සන සමයෙන පඤ්ඤ භික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා භොනති: “යං ඛො සමණො ගොතමී; ධම්මං අධිගමස්සති තං තො ආණ්ඩෙස්සති” ති. යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරෙහිං ඔදනකුමාසං, අථ ඛො තෙ¹ පඤ්ඤ භික්ඛු නිබ්බිජ්ජ පසකමිංසු: ‘බාහුලීභො සමණො ගොතමො පට්ඨානවිබහනො ආචතොතො බාහුලොයා’ති.

38. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආභාරං ආභාරිනො² බලං ගතොතො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සච්චාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං ක්කිනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපී ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

39. විතක්කච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣිතතං සම්පසාදනං චෙතසො ඵමොද්දිගාචං අවිතක්කං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං ක්කිනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපී ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

40. පිනියා ච විරුගා උපෙකඛකො ච විහාසිං සතො ච සම්පජ්ජනො. සුඛඤ්ඤ කායෙත පටිසංචෙදෙසිං. යං තං අරියං ආචිකඛනති: උපෙකඛකො සතිමා සුඛචිකාරීති තතිසං ක්කිනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵචරුපාපී ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

41. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤච සොමනස්ස-දෙමනස්සානං අනුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුචං ක්කිනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵච රුපාපී ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං න පරියාදය තිට්ඨති.

42. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොදාගෙ අනඛිගණේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපනෙන³ පුඤ්ඤ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤායා චිතතං අභිනිත්තාමෙහිං. සො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරාමි සෙය්‍යපීදං:-

1. අථ මෙතෙ - මජ්ඣං. 2. ආභාරෙතො - මජ්ඣං. 3. අනෙජ්ජපනෙහ - සීඝ්‍ර.

“එකමටි ජාතියං ඥෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දුඝපි ජාතියො චීසතිමට්ඨි ජාතියො තිංසමට්ඨි ජාතියො චතතාරිසමට්ඨි ජාතියො පඤ්ඤාසමට්ඨි ජාතියො ජාතීඝතමට්ඨි ජාතීඝඝසමට්ඨි ජාතීඝකඝඝසමට්ඨි, අනෙකෙපි සංචට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විචට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකප්පෙ, “අමුත්‍රාහිං එවංනාමො එවංචණණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨිංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාහිං එවංනාමො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨිංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉට්ඨපපනො”ති- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤාචාරිකං අනුසාරාමී. අයං ඛො පන මෙ¹ අග්භිවෙස්සන රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමී. විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පත්තා, තමො විහතො ආලොකො උප්පනො, යථා තං අප්පමතතස්ස ආකාපිනො පභිතතතස්ස විහරතො. එචරුපාපි ඛො මෙ අග්භිවෙස්සන උප්පනො සුඛා වෙදනා විතතං ත පරියාදාය තිට්ඨති.

43. සො එවං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අතඛණේ විකතුපතතිලෙසෙ මුදුකුතෙ කමමතිසෙ ධීතෙ ආනෙජ්ජප්පකො² සතතාතං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිතිත්තාමෙඞ්ඞිං. සො දීඤ්ඤිත චකක්ඛිතා විසුද්ධිත අභිකකනාමානුසකෙත සතෙත පසාමී: වචමානෙ, උප්පජ්ජමානෙ³ තිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාමී: ‘ඉමෙ චත භොනො සතතා කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චිච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියාතං උප්පාදකා මුච්ජාදිට්ඨිකා මුච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පත්තා; ඉමෙ චා පන භොනො සතතා කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චිච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියාතං අනුප්පාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පත්තා’ති. ඉති දීඤ්ඤිත චකක්ඛිතා විසුද්ධිත අභිකකනාමානුසකෙත සතෙත පසාමී වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ. තිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාමී: -පෙ- අයං ඛො පන මෙ අග්භිවෙස්සන රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පත්තා, තමො විහතො ආලොකො උප්පනො, යථා තං අප්පමතතස්ස ආකාපිනො පභිතතතස්ස විහරතො. එචරුපාපි ඛො මෙ අග්භිවෙස්සන උප්පනො සුඛා වෙදනා විතතං ත පරියාදාය තිට්ඨති.

1. අයං ඛො මෙ - මජ්ඣං. 2. ආනෙජ්ජප්පකො - සීඝ්‍ර.
3. උප්පජ්ජමානෙ - මජ්ඣං, සා PTS.

44. සො එවං සමාහිතෙන විනෙන් පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙන අනඛියණේ විගතූපකකිලෙයෙ මුදුගුනෙන කම්මකියෙ සීතෙන ආනෙඤ්ජප්පනෙන ආසවානං ඛයඤ්ඤාණං විතතං අතීනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛනතී යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති පටිපදාති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරෝධොති පටිපදාති යථාභූතං අඛයඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතකො එවං පස්සකො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුච්චිත්ථ. විමුච්චිත්ථ ස්ඤ්ඤාණං අනෙකාසි: ‘ඛිණා ජාති, වුඤ්ඤානං වුඤ්ඤානං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතායා’ති අඛයඤ්ඤාසිං. අයං ඛො පන මෙ අභිච්චෙසාන රතනියා පච්චිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා. අවිජ්ජා විකතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විතතො ආලොභො උප්පන්නො, යථා තං අප්පන්නස්ස ආතාපිනො පභිතතස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිච්චෙසාන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විනතං න පරියොදාය තීට්ඨති.

45. අභිජානාමි ඛො පතානං අභිච්චෙසාන අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං. දෙසෙතා. අපිඤ්ඤ මං එකමෙකො එවං මඤ්ඤති: මමෙව ආරඛ්ඤ සමණො ගොතමො ධම්මං. දෙසෙතිති. න ඛො පනෙතං අභිච්චෙසාන එවං දුට්ඨං. යාවදෙව විඤ්ඤපනත්ථාය තථාගතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. සො ඛො අතං අභිච්චෙසාන තස්සායෙව කථාය පරියොසානෙන තස්මිංසෙව පුරිමස්මිං සමාධිනිමිතෙන අර්ඤ්ඤානමෙව විතතං සණ්ඨපෙමි සන්තිසීදුපෙමි¹ එකොදිං කරොමි සමාදනාමි, ගෙන සුදං නිව්වකස්සං විහරාමිති.

46. “ඔකප්පනිසමෙතං හොතො ගොතමස්ස යථානං අරහතො සමමා සම්මුඤ්ඤාසා. අභිජානාති පන² භවං ගොතමො දිවා සුපිතා”ති. අභිජානාමිතං අභිච්චෙසාන කිමනානං පච්චිමෙ මාසෙ පච්ජාහතතං. පිණ්ඩපාතපටිකකනො, වතුඤ්ඤාණං සඛ්ඤාපිං. පඤ්ඤාපෙත්වා³ දුක්ඛණෙන පසොන සතො සමපජානො තිදදං මික්ඛමිතාති. “එතං ඛො හො ගොතමි එතෙ සමණවුඤ්ඤාණා සමෙමාගවිහාරස්මිං වදන්ති”ති. න ඛො අභිච්චෙසාන එතතාවතා සම්මුලෙතා වා හොති අසම්මුලෙතා වා. අපි ව අභිච්චෙසාන යථා ව සම්මුලෙතා හොති අසම්මුලෙතා ව, තං සුණාති, සංඛුක්ඛං මනසි කරොති, ගාභිසාමිති. එවං හො ගොතමාති ඛො⁴ සව්වකො තිඤ්ඤාප්පනො ගහවතො පච්චිවෙසාසි. ගහවා එතදවොච: -

1. සන්තිසාදෙමි - මජ්ඣ. 2. ඛො පන - මජ්ඣ. 3. පඤ්ඤාපෙත්වා - මජ්ඣ. 4. එවං ගොති ඛො - මජ්ඣ.

47. යස්ස කස්සචී අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සඬ්ඛිලෙසිකා පොතො-
 ගච්ඤා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා අපපතීනා, තමහං
 සමමුලොකාති වදමි. අසවානං හි අග්ගිවෙස්සන අපපතානා සමමුලොකා
 හොති. යස්ස කස්සචී අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සඬ්ඛිලෙසිකා පොතො-
 ගච්ඤා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා පතීනා, තමහං
 අසමමුලොකාති වදමි. අසවානං හි අග්ගිවෙස්සන පහානා අසමමුලොකා
 හොති. තථාගතස්ස ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ අසවා සඬ්ඛිලෙසිකා
 පොතොගච්ඤා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාතිජරාමරණීයා පතීනා
 උච්ඡින්නමුලා තාලාවජුකතා අනභාවකතා¹ අයතිං අනුප්පාදධම්මා.
 සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන තාලො මිඤ්ඤවජ්ඣෙතො අභඛො පුත
 විරුලුසිසා, එවමෙම ඛො අග්ගිවෙස්සන තථාගතස්ස යෙ අසවා
 සඬ්ඛිලෙසිකා පොතොගච්ඤා සදරා දුක්ඛවිපාකා අයතිං ජාති-
 ජරාමරණීයා පතීනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවජුකතා අනභාවකතා අයතිං
 අනුප්පාදධම්මාති.

48. එවං වුතෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො හගච්ඤානං එතදවොච:
 “අච්ඡරිසං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතම, යාවඤ්ඤිදං හොතො
 ගොතමස්ස එවං අසජ්ජ අසජ්ජ වුච්චමානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි²
 වචනපථෙහි සමුද්දවරිගමානස්ස ඡත්ථිවණණො වෙච ජරිගොදායති,
 මුඛවණණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සමමා සමුචුඤ්ඤා.”

49. “අභිජාතාමහං හො ගොතම පුරුණං කස්සපං වාදෙන වාදං
 සමාරභිතා. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා අඤ්ඤාන අඤ්ඤා
 පටිච්චි, ඛඤ්ඤා කථං අපනාමෙසි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා
 පාඨාකාසී. හොතො ඛො ජන³ ගොතමස්ස එවං අසජ්ජ අසජ්ජ වුච්චි-
 මානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි වචනපථෙහි සමුද්දවරිගමානස්ස
 ඡත්ථිවණණො වෙච ජරිගොදායති, මුඛවණණො ච විප්පසීදති, යථා තං
 අරහතො සමමා සමුචුඤ්ඤා.”

50 අභිජාතාමහං හො ගොතම මහඤ්ඤා ගොසාලං -පෙ- අජීතං
 කෙසකමච්චං -පෙ- සකුඛං කච්චායනං -පෙ- සඤ්ජයං ඛෙලට්ඨිපුත්තං⁴ -පෙ-
 නිගණ්ඨං නාඤ්ඤානං⁵ වාදෙන වාදං සමාරභිතා. සොපි මයා
 වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤා අඤ්ඤාන අඤ්ඤා පටිච්චි, ඛඤ්ඤා කථං
 අපනාමෙසි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඨාකාසී. හොතො ඛො
 ජන ගොතමස්ස එවං අසජ්ජ අසජ්ජ වුච්චමානස්ස උපතීතෙහි උපතීතෙහි
 වචනපථෙහි සමුද්දවරිගමානස්ස ඡත්ථිවණණො වෙච ජරිගොදායති, මුඛවණණො
 ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සමමා සමුචුඤ්ඤා.”

1. අනභාවා කතා මජ්ඣ. 2 උපතීතෙහි වචනපථෙහි - සිමු. මජ්ඣ.
 3. කොතො ජන - මජ්ඣ. 4. ඛෙලට්ඨිපුත්තං මජ්ඣ. 5 නාඤ්ඤානං - මජ්ඣ.

51. භන්ද ච දුති මයං හො හොනම ගච්ඡාම, බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයාති.

“යස්සදුති තිං අගභිවෙස්සන කාලං මඤ්ඤසී”ති

අඵචො සච්චකො තිභණ්ඨපුඤ්ඤා හගච්ඡො භාසිතං අභිනන්දිත්ථා අනුමොදිත්ථා උපධායාසනා පක්කාමීති.

මහාසමකච්ඡෙදනං ජට්ඨං.

1. 4. 7.

චූළභණ්ඩාසඛබ්බසුඤ්ඤානං

ඵඵචෙම සුඤ්ඤානං ඵංසං සමයං හගචා සාවඤ්ඤිකං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිහාරමානුපාසාදෙ. අඵචො සප්පකකා දෙවානම්ඤෙ යෙන හගචා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා හගචනං අභිවාදෙත්ථා ඵකමනං අට්ඨාසි. ඵකමනං සිතො ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤෙ හගචනං ඵඤ්ඤෙචාචා.

2 “කිත්තාවතා හු ඛො හනෙත භික්ඛු සඛබ්බෙතන තණ්ඤාසඛබ්බසුඤ්ඤානො තොති අච්චනනතිට්ඨො අච්චනනගොහකෙඛම් අච්චනනබුභම්චාරී අච්චනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවම්භුස්සානනති.”

3. ඉධ දෙවානම්ඤෙ භික්ඛුතො සුඤ්ඤානං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. ඵචඤ්ඤා තං දෙවානම්ඤෙ භික්ඛුතො සුඤ්ඤානං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති, සො සබ්බෙ ධම්මං අභිජානාති. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්ඤී වෙදනං වෙදෙති සුඛං චා දුක්ඛං චා අදුක්ඛම්භුඛං චා, සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසී විහරති, විරුගානුපසී විහරති, නිරොධානුපසී විහරති, පටිතිස්සග්ගානුපසී විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසී විහරනො, විරුගානුපසී විහරනො, නිරොධානුපසී විහරනො, පටිතිස්සග්ගානුපසී විහරනො න ච කිඤ්ඤී! ලොඝක උපාදියති. අනුපාදියං න පරිනස්සති. අපරිනස්සං පච්චතඤ්ඤෙච පරිනිබ්බායති. ‘තිණ්ඤා ජාති, වුසිතං බුභම්චරියං, කනං කරණීයං, තාපරං ඉන්ධනායා’ති පජානාති. ඵත්තාවතා ඛො දෙවානම්ඤෙ භික්ඛු සඛබ්බෙතන තණ්ඤාසඛබ්බසුඤ්ඤානො තොති අච්චනනනිට්ඨො අච්චනනගොහකෙඛම් අච්චනනබුභම්චාරී අච්චනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවම්භුස්සානනති.

1. ක කිඤ්ඤී, මජ්ඣ. සූ. PTS.

අඵ බො සකෙකා,¹ දෙවානම්ඤ්ඤ හඟවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා හඟවන්තං අභිවාදෙතා පදකඛිණං කතා තඤ්චවන්තරධාසි.

4. තෙන බො පන සමසෙන ආයසමා මහාමොඤ්ඤානො හඟවතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අඵ බො ආයසමිතො මහාමොඤ්ඤානස්ස ඵතදුභොසි: 'කිනඤ්ඤා බො සො යකෙබ්බා හඟවතො හාසිතං අභිසමෙචච අනුමොදී,² උදුඤ්ඤා නො. යනඤ්ඤාහං තං යකඛං ජානෙය්‍යාං: යදිවා සො යකෙබ්බා හඟවතො හාසිතං අභිසමෙචච අනුමොදී, යදිවා නො'ති. අඵ බො ආයසමා මහාමොඤ්ඤානො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිභො සමම්ඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ඤිතං, ඵවමෙචං.³ පුබ්බාරාමෙ ඕගාරමාතුපාසාදෙ අන්තරහිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි.

5. තෙන බො පන සමසෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ඵකපුණ්ඩරීහෙඛ උග්‍යානෙ දිබ්බෙහි පඤ්චගි තුරිගසභෙහි සමපපිතො සමඛිඤ්ඤාතො පරිවාචෙති. අද්දසා බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ආයසමන්තං මහාමොඤ්ඤානං දුරතො ච ආභවන්තං. දිස්වාන තාති දිබ්බාති පඤ්ච තුරිගසතාති පටිපපණාමෙතා යෙනායසමා මහාමොඤ්ඤානො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ච, ආයසමන්තං මහාමොඤ්ඤානං ඵතදුචොච: ඵහි බො මාරිස මොඤ්ඤාන, සාගතං⁴ මාරිස මොඤ්ඤාන. විරස්සං බො මාරිස මොඤ්ඤාන, ඉමං පරිග්‍යාසමිකාසි යදිදං ඉධාහමතාය. තිසීදි මාරිස මොඤ්ඤාන, ඉදමාසනං පඤ්ඤාතතනති. තිසීදි බො ආයසමා මහාමොඤ්ඤානො පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ. සකෙකාපි බො දෙවානම්ඤ්ඤ අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙතා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං බො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ආයසමා මහාමොඤ්ඤානො ඵතදුචොච: යථාකථං පන තෙ කොසිග්ග හඟවා සඛිඤ්ඤාතන තණ්‍යාසඛිඛසසුතතීං අහාසි? සාධු මගථි ඵකිස්සා කථාය හාගිතො අස්සාම සචණ්‍යායති.

6. "මගං බො මාරිස මොඤ්ඤාන බහුකිච්චා, මගං බහුකරණීයා,⁵ අපපච්ච⁶ සකෙත කරණීගෙන, අපිච දෙවානංගෙච තාවතීංසානං කරණීගෙන. අපිච මාරිස මොඤ්ඤාන, සුසුතංගෙච ගොති සුඤ්ඤානං සුමනසිකතං සුපධාරිතං යං නො⁷ බිප්පමෙච අන්තරධායති. භුතපුබ්බං මාරිස මොඤ්ඤාන, දෙවාසුරසඛිකාමො සමුපබ්බුලොකා⁸ අහොසි. තසම් බො පන මාරිස මොඤ්ඤාන සඛිකාමෙ දෙවා විජිතංසු.⁹ අසුරා පරාජිතංසු. සො බො අහං මාරිස මොඤ්ඤාන තං සඛිකාමං.¹⁰ අභිවිජිතා විජිතසඛිකාමො තතො පටිතිචතතීචා චෙජගන්තං තාම පාසාදං මාපෙසිං. චෙජගන්තස්ස බො පන මාරිස මොඤ්ඤාන පාසාදස්ස නියසුකසතං. ඵකමෙකසම් නියසුගෙ සතන සතන කුටාගාරසතාති.¹¹ ඵකමෙකසම් කුටාගාරෙ සඤ්ඤා සතන අච්ඡාරායො. ඵකමෙකස්සා අච්ඡාරාය සතන සතන පරිවාරිකායො. ඉචෙජග්‍යාසි නො නිං මාරිස මොඤ්ඤාන චෙජගන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං දච්ඡන්ති. අධිවාපෙසි බො ආයසමා මහාමොඤ්ඤානො තුණ්හි ගාවෙන.

1 අඵ බො පන සකෙකා, සහ. අඵ සකෙකා, තඤ්ච. 2 අනුමොදති, සහ. 3 ඵවමෙච, කඤ්ච. 4 සවාගතා, මජ්ඣ. සහ. 5 බහුකිච්චා බහුකරණීයා, මජ්ඣ. සහ. 6 අපපච්චනාම, සහ. අපපච්ච, PTS. මු. සි 7 යතොතා බො, සහ. 8 සමුපබ්බුලොකා, මජ්ඣ. සමුපබ්බුලොකා, සහ. 9 දෙවා ජිහ්-සු, මජ්ඣ. සහ. PTS. 10 දෙවාසුරසඛිකාමා, සහ. 11 කුටාගාරසතාති, සිමු.

7. අඵ බො ආයසමනො මහාමොග්ගලානං දෙවානම්ඤ්ඤ වෙසසවණො ව මහාරාජා ආයසමනං මහාමොග්ගලානං පුරකඛන්ධා යෙන වෙජයනෙනා පාසාදෙ තෙනුපසංඛකමිංසු අදදසංසු¹ බො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො ආයසමනං මහාමොග්ගලානං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිසවාන² ඕත්තපමානා ගිරියමානා³ සකසකං⁴ ඔවරකං පච්ඡිංසු. සෙය්‍යථාපි නාම සුණ්ඤ්ඤා සසුරං⁵ දිසවා ඕත්තපති ගිරියති,⁶ එවමෙවං⁷ සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො ආයසමනං මහා මොග්ගලානං දිසවා ඕත්තපමානා ගිරියමානා සකසකං ඔවරකං පච්ඡිංසු අඵ බො සකෙකා ව දෙවානම්ඤ්ඤ වෙසසවණො ව මහාරාජා ආයසමනං මහාමොග්ගලානං වෙජයනෙන පාසාදෙ අනුච්ඡිකමාපෙනති අනුච්චරාපෙනති: ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජයනනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං, ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජයනනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකන්ති. “සොභතිච්ඡිදං⁸ ආයසමනො කොසිගස්ස යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස. මනුස්සාපි කිඤ්චිදෙව රාමණෙය්‍යකං දඨං,⁹ එවමානංසු: සොභති චත භො දෙවානං තාවතිංසානන්ති. තසිදං ආයසමනො කොසිගස්ස සොභති යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස” ති.

8. අඵ බො ආයසමනො මහාමොග්ගලානස්ස එතදභොසි: අභිබ්බාලනං බො අයං යකෙඛා පමනෙනා විහරති. යනනුතාභං ඉමං යකඛං සංවෙජෙය්‍යන්ති. අඵ බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො තථාරූපං ඉධ්වාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි¹⁰ යථා වෙජයනං පාසාදං පාදබ්භුට්ඨකෙන සංඛකමෙපසි සමපකමෙපසි සමපවෙධෙසි. අඵ බො සතෙකා ව¹¹ දෙවානම්ඤ්ඤ වෙසසවණො ව මහාරාජා දෙවා ව තාවතිංසා අච්ඡරියබ්භුතවිත්තා,¹² අගෙසු: අච්ඡරියං චත භො, අබ්භුතං චත භො, සමණස්ස මහිඤ්ඤිකතා මහානුභාවතා, යනු හි නාම දිබ්බං භවතං¹³ පාදබ්භුට්ඨකෙන සංඛකමෙපසස්ස සමපකමෙපසස්ස සමපවෙධෙය්‍යන්ති.

9. අඵ බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ සංවිග්ගං ලොමහට්ඨජාතං විදිත්වා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදවෙච: “යථාකථං පන තෙ කොසිග¹⁴ භගවා සංඛිඤ්ඤෙන තණ්ඤාසංඛිදා වච්ඡන්තිං අභාසි? සාධු. මයමපි එතිස්සා කථාස භාගිතො අස්සාම සචණ්ඤා” ති.

10. “ඉධාතං මාරිස මොග්ගලාන, යෙන භගවා තෙනුපසංඛකමිං. උපසංඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසිං. එකමන්තං සීතො බො අගං මාරිස මොග්ගලාන භගවන්තං එතදවොච: කිත්තාවතා නු බො භතෙන භික්ඛු සංඛිඤ්ඤෙන තණ්ඤාසංඛිදා වච්ඡන්තො හොති අච්චන්තතිට්ඨං අච්චන්තයොගකෙඛමි අච්චන්තබ්භුගමාරි අච්චන්තපරිගො- සාතො ඡසට්ඨං දෙවමනුස්සානන්ති. එවං චුතෙන මාරිස මොග්ගලාන භගවා මං එතදවොච:-

1. අදදසංසු, කන්චි. 2. දිසවා, මජ්ඣ. 3. ගිරියමානා, කන්චි.
 4. සකං සකං, මජ්ඣ. සසා. PTS. මු. සී. 5. සසුරං, සසා. 6. ගිරියති, කන්චි.
 7. එවමෙව, කන්චි. 8. සොභති ඉදං, මජ්ඣ. සොභතිදං සසා PTS.
 9. දිවං, සීමු, දිසවා, මජ්ඣ. සසා. 10. අභිබ්බාචරති, සසා. 11. සතෙකා, සීමු.
 12. අච්ඡරියබ්භුත විත්තාභාසා, මජ්ඣ. සසා. 13. දිබ්බභවතං, මජ්ඣ. සසා PTS.
 14. ටතා බො කොසිග, මජ්ඣ. ටතා කොසිග, සසා.

‘ඉධ දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුනො ඥාතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එව්‍යෙච්චං දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුනො ඥාතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්ඤි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසයි විහරති, විරාගානුපසයි විහරති, නිරෝධානුපසයි විහරති, උපතිස්සඤ්ඤානුපසයි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපසයි විහරතො, විරාගානුපසයි විහරතො, නිරෝධානුපසයි විහරතො, උපතිස්සඤ්ඤානුපසයි විහරතො න ච¹ කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදිංසති. අනුපාදිංසන පරිභස්සති. අපරිභස්සං පච්චතතඤ්ඤෙච පරිනිබ්බායති. ‘විණං ජාතී, වුසිතං බුඤ්ඤිමාරිසං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතතායා’ති පජානාති. එතතාවතා ඛො දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛු සඛිඛිතෙතන තණ්හාසඛධයවිමුතො හොති අච්චනනනිවෙසා: අච්චනතයොගතෙඛමී අච්චනනබුඤ්ඤිමාරී අච්චනන-පරියොසානො සෙවෙසා: දෙවමිත්තසානනති.’ එවං² ඛො මෙ මාරිස මොග්ගලාන භගවා: සඛිඛිතෙතන තණ්හාසඛධයවිමුත්තං අභාසී”ති.

11. අඵ ඛො අායසමා මහාමොග්ගලානො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා: අනුමොදිඤ්ඤා: සෙය්‍යථාපි තාම ඛලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාථෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤ්ඤ්‍ය, එවමෙවං³ දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අනාරභිනො පුබ්බාරාමෙ මුගාරමාතුපාසාදෙ පාතුරභොසි.

12. අඵ ඛො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො අචිරපක්කනො අායසමනො මහාමොග්ගලානෙ සක්කං දෙව්‍යානමිඤ්ඤං එතදවොචු: එසො නු ඛො තෙ මාරිස සො භගවා: සන්ධාති. න ඛො මෙ මාරිසා: සො භගවා: සන්ධා, සබුඤ්ඤිමාරී මෙ එසො අායසමා මහාමොග්ගලානොති. ලාභා තෙ මාරිස, යස්ස⁴ තෙ සබුඤ්ඤිමාරී එවංමභිද්ධිකො මහානුභාවො,⁵ අභො නුත⁶ තෙ සො භගවා: සන්ධාති.

13. අඵ ඛො අායසමා මහාමොග්ගලානො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිඤ්ඤා: භගවනං අභිච්චාදෙඤ්ඤා: එකමනං නිසීදී. එකමනං කිසිතො ඛො අායසමා මහාමොග්ගලානො භගවනං එතදවොච:

1. න කිඤ්ඤි, මජ්ඣ. සා. PTS. 2. එවමෙව ඛො, සි - කැප්චි.
3. එවමෙවං, සිචු 4. මාරිස, කැප්චි. මාරිස, මජ්ඣ. සා. PTS.
5. ලාභා තෙ මාරිස, සුලද්ධිං තෙ මාරිස, සා.
6. එවංමහානුභාවො, මජ්ඣ. සා. PTS. 7. අනු නුත, සි. කැප්චි.

“අභිජානාති ඡනා භනෙන භගවා අහු ඤ්ඤතඤ්ඤතරංසං¹ මහෙසකකි ස්ස යකකි ස්ස සංඛිතෙතත තණ්හාසංඛිධයවිමුචන්තිං භාසිතා”.

14. “අභිජානාමිහං මොග්ගලාන: ඉධ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ ඡයතාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා මං අභිව්ඤ්ඤා ඵකමනනං අට්ඨාසි. ඵකමනනං සීතො ඛො මොග්ගලාන සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මං ඵතදවොච: ක්කිතතාවතා හු ඛො භනෙන භිකචු සංඛිතෙතත තණ්හාසංඛිධයවිමුචතො: හොති අවචනනතිට්ඨො අවචනනගොගකෙකමි අවචනනචුගමිචාදි අවචනන- පරිශොසානො සෙට්ඨො දෙවමචුඤ්ඤානනති. ඵචං චුතෙත අහං මොග්ගලාන සකකං දෙවානමිඤ්ඤ ඵතදවොචං: ඉධ දෙවානමිඤ්ඤ භිකචුතො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිතිවෙසායාති. ඵචඤ්ඤො- තං දෙවානමිඤ්ඤ භිකචුතො හුතං හොති සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිතිවෙ- සායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුකඛං වා අදුකඛමසුඛං වා. සො නාහු වෙදනාහු අතිව්චානුපසසී විහරති, විරුහානුපසසී විහරති, තිරොධානුපසසී විහරති, පටිතිස්සග්ගානු- පසසී විහරති. සො තාහු වෙදනාහු අතිව්චානුපසසී විහරනො, විරුහානු- පසසී විහරනො, තිරොධානුපසසී විහරනො, පටිතිස්සග්ගානුපසසී විහරනො න ච කිඤ්චි² ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤොව³ පරිනිබ්බායති. ‘ඛිණා ජාති, චුසිතං චුගම- චරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉසුතතායා’ති පජානාති. ඵතතාවතා ඛො දෙවානමිඤ්ඤ භිකචු සංඛිතෙතත තණ්හාසංඛිධයවිමුචතො: හොති අවචනනතිට්ඨො අවචනනගොගකෙකමි අවචනනචුගමිචාදි අවචනනපරිශො- සානො සෙට්ඨො දෙවමචුඤ්ඤානනති. ඵචං ඛො අහං මොග්ගලාන අභිජානාමි සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤ සංඛිතෙතත තණ්හාසංඛිධයවිමුචන්තිං භාසිතා”ති.⁴

ඉදමවොච භගවා. අතතමනො අයසමා මහාමොග්ගලානො භගවතො භාසිතං අභිතද්දීති.

චූළභණ්ණාසංඛිධයසුත්තං සන්තමං.

1. අහුඤ්ඤතඤ්ඤතරංසං මජ්ඣං. අහුතඤ්ඤොව අඤ්ඤතරංසං, සී-කප්ඵි.
අහු තඤ්ඤොව අඤ්ඤතරංසං, සීචු. PTS. අඤ්ඤතඤ්ඤතරංසං, සීචු. අට්ඨකප්ඵා.
2. න කිඤ්චි මජ්ඣං. සො, PTS. 3. පච්චත්තං යෙව, සී. - කප්ඵි.
4. අභාසිතාහි, සී-කප්ඵි.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාස ඛිඩයසුත්තං

ඵවමෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඵපිණ්ණිකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො උත සමයෙන ඤාතිස්ස තාම භික්ඛුතො කෙවච්චපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.

2. අස්සොසු ඛො සම්මහුලා භික්ඛු: සාතිස්ස කීර නාම¹ භික්ඛුතො කෙවච්චපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: “තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.” අඵ ඛො තෙ භික්ඛු ගෙන ඤාති භික්ඛු කෙවච්චපුත්තො තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිනා සාතිං භික්ඛු කෙවච්චපුත්තං එතදවොචු: “සච්චං කීර තෙ ආවුසො සාති එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.” “එචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.”

3. අඵ ඛො තෙ භික්ඛු සාතිං භික්ඛු කෙවච්චපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤානති සමනුගාහනති සමනු-භාසනති: මා එචං ආවුසො² සාති අච්ච, මා භගවනතං අඛ්‍යාවිකම්³. නති සාඤ්ඤා භගවතො අඛ්‍යාකඛානං නති භගවා එචං වදෙය්‍ය. අතෙක-පරියායෙන භාවුසො⁴ සාති පච්ච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා අඤ්ඤානු පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. එච්ච්ච්ච ඛො සාති භික්ඛු කෙවච්චපුත්තො තෙහි භික්ඛුහි සමනුසුඤ්ඤාමානො සමනුගාහිතං⁵ - මානො සමනුභාසිසමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං එමසා පරුමස්ස⁶ අභිනිවිස්ස වොහරති: එචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. යතො ඛො තෙ භික්ඛු තාසක්ඛිංසු සාතිං භික්ඛු කෙවච්ච-පුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙතුං, අඵ⁷ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිනා භගවනතං අභිවාදෙති: එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසීනතා ඛො තෙ භික්ඛු භගවනතං එතදවොචු:

1. සාතිස්ස නාම, ඤා. මජ්ඣ. 2. එච්ච්ච්ච්ච, ඤා. 3. අඛ්‍යාවිකම්, ඤා.
4. අතෙකපරියායෙනාවුසො මජ්ඣ. අතෙකපරියායෙන ආවුසො, ඤා.
5. සමනුභාසිසමානො, ඤා. 6. පරුමස්ස, මජ්ඣ.
7. අඵ ඛො තෙහිකම්, මජ්ඣ. ඤා.

4. සාතිස්ස නාම භනෙන භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: 'තථාහං භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී.' අස්සුමහ* මො මයං භනෙන: සාතිස්ස කීර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. අථ ඛො මයං භනෙන යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛකමිමහ. උපසඛකමීත්ථා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුමහ: සච්චං කීර තෙ ආට්ඨසො සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. අථ ඛො මයං භනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුමහ: අමො ඵතදවොච: ඵචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආට්ඨසො භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. අථ ඛො මයං භනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුමහ: පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙදාකාමා සමනුසුඤ්ජිතා සමනුහාසිමහ¹ සමනුහාසිමහ: මා ඵචං ආට්ඨසො සාති අච්ච. මා භගවන්තං අඛ්‍යාචිකම්. ² ත භි සාධු භගවතො අඛ්‍යාකානං. ත භි භගවා ඵචං වදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙන හාට්ඨසො³ සාති පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චුත්තං භගවතා, අඤ්ඤාත්‍ර පච්චයා තත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සමභවොති. ඵච්චි පි ඛො භනෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අමොහි සමනුසුඤ්ජයමානො සමනුහාසිමානො⁴ සමනුහාසිමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං පාමසා පරාමස්ස⁵ අභිනිවිස්ස වොහරතී: "ඵචං ඛ්‍යා ඛො අහං ආට්ඨසො භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී." යතො ඛො මයං භනෙන තාසකම්මහ⁶ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුමහ: පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙවෙදා, අථ මයං ඵතදවොචුමහ: භගවතො ආරොචෙමාති.

5. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතසි: ඵහි චං භික්ඛු මම වචනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ආමනෙතසි: 'සත්ථා තං ආට්ඨසො සාති ආමනෙතතී'ති. ඵචං භනෙතතී ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුචා¹ යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීත්ථා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං ඵතදවොචුමහ: 'සත්ථා තං ආට්ඨසො සාති ආමනෙතතී'ති ඵචමාට්ඨසොති මො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුචා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීත්ථා භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා ඵකමනනං නිභීදී. ඵකමනනං නිසින්නං ඛො සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං භගවා ඵතදවොචුමහ: සච්චං කීර තෙ සාති ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී. "ඵචං ඛ්‍යා ඛො අහං භනෙන භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සක්ඛාවතී සංසරතී, අතඤ්ඤානතී."

* අස්සුමහ මො මයං... අතඤ්ඤානතී අයං සබ්බො පාමො භ්‍යා. මජ්ඣං. පොඤ්ඤසුත න දිස්සති

1. සමනුහාසිමහ, මජ්ඣං. භ්‍යා.
2. අඛ්‍යාචිකම්, භ්‍යා.
3. අනෙකපරියායෙනාට්ඨසො, මජ්ඣං. අනෙකපරියායෙන ආට්ඨසො, භ්‍යා.
4. සමනුහාසිමානො, මජ්ඣං. භ්‍යා.
5. පරාමස්ස, මජ්ඣං.
6. තාසකම්මහ, භ්‍යා.
7. පටිස්සුචා, මජ්ඣං.

6. කතමං තං සාති විඤ්ඤාණනති ?

“යචායං භනෙන චදො වෙදෙයොෆා තත්ත තත්ත කලුෆාණපාපකානං කමමානං විපාකං පටිසංවෙදෙති”ති.

කසස ණු බො නාම තං මොඝපුරිස මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාහි? තත්ත මයා මොඝපුරිස අනෙකපරිජායෙන පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චූත්තං අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තප්ථි විඤ්ඤාණසස සමභවොති. අථ ච පත ත්ඨං මොඝපුරිස අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අබ්භාවිකඛයි, අත්තතාකඤ්ච බණ්ඨි¹, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසචයි. තං හි තෙ මොඝපුරිස භවිසසති දීඝරතතං අභිතාය දුකඛායාති.

7. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි තයං² සාති භික්ඛු කෙචචට්ඨප්පනොෆා උය්ථිකනොපි ඉමසමිං ධම්මවිතයෙහි. “කිං හි සියා භනෙන, නො භෙනං භනෙන”ති. එවං චූත්තෙ සාති භික්ඛු කෙචචට්ඨප්පනොෆා තුණ්ඨිභුතො මඩ්ඤුභුතො පත්තකඛකොෆා අධොමුඛො පජ්ඣායනොෆා අපපටිභානො³ තිසිදී. අථ බො භගවා සාතිං භික්ඛුං කෙචචට්ඨප්පනං තුණ්ඨිභුතං මඩ්ඤුභුතං පත්තකඛකිං අධොමුඛං පජ්ඣායනං අපපටිභානං⁴ විදීඨො සාතිං භික්ඛුං කෙචචට්ඨප්පනං එතදමොච: “පඤ්ඤාසිසසසි බො තං⁵ මොඝපුරිස එතෙන සකෙත පාපකෙත දුට්ඨිගතෙන. ඉධාභං භික්ඛු පටිපුච්ඡාසාමි”ති.

8. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: තුලොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං සාති භික්ඛු කෙචචට්ඨප්පනොෆා අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අබ්භාවිකඛති, අත්තතාකඤ්ච බණ්ඨි,⁶ බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසචතිති. “නො භෙනං භනෙන, අනෙකපරිජායෙන හි නො භනෙන පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චූත්තං භගවතා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තප්ථි විඤ්ඤාණසස සමභවො”ති. සාධු⁷ භික්ඛවෙ, සාධු බො මෙ තුලොභ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. අනෙකපරිජායෙන හි වො භික්ඛවෙ පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං චූත්තං මයා, අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා තප්ථි විඤ්ඤාණසස සමභවොති. අථ ච පතායං සාති භික්ඛු කෙචචට්ඨප්පනොෆා අත්තතා දුග්ගහිතෙන අලොභ වෙච අබ්භාවිකඛති, අත්තතාකඤ්ච බණ්ඨි,⁸ බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසචති. තං හි තස මොඝපුරිසසස භවිසසති දීඝරතතං අභිතාය දුකඛාය.

[සාතිකණ්ඩං.]

1 බතසි, සා. 2 නායං, සීමු මජ්ඣං. සා. PTS
3 අපපටිභාණො, සා. සි කඤ්චි. 4 අපපටිභාණො, සා. සි. කඤ්චි.
5 තො, සි. කඤ්චි 6 බතහි, සා. 7 සාධු සාධු, මජ්ඣං. 8 බතහි, සා.

9. යඤ්ඤදෙව¹ භික්ඛවෙ පච්චයං පටිච්ච උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛං² ගච්ඡති: වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, වක්ඛුච්ඤ්ඤාණනොව³ සංඛං ගච්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච ඔද්දෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතච්ඤ්ඤාණනොව⁴ සංඛං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගඤ්ඤි ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතච්ඤ්ඤාණනොව⁵ සංඛං ගච්ඡති. ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීව්හා-විඤ්ඤාණනොව⁶ සංඛං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායච්ඤ්ඤාණනොව⁷ සංඛං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ඛමෙම ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොච්ඤ්ඤාණනොව⁸ සංඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තෙන තෙනෙව සංඛං ගච්ඡති: කට්ඨඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, කට්ඨග්ගිනෙව⁹ සංඛං ගච්ඡති. සකලිකඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිනෙව සංඛං ගච්ඡති. තිණඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිනෙව සංඛං ගච්ඡති. ගොමයඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගොමයග්ගිනෙව සංඛං ගච්ඡති. ථූසඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ථූසග්ගිනෙව සංඛං ගච්ඡති. සච්ඤාඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සච්ඤාග්ගිනෙව සංඛං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සංඛං ගච්ඡති: වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, වක්ඛුච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති. සොතඤ්ඤා පටිච්ච ඔද්දෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොතච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගඤ්ඤි ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති. ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජීව්හාච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ඛමෙම ව උපපජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනොච්ඤ්ඤාණනොව සංඛං ගච්ඡති.

10. භූතමිදං නති¹⁰ භික්ඛවෙ පසාථාති? එවමනනො. තදුභාරකමභවනති භික්ඛවෙ පසාථාති? එවමනනො. තදුභාරතිරොධා යං භූතං තං තිරොධධමමනති භික්ඛවෙ පසාථාති? එවමනනො.

11. භූතමිදං නොසුඤ්ඤි භික්ඛවෙ කඛ්ඛාතො¹¹ උපපජ්ජති විචිකිච්ජාති? එවමනනො. තදුභාරකමභවං නොසුඤ්ඤි භික්ඛවෙ කඛ්ඛාතො උපපජ්ජති විචිකිච්ජාති? එවමනනො. තදුභාරතිරොධා යං භූතං තං තිරොධධමමං නොසුඤ්ඤි භික්ඛවෙ කඛ්ඛාතො උපපජ්ජති විචිකිච්ජාති? එවමනනො.

1. ය-යදෙව, මජ්ඣං. 2. සංඛයං, ජ්ජයං සංඛං.
 3. වක්ඛුච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං. 4. සොතච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං.
 5. ඝාතච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං. 6. ජීව්හාච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං.
 7. කායච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං. 8. මනොච්ඤ්ඤාණනෙව, මජ්ඣං. සංඛං.
 9. කට්ඨග්ගිනෙව, මජ්ඣං. සංඛං. 10. භූතමිදං නති, මජ්ඣං.
 11. කඛ්ඛාතො, මජ්ඣං. සිඤ්ඤා.

12. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය පසස්තො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන. තදහාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපසඤ්ඤාය පසස්තො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය පසස්තො යා විචිකිච්ඡා සා පභීයතීති? එවමහනෙන.

13. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤිචිකිච්ඡාති¹? එවමහනෙන. තදහාරසමභවනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤිචිකිච්ඡාති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එඤ්ඤිචිකිච්ඡාති? එවමහනෙන.

14. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨන්ති? එවමහනෙන. තදහාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨන්ති? එවමහනෙන. තදහාරතිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මනති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමපසඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨන්ති? එවමහනෙන.

15. ඉමඤ්ඤෙව භූමෙහ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදනං අලලීයෙථ කෙලායෙථ ඛන්ධෙථ² මමායෙථ, අපි භු භූමෙහ භික්ඛවෙ කුලුපමං ඛම්මං දෙසිතං ආජානෙග්ගාථ නිඤ්ඤානිඤ්ඤාය නො ගහණ්ඤායාති? නො ගෙතමහනෙන. ඉමඤ්ඤෙව භූමෙහ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදනං න අලලීයෙථ න කෙලායෙථ න ඛන්ධෙථ³ න මමායෙථ, අපි භු භූමෙහ⁴ හක්ඛවෙ කුලුපමං ඛම්මං දෙසිතං ආජානෙග්ගාථ නිඤ්ඤානිඤ්ඤාය නො ගහණ්ඤායාති? එවමහනෙන.

16. චන්ත්තාරෙමෙ භික්ඛවෙ ආහාර භූතානං වා සන්ත්තානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චන්ත්තාරෙ? කඛලීඛිකාරො⁵ ආහාරෙ ඔලාරිකො වා සුඛුමො වා, එසො දුතියො, මනොසඤ්ඤෙවතතා තතියා, විඤ්ඤාණං වතුඤ්ඤං.

17. ඉමෙ ව භික්ඛවෙ චන්ත්තාරෙ ආහාර කිත්තිදුතා කිංසමුදයා කිඤ්ඤාතිකා කිම්පභවා? ඉමෙ චන්ත්තාරෙ අහාර තණ්හාතිදුතා තණ්හා සමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපභවා.

18. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිත්තිදුතා කිංසමුදයා කිඤ්ඤාතිකා කිම්පභවා? තණ්හා වෙදනාතිදුතා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපභවා.

1. නිච්චිකිච්ඡා, සි. නඤ්ඤි. 2. ඛන්ධෙථ, සා.
3. න ඛන්ධෙථ, සා. 4. මෙ භූමෙහ, සා.
5. කඛලීකාරෙ, මජ්ඣ. කඛලීඛිකාරෙ, සා. PTS

19. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිනන්දිනා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? වෙදනා එසසතිදුනා එසසසමුදයා එසසජාතිකා එසසපභවා.¹

20. එසෙසා වායං භික්ඛවෙ කිනන්දිනො කිංසමුදයො කිඤ්ජාතිකො කිම්පභවො? එසෙසා සලායතනනිදුනො සලායතනසමුදයො සලායතනජාතිකො සලායතනපභවො.²

21. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනන්දිනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං? සලායතනං නාමරූපනිදුනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපභවං.³

22. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිං නිදුනං කිං සමුදයං කිං ජාතිකං කිං පභවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදුනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපභවං.⁴

23. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිනන්දිනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං? විඤ්ඤාණං සඛ්ඛාරනිදුනං සඛ්ඛාරසමුදයං සඛ්ඛාරජාතිකං සඛ්ඛාරපභවං.⁵

24. සඛ්ඛාරං විමේ භික්ඛවෙ කිනන්දිනා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා? සඛ්ඛාරං අවිජ්ජාතිදුනා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපභවා.⁶

25. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරං, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං සලායතනපච්චයා එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සමභවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස සමුදජො ගොති.

26. ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්හි ඉති ඛො පනෙනං චුන්නං. ජාතිපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණං නො වා, යථං වො එඤ්ඤා භොතිති? ජාතිපච්චයා භනෙන ජරාමරණං. එවා නො එඤ්ඤා භොති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්හි.

27. භවපච්චයා ජාතිති ඉති ඛො පනෙනං චුන්නං. භවපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජාති නො වා, යථං වො එඤ්ඤා භොතිති? භවපච්චයා භනෙන ජාති. එවං නො එඤ්ඤා භොති: භවපච්චයා ජාතිති.

1. එසසපභවා, ඡ්ජසං. 2. සලායතනපභවා, සසා.
3. නාමරූපපභවා, සසා. 4. විඤ්ඤාණපභවා, සසා. 5. සඛ්ඛාරපභවා, සසා.
6. අවිජ්ජාපභවා, ඡ්ජසං.

28. උපාදනපච්චයා හවොති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. උපාදන-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ භවො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
උපාදනපච්චයා හනෙත භවො එවං නො එත්ථ භොති: උපාදනපච්චයා
භවොති.

29. තණ්හාපච්චයා උපාදනනති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. තණ්හා-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදනං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
තණ්හාපච්චයා හනෙත උපාදනං. එවං නො එත්ථ භොති: තණ්හාපච්චයා
උපාදනනති.

30. වෙදනාපච්චයා තණ්හාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. වෙදනා-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
වෙදනාපච්චයා හනෙත තණ්හා. එවං නො එත්ථ භොති: වෙදනාපච්චයා
තණ්හාති.

31. එසසපච්චයා වෙදනාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. එසස-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
එසසපච්චයා හනෙත වෙදනා. එවං නො එත්ථ භොති: එසසපච්චයා
වෙදනාති.

32. සලායතනපච්චයා එසෙසාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. සලා-
යතනපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ එසෙසා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සලායතනපච්චයා හනෙත එසෙසා. එවං නො එත්ථ භොති: සලායතන-
පච්චයා එසෙසාති.

33. නාමරූපපච්චයා සලායතනනති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං.
නාමරූපපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සලායතනං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? නාමරූපපච්චයා හනෙත සලායතනං. එවං නො එත්ථ භොති:
නාමරූපපච්චයා සලායතනනති.

34. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං.
විඤ්ඤාණපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ නාමරූපං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? විඤ්ඤාණපච්චයා හනෙත නාමරූපං. එවං නො එත්ථ භොති:
විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති.

35. සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. සඛ්ඛාර-
පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සඛ්ඛාරපච්චයා හනෙත විඤ්ඤාණං. එවං නො එත්ථ භොති: සඛ්ඛාර-
පච්චයා විඤ්ඤාණනති.

36. අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. අවිජ්ජා පච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? අවිජ්ජාපච්චයා භනෙන සඛ්ඛාරා. එවං ඡනා එත්ථ භොති: අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති.

37. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ භුලෙනපි එවං වදෙථ. අහමපි එවං වදමි: ඉමසමිං¹ සති ඉදං භොති, ඉමසසුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති - යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්ඛා, තණ්ඛාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසා සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො භොති.

38. අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවීරුගනීරොධො සඛ්ඛාරනීරොධො, සඛ්ඛාරනීරොධො විඤ්ඤාණනීරොධො, විඤ්ඤාණනීරොධො නාමරූප නීරොධො, නාමරූපනීරොධො සලායතනනීරොධො, සලායතනනීරොධො එසසනීරොධො, එසසනීරොධො වෙදනානීරොධො, වෙදනානීරොධො තණ්ඛානීරොධො, තණ්ඛානීරොධො උපාදානනීරොධො, උපාදානනීරොධො භවනීරොධො, භවනීරොධො ජාතීනීරොධො, ජාතීනීරොධො ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නීරොධො භොති.

39. ජාතීනීරොධො ජරාමරණනීරොධොති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. ජාතීනීරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණනීරොධො ඡනා වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? ජාතීනීරොධො භනෙන ජරාමරණනීරොධො. එවං නො එත්ථ භොති: ජාතීනීරොධො ජරාමරණනීරොධොති.

40. භවනීරොධො ජාතීනීරොධොති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. භවනීරොධො නු ඛො භික්ඛවෙ ජාතීනීරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති? භවනීරොධො භනෙන ජාතීනීරොධො එවං නො එත්ථ භොති: භවනීරොධො ජාතීනීරොධොති.

1. ඉති ඉමසමිං, සීමු.

41. උපාදානතිරොධා භවතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. උපාදානතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ භවතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? උපාදානතිරොධා භනෙත භවතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො භවතිරොධොති.

42. තණ්හාතිරොධා උපාදානතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තණ්හාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදානතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? තණ්හාතිරොධා භනෙත උපාදානතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො උපාදානතිරොධොති.

43. වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. වෙදනාතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හාතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? වෙදනාතිරොධා භනෙත තණ්හාතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො වෙදනාතිරොධොති.

44. එසසතිරොධා වෙදනා නිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. එසසතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනාතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? එසසතිරොධා භනෙත වෙදනාතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො වෙදනාතිරොධොති.

45. සලායතනතිරොධා එසසතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. සලායතනතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ එසසතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? සලායතනතිරොධා භනෙත එසසතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො සලායතනතිරොධොති.

46. තාමරූපතිරොධා සලායතනතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තාමරූපතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සලායතනතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? තාමරූපතිරොධා භනෙත සලායතනතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො තාමරූපතිරොධො සලායතනතිරොධොති.

47. විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරූපතිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. විඤ්ඤාණතිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තාමරූපතිරොධො තො වා, කථං වො එඤ්ඤාතිරොධොති? විඤ්ඤාණතිරොධා භනෙත තාමරූපතිරොධො. එවං තො එඤ්ඤාතිරොධො විඤ්ඤාණතිරොධො තාමරූපතිරොධොති.

48. සඛ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති ඉතී ඛො පනෙනං චූත්තං. සඛ්ඛාරනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙව විඤ්ඤාණනිරොධො නො වා, කථං වො ඵඤ්ඤාණනිරොධො? සඛ්ඛාරනිරොධා භනෙන විඤ්ඤාණ නිරොධො. ඵවං නො ඵඤ්ඤාණනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධොති.

49. අවිජ්ජානිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධොති ඉතී ඛො පනෙනං චූත්තං. අවිජ්ජානිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙව සඛ්ඛාරනිරොධො නො වා, කථං වො ඵඤ්ඤාණනිරොධො? අවිජ්ජානිරොධා භනෙන සඛ්ඛාරනිරොධො. ඵවං නො ඵඤ්ඤාණනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධොති.

50. සාධු භික්ඛවෙව. ඉතී ඛො භික්ඛවෙව කුමෙහපි ඵවං වදෙඵ. අහමපි ඵවං වදාමි: ඉමසමිං අසති ඉදං ත භොති, ඉමසං නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති - යදීදං අවිජ්ජානිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධො, සඛ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූප නිරොධා සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධා ඵසසනිරොධො, ඵසස නිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හා නිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරා මරණං සොකපට්ඨෙදෙවදුක්ඛද්දෙමතස්සු-පායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඛබ්බස්ස නිරොධො භොති.

51 අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙව ඵවං ජාතන්තා ඵවං පසස්සන්තා චුක්ඛන්තං වා පට්ඨාවෙසාථ: අහොසිමහ¹ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤානං, ත නු ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කීනනු ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කථනනු ඛො අහොසිමහ අතීතමඤ්ඤානං, කීං සුචා කීං අහොසිමහ නු ඛො මයං අතීතමඤ්ඤානන්ති. නො භෙතං භනෙන.

52. අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙව ඵවං ජාතන්තා ඵවං පසස්සන්තා අප-රන්තං වා අධාවෙසාථ:² භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤානං, ත නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤානං, කීනනු ඛො භවිස්සාම අනාගත-මඤ්ඤානං, කථනනු ඛො භවිස්සාම අනාගතමඤ්ඤානං, කීං සුචා කීං භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමඤ්ඤානන්ති. නො භෙතං භනෙන.

53. අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙව ඵවං ජාතන්තා ඵවං පසස්සන්තා ඵතරති වා පට්ඨප්පන්තං අඤ්ඤානං³ අජ්ඣන්තං කථමකපි අස්සථ:⁴ අහනනුඛොසමී, නො නු ඛොසමී, කීනනු ඛොසමී, කථනනු ඛොසමී, අහනනු ඛො සතෙතා කුතො අගතො, සො කුභිධොමී භවිස්සන්ති. නො භෙතං භනෙන.

1 අහෙහුමහා, සඤා. අහෙහුමහ - අඤ්ඤානං 2. පට්ඨාවෙසාථ, මජ්ඣ. සඤා.
3. පට්ඨප්පන්තං අඤ්ඤානං අරමහ, සඤා. පට්ඨප්පන්තං මඤ්ඤානං අජ්ඣන්තා, මජ්ඣ.
4. කථං කපීඨ, සඤා.

54. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ ඵලං ජානනා ඵලං පසසනා ඵලං වදෙය්‍යාථ: සජ්ඣා නො ගරු, සජ්ඣිගාරවෙච ච¹ මයං ඵලං වදෙමාහි.² නො හෙතං හනෙතං.

55. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ ඵලං ජානනා ඵලං පසසනා ඵලං වදෙය්‍යාථ: සමණො නො ඵචමාහ,³ සමණචචතෙත ච මයං⁴ ඵලං වදෙමාහි. නො හෙතං හනෙතං.

56. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ ඵලං ජානනා ඵලං පසසනා අඤ්ඤං සජ්ඣාරං උද්දිසෙය්‍යාථාහි. නො හෙතං හනෙතං.

57. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ ඵලං ජානනා ඵලං පසසනා යානි කානි පුපුභමණ්ඩ්‍රාසමණානං වතකොතුතලමිඤ්ඤානි, තානි සාරතො පච්චාගචෙජ්ඣයාථාහි. නො හෙතං හනෙතං.

58. තනු භික්ඛවෙ⁵ යදෙව තුමහාකං සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙව තුළමහ වදෙථාහි.⁶ ඵචමහනෙතං.

59. සාධු භික්ඛවෙ. උපතීතා ඛො මෙ තුළමහ භික්ඛවෙ ඉමිතා සන්දිට්ඨිකෙන ඛමෙමන අකාලිකෙන එහිපසසිකෙන ඔපනසිකෙන පච්චතතං වෙදිතඛෙත වඤ්ඤාහි. සන්දිට්ඨිකො “අයං භික්ඛවෙ ඛමෙමො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චතතං වෙදිතඛෙතො වඤ්ඤාහි”ති. ඉති යනතං වුතතං, ඉදමෙතං පච්ච වුතතං.

60. තිණ්ණං ඛො පන භික්ඛවෙ සනතිපාතා ගබ්හසාචකකනති හොති: ඉධ මාතාපිතරො සනතිපතීතා හොනති, මාතා ච න උතුනී හොති, ගකිඛෙඛො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙච තාච ගබ්හසාචකකනති හොති. ඉධ මාතාපිතරො ච සනතිපතීතා හොනති, මාතා ච උතුනී හොති, ගකිඛෙඛො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙච තාච ගබ්හසාචකකනති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො සනතිපතීතා හොනති, මාතා ච උතුනී හොති, ගකිඛෙඛො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති, ඵලං තිණ්ණං සනතිපාතා ගබ්හසාචකකනති හොති.

61. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා තච වා දස වා මාසෙ ගබ්හං කුච්ඡිතා පරිහරති මහතා සංසයෙන ගරුඤ්ඤාරං⁷. තමෙතං භික්ඛවෙ මාතා නචන්තං වා දසන්තං වා මාසානං අච්චයෙන විජායති මහතා සංසයෙන ගරුඤ්ඤාරං. තමෙතං ජාතං සමානං සකෙත ඥාතිතෙන පොසෙති. ඥාතිතං හෙතං භික්ඛවෙ⁸ අරිගස්ස විතයෙ යදිදං මාතුචඤ්ඤං.

1. සජ්ඣිගාරවෙතෙච, ඝා 2. වදෙය්‍යාමාහි, ඝා. මයං වදෙමාහි, PTS. සි-කළුච්චි.
3. සමණො ඵචමාහ, ඝා. මජ්ඣ. 4. සමණො ච තාම මයං, මජ්ඣ. සමණො ච තාම මයං, ඝා. PTS සමණො ච වත මයං, සි කළුච්චි.
5. තනු ඛො භික්ඛවෙ, සිඉ. 6. වදෙය්‍යාථාහි, ඝා. 7. ගරුඤ්ඤාරං, ඝා.
8. ඥාතිතං භික්ඛවෙ, සි කළුච්චි.

62. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනියා¹ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනියා යාති තාති² කුමාරකානං කීලාපනකාති තෙහි කීලති:
සෙය්‍යපීදං- වඩ්ඛකං³ සචකං මොක්ඛවිකං⁴ විබ්බුලකං⁵ පතතාලුහකං
රථකං ධනුකං.

63. ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො වුද්ධිමනියා⁶ ඉන්ද්‍රියානං පරිපාක-
මනියා පඤ්චෙති කාමගුණෙහි සමපටිනො සමඛිතිගුණො⁷ පරිවාරෙති: චක්ඛු
විඤ්ඤායොහි රූපෙහි ඉට්ඨෙති කතොති මනාපෙති පියරූපෙහි කාමුප-
සංභිතෙති රජනීයෙහි,⁸ සොතවිඤ්ඤායොහි සදදදෙහි -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤා-
යොහි ගතෙති. -පෙ- ජීව්‍හාවිඤ්ඤායොහි රසෙහි -පෙ- කායවිඤ්ඤායොහි
ථොට්ඨිධෙහි ඉට්ඨෙති කතොති මනාපෙති පියරූපෙහි කාමුපසංභිතෙති
රජනීයෙහි.

64. සො චක්ඛුකා රූපං දිඤ්චා පියරූපෙ⁹ රූපෙ සාරජ්ඣති, අපපිය-
රූපෙ රූපෙ බ්‍යාපජ්ඣති.¹⁰ අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො,
තඤ්ච වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං යථාභුතං තපපජානාති යත්ඨසා
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධ-
විරොධං සමාපනො යං කීඤ්චී වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජෙඤ්ඤාසාය
නිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අභිනන්දනො අභිවදනො අජෙඤ්ඤාසාය
නිට්ඨතො උපපජ්ඣති නන්දී. යා වෙදනාසු නන්දී තදුපදනං. තස්සුපදන
පච්චයා,¹¹ හවො, හචපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොක
පරිදෙව දුක්ඛද්‍රෙමසුපායාසා සමභවන්ති, එවමෙනස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකඛකිස්ස සමුදයො හොති. සොතෙන සදදං සුඤ්චා -පෙ- සාතෙන
ගතං සාධිතා-පෙ- ජීව්‍හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨිධං
ච්ඡිත්තා. -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ සාරජ්ඣති, අපපිය-
රූපෙ ධම්මෙ බ්‍යාපජ්ඣති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො,
තඤ්ච වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං යථාභුතං තපපජානාති යත්ඨසා
තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිභෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධ-
විරොධං සමාපනො යං කීඤ්චී වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං
වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජෙඤ්ඤාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං
වෙදනං අභිනන්දනො අභිවදනො අජෙඤ්ඤාසාය නිට්ඨතො උපපජ්ඣති
නන්දී. යා වෙදනාසු නන්දී තදුපදනං තස්සුපදනපච්චයා හවො, හචපච්චයා
ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛද්‍රෙමසුපායාසා
සමභවන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස සමුදයො හොති.

1. වුද්ධිමනියා, ස්‍යා.   2. යාති, සී.   3. වඩ්ඛකං ස්‍යා. සී. කත්ථී.
4. මොක්ඛවිකා, සී.   5. විබ්බුලකං, ස්‍යා.   6. වුද්ධිමනියා, ස්‍යා.
7. සමඛිතිගුණො, ස්‍යා.   8. රජනීයෙහි පෙමනීයෙහි, ස්‍යා.
9. පියරූපෙ භාරජ්ඣති, සී.වු.   10. අපපියරූපෙ බ්‍යාපජ්ඣති, සී.වු.
11. තස්ස උපදනපච්චයා, ස්‍යා.

65 ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපුජ්ඣති අරහං සම්මා සමුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස-දමමසාරපි සන්ධා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභිකාං, සස්සමණ්ඩ්‍රාභමණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣකල්‍යාණං පරිපොසානකල්‍යාණං සාන්ධං සඛ්‍යඤ්ජනං, කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණොති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසමී වා කුලෙ පච්චාජානො,¹ සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතන සඤ්ඤාං පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉතිපටිසඤ්චිකඛති: සම්මාධො සරාමාසො රජාපථො, අඛොසාකාසො පඛච්ජා; තසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා ඵකන්ධ-පරිපුණ්ණං ඵකන්ධපරිපුඤ්ඤාං සඛධලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං; යනසු තාභං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති චන්ධාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ජෙත්සන්ධි. සො අපරෙතන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛක්ඛං පහාය, මහන්තං වා භොගක්ඛක්ඛං පහාය, අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය, මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය, කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති චන්ධාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ජති.

66. සො ඵලං පඛච්ජතො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛාසාථ්වසමා-පන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති. නිභිත-දණ්ඩො නිභිතසප්පො ලජ්ජි දයාපන්නො සඛචපාණභුතභිතානුකමපි විහරති අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති. දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛිඛි අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරී වීරතො මේථුනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා පේතො² පච්චසිඤ්ඤා අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං³ වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය⁴ පටිවිරතො භොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදය, අමුත්‍ර සුත්වා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ඛාතං වා සක්ඛාතා සභිතාතං වා අනුපපදතා සමඤ්ඤාරුමො සමඤ්ඤතො සමඤ්ඤනඤ්ඤි සමඤ්ඤකරණීං වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය⁵ පටිවිරතො භොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදගඛිගමා පොරී බහුජ්ඣකන්ධා බහුජ්ඣකන්ධා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. සමථප්පලාපං පහාය සමථප්පලාපා පටිවිරතො භොති: කාලවාදී භුතවාදී අන්ධවාදී ධම්මවාදී විතගවාදී තිඛානචති. වාචං භාසිතා⁶ කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තචති. අන්ධසංගිතං.

1. පච්ජාජානො, සඤ්ඤා 2. පේතො, සඤ්ඤා 3. පිසුණා, සි. කච්චි
4. පිසුණවාචා, සි කච්චි 5. ඵරුසාවාචා, සි කච්චි. 6. භාසිතාභොති, සඤ්ඤා.

67. සො ඤිජගාමභුතගාමසමාරමා; පටිච්චතො හොති. එකභතතිකො හොති රතභුජරතො¹ විරතො විකාලභොජනා. නවමඤ්චාදිතවිසුකදසානා පටිච්චතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනධානා පටිච්චතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චතො හොති. ජානරූපරජනපටිගහණා පටිච්චතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිගහණා පටිච්චතො හොති. ආමකමංසපටිගහණා පටිච්චතො හොති. ඉඤ්චිකුමාරිකපටිගහණා² පටිච්චතො හොති. දුස්සිද්ධපටිගහණා පටිච්චතො හොති. අජෙලකපටිගහණා පටිච්චතො හොති. කුකුඤ්චසුකරපටිගහණා පටිච්චතො හොති. හජීගමාසාවලවෘත්තපටිගහණා පටිච්චතො හොති. බෙතනවජ්ඣපටිගහණා පටිච්චතො හොති. දුතෙය්‍යපඤ්ඤාමහානුගොගා පටිච්චතො හොති. කගචිකකයා පටිච්චතො හොති. කුලාකුච - කංසකුච - මානකුචා පටිච්චතො හොති. උකෙකාවන - වඤ්චන - තිකති - සාවිශොගා³ පටිච්චතො හොති. ඡේදන - වධ - ඛනිත - විපරාමොස⁴ - ආලොප - සභසාකාරා පටිච්චතො හොති.

68. සො සනතුචො; හොති කායපරිහාරියෙන⁵ විචරෙන කුච්චිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම පක්කිසකුණො⁶ යෙන යෙනෙව ඛෙති, සපතනභාගෙව ඛෙති, එවමෙව භික්ඛු සනතුචො; හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්චිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව⁷ පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඛකෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති.

69. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිතනග්ගාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහි. යත්ඛාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනසා; පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාචෙය්‍යං, නසා සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොහෙත සංඤ්ඤා සුඤ්ඤා - පෙ - සාහෙත ගතිං සාහිඤ්ඤා - පෙ - ජීවහාය රසං සාහිඤ්ඤා - පෙ - කායෙත චොධාධානං ජුහිඤ්ඤා - පෙ - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිතනග්ගාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහි. යත්ඛාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනසා; පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාචෙය්‍යං, නසා සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති.

---

1. රතභුජරතො, මජ්ඣ. සං. PTS.   2. ඉඤ්චිකුමාරි පටිගහණා, සි-කළුව. 3. සාවිශොගා, සං.   4. විපරාමාසා, සි-කළුව. 5. කායපරිහාරියෙන, මජ්ඣ. සං. PTS. සි-කළුව. 6. පක්කිසකුණො, මජ්ඣ. සං.   7. සො යෙන යෙනෙව, මජ්ඣ.

70. සො අභික්ඛනෙන ජට්ඨකනෙන සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ජිතෙ ජසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛිකාපිපතනවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරජසාචකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගගෙ සිතෙ නිසිනෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

71. සො ඉමිනා ව අරියෙත සීලසඛකේත සමනනාගතො, ඉමිනා ව අරියෙත ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමනනාගතො, ඉමිනා ව සතිසමපජඤ්ඤාන¹ සමනනාගතො විවිතතං සෙනාසතං හජ්ඣි: අරඤ්ඤං රුකඛමුලං පඛබ්බං කන්දරං ශිරිගුහං සුසාතං වතපඤ්ඤං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්චාභතතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකනෙතො නිසීද්ධි පලලඛිතං ආගුජ්ඣා, උජ්ජං කාගං ජණ්ඩාය, පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙතො.

72. සො අභිජ්ඣාං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣේත වෙතසො විහරති, අභිජ්ඣාය විතතං ජරිසොධෙති බ්‍යාපාදපඤ්ඤාය පභාය අබ්‍යාපනතවිතෙනා විහරති සඛබ්බපාණභුතනිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපඤ්ඤාය විතතං පරිසොධෙති. පිතමිඳ්ධං² පභාය විගතපිතමිඳ්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤාදි සතො සමපජානො. පිතමිඳ්ධා විතතං පරිසොධෙති. උඛ්ඛවචකුකුච්චං පභාය අනුඛ්ඛිතො විහරති අජ්ඣිතතං චූපසනතවිතෙනා. උඛ්ඛවචකුකුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො, විහරති අකථඛකපී කුසලෙසු ධමමෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

73. සො ඉමෙම පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛච්චිකරණෙ විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්චි අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකකං සට්ඨාරං විචෙකජ්ජං පීතිසුඛං පඨමං කුතං³ උපසමපජ්ජ විහරති. සුත ව ජරං භිකුච්චෙ භිකුචු විතකකවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣිතතං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජ්ජං පීතිසුඛං දුතීයං කුතං උපසමපජ්ජ විහරති. පීතියා ව විරාගා උපෙකඛකො -පෙ-තතිශං කුතං උපසමපජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පභාතා දුකඛස්ස ව පභාතා -පෙ- වකුසං කුතං උපසමපජ්ජ විහරති.

74. සො වකුචුතා රුපං දිසවා පියරුපෙ රුපෙ ත සාරජ්ජති.⁴ අපපිඨරුපෙ රුපෙ ත බ්‍යාපජ්ජති. උපට්ඨිතකායසති ව විහරති අපපමාණ-වෙතසො. තඤ්ච වෙතොවිමුඛතීං පඤ්ඤාවිමුඛතීං යථා භුතං පජානාති යත්ථස්ස තෙ ජාපකා අකුසලා ධමමා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො ඵමං අනුරොධවිරොධවිප්පභිතො යං කිඤ්චී වෙදනං වෙදෙහි සුඛං වා දුකඛං වා අදුකඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං තාභිතන්දුහි තාභිවද්ධි තාඤ්ඤාසාය තීට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අතභිතන්දුතො අතභිවද්ධො අතඤ්ඤාසාය තීට්ඨතො යා වෙදනාසු නන්දි සා නිරුජ්ඣති තස්ස තන්දිනිරොධො උපාදත නිරොධො, උපාදනනිරොධො භවතිරොධො, භව-නිරොධො ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධො ජරාමරණං සොකපරිදෙව්දුකඛ-දෙමනසුඛපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමෙතස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛකිස්ස තිරොධො හොති.

1. අරියෙත සතිසමපජඤ්ඤාන, මජ්ඣ. 2. පිතමිඳ්ධං, මජ්ඣ,
3. පඨමජ්ජාතා, සීමු. 4. පියරුපෙ ත සාරජ්ජති. සී.

75. සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා පියරුපෙ සද්දෙ -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාහිඤ්ඤා පියරුපෙ ගන්ධෙ -පෙ- ජ්වහාස රසං සාහිඤ්ඤා පියරුපෙ රසෙ -පෙ- කායෙත ඵොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා පියරුපෙ ඵොට්ඨබ්බෙ -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා පියරුපෙ ධම්මෙ න සාරජ්ඣති. අපිට්ඨප්පෙ ධම්මෙ න බ්‍යාපජ්ඣති. උපට්ඨිතකායසනී ව විහරති අසමානාවෙනසො. තඤ්ඤා වෙතොවිච්ඡිතති. පඤ්ඤා විච්ඡිතති. යථාභූතං පජානාති යජ්ඣස්ස නෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසසා නිරුජ්ඣන්ති. සො ඵලං අනුරොධවිරොධවිප්පහිනො යං කිඤ්ඤා¹ වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං තාහිනන්ති නාහිවදති තාජෙඤ්ඤාසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අනහිනන්ති නො අනහිවදන්ති අනජෙඤ්ඤාසාය තිට්ඨන්තො යා වෙදනාසු නන්දී සා නිරුජ්ඣති. තස්ස නන්දීතිරොධා උපාදානතිරොධො, උපාදාන තිරොධා භවතිරොධො, භවතිරොධා ජාතීතිරොධො, ජාතීතිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵලමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකිකස්ස තිරොධො හොති.

76. ඉමං ඛො මෙ ඤාමෙ ඤාමෙහි සිත්තවෙ සබ්බිනෙතත තණ්හාසබ්බයවිච්ඡිතති. ධාරොථ. සාතිං පන හික්ඛා² කෙවට්ටපුත්තං මහාතණ්හාජාලං³ තණ්හාසබ්බොථ³ පටිමුක්ඛන්ති.

ඉදමචොච භගවා. අතමනා තෙ හික්ඛා භගවතො භාසිතං අභිනන්ති.

මහාතණ්හාසබ්බයසුත්තං අට්ඨමං.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුරසුත්තං

1. ඵලං මෙ සුත්තං ඵකං සමයං භගවා අමෙඤ්ඤා විහරති අසසපුරං තාමි අබ්බානං නිගමො. තත්ථ ඛො භගවා හික්ඛා අමනෙතසි: හික්ඛචො'ති. හදනෙතති තෙ හික්ඛා භගවතො පට්ටස්සොසුං. භගවා ඵතදචොච:

2. සමණොති වො හික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජානාති. ඤාමෙහි ව පන කෙ ඤාමෙහති පුට්ඨා සමානා සමණමානා පටි ජානාථ. තෙසං වො හික්ඛවෙ ඵලං සමඤ්ඤානං සතං ඵවිමපට්ඨඤ්ඤානං සතං “යෙ ධම්මා සමණකරණා ව බ්‍රාහ්මණකරණා ව තෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සාම. ඵලං තො අමානං සමඤ්ඤා ව අගං සච්චා භවිස්සති පට්ඨඤ්ඤා ව භූතා. යෙසඤ්ඤා මයං විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතහිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරං⁴ පරිභුඤ්ජාම, තෙසං තෙ කාරා අමෙහසු මහපථලා භවිස්සන්ති මහාතිසංසා. අමානං කඤ්ඤොචායං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඤා භවිස්සති සඵලා සඋදයාති”⁵ ඵලං හි වො හික්ඛවෙ සිත්තවබ්බං.

1. කිඤ්ඤා, PTS. 2. සාතිං හික්ඛා, සි. 3. සබ්බොථ, සි.
4. පරිකාරො, සා. සි.-කථවි. 5. සඋදයාති, සිඞ්ඞ.

3. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා සමණකරණාච ඩ්‍රායමණකරණා ච?

4. ගිරොත්තපෙපන සමන්තාගතා හවිසාමාති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.¹

5. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙපනමනා² සමන්තාගතා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤේ: නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙච භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

6. අාරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛමච: මා වො සාමඤ්ඤඤේ: සතං සාමඤ්ඤඤේ: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො හවිසාති උත්තානො: විචචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ච. තාය ච පන පරිසුද්ධිමනොසමාචාරතාය නෙචත්තානුක්කංසිසාම, න පරං වමභිසාමා'ති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

7. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙපනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො. නත්ථි නො කිඤ්චි³ උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙච භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

8. අාරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛමච: මා වො සාමඤ්ඤඤේ: සතං සාමඤ්ඤඤේ: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො වච්චිසමාචාරො හවිසාති උත්තානො: විචචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ච. තාය ච පන පරිසුද්ධිචචිසමාචාරතාය නෙචත්තානුක්කංසිසාම න පරං වමභිසාමා'ති⁴ එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

9. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙපනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්චිසමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙච භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

10. අාරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛමච: මා වො සාමඤ්ඤඤේ: සතං සාමඤ්ඤඤේ: පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො මනොසමාචාරො හවිසාති උත්තානො: විචචො න ච ජිද්දවා සංවුතො ච තාය ච පන පරිසුද්ධිමනොසමාචාරතාය නෙචත්තානුක්කංසිසාම, න පරං වමභිසාමා'ති එවං ගි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

11. සියො බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තපෙපනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වච්චිසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුපපතො: නො සාමඤ්ඤඤො. නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙච භූට්ඨිං අපචේය්‍යාථ.

1. සික්ඛිතබ්බන්ති, සෘ. 2 ගිරොත්තපෙපනමන, මජ්ඣ. සෘ. PTS.
3. නත්ථි කිඤ්චි, සෘ. 4 නෙචත්තානුක්කංසෙය්‍යාම, මජ්ඣ.
5. වමභිසාමා, මජ්ඣ.

12. ආරොච්ඡාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙද්දාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤාඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ කිඤ්ඤා භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'පරිසුඤ්ඤා නො ආජ්චො හවිසාති උත්තානො විච්චො න ච ජ්ඤාමා සංවුත්තා ච. තාය ච පන පරිසුඤ්ඤා-ජ්චතාය තෙවත්තානුක්ඛංසිසාම, න පරං වමභිසාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

13. සියං ඛො පන භික්ඛවෙ කුමහාකං එවමස්ස: ගිරොත්තපොනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා වචිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජ්චො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාඤ්ඤා. තත්ථි නො කිඤ්ඤා උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව කුට්ඨිං ආපඤ්ඤායාථ.

14. ආරොච්ඡාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙද්දාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤාඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ඤා භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'ඉන්ද්‍රියෙහු ඉත්තඤ්ඤා භවිසාම: චක්ඛිතා රූපං දිඤ්ඤා න නිමිත්තඤ්ඤාති නානුබ්බසඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තියකරණ-මේතං චක්ඛිත්ථිං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙය්ගං, තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤාම, රක්ඛිසාම චක්ඛිත්ථිං, චක්ඛිත්ථිං සංවරං ආපඤ්ඤාම. සොතෙත සද්දං සුත්වා -පෙ- සාතෙත ගඤ්ඤා සාගිත්ථිං -පෙ- ජ්චතාය රසං සාගිත්ථිං -පෙ- කායෙත ඵොට්ඨබ්බං ජුහිත්ථිං -පෙ- මත්තං ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාති නානුබ්බසඤ්ඤානඤ්ඤාති. යන්තියකරණමේතං මනිත්ථිං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙය්ගං, තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤාම, රක්ඛිසාම මනිත්ථිං, මනිත්ථිං සංවරං ආපඤ්ඤාමා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

15. සියං ඛො පන භික්ඛවෙ කුමහාකං එවමස්ස: ගිරොත්තපොනමහා සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා වචිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජ්චො. ඉන්ද්‍රියෙහුමහා ඉත්තඤ්ඤා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාඤ්ඤා. තත්ථි නො කිඤ්ඤා උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව කුට්ඨිං ආපඤ්ඤායාථ.

16. ආරොච්ඡාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙද්දාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාඤ්ඤානං සතං සාමඤ්ඤාඤ්ඤා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ඤා භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? 'භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො හවිසාම. පටිභබ්බා සොතිසො ආහාරං ආහරිසාම: 'නෙව ද්වයා න මද්දා න මණ්ඩිතාය න විභුසනාය, යාවද්දෙව ඉමස්ස කායස්ස සිතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුක්ඛනාය. 'ඉති පුරාණඤ්ඤා වෙදනං පටිභබ්බාමි¹ තමඤ්ඤා වෙදනං න උප්පාදෙසාම.² යාත්‍රා ච මෙ හවිසාති අත්ච්ඡතා ච ඵාසුපිහාරොවා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

1. පටිභබ්බාමි, මජ්ඣ. සා.
2. ත උප්පාදෙසාම, මජ්ඣ. සා.

17. සීයා බො පත භික්ඛවෙ භුමාකං එවමසා: හිරොතතපෙනමා¹ සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා චචිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජ්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තඤ්ඤා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නච්චි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භුට්ඨිං ආපජෙජ්ජයාථ.

18. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානිකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සති උත්තරිං කරණීයො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ජාගරියං අනුසුත්තා හවිසාම: දිවසං චඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙසාමි, රත්තියා පඨමිං යාමි චඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙසාමි, රත්තියා මජ්ඣමිං යාමි දක්ඛිණෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කපෙසසාම පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතා සමපජානා² උච්චානසඤ්ඤං මතභිකරිච්චා, රත්තියා පච්ඡිමිං යාමි පච්චුච්චාය චඩ්ඛමෙත නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙසාමාති³ එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතධං.

19. සීයා බො පත භික්ඛවෙ, භුමාකං එවමසා: හිරොතතපෙනමා: සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා චචිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජ්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තඤ්ඤා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියා අනුසුත්තා. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නච්චි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භුට්ඨිං ආපජෙජ්ජයාථ.

20. ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤානිකානං සතං සාමඤ්ඤානො පරිහාසි සති උත්තරිං කරණීයො කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා හවිසාම: අභික්ඛනොන පටික්ඛනොන සමපජානකාරී, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී, සම්මඤ්ඤේනෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී, සඛ්ඛාපි-පත්තවිචරධාරණේ සමපජානකාරී, අසිතෙ පිතෙ ඛාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී, උච්චාරපසාචකමෙම සමපජානකාරී, ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ භුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරීති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතධං.

21. සීයා බො පත භික්ඛවෙ භුමාකං එවමසා: හිරොතතපෙනමා: සමන්තාගතා, පරිසුඤ්ඤා නො කායසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා චචිසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා මනොසමාචාරො, පරිසුඤ්ඤා ආජ්චො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තඤ්ඤා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරියං අනුසුත්තා, සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා. අලමේත්තාවතා, කතමේත්තාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤානො. නච්චි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භුට්ඨිං ආපජෙජ්ජයාථ.

1 හිරොතතපෙනමා, මජ්ඣ. සා. PTS 2. සතො සමපජානො, මජ්ඣ. 3. පරිසොධෙසාමාති, කච්චි.

22. ආරොමයාමි චො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි චො භික්ඛවෙ: මා චො සාමඤ්ඤාභිකානං භතං සාමඤ්ඤාසො: පරිඤාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විචිත්තං සෙත්තාසනං භජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජරං හිරිගුහං හුසානං වනපභං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහතතං පිණ්ඩපාත-පටික්කනෙනා, නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා, උජ්ජං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතිං උපච්චපෙත්වා. සො අභිජ්ඣා ලොභෙක පහාය විගතාභිජේඤ්ඤ වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්බොපනනවිත්තො විහරති සබ්බපාණ්ණගුහිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. විනමිඳුං පහාය විගතපිනමිඳො: විහරති ආලොක-සඤ්ඤාදී සත්තො සමපජනො. පිනමිඳුං විතතං පරිසොධෙති. උඳුච්ච-කුක්කුච්චං පහාය අනුඳුතො විහරති අජ්ඣන්තං චූපසනනවිත්තො. උඳුච්චකුක්කුච්චා විතතං පරිසොධෙති. වීචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචි-කිචේජ, විහරති අකථඛකපි කුසලෙසු ඛමෙමසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමිජේඤ්ඤායුං, සො යානි ව පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ව බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණාය, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේසිං. තස්ස මෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣංසු. සො අහා යානි ව පොරාණානි ඉණමුලානි, තානි ව බ්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ථි ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරාභාරණායා”ති.¹ සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං,² අභිගචේජ්ජය්‍ය සොමනස්සං-

24. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආබාධිකො අසු පුක්ඛිතො බාලුහ-ගිලානො, හත්තඤ්චස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය,³ ත වස්ස කායෙ බලමත්තා, සොඅපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුළෙචය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමත්තා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අභොසිං පුක්ඛිතො බාලුහගිලානො. හත්තඤ්ච මෙ තච්ඡාදෙසි. ත ව මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා. සොමහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අත්ථි ව මෙ කායෙ බලමත්තාති.” සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අභිගචේජ්ජය්‍ය⁴ සොමනස්සං-

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො බක්ඛිතායාරෙ බදොධා⁵ අසු, සො අපරෙත සමයෙන තමහා බක්ඛිතා මුළෙචය්‍ය සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන,⁶ ත වස්ස කොචි භොගානං වසො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ බක්ඛිතායාරෙ බදොධා අභොසිං. සොමහි ඵතරහි තමහා බක්ඛිතා මුත්තො සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන. තත්ථි ව මෙ කොචි⁷ භොගානං වසො”ති. සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අභිගචේජ්ජය්‍ය සොමනස්සං.

1. දුරභරණයානි, මජ්ඣං. 2. පාමොජ්ජ, මජ්ඣං. 3. ත ඡාදෙය්‍ය, භ්‍යා.
 4. අභිගචේජ, සී කභව. PTS. 5. බදොධා, මජ්ඣං. භ්‍යා.
 6. අබ්‍යයෙන, මජ්ඣං. අභ්‍යයෙන, භ්‍යා. 7. කිඤ්ච, මජ්ඣං. ය්‍යා. PTS.

16. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො දුසො අසස අනන්ධාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන නමහා දුසච්ඡා මුච්චෙවය්‍ය අනන්ධාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙන කාමඛගමො. තස්ස ඵවමස්ස අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අභොසිං අනන්ධාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො, සොලභි ඵතරභි නමහා දුසච්ඡා මුඤ්ඤා අනන්ධාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමොති. සො තනොතිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්චෙත්ථ්‍ය සොමනස්සං.

17. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජෙත්ථ්‍ය, සො අපරෙත සමයෙන නමහා කන්තාරා තිත්ථරෙත්ථ්‍ය සොත්ථිතා අඛ්‍යයෙන,¹ න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො. තස්ස ඵවමස්ස අහං ඛො පුඤ්ඤ සධනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජං සොලභි ඵතරභි නමහා කන්තාරා තිත්ථිණ්ණො සොත්ථිතා අඛ්‍යයෙන,¹ නත්ථි ව මෙ කිඤ්චි භොගානං වයොති. සො තනොතිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්චෙත්ථ්‍ය සොමනස්සං.

18. ඵවමෙව ඛො² භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා ඉණං, යථා රොගං, යථා ඛක්ඛනාගාරං, යථා දුසච්ඡා, යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං, ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ අප්පභිනෙ අත්තති සමිත්තපස්සති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යථා ආතණ්ණං³ යථා ආරොග්ගං, යථා ඛක්ඛනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣෙය්‍යං, යථා ඛෙමන්තභුමි, ඵවමෙව⁴ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභිනෙ අත්තති සමිත්තපස්සති

19. සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පහාය චේතනො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිකරණේ විච්චේවච කාමෙහි ටිට්ඨිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සමිච්චාරං විචේකජං පිතිත්තඛං පඤ්චං කුචානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමිමෙව කායං චචේකජේත පිතිත්තඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවනො කායස්ස චචේකජේත පිතිත්තඛෙන අප්පුට්ඨං⁵ ගොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා නකාපකො⁶ වා නසාපකනෙතවාසි වා කංසථාලෙ නගානීගවුණ්ණානි⁷ ආකිරිතා උදකෙත පරිපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සනෙතය්‍ය⁸, සාස්ස⁹ නගානීගවුණ්ණි සෙතභාසුගතා සෙතභපරෙතා සන්තරමාභිරා පුට්ඨා¹⁰ සෙතභෙන න ව පඤ්ඤෙති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජේත පිතිත්තඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවනො කායස්ස චචේකජේත පිතිත්තඛෙන අප්පුට්ඨං ගොති.

1. අඛ්‍යයෙන, මජ්ඣ. අභ්‍යයෙන, ස්‍යා 2 ඵවං ඛො, ස්‍යා
 3. යථා ආතණ්ණං, ස්‍යා 4 ඵමමෙව ඛො, ස්‍යා 5 අපච්ඡිතං, භීචු.
 6. නකාපකො, මජ්ඣ. ස්‍යා 7 නගානීගවුණ්ණානි, මජ්ඣ.
 8. සංදෙය්‍ය, මජ්ඣ 9 භායං, මජ්ඣ 10. පුට්ඨා, ස්‍යා

20. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකච්චාරුතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙතඥො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරා සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං කුභං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති¹ පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං² හොති. සෙය්‍ය-ථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදො³ උඛතිදොදොකො, තස්ස තෙවස්ස පුරුච්චිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං,⁴ න පච්චිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උතාරුය දිසාය උදකස්සායමුඛං. න දකඛිණාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙත කාලං සමමා ධාරං තානුසවෙචෙජ්ජය්‍ය. අථ ඛො තමභාව⁵ උදකරහදො සිතා වාරිධාරු උඛතිජ්ජනා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංදෙය්‍ය පරිසංදෙය්‍ය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං හොති.

21. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙකඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කාසෙත පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා-ආචිකඛනති: 'උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිභාරී'ති තතීයං කුභං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපජීතිකෙන සුඛෙන අභිසංදෙති පරි-සංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජී-තිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපලිනිතං වා පදුමිනිතං වා පුණ්ඩරීකිනිතං වා අපෙසකච්චාති උපලානි වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති⁶ උදකානුය්‍යතාති අනෙතාතිමුය්‍යපොසිති, තාති යාව චය්‍යා⁷ යාව ච මුලා සිතෙන වාරිතා අභිසන්තාති පරිසන්තාති පරිපුරති පරිපච්චාති. න තෙසං⁸ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජීති-කෙන සුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

22. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පභාතා දුක්ඛස්ස ච පභාතා පුඛෙච භොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඛිගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකඛාසති-පාරිසුඤ්ඤිං චතුත්ථං කුභං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤිත වෙතසා පරිඥොදානෙන ඵරිත්වා තිසිනො හොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤිත වෙතසා පරිඥොදානෙන අපච්චං හොති.

1. අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති, ස්‍යා. 2. අපච්චනං, සීඛු.
 3. උදකරහදො ගම්භිරො, හ්‍යා. 4. උදකස්ස අයමුඛං, මජ්ඣං. ස්‍යා.
 5. තමභා ව, ස්‍යා. 6. සංවච්චාති, ස්‍යා. 7. යාව ච අකා, ස්‍යා.
 8. නාසං, ස්‍යා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔදුලනන ව්‍යෙඪන සසිසං¹ පාරුපිකා² නිසිනෙතා අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදුනෙන වලඪන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤෙන වෙතසා පරියොදුගෙන එරිනිා නිසීනෙතා භොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤෙන වෙතසා පරියොදුගෙන අපච්චං භොති.

23. සො එවං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදුගෙන අතඞ්ගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපනෙත පුඤ්ඤ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඤොපි ජාතියො නිස්සොපි ජාතියො වගස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වත්තාරිගමපි ජාතියො පඤ්ඤාමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතසංඝමපි ජාතිසතසතසංඝමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙපි විවට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවඛොතෙතා එවංවණණා එවමාහාරො එවං- සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා එවං වණණා එවමාහාරෙ එව සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉමුපපනෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋඤ්ඤං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවෙජ්ජයා,³ තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවෙජ්ජයා, සො තමහා⁴ ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චාගවෙජ්ජයා, තස්ස එවමස්සා: 'අහං ඛො සකමහා ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ජිං⁵ තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හී අගොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ජිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං, එවං නිසීදිං, එවං අහාසිං, එවං තුණ්හී අගොසිං. සොමහි තමහා ගාමා සකංගෙව ගාමං පච්චගතො'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඤොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋඤ්ඤං අනෙකච්චිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

24. සො එවං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදුගෙන අතඞ්ගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජපනෙත සත්තානං චුත්‍රාපපාතඤ්ඤාණාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤෙන වකඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති: ච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණිනෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති: -

1. සිසං ඝසා. 2. පාරුපෙකා, මජ්ඣං. 3. අංගවෙජ්ජයා, සීමු. 4. තමහාපි, ඝසා. 5. අංගඤ්ජිං සීමු. අංගවෙජ්, මජ්ඣං.

“ඉමෙ වත භොනොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චිදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකා ඕච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිත්තිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොනොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චිසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිට්ඨෙව චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතොත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුඛපගෙ සතොත පජානාති. සෙය්‍යථාපසසු භික්ඛවෙ ඤේ අකාරා සඤ්ඤා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො මජ්ඣෙ ධිතො පසෙය්‍ය මනුසෙස ගෙහං පච්ඤනොපි තික්ඛමනොපි අනුචක්ඛමනොපි අනුච්චරනොපි, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිට්ඨෙව චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතොත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමුඛපගෙ සතොත පජානාති -පෙ-.

2j. සො එවං සමාහිතො විතො පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානො අතඤ්ඤානේ විගහපකඤ්ඤෙස ඉද්දහුතෙ කමමතිගෙ ධිතො ආනෙඤ්ජප්පතොත ආසවානං බසඤ්ඤායො වතනං අතිතිහ්නාමෙති: සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පසංභො කාමාසාවාපි විතනං විමුච්චති, භවාසවාපි විතනං විමුච්චති, අච්ඡාසවාපි විතනං විමුච්චති. විමුච්චතසමිං විමුච්චතමති ඤ්ඤාණං භොති. ‘භිණ්ණා ජාති, චුඤ්ඤානං චුඤ්ඤානං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්ථන්තායා’ති පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පබ්බතසබ්බෙපෙ උදකරහදෙ අචේජා විපසඤ්ඤානො අතාවලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ධිතො පසෙය්‍ය සුපපිසමුඛකමපි සකඛරකඨලමපි මච්ඡගුමබමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි, තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අචේජා විපසඤ්ඤානො අතාවලො. තත්ථමෙ සුපපිසමුඛකමපි සකඛරකඨලාපි මච්ඡගුමබමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි’ති.¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං පජානාති.

---

1. තිට්ඨන්තමපි - සා.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. සවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමති සුඤ්ඤං භොති. 'ඛිණං ජාති, වුඤ්ඤං, බුඤ්ඤං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉස්සිතතායා'ති පජාතාති.

26. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ ඉතිපි, බුංගම්ණෝ ඉතිපි, නභාතකො ඉතිපි, වෙදගු ඉතිපි, සොත්තියො ඉතිපි, අරියො ඉතිපි, අරහං¹ ඉතිපි.

27. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ භොති? සමිතාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා² පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණෝ භොති.

28. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බුංගම්ණෝ භොති? බාහිතාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බුංගම්ණෝ භොති.

29. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු නභාතකො භොති? නභාතාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නභාතකො භොති.

30. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු භොති? විදිතාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු භොති.

31. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සොත්තියො භොති? නිසුත්තාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොත්තියො භොති.

32. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො භොති? අරකාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො භොති.

33. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං භොති? අරකාස්ස භොනති පාපකා අකුසලා ධම්මා සඛිතිලෙසිකා පොනොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං භොති.

ඉදමච්චො භගවා අත්තමහා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

මහාඅසුපුරසුත්තං නවමං.

1. අරහං - සඤ්ඤා.
2. පොනොහවිකා - මජ්ඣං, භාසා

1. 4. 10.

චූළආස්සපුරසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ගඟවා, අභේඛසු විහරති අස්සපුරං නාම අභිතානං නිගමො. තත්ත ඛො හගවා හික්ඛු ආමනෙතසි හික්ඛ-
වොති. හදනෙතති හෙ හික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා
එතදවොච:

2. සමණා සමණාති වො හික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජාතාති. තුලෙහ ව පත
කෙ තුලෙහති පුට්ඨා සමානා සමණමානාති පට්ඨජානාථ. තෙසං වො
හික්ඛවෙ එවං සමඤ්ජානං සතං එවං පට්ඨඤ්ජානං සතං 'යා සමණසාමීච්චිපට්ඨ-
පදා, තං පට්ඨපදං පට්ඨපජ්ජස්සාම, එවං නො අගං අමානං සමඤ්ජා ව
සච්චා හවිස්සති, පට්ඨඤ්ජා ව භූතා යෙසඤ්ච මයං විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-
හිලානපච්චයභෙසජ්ජපට්ඨකා:රං¹ පට්ඨඤ්ජාම,' තෙසං හෙ කාරු අමෙහසු
මහපථලා හවිස්සන්ති මහානිසංසා. අමානං සඤ්චොමාගං පඛඤ්ජා අච්චඤ්ඤා
හවිස්සති සථලා සඋද්දා'ති එවං හි වො හික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

3. කථඤ්ච හික්ඛවෙ හික්ඛු ත සමණසාමීච්චිපට්ඨපදං පට්ඨපනො හොති?
යස්ස කස්සච හික්ඛවෙ හික්ඛුතො අභිජ්ඣාලස්ස අභිජ්ඣා අපාහිතා හොති,
ඛ්‍යාපනනවිතකස්ස ඛ්‍යාපාදො අපාහිතො හොති, කොඛකස්ස කොඛො
අපාහිතො හොති, උපනාහිස්ස උපනාහො අපාහිතො හොති, මක්ඛිස්ස
මක්ඛො අපාහිතො හොති, පලාහිස්ස පලාහො අපාහිතො හොති,
ඉඤ්ඤාහිස්ස ඉඤ්ඤා අපාහිතො හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං අපාහිතං
හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං අපාහිතං හොති, මායාහිස්ස මායා අපාහිතා
හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා අපාහිතා හොති, මුච්ඡාද්ධස්ස²
මුච්ඡාද්ධස්ස අපාහිතා හොති, ඉමෙහං ඛො අහං හික්ඛවෙ සමණමලානං
සමණදෙසානං සමණකසවානං³ ආපාසිකානං ඨානානං දුග්ගතිච්චෙදනියානං
අපාහානා ත සමණසාමීච්චිපට්ඨපදං පට්ඨපනොති වදාමි. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ
මච්ඡං තාම⁴ ආවුඛජාතං උභයො ධාරං පිතතිසිතං, තදස්ස සඛ්ඤාපියා
සමපාරාතං සමපලිච්චෙසිතං⁵, තථුපමාහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුතො
පඛඤ්ජං වදාමි.

1. පට්ඨකා:රෙ - සා. 2. මුච්ඡාද්ධකස්ස - මජ්ඣ. 3. සමණකසවානං - සා. 4. මහජනනාම - සා. 5. සමපලිච්චෙසිතං - සා.

4. නාහං භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිකස්ස සඛ්ඤාපිධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අවෙලකස්ස අවෙලකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රජෝජලලිකස්ස රජෝජලලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උදකොරොහකස්ස උදකොරොහකමනෙතන¹ සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලිකස්ස රුක්ඛමුලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අබ්බොකාසිකස්ස අබ්බොකාසිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උබ්බට්ඨකස්ස උබ්බට්ඨකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ පරියායහතතිකස්ස පරියායහතතිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ මනනජ්ඣායකස්ස² මනනජ්ඣායකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ ජට්ටකස්ස ජට්ටකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

5. සඛ්ඤාපිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස³ අභිජ්ඣා පභිසෙථ, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිසෙථ, කොධතස්ස කොධො පභිසෙථ, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිසෙථ, මකඛිස්ස මකෙබ්බා පභිසෙථ, පලාසිස්ස පලාසො පභිසෙථ, ඉඤ්ඤකිස්ස ඉඤ්ඤා පභිසෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසෙථ, මායාවිස්ස මායා පභිසෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා, පභිසෙථ, මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මුච්ඡාදිට්ඨී පභිසෙථ, තසමනං මිත්තාමච්චා ඤ්ඤතිසාලොතිතා ජාතමෙව නං සඛ්ඤාපිකං කරෙය්‍යං, සඛ්ඤාපිකතතමෙව සමාදපෙය්‍යාං: “ඵහි නිං හදුමුඛ, සඛ්ඤාපිකො හොති සඛ්ඤාපිකස්ස නෙ සතො සඛ්ඤාපිධාරණ-මනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදො පභිසිස්සති, කොධතස්ස කොධො පභිසිස්සති, උපනාහිස්ස උපනාහො පභිසිස්සති, මකඛිස්ස මකෙබ්බා පභිසිස්සති, පලාසිස්ස පලාසො පභිසිස්සති, ඉඤ්ඤකිස්ස ඉඤ්ඤා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාවිස්ස මායා පභිසිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මුච්ඡාදිට්ඨී පභිසිස්සති”ති. යසමා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ සඛ්ඤාපිකමපී ඉධෙකච්චං පසාමි අභිජ්ඣාලු-බ්‍යාපනනවිතතං කොධතං උපනාහිං මකඛිං පලාසිං ඉඤ්ඤකිං මච්ඡරිං සඨං මායාචිං පාපිච්ඡං මුච්ඡාදිට්ඨිං, තසමා න සඛ්ඤාපිකස්ස සඛ්ඤාපිධාරණ-මනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

1. උදකොරොහණමනෙතන - මජ්ඣ, සං. 2. මනනජ්ඣාසිකස්ස - සං. 3. අභිජ්ඣාලුස්ස පුත්තලස්ස - සං.

6. අවෙලකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රජෝජලුලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උදකොණ්ඩකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රුක්ඛමුලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- අබොකාසිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උබ්බට්ඨකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- පරියායභතතිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- මනනඡ්ඤායකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ජට්ටකස්ස වෙ භික්ඛවෙ ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිඡ්ඤාලුසු අභිඡ්ඤා පභිඥෙථ, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිඥෙථ, කොධතස්ස කොධො පභිඥෙථ, උපතාහිස්ස උපතාභො පභිඥෙථ, මනඤ්ඤා මනෙඛා පභිඥෙථ, පලාසිස්ස පලාසො පභිඥෙථ, ඉසුකිස්ස ඉසුසා පභිඥෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිඥෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිඥෙථ, මායාවිස්ස මායා පභිඥෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිඥෙථ, භ්‍රම්මාදිට්ඨිකස්ස භ්‍රම්මාදිට්ඨි පභිඥෙථ, තමේතං මිත්තාමච්චා කුඤ්ඤාලොභිතා ජාතමෙව නං ජට්ටකං කරෙය්‍යං, ජට්ටකතතමෙව සමාදපෙය්‍යං: “ඵහි ත්වං හදුමුඛ, ජට්ටකො හොහි, ජට්ටකස්ස තෙ ඤනො ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිඡ්ඤාලුසු අභිඡ්ඤා පභිඤ්ඤති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිඤ්ඤති, කොධතස්ස කොධො පභිඤ්ඤති, උපතාහිස්ස උපතාභො පභිඤ්ඤති, මනඤ්ඤා මනෙඛා පභිඤ්ඤති, පලාසිස්ස පලාසො පභිඤ්ඤති, ඉසුකිස්ස ඉසුසා පභිඤ්ඤති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිඤ්ඤති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිඤ්ඤති, මායාවිස්ස මායා පභිඤ්ඤති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිඤ්ඤති, භ්‍රම්මාදිට්ඨිකස්ස භ්‍රම්මාදිට්ඨි පභිඤ්ඤති”ති. යසමා ච බො අහං භික්ඛවෙ ජට්ටකමපි ඉධෙකච්චං පසාමි අභිඡ්ඤාලුං බ්‍යාපනනවිතතං කොධතං උපතාහිං මනඤ්ඤා පලාසිං ඉසුකිං මච්ඡරිං සඨං මායාවිං පාපිච්ඡං භ්‍රම්මාදිට්ඨිං, තසමා න ජට්ටකස්ස ජට්ඨාධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණසාමීච්චපට්ටදං පට්ටභොතො හොති? යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ භික්ඛනො අභිඡ්ඤාලුසු අභිඡ්ඤා පභිතා හොති, බ්‍යාපනනවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිතො හොති, කොධතස්ස කොධො පභිතො හොති, උපතාහිස්ස උපතාභො පභිතො හොති, මනඤ්ඤා මනෙඛා පභිතො හොති, පලාසිස්ස පලාසො පභිතො හොති, ඉසුකිස්ස ඉසුසා පභිතා හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිතං හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පභිතං හොති, මායාවිස්ස මායා පභිතා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිතා හොති, භ්‍රම්මාදිට්ඨිකස්ස භ්‍රම්මාදිට්ඨි පභිතා හොති, ඉමෙසං බො අහං භික්ඛවෙ සමණමලාතං සමණදෙශාතං සමණකසටාතං ආපාසිකාතං ධාතාතං දුක්ඛභීවෙදතියාතං පභානාසමණසාමීච්චපට්ටදං පට්ටභොතාති වදාමි.

8. සො සබ්බෙහි ඉමෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධර්මෙහි විසුඤ්ඤාමත්තානං සමනුපස්සාති තස්ස සබ්බෙහි ඉමෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධර්මෙහි විසුඤ්ඤාමත්තානං සමනුපස්සාතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කාශො පස්සමන්ති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං චෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

9. සො මේඤ්ඤාසහගතෙන චේතසා එකං දීඝං ඵරිතො විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුතීයං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේඤ්ඤාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤා¹ ඵරිතො විහරති. කරුණාසහගතෙන චේතසා එකං දීඝං ඵරිතො විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුතීයං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිතො විහරති. මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දීඝං ඵරිතො විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුතීයං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිතො විහරති. උපෙකඛාසහගතෙන² චේතසා එකං දීඝං ඵරිතො විහරති, තථා දුතීයං, තථා තතීයං, තථා චතුතීයං.³ ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිතො විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ පොකඛරණී අචේතාදිකා සාතොදිකා සිතොදිකා⁴ සෙතකා සුපතිත්ථා රමිණීයා, පුරත්ථිමාය චෙපි දීඝාය පුරිසො⁵ ආගච්ඡෙය්‍ය සමමාහිතතො; සමමපරෙතො කිලුතො; තසිතො පිපාසිතො. - සො තං පොකඛරණී ආගමි පිතෙය්‍ය උදකපිපාසං, පිතෙය්‍ය සමමපරිලාභං. පච්ඡිමාය චෙපි දීඝාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පෙ - උත්තරාය චෙපි දීඝාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය - පෙ - දකුණිකාය චෙපි දීඝාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය. පෙ - යතො කුතො චෙපි තං පුරිසො⁵ ආගච්ඡෙය්‍ය සමමාහිතතො; සමමපරෙතො කිලුතො; තසිතො පිපාසිතො, සො තං පොකඛරණී ආගමි පිතෙය්‍ය උදකපිපාසං, පිතෙය්‍ය සමමපරිලාභං.

11. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ ඛත්තියකුලො චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මපිතයං ආගමි ඵලං මේතනං කරුණං මුද්දිතං උපෙකඛං⁶ භාවෙතො ලහති අජකිතනං චූපසමං. අජකිතනං චූපසමං සමණසාමිච්චපිපදං⁷ පටිපන්නොති වදුම්. මුතමණකුලො චෙපි - පෙ - වෙය්‍යකුලො චෙපි - පෙ - සුද්දකුලො චෙපි - පෙ - යස්මා කස්මා චෙපි කුලො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිතං ධම්මපිතයං ආගමි ඵලං මේතනං කරුණං මුද්දිතං උපෙකඛං භාවෙතො ලහති අජකිතනං චූපසමං. අජකිතනං චූපසමං සමණසාමිච්චපිපදං පටිපන්නොති⁸ වදුම්.

1. අබ්‍යාපජේඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. උපෙකඛාසහගතෙන, සීමු මජ්ඣ. සෘ. PTS.
 3. චතුතීයං, මජ්ඣ. සෘ. චතුතීයං උඤ්ඤාමධො, PTS
 4. අචේතාදිකා, සාතොදිකා, සිතොදිකා, මජ්ඣ. සෘ. PTS 5. චෙපි පුරිසො, සෘ.
 6. උපෙකඛං, කස්මි. 7. තමහං සමණසාමිච්චපිපදං. මජ්ඣ. සෘ.
 8. පටිපන්නො හොතිති වදුම්, සෘ.

12. ඛන්ධියකුලා වෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ඤානො හොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨොච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරති. ආසවානං ඛයා සමිණො හොති. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි -පෙ- වේසාකුලා වෙපි -පෙ- පුද්දකුලා වෙපි -පෙ- යඤ්ඤා කස්මා වෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ඤානො හොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨොච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරති. ආසවානං ඛයා සමිණො හොති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති

චූළඅක්ඝපුරසුත්තං දසමං.

මහායමකවග්ගො චතුසො.

භග්ග වග්ගස්ස උද්දානං.

භිඤ්ඤාසංලවනං¹ පරිභාදාං පාපිමතො² පුතසච්චතිසෙධො³ වණණපසිදානාදි ව⁴ ඉන්ද්‍ර කෙවච අක්ඝපුරං ජපිලොතාති.^{5*}

1. භිඤ්ඤාසංලවනං, සී. භිඤ්ඤාසංලවනං, ඡා. 2. පරිභාදාං පඤ්ඤාවග්ගො සී. පරිහරිතාං පඤ්ඤාවග්ගො, මජ්ඣ. 3. පුත සච්චතිසෙධො, සී. පුතසච්චතිසෙධො, මජ්ඣ. 4. බ්‍රාහ්මණණ පසිදානාදි, සී. බ්‍රාහ්මණණපසිදානා, මජ්ඣ. 5. භග්ගො කෙවචචසුත්තං ජපිලොතාති, සී. භග්ගො වින්ද්‍රකෙවචචඅක්ඝපුර ජපිලොතා, මජ්ඣ. * භිඤ්ඤාසංලවනං පරිහරිතාං පඤ්ඤාවග්ගො සච්චතිසෙධො බ්‍රාහ්මණණපසිදානාදිතා භිවචකෙවචච අක්ඝපුර ජපිලොතාති, සී.බ්‍ර.

5. චූළයමකවග්ගො

1. 5. 1.

සාලෙය්‍යකසුත්තං

1. එවං මේ සුතං: එකං සමීයං භගවා හොසලෙසු වාචිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි

2. අස්සොසුං ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා: “සමිණො ඛු පුඤ්ඤා ගොතමො සකාසුභෙතා සකාසුඤ්ඤා පඤ්ඤානො කොසලෙසු වාචිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං සාලං අනුසාදෙතො. තං ඛො පන භවන්තං¹ ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අඛුඤ්ඤානො: ඉතිපි ඤො භගවා අරහං සමිමාසලබ්බුඤ්ඤො විජ්ජාචරණං සමපන්නො සුගතො ලොකච්ඡිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රහ්මො භගවා. ඤො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බසමිකං, සසමණ්ණාසමිකං පඤ්ඤා සදෙවමනුස්සං සං අභිඤ්ඤා² සමිකන්තො පච්චෙදෙති. ඤො ඛමමං දෙදෙසති අද්ධිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සන්ථං සඛ්‍යඤ්ඤං. කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරිතං පකාසෙති. සාබ්බු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තො හොති”ති.

3. අථ ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමංසු. උපසඛකමිත්තො අපොකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්තො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනිතං කථං සාරාණීයං³ වික්ඛාරෙත්තො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පනාමෙත්තො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ භගවතො සන්තිකො නාමගොතනං සාලෙත්තො එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චෙ භුණ්භිභුණා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා භගවන්තං එතදවොච්චො:

4. කො චු ඛො හො ගොතම භෙදු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති?⁴ කො පන හො ගොතම භෙදු කො පච්චගො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති?

5. අඛමමචරිතො විසමචරිතො භෙදු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. ඛමමචරිතො සමචරිතො භෙදු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

1. භගවන්තා, සි. 2. අභිඤ්ඤා, සි. කථවි. 3. සාරණීයං, මජ්ඣං.
4. උපපජ්ජන්ති, සි. 5. ඛො පන භවං, සහ.

6. න ඛො මධං ඉමස්ස භොතො භොතමස්ස සඛිඤ්ඤානන භාසිතස්ස වින්දාරෙන අත්ථං අවිභවනාස්ස වින්දාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු නො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මධං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඛිඤ්ඤානන භාසිතස්ස වින්දාරෙන අත්ථං අවිභවනාස්ස වින්දාරෙන අත්ථං ආජාතෙය්‍යාමාහි. තෙන හි ගහපතයො චුණ්ඨං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිත්‍යාමිති. එවං භොති ඛො සාලොග්ගකා චූළමණ්ණගහපතිකා ගහවතො පච්චස්සොසුං ගහවා එතදවොච:

7 තිවිධං ඛො ගහපතයො කාශෙන අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති. චතුඤ්චිධං වාචාය අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති. තිවිධං මනසා අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති.

8. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කාශෙන අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාති හොති ලුඤ්ඤා¹ ලොභිතපාණි හතපහතෙ තිවිච්චො අදයාපනො² පාණභුතෙසු.³ අදින්නාදුහි ඛො පන භොති, යං නං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා අදින්නං⁴ ඵෙය්‍යභවිධානං ආදානං භොති. කාමේසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන භොති, යා තා මාතුරකඤ්ඤා පිතුරකඤ්ඤා මාතෘපිතුරකඤ්ඤා⁵ තාතුරකඤ්ඤා හභිනීරකඤ්ඤා ඤ්ඤිතීරකඤ්ඤා ගොතතරකඤ්ඤා ධම්මරකඤ්ඤා⁶ සසාමකා සපරිදුණ්ඤා, අත්තමස්සො මාලාගුණපරිකඤ්ඤාපි, තථාචාපු වාරිතතං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කාශෙන අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති.

9. කථංඤ්ච ගහපතයො චතුඤ්චිධං වාචාය අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදි හොති සභාගතො⁷ වා පරිසගතො⁸ වා ඤ්ඤතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො රාජකුල මජ්ඣගතො වා අභිනීතො සකඤ්චුච්චො⁹ 'එකමො¹⁰ පුරිස යං ජානාහි නං වදෙති'ති. සො අජානං වා ආහ ජානාමිති, ජානං වා ආහ න ජානාමිති, අපස්සං වා ආහ පස්සාමිති, පස්සං වා ආහ න පස්සාමිති. ඉති අතතගෙතු වා පරතෙතු වා ආමස කිඤ්චිකභගෙතු වා සම්පජාතමුතා භාසිතා හොති. පිසුණ්වාචො¹¹ ඛො පන භොති: ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදග, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදග. ඉති සමග්ගානං වා හෙතතා¹² හිත්තානං වා අනුපාදානා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනඤ්චි වග්ගකරණිං¹³ වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසාවාචො¹⁴ ඛො පන භොති. යා සා වාචා අණ්ඨකා¹⁵ කකකසා පරකච්චකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනතං අසමාධිසංවතතතිකා, තථාචාපි වාචං භාසිතා හොති. සම්පජාලාපි ඛො පන භොති: අකාලවාදී අභුතවාදී අතසාවාදී අධම්මවාදී අවිතයවාදී අතිධාවචිං වාචං¹⁶ භාසිතා¹⁷ අභාලොන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අතසාසංභිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුඤ්චිධං වාචාය අධම්මවරියා විසම්මරියා හොති.

1. ලුඤ්ඤා දුරුණො, මජ්ඣං. 2. අලජ්ජි අදයාපනො, සා.
3. සඤ්චපාණභුතෙසු, මජ්ඣං. සා. 4. නං අදින්නං, මජ්ඣං. සා. PTS.
5. මාතෘපිතුරකඤ්ඤා, සීලු PTS. පොඤ්ඤා නචි
6. ධම්මරකඤ්ඤා, සීලු. තච්චි. 7. ගහගතො, සා.
8. පරිසගතො, සා. 9. සකඤ්චුච්චො, සා. 10. එමිං හො, PTS; සී කච්චි.
11. පිසුණ්වාචො, සා. මජ්ඣං. පිසුණ්වාචො, පන, සී. කච්චි. 12. භෙදෙසා, මජ්ඣං.
13. වග්ගකරණිං, සී, කච්චි. 14. ඵරුසාවාචො, මජ්ඣං. සා.
15. කණ්ඨකා, මජ්ඣං. 16. අතිධාවචිං, සී. කච්චි.
17. භාසිතා හොති, සා.

10. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විහම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො, අභිජ්ඣාලො හොති; යං තං පරස්ස පරචිතඤ්ඤාපකරණං තං අභිජ්ඣාතා¹ හොති. 'අභො චත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. ඛ්‍යාපනතච්චෙතො ඛො පන හොති පද්ධතී මනසඛිකපො: ඉමෙ සත්තා කඤ්ඤානඤ්ඤා වා, වජ්ඣනඤ්ඤා වා, උච්ඡිජ්ජනඤ්ඤා වා විතස්සනඤ්ඤා වා මා වා අභෙසුං² ඉති වා'ති. මිච්ඡාදිට්ඨිං³ ඛො පන හොති විපරිතදස්සනො: නන්චි දින්නං, නන්චි සිට්ඨං, නන්චි හුතං, නන්චි හුකට්ඨකකථාතං කම්මානං එලං විපාකො, නන්චි අයං ලොකො, නන්චි පරො⁴ ලොකො, නන්චි මාතා, නන්චි පිතා, නන්චි සත්තා ඕපපාතිකා, නන්චි ලොකෙ සමණ්ණාසභිණො සම්මානාතා⁵ සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා පච්චෙදෙනති'ති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විහම්මචරියා හොති.

11. එවං අධම්මචරියා විහම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමෙධකච්චො සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං. විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.⁶

12. තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙත ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති. චතුඛිනිධං වාචාය ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති. තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති.

13. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං කායෙත ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො: පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති: තිහිතදණ්ඩො තිහිතසන්තො ලජ්ජි දයාපනො සඛඛපාණභුතතිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානං පටිවිරතො හොති: යං තං පරස්ස පරචිතඤ්ඤාපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා තං තාදින්නං⁷ ජෙට්ඨසඤ්ඤාතං අරඤ්ඤා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති: යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතාපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා ගභිනීරකම්මා ඤ්ඤානීරකම්මා නොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩො, අනතමිසො මාලාගුණපරිකම්මතතාපි, තථාරාපාසු ත මාරිතතං ආපජ්ජිතං හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙත ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති.

1. අභිජ්ඣාතා, මජ්. PTS. 2. මා වා අභෙසුනති, භා.
 3. මිච්ඡාදිට්ඨිකො, මජ්. භා. සී. කච්චි 4. පරලොකො, සී. කච්චි.
 5. සම්මානාතා, මජ්. සී. කච්චි 6. උපපජ්ජන්ති, සී. 7. තං තං අදින්නං, භා.

14. කථංඤ්ඤා ගහපතයො චතුඤ්ඤාං වාචායා ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො, මුසාවාදො පහාය මුසාවාදා පටිච්චරතො හොති: සභාගතො¹ වා පරිසගතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො³ 'එහඤ්ඤා' පුරිස යං ජානාසී තං වදෙති'ති. සො අජානං⁴ වා ආහ න ජානාමිති, ජානං වා ආහ ජානාමිති, අපසාං වා ආහ න පසාමිති,⁵ පසාං වා ආහ පසාමිති. ඉති අත්තගෙඤ්ඤා වා පරගෙඤ්ඤා වා ආමිතකිඤ්ඤාකඤ්ඤා වා න සමපජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණං වාචං⁶ පහාය පිසුණං වාචං⁷ පටිච්චරතො හොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්ත අත්තානා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අත්තානා අමුසං හෙදාය ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතං සභිතානං වා අනුපාදනා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤාරතො සමඤ්ඤානද්දි සමඤ්ඤාරණිං වාචං⁸ භාසිතා හොති.

එරුසං වාචං⁹ පහාය එරුසං වාචං¹⁰ පටිච්චරතො හොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමිතියා හදායඤ්ඤා පොරි බහුජනකතනා බහුජනමනාපා තථාරුපිං වාචං භාසිතා හොති. සමච්චාරාපං පහාය සමච්චාරාපා පටිච්චරතො හොති: කාලවාදී භූතවාදී අත්චවාදී ධම්මවාදී විකල්පවාදී, නිධානවතිං වාචං භාසිතා¹¹ කාලොක සංපදෙසං පරියන්තවතිං අත්තසංභිතං. එමං ඛො ගහපතයො චතුඤ්ඤාං වාචායා ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති.

15. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අනභිජ්ඣාසු හොති: යං තං පරස්ස පරිචිතකුප-කරණං, තං තාභිජ්ඣිතා¹² හොති: 'අනො වත යං පරස්ස තං මම අසා'ති. අඛ්‍යාපනනවිතො ඛො පන හොති අපාදුර්ධමනසධිකපෙපා: 'ඉමෙ සත්තා අවෙරා අඛ්‍යාපජ්ඣො¹³ අභිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු'ති. සමමාදිට්ඨි¹⁴ ඛො පන හොති අච්චරිතදස්සනො: 'අත්ච දිත්තං, අත්ච සිට්ඨං, අත්ච නුතං, අත්ච සුකච්චුකකචානං කමමානං එලං විපාකො, අත්ච අයං ලොකො, අත්ච පරො ලොකො, අත්ච මානා, අත්ච පිතා, අත්ච සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ච ලොකෙ සමණ්ණිකමණා සමමිත්තා¹⁵ සමමාපට්චන්තා, ගෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකතා පච්චෙදෙත්තා'ති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සම්මචරියා හොති.

16. එවං ධම්මචරියා සම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො පච්චිධෙකච්චො සත්තා කායස්ස හෙදා පරමමරණං සුගතීං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති.¹⁶

---

1. සභගතයො, ඝා. සිඹු කන්ච. 2. පරිසගතයො, ඝා. සිඹු කන්ච.
 3. සක්ඛි පුට්ඨො, ඝා. 4. එවං හො, PTS, සිඹු කන්ච. 5. ත ජානං. සි.
 6. අපසාමිති, සි. 7. පිසුණංවාචං, සි. කන්ච. 8. පිසුණංවාචං, සි. කන්ච.
 9. සමඤ්ඤාරණිවාචං, සි. කන්ච. 10. එරුසවාචං, සි. කන්ච.
 11. එරුසවාචං, සි. කන්ච. 12. භාසිතා හොති, ඝා.
 13. තාභිජ්ඣිතා, මජ්ඣං PTS. 14. අඛ්‍යාපජ්ජ, මජ්ඣං.
 15. සමමාදිට්ඨිකො ඛො, මජ්ඣං ඝා. සි. කන්ච. 16. සමමිත්තා, මජ්ඣං ඝා.
 17 උපපජ්ජන්ති, සි.

17. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛන්තිසම්මාසාදානං වා සහව්‍යතං¹ උපපජ්ජෙය්‍යන්ති,² ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ඛන්තිසම්මාසාදානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මඤ්ඤාසාදානං වා -පෙ- ගහපතිමිභා සාදානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ගහපතිමිභාසාදානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී

18. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාභුමමකාරාජිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං වාභුමමකාරාජිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං තාවතිංසානං දෙව්‍යතං -පෙ- යමානං දෙව්‍යතං -පෙ- ධුඤ්ඤානං දෙව්‍යතං -පෙ- නිම්මානරතීනං දෙව්‍යතං -පෙ- පරනිම්මිතවසවන්තිනං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං පරනිම්මිතවසවන්තිනං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී

19. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්චියො චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ආහානං දෙව්‍යතං -පෙ- පරිත්තාහානං දෙව්‍යතං -පෙ- අප්පමාණාහානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආහස්සරුතං දෙව්‍යතං³ -පෙ- සුභානං දෙව්‍යතං -පෙ- පරිත්තසුභානං⁴ දෙව්‍යතං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුභකිණ්ණකානං⁵ දෙව්‍යතං -පෙ- වෙහපථ්‍රානං දෙව්‍යතං -පෙ- අවිභානං දෙව්‍යතං -පෙ- අතප්පානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුදස්සානං දෙව්‍යතං -පෙ- සුදස්සිනං දෙව්‍යතං -පෙ- අකතිට්ඨිකානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආකාසානඤ්ඤාසනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්ඤාසනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- ආකිඤ්ඤාසනනුපගානං දෙව්‍යතං -පෙ- නෙවසඤ්ඤාසනඤ්ඤාසනනුපගානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ණං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං නෙවසඤ්ඤාසනඤ්ඤාසනනුපගානං දෙව්‍යතං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී.

1 සබ්‍රහ්මා, මජ්ඣ. සං. PTS. 2. උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, හි
 3. ආහානං දෙව්‍යතං, මජ්ඣ. PTS. පොඤ්ඤාසනනුපගානං
 4. සුභානං දෙව්‍යතං සී. මු. 1. මජ්ඣ. පොඤ්ඤාසනනුපගානං
 5. සුභකිණ්ණානං, මජ්ඣ. සුභකිණ්ණකානං සං. සුභකිණ්ණානං PTS.

20. ආකඛේඛයා වෙ ගතපනඤා ධම්මවාදී සම්මාදී 'අනො වතාහං ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචූළඝනීං දිට්ඨිච ධම්මෙ භසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. ඨානං ඛො පනෙනං චිත්තී යං සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචූළඝනීං දිට්ඨිච ධම්මෙ භසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා. තං කිය්‍යා ගොඤ්ඤා තථා හි සො ධම්මවාදී සම්මාදීති¹.

21. එවං චූළඝන සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා හගචන්තං එතද වොචුං: "අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි, අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තිකක්ඛජ්ජිතං වා උක්ඛක්ඛජ්ජිතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍යා, චූළඝනී වා මහං ආවිජ්ඣෙය්‍යා, අකිකාමෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍යා 'චක්ඛමන්තො රූපානි දක්ඛන්ති'ති, එවිමෙවං² හොතා ගොතමෙන අනෙක- පරියායෙන ධම්මං, පකාසිතො. එතෙ මහං හවන්තං³ ගොතමිං සරණං ගමන්තං ධම්මං භික්ඛුගඛසංඝං. උපසම්පජ්ජ තො හවිං ගොතමො ධාරෙය්‍යා අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතෙ"ති⁴

සාලෙය්‍යකසුඤ්ඤා පඨමං.

1. 5. 2.

වේරඤ්ඤා සුඤ්ඤා

1. එවං. මෙ සුඤ්ඤා: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන වේරඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා සාවඤ්ඤාං පටිච්ඡන්ති කෙනෙවිදෙව කරණීයෙත.

2. අසොසුඤ්ඤා වො වේරඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා. "සමණො ඛු භො ගොතමො සකාසුඤ්ඤා සකාසුඤ්ඤා පට්ඨෙතො සාවඤ්ඤාං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තං ඛො පන හවන්තං⁵ ගොතමිං. එවං කලාසණො කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤො: ඉතීපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො චිත්තචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ දෙවම්බුඤ්ඤානං බුඤ්ඤො හගවා සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං, සසම්මන්බ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවම්බුඤ්ඤාං සං අභිඤ්ඤා⁶ සච්ඡිකන්ථා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකලාසණං මජ්ඣකලාසණං පරිසොසානකලාසණං සාත්ථං සම්ඤ්ඤානං. කෙවලපරි- පුණ්ණං පරිපුඤ්ඤාං බුභව්විතං පකාසෙති. සංචු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති"ති.

1. සම්මාදී, මජ්ඣ. 2. එවිමෙව, මජ්ඣ. සා. 3. හගචන්තං, සී. කජ්චි.
 4. සරණගතෙති, සී. කජ්චි. 5. හගචන්තං, සී. කජ්චි.
 6. අභිඤ්ඤා කජ්චි

3. අපං ඛො වේරඤ්ඤාසුත්තං චූළගමකපට්ඨකා යෙන භගවා තෙනුප-
 සඛකමංසු. උපසඛකමිත්ථි අප්පෙකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්ථි ඵකමන්තං
 නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං
 සාරාණීයං විතීසාරෙත්ථි ඵකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච යෙන භගවා
 තෙනඤ්ඤා පණ්ණාමෙත්ථි ඵකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච භගවතො
 සන්තිසෙත තාමගොන්තං සාවෙත්ථි ඵකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච
 චූළගමකපට්ඨකා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසීත්තා ඛො වේරඤ්ඤාසු-
 ත්ථි චූළගමකපට්ඨකා භගවන්තං ඵතදවොචුං:

4. කො ඤු ඛො භො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමධෙකච්චෙව
 සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
 උපපජ්ජන්ති? කො පන භො ගොතමි හෙතු කො පච්චයො යෙනමධ-
 චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං
 උපපජ්ජන්ති?

5. අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු ඛො ගහපතයො ඵචමධෙකච්චෙව
 සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
 උපපජ්ජන්ති; ධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු ඛො ගහපතයො ඵචමධෙකච්චෙව
 සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති.

6. “න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඛිඛිතෙත්තන භාසිතස්ස
 විජාරෙත අත්ථං අවිභවනස්ස විජාරෙත අත්ථං අඤ්ඤාම. සංචු කො
 හවං ගොතමො තථා ධම්මං ඤෙසෙතු, යථා මයං ඉමස්ස භොතො
 ගොතමස්ස සඛිඛිතෙත්තන භාසිතස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිභවනස්ස විජාරෙත
 අත්ථං අඤ්ඤාමා”ති.

7. තෙන හි ගහපතයො සුණ්ඨං, සංචුඤ්ඤා මනසි කරොථ, භාසිතස්ස මිති.
 ඵචං හොති ඛො වේරඤ්ඤාසුත්තං චූළගමකපට්ඨකා භගවතො පච්චයොසු.
 භගවා ඵතදවොචුං:

8. තිව්ඨං ඛො ගහපතයො කායෙත අධම්මචාරී විසම්චාරී ගොති.
 චතුඛිඛිඨං වාචාය අධම්මචාරී විසම්චාරී හොති. තිව්ඨං මනසා අධම්මචාරී
 විසම්චාරී ගොති.

9. කථඤ්ඤාන ගහපතයො නිව්ඨං කායෙන අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණ්ණිපාති භොති උපද්දා ලොකිතපාණී හතපහතෙ නිව්ඨො අදයාපනො පාණ්ණුතෙසු. අදින්නාදුසි ඛො පන භොති: යනං පරස්ස පරචිත්තපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා අදින්නං ථෙය්‍යසධ්ධාතං ආදාතං භොති. කාමේසු මච්ඡාචාරී ඛො පන භොති: යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතෘපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා හගිතීරකම්මා ඤාතීරකම්මා ලොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සසාමිකා සපරිදණධා, අනතමසො මාලාගුණපරිකම්මනාපි, තථාරූපාසු චාරිතතං ආපජ්ජිතා භොති එවං ඛො ගහපතයො නිව්ඨං කායෙන අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති.

10. කථඤ්ඤාන ගහපතයො චතුර්ඛං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදී භොති: සභාගතො වා පරිසභා නො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකම්පුට්ඨො 'එහච්චො පුරිස යං ජාතාසි තං චදෙති'ති. භො අජාතං වා ආත ජාතාමිති, ජාතං වා ආත න ජාතාමිති, අපස්සං වා ආත පස්සමිති, පස්සං වා ආත න පස්සාමිති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමසකිඤ්ඤිකහෙතු වා සමපජානමුසා භාසිතා භොති. පිත්තකාමාවො ඛො පන භොති: ඉතො සුත්වා අමුත්ත අකඛාතා ඉමේසං හෙදය, අමුත්ත වා සුත්වා ඉමේසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති සමග්ගාතං වා භෙත්තා හින්නාතං වා අනුස්සදාතා, වග්ගාරාමො විග්ගරතො වග්ගනජ්ඣී වග්ගකරණීං වාචං භාසිතා භොති. එරුසාවාවො ඛො පන භොති: යා සා වාචා අණ්ඩකා¹ කකකසා පරකවුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනතා අසමාධි-සංවතතතිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා භොති. සමථපපලාපි ඛො පන භොති: අකාලවාදී අභුතවාදී අනන්ධවාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී අනිධංක-වතීං වාචං භාසිතා² අකාලෙන අනපදෙසං අපරිසන්තවතීං අනන්ධසංභිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුර්ඛං වාචාය අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති.

11. කථඤ්ඤාන ගහපතයො නිව්ඨං මනසා අධම්මචාරී විසම්මචාරී භොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාසු භොති: යං තං පරස්ස පරචිත්ත-පකරණං තං අභිජ්ඣිතා භොති: 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති.

1. කණ්ඩකා - මජ්ඣං, 2. භාසිතා භොති - යා,

බ්‍යාපනනවිනේනා ඛො පන හොති පදුට්ඨමනසධාකපෙපා: ‘ඉඉම සත්තා හඤ්ඤානතු වා ච්ඡිකනතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විතසානතු වා, මා වා අභෙත්‍රං ඉති වා’ති. මිච්ඡාදිට්ඨි¹ ඛො පන හොති විපරීතදස්සනො: නත්ථි දිනනං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකච්ඡුකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි මානා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා: සමමග්ගතා සමමාපට්ටනතා ඉය ඉමිඤ්ච ලොකා: පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා: පච්චදෙනතිති. ඵචං ඛො ගහපතයො කිවිධං මනසා අධම්මචාරී විහමචාරී හොති.

12. ඵචං අධම්මචාරියා විහමචාරියා හෙතු ඛො ගහපතයො ඵචමිඤ්චෙ- කචෙච සත්තා කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං පිතිපානං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

13. තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී හොති. චතුඛිඛිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී හොති. තිවිධං මනසා ධම්මචාරී සම- චාරී භොති.

14. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකචෙචා: පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානා පටිච්චිතො හොති, තිහිතදණ්ඩා තිහිතසන්ථො ලජ්ජී දයාපනේනා සබ්බපාණ- භුතතිතාහුකමපී විහරති. අදිනනාදුතං පහාය අදිනනාදුතා පටිච්චිතො හොති: යනතා පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා, තං තාදිනතං චේයසඤ්ඤාතං න ආදුතා හොති. කාමෙත්‍ර මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙත්‍ර මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති. යා නා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘපිතුරකඛිතා ගාතුරකඛිතා හභිතිරකඛිතා ඤාතිරකඛිතා භොතතරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සසාමිකා සපරිද්දණ්ඩා, අනනමසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, නචාරාපාසු න වාරිතතං ආපජ්ජිතා හොති. ඵචං ඛො ගහපතයො කිවිධං කායෙත ධම්මචාරී සමචාරී හොති.

15. කථඤ්ච ගහපතයො චතුඛිඛිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකචෙචා: මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති: යහාගභතා වා පරිසග්ගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රුජ්ඣුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිජුට්ඨො: ‘ඵචමෙතා: ජුරිස, යං ජානාසි තං චදෙහි’ති සො අජානං වා ආහ න ජානාමිති, ජානං වා ආහ ජානාමිති, අපස්සං වා ආහ න පස්සාමිති, පස්සං වා ආහ පස්සාමි’ති.-

1. මිච්ඡාදිට්ඨිකො - චජ්ජං.

ඉති අතතහෙතු වා පරහෙතු වා ආමසක්ඤ්ඤිකවහෙතු වා හ සමපජ්ඣමුසා භාසිතා හොති. පිග්ගනං වාචං පභාය පිග්ගනාය වාචාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුඤා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්‍ර වා සුඤා හ ඉමෙසං අතඛාතා අමුසං හෙදාය, ඉති භික්ඛාතං වා සන්ධාතා සභිතාතං වා අනුපාදතා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤාරතො සමඤ්ඤනද්දී සමඤ්ඤකරණීං වාචං භාසිතා හොති. එරුසං වාචං පභාය එරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති: යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා මෙමතීයා හදයඛගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමිනාපා, තථාරූපී වාචං භාසිතා හොති. සමථපලාපං පභාය සමථපලාපා පටිවිරතො හොති¹ කාලවෘද්ධී භුතව දී අසාවෘද්ධී ධම්මවෘද්ධී විනයවෘද්ධී, නිධානවතිං වාචං භාසිතා¹ කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංභිතං. එවං බො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මවෘද්ධී සම්මවෘද්ධී හොති.

16. කථංඤව ගහපතයොතිවිධං මනසා ධම්මවෘද්ධී සම්මවෘද්ධී හොති? ඉධ ගහපතයො එකවේවා අනභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරචිත්තපුප්පකරණං තං නාභිජ්ඣිතා හොති: අභො චත යං පරස්ස තං මම් අස්සා'ති. අබ්‍යාපනනවිනෙතා බො පන හොති අපාදුට්ඨමනසඛකප්පා: ඉමෙ සත්තා අචෙරා අබ්‍යාපජ්ඣං අනිසා සුඛි අත්තාතං පටිභරතතුති. සමමාද්ධි² බො පන හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ති දිනනං, අත්ති සිට්ඨං, අත්ති හුතං, අත්ති සුකට්ඨකකචාතං කම්මානං එලං විපාකො, අත්ති අගං ලොකො, අත්ති පරො ලොකො, අත්ති මාතා, අත්ති පිතා, අත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ති ලොකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණො සම්මඤ්ඤා සමමාපටිපතනා යෙ ඉම්ඤ්ඤ ලොකං පරං ච ලොකං සගං අභිඤ්ඤ ංච්ඡිකාළා පවෙදෙනති'ති. එවං බො ගහපතයො තීවිධං මනසා ධම්මවෘද්ධී සම්මවෘද්ධී හොති.

17. එවං ධම්මවුරියා සම්මවුරියා හෙතු බො ගහපතයො එවම්මෙධකවේම සත්තා කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

18. අාකඛෙධග්ග වෙ ගහපතයො ධම්මවෘද්ධී සම්මවෘද්ධී 'අභො මනාභං කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බතනිගමිභාසාලානං වා සභව්‍යතං³ උප-පජෙජ්ජායන්තී, ධාතං බො පනෙතං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා බතනිගමිභාසාලානං වා සභව්‍යතං උපපජෙජ්ජාය. තං කියා මොදු? තථාහි සො ධම්මවෘද්ධී සම්මවෘද්ධී. -

---

1. භාසිතා හොති - සභා.   2. සම්මාද්ධිසීමො - මඡගං.
3. සභමුඝතං - මඡගං ඝභා.

ආකඤ්ඤාය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී 'අහො චතාහං' කායස්ස හෙද පරමමරණං චුග්ගමිණිකාසාලානං වා -පෙ- ගහපතිමහාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති, ධානං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ගහපතිමහාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතුඤ්ඤා භි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී.

19. ආකඤ්ඤාය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී 'අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං වාසුමමිණාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං වාසුමමිණාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතුඤ්ඤා භි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්ඤාය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං භාවකිංසානං දෙව්‍යානං -පෙ- ගාමිනං දෙව්‍යානං -පෙ- කුසිතානං දෙව්‍යානං -පෙ- නිමමානරතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- පරනිමමිතවසවතතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- චුග්ගමිණිකාසාලානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං චුග්ගමිණිකාසාලානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතුඤ්ඤා භි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී.

20. ආකඤ්ඤාය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී 'අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං ආභානං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතුඤ්ඤා භි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී. ආකඤ්ඤාය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සම්මචාරී 'අහො චතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණං පරිවතානානං දෙව්‍යානං -පෙ- අසාමිණිකාසාලානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- පරිවතසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- අසාමිණිකාසාලානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභකිණිකාසාලානං¹ දෙව්‍යානං -පෙ- මෙහප්පලානං දෙව්‍යානං -පෙ- අපිතානං දෙව්‍යානං අභසානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුද්ධානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුද්ධසීනං දෙව්‍යානං -පෙ- අභකිට්ඨිකානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකාසානඤ්ඤායනඤ්ඤායනං දෙව්‍යානං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්ඤායනඤ්ඤායනං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායනඤ්ඤායනං දෙව්‍යානං -පෙ- තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනඤ්ඤායනං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති' ධානං ඛො පනෙනං විජ්ඣති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනඤ්ඤායනං දෙව්‍යානං සහව්‍යතං උපපජේය්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතුඤ්ඤා භි සො ධම්මචාරී සම්මචාරී.

1. සුභකිණිකාසාලං - සීඝ්‍ර සුභකිණිකාසාලං - මජ්ඣ.

21 ආකඤ්ඤායා වෙ ගතපතඤ්ඤා ධම්මචාරී සම්මචාරී අභො වතානං ආසවානං බො ආනාසව වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිවෙඨව ධම්මෙ සංඝං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති' ථානං ඛො පනෙනං විජ්ජති යං භො ආනවානං බො ආනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිවෙඨව ධම්මෙ සංඝං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තං කිංඤ්ඤා තථා හි භො ධම්මචාරී සම්මචාරීති.

22. එවං චූළගමක වෙරඤ්ඤා චූළගමකපඤ්ඤා ගතවන්තං එතද- වොචුං අභිකක්ඛන්තං භො භොතමි, අභිකක්ඛන්තං භො භොතමි. ලසය්‍ය- ථාපි භො භොතමි නිකක්ඛන්තං වා උපකක්ඛන්තං, පටිච්ඡන්තං වා විමරෙය්‍ය, මුළුගායා වා මඤ්ඤා ආවිඤ්ඤාය, අක්ඛිකායෙ වා තෙලුපලෙජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: වකච්ඡිමනෙතා රුපාති දකඛිතතිති, එවමෙචං භොතා භොතමෙත අනෙකපරිත්‍යායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මධං හවන්තා භොතමිං සරණං හච්ඡාම ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුංසඤ්ඤා. උපසංඝො නො හවං භොතමො ධාරෙදු ආජ්ජතඤ්ඤා පාඤ්ඤාපෙතෙ සරණං ගතෙති.

වෙරඤ්ඤාසුතතං දුතියං.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සුතතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හතවා සාමන්ථියං විහරති ජෙතවනෙ ආනාපටිඤ්ඤායා ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො සායනසමයං පතිසලානා චූළගමකා චූළගමකා යෙනායස්මා සාපිපුතො තෙනු පසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා ආයස්මතා සාරිපුතොතන සද්ධිං සමොද්දි. සමොද්දිතියං කථං සාරාණියං¹ විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි, එකමන්තං නිසිතො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදවොච:

2. “දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති ආවුභො චූළගමක. කිතතාවතා නු ඛො ආවුභො දුප්පඤ්ඤාති චූළගමක”ති?

නසථානාති නසථානාතිති ඛො ආවුභො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති චූළගමක. කිඤ්ඤා නසථානාති? ඉදං දුකඛිතති නසථානාති, අයං දුකඛිතමුද්ද- ගොති නසථානාති, අයං දුකඛිතිරොඛොති නසථානාති, අයං දුකඛි- තිරොධිගාමිති පටිපදති නසථානාති. නසථානාති, නසථානාතිති ඛො ආවුභො, තස්මා දුප්පඤ්ඤාති චූළගමක.

1. සාරණියං, මජ්ඣං.

3. සාධාවුසොති ඛො ආයසමා මහාකොඨිචතො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අතීනඤ්ඤා අනුමොදිතා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරි. පඤ්ඤා ආපුච්ඡී:

“පඤ්ඤාවා පඤ්ඤාවාති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පඤ්ඤාවාති වුච්චති”ති?

පජානාති පජානාතීති ඛො ආවුසො, තසමා පඤ්ඤාවාති වුච්චති. කීඤච පජානාතී? ඉදං දුක්ඛතති පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධොති, පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධොමිති පටිපදුති පජානාති. පජානාති පජානාතීති ඛො ආවුසො, තසමා පඤ්ඤාවාති වුච්චති.

4. “විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණනති ආවුසො වුච්චති. කිත්ත වතා නු ඛො ආවුසො විඤ්ඤාණනති වුච්චති”ති?

විජානාති විජානාතීති ඛො ආවුසො, තසමා විඤ්ඤාණනති වුච්චති. කීඤච විජානාති: සුඛංගතිපි විජානාති, දුක්ඛංගතිපි විජානාති, අදුක්ඛමසුඛංගතිපි විජානාති. විජානාති විජානාතීති ඛො ආවුසො, තසමා විඤ්ඤාණනති වුච්චති.

5. “යා වාවුසො පඤ්ඤා, යඤච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා උදුහු විසංඝට්ඨා, ලබ්භා ව පනිමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතු”නති.

යා වාවුසො පඤ්ඤා, යඤච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා නො විසංඝට්ඨා. න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතු. යඤචාවුසො පජානාති නං විජානාති. යං විජානාති නං පජානාති. තසමා ඉමෙ ධම්මා සංඝට්ඨා නො විසංඝට්ඨා. න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුනති.

6. “යා වාවුසො පඤ්ඤා, යඤච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංඝට්ඨානං නො විසංඝට්ඨානං කිං නානාකරණං”නති?

යා වාවුසො පඤ්ඤා, යඤච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංඝට්ඨානං නො විසංඝට්ඨානං පඤ්ඤා භාවෙතබ්බා, විඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤායාං. ඉදං තෙසං නානාකරණනති.

7. “චෙදනා චෙදනාති ආවුසො වුච්චති කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො චෙදනාති වුච්චති”ති?

වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තසමා චේදනාති වුච්චති කිඤ්ච වෙදෙති? සුඛමපි චෙදෙති, දුක්ඛමපි චෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛමපි චෙදෙති. වෙදෙති වෙදෙතිති ඛො ආවුසො, තසමා චේදනාති වුච්චති

8 “සඤ්ඤා සඤ්ඤාති අචුසො වුච්චති කිත්තංචතා හු ඛො ආවුසො සඤ්ඤාති වුච්චති”ති?

සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති. කිඤ්ච සඤ්ඤානාති? නීලකමපි සඤ්ඤානාති, පිතකමපි සඤ්ඤානාති, ලොහිතකමපි සඤ්ඤානාති, මදුනමපි සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාති, සඤ්ඤානාතිති ඛො ආවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති.

9. “යා වාචුසො චේදනා යා ව සඤ්ඤා සඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදුහු විසංසට්ඨා, ලබ්භා ව පනිමෙතං ධම්මානං විනිඤ්ඤාථිඤා විනිඤ්ඤාථිඤා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤා”නති?

යා වාචුසො චේදනා යා ව සඤ්ඤා සඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිඤ්ඤාථිඤා විනිඤ්ඤාථිඤා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤා. යඤ්චාචුසො වෙදෙති තං සඤ්ඤානාති, යං සඤ්ඤානාති තං විජානාති, තසමා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිඤ්ඤාථිඤා විනිඤ්ඤාථිඤා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙඤානති

10. “නිසසචේඨන හාචුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙගි පරිසුද්ධෙන මනො-විඤ්ඤාණෙන කිං නෙය්‍ය”නති?

නිසසචේඨන හාචුසො පඤ්චගි ඉන්ද්‍රියෙගි පරිසුද්ධෙන මනොවිඤ්ඤාණෙන අනනොනා ආකාශොති ආකාශානඤ්චායතනං නෙය්‍යං, අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙය්‍යං, නති කිඤ්චිති ආකිඤ්චාඤ්ඤායතනං නෙය්‍යනති.

11. “නෙය්‍යං පනාචුසො ධම්මං කෙත පජානාති”ති,

නෙය්‍යං ඛො ආවුසො ධම්මං පඤ්ඤාචක්ඛිතා පජානාතිති.

12. “පඤ්ඤා පනාචුසො කිමජජියා”ති?

පඤ්ඤා ඛො ආවුසො අභිඤ්ඤාථා පරිඤ්ඤාථා පභානථාති.

13. කති පතාචුඡසො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති?

ඥො ඛො ආචුඡසො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයා පරතො ච සොසො, යොතිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආචුඡසො ඥො පච්චයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදයාති.

14. කතීහි පතාචුඡසො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතො- විමුක්තිඵලා ච හොති වෙතොවිමුක්තිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා චාති?

පඤ්චහි ඛො ආචුඡසො අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුක්ති- ඵලා ච හොති වෙතොවිමුක්තිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා ච; ඉධාචුඡසො සමමාදිට්ඨි සීලානුග්ගහිතා ච හොති, සුතානුග්ගහිතා ච හොති, සාකච්ඡානුග්ගහිතා ච හොති, සමථානුග්ගහිතා ච හොති, විපස්සනානුග්ගහිතා ච හොති. ඉමෙහි ඛො ආචුඡසො පඤ්චහි අඛෙහති අනුග්ගහිතා සමමාදිට්ඨි වෙතොවිමුක්තිඵලා ච හොති වෙතොවිමුක්තිඵලා- නිසංසා ච පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා චාති.

15. කති පතාචුඡසො හවාති?

තයො මෙ ආචුඡසො ගවා: කාම භවො රූපභවො අරූපභවොති.

16. කථං පතාචුඡසො අයතීං පුතඛභවාහිතිබ්බතති හොතිති?

අවිජ්ජානිවරණනං ඛො ආචුඡසො සත්තානං තණ්හාසඤ්ඤාජනානං නත්‍ර තත්‍රාහිතඤ්ඤා ඵලං අයතීං පුතඛභවාහිතිබ්බතති හෙ තීති.

17. කථං පතාචුඡසො අයතීං පුතඛභවාහිතිබ්බතති න හොතිති?

අවිජ්ජාවිරාගා ඛො ආචුඡසො විජ්ජුප්පාදා තණ්හාතිරොධා ඵලං අයතීං පුතඛභවාහිතිබ්බතති න හොතිති.

18. කතමං පතාචුඡසො පඨමං කියතන්ති?

ඉධාචුඡසො හිකඤ්ච විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ඛමෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විමෙකඤ්චං පිතිසුඛං පඨමං කියතං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චූච්චතාචුඡසො පඨමං කියතන්ති.

19. පඨමං පතාචුඡසො කියතං කතඛහිකන්ති?

පඨමං ඛො ආචුඡසො කියතං පඤ්චහිකං; ඉධාචුඡසො පඨමං කියතං සමාපන්නස්ස හිකඤ්චතො විතසෙකකා ච වත්තති විචාරො ච, පිති ච සුඛඤ්ච විභවකභග්ගතා ච. පඨමං ඛො ආචුචසො කියතං ඵලං පඤ්චහිකන්ති.

1. කති අභිතනති, ජෙසං.

20. පඨමං පනාටුසො කුංචං කතඛගපිප්පතීනං කතඛසමන්තා-ගතන්ති?

පඨමං ඛො ආටුසො කුංචං පඤ්චඛගපිප්පතීනං පඤ්චඛගසමන්තාගතං: ඉධාටුසො පඨමං කුංචං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො කාමච්ඡන්දො පභිනො හොති, බ්‍යාපාදො පභිනො හොති, පීතමිඤ්ඤං පභිනං හොති, උඤ්චච-කුක්කුච්චං පභිනං හොති, විවිකිච්ඡං පභිනා හොති. විතකෙකා ච චන්නති විචාරො ච පීති ච සුඛඤ්ච විතෙතකස්සතා ච. පඨමං ඛො ආටුසො කුංචං එවං පඤ්චඛගපිප්පතීනං පඤ්චඛගසමන්තාගතන්ති.

21. පඤ්චමාති ආටුසො ඉන්ද්‍රියාති නානාවිසයාති නානාගොචරාති, න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්ති, සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආටුසො පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්තානං කිං පටිසරණං, කො ච තෙසං ගොචරවිසයං පච්චනුහොතිති?

පඤ්චමාති ආටුසො ඉන්ද්‍රියාති නානාවිසයාති නානාගොචරාති න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්ති සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආටුසො පඤ්චනනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුහොන්තානං මනොපටිසරණං, මනො ච තෙසං ගොචරවිසයං පච්චනුහොතිති.

22. පඤ්චමාති ආටුසො ඉන්ද්‍රියාති. සෙය්‍යපීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමාති ඛො ආටුසො පඤ්චන්ද්‍රියාති කිං පටිච්ච නිට්ඨන්තිති?

පඤ්චමාති ආටුසො ඉන්ද්‍රියාති. සෙය්‍යපීදං චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං ඉමාති ඛො ආටුසො පඤ්චන්ද්‍රියාති ආශ්‍රං පටිච්ච නිට්ඨන්තිති.

23. ආසු පනාටුසො කිං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

ආසු උසමං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

24. උසමා පනාටුසො කිං පටිච්ච නිට්ඨන්ති?

උසමා ආශ්‍රං පටිච්ච නිට්ඨන්ති.

25. ඉදුනෙව ඛො මයං ආටුසො ආයසමනො සාරිථුත්තස්ස භාසි-තං එවං ආජානාම: ආසු උසමං පටිච්ච නිට්ඨන්ති. ඉදුනෙව ඛො මයං ආටුසො ආයසමනො සාරිථුත්තස්ස භාසිතං එවං ආජානාම: උසමා ආශ්‍රං පටිච්ච නිට්ඨන්ති. යථාකථං පනාටුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො දුට්ඨබ්බොති?

තෙන කාචුසො උපමං තෙ කර්සාමි. උපමායපිටෙකවෙච්ච පිඤ්ඤ පුරිසා භාගිතස්ස අත්ථං ආජාතන්ති. සෙග්ගපාපි ආචුසො තෙලපාදීපස්ස ක්කායතො අච්චං පට්චච ආභා පඤ්ඤායති, ආභං පට්චච අච්ච පඤ්ඤායති, එමමෙච ඛො ආචුසො ආසු උසමං පට්චච තිට්ඨති. උසමා ච ආසුං පට්චච තිට්ඨතිති.

26. තෙච නු ඛො ආචුසො ආසුසඛිධාරා තෙච වෙදනියා ධම්මා, උදහු අඤ්ඤා ආසුසඛිධාරා අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මාති?

න ඛො ආචුසො තෙච ආසුසඛිධාරා තෙච වෙදනියා ධම්මා. තෙච ඛො ආචුසො ආසුසඛිධාරා අභිවිංසු තෙච වෙදනියා ධම්මා, නභිදං සඤ්ඤා-වෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො වුට්ඨානං පඤ්ඤාසෙඨ. යසමා ච ඛො ආචුසො අඤ්ඤා ආසුසඛිධාරා, අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මා, නසමා සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො වුට්ඨානං පඤ්ඤායතිති.

27. යද් නු ඛො ආචුසො ඉමං කායං කති ධම්මා ජහන්ති, අපායං කායො උජ්ඣිතො අචකඛිතො සෙති යපා කට්ඨං අවේතනන්ති?

යද් ඛො ආචුසො ඉමං කායං තසො ධම්මා ජහන්ති: ආසු උසමා ච පිඤ්ඤාණං, අපායං කායො උජ්ඣිතො අචකඛිතො සෙති යපා කට්ඨං අවේතනන්ති.

28. ය්ථායං ආචුසො මනො කාලකතො, යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤා-වෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, ඉමෙසං කිං නානාකරණන්ති?

ය්ථායං ආචුසො මනො කාලකතො තස්ස කායසඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ච්චිකඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. චිත්තසඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ආසු පරිකඛිණො. උසමා වුපසන්නා. ඉන්ද්‍රියාති විපරි-භින්නාති. යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, තස්සපි කායසඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ච්චිකඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. චිත්තසඛිධාරා නිරුද්ධා පටිපාසස්සඤ්ඤා. ආසු අපරිකඛිණො. උසමා අවුපසන්නා. ඉන්ද්‍රියාති විපසන්නාති. ය්ථායං ආචුසො මනො කාලකතො යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධං සමාපන්නො, ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

29. කති පතාචුසො පච්චයා අද්කම්මසුඛාය වේතොවිමුත්තියා සමාපතියාති?

චතතාරො ඛො ආච්ඡසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: ඉධාච්ඡසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බව සොමනස්සදෙමනස්සානං අපභිහමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිඋපිසුද්ධිං චතුත්ථං කාතං උපසමපජ්ජි පිහරති. ඉමෙ ඛො ආච්ඡසො චතතාරො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

30. කති පතාච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති?

ඥො ඛො ආච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආච්ඡසො ඥො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

31. කති පතාච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියාති?

තඤ්ඤො ඛො ආච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො, පුබ්බව අභිසඤ්ඤො. ඉමෙ ඛො ආච්ඡසො තඤ්ඤො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සීතියාති.

32. කති පතාච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා චූළිඨානායාති?

ඥො ඛො ආච්ඡසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා චූළිඨානායා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච මනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා අමනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආච්ඡසො ඥො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා චූළිඨානායාති.

33. යා චායං ආච්ඡසො අපමාණා වෙතොවිමුත්තී, යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුත්තී, යා ච සුඤ්ඤානා වෙතොවිමුත්තී, යා ච අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්තී, ඉමෙ ධම්මා තානට්ඨා වෙච තානාඛ්‍යඤ්ඤානා ච, උදහු ඵකට්ඨා ඛ්‍යඤ්ඤානමෙච තානන්ති?

යා චායං ආවුසො අසාමාණා වෙතොවිමුත්ති යා ච ආකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති යා ච සුඤ්ඤාතා වෙතොවිමුත්ති, යා ච අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති, අතී ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤාතා ච, අතී ච ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා ඵකට්ඨා ඛ්‍යාඤ්ඤාතමෙච නානං.

34. කතමො චාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤාතා ච?

ඉධාචුසො භික්ඛු මෙතනාසභගතෙන වෙතසා ඵකං දීසං ඵරිඤ්ඤා විහරති තථා දුතීයං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරිඨං සඛබ්බි සඛබ්බතතාය සඛබ්බාවන්තං ලොකං මෙතනාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහඤ්ඤාතෙන අසාමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිඤ්ඤා විහරති. කරුණාසභගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා ඵකං දීසං ඵරිඤ්ඤා විහරති. තථා දුතීයං තථා තතීයං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තිරිඨං සඛබ්බි සඛබ්බතතාය සඛබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහඤ්ඤාතෙන අසාමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඤ්ඤා ඵරිඤ්ඤා විහරති. අයං චූච්චතාචුසො අසාමාණා වෙතො විමුත්ති.

කතමා චාවුසො ආකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු සඛබ්බෙසා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නතී ඤ්ඤාචීති ආකිඤ්ඤාසුයතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං චූච්චතාචුසො ආකිඤ්ඤාසු වෙතොවිමුත්ති.

කතමා චාවුසො සුඤ්ඤාතාවෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො චා රුක්ඛමුලගතො චා සුඤ්ඤාභාරගතො චා ඉති පටිසඤ්චීකඛති; සුඤ්ඤාමිදං අතෙතන චා අතතනියෙත චාති. අයං චූච්චතාචුසො සුඤ්ඤාතා වෙතොවිමුත්ති.

කතමා චාවුසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාචුසො භික්ඛු සඛබ්බනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙතො සමාහිං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං චූච්චතාචුසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති.

අයං ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙච නානාඛ්‍යාඤ්ඤාතා ච.

35. කතමො වාචුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මො එකට්ඨා ඛ්‍යඤ්ඤතමෙව නානං?

රුහො ඛො ආචුසො පමාණකරණො, දෙසො පමාණකරණො, මොහො පමාණකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නා- මුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවනා ඛො ආචුසො අපමාණො වෙතො විමුත්ඨියො, අකුප්පා නාසං වෙතොවිමුත්ඨී අඤ්ඤාමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොවිමුත්ඨී සුඤ්ඤා රුහෙන සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන.

රුහො ඛො ආචුසො කිඤ්චනො, දෙසො කිඤ්චනො, මොහො කිඤ්චනො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නාමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවනා ඛො ආචුසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුත්ඨීයො, අකුප්පා නාසං වෙතොවිමුත්ඨී අඤ්ඤාමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොවිමුත්ඨී සුඤ්ඤා රුහෙන, සුඤ්ඤා දෙසෙන, සුඤ්ඤා මොහෙන.

රුහො ඛො ආචුසො නිමිත්තකරණො, දෙසො නිමිත්තකරණො, මොහො නිමිත්තකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නාමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මො. යාවනා ඛො ආචුසො අනිමිත්තො වෙතොවිමුත්ඨීයො අකුප්පා නාසං වෙතොවිමුත්ඨී අඤ්ඤාමකඛායතී. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොවිමුත්ඨී සුඤ්ඤා රුහෙන, සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන.

අයං ඛො ආචුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මො එකට්ඨා, ඛ්‍යඤ්ඤතමෙව නානතතී.

ඉදමචොචායසමා සාපිපුපෙන. අතතමනො ආයසමා මහා භොට්ඨිතො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

මහාවෙදලල සුත්තං නතියං.

1. 5 4.

චූළවෙදල සූතං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රජතභෙ විහරති වෙඵවනෙ කලඤ්ඤතිවාසෙ. අඵ ඛො චිසාඛො උපාසකො යෙන ධම්මදිනා භික්ඛුති තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා ධම්මදිනා භික්ඛුතිං අභිවාදෙචා එකමන්තං කිසිදි. එකමන්තං කිසිනො: ඛො චිසාඛො උපාසකො ධම්මදිනං භික්ඛුතිං එතදවොච:

1. සකකායො සකකායොති අයො චූළවති. කතමො ණු ඛො අයො සකකායො චූභො: භගවතාති?

පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආවුසො විසංඛ උපාදනකඛකා: සකකායො චූභො: භගවතා. සෙය්ඵදං: රුපුපාදනකඛකො වෙදනුපාදනකඛකො සඤ්ඤපාදනකඛකො සඛිංරුපාදනකඛකො විඤ්ඤාණුපාදනකඛකො. ඉමෙ ඛො ආවුසො විසංඛ පඤ්චපාදනකඛකා සකකායො චූභො: භගවතාති.

2. සාචු අයොති ඛො චිසාඛො උපාසකො ධම්මදිනාය භික්ඛුතියා භාසිතං අභිතඤ්චා අනුමොදිචා ධම්මදිනං භික්ඛුතිං උනාරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡි: සකකායසමුදයො සකකායසමුදයොති අයො චූළවති. කතමො ණු ඛො අයො සකකායසමුදයො චූභො: භගවතාති?

යං ආවුසො විසංඛ තණ්හා පොතොභවිකා තඤ්ඤිතසභගතා තඤු තත්ථාතිතඤ්චි, සෙය්ඵදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. අයං ඛො ආවුසො විසංඛ සකකායසමුදයො චූභො: භගවතාති.

3. සකකායතිරොමො සකකායතිරොමොති අයො චූළවති. කතමො ණු ඛො අයො සකකායතිරොමො චූභො: භගවතාති?

යො ඛො ආවුසො විසංඛ තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරගතිරොමො වාසො පටිච්ඤ්ඤො මුතති අතාලයො, අයං ඛො ආවුසො විසංඛ සකකායතිරොමො චූභො: භගවතාති

4. සකකායතිරොමගාමිති පටිපදා සකකායතිරොමගාමිතිපටිපදාති අයො චූළවති. කතමො ණු ඛො අයො සකකායතිරොමගාමිතිපටිපදා චූභො: භගවතාති?

අගමෙව ඛො ආවුසො විසංඛ අරිණො අට්ඨංඛිතිකො මග්ගො සක්කාය-
නිරොධතාමිනීපට්ඨො. චුතතා හගචතා සෙය්ඵදො: සමමාදිට්ඨි සමමා
සංඛකප්පො, සමමාචාරො, සමමාකමමනෙතො, සමමාආර්ථවො, සමමාචාරො, සමමාසති
සමමාසමාසිති.

5. තඤ්ඤව හු ඛො අග්ගෙ උපාදතං තෙව පඤ්චුපාදනකකිං,
උදහු අඤ්ඤං හු ඛො පඤ්චුපාදනකකිං උපාදනනති?

ත ඛො ආවුසො විසංඛ තඤ්ඤව උපාදතං, තෙව පඤ්චුපාදනකකිං,
තඤ්ඤං පඤ්චුපාදනකකිං උපාදතං. ගො ඛො ආවුසො විසංඛ
පඤ්චුපාදනකකිං ජන්දරංගො, තං තත්ථ උපාදනනති.

6. කථං පනගෙය් සක්කායදිට්ඨි භොතීති?

ඉධාචුසො විසංඛ අසුභවො පුපුර්ණො අරියානං අදස්සාචී අරිය-
ධම්මස්ස අකොච්ඤෙ අරියධම්මෙ අච්චිනිතො, සපුර්සානං අදස්සාචී සපුර්ස-
ධම්මස්ස අකොච්ඤෙ සපුර්සධම්මෙ අච්චිනිතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
රූපචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපස්මි වා අත්තානං.
වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා
වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං. සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤ
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං. සංඛාරෙ
අත්තතො සමනුපස්සති, සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සංඛාරෙ,
සංඛාරෙසු වා අත්තානං විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණ-
චන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මි වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායදිට්ඨි භොතීති

7. කථං පනගෙය් සක්කායදිට්ඨි න භොතීති?

ඉධාචුසො විසංඛ සුභවො අරියසාවග්ගො අරියානං අදස්සාචී අරියධම්මස්ස
කොච්ඤෙ අරියධම්මෙ සුච්චිනිතො, සපුර්සානං අදස්සාචී සපුර්සධම්මස්ස
කොච්ඤෙ සපුර්සධම්මෙ සුච්චිනිතො න රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
න රූපචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපස්මි වා
අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, න වෙදනාචන්තං වා
අත්තානං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අත්තානං. න සඤ්ඤං
අත්තතො සමනුපස්සති, න සඤ්ඤාචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා
සඤ්ඤං, න සඤ්ඤාය වා අත්තානං. න සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති,
න සංඛාරචන්තං වා අත්තානං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු
වා අත්තානං. න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණචන්තං
වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණස්මි වා අත්තානං.
ඵවං ඛො ආවුසො විසංඛ සක්කායදිට්ඨි න භොතීති.

8. කතමො පතයො අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගොති?

අයමෙව ඛො ආවුසො විසාඛ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යප්පිදො: සමමාද්දංසී සමමාසඛකපෙපා සමමාවාචා සමමාකම්මනො: සමමා අඤ්චො සමමාවායාමො සමමාසත් සමමාසමාධිති.

9. අරියො පතයො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ස ඛබ්ගො උදුසු අසඛබ්ගොති?

අරියො ඛො ආවුසො විසාඛ අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ස ඛබ්ගොති.

10. අරියෙන ණු ඛො අයො අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛක්ඛා සඛගතිතා, උදුසු තීති ඛකේති අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඛගතිතොති?

ත ඛො ආවුසො විසාඛ අරියෙන අට්ඨබ්බිකෙන මග්ගෙන තයො ඛක්ඛා සඛගතිතා. තීති ච ඛො ආවුසො විසාඛ ඛකේති අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඛගතිතො: යා චාවුසො විසාඛ සමමාවාචා යො ච සමමාකම්මනො: යො ච සමමාඅඤ්චො, ඉමෙ ධම්මා සීලකඛනේ සඛගතිතා. යො ච සමමා වායාමො යා ච සමමාසත් යො ච සමමාසමාධි, ඉමෙ ධම්මා සමාධිකඛනේ සඛගතිතා. යා ච සමමාද්දංසී යො ච සමමාසඛකපෙපා, ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤාකඛනේ සඛගතිතාති.

11. කතමො පතයො සමාධි, කතමො සමාධිතිමිත්තා, කතමො සමාධිපරිකාරා, කතමො සමාධිභාවනාති?

යා ඛො ආවුසො විසාඛ විත්තස්ස එකඟතා අයං සමාධි. චිත්තාචො: සතිපට්ඨානා සමාධිතිමිත්තා. චිත්තාචො: සම්මප්පධානා සමාධිපරිකාරා. යා චෙතසංගෙව ධම්මානං අඤ්චො භාවනා ඛුඤ්ඤිකම්මං, අයං තස්ස සමාධිභාවනාති.

12. කති පතයො සඛාරති?

තයොමෙ ආවුසො විසාඛ සඛාරා: කායසඛාරො චචිසඛාරො චිත්තසඛාරොති.

13. කතමො පතයො කායසඛාරො, කතමො චචිසඛාරො, කතමො චිත්තසඛාරොති?

අය්‍යාසපසායා ඛො ආවුසො විසාඛ කායසඛාරො. චිත්තකඛච්චාරා චචිසඛාරො. සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චිත්තසඛාරොති.

14. කසමා පනග්ගෙ අස්සාසපස්සාසා කායසඛ්ඛාරො? කසමා විතකක විමාර වච්ඡඛ්ඛාරො, කසමා සඤ්ඤා ව චේදනා ව විතතසඛ්ඛාරොති?

අස්සාසපස්සාසා ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකා එනෙ ධම්මා කායපට්ඨාඤා. තසමා අස්සාසපස්සාසා කායසඛ්ඛාරො. පුඛෙඛ ඛො ආවුසො විසාඛ විතකකකඤ්ඤා විමාරොඤ්ඤා පච්ඡා වාචං භිද්දති. තසමා විතකකවිමාර වච්ඡඛ්ඛාරො. සඤ්ඤා ව චේදනා ව චේතසිකා එනෙ ධම්මා විතතපට්ඨාඤා. තසමා සඤ්ඤා ව චේදනා ව විතතසඛ්ඛාරොති.

15. කථං ව පනග්ගෙ සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධසමාපනති භොතිති?

ත ඛො ආවුසො විසාඛ සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස භික්ඛුනො එවං භොති: අහං සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධං සමාපජ්ජස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධං සමාපජ්ජමිති වා, අහං සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධං සමාපන්නොති වා. අථ ඛවාස්ස පුඛෙඛ වථා විතතං භාවිතං භොති යන්තං තථත්තාය උපනෙතිති

16. සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං නිරුජ්ඣන්ති: යදි වා කායසඛ්ඛාරො යදි වා වච්ඡඛ්ඛාරො යදි වා විතතසඛ්ඛාරොති?

සඤ්ඤාවේදසිත නිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං නිරුජ්ඣන්ති වච්ඡඛ්ඛාරො, තතො කායසඛ්ඛාරො, තතො විතතසඛ්ඛාරොති.

17. කථං පනග්ගෙ සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධසමාපනතියා වුට්ඨානං භොති?

ත ඛො ආවුසො විසාඛ, සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධසමාපනතියා වුට්ඨානන්තස්ස භික්ඛුනො එවං භොති: අහං සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධසමාපනතියා වුට්ඨානස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවේදසිත නිරොධසමාපනතියා වුට්ඨානමිති වා, අහං සඤ්ඤාවේදසිතනිරොධසමාපනතියා වුට්ඨිතොති වා. අථ ඛවාස්ස පුඛෙඛ වථා විතතං භාවිතං භොති යන්තං තථත්තාය උපනෙතිති

18. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුතො කතමෙ ධම්මෙ පඨමං උපපජ්ඣති, ගද්දි වා කායසංඛාරො, ගද්දි වා චේතසංඛාරො, ගද්දි වා විතකසංඛාරොති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතස්ස ඛො ආචුඡො විසාඛ භික්ඛුතො පඨමං උපපජ්ඣති විතකසංඛාරො, තභො කායසංඛාරො, තභො චේතසංඛාරොති.

19. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතං පනග්ගෙ භික්ඛුං කති එස්සා ජුසනතිති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතං ඛො ආචුඡො විසාඛ භික්ඛුං තස්සො එස්සා ජුසනති: සුඤ්ඤාතො එස්සො, අනිඡේතතා එස්සො, අපඤ්ඤිතො එස්සොති.

20. සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුතො කිනනිනතං විතතං භොති කිමෙපාණං කිමපඛාරනති?

සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසමාපත්තියා චූට්ඨිතස්ස ඛො ආචුඡො විසාඛ භික්ඛුතො විචේතනිනතං විතතං භොති විචේකපොණං විචේකපඛාරනති.

21. කති පනග්ගෙ වෙදතාති?

තිස්සො ඛො ඉමා ආචුඡො විසාඛ වෙදතා: සුඛා වෙදතා, දුක්ඛා වෙදතා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති.

22. කතමා පනග්ගෙ සුඛා වෙදතා, කතමා දුක්ඛා වෙදතා, කතමා අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති?

යං ඛො ආචුඡො විසාඛ කාසිකං වා මේතසිකං වා සුඛං සාතං වෙදසිතං, අයං සුඛා වෙදතා. යං ඛො ආචුඡො විසාඛ කාසිකං වා මේතසිකං වා දුක්ඛං අසාතං වෙදසිතං, අයං දුක්ඛා වෙදතා. යං ඛො ආචුඡො විසාඛ කාසිකං වා මේතසිකං වා තෙවසාතං නාසාතං වෙදසිතං, අයං අදුක්ඛමසුඛා වෙදතාති.

23. සුඛා පනග්ගෙ වෙදතා කිංසුඛා, කිංදුක්ඛා? දුක්ඛා වෙදතා කිංදුක්ඛා, කිංසුඛා? අදුක්ඛමසුඛා වෙදතා කිංසුඛා කිංදුක්ඛාති?

සුඛා ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනා සිතිසුඛා විපරිණාමදුක්ඛා, දුක්ඛා වෙදනා සිතිදුක්ඛා විපරිණාමසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඝ්ඤාණසුඛා අඤ්ඤාණදුක්ඛාති.

24. සුඛාය පනග්ගෙය වෙදනාය කිං අනුසග්ගො අනුසෙති? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං අනුසග්ගො අනුසෙති? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං අනුසග්ගො අනුසෙතිති?

සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසග්ගො අනුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො අනුසෙතිති.

25. සඛායා නු ඛො අග්ගෙය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසග්ගො අනුසෙති? සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො අනුසෙති? සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො අනුසෙතිති?

න ඛො ආවුසො විසාඛ සඛායා සුඛාය වෙදනාය රාගානුසග්ගො අනුසෙති. න සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො අනුසෙති. න සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො අනුසෙතිති.

26. සුඛාය පනග්ගෙය වෙදනාය කිං පභාතඛෙඛා? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං පභාතඛෙඛා? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං පභාතඛෙඛාති?

සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසග්ගො පභාතඛෙඛා. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො පභාතඛෙඛා. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො පභාතඛෙඛාති.

27. සඛායා නු ඛො අග්ගෙය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසග්ගො පභාතඛෙඛා? සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො පභාතඛෙඛා? සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො පභාතඛෙඛාති?

න ඛො ආවුසො විසාඛ සඛායා සුඛාය වෙදනාය රාගානුසග්ගො පභාතඛෙඛා. න සඛායා දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසග්ගො පභාතඛෙඛා. න සඛායා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසග්ගො පභාතඛෙඛා.

ඉධාචූභො විසාඛ භික්ඛු විවිච්චව්ච කාමෙති චිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සච්චාරං චිච්චෙකජං පිඨිසුඛං පඨමං ක්ඛාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. රුගං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ රුගානුසයො අනුසෙති.

ඉධාචූභො විසාඛ භික්ඛු ඉති පටිගඤ්චිකඛති: 'කුදසු නාමාහං තදයතනං උපසම්පජ්ජ විහරිසාමි, යද්දරියා ඵතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ජ විහරන්ති'ති. ඉති අනුතතරෙසු මිමොසෙකඛසු පිහං උචච්චාපගතො උපසජ්ජති. පිහපච්චායා දෙමනස්සං. පටිසං තෙන පජ්ඣති. න තත්ථ පටිසානුසයො අනුසෙති.

ඉධාචූභො විසාඛ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙච්ච සොමනස්සදොඤ්චෙතස්සානං අත්භමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්ඛාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අවිජ්ජා තෙන පජ්ඣති. න තසා අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති.

28. සුඛාය පතයෙස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

සුඛාය ඛො ආචූභො විසාඛ වෙදනාය දුක්ඛා වෙදනා පටිභාගොති.

29. දුක්ඛාය පතයෙස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

දුක්ඛාය ඛො ආචූභො විසාඛ වෙදනාය සුඛා වෙදනා පටිභාගොති.

30. අදුක්ඛමසුඛාය පතයෙස වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

අදුක්ඛමසුඛාය ඛො ආචූභො විසාඛ වෙදනාය අවිජ්ජා පටිභාගොති.

31. අවිජ්ජාය පතයෙස කිං පටිභාගොති?

අවිජ්ජාය ඛො ආචූභො විසාඛ විජ්ජා පටිභාගොති.

32. විජ්ජාය පතයෙස කිං පටිභාගොති?

විජ්ජාය ඛො ආචූභො විසාඛ විමුහති පටිභාගොති.

33. විමුහතියා පතයෙස කිං පටිභාගොති?

විමුහතියා ඛො ආචූභො විසාඛ තිබ්බාතං පටිභාගොති.

34. තිබ්බානසා පතඥාය කිං පටිභාගොති?

අව්වසරුචූඤා¹ විසාඛ පඤ්ඤාං. තාසකඛි පඤ්ඤානං පටිසන්තං ගහෙත්ථං. තිබ්බානොගඛං හි ආචූඤා විසාඛ බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බාන පරායනං තිබ්බාන පටිඥොසානං. ආකඛිඛමානො ච කුං² ආචූඤා විසාඛ හඟවන්තං උපසඛිකමිතිා එතමිත්ථං. උපවෙජ්ඣාසාසි, යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං බාරෙඥාසාසිති.

අථ ඛො විසාඛො උපාසකො ඛම්මදින්නාස භික්ඛුතිසා භාසිතං අභිනඤ්ඤිතො අනුමොදිතිා උට්ඨායාසකා ඛම්මදින්නා භික්ඛුතිං අභිවාදෙතිා පදකඛිණං කතිා සෙත හගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතිා හඟවන්තං අභිවාදෙතිා එකමිත්තං තිසිද්දි. එකමිත්තං තිසිතො තො විසාඛො උපාසකො යාවතකො අභාසි ඛම්මදින්නාස භික්ඛුතිසා සද්ධිං කථාසලාපො, තං සබ්බං හඟවතො ආරොචෙසි.

එමං චූඤත හගවා විසාඛා උපාසකා එතදවොච: පණ්ණිනා විසාඛ ඛම්මදින්නා භික්ඛුති, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ඛම්ම දින්නා භික්ඛුති. මමඤ්ඤොපි තං විසාඛ එතමිත්ථං. උපවෙජ්ඣාසාසි, අභමපි තං එවමෙවං³ බ්‍යාකරෙඥාසං යථා නං ඛම්මදින්නාස භික්ඛුතිසා බ්‍යාකතං. එතො චෙවෙතසා⁴ අතො, එවමෙතා ධාරෙහීති.

ඉදම්මොච හගවා. අත්තමනො විසාඛො උපාසකො හඟවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

චූළවෙදලලසුතං වතුත්ථං.

1. අව්වසාසි ආචූඤා, මජ්ඣ. 2. ආකඛිඛමානො කුං, සි. 3. එවමෙව, සසා. 4. එතො චෙතසා, සසා.

1. 5. 5.

චූළධම්මසමාදාන සූතං

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. නහු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති: භික්ඛ චොති. හදනෙත්ති භෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං. භගවා එතදචොච:

2. චතතාරමාති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානාති. කතමාති චතතාරි?

අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්චො ආයතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්ත දුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං. අති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛඤ්චො ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං.

3. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛං ආයතීං දුක්ඛ විපාකං?

සත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණා එවංචාදිතො එවංදිට්ඨිතො: නත්ති කාමෙසු දෙතොති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං¹ ආපජ්ජන්ති භෙ ඛො මොඝ්ඛධානි² පරිබ්බාජිකාති පරිචාරෙත්ති. භෙ එවමාහංසු: 'කිං සු නාම භෙ භොනෙත්තා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සාමානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙත්ති?³ හුඛො ඉමිස්සං පරිබ්බාජිකාග තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය ඛාභාය සමඵසොයා⁴ති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. භෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං කීරයං උපපජ්ජන්ති.⁴ භෙ තත්ථ දුක්ඛා තිප්පා⁵ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති. භෙ එවමාහංසු: 'ඉදං ඛො භෙ භොනෙත්තා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සාමානා කාමානං පතානමාහංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙත්ති: ඉමෙහි⁶ මයං කාමභෙත්තු කාමතිදානා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියාමා⁶ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිමනානං පච්චිමෙ මාසෙ මාලුචාභිපාටිකා එලෙය්‍ය, අඵ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුචාභිජං අඤ්ඤකරසමිං. භාලමුලෙ නිපතෙය්‍ය, අඵ ඛො භික්ඛවෙ යා තස්මිං සාලෙ අභිචන්ථා දෙවතා සා භිතා සංවිහා සන්තාසං ආපජේජය්‍ය. අඵ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අභිචන්ථාය දෙවතාය මනනාමච්චා ඤ්ඤිතියාලොභිතා ආරුමිදෙවතා චතදෙවතා රුක්ඛ-දෙවතා ඔහතිතිණ්ඩවතස්සථිසු අභිචන්ථා දෙවතා සඛ්ඛමම සමාගමම එවං සමස්සාසෙය්‍යං:

1. පාතව්‍යතා, මජ්ඣ. සා. PTS. 2. භෙ මොඝ්ඛධානි, සා.
3. පඤ්ඤපෙත්ති, මජ්ඣ. 4. උපපජ්ජන්ති, සී
5. තිබ්බා ඛරා, මජ්ඣ. 6. කාමෙහි, සී, කථච්ච

‘මා හවං තාසී, මා හවං භාසී. අප්පෙව නාමේතං මාලුචා ඤීජං. මොරො වා භිලෙය්‍ය, මහො වා¹ ඛාදෙය්‍ය, දවඛාහො² වා ඛිහෙය්‍ය, වනකම්මකා වා උඤ්චෙය්‍යං, උපවිකා වා උද්දෙය්‍යං³, අඤ්චං වා පනස්සා’ති. අථ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුචාඤ්චං නෙව මොරො භිලෙය්‍ය, න මහො ඛාදෙය්‍ය, න දවඛාහො ඛිහෙය්‍ය, න වනකම්මකා උඤ්චෙය්‍යං, න උපවිකා උද්දෙය්‍යං, ඤීජංව⁴ පනස්ස. තං පාචුස්සකෙන මෙසෙන අභිසාවධං සම්මදෙව විරුලෙය්‍ය. සාස්ස මාලුචාලතා තරුණො මුද්දකා ලොමසා විලම්බී, සා තං සාලං උපතිස්සවෙය්‍ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මී සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය ඵචමස්ස: “ඤ්ච නාම තෙ ගොනෙතා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤිසාලොභිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසඛිතිණ්ණවනස්සඤ්ඤි අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඤ්චෙ අනාගතගතං සමපස්සාමිතා සඛිගමම සමාගමම ඵචං සමස්සා සෙත්ථ: මා හවං භාසී, මා හවං භාසී. අප්පෙව නාමේතං මාලුචාඤ්චං මොරො වා භිලෙය්‍ය මහො වා ඛාදෙය්‍ය දවඛාහො වා ඛිහෙය්‍ය, වනකම්මකා වා උඤ්චෙය්‍යං, උපවිකා වා උද්දෙය්‍යං, අඤ්චං වා පනස්සාති. සුඛො ඉමිස්සා මාලුචාලතාය තරුණාය මුද්දකාය ලොමසාය විලම්බිතාය සමථස්සො”ති. සා තං සාලං අනුපරිහරෙය්‍ය, සා තං සාලං අනුපරිහරිත්ථා උපරි විටභිං කරෙය්‍ය, උපරි විටභිං කරිත්ථා ඔසනං ජනෙය්‍ය, ඔසනං ජනෙත්ථා ගෙ තස්ස සාලස්ස මිහන්තා මිහන්තා ඛිත්ථා තෙ පදලෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අභිවජ්ඣාය දෙවතාය ඵචමස්ස: “ඉදං ඛො තෙ ගොනෙතා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤිසාලොභිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසඛිතිණ්ණවනස්සඤ්ඤි අභිවජ්ඣා දෙවතා මාලුචාඤ්චෙ අනාගතගතං සමපස්සාමිතා සඛිගමම සමාගමම ඵචං සමස්සා සෙත්ථ: මා හවං භාසී, මා හවං භාසී. අප්පෙව නාමේතං මාලුචාඤ්චං මොරො වා භිලෙය්‍ය මහො වා ඛාදෙය්‍ය දවඛාහො වා ඛිහෙය්‍ය වනකම්මකා වා උඤ්චෙය්‍යං උපවිකා වා උද්දෙය්‍යං, අඤ්චං වා පනස්සාති, යඤ්චාහං මාලුචාඤ්චෙඤ්ඤි දුක්ඛා තිස්සා කට්ඨකා වෙදතා වෙදිතාම”ති.

ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ සන්ති ඵකෙ සමණ චූළගමණො ඵචංවාදිතො ඵච දිවසිතො: තස්මි ඤාමෙසු දෙසොති. තෙ කාමෙසු පානව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ මොලිඛඤ්ඤි පරිබ්බජ්ජාති පරිවාරෙත්ති. තෙ ඵචමානංසු:

1. මහො, සා.. සී සාච්චි
 2. වනදහො, මජ්ඣං.
 3. උද්දෙය්‍යං, සී. කාච්චි.
 4. ඤීජං, මජ්ඣං. ඤීජඤ්ච, සා. ඤීජං වා, සී.

කීං - සුභාමි තෙ භොනෙතා යමණච්ඡායමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පසාමානා කාමානං පහානමංගසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති? 'සුඛො ඉමෙසා පරිබොජ්ජාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාත බාහාය සම්ඵසො'ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති කායසා හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. තෙ තත්ථ දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති. තෙ ඵවමාහ සු: ඉදං ඛො භොනෙතා යමණච්ඡායමිණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පසාමානා කාමානං පහානමංගසු. කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. ඉමෙ හි මයං කාමහෙතු කාමචිදනා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගාමා'ති. ඉදං චූළධම්ම භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාසුඛං ආගතීං දුක්ඛවිපාකං.

4. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනාසුඛං ආගතීං දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙච්චා අවෙලාසකා හොති චූළධම්මසමාදානං කත්ථාච්චලොඛනො. න ඵහිගදන්තිකො න තිට්ඨගදන්තිකො, න අභිකට්ඨං න උද්දාසකට්ඨං න නිමිනතණං සාදිගති. සො න කුමභිමුඛා පතිගණකාති, න ඛලොපිමුඛා පතිගණකාති, න ඵලකමිනතරං න දණ්ඩමිනතරං න මුහුලමිනතරං න ද්විතීයං භුඤ්ජමානානං, න භබ්බිනිසා න පායමානාය න පුරිසනතරගතාය, න සබ්බිනිසා, න යත්ථි සා උපට්ඨිවො හොති, න යත්ථ මකභිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිණි, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මේරයං න ථුසොදකං පිබ්බි. -

මසා ඵකාභාරිකො වා හොති ඵකාලොපිකො, ආභාරිකො වා හොති ආලොපිකො, -පෙ- සත්තාභාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. ඵකිසාපි දන්තියා සාපෙති, ද්විතීපි දන්තීහි යාපෙති -පෙ- සත්තභිපි දන්තීහි යාපෙති. ඵකාහිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, ආහිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, -පෙ- සත්තාහිකමපි ආභාරං ආභාරෙති. ඉති ඵචරුපං අභිමාසිකමපි පරිශායගතතභොජනාසුඛොගමිනුසුතො විහරති.

හො සාකහනකඛා වා හොති සාමාකහනෙඛා වා හොති නිවාරහනකඛා වා හොති දඤ්ඤාහනකඛා¹ වා හොති හට්ඨනකඛා වා හොති කණ්ඨනකඛා වා හොති ආවාමහනකඛා වා හොති පිඤ්ඤාකහනකඛා වා හොති තිණ්ඨනකඛා වා හොති හොමයහනකඛා වා හොති. වනමූලප්ලාභාථෙ වා යාපෙති පටන්තඵලහොඪ්.

හො සාණාතිපි ධාරෙති මසාණාතිපි ධාරෙති ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙති පංසුකුලාතිපි ධාරෙති නිර්වාතීපි ධාරෙති අජ්නාතිපි² ධාරෙති අජ්නකඛි-පමපි³ ධාරෙති කුසචිරමපි ධාරෙති වාකචිරමපි ධාරෙති ඵලකචිරමපි ධාරෙති කෙසකමබ්බලමපි ධාරෙති වාලකමබ්බලමපි ධාරෙති උඤ්ඤපකනමපි ධාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙසමස්සලොචනානුගොගමනුසුතෙතා. උබ්බට්ඨකොපි හොති ආයතපටිකඛිතෙතා.⁴ උකකුට්ඨකොපි හොති උකකුට්-කප්පධානානුගොගමනුසුතෙතා,⁵ කණ්ඨකප්පසසිකොපි හොති කණ්ඨකා-පසසමෙ සෙග්ගං කපෙති. සායනභිග්ගමපි උදකොථෙහණානුගොගමනු-සුතෙතා විහරති.

ඉති ඵවරූපං අනෙකවිනිතං කායස්ස ආනාපතපරිනාපනානුගොග-මනුසුතෙතා විහරති. හො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.⁶ ඉදං චූළධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුකඛං ආයතීඤ්ඤං දුකඛිපිපාකං.

6. කතමඤ්ඤං භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුකඛං ආයතීං සුඛ-විපකං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙච්චං පකතීයා තිබ්බරගජාතිකො හොති. සො අභික්ඛණං රුහජං දුකඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංචෙදෙති. පකතීයා තිබ්බදෙ-සජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං දෙසජං දුකඛං දෙමනස්සං පටිසං-චෙදෙති. පකතීයා තිබ්බමොහජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං මොහජං දුකඛං දෙමනස්සං⁷ පටිසංචෙදෙති. සො සකාපි දුකෙඛන සකාපි දෙම-නස්සෙතං⁸ අසුමුඛො⁹ රුදමානො¹⁰ පරිපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරීයං වරති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං චූළධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනදුකඛං ආයතීං සුඛවිපකං.

7. කතමඤ්ඤං භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පනනසුඛඤ්ඤං ආයතීඤ්ඤං සුඛවිපකං?

1. ගඤ්ඤ, සී. 2. අජ්නමිපි, මජ්ඣ. අජ්ජනාතිපි, සො.
3. අජ්නකඛිකමපි, සී. අජ්ජනකඛිකමපි, සො.
4. ආසනපටිකඛිනෙතාපි, සො. 5. උකකුට්ඨකප්පධානමනුසුතෙතා, සී. කප්පමි.
6. උපපජ්ජති, සී. 7. දුකඛදෙමනස්සං, සී. කප්පමි.
8. දෙමනස්සෙතන පුට්ඨො සමාකො, සො. 9. අසුමුඛොපි, මජ්ඣ. සො.
10. ථෙදමානො, සො.

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙව්, පකතියා න තිබ්බරුහජාතිමකා හොති, සො න අභික්ඛණං රුහජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියා න තිබ්බදොසජාතිකො හොති, සො න අභික්ඛණං දොසජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියා න තිබ්බමොහජාතිකො හොති, සො න අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

හො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සට්ඨකකං සව්-
චාරං විචෙකජං පිතීසුඛං පඤ්ඤාං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකක-
විචාරනං චූළඛමා අර්ඤ්ඤානං සම්පජ්ජනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං
අවිචාරං සමාධිජං පිතීසුඛං දුතියං ක්ඛානං¹ උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතියා ච
විරුකා උපෙඛකො ච විහරති සහො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙත
පටිස වෙදෙති යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙකකො' සතිමා සුඛවිභාරි'ති
තතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා
සුඛඛමා සොමනස්ස දොමනස්සානං අත්ඛමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකා-
සත්ථාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො කායස්ස හෙද
පරම්මරණා සුභතීං සකකං ලොභං උපපජ්ජති. ඉදං චූළඛති භික්ඛවෙ
ඛමමසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛඤ්ඤාව ආයතීඤ්ඤා සුඛවිපාකං.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චතතාරි ඛමමසමාදානානීති.

ඉදමචොච හගමා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගචතො හාසිතං අභිනිඤ්ඤන්ති.

චූළඛමමසමාදානසුත්තං පඤ්ඤාමං.

1 දුතිශ්ඤ්ඤානං - ටෙ - චතුශ්ඤ්ඤානං, සං.
2 උපෙකකො මජ්ඣ. සං. PTS. 3. අත්ඛමා, මජ්ඣ.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදානසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: සාවන්ද්‍රියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා: භික්ඛු ආමනොසී: භික්ඛවො'ති. හදනොන'ති හෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

2. යෙභුයොසන භික්ඛවෙ සත්තා: එවංකාමා: එවාඡ්ඤ ඵවංඅභිප්පායා: අභො වත අතිට්ඨා: අකන්තා අමතාපා ධම්මා පරිභායෙය්‍යං, ඉට්ඨා: කන්තා මතාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤස්සන්ති. තෙසං භික්ඛවෙ සත්තාතං එවංකාමාතා එවාඡ්ඤතං එවංඅභිප්පායානා: අතිට්ඨා: අකන්තා: අමතාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤන්ති, ඉට්ඨා: කන්තා: මතාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තත්‍ර තුමෙහ භික්ඛවෙ¹ කං හෙතුං පච්චිථාති². “භගවංමුලකා නො භනොත ධම්මා භගවංනෙතතිකා භගවංපටිහරණං. සාධු වත භනොත³ භගවන්තංයෙව⁴ පටිභාදු එතස්ස භාසිතස්ස අනේවා. භගවතො සුඤ්ඤා: භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාඨ, සාධුකං මනසී කරොඨ, භාසිස්සාමිති. එවං භනොති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුභවා පුච්ඡ්ජ්ජනො අරියානං අදස්සාථී අරියං-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙද අරියධම්මෙ අච්චිතො, සප්පුරිසානං අදස්සාථී සප්පුරිසං-ධම්මස්ස අකොච්ඡෙද සප්පුරිසධම්මෙ අච්චිතො සෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති, අසෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ ත ජානාති, හජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති, අහජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ න ජානාති. සො සෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො අසෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො, හජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො අහජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ අජානනො, අසෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ සෙවති සෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ ත සෙවති, අහජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ හජ්ඣති, හජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ න හජ්ඣති. තස්ස අසෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ සෙවතො ඡෙච්චතඤ්ඤ ධම්මෙ අසෙච්චතො, අහජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ හජ්ඣතො හජ්ඣතඤ්ඤ ධම්මෙ අහජ්ඣතො අතිට්ඨා: අකන්තා අමතාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤන්ති. ඉට්ඨා: කන්තා මතාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං ඡෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අච්ඤ්ඤනො.

1. තත්‍ර භික්ඛවෙ, සී. 2. තං කිස්සහෙතුං, සෘ. 3. සාධු භනොත, සී.
4. භගවන්තසෙඤ්ඤාඨ, මු සී මජ්ඣං. සෘ: PTS.

4. සුතවා ච බො භික්ඛවෙ අරිශයාවතො අරියානං දස්සාපී අරිය-
ධම්මස්ස කොවිද්දෙ අරියධම්මෙ සුචිතීතො, සප්පුරිසානං දස්සාපී සප්පුරිස-
ධම්මස්ස ඡකොවිද්දෙ සප්පුරිසධම්මෙ සුචිතීතො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ පජානාති¹
අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ පජානාති, හජිතබ්බෙ ධම්මෙ පජානාති අහජිතබ්බෙ
ධම්මෙ පජානාති. තො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ පජානන්තො² අසෙවිතබ්බෙ
ධම්මෙ පජානන්තො, හජිතබ්බෙ ධම්මෙ පජානන්තො අහජිතබ්බෙ
ධම්මෙ පජානන්තො, අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ න සෙවති, සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ
සෙවති. අහජිතබ්බෙ ධම්මෙ න හජති, හජිතබ්බෙ ධම්මෙ හජති. තස්ස
අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ අසෙවතො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ සෙවතො, අහජි-
තබ්බෙ ධම්මෙ අහජතො හජිතබ්බෙ ධම්මෙ හජතො, අනිට්ඨා අකන්තො
අමනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. ඉට්ඨා කන්තො මනාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤති.
තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං විද්දසුතො.

5. වතතාරමාති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානාති. කතමාති වන්තාරි?

අප්පි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්ඤව ආයතිඤ්ඤ
දුක්ඛ විපාකං. අප්පි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛං ආයතිං
දුක්ඛවිපාකං අප්පි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛං ආයතිං
සුඛවිපාකං. අප්පි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛඤ්ඤව
ආයතිඤ්ඤ සුඛවිපාකං.

6. තත්ථ භික්ඛවෙ යද්දිදං³ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්ඤව
ආයතිඤ්ඤ දුක්ඛවිපාකං, තං අවිද්ධා⁴ අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නිසජ්ජානාති.
ඉදං බො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තදුක්ඛඤ්ඤව ආයතිඤ්ඤ දුක්ඛ-
විපාකන්ති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අසජ්ජන්තො තං සෙවති,
තං ත පරිච්ඡෙදති. තස්ස තං සෙවතො තං අපරිච්ඡෙදතො අනිට්ඨා
අකන්තො අමනාපා ධම්මා අභිවඤ්ඤති. ඉට්ඨා කන්තො මනාපා ධම්මා
පරිභාසන්ති තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං
විද්දසුතො.

7. තත්ථ භික්ඛවෙ යද්දිදං³ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛං ආයතිං
දුක්ඛවිපාකං, තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නිසජ්ජානාති. ඉදං බො
ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකන්ති. තං අවිද්ධා
අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අසජ්ජන්තො තං සෙවති, තං ත පරිච්ඡෙදති.
තස්ස තං සෙවතො තං අපරිච්ඡෙදතො අනිට්ඨා අකන්තො අමනාපා
ධම්මා අභිවඤ්ඤති ඉට්ඨා කන්තො මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. තං කිස්ස
වහෙතු? එං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං අවිද්දසුතො.⁵

---

1. ජානාති, මජ්ඣ. ඥා. 2. ජානන්තො, මජ්ඣ. ඥා.
3. යමිදං, මජ්ඣ. ඥා. PTS. 4 අවිද්ධා, ඥා. 5. අවිද්දසුතොති, ඥා.

8. තනු භික්ඛවෙ යදිදං¹ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං, තං අවිද්ධා² අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නපජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකනති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අපජානනො තං න සෙවති, තං පරිචජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිචජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස භෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං අවිදුසුතො.

9. තනු භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්න සුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං,³ තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං නපජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නසුඛඤ්චව ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකනති. තා අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභුතං අපජානනො තං න සෙවති, තං පරිචජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිචජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. තං කිස්ස භෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං අවිදුසුතො.

10. තනු භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං විද්ධා⁴ විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුක්ඛඤ්චව ආයතීඤ්ච දුක්ඛ විපාකනති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානනො තා න සෙවති, තං පරිචජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිචජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස භෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං විදුසුතො.

11. තනු භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං, තා විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකනති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානනො තං න සෙවති, තං පරිචජේති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිචජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස භෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ භොති යථා තං විදුසුතො.⁵

1. යවිදු, මජ්ඣ. සං. PTS. 2. අවිද්ධා, සං.
 3. සුඛවිපාකනති, මජ්ඣ. 4 විද්ධා, සං. 5 විදුසුතොති, සං.

12. තත්‍ර භික්ඛවෙ යද්දං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකනති. තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තා සෙවති, තා න පරිවජ්ජෙති. තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදදුසුතො.

13. තත්‍ර භික්ඛවෙ යද්දං ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං, තං විච්චා විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තසුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකනති. තං විච්චා¹ විජ්ජාගතො යථාභුතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං විදදුසුතො.

14 කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත පාණාති-පාති හොති පාණාතිපානපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත අදින්නාදුසි හොති අදින්නාදුත-පච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත මුසාචාරී හොති. මුසාචාරපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත පිසුනාචාරො² හොති. පිසුනාචාරපච්චයා ව³ දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත ඵරුසාචාරො⁴ හොති ඵරුසාචාරපච්චයා ව⁵ දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත සමඵපපල පි හොති. සමඵපපලාපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත අභිජ්ඣාලු හොති. අභිජ්ඣාලුපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත බ්‍යාපනනවිතො හොති. බ්‍යාපාදපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛනි සභාපි දොමනස්සෙත මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ව දුක්ඛං දොමනස්සං පරිසංවෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරම්මරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති⁶. ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුසාන්තදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

1 විදා, සභා 2. පිසුණාචාරො, මජ්ඣ. ඝණා.
 3. පිසුණාචාරාපච්චයා, සීඝ්‍ර පිසුණාචාරාපච්චයා, මජ්ඣ. ඝණා.
 4. ඵරුසාචාරො, මජ්ඣ. ඝණා.
 5. ඵරුසාචාරාපච්චයා, සීඝ්‍ර ඵරුසාචාරාපච්චයා, මජ්ඣ. ඝණා 6. උපපජ්ජති, සී.

15. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ජාණානිථානී හොති. පාණානිථානපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදීනනාදාසී හොති අදීනනාදානපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි භොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මුසාවාදී හොති. මුසාවාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පිසුතාවාවො¹ හොති. පිසුතාවාවපච්චයා ච² සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාවාවො³ හොති. ඵරුසාවාවපච්චයා⁴ ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන සමථසලාපි හොති. සමථසලාපපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අභිරුක්ඛාලු හොති. අභිරුක්ඛාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන බ්‍යාපනනවිතොනා හොති. බ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨී හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තීරයං උපපජ්ජති. ඉදං චූළවනී භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං.

16. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතීං සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පාණානිපාතා පටිච්චිතො භොති. පාණානිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන අදීනනාදානා පටිච්චිතො හොති. අදීනනාදානා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාර පටිච්චිතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන මුසාවාද පටිච්චිතො හොති. මුසාවාද වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පිසුතාය වාවාය⁵ පටිච්චිතො හොති. පිසුතාය වාවාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන ඵරුසාය වාවාය⁶ පටිච්චිතො හොති. ඵරුසාය වාවාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන සමථසලාපා පටිච්චිතො හොති. සමථසලාපා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදෙති -

1 පිසුණුවාවො, මජ්ඣ. සං.
 2 පිසුණුවාවාවච්චයා, සීඞු. පිසුණුවාව, පච්චයා, මජ්ඣ. සං.
 3 පරුසාවාවො, මජ්ඣ. සං. 4 පරුසාවාවාවච්චයා, සීඞු. පරුසාවාවච්චයා, මජ්ඣ. සං.
 5 පිසුණුවාව, සීඞු 6 පරුසාවාව, සීඞු

සභාපි දුකෙඛන සභාපි දොමනසෙසන අනභිජ්ඣාලු හොති, අනභිජ්ඣා-
පච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි දුකෙඛන සභාපි
දොමනසෙසන අබ්‍යාපනනවිතොනා හොති, අබ්‍යාපාදපච්චයා ච දුක්ඛං
දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි දුකෙඛන සභාපි දොමනසෙසන
සමමාදිට්ඨි හොති, සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති,
හො කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.¹
ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුපනනසුත්තං ආයතීං
සුඛවිපාකං.

17. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුපනනසුත්තංඤ්ච ආය-
තීඤ්ච සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන පාණා-
තීපාතා පටිච්චිතො හොති, පාණාතීපාතා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අදින්නා
දානා පටිච්චිතො හොති, අදින්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන කාමෙසු
මුච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති, කාමෙසු මුච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච
සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන
මුසාවාදා පටිච්චිතො හොති, මුසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන පිත්තකාය වාචාය²
පටිච්චිතො හොති, පිත්තකාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන ඵරුසාය
වාචාය³ පටිච්චිතො හොති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන
සමඵපපලාපා පටිච්චිතො හොති, සමඵපලාපා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අන-
භිජ්ඣාලු හොති, අනභිජ්ඣාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසං වෙදෙති,
සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනසෙසන අබ්‍යාපනනවිතොනා හොති, අබ්‍යා-
පාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සභාපි සුඛෙන සභාපි
සොමනසෙසන සමමාදිට්ඨි හොති, සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති, හො කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජති, ඉදං චූළවති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුපනනසුත්තංඤ්ච
ආයතීඤ්ච සුඛවිපාකං.

ඉමානි බ්‍රො භික්ඛවෙ චතතාරි ධම්මසමාදානාති.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තීතකාලාපු⁴ විසෙහ සංසට්ඨො, අථ
පුරිතො ආගච්ඡෙත්ඨය ජීවිදුකාමො අමරිදුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛ-
පටිකකුලො, තමෙතං එවං වදෙය්‍යං: 'අච්චො පුරිස, අයං තීතකාලාපු
විසෙහ සංසට්ඨො, සචෙ ආකංඛසී පිච්ච⁵, නස්ස තෙ පිච්චො⁶ චෙච
නච්චාදෙසසති එණෙණතපි ගණෙතපි රසෙතපි. -

1. උපපජ්ජති, සි. 2. පිත්තකායා, සි. - කඤ්චි 3. පරුසාවා, සි. කඤ්චි.
4. තීතකාලාපු, ඡේතං PTS සි. කඤ්චි; තීතකාලාපු, සස.
5. පිච්ච, සිච්ච. 6. පි ජො, සිච්ච.

පිටිත්තො¹ ච පන මරණං චා නිගච්ඡසි² මරණමත්තං චා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛායං³ පිචෙය්‍ය, න පටිනිසංසේජ්ජය්‍ය.⁴ තස්ස නං පිචතො චෙච තච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි. පිටිත්තො ච පන මරණං චා නිගච්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං චා දුක්ඛං. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං චදුම් යම්දං⁵ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛයෙචච ආයතිඤ්ච දුක්ඛපිපාකං. (1)

19. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආපාර්භිකකංසො වණේණසමපන්නො ගතීසමපන්නො රසසමපන්නො, සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨො. අථ පුරිසො ආගචෙජ්ජය්‍ය ජිචිත්තාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛ පටිකතුලො. තමෙතං එචං වදෙය්‍යුං: 'අමොහා පුරිස, අයං ආපාර්භිකකංසො⁶ වණේණසමපන්නො ගතීසමපන්නො, රසසමපන්නො. සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨො. සචෙ ආකඛ්ඛසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො හි ඛො ඡාදෙය්‍යති චණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි. පිටිත්තො ච පන මරණං චා නිගච්ඡසි මරණමත්තං චා දුක්ඛන්ති. සො තං අපට්ඨසංඛාය පිචෙය්‍ය, න පටිනිසංසේජ්ජය්‍ය. තස්ස නං පිචතො හි ඛො ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි. පිටිත්තො ච පන මරණං චා නිගච්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං චා දුක්ඛං. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං චදුම් යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛං ආයතිං දුක්ඛපිපාකං. (2)

20. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුඤ්චුත්තං නානාභෙසජ්ජෙහි සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගචෙජ්ජය්‍ය උණ්ඩුරෙහි. තමෙතං එචං වදෙය්‍යුං: 'අමොහා පුරිස, ඉදා පුඤ්චුත්තං නානාභෙසජ්ජෙහි සංසට්ඨො. සචෙ ආකඛ්ඛසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො හි ඛො තච්ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි, පිටිත්තො ච පන සුඛි භට්ඨසසී'ති. සො තං පට්ඨසංඛාය පිචෙය්‍ය න පටිනිසංසේජ්ජය්‍ය. තස්ස නං පිචතො හි ඛො තච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි. පිටිත්තො ච පන සුඛි අස්ස. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං චදුම් යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තදුක්ඛං ආයතිං සුඛපිපාකං. (3)

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දග්ගි ච මග්ගි ච සපපි ච⁷ ථාණිතඤ්ච එකර්ඤ්ඤි සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගචෙජ්ජය්‍ය ලොහිතපඤ්ඤිකො. තමෙතං එචං වදෙය්‍යුං: අමොහා පුරිස, ඉමං දග්ගි ච මග්ගි ච සපපි ච ථාණිතඤ්ච එකර්ඤ්ඤි සංසට්ඨං, සචෙ ආකඛ්ඛසි පිච. තස්ස තෙ පිචතො චෙච ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි පිටිත්තො ච පන සුඛි භට්ඨසසීති. සො තං පට්ඨසංඛාය පිචෙය්‍ය, න පටිනිසංසේජ්ජය්‍ය.⁴ තස්ස නං පිචතො චෙච ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගතේනපි රසෙනපි. පිටිත්තො ච පන සුඛි අස්ස. තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං චදුම් යම්දං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්තසුඛයෙචච ආයතිඤ්ච සුඛපිපාකං. (4)

1. පිත්තො, පිචු. 2 නිගච්ඡසි, භ්‍යා. 3. අපට්ඨසංඛාය, මජ්ඣ. භ්‍යා.
4. නපට්ඨසංසේජ්ජය්‍ය, සි මජ්ඣ. භ්‍යා PTS 5 යද්දං, භ්‍යා
6. ආපාර්භිකකංසො, භ්‍යා 7 දඤ්ඤා මග්ගිඤ්ඤා සපපිඤ්ඤා, පිචු.

22. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ ආදිවෙවා නහං අබ්බසුඤ්ඤානමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිවිභවිව භාසති ව තපති ව විරොචති ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්තසුඤ්ඤාවි ආයතිඤ්ඤා සුඛවිපාකං, තදඤ්ඤා¹ පුට්ඨමණ්ඩ්‍රාගමිණප්පසවාදෙ අභිවිභවිව භාසති ව තපති ව විරොචති වාති.

ඉදමවොච හගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

මහාධම්මසමාදානසුභාෂා ජට්ඨං.

---

1 හදඤ්ඤා ව, සී. නැව්ව

1. 5. 7.

විමංසකසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ගඟවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. තඤ්ඤං ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති: භික්ඛවොති. භද්දනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

2. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරස්ස වෙතොපරියායං අජාතනෙත්ත තථාගතෙ සමනෙත්තො කාතඛො ‘සමොසඤ්ඤෙඤ්ඤො වා තො වා’ ඉති විඤ්ඤාණොයාති.

“භගවංචූලකා තො භනෙත ධම්මො භගවංතෙත්තකා භගවංපටිසරණා. සාධු වත භනෙත භගවත්තං යෙව පටිභාන්ඤු එතස්ස භාසිතස්ස අනෙථා. භගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති.”¹

තෙත භි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිත්තාමිති. එවං භනෙති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

3. විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරස්ස වෙතොපරියායං අජාතනෙත්ත ඤ්ඤං ධම්මෙසු තථාගතො සමනෙත්තො කාතඛො: වක්ඛුසොත-විඤ්ඤාණෙත්තං ධම්මෙසු-

යෙ සඤ්ඤාසුඤ්ඤා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාණො ධම්මො, සංවිජ්ජන්ති වා මත තථාගතස්ස තො වා’ති. තමෙතං සමනෙත්තො තො එවං ජානාති: යෙ සඤ්ඤාසුඤ්ඤා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාණො ධම්මො, ත මත තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති’ති. (1)

යතො තං සමනෙත්තො තො එවං ජානාති: යෙ සඤ්ඤාසුඤ්ඤා වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාණො ධම්මො, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති. තතො තං උත්තරීං සමනෙත්තො: යෙ විනිමිස්සා² වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාණො ධම්මො, සංවිජ්ජන්ති වා තෙ තථාගතස්ස තො වා’ති. තමෙතං සමනෙත්තො තො එවං ජානාති: යෙ විනිමිස්සා² වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාණො ධම්මො, ත තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්ති ති (2)

1 ධාරෙස්සන්තීති, මජ්ඣ. 2 වෙතිමිස්සා, සී කළුච්චි.

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ විනිමිසාං වකඤ්ඤානං විඤ්ඤායාං ධම්මා, තු භෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනතීති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: යෙ වොදුතා වකඤ්ඤානං විඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා; තෙ තථාගතස්ස භො වොදු තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොදුතා වකඤ්ඤානං විඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනති භෙ තථාගතස්සාති. (3)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: යෙ වොදුතා වකඤ්ඤානං විඤ්ඤායාං ධම්මා, සංවිජ්ජනති භෙ තථාගතස්සාති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා¹ ඉමං කුසලං ධම්මං, උදුහු ඉතතරසමාපනොති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, තායමායසමා ඉතතරසමාපනොති. (4)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: දීඝරතනං සමාපනො අයමායසමා ඉමං කුසලං ධම්මං, තායමායසමා ඉතතරසමාපනොති. තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො,³ සංවිජ්ජනස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවාති.

“ත තාව භික්ඛච්චෙ භික්ඛනො ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනති යාව න ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං² භොති යසම්පනො³. යතො ව ඛො භික්ඛච්චෙ භික්ඛු ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං² භොති යසම්පනො, අඵස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනති.”

තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති. ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො,³ තාස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනතීති. (5)

යතො තං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං² අයමායසමා භික්ඛු යසම්පනො, තාස්ස ඉධෙකච්චෙ ආදීනවා සංවිජ්ජනතීති තතො තං උත්තරිං සමනෙතසති: අභුජ්ජරතො අයමායසමා තායමායසමා භුජ්ජරතො, විතරාගතො කාමෙ න සෙවති ඛයො රාගස්සාති. තමෙතං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: අභුජ්ජරතො අයමායසමා, තායමායසමා භුජ්ජරතො, විතරාගතො කාමෙ න සෙවති ඛයො රාගස්සාති. (6)

1. අයං අයසමා, සී. 2. ඤ්ඤානං විඤ්ඤානං, ගා. 3. යසම්පනො.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුං පථෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කෙ පන:යසමනො: ආකාරා කෙ අනුභවං යෙතායසමා එවං වදෙති:1 අභසුපරතො අයමායසමා නායමායසමා භසුපරතො, විහරාගනතා කාමෙ න සෙවති ඛයා රාගස්සා”ති. සමමා, ඛ්‍යාකරමානො:2 භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා:3 තථා හි පන අයමායසමා සංඝෙ වා විහරනොනො: එකො වා විහරනොනො, යෙ ව තථි සුභතා, යෙ ව තථි දුභතා, යෙ ව තථි ගණමනුසාසනති, යෙ ව ඉධෙකවෙච ආමිසෙසු සඤ්ඤාසනති, යෙ ව ඉධෙකවෙච ආමිසෙසු අනුපලිතතා, නායමායසමා තං තෙත අවිජානාති. සමමුඛා ඛො: පන මෙ තං භගවතො සුතං සමමුඛා පටිඤ්ඤාතං: “අභසුපරතොභමසමී, නාභමසමී භසුපරතො, විහරාගනතා කාමෙ න සෙවාමි ඛයා රාගස්සා”ති

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ තථාගතොව උත්තරිං පටිපුච්ඡනබ්බො:

“යෙ සධ්දිලිට්ඨා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො: භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ සධ්දිලිට්ඨා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (1)

“යෙ විතිමිස්සා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො: භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ විතිමිස්සා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (2)

“යෙ වොදාහා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛ්‍යාකරමානො: භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යෙ වොදාහා වකුඤ්ඤාතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්ස, එතපථොභමසමී4 එතගොවරො, නො ව තෙත තමමයොති. (3)

---

1. වදෙසි, සිමු, මජ්ඣං.   2. ඛ්‍යාකරමානො, සි.   3. ඛ්‍යාකරෙය්‍යා, සි.
 4. එතාපථොභමසමී - ඉහිපි පාථො, අට්ඨකපා.

5. එවං වාදිං බො භික්ඛවෙ සන්ථාරං අරහති සාවකො උපසම්බුද්ධං ධම්මසම්මාදං. තස්ස සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණ්ණසුක්ඛසප්පටිභාගං. යථා යථා බො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණ්ණසුක්ඛසප්පටිභාගං, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං. ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨං ගව්ඡති, සන්ථරී පසීදති: සම්මාසම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති.

6 තඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛුං පරෙ එවං පුච්ඡෙත්ඤ්ඤං: කෙ පනායසම්මො ආකාරා කෙ අනියා යෙනායසම්මො එවං වදෙති: සම්මා සම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති. සම්මා ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං ඛ්‍යාකරෙත්ඤ්ඤා: ඉධාහං ආවුසො ඥාන හගවා තෙනුපසම්බුද්ධං ධම්මසම්මාදං. තස්ස මෙ හගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණ්ණසුක්ඛසප්පටිභාගං. යථා යථා මෙ ආවුසො හගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරීං පණීතපණීතං කණ්ණසුක්ඛසප්පටිභාගං, තථා තථාහං තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං. ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨමගමං, සන්ථරී පසීදිං: සම්මා සම්බුද්ධො හගවා, ස්වාක්ඛාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බසාති.

7. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි ඛ්‍යාකරෙහි තථාගතෙ සඤ්ඤා නිව්ට්ඨා හොති මූලජාතා පඨිට්ඨිතා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආකාරවති සඤ්ඤා දස්සනමුලිකා දළ්ලා, අසංභාරියා සමණේන වා බ්‍රාහ්මණේන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං.

එවං බො භික්ඛවෙ තථාගතෙ ධම්මසම්මොදනාසනා හොති. එවිඤ්ඤ පන තථාගතො ධම්මතාසුසම්මොදනිට්ඨො හොතිති.

ඉදමච්චො ව හගවා. අත්තමනා කෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

විමංසකසුත්තං සන්තමං.

1. 5. 8.

කොසමඛියසුභතං

1 ඵ්ඵං මේ සුභතං ඵකං සමයං ගගවා ජනාසමඛියං විහරති ජොසිතාරාමේ. තෙන ඛො සමයෙන කොසමඛියං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්තා විහරන්ති. තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිර්කාපෙනති, න ච නිර්කාතති. උපෙනති.

2. අඵ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන ගගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා ගගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීනෙන්තා ඛො ජො භික්ඛු ගගමන්තං ඵතදචොච: ඉධ ගතො කොසමඛියං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්තා විහරන්ති. තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤතති. උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිර්කාපෙනති, න ච නිර්කාතති. උපෙනතිති.

3. අඵ ඛො ගගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං අමනෙතසි: ඵභි ඤං භික්ඛු මම චචනෙන තෙ භික්ඛු ආමනෙතති 'සත්ථායසමනො ආමනෙතති'ති. ඵචමනනෙතති ඛො ජො භික්ඛු ගගවතො පටියසුඤ්ඤා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා තෙ භික්ඛු ඵතදචොච: සත්ථා ආයසමනො ආමනෙතතිති. ඵචමාචුඤ්ඤාති ඛො තෙ භික්ඛු තසස භික්ඛුතො පටියසුඤ්ඤා යෙන ගගවා තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිඤ්ඤා ගගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදීසු. ඵකමන්තං නිසීනෙන්තා ඛො තෙ භික්ඛු ගගවා ඵතදචොච: සචචං කිර තුමෙහ භික්ඛුවෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්තා විහරඵ, තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙඵ, න ච සඤ්ඤතති. උපෙඵ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිර්කාපෙඵ, න ච නිර්කාතති. උපෙඵ,ති. 'ඵචමනනො.'

4. තං කං මඤ්ඤඵ භික්ඛුවෙ: යසමිං තුමෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විදුදන්තා විහරඵ, අපි නු තුමහාකං තසමිං සමයෙ මෙතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං තොති සමුගමවාරීසු ආචී චෙව රහො ව, මෙතං. චමිකමමං පච්චුපට්ඨිතං තොති සමුගමවාරීසු ආචී චෙව රහො ව, මෙතං. මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං තොති සමුගමවාරීසු ආචී චෙව රහො වාති. 'තො තෙතමහනො'.

ඉති කිර භික්ඛවෙ යස්මිං කුමෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතති විකුදනනා විහරං, නෙව කුමාකං තස්මිං සමයෙ මේතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. න මේතනං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. න මේතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. අථ කිං වරගි කුමෙහ මොඤ්ජුරිසා කිං ජාතනනා කිං පසාහනනා භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසතති විකුදනනා විහරං, තෙ න වෙච අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙථ, න ච සඤ්ඤතතිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ, න ච නිජ්ඣනතිං උපෙථ. තං හි කුමාකං මොඤ්ජුරිසා භවිස්සති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති.

5. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ජසිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ, සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. කතමෙ ජ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මේතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (1)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මේතනං වචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (2)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මේතනං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමචාරීසු ආචී වෙච රහො ව. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (3)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලද්ධිං අනතමෙසො පනතපරිතාපනනමනනමපි, තථාරුපෙති ලාභෙහි අප්පට්ඨිහනනං හොති හොති සීලවනෙතති සමුහමචාරීහි සාධාරණ භොගී. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛහභාය අච්චාදාය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවතතති. (4)

උත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යානි තානි සීලානි අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්දානි අසබ්බානි අකමමාසානි භුජ්ඣානි විඤ්ඤාපපසසානි අපරාමධානි සමාධිසංවත්තනිකානි, නථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගමචාරීති ආචි චෙච රහො ච. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛිගතාය අවිච්ඡාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති. (5)

උත ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තඤ්ඤාසංගමො දුක්ඛකඛයාය, නථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨි-සංමඤ්ඤගතො විහරති සමුගමචාරීති ආචි චෙච රහො ච. අගමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඛිගතාය අවිච්ඡාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති. (6)

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ සාරාණීයා ධම්මා පියකරණා ගරුකරණා සඛිගතාය අවිච්ඡාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තනති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සඛිගාහිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තඤ්ඤාසංගමො දුක්ඛකඛයාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුචා-ගාරස්ස එතං අග්ගං එතං සඛිගාහිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං කුචං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සඛිගාහිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තඤ්ඤාසංගමො දුක්ඛකඛයාය.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තඤ්ඤාසංගමො දුක්ඛකඛයාය?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො චා රුක්ඛමුලගතො චා සුඤ්ඤා-ගාරගතො චා ඉති පටි සඤ්චිකඛති: අභි නු ඛො මෙ තං පරිසුට්ඨානං අජ්ඣිතං අපභිතං යෙනාභං පරිසුට්ඨානෙන පරිසුට්ඨිතවිනොදායො භවං ත ජානෙතං ත පණ්ණොසනති.

“සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමරාග පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මද්විතියො හොති,
පරිසුට්ඨිතවිතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විතමිඤ්චපරිසුට්ඨිතො
හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු උඤ්චවකුක්ඛව-
පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු
ට්ඨිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉබ්බලොකවිත්තාය පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත විතොච හොති.
සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු උරලොකවිත්තාය පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විතොච හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු භණ්ඩිතජාතො කලභජාතො විවාද-
පනො අඤ්ඤමඤ්ඤං.¹ මුඛසන්ති විකුදුතො විහරති, පරිසුට්ඨිතවිතොච
හොති.”

සො එවං පජානාති: නන්දී ඛො මේ තං පරිසුට්ඨානං අජඤ්ඤතං
අපාභිතං යෙතොතං පරිසුට්ඨාභෙන පරිසුට්ඨිතවිතො යථාභූතං න ජා-
තොයා නපසෙයොයාං. සුප්පණ්ණිතං මේ මාතසං සච්චානං ඛොධායාති.
ඉදමිසං පඨමං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජනෙති. (1)

7. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤිකඛති: ඉමං නු
ඛො අහං දිට්ඨිං අසෙවනො සාවෙනො බහුලීකරොනො ලභාමි
පච්චන්තං සමථං, ලභාමි පච්චන්තං නිබ්බුත්තති. සො එවං පජානාති: ඉමං
ඛො අහං දිට්ඨිං අසෙවනො සාවෙනො බහුලීකරොනො ලභාමි
පච්චන්තං සමථං, ලභාමි පච්චන්තං නිබ්බුත්තති. ඉදමිසං දුතියං ඤ්ඤං
අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුට්ඨජනෙති. (2)

8. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤිකඛති: යථා රූපා-
යාහං දිට්ඨියං සමන්තාගතො, අපි නු ඛො ඉමො බහිද්ධා අඤ්ඤා සමණො
වා බ්‍රාහ්මණො වා නථාරූපාය දිට්ඨියං සමන්තාගතොති. සො එවං පජානාති:
යථාරූපායාහං දිට්ඨියං සමන්තාගතො, නන්දී ඉමො බහිද්ධා අඤ්ඤා
සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා නථාරූපාය දිට්ඨියං සමන්තාගතොති. ඉදමිසං
තතියං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජනෙති. (3)

1. ‘අඤ්ඤමඤ්ඤං’ ඉති භික්ඛු පොච්ඡෙක උතං.

9 පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවග්ගො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා එඤ්ඤා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නං පුග්ගලං: කිඤ්චාපි තථාරූපිං ආපත්තිං¹ ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපත්තියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුග්ගමාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානී³කරොති. දෙසෙති විවරති උත්තානී කරති⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අහරො කුමාරො මජ්ඣ උත්තාන-සෙය්‍යතො ගඤ්ඤෙ වා පාදෙන වා අභිකාරං අකකම්භිතා ඛිප්පමෙව පටිසංකරති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එඤ්ඤා දිට්ඨිසම්පන්නං පුග්ගලං: කිඤ්චාපි තථාරූපිං ආපත්තිං¹ ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපත්තියා උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො තං ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුග්ගමාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානී³කරොති. දෙසෙති විවරති උත්තානී කරති⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.”

සො එවං පජ්ජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස වතුථං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුච්ඡන්තෙති. (4)

10. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවග්ගො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ව භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා එඤ්ඤා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නං පුග්ගලං: කිඤ්චාපි යාති තාති සමුග්ගමාරිතං උච්චාවචාති කිඛකරණීයාති, තත්ථ උස්සුකකං ආපන්නො⁵ හොති. අථ ඛවාස්ස⁶ තිබ්බාපෙකඛා⁷ හොති අධිසීල සිකඛාය අධිවිතනසිකඛාය අධිපඤ්ඤාසිකඛාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාථි තරුණවච්ඡා එබ්බඤ්ච⁸ ආලුමච්චි⁹ වච්ඡකඤ්ච අපච්ඡන්ති,¹⁰ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එඤ්ඤා දිට්ඨිසම්පන්නං පුග්ගලං: කිඤ්චාපි යාති තාති සමුග්ගමාරිතං උච්චාවචාති කිඛකරණීයාති තත්ථ උස්සුකකං ආපන්නො හොති. අථ ඛවාස්ස තිබ්බාපෙකඛා හොති අධිසීලසිකඛාය අධිවිතනසිකඛාය අධිපඤ්ඤාසිකඛාය.”

සො එවං පජ්ජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස පඤ්චමං ඤ්ඤං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුච්ඡන්තෙති. (5)

1. තථාරූපිආපත්තියා, සි කත්ථි 2. චූඨානං සි 3. උත්තානී, ඡේසං.
4. උත්තානී කථා, මජ්ඣ, උත්තානී කථා, සං, PTS. උත්තානී කථා, සි
5. උස්සුකකමාපන්නො, මජ්ඣ. 6. අථඛවාස්ස, සං 7. තිබ්බාපෙකඛා, සි කත්ථි.
8. අබ්බඤ්ච, ඡේසං.
9. ආලුමච්චි, සං 10. අපච්ඡන්ති, මජ්ඣ. සං, අපච්ඡන්ති, සි කත්ථි

11. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්චිකකති: යථා-
රූපාං බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාං දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ අට්ඨකකාමි: මහති කකාමි:
සඛවෙතසො සමන්තාගරිකා ඔතිතසොනො ධම්මං සුණාති.”

සො ඵමං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො,
පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.
ඉදමස්ස ඡට්ඨං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුතතරං අසාධාරණං
පුපුඤ්ඤෙති.(8)

12. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්චිකකති: යථා-
රූපාං බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතප්පචේදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ ලහති අඤ්චෙදං, ලහති
ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමුඤ්ජං.”

සො ඵමං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො, පුග්ගලො
සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස
සත්තමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුතතරං අසාධාරණං
පුපුඤ්ඤෙති (7)

ඵමං සත්තඛගසමන්තාගතස්ස ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ධම්මතා
සුසම්නතිට්ඨා හොති සොතාපත්තිඵලසච්ඡිතිරියං. ඵමං සත්තඛගසමන්තා-
ගතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො සොතාපත්තිඵලසමන්තාගතො හොතිති.

ඉදමච්චෙව තභවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු කගමතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

ඡෙයාසමිඛියසුත්තං අට්ඨමං.

1 අට්ඨකකාමි, මජ්ඣ.

1. 5. 9.

බ්‍රහමභිමනනනිකසුත්තං

1 ඵ්ඵං මෙ සුතං: එකං සමසං භගවා සාවඤ්චියං පිහරති ජෙත-
වග්ගෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි:
භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චෙස්සාසුං. භගවා එතද-
වොච:

2. එකමදහං භික්ඛවෙ සමසං උඤ්ඤාධිඤ්ඤාං විහරමු සුභගවග්ගෙ
සාලරුජමුලෙ. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ සමයෙන බ්‍රහ්මභිමනනෙ:
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං භොති: ඉදං නිච්චං ඉදං ධුචං
ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චතධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති
න චචති න උප්පජ්ජති. ඉතො ච පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තජ්ජති.
අඨ බ්‍රහ්මභිමනනෙ බ්‍රහ්මභිමනනෙ වෙතසා වෙතොපරිචිතකක-
මඤ්ඤාය ජෙය්‍යාඨාපි නාම බ්‍රහ්මභිමනනෙ පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං. වා බාහං පසාඤ්ඤාය,
පසාරිතං. වා බාහං සම්මිඤ්ඤාය, එවමෙවං¹ උත්තරිඤ්ඤායං සුභගවග්ගෙ
සාලරුජමුලෙ අත්තරතිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරතොසිං.

3 අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මභිමනනෙ බ්‍රහ්මභිමනනෙ ආගච්ඡන්තං.
දිස්වාන මං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස, සාගතං² මාරිස, මිරසං ඛො
මාරිස ඉමං පරිසායමකාසි යද්දිං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිච්චං
ඉදං ධුචං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චතධම්මං. ඉදං හි න
ජායති න ජීයති න චචති න උප්පජ්ජති.³ ඉතො ච පනඤ්ඤං උත්තරිං
නිස්සරණං තජ්ජති.

4. ඵ්ඵං චුතෙත අහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මභිමනනෙ බ්‍රහ්මභිමනනෙ ආගච්ඡන්තං.
ගතො ච ත භො බ්‍රහ්මභිමනනෙ, අවිජ්ජාගතො ච ත භො බ්‍රහ්මභිමනනෙ:
යත්‍ර හි නාම අභිච්චංයෙව සමානං නිච්චනති චක්ඛති, අඤ්චුචංයෙව සමානං
ධුචනති චක්ඛති, අසස්සතංයෙව සමානං සස්සතනති චක්ඛති, අකෙවලං-
යෙව සමානං කෙවලනති චක්ඛති, චචතධම්මං යෙව සමානං අච්චතධම්මනති
චක්ඛති. යථා ච පන ජායති ච ජීයති ච මීයති ච චචති ච උප්පජ්ජති ච,
තං තථා චක්ඛති: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න
උප්පජ්ජති. සත්තඤ්ඤා පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තසාඤ්ඤං උත්තරිං
නිස්සරණනති චක්ඛති යි.

1. එවමෙව, මජ්. සො, සි, කජ්චි. 2. සවාගතං, මජ්. සො, සො.
3. උපපජ්ජති, සි, PTS. 4. බ්‍රහ්මභිමනන, සි. 5. අච්චංයෙව, සො.

5 අථ ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමී අඤ්ඤාතරං බ්‍රහ්මපාරිසර්ජං අනාවිසිනාං මං එතදවොචි: භික්ඛු, භික්ඛු, මෙතමාසදො, මෙතමාසදො. එසො හි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා¹ අභිභූ අතභිභූනො අඤ්ඤාදජ්ඣදසො වසවන්ති ඉක්ඝණෙ කතතා නිමිමාතා සෙට්ඨා: සජ්ජතා: වසි පිතා භූත-භව්‍යානං.²

අනෙත්‍රං ඛො භික්ඛු තයා පුඤ්ඤ සමණ්‍යවුහමණො ලොකස්මිං පඨවිගර්භකා පඨවිජ්ඣවුල්කා, ආපගර්භකා ආපජ්ඣවුල්කා, තෙජගර්භකා තෙජජ්ඣවුල්කා, වායගර්භකා වායජ්ඣවුල්කා, භූතගර්භකා භූතජ්ඣවුල්කා, දෙවගර්භකා දෙවජ්ඣවුල්කා, පජාපභිගර්භකා පජාපභිජ්ඣවුල්කා, බ්‍රහ්මගර්භකා බ්‍රහ්මජ්ඣවුල්කා. තෙ කායස්ස හෙද පාණුපච්චේද භීෂත කාශෙ පතිට්ඨිතා. අනෙත්‍රං පන භික්ඛු තයා පුඤ්ඤ සමණ්‍යවුහමණො ලොකස්මිං පඨවිසසංසකා⁴ පඨවාහිනඤ්ඤො, ආපසසංසකා⁵ ආපාහි-නඤ්ඤො, තෙජසසංසකා තෙජාහිනඤ්ඤො, වායසසංසකා වායාහි-නඤ්ඤො, භූතසසංසකා භූතාහිනඤ්ඤො, දෙවසසංසකා දෙවාහිනඤ්ඤො, පජාපභිසසංසකා පජාපභාහිනඤ්ඤො, බ්‍රහ්මසසංසකා බ්‍රහ්මාහිනඤ්ඤො. තෙ කායස්ස හෙද පාණුපච්චේද පණිතෙ කාශෙ පතිට්ඨිතා.

තන්තාහං⁶ භික්ඛු එවං වදමි: ඉඛික නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව නිං කරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිනො. තච ඛො නිං භික්ඛු බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිස්සහි, සෙය්‍යථාපි තාමි පුරිසො සිරිං ආගවුන්ති. දණෙඛිත පටිසණාමෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පන භික්ඛු පුරිසො නරකපාපෙන⁷ පපතනො හතෙහි ච පාදෙහි ච පඨවිං විර්ඛෙය්‍ය,⁸ එවං සමපදඤ්ඤං භික්ඛු භූක්ඝං භවිස්සති. ඉඛික නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව නිං කරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවතතිනො. නනු නිං භික්ඛු පස්සහි බ්‍රහ්මං පරිසං සන්තිසිත්තන්ති. ඉති ඛො මං භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා බ්‍රහ්මං පරිසං⁹ උපනෙහි.

6. එවං වුත්තෙ අතං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමිත්තං එතදවොචි: ජාතාමි ඛො තාහං¹⁰ පාපිමි. මා නිං මඤ්ඤානො න මං ජනාතීති. මාරෙ නිමිසි පාපිමි. යො චෙච පාපිමි බ්‍රහ්මා යා ච බ්‍රහ්මපරිසං යෙ ච බ්‍රහ්මපාරිසර්ජං සඤ්ඤව තච හත්ථගතා, සඤ්ඤව තච ව්‍යංගතා,¹¹ භූක්ඝං හි පාපිමි එවං තොති: එසොපි මෙ අස්ස හත්ථගතො, එසොපි මෙ අස්ස වසංගතොති.¹¹ අතං ඛො පන පාපිමි තෙච තච හත්ථගතො, තෙච තච වසංගතොති.

1 බ්‍රහ්මුක්ඝා, සි. 2. සඤ්ජතා, සි, PTS. 3. භූතභව්‍යානං, මජ්ඣ. 4 පඨවි-පසංසකා, සි. 5. ආපපසංසකා, සි. 6. තන්තාහං, සි 7. නරකපපතා, සි 8. විර්ඛෙය්‍ය, සිච්ඡු. 9 බ්‍රහ්මපරිසං, මජ්ඣ, සං. 10 තාහං, සි, කථෙච්චි. 14 වසගතා, සි, PTS. වසගතොති, සි, PTS.

7. එවං වුද්ධො භික්ඛවෙ ඛණො බ්‍රහ්මා මං ඵගදුපවාචි: “අහං හි මාරිස නිව්චංගෙව සමානං නිව්චනති වදුමි, ධ්‍රැවිංගෙව සමානං ධ්‍රැවනති වදුමි, සසානංගෙව සමානං සසානනති වදුමි, කෙවලංගෙව සමානං කෙවලනති වදුමි, අවචනධම්මංගෙව සමානං අවචනධම්මනති වදුමි. යත්ච ච පහ න ජාගති න ජීගති න මීගති න වචති න උපපජ්ජති¹ තදෙවංගං වදුමි: ඉදං හි න ජාගති න ජීගති න මීගති න වචති න උපපජ්ජති. අසනනඤ්ච පනඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං, තපඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති වදුමි. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුඛෙඛ සමිණ්ඩ්‍රාගමිණො ලොකස්මිං, යාවතකං කුග්ගං කඛිණං. ආසු² තාවතකං තෙසං³ තපොකම්මමෙව අනෙසි. තෙ ඛො එවං ජාතෙග්ගුං: සනතං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං අත්ඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති, අසනතං වා අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං නත්ඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනති. තං තානා භික්ඛු එවං වදුමි: න වෙච අඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං දකඛිසසපි, යාවදෙව ච පහ කීලම්පස්ස විසාතස්ස භානී භවිසසපි. සචෙ ඛො නිං භික්ඛු උඨවිං අජේඤ්ඤාසිසසපි, ඔපසාසිකො මෙ භවිසසපි වජ්ඣ්‍යාසිකො යථාකාමකරණීගො ඛාතිතෙග්ගො. සචෙ⁴ -ඊ- ආපං -ඊ- තෙජං -ඊ- වායං -ඊ- භූතෙ -ඊ- දෙචෙ -ඊ- උජ්ජනීං -ඊ- බ්‍රහ්මං අජේඤ්ඤාසිසසපි, ඔපසාසිකො මෙ භවිසසපි වජ්ඣ්‍යාසිකො යථාකාමකරණීගො ඛාතිතෙග්ගො” ති.

8. “අභව්ච ඛො එතං බ්‍රහ්මෙහ ජානාමි: සචෙ උඨවිං අජේඤ්ඤාසිසසාමි, ඔපසාසිකො තෙ භවිසසාමි වජ්ඣ්‍යාසිකො යථාකාමකරණීගො ඛාතිතෙග්ගො. සචෙ ආපං -ඊ- තෙජං -ඊ- වායං -ඊ- භූතෙ -ඊ- දෙචෙ -ඊ- උජ්ජනීං -ඊ- බ්‍රහ්මා අජේඤ්ඤාසිසසාමි, ඔපසාසිකො තෙ භවිසසාමි වජ්ඣ්‍යාසිකො යථාකාමකරණීගො ඛාතිතෙග්ගො. අපි ච තෙ අහං බ්‍රහ්මෙ ගතිඤ්ච පජාතාමි ජුතිඤ්ච⁵ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛණො බ්‍රහ්මා, එවං මෙහෙසකෙඛා ඛණො බ්‍රහ්මා” ති.

9. යථාකථං පන මෙ නිං මාරිස ගතිඤ්ච පජාතාමි ජුතිඤ්ච පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛණො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො ඛණො බ්‍රහ්මා, එවං මෙහෙසකෙඛා ඛණො බ්‍රහ්මා ති?

10. යාවතා වජ්ඣිමසුරියා පරිනරනති දීසා භනති විරොචනා,
තාව සහස්සධා ලොකො එත්ථ තෙ වතතති⁶ වහො.
උරෙවරඤ්ච⁷ ජාතාසි අපො රුගවිරුගිනං,
ඉත්ථතාවඤ්ඤාථාභාවං සතතානං ආගතීං ගතීනති.

එවං ඛො තෙ අහං බ්‍රහ්මෙ ගතිඤ්ච⁸ පජාතාමි ජුතිඤ්ච⁹ පජාතාමි: එවං මහිද්ධිකො ඛණො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො ඛණො බ්‍රහ්මා, එවං මෙහෙසකෙඛා ඛණො බ්‍රහ්මා ති.

---

1. උපපජ්ජති, පිඞ්. PTS. 2. අසු, සස. 3. ගො, සස.
4. සචෙ උත, සස. 5. වුතිඤ්ච, සි, කජච්ච. 6. වහනතො, මජ්ඣ.
7. උරෙවරඤ්ච, මජ්ඣ. සි කජච්ච. 8. ආගතිඤ්ච සි කජච්ච.
9. ගතිඤ්ච, සි කජච්ච.

11. අපච්චි බො බ්‍රහ්මේ අභ්‍යන්තරා නිසංසාදා. 1 නං තිං න ජානාසි න පසංසාදා. නාසංසාදා ජානාසි පසංසාදා. අපච්චි බො බ්‍රහ්මේ අභ්‍යන්තරා නිසංසාදා යනො තිං චූළො ඉච්චපනෙතා. තස්ස තෙ අච්චිරතිවාසෙන සං සති චූළො. 2. තෙන තං තිං 3 න ජානාසි න පසංසාදා. තමහං ජානාසි පසංසාදා. එවමපි බො අතං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභ්‍යන්තරා, කුසො නිවෙය්‍යං. අච්චි බො අභ්‍යන්තරා තයා භියොසා. අපච්චි බො බ්‍රහ්මේ සුභකිණ්ණො 4 නාම කාසො -පෙ- [අපච්චි බො බ්‍රහ්මේ] වෙහපච්චො නාම කාසො, තං තිං න ජානාසි න පසංසාදා. තමහං ජානාසි පසංසාදා. එවමපි බො අතං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභ්‍යන්තරා, කුසො නිවෙය්‍යං අච්චි බො අභ්‍යන්තරා තයා භියොසා.

පඨවීං බො අතං බ්‍රහ්මේ පඨවිතො අභ්‍යන්තරා යාවතා පඨවියා පඨවිතො 5 අනුභුතං තදභ්‍යන්තරා පඨවීං නාසොසි, 6 පඨවියා 7 නාසොසි, පඨවිතො නාසොසි, පඨවීං මේති 8 නාසොසි, පඨවීං නාභිච්චිං. එවමපි බො අතං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභ්‍යන්තරා, කුසො නිවෙය්‍යං, අච්චි බො අභ්‍යන්තරා තයා භියොසා අපං බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- තෙජං බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- වායං බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- භුතෙ බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- දෙවෙ බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- පජාපතිං බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- බ්‍රහ්මං බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- ආභස්සරෙ බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- සුභකිණ්ණො 9 බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- වෙහපච්චො බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- අභිඤ්ඤා බො අතං බ්‍රහ්මේ -පෙ- සබ්බං බො අතං බ්‍රහ්මේ සබ්බො අභ්‍යන්තරා යාවතා සබ්බස්ස සබ්බතො අනුභුතං තදභ්‍යන්තරා සබ්බං නාසොසි, සබ්බස්මිං නාසොසි, සබ්බො නාසොසි, සබ්බං මේති නාසොසි, සබ්බං නාභිච්චිං. එවමපි බො 10 අතං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභ්‍යන්තරා, කුසො නිවෙය්‍යං, අච්චි බො අභ්‍යන්තරා තයා භියොසා.

12. “සච්චි බො මාරික 11 සබ්බස්ස සබ්බතො අනුභුතං 12, මාසෙව තෙ ඊතනකමෙව අසොසි, කුච්චකමෙව අසොසි.” 13

විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං අනන්තං සබ්බතො පහං. තං පඨවියා 14 පඨවිතො අනුභුතං, අපසංසාදා අපනෙතන අනුභුතං, තෙජස්ස තෙජ- තො අනුභුතං, වායස්ස වායොතො අනුභුතං, භූතානං භූතො අනුභුතං, දෙවානං දෙවොතො අනුභුතං, පජාපතිස්ස පජාපතිතො අනුභුතං, බ්‍රහ්මස්ස 15 බ්‍රහ්මතො අනුභුතං, ආභස්සරානං ආභස්සර- තො අනුභුතං, සුභකිණ්ණානං 16 සුභකිණ්ණොතො 17 අනුභුතං, වෙහපච්චනං වෙහපච්චනො අනුභුතං, අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤො අනුභු- තං, සබ්බස්ස සබ්බතො අනුභුතං.”

1. අභ්‍යන්තරා, මජ්ඣ. 2. චූළො, සො. 3. තෙන තිං, සි. කප්ඵ. 4. සුභකිණ්ණො නාම කාසො, වෙහපච්චො නාම කාසො, අභිඤ්ඤා නාම කාසො, මජ්ඣ. සුභකිණ්ණො නාම කාසො වෙහපච්චො නාම කාසො, සො. 5. පඨවිතො, මජ්ඣ. 6. න පසංසාදා මජ්ඣ. නාසොසි PTS. 7. පඨවී, සො. PTS. 8. පඨවී මේති සො, PTS. 9. සුභකි ණො, මජ්ඣ. සො. සි. කප්ඵ. 10. එවං බො, සො. එවං අතං සි, කප්ඵ. 11. තෙ මාරික, සො. PTS. සි. කප්ඵ. 12. අනුභුතං තදභ්‍යන්තරා, මජ්ඣ. සො. 13. අසොසි, මජ්ඣ. සො. 14. පඨවියා, සො. 15. බ්‍රහ්මා, සිඤ්ඤා මජ්ඣ. 16. සුභකිණ්ණො, මජ්ඣ. සො. 17. සුභකිණ්ණොතො, මජ්ඣ. සො.

14. “හන්ද ව හි¹ තෙ මාරිස අනතරධායාමි”ති. හන්ද ව හි මෙ කුං බ්‍රහ්ම අනතරධායසු සචෙ විසහසීති. අථ ඛො භික්ඛවෙ ඛකො බ්‍රහ්මා: “අනතරධායසාමි සමණස්ස ගොතමස්ස, අනතරධායසාමි සමණස්ස ගොතමස්සා”ති තෙවස්සු මෙ සකෙකාති අනතරධායිඛුං.

15. එවං චූෂනන අභා භික්ඛවෙ ඛකං බ්‍රහ්මාතං එතද්දව්චං: හන්ද ව හි තෙ බ්‍රහ්ම අනතරධායාමිති. “හන්ද ව හි මෙ කුං මාරිස අනතරධායසු සචෙ විසහසී”ති. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ තථාරාථං ඉඛායාසිසඛධාරං අභිසඛාසිං² එතනාවතා බ්‍රවතා ව බ්‍රහ්මපරිසං ව බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ජා ව සද්දඤ්ච මෙ සොස්සන්ති³, ත ව මං දකඛිත්තීති⁴ අනතරගිතො ඉමං භාථං අභාසිං:

“හවෙච්චං⁵ හසං දිස්චං හවඤ්ච විහවෙසීතං,
හවං තාභිච්චිං කිඤ්චි⁶ නන්දිඤ්ච න උපාදිසිත්තී.”

16. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසං ව බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ජා ව අච්ඡරියඛුතවිත්තා ජාතා අහෙසුං: අච්ඡරියං චත හො, අඛුතං චත හො, සමණස්ස ගොතමස්ස මිහිඤ්ඤිකතා මහානුභාවතා. න චත තො ඉතො පුඛෙ ධිට්ඨො වා සුතො වා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං මිහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො යථාසං¹ සමණො ගොතමො සකාසුතො සකාඤ්චො² පඛච්ඡතො. හවරාමාය වත හො පජාය හවරතාය හව-සමුද්ධිතාය³ සමුලං හවං උදඛෙහීති.

17. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාගරං පාපිමා අඤ්ඤාතරං බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ජං අනාපිසිත්තං එතද්දව්චං: “හවෙ ඛො කුං මාරිස එවං ජාතාසි, සචෙ කුං එවමනුබුද්ධො, මා සාවකෙ උපතෙසි මා පඛච්ඡතෙ. මා සාවකාතං ඛම්මං දෙසෙසි මා පඛච්ඡතාතං. මා සාවකසු ගෙහිමකාසි මා පඛච්ඡතෙසු. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුඛෙ සමණබ්‍රාහ්මණො ලොකස්මිං අරහතො සම්මාසමුද්ධො පටිජාතමාතා. තෙ සාවකෙ උපතෙසු පඛච්ඡතෙ. සාවකාතං ඛම්මං දෙසෙසු පඛච්ඡතාතං. -

1. හන්ද වරහි, මජ්ඣං. සී. කන්චි. 2. අභිසඛධාරෙසි, සභා. 3. සුතනති, සභා.
4. දකඛනති, මජ්ඣං. සභා. 5. හවෙ ච්චං, සී. කන්චි.
6. කඤ්චි, PTS. සී කන්චි. 7. යථාමායා, සභා. 8. ගොතමො සකාඤ්චො, සභා.
9. හවසමුද්ධිතාය සීඉ.

සාවකෙසු ගෙහිමකංසු පබ්බජ්ඣෙසු. තෙ සාවකො¹ උපනෙත්වා පබ්බජ්ඣෙ, සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා පබ්බජ්ඣානං, සාවකෙසු ගෙහිකතචිත්තො² පබ්බජ්ඣෙසු, කායසං හෙද ප ඡුපවෙජ්ඣ භිනෙ කායෙ ජනිට්ඨිතා. අහෙසුං ජන³ භිකඤ්ඤා තසා පුබ්බෙ සමණච්ඡායමණා ලොකසම්මං අරහනෙත්වා සමමා සමුඤ්ඤා පටිජානමානා. තෙ න සාවකෙ උපනෙසුං න පබ්බජ්ඣෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙසුං න පබ්බජ්ඣානා, න සාවකෙසු ගෙහිමකංසු න පබ්බජ්ඣෙසු තෙ න සාවකෙ උපනෙත්වා න පබ්බජ්ඣෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා න පබ්බජ්ඣානං, න සාවකෙසු ගෙහිකතචිත්තො න පබ්බජ්ඣෙසු, කායසං හෙද ප ඡුපවෙජ්ඣ පණිනෙ කායෙ ජනිට්ඨිතා. තන්තාගං භිකඤ්ඤා ඵලං වදන්තී ඉඛස්ස තිං මාරිභ අපොසාසුකෙකා දිට්ඨධම්මං-සුචරිතාරමත්‍රසුත්තො විහරස්සු. අනකඛාතං⁴ කුසලං හි මාරිභ, මා පරං මචදස්සි⁵ති.

18. ඵලං චුත්තෙ අභං භිකඛවෙ මාරා පාපිමන්තා ඵතදචොචං ජාතාමි ඛො තාහං පාපිමි, මා තිං මඤ්ඤිත්වා ‘න මං ජාතාමි’ ති. මාරෙ තුමසි පාපිමි. න මං තිං පාපිමි ඤිතානුකම්පි ඵලං වදෙසි. අභි-
 තානුකම්පි මං තිං පාපිමි ඵලං වදෙසි. තුඤ්ඤා හි පාපිමි ඵලං හොති: ශෙතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසිස්සති⁶ තෙ මෙ විසයං උපානි-
 වතතිස්සන්තිති. අසමමාසමුඤ්ඤා ච ජන තෙ පාපිමි සමණච්ඡායමණා සමානා ‘සමමාසමුඤ්ඤා’ යි පටිජානිංසු. අභං චො පන පාපිමි සමමා-
 සමුඤ්ඤොච සමානො ‘සමමාසමුඤ්ඤොමහි’ති පටිජානාමි. දෙසෙතොනොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොච. අදෙසෙතොනොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොච. උපනෙතොනොපි හි පාපිමි තථා-
 ගතො සාවකෙ තාදිසොච. අනුපනෙතොනොපි හි පාපිමි තථාගතො සාවකෙ තාදිසොච. නං කිස්ස හෙතු? තථාගතස්ස පාපිමි යෙ ආසවා සංකල්පෙසිකා පොතොහවිකා⁶ සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා⁷ ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. ශෙය්‍යථාපි පාපිමි තාලො මන්තව්ඡිනො අභබ්භො පුත විරුලුසිතා, ඵලමෙව චො පාපිමි තථාගතස්ස යෙ ආසවා සංකල්පෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පභිතා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මාති.

19. ඉති හිදං මාරස්ස ච අනාලපනතාස, බ්‍රහ්මුත්තො ච අභි-
 නිමන්තනතාස තස්මා ඉමස්ස චෙත්තාකරණස්ස බ්‍රහ්මනිමන්තනිකනොච අභිච්චන්තිති.

බ්‍රහ්මනිමන්තනිකසුත්තං නමමං.

---

1. සාවකො, ඝා. 2. ගෙහිකචිත්තො, මජ්ඣං.
 3. යෙ ජන මජ්ඣං, ඛො ජන ඝා. 4. අනකඛාතං, අට්ඨකථා.
 5. චදසෙස්සති, මජ්ඣං. ඝා. 6. පොතොහවිකා, මජ්ඣං, ඝා.
 7. අනභ වං, කතා මජ්ඣං, ඝා.

1. 5. 10.

මාරනජ්ජනිය සුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො¹ භගගොසු විහරති සුංඝමාරගීරො² ගෙසකලාවනෙ මිගදායෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො දබ්බොකාසෙ චිඛිකමති.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරෙ උපිමා ආයස්මනො මහා-මොග්ගල්ලානස්ස කුච්ඡිගනො හොති කොට්ඨමනුපව්චෙයා. අථ ඛො ආය-ස්මනො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: කිනනු ඛො මෙ කුච්ඡිගරුගරු³ විය මාසාවිතං මඤ්ඤති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො චිඛිකමා ඔරොතිනා වහාරං පවිසිනා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ඣ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො පච්චයනං⁴ යොතිසො මනසාකාසි⁵.

3. අද්දතා ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං කුච්ඡිගතං කොට්ඨමනුපව්චෙයං. දිස්වාන මාරං පාපිමන්තං එතදඉච්චාච: තිකම්ම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි⁶ මා තථාගතසාවකං. මා තෙ දහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සජා, සොපි මං තෙව බ්ඨං ජාතෙය්‍ය, කුච්චො පන⁸ මං අයං සාවකො ජාතිස්සති⁹ති.

4. අථ ඛො මාරස්ස පාපිමන්තො එතදහොසි: “අජාතමෙව ඛො මං අයං සමඤ්ඤො” අපස්සං එවමාහ: “තිකම්ම පාපිම, තිකම්ම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං. මා තෙ දහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සජා, සොපි මං තෙව බ්ඨං ජාතෙය්‍ය, කුච්චො පන⁸ මං අයං සාවකො ජාතිස්සති⁹ති.

5. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං එතදඉච්චාච: “එතස්මා⁹ ඛො තානං¹⁰ පාපිම ජාතාමි මා තං මඤ්ඤීතො: ත මං ජාතාතිති. මාරෙ තමසි පාපිම. කුස්සං¹¹ හි පාපිම එවං හොති: ‘අජාත-මෙව ඛො මං¹² අයං සමඤ්ඤො අපස්සං එවමාහ: තිකම්ම පාපිම, තිකම්ම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි, මා තථාගතසාවකං. මා තෙ දහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායා⁷ති. යොපිස්ස සො සජා සොපි මං තෙව බ්ඨං ජාතෙය්‍ය, කුච්චො පන මං අයං සාවකො ජාතිස්සති⁹ති.’”

1. භගවා, සා. 2. සුඝමාරගීරෙ, මජ්ඣ, සුංඝමාරගීරෙ, සා. 3. ගරුගරො වස, මජ්ඣ. ගරුගරුගරො වස, සා. 4. මාර. පාපිමන්තං පච්චන්තං, සා. 5. මනසිකාසි, සි. 6. විහෙසසි, සි. කච්චි. 7. අයං, සා. 8. කුච්චො ච පන, සා. 9. එවමෙව, මජ්ඣ. P.T.S, සා. 10. තානං, සි. 11. තස්ස, සි. 12. අජාතමෙව මං, සා.

6. අඵ ඛො මාරස්ස පාපිමනො එතදනොසි: ජානමෙව ඛො මං අයං සමණො පස්සං එවමාහ: කිකඛමි පාපිම, කිකඛමි පාපිම, මා තපාගතං විභෙසෙසි, මා තපාගතොවිතං. මා තෙ අනොසි දිඝරතතං අභිතාය දුක්ඛායාති. අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා: ආයසමනො මහාමොග්ගලාභස්ස චූඛතො උග්ගන්ඤා පච්චිකාමෙ අට්ඨාසි.

7. අදදසා ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලාභො මාරං පාපිමනතං පච්චිකාමෙ සීතං. දිස්වාන මාරං පාපිමනතං එතදචොච: එතපිඨා ඛො තාහං පාපිම පස්සාමි. මා සිං මඤ්ඤිතො: න මං පස්සාතීති. එතො ඤං පාපිම පච්චිකාමෙ ඤිතො.

8. භුතපුබ්බාහං පාපිම දුඤ්ඤි නාම මාරෙ අනොසිං. තස්ස මෙ ක්වාලි තාම භගිති තස්සා¹ ඤං පුතොතා. හො මෙ ඤං භාගිනතොයො හොසි². තෙන ඛො උත පාපිම සමයෙත³ කකුසසකො⁴ හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො ලොකෙ උපපන්නො භොති. කකුසකස්ස⁵ ඛො උත පාපිම හගවතො අරහතො: හමවාසමුද්ධස්ස පිටුර-සඤ්ඤිව තාම සාවකසුගං⁶ අහොසි අස්සං හදුසුගං. යාවතා ඛො පන පාපිම කකුසකස්ස හගවතො අරහතො හමවාසමුද්ධස්ස සාවකා, තාස්සුච කොචි⁷ ආයසමා: විටුරෙන සමයෙමා: හොති යදිදං ධම්මදෙවතාය. ඉමිනා ඛො එතං පාපිම පරිඤායෙත ආයසමතො විටුරස්ස පිටුරෙ පිටුරොතෙව⁸ සමඤ්ඤ උදපාදි.

ආයසමා පන පාපිම සඤ්ඤිවො අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමූලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි අපපකසිරෙනෙව සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජති. භුතපුබ්බං පාපිම ආයසමා: සඤ්ඤිවො: අරඤ්ඤතරභමි රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤ වදසිතනිරොධං සමාපන්නො: නිසින්නො: හොති අදදසංසු¹¹ ඛො පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා¹² පථාවිනො ආයසමනතං සඤ්ඤිවං අරඤ්ඤතරභමි රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං සමාපජ්ජතා¹³ නිසින්නං. දිස්වාන තෙසං එතදහොසි: අච්ඡරිතං වත හො, අඛගුතං වත හො, අයං සමණො නිසින්නාකොව¹⁴ කාලකතො¹⁵, හඤු තං¹⁶ දභාමාති. අඵ ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො: කිණ්ඤව කට්ඨඤව ගොමඤව සකිකඛිතීනා: ආයසමනො: සඤ්ඤිවස්ස කාමෙ උපවිතිතා අග්ගිං දඤා පකකමිංසු. අඵ ඛො පාපිම ආයසමා සඤ්ඤිවො තස්සා රතතිතා: අච්චයෙන තාය සමාපතතිතා: චූඛිතිනා: විචරතී¹⁷ පථොචොචොති: පුබ්බන්තාසමයං නිවාසෙති: පතනවිචරං¹⁸ ආදාය ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අදදසංසු ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො ආයසමනතං සඤ්ඤිවං පිණ්ඩාය වරතතං. දිස්වාන තෙසං එතද හොසි: අච්ඡරිතං වත හො, අඛගුතං වත හො, අයං සමණො නිසින්නා-කොව කාලකතො: සවාගං පතිසඤ්ඤිවතොති.¹⁹ ඉමිනා ඛො එතං²⁰ පාපිම පරිඤායෙත ආයසමතො සඤ්ඤිවස්ස සඤ්ඤිවො²¹ සඤ්ඤිවොතෙව සමඤ්ඤ උදපාදි.

1. එච්චාපි, මජ්ඣං, සභා. 2. තස්සා: භගිනියා, සභා.
3. අනොසි, මජ්ඣං, සභා, හොසිති සි.
4. තෙන සමයෙත පාපිම, සි, තෙන ඛො උත සමයෙත, සභා. 5. කකුසසක, සභා.
6. කකුසසකස්ස, සභා. 7. මහාසාවකසුගා, සභා. 8. තෙසු න ව කොච, මජ්ඣං.
9. එවං, මජ්ඣං 10. පිටුරොතෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, පිටුරො. පිටුරොතෙව, PTS.
11. අදදසංසු, සි. 12. කස්සකා, සභා. 13. සමාපන්නා, මජ්ඣං, සභා, PTS.
14. නිසින්නාකො, සභා. 15. කාලකතො, මජ්ඣං. 16. හඤුති තං, සි.
17. තාභි විචරාභි, සි. 18. පතනවිචරොදස, මජ්ඣං, සභා. 19. පතිසඤ්ඤිවතොති, සභා.
20. එවං, සි. 21. සඤ්ඤිවොතෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, සඤ්ඤිවොතෙව, PTS.

9. අථ ඛො පාපිම දුසිඤ්ඤ මාරඤ්ඤා¹ එතදභොගි: ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛුතං සීලවනතාතං කල්‍යාණධම්මානං හෙව ජානාමි අගභිං වා ගභිං වා. යනනුතාතං බ්‍රාහ්මණගහපඨිකෙ අනාච්ඡෙසයාං: එථ තුලෙත භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රුඤ්ඤෙථ විහෙසෙථ. අපෙචතාම තුලෙතභි අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රුඤ්ඤිගමානානං විගෙසිගමානානං සිගා විතතඤ්ඤ අඤ්ඤාථතතං, ගථා නං² දුසි මාරෙඤ්ඤෙථ ඔතාරතභි. අථ ඛො හෙ පාපිම දුසි මාරෙඤ්ඤෙථ බ්‍රාහ්මණ-ගහපඨිකෙ අනාච්ඡි: එථ තුලෙත, භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රුඤ්ඤෙථ විහෙසෙථ. අපෙචතාම තුලෙතභි අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රුඤ්ඤිගමානානං විගෙසිගමානානං සිගා විතතඤ්ඤ අඤ්ඤාථතතං, ගථා හං දුසි මාරෙඤ්ඤෙථ ඔතාරතභි.

10. අථ ඛො හෙ පාපිම බ්‍රාහ්මණගහපඨිකා අනාච්ඡි: දුසිතා මාරෙත භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසතභි පරිභාසතභි රුඤ්ඤෙතභි විහෙසෙතභි: “ඉමෙ පත මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා³ ඛනුපාද-පච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’භි පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරක-ජාතා කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි. සෙග්ගථාපි තාම උදුකො රුකඛසාඛාය⁴ මුසිකං මගගමානො⁵ කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’භි පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි. සෙග්ගථාපි තාම කොඤ්ඤා⁶ තද්ධිතෙ මචෙජ මගගමානො කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’භි පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි. සෙග්ගථාපි තාම බිලාඤ්ඤෙ සඤ්ඤමලසඛකපිඤ්ඤෙ මුසිකං මගගමානො කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’භි පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි. සෙග්ගථාපි තාම ගදුභො වහව්ඤ්ඤො සඤ්ඤමලසඛකපිඤ්ඤෙ කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කිණ්ඤා ඛනුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා, කාසිනොසමා’භි පතතකඛකා අධොමුඛා මධුරකජාතා කාසතභි පඤ්ඤාසතභි නිජ්ඣාසතභි අපඤ්ඤාසතභි”භි.

හෙ ඛො පත පාපිම තෙත සමගෙත මනුඤ්ඤා කාලං කරුතභි, සෙග්ගෙත කාසතභි හෙද පරමමරණං අපායං දුගභිං පිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතභි.

1. දුසිමාරඤ්ඤ, සි. 2. ගථා නං, සි, සා, PTS.
 3. අනාච්ඡිථථා, මජ්ඣ, සා. 4. කණ්ඤා, සා. කිණ්ඤා, සි, කජචි.
 5. රුකඛසාඛාය, මජ්ඣ, සා, PTS.
 6. මගගමානො, මජ්ඣ, සා. 7. කොඤ්ඤා, සා.

11. අඵ ඛො පාපිම කකුසන්ධො¹ හගචා අරහං සමමාසමුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතසී: අනාච්චා ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා දුසිතා මාරෙන: 'එඵ කුමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසඵ පරිභාසඵ රෙසෙසඵ විහෙසෙසඵ. අපොචනාම කුමෙහභි අකෙකාසියමානානං පරිභාසියමානානං රෙසියමානානං විහෙසියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤඵත්තං යථා තං.² දුසි මාරෙ ලභෙඵ ඕතාරනති එඵ කුමෙහ භික්ඛවෙ මෙත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරඵ, තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුඤ්ඤං³ ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤිත ඵරිනා විහරඵ. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරඵ -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරඵ, තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤිත ඵරිනා විහරඵති.

12. අඵ ඛො හෙ පාපිම භික්ඛු කකුසන්ධින⁴ හගචතා අරහතා සමමා සමුද්ධෙන එචං ඔච්ඡියමානා එචං අනුසාසියමානා අරඤ්ඤාගතාපි රුක්ඛ- මූලගතාපි පුඤ්ඤාභාරගතාපි මෙත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤිත ඵරිනා විහරිංසු. කරුණාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරිංසු -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරිංසු -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා එකං දීසං එරිනා විහරිංසු. තථා දුතියං තථා තතීයං තථා චතුඤ්ඤං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤිත ඵරිනා විහරිංසු.

13. අඵ ඛො පාපිම දුසිස්ස මාරස්ස එතදභොසී: "එචමපි ඛො අකං කරෙතොතා ඉමෙසං භික්ඛුනාං සීලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං නෙච ජානාමි ආගතීං වා ගතීං වා. යනනුනාහං බ්‍රාහ්මණගහපතීකො අනාච්චියෙය්‍යා: එඵ කුමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ සකකරෙඵ ගරුකරෙඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අපොචනාම කුමෙහභි සකකරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤඵත්තං යථා තං දුසි මාරෙ ලභෙඵ ඔතාරනති.

---

1. කකුසන්ධ, සා.
 2. යථා තං, සී, සා, PTS.   3. චතුඤ්ඤං, මජ්ඣ, සා.
 4. කරුණා සහගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන, වේතසා -පෙ- මජ්ඣ, සා.
 5. කකුසන්ධ, සා.

14. අඵ ඛො තෙ පාපිම, දුඛිමාරෙ චුඤ්ඤාභග්ගපභිකො අනාපිඨි: ඵඵ තුමො, භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරෙඵ ගරුකරෙඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අපෙචනාම තුමොභි සක්කරිමානානං ගරුකරිමානානං මානිමානානං පුජිමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵභවං යථා තං¹ දුඛි මාරෙ ලභෙඵ ඔතාරන්ති. අඵ ඛො තෙ පාපිම චුඤ්ඤාභග්ගපභිකො අනාපිඨි:² දුඛිනා මාරෙන භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරෙන්නි ගරුකරෙන්නි මානෙන්නි පුජෙන්නි.

යෙ ඛො පන පාපිම තෙන සමයෙන මනුස්සා කාලං කරෙන්නි, යෙහුයොන කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

15. අඵ ඛො පාපිම, කකුසඤ්ඤා³ භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො භික්ඛු අමනෙන්නි: අනාපිඨි: ඛො භික්ඛවෙ චුඤ්ඤාභග්ගපභිකො දුඛිනා මාරෙන “ඵඵ තුමො, භික්ඛු සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරෙඵ ගරුකරෙඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අපෙචනාම තුමොභි සක්කරිමානානං ගරුකරිමානානං මානිමානානං පුජිමානානං සියා විතතස්ස අඤ්ඤඵභවං යථා තං දුඛි මාරො ලභෙඵ ඔතාරන්ති”. ඵඵ තුමො භික්ඛවෙ, අසුභානුපස්සි⁴ කායෙ විහරඵ, අභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤිතො සබ්බලොකෙ අතභිරතසඤ්ඤිතො,⁵ සබ්බසංඛාරෙසු අතිච්චානුපස්සිතොති

16. අඵ ඛො තෙ පාපිම, භික්ඛු කකුසඤ්ඤා⁶ භගවතා අරහතා සමමා සම්බුද්ධෙන ඵචං ඔවදියමානා ඵචං අනුසාසිමානා අරඤ්ඤභතාපි රුක්ඛ මූලකතාපි සුඤ්ඤාගාරභතාපි අසුභානුපස්සි⁷ කායෙ විහරිංසු, අභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤිතො, සබ්බලොකෙ අතභිරතසඤ්ඤිතො⁸ සබ්බසංඛාරෙසු අතිච්චානුපස්සිතො:

17. අඵ ඛො පාපිම, කකුසඤ්ඤා භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො පුබ්බන්තභග්ගං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං අද්දං අංගසමනා විච්චරෙත පච්ඡං සමිණෙත ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. අඵ ඛො පාපිම දුඛි මාරො අඤ්ඤතරං කුමාරං⁹ අනාපිඨිත්වා සකඛරං ගභෙත්වා අංගසමතො විච්චරස්ස සීගෙ පහාරං අදුසී.¹⁰ සිසංඛි වොභිජ්ඣී. අඵ ඛො පාපිම අංගසමා විච්චරො භිනෙන්න සීගෙන ලොභිතෙත ගලනෙතක කකුසඤ්ඤායෙච¹¹ භගවන්තං අරහන්තං සමමාසම්බුද්ධං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධී. අඵ ඛො පාපිම කකුසඤ්ඤා¹² භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො තාගාපලොකිතං අපලොකෙති: ත වායං¹³ දුඛි මාරො චතතමඤ්ඤාසීති. සභාපලොකතායං¹⁴ ච පන පාපිම දුඛි මාරො තමතා ච¹⁵ ඨානා චචි. මහාතීරගඤ්ඤා උපපජ්ජී.

1. යථා තං, සී, ඝා, PTS. 2. අනාපිඨිඨා, මජ්ඣං, ඝා. 3. කකුසඤ්ඤා, ඝා.
 4. අසුභානුපස්සිතො, මජ්ඣං. 5. අතභිරතසඤ්ඤිතො, මජ්ඣං. 6. කකුසඤ්ඤා, ඝා.
 7. කුමාරකං, මජ්ඣං, ඝා. 8. පහාරමදුසී, මජ්ඣං, ඝා.
 9. සිසං තෙ භිජ්ඣාමිති, කථචි. 10. කකුසඤ්ඤා යෙච, ඝා.
 11. කකුසඤ්ඤා, ඝා. 12. තවං, PTS, ඝා, අ.
 13. තාගාපලොකතායං, සී. - ඝාපලොකතා, අ. 14. තමතා, සී.

18. තස්ස ඛො පත පාපිම මහානිරයස්ස තඤ්ඤා නාමධෙගතො භොතති: ජථසායතනනිකො ඉතිපි, සඛක්ඛාසමාගතො ඉතිපි, පච්චන්තවෙදනිසො ඉතිපි. අථ ඛො මං¹ පාපිම නිරයපාලා උපගඛකම්ඤ්ඤා එතදවොචු: යද ඛො තෙ මාරිස සඛක්ඛාස සඛක්ඛාස තදගෙ සමාගවෙජ්ඣය, අථ නං ආජාතෙය්‍යාසි² 'වස්සසහස්සං මෙ නිරගෙ පච්චමානස්සා'ති. භො ඛො අතං පාපිම ඛක්ඛති වස්සානි³ ඛක්ඛති වස්සසතාති ඛක්ඛති වස්සසහස්සාති තස්මිං මහානිරයෙ අපච්චිං. දසවස්සසහස්සාති⁴ තස්සෙම මහානිරයස්ස උස්සදෙ අපච්චිං චූළඝං- නිමං නාම වෙදනං⁵ වෙදිගමානො. තස්ස මස්සං පාපිම එවරුපො කායො භොති භෙග්ගපාපි මිත්‍රස්සස්ස. එවරුපං සීගං භොති සෙග්ගපාපි මච්ඡස්ස. -

1. කීදිසො නිරයො ආසි යථ දුසි අපච්චථ,
පිඤ්ඤං සාවකමාසජ්ජ කකුසකිඤ්ඤා⁶ බ්‍රාහ්මණං;
2. සතං ආසි අග්ගෙසඛක්ඛාස සඤ්ඤා පච්චන්තවෙදනා,
ඊදිසො නිරයො ආසි යථ දුසි අපච්චථ,
පිඤ්ඤං සාවකමාසජ්ජ කකුසකිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණං.
3. යො එතමභිජාතාති⁷ භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
4. මජ්ඣෙකෙ සරස්ස නිට්ඨන්ති විමානා කප්පඨාසිනො,⁸
වෙච්චිගවණ්ණො රුචිරා අච්චිමනො; පහස්සරා,
අච්ඡරා තත්ත නච්චන්ති පුත්‍රී තාතත්තවණ්ණේගො.
5. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
6. යො වෙ බුද්ධෙත චූදිතො භික්ඛුසඛස්ස පෙකඛනො,
මිග්ගරමාතුපාසාදො පාදඛ්‍යුචෙඨිත කමපසි.
7. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
8. යො වෙජ්ජන්තං පාසාදං⁹ පාදඛ්‍යුචෙඨිත කමපසි,
ඉද්ධිඛලෙත්‍රපසාදො¹⁰ සංවෙජ්ජෙති ච දෙවතා.
9. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
10. යො වෙජ්ජන්තං¹¹ පාසාදෙ සකකං භො පරිපුච්ඡති,
අපි ආච්චිසො¹² ජාතාසි තණ්හකඛගපිමුත්තගො,
තස්ස සහෙකා; විශාකාසි¹³ පඤ්ඤං චූළඝං යථාතථං. ¹⁴
11. යො එතමභිජාතාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.

1. අථ නං තං, සො. 2. අථ නං තං. ජාතෙය්‍යාසි, මජ්ඣං.
 3. ඛක්ඛති වස්සසතාති, සී. 4. දසසහස්සාති, සො.
 5. චූළඝංනවෙදනං, සො. 6. කකුසකුඤ්ඤා, සො. 7. භො එතමභිජාතාමි, සී.
 8. කප්පඨාසිනො, සො, සී. කන්චි. 9. වෙජ්ජන්තපාසාදො, සො.
 10. ඉද්ධිඛලෙත්‍ර පසාදො, සො. 11. වෙජ්ජන්තපාසාදො, මජ්ඣං, සො.
 12. අපි වාසව, මජ්ඣං. 13. විශාකාසි, සී. 14. යථාතථං, සො.

12. යො බ්‍රහ්මානං¹ පරිපුච්ඡති² සුඛමොයං³ අභිනො සහං,
'අජ්ජාපි තෙ ආවුසො⁴ දිට්ඨි යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසාසි⁵ විභිචන්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ ටහසාරං.'
13. තස්ස බ්‍රහ්මා විශාකාසි අනුපුබ්බං යථාතථං,
'ත මෙ මාරිඝ සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු.
14. පසාසාමි විභිචන්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ ටහසාරං,
තොහං අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිවේවාමහි යස්සතො.'
15. යො එතමභිජ්ජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස ආවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
16. යො මහාතෙරුතො කුචං විමොඛෙත⁶ අථස්සපි,
වතං පුබ්බවිදෙහානං යෙ ව භූමිසයා නරා.
17. යො එතමභිජ්ජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස ආවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
18. ත මෙ අග්ගි වෙඨස්ඨී⁷ අහං ඛාලං ඛිකාමිති,⁸
ඛාලොව⁹ ජලිතං අග්ගිං ආසජ්ජන ස ඛයාති¹⁰
19. එවමෙව කුචං මාර ආසජ්ජන¹¹ තථාගතං,
සයං ඛිතිස්සපි අත්තානං ඛාලො අග්ගිංව සමුජ්ජං.
20. අපුඤ්ඤං පසවි මාරෙ ආසජ්ජන¹² තථාගතං,
කීනඤ්ඤ මඤ්ඤසි පාපිමි ත මෙ පාපං විපච්චති.
21. කමරොතො විග්ඨී¹³ පාපං විරරතතාය කඤ්ඤි,¹⁴
මාර නිබ්බිඤ්ඤ බුද්ධමහා ආසං මාකාසි භික්ඛුහු.
22. ඉති මාරං අතජ්ජෙසි¹⁵ භික්ඛු හෙසකලාවතෙ,
තතො සො දුමමතො යතොවා තජ්ජෙමන්තරධායථාති

මාරතජ්ජනියසුත්තං දසමං.

මූලයමකවග්ගො පසඤ්චමො.

---

1. බ්‍රහ්මා, මජ්ඣං. 2. පරිපුච්ඡ, සි. 3. සුඛමොයං, සි. සුඛමොයං.හිතො, මජ්ඣං.
4. අජ්ජාපි තොවුසො, මජ්ඣං. 5. පසාසි, සි.
6. විමොඛෙත, මජ්ඣං. සා. PTS, සි.
7. වෙඨස්ඨී, මජ්ඣං, සා, PTS. 8. ඛිකාමිති, PTS. සි.
9. ඛාලො ව, මජ්ඣං. සා. PTS. 10. අසජ්ජනං ස. ඛයාති, සිඤ්ඤ. මජ්ඣං.
11. ආසජ්ජනං, සිඤ්ඤ. මජ්ඣං. 12. ආසජ්ජනං, සිඤ්ඤ. මජ්ඣං.
13. වග්ගී, සි. 14. අත්තානං, සි. සිඤ්ඤ. මජ්ඣං. 15. තජ්ජෙසි, සිඤ්ඤ.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං:

සාලෙය්‍යචේරඤ්ඤ දුච්චෙ ව චේද්‍ය චූළංමහංඛම්මසමාදනං ව,
විමංසකොස මේයජො ව බ්‍රහ්මා දුසී ව මාරො ජඤ්චමො ව චග්ගො.

චූළපණණාසකං නිට්ඨිතං.

“ඛුඤ්ඤි දෙව චඤ්ඤි පුත චේරඤ්ඤියා ඛුඤ්ඤෙව කථා අපරො විසංඛො ච සාලපදවත ඛම්මඤ්ච නාමො විමංසක කාලගොමිකඤ්ච දුසීතො පුථාරොදාපිතා ථිතංසනතොති”*

* සිහලතාලපණණියජොපාඨකෙසු අගමම්ම ජාමො දිස්සතො.

“සාලෙය්‍ය චේරඤ්ඤ චේද්දස්ස චූළමහං ඛම්මසමාදනං,
විමංසකා ච බ්‍රහ්මා, දුසී ච මාරො ජඤ්චමො චරචග්ගො”. සතා.

[ඛුඤ්ඤි දෙව සාලෙය්‍යචඤ්ච පුත 1 චේරඤ්ඤියා,
ඛුඤ්ඤෙවකථා අපරා විසංඛො සාලපාදජො.

ඛම්මඤ්ච නාමො විමංසකලහා තිම්හතං දුසීකො,
පුත ජොජො ච දාපිතො ජණණාසකුචාතතතං ගතකති.] සිඛු.
1. චඤ්චථ, සිඛු කතිචි.

[සාලෙය්‍ය චේරඤ්ඤදුච්චෙ ව භුට්ඨි චූළ මහංඛම්මසමාදනඤ්ච,
විමංසකා කොසමිති ච බ්‍රහ්මිණො දුසී ච මාරො දඤ්චො ව චග්ගො

චූළපරිකායො චේව සිහතාදො ච උත්තමො,
කකචො, චේව ගොසිච්චිතා සාලෙය්‍යො ච ඉමම් ජඤ්ච]

මජ්ඣං

ශාථාදිපාදානුකාමණිකා

පිට්ඨකං

අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ආරු	412
අපුඤ්ඤං පසථි මාරෙ	788
අගං ලොකො පරෙ ලොකො	540
අහං හි අරහා ලොකෙ	414
ඉති මාරං අතජේජ සි	788
ඉධෙව සිතාසි බ්‍රාහ්මණ	90
උචෙධිති වීර විජිතසඛ්‍යාම	410
එව මෙව ධුමං මාර	788
කරෙතො වියති පාපං	788
කිච්චෙජන මේ අධගතං	408
කිද්දිසො තීරයො ආසි	786
ජිහනං පාපිමිතො සොතං	540
තස්ස බ්‍රහ්මා වියාකාසි	788
ධම්මවකකං පච්ඡෙතඤ්ඤං	414
ත මෙ ආචරියො අත්ථි	414
ත වෙ අග්ගි චෙධ්ඨත්ථි	788
තිච්චමපි ඛාලො පකඛිනො	90
පච්චිකොතභාණිං නිපුණං	408
පරෙච්චරඤ්ඤ ජාතාසි	768
පසාභි විනිවතතතතං	788
පාඤ්ඤාසොසි මගභධ්‍ර ප්‍රබෙධ	410
බාහුකං අධිකකකඤ්ඤ	90
භවෙවාහං භගං දිස්වා	772
මජ්ඣෙ සරස්ස තිට්ඨත්ථි	786
මාදිසං වෙ ජිතා කොන්ති	414
යාවතා වන්දිමසුරියා	768
යො එතමහිජාතාති	788, 788
යො බ්‍රාහ්මණං පරිපුච්ඡති	788
යො මහාතෙරුතො කුටං	788
යො චෙජ්ඣන්තං පාසාදං	786
යො චෙජ්ඣන්තො පාසාදෙ	786
යො වෙ බ්‍රහ්මින චුද්දිතො	786
සචෙ මුසා න භණ්හි	90
සතං ආසි අයොසඛිඤ්ඤ	786
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤං	540
සබ්බාභිඤ්ඤ සබ්බවිදුහමඤ්ඤ	414
සුඤ්ඤාසං වෙ සද එඤ්ඤ	90
සෙලො යථා පබ්බතමුඤ්ඤතිට්ඨිතො	410
සොතතො සොසිතො	192

මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසක
සද්දස්ස, නාමානුකකමණිකා

පිටිපිටිකා		පිටිපිටිකා	
අක නිවහික	670, 682	ඉසිතිලි	222
අග්ගිවෙසාන	542, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 562, 564	ඉසිපතත	414, 416
අඛක	632, 652	උකකවෙලා	536
අජාතකතා	548,	උකකවිහා	2, 764
අජිත-සෙසකමබලි	478, 590,	උච්චාකණේරුකා	334
අතපප	670, 682	උච්චාකාලාරිකා	334,
අභිකකක	90	උද්දක-රාමිපුතත	404, 412, 570
අතනතජිත	414,	උග්ගුමායිකා	356, 360
අනාචරිණික	18, 30, 38, 54, 74 92, 252, 352, 426, 478, 526, 602, 718,	උපක	414
අනුරුඤ්ඤා	494, 496, 500, 508, 510, 518,	උපකිසා	372
අකුච්චක	354, 364	උපවිකා	720
අප්පමාණසුභ	670, 682	උරුවෙලා	406, 414, 572
අප්පමාණාහ	670, 682	උපුක	780
අභිභූ	6, 766, 770	උසාද	786
අරහතත	12,	ඵකපුණ්ණිජික	594
අරිච්ච	324, 326	මකවර	296, 298
අරික	670, 682	මච්චක	322
අභිසුතං	356, 360,	කකච	322
අසාජ්	542	කකුසකි	778, 782
අසාපුර	632, 652	කපිලවත්ථු	214, 272
අලකද්ද	334, 336	කමමාසාදමම	134
අකාසානිඤ්ඤායතන	6, 96, 392, 402, 424, 490, 502	කලද්දකනිවාර	362, 702,
අකිඤ්ඤාද්දයතන	8, 96, 392, 424, 490, 502	කසාප	520
අනන්ද	286, 394, 508, 516	කාසි	414
අප	4, 768, 770	කාලසිලා	222
අහ	670, 682	කාලී	314, 316, 778
අහසාසර	4. 670, 682, 770	කිම්බල	494, 502
අලාර - කාලාම	400, 402, 412 566, 568	කීස - කඛකිව්ව	562

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
කුඳල	318	ජාණසොංගේ	38, 426, 482
කුමාරකසාප	354	ජාතිගුමක	362
කුමම	356, 360	ජාතිගුමි	362
කුරු	134	ජෙතවන	18, 30, 38, 54, 74,
කුලල	338	282, 352, 354, 426, 478, 526, 602,	
කුලාහාරකාලා	540, 544, 560	672, 684, 718	
කොට්ඨිත	684, 700	කථාගත	16, 30, 416, 750, 774
කොච්චි	780	කාලකංඝ	504, 570, 582, 594, 596
කොසමි	752	කුසිත	504, 670, 682
කොසල	662	කෙජ	4, 766, 770
කොසිය	694	දණ්ඩපාණි-සකක	272, 274
ගඬුබාධිපුබඩ	324, 326	දව්ඩාග	720
ගදුග	780	දාසපාල	494
ගයා	90, 414	දිඝ-පරජන	504, 506
ගහපති	672, 680, 684	දුමමුබ-ලිමජ්චිපුතත	554
ගිරකිකුට-පබ්බත	222, 462	දුසි-මාර	778, 780, 784
ගීරිබ්බජ	70	දෙව	4, 766, 770
ගොතම	416, 426, 542, 544, 562,	දෙවතා	718, 720
572, 580, 582, 584, 588, 590, 772		දෙවදහත	462
ගොසිඛගසාලවත	508, 514, 516,	දෙවානම්ඤ	592, 594, 596,
518, 520, 522, 524		598, 600	
ගොසිඛගසාලවතදාය	494, 508	ද්විධාපථ	366, 360
කොසිතාරාම	762,	ධමමකක	414
චිඛිචාර	356, 360	ධමමදිකතා	702, 716
චාකුමමකාරාජික	504		
චුඤ	94		
ජථසායාගතතිත	786		

පිටිමිකා		පිටිමිකා	
තන්දු	562,	පුණණ-මනනාණිපුත්ත	362, 364,
තන්දිය	494, 502,		372
		පුබ්බාරාම	394, 592, 594, 598
තාග	356, 360, 426		
තාගචන්ද	426	පුරණ-කසාප	478 590
තාගචන්දික	426		
තාගසමාර	198	ඵග්ගු	90
තාදික	494	ඵලණ්ඩ	314
තිගණ්ඨ-තාතපුත්ත	222, 590	බක-බුගම	768, 772
තිග්‍රොධාරාම	214, 372, 274		
තිබ්බාත	10,	බාරාණසී	414, 416
තිමමාණරති	504, 670, 682,	බාහුකා	90
තිවාප	374, 382	බාහුමනී	90
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතන	8, 96,	බිම්බිසාර	224
	392, 404, 406, 424, 492, 502, 570	බිලාර	320, 780
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපග			
	670, 682	බුද්ධිසිහතාද	761
තෙවාර්පික	374, 382		
පකුඛ-කම්බාසත	478, 690	බෙලුච්චුට්ඨිකා	272
පච්චන්තවෙදනීය	786		
පජ්ජපඨි	4, 766, 770	බොධි	414
පඤ්චවග්ගිග	414, 416, 420		
පඨවී	2, 766, 770	බුගම	4, 410, 768, 770, 772
පණ්ඩුපුත්ත-ආජ්චක	70	බුගමකාසිකා	504, 670, 682
පසාග	90	බුගමපාරිසර්ජ:	772
පරනිමමිතවසමනනී	504, 670, 682	බ්‍රාහ්මණ	356, 360, 422, 478
පරිත්තසුභ	670, 682		
පරිත්තකාහ	670, 682	භග්ග	228, 776
පසෙතදි-කොසල	360, 548		
		භුත	4, 768, 770
පිඨිගලකොව්ජ-බ්‍රාහ්මණ	478	භෙසකලාචන	228, 776
පිලොතික-පරිබ්බර්ජක	426, 492		

පිටිවකා		පිටිවකා	
මකඩලි-ගොසාල	478, 562, 590	රෙවන	508, 510, 516, 518
මග	48, 718		
මගධ	406, 410, 572	ලඹිඪි	356, 360
මලල	548		
මහාකව්වන	276, 280, 284	ලිච්චි	542, 558
මහාකසසප	508, 512, 518, 522		
මහාකොට්ඨික	684, 700	ලොමකංසන-පරියාය	198
මහාචූඤ	92		
මහානාම-සකක	214, 226	චච්ච	562
මහාචීරය	784	චච්චායන	426
මහානෙරු	788	චච්චපාණි-සකක	548
මහාමොක්කලාන	56, 70, 228, 508, 512, 514, 520, 522, 594, 598, 600, 776	චච්ච	504, 536, 548
මහාවන	540, 544, 560	චතකමමික	720
මංගපෙසි	356, 360	චමමික	356, 358
		චලභීරථ	426
මාගධක	536	චාමනික	434
මාර	772, 774, 776	චාය	4, 768, 770
මාලව	718, 720		
		විඤ්ඤාණඤ්ඤායනන	6, 96, 392, 424, 490, 502, 688
මිගදය	228, 414, 416, 776		
මිහාරමාභූපාසාද	394, 592, 594, 598, 786	විච්චිර	778, 784
		විසාඛ-උපාසක	702, 704, 706, 708, 710, 716
මුසික	780	වෙජයනන-පාසාද	594, 596, 786
		වෙදෙඤ්ඤා	314, 316
මොක්කලාන	522, 776	වෙදෙභිජුතන	598
මොර	48, 720	වෙරඤ්ඤක	672, 674, 684
මොලිය-ඵග්ගන	308	වෙසාලි	164, 540, 542, 552, 560
		වෙසාවණ මහාරාජ	598
සාම	504, 670, 682	වෙගපඵල	4, 670, 682, 770
		වෙඵචන	362, 702
රථවිනික	368		
රමමක-මුහුණ	394, 396	සකක	214, 272, 592, 594, 596, 598, 600, 786
රාජගක	70, 222, 362, 462, 702	සඤ්ඤාසමානන	786
රාම	570, 572	සච්චක	540, 544, 548

සඤ්ඤානාමානුකතමණ්ඩකා

පිටිවචනා			පිටිවචනා	
සඤ්ඤා-බෙලුට්ඨිපුත්ත	478, 690	සුදසා		670, 682
සඤ්ඤාමි	778	සුදසාමි		670, 682
සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධ	424, 492,	සුධම්මා (සභා)		788
	502, 694, 708, 710, 778	සුතකඛත්ත		164
සරසාති	90	සුඤ්ඤා - භාරද්ධාජ		90
සහමපති මුඛමි	408, 410, 412	සුඤ්ඤා		90
සාසකත	388, 370	සුභ		670, 682
සාති	602, 604, 606, 632	සුභකීණණ		770
සාමිති-සානකාරපුත්ත	70	සුභකීණණක		6, 670, 682
සාරිපුත්ත	32, 54, 56, 70, 110,	සුභගමන		2, 764
	166, 364, 372, 448, 508, 514, 522,	සුමෙධ		356, 360
	616, 624, 684, 686, 692, 700	සුච්ඡෙත		536, 538
සාල	2	සුංසුමාරතිර		228, 776
සාලමන	314	සෙධ		10
සාලා	662	සෙතාතිගම		408, 572
සාලෙග්ගක	662, 664, 672	සඤ්ඤාදොම		446
සාමච්චි	18, 30, 38, 54, 74, 92			
	110, 252, 368, 426, 526, 592, 602,			
	672, 684, 718, 744			

විෂයසපද්ධනං අනුකාශමනිකා

පිඨකඛකා			පිඨකඛකා	
අකථඛකපි	274, 630, 632		අජේතකාසිනා	158
අකභිරලාභී	76		අඤ්ජනෙතා	136
අකාමකානං	400, 566		අඤ්ඤදදච්චි	766
අකාලවාදී	664, 676		අඤ්ඤං ආරාධෙව්‍ය්‍ය	186
අකිච්ඡලාභී	76		අඤ්ඤානාමො	410
අකුකකුකජාතං	552		අඛිඛිකියකො මුභ්‍යො	706
අකුප්පා	700		අඛිඛි	48
අකුසලමූලං	110		අඛිකිකඛිකප්පමා	826
අකොච්ඡෙද	2, 20		අඛිකිකජනී	762
අකතීතාරකා	192, 582		අඤ්ඤං වා දුලං වා	822
අගරා කජනී	280		අභිභිජායොති	178
අගාරනෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති	458		අභිකකාච්චරො	408
අගොච්ඡෙර	26		අභිරෙකඛමමා	30
අග්ගලගුච්චං	316		අභිච්චලං	308
අග්ගාසතං	62		අභිසිකා	278
අග්ගිපට්ඨිතියාය	196		අභිකකනනමානුසකො	518, 586 646, 648
අඛකණං	56, 60, 322		අභිකකනනමානුසිකාය	78
අඛකමඛකානී	322, 450		අභ්‍යතනියං	844
අඛකාරකාගුප්‍යා	580		අභ්‍යවාදපට්ඨසංගුත්තා	92
අඛකාරකාගුපමා	326		අභ්‍යවාදුපාදනං	160, 344
අචෙළකො	188, 562		අභ්‍යාති	22
අච්චනනනිච්චො	592, 596, 598, 600		අභ්‍යවාදී	436, 626, 668, 680
අච්චනනපට්ඨොසානං	592, 596, 598, 600		අභ්‍යච්චදං	88, 528
අච්චනනබ්‍රහ්මචාරී	592, 596, 598, 600		අභිදීනනං... ඵලං, පිපාසකො	668, 680
අච්චනනසොගකෙඛමි	592, 596, 598, 600		අදනෙතා	108
අච්චසරාචුප්පා	716		අඤ්චලෙපතා	220
අච්චොසිකං	368		අඛමච්චරියා, විසමච්චරියා	664, 666
අචෙච්ච්චි	28, 368		අභිකරණමපි	310
අචෙච්චාදිකා	186, 658		අභිචිත්තමනුසුත්තො	300
අච්චදෙභ	336		අභිමත්තකසීමානං	192, 374
අච්චදුඛකං	680		අභිවාසකජාතීකො	26, 580, 584
අච්චාතං	398		අභිවාසනා පභාතඛා	26
අච්චකඛිපං	188, 724		අභිසසිතාති	262
අච්චකං	1෧8		අභොසාවං ගමනීයා	104
අච්චකතං	56, 74		අභකඛාතං භී කුසලං	774
අජේතකං	410		අභගාරියො	566, 626, 658, 660
අජේතාසාය භීච්චිකො	624		අභඛකණො	56

	පිටුවකයා
අනවර්තයා	192, 408, 572, 574, 576
අනුකේතය	149
අනුකේතය	100, 232
අනුකේතය	542, 546
අනුකේතය	414
අනුකේතය	664, 676
අනුකේතය	28
අනුකේතය	700
අනුකේතය	350
අනුකේතය	586
අනුකේතය	422
අනුකේතය	402
අනුකේතය	526, 530
අනුකේතය	224
අනුකේතය	432
අනුකේතය	102, 236
අනුකේතය	214
අනුකේතය	352, 538
අනුකේතය	196
අනුකේතය	26
අනුකේතය	326
අනුකේතය	162
අනුකේතය	316
අනුකේතය	574
අනුකේතය	420
අනුකේතය	68
අනුකේතය	80
අනුකේතය	460, 12, 14
අනුකේතය	16, 358
අනුකේතය	366
අනුකේතය	566
අනුකේතය	364
අනුකේතය	236
අනුකේතය	252
අනුකේතය	158
අනුකේතය	624
අනුකේතය	510, 516
අනුකේතය	502
අනුකේතය	170
අනුකේතය	194
අනුකේතය	484
අනුකේතය	129

	පිටුවකයා
අනුකේතය	772
අනුකේතය	780
අනුකේතය	554, 556
අනුකේතය	2
අනුකේතය	754
අනුකේතය	226
අනුකේතය	10
අනුකේතය	576
අනුකේතය	664
අනුකේතය	346
අනුකේතය	478
අනුකේතය	288
අනුකේතය	334
අනුකේතය	742
අනුකේතය	782
අනුකේතය	174
අනුකේතය	746, 748
අනුකේතය	724, 726
අනුකේතය	356
අනුකේතය	76
අනුකේතය	304
අනුකේතය	412
අනුකේතය	512
අනුකේතය	6, 12, 14, 16
අනුකේතය	48
අනුකේතය	742
අනුකේතය	228
අනුකේතය	644
අනුකේතය	414
අනුකේතය	196
අනුකේතය	190
අනුකේතය	76
අනුකේතය	398
අනුකේතය	396
අනුකේතය	336
අනුකේතය	582
අනුකේතය	406
අනුකේතය	498
අනුකේතය	164
අනුකේතය	68
අනුකේතය	290
අනුකේතය	158, 732, 730

	පිටුවකින:
අවිච්චා	730, 782
අවිනිපාතබලම	538
අවිපරිකදසානන	668, 680
අවිසයසමි	202
අවුපකට්ඨා	574
අසඤ්චිපරාමාසී	102
අසමයවිමොක්ඛ	474
අසමමාහබලම	48, 198
අසංසරිතපුබ්බ	196
අසංභාරිය	752
අසිච්චිම	206
අසිසුත	35
අසු	32
අසෙවනක	286
අසමිමාන	348
අසාද මමසාරපී	312
අසුභපුබ්බ	572, 574, 576
අභිවිනෙතනපි	206
අනෙරතනානුසික්ඛිත	242
අලෙභි	554
අකලභිග්ග	74
අකාරවනී සඤ්චා	750
අභනී	376
අචරියක	400
අචයාපවයො	562
අචාමිතකක	188, 386, 724
අච්ඤ්ඤරථො	312
අඤ්ඤා	642
අඤ්ඤා අඤ්ඤා	300
අඤ්ඤාපරිතොපනානුග්ගො	188
අඤ්ඤා	30
අභිසදං	192
අභිසදාසනෙත	584, 586, 588, 646, 648
අභානීයකංඝො	740
අභාසිකානං ධානානං	652, 658
අභොගරකක	766
අභසාසෙර	6, 12, 14, 16
අභමභවිලියං	536
අමිසසිඤ්චිකවගෙඤ්ච	664, 668, 676, 680

	පිටුවකින:
අමිසදයාද	30
අයසං චරීරං	548
අයොගං	312
අරාමාරී	436
අරුසමමුද්දිත	408
අරුසො	460
අරුමානී	760
අචනෙත	416
අචරණීයෙහි බලමමභි	438
අසඤ්ච ස ඛයානී	788
අසඤ්ච තථාගතං	788
අසඤ්ච	766
අසභං ධානං	168
අසභං කපෙටයාමි	376
අසභවනියඤ්ඤාය	52
අසාපිකං සාපෙටත	526
අසීනීකපබ්බානී	192, 580
අසඤ්ච	414
අභවනිනෙත	254
අභාරගනො	580
අභාරෙත සුඤ්චි	192, 194
ඉච්චාචමරා	66, 68
ඉච්ච	774
ඉඤ්චනී	456
ඉතිවාදසමොක්ඛානිසංඝො	334
ඉතිච්චතකං	334
ඉතතරසමාපනෙත	746
ඉදසාවචයතා පටිච්ච සමුදායොද	408
ඉඤ්චානුභාවා	374
ඉඤ්චානිසඛිතං	596, 772
ඉඤ්චමනකසු	376
ඉඤ්චපරොපරියතනං	170
ඉඤ්ච	780
ඉඤ්චාය	416
ඉඤ්චනී	180
ඉඤ්චනෙත	202
ඉඤ්චා	36
ඉඤ්චනී	100, 230
උකකංඝෙහි	464
උකකාමුඛං	88
උකකුචිකපාධානං	188

පිටිමකා	
උපකතාවත-විඤ්චන-කිකති-	
සාවිච්ඡායා	438, 628
උකඛිතතප්ප්‍රිකො	346
උච්චාරපසාචකමම	136, 630, 638
උච්චාවචාති	760
උච්චිතනමුලා	590
උච්චේදං	350
උජ්ඣිතො	694
උතුති	622
උතුපරිසංඝට්ඨිනොදතං	26
උතතරසෙතු	336
උතතරාරණීං	572, 574
උතතරාසඛිතං	410, 554
උතතරිමනුසංඛමමා	164, 582
උතතාතීකරොනති	534
උතතාමො	352, 354
උතතාසෙනති	208
උදකණ්ණවං	336
උදකතාරකා	192, 582
උදකොරොතතානුයොගං	188, 724
උදපතො	250
උදපාතො	90
උදබ්බතී	772
උදරාවච්චෙකකං	256
උඤ්චිමාසිකා	356
උද්දහෙයනුං	720
උභතලා	72
උපකාරියො	208
උපඛාය	192
උපතාතො	36, 652, 654, 656
උපතිගමාමා	566
උපපතතියා සුඤ්චි	196
උපරිභාවපරිභායො	108
උපරිභාවංගමනීයො	104
උපසම්පදං	224
උපසංඝරති	138
උපාතිවතනිකො	766
උපාතිවතනිසංඝති	774
උපාදතං	120, 614, 616
උපාදයරූපං	526, 532
උපාදයුපාදය	198
උපාරමනාතිසංසා	384

පිටිමකා	
උපෙකතාසතිපාරිසුඤ්චිං	50, 94, 584, 644, 694
උබ්බිලාපිතතං	350
උබහට්ඨකො	188, 222, 724
උබ්බිච්චෙදකො	644
උභතොධාරං	652
උභතො විසුලනං	206
උරතනාමිං කඤ්චි	204, 564
උලලිතතාවලිතතං	184
උඝො	692, 694
උඝමිකතො	332, 606
උසොදෙච්චි	338
උසොලුති	262
උඡරුකඛමො	560
උඡභඤ්ඤි	292
උඡභතො	290
ඵකජ්ඣං	740
ඵකතං	10, 12, 14, 16
ඵකභතනිකො	438, 628
ඵකාගාරිකො	188, 562, 722
ඵකාගතෙන මග්ගෙන	182
ඵකාලොපිකො	188, 562
ඵකාභමතං	138
ඵකාභිකමපි ආභාරං	562
ඵකිසාපි දතතියා	562
ඵකොදිං	588
ඵකෙය්‍යකමපි	206
ඵඵපථොකමසමි	748
ඵරකවතනිකමපි	206
ඵලකමනාරං	188, 562, 722
ඵරෙති	46, 48
ඵච්චොච්චි	138
ඵසතාපසුභො	192
ඵහිපසිකො	622
ඵහිගදනනිකො	188, 562, 722
ඵලකමනාරං	188
ඕකමාරිං	396
ඕකමාරිකං	396

	පිටුවකිනා
මහජාතියමෙතං	588
මකජොපයුං	26
මකකමනෙ පුබ්බවිහමි	34, 72
මකඛායිකා	192, 582
මකතං	720
මචරකා	321
මජොපකරණියො	314
මට්ඨපදං,	192, 580
මට්ඨපකතමනෙතත	400, 566, 570
මදනකුමාසං	584
මධ්‍යතපතොදෙ	312
මනීතපතතපාණිං	658
මපකකමිකා	222, 574, 576, 582
මපතගිකො	622
මපපාතිකායොති	178
මපසාසිකො	768
මපිලාපෙකා	338
මමුනෙතනති	192
මරලොගිගානං	78
මරිමං තීරං	336
මලුකපිලුගා	192, 580
මලුක	274
මමාදපතිකරො	564, 566
මකපො	428
මකපිතිණවතසසතිසු	718, 720
මකරිසාති	428
මකොවනෙ	466
මතිතහාරෙ	12, 14, 16, 556
මලාරිකං ආහාරං	584
මමුගලං	26
කංසපාති	66, 68
කකපුරමි	322
කඛාදානියෙසු ධමෙමසු	528, 534
කඛාතො	608
කඛාචිතරණවිසුඤ්ඤා	366
කවෙජ්ඣ	540, 552, 576
කණතකො	188, 386, 724
කණෙරුකා	434
කණවකාධානං	26
කණවකාපසාසිකො	188, 724

	පිටුවකිනා
කණතකමමො	90
කතකරණියො	12, 14, 16
කතකිබ්බිතං	90
කතතජො	198
කතීකාය	416
කතුපායනො	454
කතුරං	630, 640
කජොගා	304
කබරවිජායො	182
කබලිකායෙ ආහාරෙ	112, 610
	612
කමමකරණ	222, 306
කමමකවිගො	224
කමමනියෙ සිනෙ	50, 584, 586
	588, 646, 648
කමමසමාදානං	168
කමමාරකුලා	56, 58, 68
කමමාරගණාරියා	576
කසපිකකායා	438, 628
කලහරාතා	752, 754
කලායසුසං	580
කසිණං ආසු	768
කලොපිමුඛා	188, 722
කාදලිමිගපවච්ඡරණෙ	184
කාමිකකරණං	204, 220, 222
කායනියං විතතං	568
කායපරිහාරියෙන	438, 628
කායහාචනා	562, 564
කායසමිඛාර	694, 706, 710
කායෙන ඵසසිලා	76
කාර	76, 632, 652
කාලොච්ඡී	436
කාලපඛාති	192, 580
කාලාරිකා	434
කිංකුලගලෙවසී	400, 566, 572
කිඤ්චනො	700
කිට්ඨසමාධො	290
කිණ්ඨා	780
කිසබලකො	536, 538

පිටපිඩකා		පිටපිඩකා	
කීලාපහකානි	624	බිලජානො	254
කීලිතජානං	544		
කුමරිපරිකාරියො	438, 628	බිණාජාති	588, 592, 598, 600, 648, 650
කුදංගු	714	බිණාසවො	12, 556
කුදුලපිටකං	318	බිරේදකිතුතා	496
කුමතිච්චා	188, 722		
කුමමං	356	බුජපිපාසාය	202
කුලපරිචචා	506		
කුලලෙභි	140	බෙතතවච්චුපටිකාගණා	438, 628
කුලපුපමං	336, 610	බෙමං	336
කුසචිරං	188	බෙමිතං	90
කුසලො	426	බෙමිනතභුමිං	642
කෙටුභිනො	72, 376	ගණතාය	202
කෙවලපරිපුණණං	514, 516, 518, 522	ගණාචරියං	540, 552
කෙවලං	764, 768	ගණානං	548
කෙවලසා දුකඛකඛකිසා	616, 620, 624, 630, 632.	ගණිං	540
කෙසකමලං	188	ගතිසො	178
කෙසමසුලොචකො	188	ගතනානි	194, 582
කෙසමසුලොචනානුසොග	188, 724	ගතිබො	622
		ගබහසාචකකනති	622
කොඛනො	100, 228	ගමිතිරං පොකඛරණිං	544
කොච්චු	780	ගමිතිරගතා	582
කොඛසාමනනා	228, 664, 676	ගරුමිතාරං	622
කොලවිකතිං	192	ගහතං	190
කොලාපං	574	ගහපතිච්චිරබරේ	70
		ගහපතිමිතාසාලානං	670
බණ්ඩදනනං	210	ගලනොතන	316
බතතිගමිතාසාලානං	670, 680		
බමිතිං	494	ගාමධම්මා	436, 626
බසධමමතා	450	ගාමනතසමනනෙසු	292
බලිතංසිරං	210	ගාමනතවිතාරි	70
බාණුං	26	ගාහං	380
බාසිනෙ	826		
බාරපනච්චිකං	208	බිජේකිති	140
		බිජුජාචකපේ	494
		බිමිතානං පච්චිමේ මාසෙ	588

	පිටුවකිකා
කිරිගුහං	630, 640
කිරිබෙජේ	70
ගෙයිං	772, 774
ගෙය්‍යං	334
ගෙහසිතා ජන්ද	312
ගොවරකුසලො	526, 530, 532, 534
ගොට්ඨා	190
ගොනතරකකිතා	664, 666, 676, 678
ගොනකජ්ඣනො	184
ගොපජිණ්ණයකා	526, 530, 536, 538
ගොපානසීවකිකා	210
ගොපාලකො	526, 530, 536, 538
ගොපිතරො	526, 530, 536, 538
ගොපථකමතතං	454
ගොමණ්ඩලා	192
ගොමගහසි	608
ගොමගහනෙතා	188, 386, 724
ගොරනෙතන	202
ගොවකනතනෙතන	578
කපිතො	204
කපිකං	624
කම්මපජිලාහං	668
කම්මපරෙතො	182, 658
කම්මාතිතනෙතො	182, 658
කර්ව්‍යො	566, 626
කහනති මඤ්ඤ	72
කණ්චිඤ්ඤයොහි	624
කානෙතායං වා කානෙතාං	548
වකුකුණ්චිකො	36
වකුකුමනෙතා	672, 684
වකුකුචාරං	356
වතයොපි ජාතියො	586, 646
වතුකුණ්චිකො	190
වතුරභගසමිනනාගතං බ්‍රහ්ම -	
වරිතං	186
වතතාපිමහාගුතාති	526, 532

	පිටුවකිකා
වතතාරො ආහාරං	610
වතතාරො සතිපට්ඨානා	530, 534
වන්දනිකං	26
වාතුද්දසී	48
වාතුමමහාපථො	138, 312
වාතුමමහාගුතිකකා	358
වාරිතතං ආපජ්ජිතා	664, 666, 676, 678
විචිතුලකං	624
විතතනිගො කාගො	560
විතතහාවනානුගොගො	560
විතතසඛාරං	694, 706, 710
විතතසමාධිපධානසඛාරස -	
මනනාගතං	262
විතතසා උපකකිලෙසො	84, 214
වීරකවාසිකං	206
වුතුපපාතඤ්ඤාය	52, 444, 586, 646
වෙතසො ඵකොද්දිහාවං	584, 630, 642
වෙතසා වෙතො පජිච්ච	78, 180
වෙතසිකාය	560
වෙතසො විනිබ්බා	252, 254
වෙතොඛිලා	252
වෙතොපජිතායං	744
වෙතොපිච්චිතතිප්පා	690
වෙතොපිච්චිතතිං	82, 184, 172, 624, 630, 632, 660, 672, 684, 696, 698, 700
වෙතොසමමනුසුනෙතො	518
වෙලණ්ඩුකෙතන	372
ජන්දරභවිතයො	208, 460
ජන්දසමාධිපධානසඛාරසමනනා -	
ගතං	262

පිටුබහු		පිටුබහු	
ජනප්‍රසංගිතා	300	කූඨානං 50, 94, 390, 422, 440, 488	
ජමනි	44		498, 502, 690
ජවට්ඨිකාති	192	කූඨානවිමෝක්ඛසමාධිසමා-	
ජමදුක්ඛාති	724	පහනිතං සමිතිලෙසං	170
ජිත්තබ්බහරු	320	කූඨාති	780
ජිත්තසාරු	320	ඤාතනජ්ඣාපලනනා	746
ජේදන- වධ - බන්ධන - විපරමෝස-		ඤාණකරණි	39
ආලොප - සහසාකාරු	438, 628	ඤාණදක්ඛනං	222
ජබ්බලානං ජාණානං	448	ඤාණදක්ඛනනිසුඤ්චිං	366
ජබ්බට්ඨිකං	140	ඤාණභූතො	278
ජබ්බාපිහාරං	272, 546, 560	ඤාණමිත්තාස	148
ජඤාඤාජඤාඤං	68	ඤාණවාදං	400, 566, 570
ජට්ඨලකො	656	ඤාතඤාඤාතරස්ස	600
ජනනුමතනං	454	ඤාතිපට්ඨවට්ඨං	626
ජමබ්බවජාසාය	582	ඤාතිරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678
ජරසාලාස	580	ඤාතිසාලොතිතා	654, 656
ජලාබ්බුජා ගොනි	178	ඨානං	566, 670, 672, 680
ජාගරිසං අනුසුතො	72	ධිතියා	610, 636
ජාතරුපරජතපට්ඨසහසාණං	628	ධංගමකසවාතාතප	26
ජාතිභූමියං	362	ධහති	454
ජාතිං	290	ධනෙසා	352
ජාපෙතාසං මා ජාපෙතං	548	ඛෙති	438
ජකම්මාදුබ්බලාපරෙතා	30, 286	තක්ඛකපට්ඨසාහනං	164
ජමනං	70	තමං අක්ඛතෙසි (බ්‍රහ්මචරියසං)	470
ජම්බාස තාලං අහවට්ඨ	576	තමපට්ඨසනං	138
ජම්බාවිඤ්ඤාඤාගොති	624	තමජ්ඣි	70
ජම්බාසා	72	තමජ්ඣස විඤ්ඤාණසං	460
ජේගුච්ඡිසමිං	190	තණ්ඩුල විකතීං	194
ජෝතිමාලිකමපි	206	තණ්ඩුලොදකං	194
		තණ්ඨා	120, 162, 610, 614, 616
		තණ්ඨාසබ්බය පිබ්බිතනිං	594, 596
		තණ්ඨාසබ්බය පිබ්බිතො	592, 596
			598, 600

	පිට්ඨකයා
තණ්හුපාදිතතසා	430
තසාපරිනිබ්බාසි	78
තපාගතපදං	446
තදහාරතිරෙඛා	608, 610
තදෙවිදං විඤ්ඤාණං	602, 604
තපසසිතාය	188
තපසසි	186
තසිතො	182, 658
තාණං	550
තාණෙවපාතාරතාය	580, 582
තාලවණෙට්ඨ	456
තාලාවච්ඡිකතා	590, 700
තීක්ඛිඤ්ඤෙය	410
තීඛිණං	552
තිට්ඨහදනතිකො	188, 562, 722
තිණහසි	608
තිණහකඛා	386, 724
තිණ්හකකං	320
තිණ්හකකුපමා	326
තිණොදකසඛ්ඛයෙ	374
තිණණවිච්චිවර්ෂා	42, 98, 554, 556
	630, 640
තිණෙහත	578
තිත්තකාලාපු	192, 582, 738
තිත්ථං	526, 528, 530, 532, 534
තිත්ථකර්	478
තිත්ඤ්ඤාඛාණ්ණ	190
තිපා	26, 682
තිරව්චාතසොතිං	178
තිරිවාති	188, 724
තිලකාතගතතං	210
තිවිසංඛං	274
තිරෙ සිතො	648
තිහමිතං	138
තිහි අනුතතරියෙති	556
තුලාකුටිකංසකුටමාතකුටා	438,
	638
කුලීති	320

	පිට්ඨකයා
තෙවිච්චිකො	512
තෙපොපාතුකරිකාමි	572, 574
තෙරෙවසසිකානි	142, 212
තෙලපච්චොතං	672, 684
ඵඤ්ඤා	100, 230
ඵමා	760
ඵමො	36, 84
ඵල නිකඛිතං	654
ඵමිකා	326, 604
ඵතමිඤ්ඤපරිපුට්ඨිකා	42, 98
ඵතමිඤ්ඤං	146, 630, 640
ඵතහසි	608
ඵතොදකං	188, 562
ඵණ්ණෙවපතං	542, 552
ඵතතො	22, 344
ඵතගතඛ්ඛාතං	664, 666, 676, 678
ඵරවාදං	400, 566, 570
ඵර්	526, 530, 532, 534
දකඛිණෙහසං	558
දකඛිතති	772
දට්ඨා	596
දණ්ඩපර්ගණං	210
දණ්ඩමනතරං	188, 562
දණ්ඩමොලුඛා	272
දණ්ඩමාකර්ති	378
දණ්ඩාදනසත්ථාදන කලහවිකාස-	
විවාද කුච්ඡාකුච්චොපෙසුඤ්ඤාමුකා-	
මාදනං	276
දතතිකා	188
දඤ්ඤාකොඛා	188, 386, 724
දනොතිදනමොධාය	576
දබ්බජාතිකො	286
දමිථාය	558
දමිතොපො	536, 538
දමිචාතො	720

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
දව්‍යය	26, 638	දුකකරකාරිකාය	196, 582, 592
දසනානුතනරියෙන	556		598, 600, 624, 630, 632
දසනා: පනානබ්බා	20, 24	දුකබකකයො	224
දලුබමමා	198	දුකබපරෙතො	462
		දුකබසමුදයො	114
දයපාලො	494	දුකබා:භිණොණා	462
දයං	494	දුකභිවෙදනියානං	652, 656
දුරුභරණාය	640	දුද්දයො	408
දයමායං	642	දුපාඤ්ඤජා:භිකො	536
දුසිදුසපටිගතණා	628	දුපාටිනිග්ගහපි	102
		දුපාචෙවදිතෙත	162
දිට්ඨං	8, 12, 14, 16	දුබ්බමා	100
දිට්ඨධම්මසුඛමිකාරං	60, 52, 54	දුරකබා:තෙත	162
දිට්ඨානුගභිං	38	දුරනුබොධො	408
දිට්ඨි	22, 112	දුරභිරමිං	38
දිට්ඨිකනතාරො	22	දුරභිසමනමා:භි	38
දිට්ඨිගතං	22, 328	දුරාගතානං	26
දිට්ඨිගතණං	28	දුරා:තනානං	26
දිට්ඨිට්ඨානාධිට්ඨානපට්ටසුට්ඨානා: -		දුච්ඤ්ඤපඨෙ	410
භිනිවෙසානුසයානං	342	දුග්ගකරණබ්බකො	514, 524
දිට්ඨිට්ඨානා:භි	338	දුතෙග්ග පභිණගමිතානුගොතො	438, 628
දිට්ඨිමානානුසයං	112		
දිට්ඨියා සුපාටිච්ඤා	578	දෙමගරකකා	766
දිට්ඨිපිපථඤ්ඤං	22	දෙමනිකායං පණ්ඩාරාය	256
දිට්ඨිපිසුඤ්ඤං	366	දෙමලොකගාමිමග්ගං	178
දිට්ඨිපිසුකං	22	දෙසෙතා	588
දිට්ඨිපාදනං	160		
දිට්ඨිමි ධමෙම	660, 672, 682	දෙසිනාරතති	508, 514, 516, 518
දිනනපාටිකබ්බි	436, 626		522
දිබ්බං භාමිනං	596	දෙසුපසංභිතා	300
දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා	514, 516, 518, 522	ද්විකාමර	410
දිබ්බාය සොතධානුතා	78	ද්විතාරිකො	188, 562
දිබ්බෙත මකඤ්ඤා	80, 172, 518, 588, 646, 648	ද්විලොපිකො	188, 562
		ද්විත්තං භුඤ්ඤමානානං	562
දිවාතරං	314	ද්විතිකමපි ආභාරං	562
දිවාපඤ්ඤං	358	ද්විතිදතතිභි	562
දිවාසුපිතා	588	ද්විගමතං	138
දීකරතනං	536, 538, 540, 606		
දීකලොමිකං	542		

පිටුවකින:	පිටුවකින:		
බසා	510, 516	නවී ලොකෙ සමණවුහමණ:	666, 678
බහුකං	624	නවී සත්‍යාං මරපාතිකා:	600, 678
බහුකලාපං	206	නවී සුකට්ඨකකපානං ඵලං -	
බහුකතො	198	විපාකො:	666, 678
බමමං	516, 558, 566, 568, 570	නවී හුතං	666, 678
	572, 584, 588, 602, 604, 606	නඤ්ඤො:	494
	610, 624, 626, 632, 664, 672	නඤ්ඤරාගසා	298
	674, 688.	නඤ්ඤී	16, 624, 630, 632
බමමකවිකො	522	නලාපා	554
බමමචරියාසමචරියාකෙතු	662	නලාපිකං	274
	668, 674	නභාතකො	650
බමමදයාදා	30	නභාතීයවුණණානි	642
බමමධරා	528, 534	නභාතීයපිණ්ඩි	642
බමමකුසො	168	නභාපකො	642
බමමපදබ්‍රහ්මඤ්ඤානං	198	නභාරුදදුලෙත	454
බමමපරියාතං	72	නංගචනිකො	426
බමමකුසො	278	නංගාපලොකිතං	784
බමමරක්ඛිතා:	664, 666, 676, 678	නංගිමුච්චති	252
බමමචාදී	436	නංගනතසඤ්ඤානං	96
බමමචරියාසමොඤ්ඤානං	28	නංගානිමුච්චතිකතං	170
බමමවිකං	658	නංගාබාහාසු	580
බමමවෙදං	88, 528, 534	නංගුබ්‍රහ්මඤ්ඤානං	532, 628, 636
බමමසමනෙතකතා:	750	නංගරං ඉසකතාය	588, 592, 598
බමමසමාදානානි	718, 738		600, 648, 650
බමමානුපයයි	134, 146	නංගිඤ්ඤිතා:	668, 680
බමමානුසාරිනො:	540	නංගලතා:	576, 578, 580
බමමුපසංභිතං	88, 528	නිකාමසමානා:	44
බංසි	558	නිකාමලාභී	76
බාධාරමමණමෙව	456	නිකඛිතකචුරා	34, 72
බාරං	644	නිගච්ඡන්ති	204
බුචො:	22	නිලිකපං	588
බුපායති	356	නිල්වාරොනා:	228
බුමංකතනා:	526, 528, 530, 532	නිල්වරෙතඛං	224
බෙහුපකානං	190	නිල්වණං	224
නච්ඡාදෙසානි	738	නිල්කතං	752, 755
නච්ඡි	290	නිල්කානං	334, 336
නච්ඡි අයං ලොකො:	666, 678	නිල්කාපෙනති	762
නච්ඡි දිත්තං	666, 678	නිලිභා:	166
නච්ඡි පරො ලොකො:	666, 678	නිසරණසාය	336
නච්ඡි පිතා	666, 678	නිච්චණණං	642
නච්ඡි මාතා	666, 678	නිධානචිතං	436, 626, 668 680
නච්ඡි සුචිතං	666, 678		

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
නිකේතනා:	278	පච්චිධිතො:	436, 628
නිසාපඤ්චාරාමිඤ්ඤා	158	පච්චාරාජාතො:	626
නිපජිතිකේතන	644	පච්චාරොපෙති	230
නිබ්බානං	10, 12, 14, 16	පච්චාසාරෙයා	312
නිජිතකරණො:	700	පච්චෙච්ච	728
නිමිඤ්ඤෙයා	302	පජාපතිගරභා:	766
නියතාති	164	පජාසායනො:	332
නිගුණතො:	594	පඤ්චදසී	48
නිගුණො	594	පඤ්චාතිකං:	498
නිර්ගුණො:	346	පඤ්චිත්‍යොති	692
නිරාමිඤ්ඤා	142	පඤ්ඤාගතො	428
නිරොධො:	616, 620, 630, 632	පඤ්ඤාවකුච්චා:	688
නිලොපාපමපි	206	පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණො	630, 642
නිලොලොකො:	274	පඤ්ඤාපිමුච්චා:	82, 172, 184, 624
නිවපති	374		630, 632, 660, 672, 684
නිවාතනිවාතො:	316	පඤ්ඤාපිමුච්චාඵලා:	690
නිවාතං:	184	පඤ්ඤාපෙයාතනිඤ්ඤා:	426
නිවාපං:	374	පච්චිකත්ථො:	184
නිවිච්චො:	664, 676	පච්චකත්ථො:	184
නිටුතං:	374	පච්චරති	230
නිඤ්ඤාපෙති	688	පච්චසාණාමේයා	766
නිඤ්ඤාරණං:	90	පච්චපඵරති	230
නිඤ්ඤා:	650	පච්චාගො:	714
නිඤ්ඤායාපංච	344	පච්චාති	70
නිඤ්ඤාදණ්ඩො:	436	පච්චිඤ්ඤාකානං:	316
නිඤ්ඤාතො:	436	පච්චසංඛාගොතිඤ්ඤා:	636
නිච්චෙයා:	770	පච්චසලලානාදාමො:	510, 518
නිච්චාරහකො:	188, 386, 724	පච්චසෙවනා පභානබ්බො:	20, 26
නෙකපච්චිඤ්ඤාණිකං:	190	පච්චකඛොමි	26
නෙකකම්මපිතකං:	296	පච්චිතොවො:	190
නෙමි:	70	පච්චිගරභකා:	766
නෙමමණ්ඩලානං:	510	පච්චිච්චලච්චකා:	766
නෙයා:	688	පච්චිධාය	182
නෙලා:	626, 668, 680	පච්චිඤ්ඤාපි:	48
නෙච්චාපිකො:	374	පච්චිකොපෙයා	290
පංගුකුලිකො:	66, 68, 512	පච්චිසානිමිතොය	148
පඤ්ඤාපිධාපි	206	පච්චිකකො:	332, 554, 606
පඤ්ඤාතො:	90	පච්චාපිතො:	778
පභානො:	558	පච්චානපච්චිතතං:	414
පභානරණි	642	පච්චානාභිකුච්චානා	576, 578, 580
පච්චිඤ්ඤා	778	පච්චිකොපෙයා:	66, 88
		පච්චිකොච්චා:	346

පිටුවකිනා	
පත්තභාෂේර	346
පපඤ්චරතීනො	158
පපඤ්චසංඝායා	276
පමාණකරණො	700
පරකවුකා	664, 676
පරපඤ්චාද	154
පරපිතනුපකරණො	664, 666, 668 676, 678, 680
පරභිසජ්ජනී	664, 676
පරිකඤ්චාසංඝායා	538
පරිවාරීකායො	596, 598
පරිඤ්ඤා	160
පරිඤ්ඤාභ්ථා	688
පරිතතචේතනො	624
පරිපච්චාභි	644
පරිපෙථාසකං	642
පරිමේඤ්චලෙභි	516
පරිමුඛං	134
පරියන්තවතීං	626, 668, 680
පරියායසත්තභාෂාපනානුයොගං	188
පරියොසිතො	30
පරිසංඝායො	678
පරිසන්තානී	644
පරිසෙදිකානී	262
පරේවරං	768
පලකණ්ඩා	300
පලාලපිඨකමපි	208
පලිපට්ඨපණ්ණාසා	106
පලොමං	40
පචතතඵලභොජී	188
පචාරිනො	30
පච්චිතකසා	32
පච්චෙකෙ නිකඛිතවග්ගිර	34, 72
පච්චිකපට්චතනිකමපි	208
පභිතතකසා	586, 588
පාඤ්ඤපචෙත	672, 684
පානව්‍යානං	720
පාදෙ පාදං අච්චාධාය	638
පාසරසිං	422
පිඤ්ඤාසභකෙඛා	188, 386, 724
පිඤ්ඤාසභකා	664, 666, 676, 678
පිලොභිකො	426
පිතනිසිතං	652

පිටුවකිනා	
පුඤ්ජනිකානී	142, 212
පුඤ්ඤමභි	558
පුඤ්ජමණ්ඩලාසංඝායා	554
පුනඛවාහිනිඛකානී	690
පුඛාපයමානො	394
පුඛෙතිව්‍යායං	584, 586 646
පුරකඛානා	62
පුරිමා කායභාවනා	564
පුරිසන්තරගතාය	186
පුගමජ්ඣගතො	664, 668, 676, 680
පුභිච්චානී ලොමානී	582
ඵග්ගු	90
ඵලකච්චරං	188, 724
ඵලණ්ඩභි	314
ඵනිකතනුං	526, 530
ඵාහුලියො	192, 580
චුට්ඨා	642
චුට්ඨා සමානො	564
චුඤ්චිකසලං	184
චේග්ගු	466, 472, 552
ඛඤ්චාදපච්චා	780
ඛලකරණිභ්‍යා	546
ඛහුකාර	38, 102, 338, 414
ඛලිසමංසිකමපි	206
ඛානිකෙණ්ණා	768
ඛානුලිකො	34, 72, 416
ඛාලාගිලානො	640
ඛිලකො	138
ඛිලකඵලිකමපි	206
ඛිලාරහස්සා	320
ඛිජ්ජාමභුතභාමසමාරම්භා	438, 628
ඛාපාදපච්චෙතං	630, 640
චුඤ්චිගරහකා	766
චුඤ්චිමරිගං	516, 566, 570, 626, 662, 672
චුඤ්චිකරණා	682, 684
චුඤ්චිමභාසාලානං	670
චුඤ්චිකො හුඤ්ඤාභාරානං	518
භගවංචෙත්තනිකා	744
භගිනීරකඛිතා	664, 666, 676, 678
භණ්ඩකථානා	752, 754
භතතභො	62

පිටිපිටිකා		පිටිපිටිකා	
හතනාභිහාරං	558	මිච්ඡාසමාධි	98
හදුමුඛ	654	මුහුසුසං	580
හමකාචෙ	138	මුච්ඡිතො	396
හගගෙරමං	40, 48	මුචං	8, 12, 14, 16
හසුපරතො	746, 748	මුත්තාමාචෙ	188, 722
හරහරං	320	මුද්දාය	202
හමදිට්ඨි	158	මුද්ධාමසිත්තසං	548
හාකුට්ඨි	314	මුසලමනතරං	188, 722
හාතුරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678	මුතොප්පි	138
හිත්තානං මා අනුපදනං	664, 676	මෙරගං	188, 652
හිංසකකතසමිං	192	මොක්ඛවිකං	624
හිරුකපාභිකා	44	යතෙකා	594, 596
හුජ්ඣෙසා	642	යඤ්ඤාන සුද්ධි	196
හුත්තරභකා	766	යතොනිදුතං	276
මංසපෙසුපමා	328	යත්‍රහිතාමි	764
මක්ඛි	100, 230	යතොධිකරණමෙතං	438, 528, 532
මගගමානො	780	534, 610, 624, 628, 636	
මගො	46, 48	යථාකමමුපගෙ	586, 646, 648
මඛතුර වජ්චි	582	යථාකාමකරණිගං	374, 422
මච්ඡරියං	84	යථාපරිභතං	528, 532
මච්ඡගුමඛං	648	යථාසකංපටිතානං	514, 516, 518
මට්ඨං	652		522
මධුපිණ්ඩිකපරිභාසො	286	යදිච්ඡකං	312
මධුරකපාතා	780	යාවිතකුපමා	326
මතසානුපෙක්ඛිතා	516	යාත්‍රා	636
මනතරකායකසං	654, 656	යාපනියං	494
මසාණාති	188, 724	යාමවහා	644
මහාවිකට්ඨෙහාජනසමිං	190	යොගකෙඛමිං	10, 398
මහෙගකඛසං	600	යොග්‍යාවර්ගො	312
මාතාපිතුරක්ඛිතා	664, 666, 676	යොනියො	178
	678	යොනිසොමකසිකාචෙති	24
මාතාපෙතනි කසමහවසං	358	රඛිතපාතෙ	82
මානිකාධරු	528, 534	රජාපථො	56, 566, 626
මාතුගොරවකෙත	538, 540	රජොපලං	190
මාතුරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678	රත්තඤ්ඤා	526, 530, 532, 534
මායාපි	100, 230	රත්නිං චූපායති	538
මාරවකඛුං	390, 422	රත්නුපරතො	438, 628
මාචුචාසිපාටික	718	රථකං	624
මායානං	622	රථමිනිතාති	368
මුච්ඡාදිට්ඨි	98, 652, 654, 656	රුහානුසං	112
මුච්ඡාපිච්චනති	98	රුජ්ජොරිසෙත	202
මුච්ඡාසංකපා	98	රුහුමුඛමපි	206
මුච්ඡාසති	98	රිඤ්චිසානති	382

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
රිතතකං	770	මාකවිරං	188, 724
රිතෙතා	552	මාමනිකා	434
රියුමානෙතා	202	මායං	4, 12, 14, 16
රුකබ්‍රවේතියානි	48	මායගරතකා	766
රුකබ්‍රපුරමා	326	මායජ්‍යුච්ඡිකා	766
රුපඤ්ඤ	526, 530, 532	මාලං	544
රුපතතායං පුරිසපුකලො	546	මාමතතසි	28
ලකබ්‍රණකුසලො	526, 530, 532	මාලකම්බලං	168, 724
ලඛිතී	360	මාලවෙතිරුපෙ	428
ලපිතලාපතමනෙතන	400, 566, 570	මිතකකථමකපො	554, 556
ලභ්‍රව්‍යානං	312	මිතිණණමාමා	72
ලාඛං	320	මිකාතසා	572, 574
ලාභකකකාරසිලොකං	44, 464	මිකාතපරිලාකා	24
ලුබ්‍රවිරබ්‍රෙර	66, 68	මිවිතකාලකං	72
ලෙඛ්‍රසිති	204	මිජාමරණසම්පනෙතා	626, 662, 672
ලොකමාදපටිකංසුතතා	92	මිජේජාතලනෙතසු	206
ලොකාමිතානි	382	මිටභිං	720
ලොඛ්‍යසමමතා	90	මිතකකපරියායපපෙසු	306
ලොමසාය	718	මිතකකසංඛාරකණ්‍යානං	302
ලොමිකංසතපරියායං	199	මිද්දසුතො	158, 730, 732
ලොභිතපකබ්‍රිජිකො	740	මිඤ්චි	742
ලොභිතපාණි	664, 676	මිඤ්චා	730, 732
මබ්‍රකකං	624	මිඤ්චනෙතන	456
මමතපථානං	26, 318	මිතයධර	528, 534
මමිතබ්‍රාණෙර	634, 636, 638, 694	මිතයමාදී	626, 668, 680
මමබ්‍රසටං	498	මිතිපානං	586, 648, 662, 674, 678
මමච්ඡකා	538, 540	මිතිපානිකා	178
මමටතාමච්චි	192, 580	මිතිලකං	138
මතං	82, 90	මිපරිතද්‍රසානො	666, 678
මඤ්චසාසිකො	768	මිපුබ්‍රකච්ඡාතං	138
මඤ්ච	22, 606	මිපථ්‍රිජිකානි	554
මතවෙතියානි	48	මිතවද්දවසී	158
මතවෙතතානි	48	මිමුතතවිනෙතා	536, 558
මතපසපරියායං	264	මිමුතතානුතතරිභෙතන	556
මතපථානි	38	මිමුතතිඤ්ඤණදසාතසම්පදකථං	362
මමතාමිතමෙතං	418	මිමොකඛා	76
මමෙතනී	464	මිරුජේභී	450
මරතතකබ්‍රිකිනෙතන	578	මිරුබෙභ්‍ය	766
මසසිකමාලං	72	මිරිසසමාධිපට්‍රා භසඛ්‍යාරසමනො	-
මතවජිනෙතා	780	ගතං	262
මලභීරපෙතන	426	මිරිසසමෙධ්‍යාච්චිබ්‍රකං	28

පිටුවකයා		පිටුවකයා	
විරිසාරභකථං	362	සකලිකභග්නි	808
විරුද්ධං 526, 530, 532, 534, 546		සකකායො	702
පිළිතං	210	සකකායද්විසි	704
විවචනා	634, 634	සකකාරභග්නි	608
විවාදපනතා	752, 754	සකකිණ්ණපරිච්චො	346
විවේකමනුසිකකනනි	32	සකකිනනිසු	188, 722
විසුකාසිතාති	554	සකකිමුණ්ණිකමපි	206
විශෙපිතාති	554	සකකිලිබිතං	566, 626
විකාතකඛං	242	සකකිනෙතන	202
විසාරසමාපකනිසා 502, 414, 622		සකකිවාරජාතිකා	612
	524	සකකිවාරතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො	546
විසිංසුපරතියා	28, 636	සච්චසකො	436, 626
විනිමිසා	744, 746	සඤ්ඤාතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො	546
විමංසානුවරිතං	164	සඤ්ඤාතනි	752
විමංසාසමාධිපධානසංඛාර සමනතා		සඤ්ඤාපෙතනි	752
	ගතං 262	සඤ්ඤාවෙදසිතනිච්චෙරධං	392, 424,
වුසිතවා	12, 14		502, 694, 708, 694
වුපකච්චා	574, 576	සඵසු	376
චචිකිච්ච	42, 98	සණ්ඨොවිකං	544
චෙදදු	650	සණ්ඨිසණ්ඨිවාරිති	562
චෙදනතනායං පුරිසපුඤ්ඤාලො	546	සතා	638
චෙදලං	334	සතානුසාරි විඤ්ඤාණං	582
චෙදෙසොසා	606	සතිසමපජඤ්ඤාන	630, 638
චෙතසිකො	350	සතිසමොජ්ඣිමං	28
චෙතාරජාති	174	සතනාලොපිකා	562
චෙතාරජාජපනො	174	සතනාතිකමපි අභාරං	562
චෙතපඵලො	6, 12, 14, 16	සතනිසුපුපමා	326
චොදනා	746, 748	සන්ද්විකපොත	372
චොදනපකඛං	290	සදර්	590, 650, 774
චොතින්දනතා	428	සද්දසානො	90
චොතින්දි	316, 784	සද්ධානුසාරිනො	540
චොසානමාපාදි	472	සනතරමාතිර්	642
චොසසානපරිණාමිං	28	සනතාරණි	836
ච්චනතිභාවං	224	සනතා විහාර	96
සංචෙසිතමානං	210	සනතිවරපදං	400
සංසාදෙතනි	512	සන්දව්ච්චො	182
සංසාරෙන සුඤ්ඤි	196	සන්දව්ච්චිකො	202
සංසෙදජයොති	178	සන්දව්ච්චිපරාමාසි	102, 230
සඋතතරං	144	සනිසමලසකිකවිචෙර	780
සඋතතරච්ච්චෙද	184	සනතිරුණෙසා	290
සඋද්දොසං	586, 646	සනතිසාදෙඪ්චි	290
සඋද්දොසා	652		

	පිටිවකඩකා
සපතකභාෂේ	438, 628
සපදකවාරි	66, 68
සපරිදණ්ඩා	664, 668, 676, 678
සපාසුදුල්ලානිකා	536, 538
සපාදෙස	378
සපාසිරුවමා	328
සබ්බකතකාය	658, 698, 782
සබ්බකභාෂිතීං ටට්ඨදං	170
සබ්බපාලිපුල්ලා	508, 514, 516, 518, 522
සබ්බාවතො	642, 644, 646
සබ්බාවතනං ලොකං	658, 698, 782
සමඤ්ජනා	526, 668, 680
සමණසංඝිට්ඨපට්ඨද	652
සමනුභාසනනි	324
සමනුභාසිමානො	552, 602, 604
සමනුභාසනනි	324
සමනුසුඤ්ජනනි	324
සමනනාභාෂේ	460
සමපට්ඨනො	594, 624
සමාධි	706, 568, 570, 706
සමාධිනිමිතකා	706
සමාධිපරිකාරා	706
සමාධිසමපදකථං	362
සමාරභිතා	590
සමිතා	650
සමුතෙතල්කො	362
සමුදගච්ඡනනි	264
සමුදවරනනි	94, 416, 458
සමුදනෙතබ්බං	264
සමුච්ඡිද්‍රලො	594
සමපලිභඤ්ඤානි	554
සමපවනනි	508
සමපායනි	230
සමපාසිසනනි	202
සමපාරුතං	652
සමපුට්ඨනො	192, 582
සමභවෙසිතං	112, 610
සමමඤ්ජනො	162
සමමද්දසුද්දාවමුතෙතො	14, 15, 538 556

	පිටිවකඩකා
සමමොභවිභාරසමිං	588
සමමට්ඨිතානං	164
සමලලාචා	96
සමඤ්ඤිමං	22, 338,
සමබමිමිතා	156, 548
සමභවතං	670, 680
සමභඤ්ජලොකානං	518
සාකභනෙකා	188, 386, 724
සාකාරං	586, 646
සාගතං	516, 594
සාභිතණො	54, 58
සාභේශ්‍යං	36, 84, 652, 656
සාණොති	724
සාතොදිකා	658
සාථලිකා	34, 72, 74
සාපදෙසං	436, 626, 668, 680
සාමිඤ්ඤං	654
සාමිඤ්ඤිකථානං සතං	634, 636 638, 640
සාමාකභලකා	188, 386, 724
සාමිසං	142
සායනනිසකමට්ඨ	188, 724
සාරදො	576, 578, 580
සාරණො	36, 84
සාරාණිසං,	542, 544, 560, 662, 674, 684
සාථෙ ජනිට්ඨිතා	70
සාලලට්ඨිසො	314
සාවභෙසදෙසි	530, 532, 534
සාසනකරො	554, 556
සිබ්බෙරත	578
සිතානි	90
සිපාචාරානෙත	218
සිප්පිසමමුකං	648
සිතොදිකා	658
සිලසමපදකථං	362, 512
සිච්චිකාය	138
සිසකචායං	140
සුඛසාරානිතං	564
සුඤ්ඤිභාරානං මුඤ්ඤො	78
සුතධරො	510, 516
සුඤ්ඤා	186

විදේශපදනං අනුකකම්භිකා

පිලිවකා		පිලිවකා	
සුනිකහිතං	336	සොඛං	26
සුපංඝෙහි	140	සොරතං	514
සුචිකුඤ්ඤපථෙ	410	සොචච්චිකො	296
සුපුකාලකෙසො	196, 400, 566	සොසිතො	192
සුසුතං	594	සොකාචෙ	410
සුභිතො	30	සංසනති	192
සුපභිජා	406	සචකකෙඛං	188, 386, 724
සුපඛාජිතං	494	සතපහතෙ	664, 676
සෙතකා	186, 406, 572, 658	සත්ථචෙජාතිකම්පි	206
සෙදුජ්ඣිකාහි	554	සත්ථිලුඛකෙතන	498
සෙසාසුඛං	256	සසාපලෙඛතො	188, 722
සොංඝෙහිකා කිලඤ්ඤං	544, 552	සත්ථිපභිනතං	558
සොංඝෙහිකා චූතො	544	සරතතිමිඤ්ඤා	38
සොතතිභො	650	සරෙඤ්ඤකසුසං	680